ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆ

ಋಕ್, ಪದ, ಗಾನ, ಸಾಯಣಭಾಷ್ಯ
ಕನ್ನಡ ಭಾವಾನುವಾದ, ಪದ್ಯಾನುವಾದ ಸಹಿತ

ಸಂಪುಟ ೩

ಐನ್ದ್ರಮ್ ಕಾಣ್ಡಮ್

ಋಕ್ ೨೯೩ ರಿಂದ ೪೬೬

ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕಾಶನ

ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆ

ಋಕ್, ಪದ, ಗಾನ, ಸಾಯಣಭಾಷ್ಯ
ಕನ್ನಡ ಭಾವಾನುವಾದ, ಪದ್ಯಾನುವಾದ ಸಹಿತ

ಸಂಪುಟ ೩

ಐನ್ದ್ರಮ್ ಕಾಣ್ಡಮ್
ಋಕ್ ೨೯೩ ರಿಂದ ೪೬೬

ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಪ್ರಕಾಶನ

ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆ

ತೃತೀಯ ಸಂಪುಟ

ಐನ್ದ್ರ ಕಾಂಡ
ಋಕ್ ೨೯೩ ರಿಂದ ೪೬೬

ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು
ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ನಂ ೮೦೧, ೩ನೆಯ ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆ,
೪ನೆಯ ಬ್ಲಾಕು, ರಾಜಾಜಿನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು ೧೦
ದೂರವಾಣಿ ೨೩೧೫೩೨೪೪೮

ಪ್ರಥಮ ಮುದ್ರಣ ೨೦೧೦

ಬೆಲೆ ರೂ ೨೫೦/-

ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ – ಪರಿಚಯ

ಸಾಮವೇದದ ಅಧ್ಯಯನ ಆಧ್ಯಾಪನ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಾಮವೇದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಪ್ರಚಾರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳ ಸಾಮವೇದಾಧ್ಯಯನ ಆಸಕ್ತರಿಂದ 'ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ' ವೆಂಬ ಸಂಸ್ಥೆ ರೂಪುಗೊಂಡಿದೆ. ಸಾಮವೇದದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಯಾವಶುಲ್ಕವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಯಥಾಮತಿ ವೇದಪುರುಷನ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸಾಮವೇದದ ಓಲೇಗರಿ ಹಾಗೂ ಹಸ್ತ ಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥಗಳು ನಾಗರಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿರುವುದೇ ಒಂದು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ. ಈಗೀಗ ಪ್ರಯೋಗ ಕರ್ತೃಗಳು ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಕನ್ನಡಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಪೂರ್ವಾಪರ ಪ್ರಯೋಗ ಗ್ರಂಥಗಳು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿದ್ದು ವೈದಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ, ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿಯ ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಉಪಾದೇಯವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಾಮವೇದದ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನ ಮಾಡಲಾಶಿಸುವವರು ದೇವನಾಗರಿಲಿಪಿಯಲ್ಲಿರುವ / ಗ್ರಂಥಾಕ್ಷರದಲ್ಲಿರುವ ಮುದ್ರಿತ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಕನ್ನಡಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವದೂ ಕನ್ನಡಿಗ ಸಾಮವೇದಿಗಳು ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹ ತಾಳದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಬೇಕೆಂಬುದೇ ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ.

ಈ ಹಿನ್ನಲೆಯಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ನಾಗರೀ ದೇವನಾಗರೀ ಗ್ರಂಥಾಕ್ಷರಗಳ ಓಲೇಗರಿ, ಹಸ್ತಲಿಖಿತ ಹಾಗೂ ಮುದ್ರಿತ ಸಾಮವೇದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಪಾಠಾಂತರಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ವ್ಯತ್ಯಯಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದು, ಅವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥಗಳ ಸ್ಥಳ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿ ಖಚಿತ ಪಾಠವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿರ್ಧರಿಸಾಲಾಗದ ಅಂಶಗಳು ಆಯಾಗ್ರಂಥಗಳ ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಾಗಿ ಮಂಡಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಯ ನಂತರ ವೈದಿಕ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಆನುಪೂರ್ವಿಯ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದೆಯೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಋಕ್ ಪದ ಗಾನ ಭಾಷ್ಯ ಅರ್ಥ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಲು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಬಯಸುವವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಮನ್ತ್ರ, ತನ್ತ್ರ, ಅನುಷ್ಠಾನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಯಥಾಮತಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಮನ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪ್ರತೀಕಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನೂ ಸೂಕ್ತ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳನ್ನೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಯಥಾನುಕೂಲವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನು ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ 'ಸಾಮವೇದ ಪರಿಚಯ', 'ನಿತ್ಯಾಹ್ನಿಕ', 'ಪೂರ್ವ ಪ್ರಯೋಗ', ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಶ್ರಾದ್ಧ ಪ್ರಯೋಗ', 'ಅಪರ ಪ್ರಯೋಗ', 'ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆ – ಒಂದನೆಯ ಸಂಪುಟ' ಎಂಬ ಆರು ಗ್ರಂಥಗಳು ೧/೮ರ ೨೧೫೦ ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿ ೧೯೯೬ ರಿಂದ ಇದುವರೆಗೆ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಮನ್ತ್ರ ಅರ್ಥ ಆಧಾರ ವಿವರಣೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವದನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ವಿದ್ಯಾಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಸಂಶೋಧನಾನಿರತರೂ ಅಧ್ಯಯನ ಅಧ್ಯಾಪನನಿರತರೂ ಪ್ರಯೋಗಕರ್ತೃಗಳೂ ವೇದದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಕುತೂಹಲವುಳ್ಳವರೂ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ ಆದರದಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದೀಗ ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟವಾಗಿ ಐನ್ದ್ರಕಾಂಡ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಬಹುನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಯಜ್ಞಾರ್ಥಾತ್ ಕರ್ಮಣೋನ್ಯತ್ರ . . . । 'ಕರ್ಮಬ್ರಹ್ಮೋದ್ಭವಂ ವಿದ್ಧಿ . . . । 'ಕರ್ಮಣೈವ ಹಿ ಸಂಸಿದ್ಧಿಮ್ . . . ' – ಛಾಂ.ಉ. ೫.೧೦.೬–೮, ಬೃ.ಉ ೬.೨.೧೬, ಭ.ಗೀ. ೩.೯, ೧೫.೨೦ ॥ ಇತ್ಯಾದಿ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ, ಮನ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು, ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವ ಕರ್ಮ ವೀರ್ಯವತ್ತಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕರ್ತೃವಿಗೆ ನೆರವಾಗುವುದೇ ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಧ್ಯೇಯವಾಗಿದೆ.

ಯುಗಾದಿ
ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ ಸಂವತ್ಸರ
೧೬–೦೩–೨೦೧೦

ಟಿ. ಗೌರೀಪತಿ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಸಂಪಾದಕರ ಬಿನ್ನಹ

ಇದೀಗ ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆಯ ತೃತೀಯ ಸಂಪುಟ ಐನ್ದ್ರಕಾಂಡ ಪ್ರಥಮ ಭಾಗವನ್ನು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆಗ್ನೇಯಕಾಂಡವೆಂಬ ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಥಮ ಸಂಪುಟದಂತೆಯೇ ಋಕ್ ಪದ ಗಾನ ಸಾಯಣಭಾಷ್ಯ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಗಳು ಭಾವಾರ್ಥ ಕನ್ನಡದ ಪದ್ಯ ಸಹಿತ ಈ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿವೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲು ಸಹಕಾರ ನೀಡಿರುವ ಮಹಾನುಭಾವರೆಲ್ಲರೂ ಅದೇ ಭಕ್ತಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಉದಾರತೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಪುಟದ ಕೈಂಕರ್ಯವನ್ನೆಸಗಿದ್ದಾರೆ. ಹಿಂದಿನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿನ ಮನ್ತ್ರಗಳ ಸಾರಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ. ಆರ್. ಗಣೇಶ್‌ರವರೇ, ಈ ಸಂಪುಟದ ಮನ್ತ್ರಗಳ ಹಿರಿದರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಪುಟ್ಟಪುಟ್ಟ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಗಳೆಂಬ ನಕ್ಷತ್ರಪುಂಜಗಳಲ್ಲಡಗಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿಸಿ ವೇದಪುರುಷನ ಆರಾಧನೆಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಋಷಿಸ್ವರೂಪವಾದ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಾಮನಸ್ಸಿನವರಿಗೆ ವೇದಪುರುಷನು ಶಾಂತಿಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ತನ್ನ ಕೃಪೆಯನ್ನು ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಲಿರಲೆಂದು ಮುಡಿಚಾಚಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಯುಗಾದಿ
ಶ್ರೀ ವಿಕೃತಿ ಸಂವತ್ಸರ
೧೬-೦೩-೨೦೧೦

ಸಂಪಾದಕ ಮಂಡಲಿ
ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ

ಋಕ್ - ೨೯೩

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಇಮ ಇನ್ದ್ರಾಯ ಸುನ್ವಿರೇ ಸೋಮಾಸೋ ದಧ್ಯಾಶಿರಃ ।

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ತಾ ಆ ಮದಾಯ ವಜ್ರಹಸ್ತ ಪೀತಯೇ ಹರಿಭ್ಯಾಂ ಯಾಹ್ಯೋಕ

೨
ಆ ॥ ೧.೨೯೩ ॥

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಇಮೇ - ಇನ್ದ್ರಾಯ - ಸುನ್ವಿರೇ । ಸೋಮಾಸಃ - ದಧ್ಯಾಶಿರಃ - ದಧಿ - ಆಶಿರಃ ॥

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦
ತಾನ್ - ಆ - ಮದಾಯ - ವಜ್ರಹಸ್ತ - ವಜ್ರ - ಹಸ್ತ - ಪೀತಯೇ । ಹರಿಭ್ಯಾಂ

೩ ೧ ೨೦
- ಯಾಹಿ - ಓಕಃ - ಆ ॥ ೧.೨೯೩ ॥

ಸೌಭರಮ್ । ಸುಭರಿರ್ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೫೦ ೫
೨೯೩.೧. ಇಮಾ೩ಹಿಇ । ಇಮಇ । ದ್ರಾಯಸುನ್ವಾ೬ಇರಾಇ ॥

೧೧ ೦ ೦ ೦ ೨೦ ೧೧ ೦
ಸೋಮಾಸೋದಧ್ಯಾಶಿರಾಃ । ತಾ ಆಮದಾಯವಜ್ರ

೦ ೧ ೦
ಹಸ್ತಪೀತಾಯಾಇ ॥ ಹರಾ೩೨೩ಹೋ । ಭ್ಯಾಂಯಾ೩೨೩

೧ ೨ ೧ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦
ಹೋ॥ ಹಿಯೋ ೨೩ । ಕಾ ೨ಆ ೨೩ಳಔಹೋವಾ ॥

೩ ೫
ಊ ೨೩ಳಪಾ ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೯ । ಇಶ್ಲೋ । ೧೪ । ೫೦೬ ॥

ಹೇ **ವಜ್ರಹಸ್ತ! ದಧ್ಯಾಶಿರಃ** ದಧಿಮಿಶ್ರಣಾಃ **ಇಮೇ ಸೋಮಾಸಃ** ಸೋಮಾಃ **ಇನ್ದ್ರಾಯ** ತುಭ್ಯಂ **ಸುನ್ವಿರೇ** ಸುತಾಬಭೂವುಃ । **ತಾನ್** ಸೋಮಾನ್ **ಮದಾಯ** ಮದಾರ್ಥಂ **ಪೀತಯೇ** ಪಾನಾಯ **ಓಕೋ** ಯಜ್ಞ ಸದನಮ್ **ಆ** ಅಭಿ **ಹರಿಭ್ಯಾಂ** ಅಶ್ವಾಭ್ಯಾಂ **ಆಯಾಹಿ** ಆಗಚ್ಛ ॥

ವಜ್ರಹಸ್ತ ವಜ್ರಃಶಾಸಃ - *ಶ.೩.೮.೧.೫* ॥ ಶಾಸನದಂಡ ಧರಿಸಿರುವವನೇ, ವಜ್ರಹಸ್ತನೇ, **ದಾಧ್ಯಾಶಿರಃ** ದಧ್ಯಜ್‌ಪ್ರತ್ಯಕ್ತೋ ಧ್ಯಾನಮಿತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ತಮಸ್ಮಿನ್ ಧ್ಯಾನಮಿತಿ ವಾ - ನಿರು.*೧೨.೩೪* ॥ **ಆಶೀರಾಶ್ರಯಣಮ್** ನಿರು.೬.೮ ॥ ಮೊಸರು ಮಿಶ್ರಿತವಾದ, **ಇಮೇ ಸೋಮಾಃ** ಈ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಇನ್ದ್ರಾಯ** ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ, **ಸುನ್ವಿರೇ** ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿದೆ, **ತಾನ್** ಇಂತಹ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಮದಾಯ** ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ, **ಪೀತಯೇ** ಪಾನಮಾಡಲು, **ಓಕಃ** ಓಕ ಇತಿ ನಿವಾಸನಾಮ - ನಿರು.*೩.೩* ॥ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ, ನನ್ನ ಹೃದಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ, **ಹರಿಭ್ಯಾಮ್** ದುಃಖ ಅಜ್ಞಾನ ಅಪಹರಣಶೀಲ, ಸುಖಆಹರಣಶೀಲ, ಜ್ಯೋತಿ ಹಾಗೂ ಆನಂದಸ್ವರೂಪದಿಂದ, ಸುತ್ತಿ ಬಳಸಿ ಅಥವಾ ನೇರ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹರಿನಾಮಕ ಕುದುರೆಗಳ ರಥದಲ್ಲಿ, **ಆ ಆಯಾಹಿ** ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ದಯಮಾಡು.

ದಂಡಧರನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಸಂತೋಷ ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಹೃದಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ

ಬಿಜಯ ಮಾಡಿ ನಿನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ದಧಿಮಿಶ್ರಿತ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಆನಂದರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡು.

ದಂಡಧರನಪ್ಪ ಮಘವಂತನೇ! ದುಃಖಹರನೇ!
ಖೇದಮಂ ತೊಡೆದು ಸಮ್ಮೋದಮಂ ನೀಡಲೆಂದು
ಎನ್ನ ಹೃದಯೋಪಮಂ ತಾನಪ್ಪ ಸವನಕುಟಿಯೊಳ್
ಬಂದು ಸವಿಯಯ್ ಸೋಮಮಂ ಮೊಸರೊಡಂ ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೨೯೪

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಇಮ ಇನ್ದ್ರ ಮದಾಯ ತೇ ಸೋಮಾಶ್ಚಿಕಿತ್ರ ಉಕ್ಥಿನಃ ।
೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮಧೋಃ ಪಪಾನ ಉಪ ನೋ ಗಿರಃ ಶೃಣು ರಾಸ್ವ ಸ್ತೋತ್ರಾಯ
ಗಿರ್ವಣಃ ॥ *೨.೨೯೪ ॥*

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧
ಇಮೇ - ಇನ್ದ್ರ - ಮದಾಯ - ತೇ । ಸೋಮಾಃ - ಚಿಕಿತ್ರೇ - ಉಕ್ಥಿನಃ ॥ ಮ
೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩
ಧೋಃ - ಪಪಾನಃ - ಉಪ - ನಃ - ಗಿರಃ - ಶೃಣು । ರಾಸ್ವ - ಸ್ತೋತ್ರಾಯ - ಗಿ
ರ್ವಣಃ - ಗಿಃ - ವನಃ ॥ *೨.೨೯೪ ॥*

ಗಾರ್ತ್ಸಮದಮ್ । ಗೃತ್ಸಮದೋ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೦ ೪ ೧೦ ೦
೨೯೪.೧. ಇಮಇನ್ದ್ರಾ೨ಶಿಮದಾಯತಾಇ ॥ ಸೋಮಾಶ್ಚಿಕಿತ್ರಉಕ್ಥಿ

೨ — ೧ — ೧ ೦
ನಾಃ । ಮೂ೨೧ಧೋ೨೨ ೧ ಪಾಪಾ೨೨ । ನಉಪನೋಗಿ

೨ — ೦ ೧ ೨ ೧
ರಾಃಶಾ೨೧ರ್ಣೂ೯೨೨ ॥ ರಾಸ್ವಸ್ತೋ೨೨೩ತ್ರಾ ॥ ಯಗಿ

೨ ೧
ರ್ವಾ೯೨೨೩ಣಾ೨೩೪೩: । ಓ೨೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ / ಪ - ೮ / ಮಾ - ೭ / ಚೇ / ೧೫ / ೫೦೭ //

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತೇ ತವ **ಮದಾಯ** ಮದಾರ್ಥಮ್ **ಉಕ್ಥಿನಃ** ಸ್ತೋತ್ರ ಯುಕ್ತಾಃ **ಇಮೇ** ಸೋಮಾಃ **ಚಿಕಿತ್ರೇ** ಜ್ಞಾಯನ್ತೇ ದೃಶ್ಯನ್ತೇ ಕಿತಜ್ಞಾನೇ । ಕರ್ಮಣಿ ಲಿಟ್ । ಇರಯೋರೇ ಇತಿ ರೇ ಇತ್ಯಾದೇಶಃ ಕಿಂಚ । **ಮಧೋಃ** ಮದಕರಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಿ ಷಷ್ಠೀ ಮದಕರ ಸೋಮಂ **ಪಪಾನಃ** ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಪಿಬನ್ ಅಸ್ಮಾಕಂ **ಗಿರಃ** ಸ್ತೋತ್ರರೂಪಾವಾಚಃ **ಉಪಶ್ರುಣು** ಸಮ್ಯಕ್ ಶ್ರುಣು । **ಗಿರ್ವಣೋ** ಗೀರ್ಭಿರ್ವನನೀಯ! ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಸ್ತೋತ್ರಾಯ** ಸ್ತೋತ್ರ ಕರ್ತ್ರೇ ಮಹ್ಯಂ **ರಾಸ್ವ** ಅಭೀಷ್ಟಂ ದೇಹಿ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ತೇ ಮದಾಯ** ನಿನ್ನನ್ನು ಮುದಗೊಳಿಸಲು, **ಉಕ್ಥಿನಃ** ಪ್ರಶಂಸಕರವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ, **ಇಮೇ ಸೋಮಾಃ** ಈ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಚಿಕಿತ್ರೇ** - ರೋಗ ದೂರವನ್ನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ, **ಮಧೋಃ** ಸ್ವಾದಿಷ್ಟವಾದ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಈ ಸೋಮವನ್ನು, **ಪಪಾನಃ** ಪಾನ ಮಾಡಿ, **ಗಿರಃ** ನಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು, **ಶ್ರುಣು** ಆಲಿಸು, **ಗಿರ್ವಣಃ ಸ್ತೋತ್ರಾಯ**

ಸ್ತುತಿಸುವ ನಾವು ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಗೆ, ಆತ್ಮಾ ವೈ ಸ್ತೋತ್ರಮ್ ಶ. ೫.೨.೨.೨., ಅಭೀಷ್ಟ ಫಲವನ್ನೂ, ಆನಂದವನ್ನೂ ಆತ್ಮದರ್ಶನ ಲಾಭವನ್ನೂ, ರಾಷ್ಟ್ರ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಇನ್ದ್ರ, ಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಆನಂದಪಡಿಸಲು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಸ್ತೋತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಈ ಸೋಮರಸವನ್ನು ರೋಗ ದೂರವಾಗಿರುವಂತೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದೆ. ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಈ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ನಮ್ಮ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನಾಲಿಸಿ ಅಭೀಷ್ಟ ಫಲವನ್ನೂ ಆತ್ಮದರ್ಶನವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಪುರುಹೂತ! ನಿನ್ನನಾನಂದಗೊಳಿಸಲ್ಕೆ ವಿಧಿಯಿಂ
ನೀರೋಗಮಪ್ಪ ಸೋಮಾಹುತಿಯನಣಿಮಾಡಿದೆಂ ।
ಹರ್ಷವರ್ಷದಮೆನಿಪ್ಪೀ ಸೋಮಮಂ ಸವಿದು ನೀಂ
ಕೇಳ್ದೆಮ್ಮ ನುತಿಗಳಂ ನೀಡಯ್ ನಿಜೇಪ್ಸಿತಾರ್ಥಂ ॥

ಋಕ್ - ೨೯೫

ಮೇಧಾತಿಥಿ - ಮೇಧ್ಯಾತಿಥೀ ಕಾಣ್ವೌ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಇತ್ಯೇಕೇ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೧೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ತ್ವಾ೩ದ್ಯಸಬರ್ದುಘಾ ಹುವೇ ಗಾಯತ್ರವೇಪಸಮ್ ।
೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಇನ್ದ್ರಂ ಧೇನುं ಸುದುಘಾಮನ್ಯಾಮಿಷಮುರುಧಾರಾಮರಙ್ಕೃ
೨
ತಮ್ ॥ ೩.೨೯೫ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ಂ ೩ ೨
ಆ - ತು - ಅದ್ಯ - ಅ - ದ್ಯ - ಸಬರ್ದುರ್ಘಾಂ - ಸಬಃ - ದುಘಾಮ್ । ಹುವೇ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ಂ ೩ ೨ ೩
- ಗಾಯತ್ರವೇಪಸಮ್ - ಗಾಯತ್ರ - ವೇಪಸಂ ॥ ಇನ್ದ್ರಂ - ಧೇನುಮ್ - ಸು

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ಂ ೧ ೨ಂ ೧ ೨ಂ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ದುಘಾಂ - ಸು - ದುಘಾಂ - ಅನ್ಯಾಂ - ಇಷಂ । ಉರುಧಾರಾಂ - ಉರು - ಧಾ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ಂ
ರಾಮ್ - ಅರಙ್ಕೃತಂ - ಅರಂ - ಕೃತಮ್ ॥ ೩.೨೯೫ ॥

ವಾಚಸ್ಸಾಮ । ವಾಗ್ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೦ ೫ ೨ ೧ ೨ಂ
೨೯೫.೧. ಆತ್ವದ್ಯಾಸಾ೭ಬರ್ದುರ್ಘಾಮ್ ॥ ಹುವಾಇಗಾ೨ಯ

೧ ೨ಂ ೧ ೨ ೨ ೧
ತ್ರವೇ೨ಪಸಮ್ । ಆಇನ್ದ್ರಾನ್ಧೇ೩ನೂಮ್ । ಸುದು

೨೦ ೧ ಅ ^ ೩ ೫ ೨
ಘಾಮ್ । ಆ । ನಿಯಾ೨ಮಾ೨೩೪ಇಷಾಮ್ ॥ ಉ

೧ ೨ ೧ ೨
ರುಧಾ೨೩ರಾಮ್ ॥ ಅರಂಕಾ೨೩ರ್ತಾ೩೪೩ಮ್ ।

೧
ಓ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೧೧ । ಮ । ೧೬ । ೫೦೮ ॥

ಅನಯೇನ್ದ್ರಂ ಧೇನುರೂಪೇಣ ವೃಷ್ಟಿರೂಪೇಣ ಚ ನಿರೂಪಯನ್ ಸ್ತೌತಿ । **ಅದ್ಯ** ಇದಾನೀಂ **ಧೇನುಮ್** ಧೇನುರೂಪಮಿನ್ದ್ರಂ **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಂ **ಆಹುವೇ** ಆಹ್ವಯೇ । ಕೀದೃಶೀಂ ಧೇನುಮ್? **ಸಬರ್ದುಘಾಂ** ಪಯಸೋ

ದೋಗ್ಧ್ರೀಂ **ಗಾಯತ್ರವೇಪಸಂ** ಪ್ರಶಸ್ಯವೇಗಾಂ । **ಸುದುಘಾಂ** ಸುಖೇನ ದೋಗ್ಧುಂ ಶಕ್ಯಾಮ್ । **ಅನ್ಯಾಂ** ಉಕ್ತವಿಲಕ್ಷಣಾಂ **ಉರುಧಾರಾಂ** ಬಹೂದಕ ಧಾರಾಂ **ಇಷಮ್** ಏಷಣೀಯಾಂ ವೃಷ್ಟಿಂ ಲಿಂಗವ್ಯತ್ಯಯಃ ಏತದ್ರೂಪೇಣ ವರ್ತಮಾನಮ್ **ಅರಙ್ಕೃತಮ್** ಅಲಂಕರ್ತಾರಮ್ ಪರ್ಯಾಪ್ತಕಾರಣಂ ವೇನ್ದ್ರಂ ಚಾಹ್ವಯೇ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, ಸಬರ್ದುಘಾಮ್ ಸಬರಿತ್ಯಮೃತ ನಾಮ । ಸಬಃ ಅಮೃತಂ ಯಾ ದುಹ್ಯತಿ ಸಾ ಸಬರ್ದುಘಾ । **ತಾಮ್ ದೋಗ್ಧ್ರೀಭಿತ್ಯರ್ಥಃ** ಬಹು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಮೃತರೂಪೀ ಹಾಲು ನೀಡುವ, ಗಾಯತ್ರ **ವೇಪಸಮ್** ಗಾಯತ್ರಮ್, ಸ್ತೋತ್ರಮ್ ತಸ್ಯ ವೇಪ ಸಮ್, ವೇಪಸ ಕರ್ಮನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧ ॥ ತಸ್ಯ ವೇಪಸಮ್ ಕರ್ಮ ಭೂತಮ್, ಕಾಮನೆಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುವವನೆಂದೇ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಬಹುವೇಗವುಳ್ಳ, **ಅದ್ಯ** ಇಂದಿನ ಯಾಗದ ಅಹಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಈಗ, **ಸುದುಘಾಮ್** ಪರಸ್ಪರ ನೋವಿಲ್ಲದೆ ನಿರಾಳವಾಗಿ ಹಾಲು ಹಿಂಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ, **ಅನ್ಯಾಮ್** ವಿಲಕ್ಷಣ ರೀತಿಯ ವರ್ಣನೆಗೆ ಮೀರಿದ, **ಉರುಧಾರಾಮ್** ವೃಷ್ಟಿ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಹಾಲಿನ ಧಾರೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವ ಮೊಲೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ, **ಧೇನುಮ್** ಎಳೆಗರುವಿನ ತಾಯಿಯಾದ ಹಸುವನ್ನು, **ಇಷಮ್** ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟವಾದ ವೃಷ್ಟಿರೂಪ ವಾದ, **ಅರಂಕೃತಮ್** ಅಲಂಕೃತವಾಗಿ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿ, ಕಾಮನಾ ವೃಷ್ಟಿಸು ವವನಾಗಿ, **ತು ಆಹುವೇ** ಕೂಡಲೇ ಆಹ್ವಾನಿಸುವೆನು.

ಅಮೃತಸ್ವರೂಪವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಪರಸ್ಪರ ನೋವಿಲ್ಲದೆ ನೀಡುವ ಎಳೆಗರುವಿನ ತಾಯಿಯಾದ ಸಾಧುವಾದ ಹಸುವಿನಂತಿರುವ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಸುಭಿಕ್ಷವನ್ನೂ ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಶೋಭೆಯನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡುವ ವೃಷ್ಟಿ ಕಾರಕನಾದ ಕಾಮನೆಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಸುವ ವಿವಿಧ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ

ಶೋಭಾಯಮಾನನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ಇಂದಿನ ಯಾಗದ ಆಹಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸ್ತುತಿಸುವೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವೆ.

ಚೊಚ್ಚಲ್ಕರುವಿಗೊಲ್ದು ಸುಧೆಯೆರೆವ ತಾಯಿ ಗೋವಂ
ಪ್ರೋಲ್ವ ದೇವನೆ! ಜಗತ್ಸೌಭಾಗ್ಯವೀವ ವಿಭುವೇ!
ವರವೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಕರೆವ ಸಾಲಂಕೃತನೆ! ನಿನ್ನನೀ
ಜನ್ನಕಾಹ್ವಾನಿಪೆಂ; ಸ್ವೀಕರಿಪ್ರುದಾಹುತಿಗಳಂ ॥

ಋಕ್ ೨೯೬

ನೌಧಾಗೌತಮಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ನ ತ್ವಾ ಬೃಹನ್ತೋ ಅದ್ರಯೋ ವರನ್ತ ಇನ್ದ್ರ ವೀಡವಃ ।

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಋಚ್ಛಿಕ್ಷಸಿ ಸ್ತುವತೇ ಮಾವತೇ ವಸು ನ ಕಿಷ್ಟದಾಮಿನಾತಿ ತೇ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧
ನ - ತ್ವಾ - ಬೃಹನ್ತಃ - ಅದ್ರಯಃ - ಅ - ದ್ರಯಃ । ವರನ್ತೇ - ಇನ್ದ್ರ - ವೀಡ

೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ವಃ ॥ ಯತ್ - ಶಿಕ್ಷಸಿ - ಸ್ತುವತೇ - ಮಾವತೇ - ವಸು । ನ - ಕಿಃ - ತತ್ - ಆ -

೩
ಮಿನಾತಿ - ತೇ ॥ ೪.೨೯೬ ॥

ಬಾರ್ಹದುಕ್ಥಮ್ ಬೃಹದುಕ್ಥೋ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨೯೬.೧. ನತ್ವಾಬೃಹ । ತೋಽಹಿದ್ರಯಾಃ ॥ ವರನ್ತಇನ್ದ್ರವೀಡಾಽ೨
ಹಿವಾಃ । ಯಾಚ್ಛಿಕ್ಷಾಸೀಽ೨ । ಸ್ತೂವತಾಇಮಾಽ೨ । ವತೇ
ವಸೂ ॥ ನಕಿಷ್ಟಾಽ೨ಹಿದಾ ॥ ಮಿನಾತಾಽ೨ಹಿಇತಾಽಹಿಳಹಿ
ಇ । ಓಽ೨ಹಿಳಹಿಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೭ । ನೇ । ೧೭ । ಹಿರ್ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ಬೃಹನ್ತೋ ಬಲೇನ ಮಹಾನ್ತಃ ಅತಏವ **ವೀಡವಃ** । **ಯಚ್ಛಿಕ್ಷಸಿ ಸ್ತುವತೇ ಮಾವತೇ** ಸರ್ವತೋ ದೃಢಾ ಅಪಿ **ಅದ್ರಯಃ** ಪರ್ವತಾಃ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ನ ವರಂತೇ** ಬಲೇನ ನ ನಿವಾರಯನ್ತಿ । ಅನಿವಾರಣಮೇವೋತ್ತರಾರ್ಧೇನ ವಿವೃಣೋತಿ **ಸ್ತುವತೇ** ತ್ವದ್ವಿಷಯಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕುರ್ವತೇ **ಮಾವತೇ** ಮತ್ಸದೃಶಾಯ ಮಾದೃಶಾಯ ಸ್ತೋತ್ರೇ ಯದ್ **ವಸು** ಧನಂ **ಶಿಕ್ಷಸಿ** ದದಾಸಿ । ತೇ ತವ ತದೇತದ್ಧನಂ **ನ ಕಿಃ** ನ ಕಶ್ಚಿತ್ **ಆಮಿನಾತಿ** ಆಭಿಮುಖೇನ ಹಿನಸ್ತಿ । ಮೀಞ್ ಹಿಂಸಾಯಾಂ । ಮೀನಾತೇರ್ನಿಗಮೇ -೭.೩.,೮೧ - ಇತಿ ಹ್ರಸ್ವಃ । **ಮಾವತೇ** । ಯುಷ್ಮದಸ್ಮದೋಃ ಸಾದೃಶ್ಯೇಯತುಬ್ವಾಚ್ಯಃ - ೫.೧.೬೧ - ಇತಿ ವತುಪ್ । ಶಿಕ್ಷಸಿ ದಿತ್ಸಸಿ ಇತಿ ಚ ಪಾಠೌ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, ಬೃಹಂತಃ **ವೀಡವಃ** ಎತ್ತೆತ್ತರವಾದ ಭಾರೀ ಭಾರೀ, ವೀಡ್ವಜ್ಗದೃಢಾಙ್ಗ - ನಿರು.೨.೧೧ ॥ ಸ್ಥಿರವೂ ದೃಢವೂ ಬಲವೂ ಆದ, **ಅದ್ರಯಃ** - ಆದರಣೀಯ, ಒಡೆಯಲೂ ತೆಗ

ಯಲೂ ಸರಿಸಲೂ ಆಗದಂತಹ ಬೆಟ್ಟ ಪರ್ವತಗಳೂ, ತ್ವಾ ನಿನ್ನನ್ನು, ನ ವರಂತೆ ಸರಿಗಟ್ಟಲಾರವು, ಸ್ತುವತೇ ಮಾವತೇ ಸ್ತುತಿಸುವ ನನ್ನಂತಹವರಿಗೆ, ಯತ್ ವಸು ಶಿಕ್ಷಿ ಶಿಕ್ಷತಿ ದಾನಕರ್ಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೨೦ // ನೀನು ಕೊಡುವ ಧನಧಾನ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಆನಂದವನ್ನಾಗಲೀ, ತೇ ತತ್ ನ ಕಿಃ ಆಮನಾತಿ ಯಾರೂ ಯಾವಕಾರಣಕ್ಕೂ ತಡೆಯಲಾರರು.

ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ಸ್ಥಿರವೂ ದೃಢವೂ ದೇಶದ ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟಿನಂತಿರುವ ಮಹಾಮಹಾಪರ್ವತಗಳೂ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸ ದೃಢತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನಾಗಲಾರವು, ನನ್ನಂತಹ ಸ್ತುತಿಕರ್ತರಿಗೆ ನೀನು ನೀಡುವ ಧನಧಾನ್ಯ ಆನಂದಾದಿಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ತಡೆಯಲಾರರು.

ಹೇ! ಸುನಾಸೀರ! ಸುಸ್ಥಿರಮಪ್ಪ, ಕೋಂಟೆಯಂತೆ
ಬಲ್ಮೆಯಿಂದೆಸೆವ ಶೈಲಂಗಳುಂ ನಿನ್ನ ಬಲಕಾಂ ।
ಎಣೆಯಾಗವಲ್ತೆ; ಎನ್ನಂದದ ಸ್ತುತಿಪರರ್ಗಂ
ನೀನೀವ ಸಿರಿಯನಾರುಂ ತಡೆಯಲಮ್ಮರೆಂದುಂ ॥

ಋಕ್ - ೨೯೭

ಮೇಧಾತಿಥಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಕ ಈಂ ವೇದ ಸುತೇ ಸಚಾ ಪಿಬನ್ತಂ ಕದ್ವಯೋ ದಧೇ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಯಂ ಯಃ ಪುರೋ ವಿಭಿನತ್ತ್ಯೋಜಸಾ ಮನ್ದಾನಃ ಶಿಪ್ರ್ಯನ್ಧಸಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೩
ಕಃ - ಈಂ - ವೇದ - ಸುತೇ - ಸಚಾ । ಪಿಬನ್ತಂ - ಕತ್ - ವಯಃ - ದಧೇ ॥ ಅ

೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ಯಂ - ಯಃ - ಪುರಃ - ವಿಭಿನತ್ತಿ - ವಿ - ಭಿನತ್ತಿ - ಓಜಸಾ । ಮನ್ದಾನಃ - ಶಿಪ್ರೀ

೧ ೨ರ
- ಅನ್ಧಸಃ ॥ *೫.೨೯೭* ॥

ನೈಪಾತಿಥಮ್ ವಾಶಮ್ ವಾ । ನಿಪಾತಿಥಿರ್ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ರ ರ ೨ ೧ ೨ — ೧
೨೯೭.೧. ಕಈಂವೇದಾ ॥ ಸುತಾಇಸಾಽ೧ಚಾಽ೨ । ಪಿಬನ್ತಂಕದ್ವಾ

೨ — ೧ ರ
ಯೋಽ೧ದಾಧಾಽ೨ಇ । ಅಯಂಯ ೭ಪುರೋವಿಭಿನ

೨ — ೧ರ ೨ ೧ ^
ತ್ತಾಓಽ೧ಜಾಸಾಽ೨ ॥ ಮನ್ದಾನಾಽ೨೩:ಶೀಽ೩ ॥ ಪ್ರಾಽ೨

೩ ೫ರ ರ ೩ ೫
ಯಾಽ೨೩ಳಔಹೋವಾ ॥ ಧಾಽ೨೩ಳಸಾಃ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೬ । ಖೂ । ೧೮ । ೫೦೦ ॥

ಸುತೇ ಅಭಿಷುತೇ ಸೋಮೇ **ಸಚಾ** ಋತ್ವಿಗ್ಭಿಃ ಸಹ ಸೋಮಂ **ಪಿಬನ್ತಮ್** ಏನಮಿನ್ದ್ರಂ **ಕೋವೇದ** ವೇತ್ತಿ ನ ಕೋಽಪಿ ವೇತ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಕತ್** ಕಿಂ ವಾ **ವಯಃ** ಅನ್ನಂ **ದಧೇ** ಧಾರಯತಿ । **ಯೋಽಯಮ್** ಇನ್ದ್ರಃ **ಶಿಪ್ರೀ** ಹನುಮಾನ್ **ಅನ್ಧಸಃ** ಸೋಮೇನ **ಮನ್ದಾನಃ** ಮನ್ದಮಾನಃ **ಓಜಸಾ** ಬಲೇನ **ಪುರೋ ವಿಭಿನ್ನತ್ತಿ** ॥

ಸುತೇ ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಸಚಾ** ದೇವತೆಗಳೊಡಗೂಡಿ ಋತ್ವಿಜರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, **ಪಿಬನ್ತಮ್** ಪಾನಮಾಡುವ, **ಈಮ್** ಈ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು, **ಕೋವೇದ** ಯಾರು ತಾನೆ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲರು, ತಿಳಿಯಬಲ್ಲರು, **ಕತ್ ವಯಃ ದಧೇ** ತನ್ನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಅನ್ನವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದಾಗಲೀ, ಎಷ್ಟು ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣ ವಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆಂದಾಗಲೀ, ಎಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಿನವನೆಂದಾ ಗಲೀ, ಯಾರು ತಾನೇ ತಿಳಿದಾರು, **ಯಃ ಅಯಂ ಶಿಪ್ರೀ** ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ ಧರಿಸಿರುವ, ಬಹುವೇಗವಂತನಾದ, ಬಹುನುಣುಪಾದ ಕೆನ್ನೆಯುಳ್ಳ ಈ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು, **ಅನ್ಧಸಃ** ಸೋಮಪಾನದಿಂದ, **ಮನ್ದಾನಃ** ಹರ್ಷಗೊಂಡು, **ಓಜಸಾ** ತನ್ನ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ಆತ್ಮಬಲದಿಂದ, ‾ಪುರಃ ಮನ ಏವ ಪುರಃ - *ಶ.೧೦.೩.೫.೭* ॥ 'ಮನಬುದ್ಧಿಚಿತ್ತ ಅಹಂಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ತ್ರಿಗುಣಗಳನ್ನು ತ್ರಿಪುರ ವನ್ನು ಶತ್ರುಗಳ ನಗರಿಯನ್ನು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮೇಘಗಳೆಂಬ ದುರ್ಗ ಗಳನ್ನು, ವಿಭಿನತ್ತಿ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಯಾರು ತಾನೇ ಗುರುತಿಸಿಯಾರು? ಅವನ ಉದರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಹವಿಸ್ಸು ಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನಾಗಲೀ ಅವನು ಎಷ್ಟು ವಯೋಮಾನದವನೆಂದಾಗಲೀ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಸೋಮಪಾನದಿಂದ ಹರ್ಷಿತನಾಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು ಶಿರಸ್ತ್ರಾಣ ಧರಿಸಿ ಬಹುಶೀಘ್ರವಾಗಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮಬಲದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ದುರ್ಗಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಭಕ್ತರ ಸಾಧಕರ ಮನೋಲಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ಜನ್ನದೊಳ್ ಸುರರೊಡನೆ ಸೋಮಮಂ ಸವಿವಿಂದ್ರನಂ
ತಿಳಿವರಾರ್? ಅವನುದರದೊಳ್ ಸಲ್ಲುವಾಹುತಿಗಳಂ ।

ತಿಳಿವರಾರ್? ಅವನ ವಯಿಮಂ ತಿಳಿಯಲಾರ್ಗೆ ಶಕ್ಯಂ?
ಸೋಮಪಂ ಸಶಿರಸ್ತ್ರನರಿಪುರಂದರನಿಷ್ಟದಂ ॥

ಋಕ್ - ೨೯೮

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧೨೩೧೨
ಯದಿನ್ದ್ರ ಶಾಸೋ ಅವ್ರತಂ ಚ್ಯಾವಯಾ ಸದಸಸ್ಪರಿ ।

೩ ೧ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಸ್ಮಾಕಮಂ಼ ಶುಂ ಮಘವನ್ಪುರುಸ್ಪೃಹಂ ವಸವ್ಯೇ ಅಧಿ ಬರ್ಹಯ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧
ಯತ್ - ಇನ್ದ್ರ - ಶಾಸಃ - ಅವ್ರತಂ - ಅ - ವ್ರತಂ । ಚ್ಯಾವಯ - ಸದಸಃ - ಪ

೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ರಿ ॥ ಅಸ್ಮಾಕಂ - ಅಂ಼ ಶುಂ - ಮಘವನ್ - ಪುರುಸ್ಪೃಹಂ - ಪುರು - ಸ್ಪೃಹ

೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩
ಮ್ । ವಸವ್ಯೇ - ಅಧಿ - ಬರ್ಹಯ ॥ ೬.೨೯೮ ॥

ತೌರಶ್ರವಸಮ್ । ತುರಶ್ರವಾ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೧ ೪೦ ೦ ೫ ೨ರ ೦
೨೯೮.೧. ಯದಿನ್ದ್ರಾ೨೨೩ಶಾಸೋಽಅವ್ರತಾಮ್ ॥ ಚ್ಯಾವಯಾಸ ।

೧ ೨ ೧ ೨
ದ೨೩ಸಾಸ್ಪಾರೌ । ವಾ೨೩೨ । ಅಸ್ಮಾಕಾಮೌ । ವಾ೨೩೨ ।

೧ ೨ ೧ ೨ ೧
ಶುಂಮಘವನ್ । ಪುರೂಸ್ಪೃಹಾ । ವಾ೨೩೨ ॥ ವಸಾವ್ಯಾ

೨　　　　　　೨೧　　　　೫　　೪
ಯಾ । ವಾ೨೩೨೩ । ಧಿಬೋ೨೨೩ಳವಾ ॥ ಹಾ೨೫ಯೋ

॥ ೫
೨೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೪ । ದೀ । ೧೯ । ೫೧೧ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಯದ್** ಯಸ್ಮಾತ್ ಕಾರಣಾತ್ **ಶಾಸಃ** ಶಿಕ್ಷಣೀಯಾನಾಂ ಯಜ್ಞ ವಿರೋಧೀನಾಂ ಶಿಕ್ಷಕಸ್ತ್ವಂ ತಸ್ಮಾತ್ ಕಾರಣಾತ್ **ಸದಸಃ** ಅಸ್ಮದ್ಯಾಗ ಗೃಹಸ್ಯ **ಪರಿ** ಪರಿತೋ ವರ್ತಮಾನಮ್ **ಅವ್ರತಮ್** ಅಕರ್ಮಾಣಂ ಯಾಗ ವಿರೋಧಿನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ಚ್ಯಾವಯ** ದೂರಂ ನಿಃಸಾರಯ । ಅಪಿ ಚ ಹೇ **ಮಘವನ್!** ಧನವನ್ನಿನ್ದ್ರ! **ಪುರುಸ್ಪೃಹಂ** ಬಹುಭಿಃ ಸ್ಪೃಹಣೀಯಮ್ **ಅಸ್ಮಾಕಮ್** ಅಸ್ಮದೀಯಮ್ **ಅಂಶುಮ್** ಸೋಮಂ **ವಸವ್ಯೇ** ವಸ್ತವ್ಯೇ ನಿವಾ ಸ ಯೋಗ್ಯೇ ಸ್ಥಾನೇ **ಅಧಿಬರ್ಹಮ** ಅಧಿಕಂ ವರ್ದ್ಧಯ ಯಜ್ಞ ಗೃಹೇ ಯಾಗ ವಿರೋಧಿನೋ ರಾಕ್ಷಸಾದೀನ್ನಿಸ್ಸಾರ್ಯ ಸೋಮಂ ಪ್ರವರ್ಧಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಇನ್ದ್ರಃ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಯತ್‌ಶಾಸಃ** ಶಾಸನದಂಡಧಾರಿಯಾದ ನೀನು ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ, ಸದಸಃ ಪರಿ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ, **ಅವ್ರತಮ್** ಯಜ್ಞವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು, **ಚ್ಯಾವಯ** ದೂರಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟು, **ಮಘವನ್** ಧನಪತಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಪುರುಸ್ಪೃಹಮ್** ನಿನಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ, **ಅಸ್ಮಾಕಂ ಅಂಶುಮ್ ವಸವ್ಯೇ** ನಮ್ಮ ಸೋಮವನ್ನಿಡುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಸೋಮಯಜ್ಞಗೃಹಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಶಾಸನ ದಂಡಧರನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದಿರುವ ಯಜ್ಞ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರಾದ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಗೃಹಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ದಂಡಧರ ಮಘವಂತ! ನಮ್ಮನಾವರಿಸಿ ನಿಂದ
ಯೆಜ್ಞರಿಪ್ರುಗಳನಳಿಸಿ, ನಿನ್ನೊಲ್ಮೆಯಾಂತು ನಿನ್ನಂ ।
ನೋಂತು ಜನ್ನದೆ ಬೇಳ್ವ ತಮ್ಮೆಲ್ಲರಂ ನಿರ್ನೆರಂ
ಕಾಪಿಡಯ್! ನಮ್ಮ ಸವನಾಲಯಂಗಳನೋವುದಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೨೯೯

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಬೃಹತೀ । ತ್ವಷ್ಟಾ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ ಅದಿತಿಃ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಷ್ಟಾ ನೋ ದೈವ್ಯಂ ವಚಃ ಪರ್ಜನ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ ।
೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪುತ್ರೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿರದಿತಿರ್ನು ಪಾತು ನೋ ದುಷ್ಟರಂ ತ್ರಾಮಣಂ ವಚಃ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ತ್ವಷ್ಟಾ - ನಃ - ದೈವ್ಯಂ - ವಚಃ । ಪರ್ಜನ್ಯಃ - ಬ್ರಹ್ಮಣಃ - ಪತಿಃ ॥ ಪುತ್ರೈಃ - ಪುತ್
೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
- ತ್ರೈಃ - ಭ್ರಾತೃಭಿಃ - ಅದಿತಿಃ - ಅ - ದಿತಿಃ - ನು - ಪಾತು - ನಃ । ದುಷ್ಟರಂ -
೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ದುಃ - ತರಂ - ತ್ರಾಮಣಂ - ವಚಃ ॥ ೭.೨೯೯ ॥

ತ್ವಷ್ಟ್ರ್ಯಸ್ಸಾಮ । ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೀ ಬೃಹತೀಸ್ತ್ರೋ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೩ ೨ ೦ ೦ ೫ ೪ ೫ ೨ ೧ ೦
೨೯೯.೧. ತ್ವಷ್ಟಾಽಇಳ । ನೋದೈವಿಯಮ್ । ವಚಾಃ ॥ ಪರ್ಜನ್ಯೋ

೨ ೧ ೨ ೧೦ ೦ ೨ ೧೦
ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪಾಽತಿಃ । ಪುತ್ರೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿರದಿತಿರ್ನುಪಾ

೨ ೧ ೨ ೧
ತೂಽನಃ ॥ ದುಷ್ಟರಾಽನ್ತ್ರ ॥ ಮಣಂವಾಽ

೨ ೧
ಚಾಽಃ । ಓಽ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೯ । ಘೂ । ೨೦ । ೫೧೨ ॥

ತ್ವಷ್ಟಾ ಏತತ್ಸಂಜ್ಞಕೋ ರೂಪಾಭಿಮಾನೀ ದೇವಃ **ನಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಂ **ವಚಃ** ಪಾತು । **ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ** ಏತತ್ಸಂಜ್ಞಕೋ ಮಂತ್ರಾಭಿಮಾನೀ ದೇವಃ ಅಸ್ಮದೀಯಂ **ವಚಃ** ಪಾತು । ಕಿಂಚ! **ಅದಿತಿರ್ನು** ಅಖಂಡನೀಯಾ ಅದೀನಾ ವಾ ಏತನ್ನಾಮ್ನೀ ದೇವಮಾತಾ ಚ **ಪುತ್ರೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ** ಸ್ವಕೀಯೈಃ ಸಹಿ ತಾ **ನಃ** ಅಸ್ಮಾಕಂ ಸಂಬಂಧಿ **ದುಸ್ತರಂ** ಕರ್ಮವಿರೋಧಿಭಿ ಸ್ತರೀತು ಮಶಕ್ಯಂ ತ್ರಾಮಣಂ ರಕ್ಷಣೀಯಂ **ವಚಃ** ಪಾತು ॥

ತ್ವಷ್ಟಾ ಋಷಿಃ ಇತಿ ವಿಂ । ತ್ವಷ್ಟಾ ತೂರ್ಣಮಶ್ನುತ ಇತಿ ನೈರು ಕ್ತಾಸ್ತ್ವಿಷೇರ್ವಾ ಸ್ಯಾದ್ದೀಪ್ತಿ ಕರ್ಮಣಸ್ತ್ವಕ್ಷತೇರ್ವಾ ಸ್ಯಾತ್ ಕರೋತಿ ಕರ್ಮಣಃ .... ಅಗ್ನಿರಿತಿ ಶಾಕಪೂಣಿಃ ಇತಿ ನಿ. ದೈ ೨.೧೩.೧೪ ॥ ರೂಪಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆ ಯಾದ ತ್ವಷ್ಟ, ಅಗ್ನಿ, **ದೈವ್ಯಂ** ದೇವಾನಾಂ ಭವಂ, ವಚಃ - ವಾಕ್ಯಂ - ವೇದ, ಮನ್ತ್ರ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಇತಿ ವಿಂ - ಮೇಘದೇವತೆ, ಏತತ್ ತ್ರಯೇ ದೈವಮಿತ್ಯಪಿ ಕರ್ತೃಪದಮ್ ॥

ನಃ ಅಸ್ಮಾನ್ ಇತ್ಯೇವ ಕರ್ಮಪದಮ್ - ನಮ್ಮ, **ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿಃ** ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ಇತಿ ವಿಂ । ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಅನ್ನಸ್ಯ ಪಾತಾ ವಾ ಪಾಲಯಿತಾ ವಾ .... ನಿ. ದೈ. ೪.೧೨-೧೩ ॥ ಏಷ ಚ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಮನ್ತ್ರ ಅಂಗಾತ್ - ಅಶ್ಮಾಸ್ಯಮವತಂ

ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿರ್ಮಧುಧಾರಮ್ .... ಋ.ಸಂ. ೨.೨೪-೪, ನಿ.೧೦-೧೩, ಮನ್ತ್ರಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆ ಸೂರ್ಯ, ಅದಿತಿರದೀನಾ ದೇವಮಾತಾ .... । ಇತ್ಯದಿ ತೇರ್ವಿಭೂತಿಮಾಚಷ್ಟ ಏತಾನ್ಯದೀನಾನೀತಿ ವಾ ॥ ಇತಿ - ನಿ.ನೈ.೪,೨೨-೨೩ ॥ ಅದಿತಿರ್ದ್ಯೌರದಿತಿ .... ಋ.ಸಂ. ೧.೮೯.೧೦, ನಿ.೪.೨೩, ದ್ಯುಲೋಕ ದೇವ ಮಾತೆ, ಪುತ್ರೈಃ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹೋದರರು ಮತ್ತು ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ, ನಃ ನಮ್ಮ, ದುಷ್ಟರಂ - ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳಿಂದ, ತು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, ತ್ರಾಮಣಂ ವಚಃ ಪಾತು - ರಕ್ಷಕರೆಂಬ ವಚನವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲಿ.

ತ್ವಷ್ಟ, ಅಗ್ನಿ ಪರ್ಜನ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿ ಮಾತೆ ಅದಿತಿ ವೇದ ಮನ್ತ್ರಗಳು ನಮ್ಮನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಸಹೋದರರನ್ನೂ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ದುಷ್ಟರಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲಿ. ನಮ್ಮ ವಾಕ್ ಸಫಲವಾಗಲಿ.

ತ್ವಷ್ಟೃ-ಪರ್ಜನ್ಯಾಗ್ನಿ-ಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ಪತಿ-ಅದಿತಿಯರ್
ಒಡಗೂಡಿ ವೇದಮಂತ್ರಗಳೊಡನೆ ಸೇರುತೆಮ್ಮಂ ।
ಪೊರೆಯಲೆಂದುಂ; ಪೊರೆಗೆ ಸುತರಂ ಸಹೋದರರೊಡಂ
ದೂರಗೆಯ್ದರಿಗಳಂ; ನಮ್ಮ ನುಡಿ ಸಫಲಮಕ್ಕೆ ॥

ಋಕ್ - ೩೦೦

ಶ್ರುಷ್ಟಿಗುಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಕದಾ ಚನ ಸ್ತರೀರಸಿ ನೇನ್ದ್ರ ಸಶ್ಚಸಿ ದಾಶುಷೇ ।

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉಪೋಪೇನ್ನು ಮಘವನ್ಭೂಯ ಇನ್ನು ತೇ ದಾನಂ ದೇವಸ್ಯ

ಪೃಚ್ಯತೇ ॥ ೮.೩೦೦ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ
ಕದಾ - ಚ - ನ - ಸ್ತರೀಃ - ಅಸಿ । ನ - ಇನ್ದ್ರ - ಸಶ್ಚಸಿ - ದಾಶುಷೇ ॥ ಉಪೋಪ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
- ಉಪ - ಉಪ - ಇತ್ - ನು - ಮಘವನ್ - ಭೂಯಃ - ಇತ್ - ನು -

೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩
ತೇ । ದಾನಂ - ದೇವಸ್ಯ - ಪೃಚ್ಯತೇ ॥ *೮.೩೦೦* ॥

ಅದಿತೇಃ ಸಾಮ । ಅದಿತಿರ್ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೫೦ ೨ ^ ೩ ೫
೩೦೦.೧. ಕದಾಚನಾಸ್ತಾ೬ರೀರಸಾಇ ॥ ನೇನ್ದ್ರಾಸಾ೨೨೩೪ಶ್ಚಾ ।

೨ ^ ೩ ೫ ೩ ೪೦ ೩೦ ೪ ೫ ೩೦
ಸಾಇದಾಶೂ೨೨೩೪ಷಾಇ । ಉಪೋಪೇನ್ನುಮಘವನ್ಭೂ

೪ ೫ ೧ ^ ೩ ೫ ೨ ೩
ಯಇತ್ । ಹಾ೨೨ಇನೂ೨೨೩೪ತಾಇ ॥ ದಾನನ್ದಾ೨೨೩

೫ ೨ ೧ ೫ ೪ ॥ ೫
೪ಇವಾ ॥ ಸ್ಯಪೋ೨೨೩೪ವಾ ॥ ಚ್ಯಾ೨೫ತೋ೨೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೯ । ಗೋ । ೨೧ । ೫೧೩ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಂ ಕದಾಚನ** ಕದಾಚಿದಪಿ **ಸ್ತರೀಃ** ಹಿಂಸಕೋ **ನಾಸಿ** ಯದ್ವಾ । ಸ್ತರೀರ್ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರಸವಾ ಗೌಃ ತಥಾವಿಧೋ ನ ಭವಸಿ । ಸಾ ಯಥಾ ವತ್ಸಾಭಾವಾತ್ ಗೃಹಂ ಪ್ರತಿ ನಾಗಚ್ಛತಿ ನ ತಥಾ ಕರೋಷೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥ ಕಿಂತು **ದಾಶುಷೇ** ಹವಿರ್ದಾತ್ರೇ ಯಜಮಾನಾಯ **ಸಶ್ಚಸಿ** ಸಂಗಚ್ಛಸೇ ಅಸ್ಮಾನ್ । ಹೇ **ಮಘವನ್!** ಧನವನ್ನಿನ್ದ್ರ! **ದೇವಸ್ಯ** ದ್ಯೋತನಾದಿ ಗುಣಕಸ್ಯ ತವ **ಭೂಯಃ** ಪ್ರಭೂತಂ ದಾನಮ್ **ಉಪೋಪೇತ್** ಪೃಚ್ಯತೇ ಅಪರ ಉಪಶಬ್ದಃ ಪೂರಣಃ ಉಪಪೃಚ್ಯತ ಏವ ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ಸಂಪೃಚ್ಯತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಇನ್ದ್ರಃ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, ಕದಾಚನ ಎಂದೂ ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲೂ, ದಾಶುಷೇ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಯಜಮಾನನ, ಸ್ತರೀಃ ನ ಅಪಿ - ಸ್ತೃಣಾತಿ ವಧಕರ್ಮಾ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧೯ ॥ ಹಿಂಸಕನಾಗಿಲ್ಲ, ನಸ್ತರೀಪಯಃ ದದೌ । ಅತಃ ಸ್ತರೀರಿತಿ ಅಭಾಗಾ ಉಚ್ಯತೇ । ಯಾದೃಶೀ ಸ್ತರೀರಭಾಗಾ ತಾದೃಶಂ ತ್ವಾಂ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ ಕದಾಚಿದಪಿ ನ ಅಭಿಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ವಿ ॥ ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡದ ಹಾಲು ಕೊಡದ ಬಂಜೆ ಹಸುವಿನಂತಲ್ಲ. ಸಶ್ಚಸಿ ಮಿತ್ರನಾಗಿರುವೆ. ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ತಲುಪಿಸುವೆ, ಮಘವನ್ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನೇ, ದೇವಸ್ಯ ದಾನಾದಿ ಗುಣಯುಕ್ತನಾದ, ತೇ ನಿನ್ನ, ದಾನಮ್ ಕರ್ಮಫಲಾನುಗುಣ ದಾನವು, ಭೂಯಃ ಬಹಳವಾದ, ಪುನರ್ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ, ಉಪೋಪೇತ್ ಪೃಚ್ಯತೇ ಯಾವತ್ಪೂರ್ವದಾನಂ ನೈವ ಕ್ಷೀಯತೇ ತಾವದೇವ ದದಾಸೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನ ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದುರೊಳಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವೆ. ಮುಂದುವರೆಸುವೆ.

ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಯಜಮಾನ ಸದಾ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಎಂದೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ನೀನು ಬಂಜೆ ಹಸುವಿನಂತೆ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕನಲ್ಲ. ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ವಿಪುಲನಾದ ಕರ್ಮಫಲವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲೂ ಅನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ದೇವ! ಯಜಮಾನನಿವನೊಲ್ಮೆಕೆಳೆಯನಹಿಂಸಕಂ
ನೀಂ ಗೊಡ್ಡುದನದವೋಲಲ್ಲದೆ ಸದಾನುಗ್ರಹಂ ।
ನೀನೀವ ದಾನಮೆಂದುಂ ಸೊರಗದಳಿಯದಲ್ತೆ
ಕರ್ಮಾನುಗುಣಮೆಂದಿಗಂ ಸಲ್ವುದಲ್ತೆ ಸೊಗದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೦೧

ಮೇಧ್ಯಾತಿಥಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯುಙ್ಕ್ಷ್ವಾ ಹಿ ವೃತ್ರಹನ್ತಮ ಹರೀ ಇನ್ದ್ರ ಪರಾವತಃ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧
ಅರ್ವಾಚೀನೋ ಮಘವನ್ತ್ಸೋಮಪೀತಯ ಉಗ್ರ ಋಷ್ವೇಭಿರಾ

೨
ಗಹಿ ॥ ೯.೩೦೧ ॥

೩ ೨ ೩ ೩೦೧೨ ೩
ಯುಙ್ಕ್ಷ್ವ - ಹಿ - ವೃತ್ರಹನ್ತಮ - ವೃತ್ರ - ಹನ್ತಮ । ಹರೀಇತಿ - ಇನ್ದ್ರ - ಪ

೧೨ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ರಾವತಃ ॥ ಅರ್ವಾಚೀನಃ - ಅರ್ವ - ಅಚೀನಃ - ಮಘವನ್ - ಸೋಮಪೀತ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಯೇ - ಸೋಮ - ಪೀತಯೇ । ಉಗ್ರಃ - ಋಷ್ವೇಭಿಃ - ಆ - ಗಹಿ ॥

ಆಜೀಗರ್ತಮ್ । ಆಜೀಗರ್ತಿರ್ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ __ ೧ ೨ ೧ ೨ ೦ ೪
೩೦೧.೧. ಆಇಹೀಽ೨ । ಆಇಹಿಹಾಇ । ಯುಂಕ್ಷ್ವಾಹಿವಾಽ೩ರ್ತ್ರಾ೩

೨೩ ೫ ೧ ೦ ೨ ೧ ೨ ೩
ಹನ್ತಮ ॥ ಹಾರೀಇನ್ದ್ರ । ಪರಾವಾಽ೧ತಾಽ೨೩೪ಃ । ಅ

೨ ೩೦ ೨ ೧ ೨ ೧೦ ೨
ರ್ವಾಽ೩೪ಚೀನಾಃ । ಮಾಘವನ್ತ್ಸೋ । ಮಪಾಇತಾಽ೧

೩ ೨ ೩ ೨ ೨ ೧
ಯಾಽ೨೩೪ಇ ॥ ಉಗ್ರಾಽ೩೪ಋಷ್ವಾಽ೩ಇ ॥ ಭಿರೋಽ

೫ ೪ ॥ ೫
೨೩೪ವಾ ॥ ಗಾಽ೫ಹೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ / ಪ - ೧೧ / ಮಾ - ೧೧ / ತ./೨೨/೫೧೪ ॥

ಹೇ **ವೃತ್ರಹನ್ತಮ!** ವೃತ್ರಂ ಹತವಾನ್ ವೃತ್ರಹಾ ಅತಿಶಯೇನ ವೃತ್ರಂ ಹತವಾನ್ ವೃತ್ರಹನ್ತಮಃ ಯಥಾ ಪುನರ್ನೋತ್ತಿಷ್ಠತಿ ತಥಾ ಹತವಾನಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಅನೋಽನುಟ್ - ಪಾ.೮.೨.೧೬ - ಇತಿ ತಮಪ್ಯೋಽನುಟ್ । ಹೇ ತಾದೃಶೇನ್ದ್ರ! **ಹರೀ** - ತ್ವದೀಯಾವಶ್ವೌ **ಯುಙ್ಕ್ಷ್ವ ಹಿ** ರವಧಾರಣೇ ಆತ್ಮೀಯೇ ರಥೇ ಯೋಜಯೈವ । ಹೇ **ಮಘವನ್!** ಧನವನ್! **ಉಗ್ರಃ** ಉದ್ಗೂರ್ಣಬಲಸ್ತ್ವಂ **ಸೋಮಪೀತಯೇ** ಸೋಮಸ್ಯ ಪಾನಾರ್ಥೇ ದಾಸೀಭಾರಾದಿತ್ವಾತ್ಪೂರ್ವಪದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರತ್ವಮ್ **ಅರ್ವಾಚೀನೋ**ಽಸ್ಮದಭಿಮುಖಃ **ಋಷ್ವೇಭಿಃ** ಋಷ್ವೈರ್ದರ್ಶನೀಯೈರ್ಮರುದ್ಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ **ಪರಾವತಃ** ದೂರನಾಮೈತತ್ ದೂರೇ ವರ್ತಮಾನಾತ್ ದ್ಯುಲೋಕಾತ್ **ಆಗಹಿ** ಆಗಚ್ಛ ॥

ವೃತ್ರಹನ್ತಮ ಪಾಪನಾಶಕನೇ ಶತ್ರುಹಂತಕನೇ ಮೇಘವಿದಾರಕನೇ, **ಯುಙ್ಕ್ಷ್ವಾಹಿ** ಹರಿ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡು, ದುಃಖಾಪಹರಣ ಸುಖಾಹರಣವೆಂಬ ಅಥವಾ ದಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದಧರ್ಮವೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡು, **ಪರಾವತಃ** ದೂರದ ದ್ಯುಲೋಕದಿಂದ, ತ್ವಮಸ್ಯ ಸಾರೇ ರಜಸೋ ವ್ಯೋಮನಃ - *ಋ.೧.೫೨.೧೨.* ॥ **ಅನ್ತೋ ವೈ ಪರಾವತಃ** *ಐ.೫.೨* ॥ ಮೋಕ್ಷಧಾಮದಿಂದ, **ಅರ್ವಾಚೀನಃ** ಅರ್ವಾಕ್ ಇಲ್ಲಿ ಹೃದಯಸ್ಥ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ, **ಋಷ್ವೇಭಿಃ** ಋಷ್ವಃ ಮಹನ್ನಾಮ - *ನಿ.ಘಂ.೩.೩.* ॥ ಆಕರ್ಷಕ ರೂಪಾದಿ ಮಹಾಗುಣಗಳಿಂದಾಗಿ ದರ್ಶನೀಯನಾದವನೇ, **ಉಗ್ರಃ** ಅತಿ

ಭಯಂಕರ ಬಲಶಾಲಿಯೇ, ಮಘವನ್ ಧನವಂತನೇ, ಸೋಮ ಪೀತಯೇ ಸೋಮಪಾನಕ್ಕಾಗಿ, ಆಗಹಿ ದಯಮಾಡು.

ಶತ್ರುಹಂತಕನೂ ಮೇಘವಿದಾರಕನೂ ಪಾಪನಾಶಕನೂ ಅತಿ ಭಯಂಕರ ಬಲವುಳ್ಳವನೂ ಧನವಂತನೂ ದರ್ಶನೀಯನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! ಅತಿದೂರದ ದ್ಯುಲೋಕದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಧಾಮದಿಂದ ದುಃಖಾಪಹರಣ ಸುಖಾಹರಣವೆಂಬ ದಯೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಾದಧರ್ಮವೆಂಬ ನಿನ್ನ ಹರಿ ಎಂಬೆರಡು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ರಥಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಿನ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿ ಆನಂದ ರಸವನ್ನು , ಸೋಮ ಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ನನ್ನ ಹೃದಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ನನಗಭಿಮುಖವಾಗಿ ದಯಮಾಡು.

ವೃತ್ರಹರ! ದರ್ಶನೀಯೇಂದ್ರನೆ! ದ್ಯುಲೋಕದಿಂದ ॥
ದುಃಖಹರಮುಂ ಸುಖಪ್ರದಮುಮಪ್ಪ ತ್ವದೀಯಂ ।
ಕರುಣೆ-ಪ್ರಸಾದಾಶ್ವಯುಗಲಂ ಮನೋರಥಹಿತಂ
ಸಲ್ಲಾಗಮಿಸೆನ್ನುರಕೆ ಸೋಮಪಾನಕೆಂದು ॥

ಋಕ್ - ೩೦೨

ನೃಮೇಧಃ ಆಂಗಿರಸಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಾಮಿದಾಹ್ಯೋ ನರೋಽಪೀಪ್ಯನ್ವಜ್ರಿನ್ ಭೂರ್ಣಯಃ ।

೧ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸ ಇನ್ದ್ರ ಸ್ತೋಮವಾಹಸ ಇಹ ಶ್ರುಧ್ಯುಪ ಸ್ವಸರಮಾ ಗಹಿ ॥

ಸ್ವ - ೧೩ । ಉ - ೨ । ಧಾ - ೮೨ । ಠಿ ॥ ದ - ೧ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಾ ದಶತಿಃ ॥ ೧ ॥ ಇತಿ ಸಪ್ತಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೭ ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ
ತ್ವಾಂ - ಇದಾ - ಹ್ಯಃ - ನರಃ । ಅಪೀಪ್ಯನ್ - ವಜ್ರಿನ್ - ಭೂರ್ಣಯಃ ॥ ಸಃ -

೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧
ಇನ್ದ್ರ - ಸ್ತೋಮವಾಹಸಃ - ಸ್ತೋಮ - ವಾಹಸಃ - ಇಹ - ಶ್ರುಧಿ । ಉಪ - ಸ್ವ

೨ರ ೩
ಸರಂ - ಆ - ಗಹಿ ॥ ೧೦.೩೦೨ ॥

ಆ - ೫೯ । ಆ - ೨೧ । ಪ - ೧೯೯ । ತೋ । ದ - ೧ ॥

-

ಮಾಧುಚ್ಛನ್ದಸಮ್ । ಮಧುಚ್ಛನ್ದಾ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩೦೪ ೫೦ ೨ ^ ೩ ೪೦ ೫ ೫ ೨ ೧ ೨
೩೦೨.೧. ತ್ವಾಮಿದಾ । ಹೋ೬ಇ । ಹಿಯೋ೬ನರಾ೭೬ಏ ॥ ಅಪಾಇಪ್ಯ

೧ ೨^ ೩ ೫ ೧ ೨ ೧ರ
ನ್ವಾ । ಜ್ರಾಇನ್ಭೂರ್ಣಾ೭೨೩೪ಯಾಃ । ಸಇನ್ದ್ರಸ್ತೋ೬ಮ

೨ರ ೧ ೨^ ೩೦ ೨ ೩೦ ೨
ವಾಹಸಃ । ಇಹಾಶ್ರೂಧಾ । ಔಹೋ೬೭೩೪ವಾಹಾಇ ॥ ಉ

೧ ೨^ ೩೦ ೨ ೩೦ ೨ ೧ರ ೨
ಪಾಸ್ವಾಸಾ । ಔಹೋ೬೭೩೪ವಾಹಾ ॥ ರಮಾಗಾ೭೨೩ಹಾ

೧
೭೩೪೩ಇ । ಓ೭೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೧೦ । ಬೌ । ೨೨. । ೫೧೫ ॥

ದಶಸಪ್ತಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೭ । ದಶತಿಃ ॥ ೧ ॥

ಹೇ **ವಜ್ರಿನ್!** ಇನ್ದ್ರ ತ್ವಾ **ಭೂರ್ಣಯಃ** ಹವಿರ್ಭರಣ ಶೀಲಾ **ನರಃ** ಕರ್ಮಣಾಂ ನೇತಾರೋ ಯಜಮಾನಾಃ **ಇದಾ** ಅದ್ಯಹ್ಯಃ ಪೂರ್ವೇದ್ಯುಶ್ಚ **ಅಪೀಪ್ಯನ್** ಸೋಮಮಪಾಯಯನ್ । ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಸ ತ್ವಂ ಸ್ತೋಮವಾಹಸಃ** ಷಷ್ಠ್ಯರ್ಥೇ ಪ್ರಥಮಾ ಸ್ತೋಮವಾಹಸಾಂ ಸ್ತೋತ್ರವಾಹಕಾನಾಮ ಸ್ಮಾಕಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ **ಇಹ** ಯಜ್ಞೇ **ಶ್ರುಧಿ** ಶ್ರುಣು **ಸ್ವಸರಂ** ಗೃಹಂ ಚ । ದುರ್ಯಾಃ ಸ್ವಸರಾಣೀತಿ - ನೈಘ.೪.೧೦ - ಗೃಹನಾಮಸು ಪಾಠಾತ್ ಉಪಾಹ್ಯ ಉಪಾಗಚ್ಛ ॥

ವಜ್ರಿನ್ ವಜ್ರಾಯುಧನೇ, ದುಷ್ಟದಮನನೇ, **ತ್ವಮ್** ನಿನಗೆ, **ಭೂರ್ಣಯಃ** ಯಜ್ಞವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಓಡಾಡುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞಕರ್ಮನಿರತರು, **ನರಃ** - ಋತ್ವಿಜರು, ಯಜಮಾನರು, **ಇದಾಹ್ನಃ** ಇಂದು ಮತ್ತು ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲೂ, **ಅಪೀಪ್ಯನ್** ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, **ಇನ್ದ್ರ** ಇನ್ದ್ರನೇ, **ಸಃ** ಆ ನೀನು, **ಸ್ತೋಮವಾಹಸಃ** ಸ್ತೋಮಾ ಯಂ ವಹನ್ತಿ ತ್ವಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದ ಯನ್ತಿ ಉಚ್ಚಾರಯನ್ತಿ ತೇ ಸ್ತೋಮವಾಹಸಃ ಸ್ತೋತಾರ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ವಿ ॥ ವೇದದ ಸ್ತೋತ್ರ ಮನ್ತ್ರಗಳ ಗಾನಗಳನ್ನು, **ಇಹ** ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, **ಶ್ರುಧಿ** ಶ್ರವಣ ಮಾಡಲು, **ಉಪ ಸ್ವಸರಮ್** ಸ್ವಸರಾಣಿ ಗೃಹಾಣಿ - ನಿ.ಘಂ.೩.೪ ॥ ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞಮಂಟಪಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ, **ಆಗಹಿ** ದಯಮಾಡು.

ವಜ್ರದಂಡಧರನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ಇಂದು ಮತ್ತು ನಿನ್ನೆ ಈ ಯಜ್ಞವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವ ಋತ್ವಿಜರು ಸೋಮಪಾನದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರಷ್ಟೆ. ಅಂತಹ ನೀನು ನಾವು ಕೇಳಿಸುವ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಸಾಮಗಾನವನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಲು ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಮಂಟಪಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಮಾಡು ದಯಮಾಡು.

ವಜ್ರಿ! ನಿನ್ನನ್ನಿಂದು, ನಿನ್ನ ಈ ಮಖವೇದಿಯೊಳ್
ಋತ್ವಿಜರ್ ಸೋಮಾಹುತಿಯನಿತ್ತು ಪ್ರಾಜಿಸಿರ್ಪರ್ ।
ಅಂತಪ್ಪ ನೀನೆಮ್ಮ ಸಾಮಂಗಳಂ ಕೇಳಲೆಂ-
ದೆಮ್ಮ ಹೃನ್ಮಂದಿರಕ್ಕಾಗಮಿಪ್ರುದಳ್ತಿಯಿಂದಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೦೩

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ಬೃಹತೀ ಉಷಾ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ಕ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಪ್ರತ್ಯು ಅದರ್ಶ್ಯಾಯತ್ಯುಽಚ್ಛನ್ತೀ ದುಹಿತಾ ದಿವಃ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಪೋ ಮಹೀ ವೃಣುತೇ ಚಕ್ಷುಷಾ ತಮೋ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಕೃಣೋತಿ

೩ ೧ ೨
ಸೂನರೀ ॥ ೧.೩೦೩ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಪ್ರತಿ - ಉ - ಅದರ್ಶಿ - ಆಯತೀ - ಆ - ಯತೀ । ಉಚ್ಛನ್ತೀ - ದುಹಿತಾ - ದಿ

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ವಃ ॥ ಅಪ - ಉ - ಮಹೀ - ವೃಣುತೇ - ಚಕ್ಷುಷಾ - ತಮಃ । ಜ್ಯೋತಿಃ - ಕೃ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಣೋತಿ - ಸೂನರೀ - ಸು - ನರೀ ॥ ೧.೩೦೩ ॥

ಉಷಸಸ್ಸಾಮ । ಉಷಾ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ಉಷಾ ॥

೨ ೧ ೩ ೨ ೧ ೩ ೨ ೧
೩೦೩.೧. ಪ್ರತಾಇ । ಇಹಾ । ಆಇ । ಇಹಾ । ಉವದ । ಶಿಽ೩ಆಯ

೨ ೧ ೨ ೧ ೩ ೨ ೧ ೩ ೨ ೦
ತೀ । ಆಯತೀ ॥ ಉಚ್ಛಾ । ಇಹಾ । ಆ । ಇಹಾ । ತೀದು ।

೧ರ — ೧ರ — ೧ ೩ ೨ ೧
ಹಿಽ೩ತಾದಿವಾಽ೨: । ಆದಿವಾಽ೨: ॥ ಅಪ್ರೋ । ಇಹಾ । ಓ ।

೩ ೨ ೧ ೦ ೦ ೧ರ — ೧ರ
ಇಹಾ । ಮಾಹೀವೃಣುತೇಚ । ಕ್ಷುಷಾತಮಾಽ೨: । ಆತ

— ೦ ೧ ೩ ೨ ೧ ೩ ೨
ಮಾಽ೨: ॥ ಜ್ಯೋತಾಇ । ಇಹಾ । ಆಇ । ಇಹಾ । ಕೃ

೦ ೧ರ — ೧ರ ೧
ಣೋ । ತಿಽ೩ಸೂನರೀಽ೨ । ಓನರೀಽ೨೩೪೩ । ಓಽ೨೩೪

೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೩೦ । ಮಾ - ೧೦ । ಮೌ । ೨೪ । ೫೧೬ ॥

ಆಯತೀ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ **ವ್ಯುಚ್ಛನ್ತೀ** ತಮಾಂಸಿ ವಿವಾಸಯನ್ತೀ ವರ್ಜಯನ್ತೀ **ದಿವೋ** ದ್ಯುಲೋಕಸ್ಯ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ವಾ **ದುಹಿತಾ** ಪುತ್ರೀ ಏವಂಭೂತಾ ಉಷಾಃ **ಪ್ರತ್ಯದರ್ಶಿ** ಸರ್ವೈಃ ಪ್ರತಿದೃಶ್ಯತೇ ಉ ಇತಿ ಪೂರಣಃ ಸೈಷಾ **ಮಹೀ** ಮಹತೀ । ಯದ್ವಾ ಮಹೀ ಮಹತ್ತಮೋ ನೈಶಂ ತಮೋಽಂಧಕಾರಂ **ಅಪ** ಉ ಇತಿ ನಿಪಾತದ್ವಯ ಸಮುದಾಯಃ ಅಪೇತ್ಯಸ್ಯಾರ್ಥೇ **ಅಪೋವೃಣುತೇ** ಅಪವೃಣೋತಿ । ಕಥಂ? **ಚಕ್ಷುಷಾ** ದರ್ಶನೇನ । ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ **ಸೂನರೀ** ಜನಾನಾಂ ಸುಷ್ಠು ನೇತ್ರೀ ಉಷಾಃ **ಜ್ಯೋತಿಃ** ಪ್ರಕಾಶಂ **ಕೃಣೋತಿ** ಕರೋತಿ ।

ಅಪ್ರೋ ಮಹೀ ವೃಣುತೇ ಚಕ್ಷುಷಾ ಇತಿ ಛಂದೋಗಾಃ । ಅಪ್ರೋ ಮಹಿ ವ್ಯಯ ತಿ ಚಕ್ಷುಷೇ ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ॥

ದಿವಃ ದ್ಯುಲೋಕೇ ಜಾಯಮಾನತ್ವಾತ್ ದಿವಃ, **ದುಹಿತಾ** ಅತ ಏವ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯಪರ ಪರ್ಯಾಯಸ್ಯಾದಿತ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರತಿದಿನಮುಷಸಃ ಪಶ್ಚಾತ್ ಧಾವಮಾನ ತ್ವಾತ್ ಕನ್ಯಾಬಲಾತ್ಕಾರಾಪವಾದಃ ಇತಿ ವಿ ॥ ದ್ಯುಲೋಕದ ಸೂರ್ಯನ, **ದುಹಿತಾ** ಪುತ್ರಿಯಾದ, **ಉಷಾ** ಶ್ರದ್ಧಾ ವೈ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ದುಹಿತಾ - ಶ.೧೨.೭.೩.೧೧ ॥ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವರೂಪಂ ಶ್ರದ್ಧೋತ್ತರ ರೂಪಮ್ - ಶಾಂ.ಆ.೩.೭, ಕೌ.ಉ.೧.೭ ॥ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶಕನಾದ ಭಗವಂತನಿಂದ ಜ್ಞಾನಾಮೃತವೆಂಬ ಹಾಲನ್ನು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವವಳು ಉಷಾದೇವಿಯು, **ಆಯತೀ** ಆಗಮಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ, **ಉಚ್ಛನ್ತೀ** ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ನಿವಾರಿ ಸುತ್ತಾ ತಮಸ್ಸನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾ, **ಪ್ರತ್ಯದರ್ಶಿ ಉ** ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೋಚರ ವಾಗುತ್ತಾಳೆ, ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ, **ಚಕ್ಷುಷಾ** ಈ ಉಷೆಯ ದರ್ಶನದಿಂದ, **ಮಹೀತಮಃ** ಗಾಢಾನ್ಧಕಾರವು, **ಅಪ ವೃಣುತೇ** ದೂರವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿ, **ಸೂನರೀ** ಉಷೋನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೧.೮ ॥ ಜನರ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆದುರಾಗುವ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ದೂರೀಕರಿಸಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವ ಉಷಾದೇವಿಯು, **ಜ್ಯೋತಿಃ ಕೃಣೋತಿ** ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ದ್ಯುಲೋಕದ ಸೂರ್ಯನ ಮಗಳು ಉಷಾದೇವಿಯು ಬಿಜಯ ಮಾಡುತ್ತಾ ಗಾಢಾಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

ಆ ದ್ಯುಲೋಕದ ಕನ್ಯೆ ತಾನುಷೋದೇವಿ ಬೆಳಗೊಳ್
ವ್ಯೋಮರಂಗಸ್ಥಳದ ಶೈಲೂಷೆ ಸದೆದು ತಮಮಂ ।

ಜಗದ ಕಂಗಳಿಗೆ ಮಂಗಳವನೆಸಗುವಳು ನಲವಿಂ
ಸಕಲಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಜೀವಕಾಂತಿಮಾರ್ಗವನೆ ತೋರ್ಪಳ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೦೪

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ಬೃಹತೀ ಅಶ್ವಿನೌ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಇಮಾ ಉವಾಂ ದಿವಿಷ್ಟಯ ಉಸ್ರಾ ಹವನ್ತೇ ಅಶ್ವಿನಾ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಅಯಂ ವಾ ಮಹ್ವೇಽವಸೇ ಶಚೀವಸೂ ವಿಶಂವಿಶ ಹಿ ಗಚ್ಛಥಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಇಮಾಃ - ಉ - ವಾಂ - ದಿವಿಷ್ಟಯಃ । ಉಸ್ರಾ - ಉ - ಸ್ರಾ - ಹವನ್ತೇ - ಅಶ್ವಿ

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧
ನಾ ॥ ಅಯಂ - ವಾಂ - ಅಹ್ವೇ - ಅವಸೇ - ಶಚೀವಸೂ - ಶಚೀ - ವಸೂಇ

೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨೦ ೧ ೨೦
ತಿ । ವಿಶಂವಿಶಂ - ವಿಶಂ - ವಿಶಂ - ಹಿ - ಗಚ್ಛಥಃ ॥ ೨.೩೦೪ ॥

ಅಶ್ವಿನೋಃ ಸಾಮ । ಅಶ್ವಿನೌ ಬೃಹತೀಚ್ಛನ್ದಃ ॥ ಅಶ್ವಿನೌ ವಾ ॥

೨ ೦ ೦ ೩ ೫೦ ೨ ೦
೩೦೪.೧. ಇಮಾಉವಾನ್ದಿವಿಷ್ಟಯಾಽ೨೩೪ಐಹೀ ॥ ಉಸ್ರಾಹವ

೦ ೩ ೫೦ ೨ ೦ ೦ ೦ ೦
ನ್ತೇಅಶ್ವಿನಾಽ೨೩೪ಐಹೀ ॥ ಅಯಂವಾಮಹ್ವೇವಸೇಶಚೀ

^ ೩ ೫೦ ೨ ೩
ವಸೂಽ೨೩೪ಐಹೀ ॥ ವಿಶಂವಿಶ ಹಿಗಚ್ಛಥಾಽ೨೩೪

೫೦ ೪
ಐಹೀ । ಹೋ೬೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೭ । ಚೇ । ೨೫ । ೫೧೭ ॥

ಇಮಾಃ ದಿವಿಷ್ಟಯಃ ದಿವಮಿಚ್ಛನ್ತ್ಯಃ ಪ್ರಜಾಃ ಋತ್ವಿಜೋಽಪಿ ಉ ಇತಿ ತುಚಾರ್ಥೇ । ಹೇ ಅಶ್ವಿನಾ! **ಅಶ್ವಿನೌ! ಉಸ್ರೌ!** ವಾಸಕೌ! **ವಾಂ** ಯುವಾಂ **ಹವನೇ** ಆಹ್ವಯನ್ತಿ । ಅಯಮಹಂ ವಸಿಷ್ಠೋಽಪಿ ಹೇ **ಶಚೀವಸೂ!** ಕರ್ಮಧನೌ! **ವಾಂ** ಯುವಾಂ **ಅವಸೇ**ಽಸ್ಮದ್ರಕ್ಷಣಾಯ ಯುವಯೋಸ್ತರ್ಪಣಾಯ ವಾ **ಅಹ್ವೇ** ಆಹ್ವಯಾಮಿ । ಕಿಮರ್ಥಮೇವಂ ಪ್ರಜಾಮಪ್ಯಯ ಅಪೀತ್ಯಾದರೋಕ್ತಿರಿತಿ ತತ್ರಾಹ । **ವಿಶಂ ವಿಶಂ ಹಿ ಗಚ್ಛತಃ** । ಹಿ ಯಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಾಃ ಸ್ತುತಿಕರ್ತ್ರೀಃ ಪ್ರಜಾಃ ಪ್ರತಿ ಯುವಾಂ ಗಚ್ಛಥಃ ಖಲು ತಸ್ಮಾದೇವಮುಚ್ಯತ ಇತಿ

ಅಶ್ವಿನೌ ಯದ್ ವ್ಯಶ್ನುವಾತೇ ಸರ್ವಂ ರಸೇನಾನ್ಯೋ । ಜ್ಯೋತಿಷಾನ್ಯಃ । ಅಶ್ವೈರಶ್ವಿನಾ ವಿತ್ಯಾರ್ಣವಾಭಃ । ತತ್ ಕಾವಶ್ವಿನೌ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾವಿತ್ಯೇಕೇಽಹೋರಾತ್ರಾವಿತ್ಯೇಕೇ ಮೂರ್ಧಾಚನ್ದ್ರಮಸಾವಿತ್ಯೇಕೇ ರಾಜಾನೌ ಪುಣ್ಯಕೃತಾವಿತ್ಯೈತಿಹಾಸಿಕಾಃ । ತಯೋಃ ಕಾಲ ಊರ್ಧ್ವಮರ್ಧರಾತ್ರಾತ್ ಪ್ರಕಾಶೀಭಾವಸ್ಯಾನುವಿಷ್ಟಮ್ಭಮನುತ್ತಮೋ ಭಾಗೋ ಹಿ ಮಧ್ಯಮೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭಾಗ ಆದಿತ್ಯಃ । ಇತಿ ನೈ. ದೈ.೬.೧ ॥

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ **ಇಮಾಃ ದಿವಿಷ್ಟಯಃ** ಸ್ವರ್ಗಫಲಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಈ ಪ್ರಜೆಗಳೂ, ಉ ಋತ್ವಿಜರೂ, **ಉಸ್ರೌ** ಉಸ್ರೇತಿ ಗೋ ನಾಮ, ಉಸ್ರಾ ಇವ ಗೋವುಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂತಾನವಾದ ಕರುಗಳನ್ನು ಅಂಬಾ ಆದಿ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಅವ್ಯಕ್ತಾರ್ಥ ಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ರಯದಾತರಾದ ವ್ಯಾಪಕರಾದ, **ಶಚೀವಸೋ** ಬುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಧನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಕರ್ಮವನ್ನೇ ಧನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿ

ರುವ, ವಾಮ್ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ, ಅಯಮ್ ಈ ವಸಿಷ್ಠನಾದ ನಾನೂ ಸಹ, **ವಿಶಂ ವಿಶಂ** ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವವರ ಬಳಿಗೆ ಬಹು ಉದಾರಭಾವದಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ, **ಗಚ್ಛಥಃ** ದಯಮಾಡಿಸುವವರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು, **ಹವನ್ತೇ** ಆಹ್ವಾನಿಸುವೆವು.

ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳೇ ಧನವಾಗುಳ್ಳವರೂ ಸೂರ್ಯಚನ್ದ್ರರಂತೆ ತೇಜೋವಿಶಿಷ್ಟರೂ ಎಲ್ಲರ ಆಶ್ರಯದಾತರೂ ಸ್ತುತಿಸುವ ಭಕ್ತರಲ್ಲಿಗೆ ಉದಾರ ಭಾವದಿಂದಲೂ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದಲೂ ದಯಮಾಡಿಸುವವರೂ ಆದ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ ನಿಮ್ಮನು ಹಸುವು ತನ್ನ ಸಂತಾನವಾದ ಕರುವನ್ನು ಹಾಲುಕುಡಿಯಲು ಅಂಬಾ ಆದಿ ವರ್ಣನೆಗೆ ಮೀರಿದ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆಯುವಂತೆ ಸ್ವರ್ಗಫಲಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ ಈ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಋತ್ವಿಜರೂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಯಜ್ಞಧನರೇ! ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಸಮರೇ! ಭಕ್ತರಂ
ಪೊರೆವಶ್ವಿನಿಗಳೆ! ನಿಮ್ಮಂ ಕರೆವೆವಾಪ್ರೊಲ್ಮೆಯಿಂ ।
ತಾಯಿಗೋವಳ್ತಿಯಿಂ ಕರುಗಳಂ ಕರೆವ ತೆರದಿಂ
ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಿಗಳಾದ ಜನ್ನಿಗರ್ ಕರೆಯುತಿಹರು ॥

ಋಕ್ - ೩೦೫

ಅಶ್ವಿನೌ ವೈವಸ್ವತೌ । ಬೃಹತೀ ಅಶ್ವಿನೌ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಕು ಷ್ಠಃ ಕೋ ವಾಮಶ್ವಿನಾ ತಪಾನೋ ದೇವಾ ಮರ್ತ್ಯಃ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಘ್ನತಾವಾಮಶ್ನಯಾ ಕ್ಷಪಮಾಣೋ ಽಶುನೇತ್ಥಮು ಆದ್ವನ್ಯಥಾ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ಕು - ಷ್ಠಃ - ಕಃ - ವಾಂ - ಅಶ್ವಿನಾ । ತಪಾನಃ - ದೇವಾ - ಮರ್ತ್ಯಃ ॥ ಘ್ನತಾ -

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ವಾಂ - ಅಶ್ನಯಾ - ಕ್ಷಪಮಾಣಃ - ಅಂಶುನಾ । ಇತ್ಥಮ್ - ಉ - ಆತ್ - ಉ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
- ಅನ್ಯಥಾ - ಅನ್ - ಯಥಾ ॥ *೩. ೩೦೫ ॥*

ಅಶ್ವಿನೋಃ ಸಂಯೋಜನಮ್ ॥ ಅಶ್ವಿನೌ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ । ಅಶ್ವಿನೌ ವಾ ॥

೪ ೫ ೪೦ ೫೦ ೦ ೪ ೧ ೦ ೨೦ ೦ ೧ ೬
೩೦೫.೧. ಕುಷ್ಠ ಕೋವಾಮಶ್ವಿನಾಔ ॥ ತಾಪಾನೋದೇ । ವಾಮ

೨ ೧ ೨ ೨ ೩ ೨
ರ್ತಾಯಾಽ೩: । ಹೋವಾಽ೩ಹಾಽ೩೪ಇ । ಘ್ನತಾಽ೩೪

೩೦ ೨ ೨ ೧ ೨ ೨
ವಾಮಾಽ೧ । ಶ್ನಾಯಾಽ೩ । ಹೋವಾಽ೩ಹಾಽ೩೪ಇ ।

೩ ೨ ೩೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ಕ್ಷಪಾಽ೩೪ಮಾಣಾಃ । ಆಂಶೂನಾಽ೩ । ಹೋವಾಽ೩

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ^
ಹಾಽ೩೪ಇ ॥ ಇತ್ಥಾಽ೩೪ಮುವಾಽ೩ತ್ ॥ ಉವಾಽ೨

೩ ೨ ೫೦ ೦ ೩ ೫
ನ್ । ಯಥಾಽ೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಊಽ೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೯ । ಬ್ವೇ । ೨೬ । ೫೧೮ ॥

ಅಶ್ವಿನಾ! **ಅಶ್ವಿನೌ!** ಹೇ ದೇವ! ದೇವೌ ದ್ಯೋತಮಾನೌ! **ವಾಂ** ಯು ವಾಂ **ಕುಷ್ಠಃ** ಕೌ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವರ್ತಮಾನಃ **ಕೋ** ಮರ್ತ್ಯಃ ಮರಣ ಧರ್ಮಾ ಮನುಷ್ಯಃ ಸ್ತೋತಾ .**ತಪಾನಃ** ತಾಪನಃ ಪ್ರಕಾಶಕೋ ಭವತಿ ಇತಿ ಶೇಷಃ । ನ ಕಶ್ಚಿಚ್ಛಕ್ನುಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ವಾಂ** ಯುವಯೋರರ್ಥಾಯ **ಅಶ್ನಯಾ** ಅಶ್ನ ಶಬ್ದಾದ್ಭಿಸೋ ಯಾ ದೇಶಃ ವ್ಯಾಪ್ತೈರಭಿಷವಸಾಧನ್ಯೆರಶ್ಮಭಿಃ । **ಘ್ನತಾ** ಹನ್ಯಮಾ ನೇನ ಅಭಿಷೂಯಮಾಣೇನ **ಅಂಶುನಾ** ಸೋಮೇನ । ಯದ್ವಾ ಅಸ್ಮಾಭಿರ ಭಿಷುತೇನ **ಘ್ನತಾ** ಯುವಾಮಭಿಗಚ್ಛತಾ **ಅಂಶುನಾ** ಸೋಮೇನ **ಕ್ಷಯಮಾಣಃ** ಕ್ಷೀಯಮಾಣೋ ಯಜಮಾನಃ **ಇತ್ಥಮ್** ಇತ್ಥಮೇನ ಭವತಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧೋ ಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಆದ್ವನ್ ಯಥಾ** ಅಭಿಮತಾನ್ನರಸಾದಿಭಕ್ಷಣವಾ ನ್ ರಾಜಾದಿರಿವ । ಸ ಯಥಾ ಪ್ರವೃದ್ಧೋ ದೃಷ್ಟಾಂತ ವಿಷಯಾ ಭವತಿ ತದ್ವದ ಯಮಪಿ ಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ದೇವಾ ಅಶ್ವಿನಾ ಪ್ರಕಾಶವಂತರಾದ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ, **ಕುಷ್ಠಃ ಕಃ** ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯ ತಾನೇ, **ವಾಮ್** ತಮ್ಮನ್ನು, **ಕಪಾನಃ** ಬೆಳಗಿಸಿಯಾನು? ಯಾರೂ ಬೆಳಗಿಸಲಾರರು, **ವಾಮ್** ತಮಗಾಗಿ, **ಅಶ್ನಯಾ** ಸೋಮರಸವನ್ನು ತೆಗೆಯುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ, **ಘ್ನತಾ** ಕುಟ್ಟಿ ಜಜ್ಜಿ ತಯಾರಿಸಿರುವ, **ಅಂಶುನಾ** ಸೋಮರಸದಿಂದ, **ಕ್ಷಯಮಾಣಃ** ಕ್ಷಯತಿ ಐಶ್ವ ರ್ಯಕರ್ಮಾ - ನಿ.ಘಂ.೩.೨೧ ॥ ಉಂಟಾದ ಶ್ರಮದಿಂದ ಆಯಾಸ ಗೊಂಡ ಯಜಮಾನನು, **ಆದ್ಯನ್ ಯಥಾ** ಅನ್ನಾದಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛ ವಾಗಿ ಭಕ್ಷಿಸುವಂತೆಯೇ ಬಹು ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ವಯಂ ತೇಜೋವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾಶವಂತರಾದ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು, ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಶಕ್ತನಲ್ಲ, ನಿಮಗಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಜಜ್ಜಿ

ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸೋಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಯಜಮಾನನು ಈ ತೆರನ ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಕರ್ಮದಿಂದ ಆಯಾಸಗೊಂಡವನು ಯಥೇಚ್ಛ ಆಹಾರವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಾಶ್ವಿನಿಗಳೇ! ಜಗದ ಮನುಜರಾರುಂ
ನಿಮ್ಮವೊಲ್ ಬೆಳಗಲಮ್ಮರ್; ನಿಮಗೆನುತ್ತೆ ವಿಧಿಯಿಂ ।
ಸೋಮಮಮಂ ಸಜ್ಜುಗೆಯ್ದಿರ್ಪನೀ ಯಜಮಾನನು
ಈ ಸವನದಿಂದನ್ನಸಂಪಾದವನಾತನೊಲಿವಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೦೬

ಪ್ರಸ್ಕಣ್ವಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨
ಅಯಂ ವಾಂ ಮಧುಮತ್ತಮಃ ಸುತಃ ಸೋಮೋ ದಿವಿಷ್ಟಿಷು ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ತಮಶ್ವಿನಾ ಪಿಬತಂ ತಿರೋಅಹ್ನ್ಯಂ ಧತ್ತ ಀ ರತ್ನಾನಿ ದಾಶುಷೇ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಅಯಂ – ವಾಂ – ಮಧುಮತ್ತಮಃ ॥ ಸುತಃ – ಸೋಮಃ – ದಿವಿಷ್ಟಿಷು । ತಂ – ಅ

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಶ್ವಿನಾ – ಪಿಬತಂ – ತಿರೋ ಅಹ್ನ್ಯಂ – ತಿರಃ – ಅಹ್ನ್ಯಮ್ । ಧತ್ತಂ – ರತ್ನಾನಿ –

೩ ೧ ೨
ದಾಶುಷೇ ॥ ೪.೩೦೬ ॥

ಅಶ್ವಿನೋಃ ಸಾಮ । ಅಶ್ವಿನೌ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ಅಶ್ವಿನೌ ವಾ ॥

೩೦೬.೧. ಅಯಾऽ೩ಳಮ್ । ಅಯಂವಾಮ । ಧುಮತ್ತಾऽ೬
ಮಾಃ ॥ ಸುತಃಸೋಮೋऽ೨ದಿವಿಷ್ಟಿಷು । ಓऽ೩ಹಾ । ಓऽ
೩ಹಾऽ೩ಳ । ಓಹಾ । ತಾಮಶ್ವಿನಾಪಿಬತನ್ತಿರೋಅಹ್ನ್ಯ
ಮ್ । ಓऽ೩ಹಾ । ಓऽ೩ಹಾऽ೩ಳ । ಓಹಾ ॥ ಧತ್ತಾಙ್ರಾऽ
೧ತ್ನಾऽ೨ । ಓऽ೩ಹಾ । ಓऽ೩ಹಾऽ೩ಳ । ಓಹಾ ॥ ನಿದಾऽ
೨೩ । ಶೂऽ೨ಷಾऽ೨೩ಳಔಹೋವಾ ॥ ಊऽ೨೩ಳಪಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೮ । ಮಾ - ೫ । ಬ್ವು । ೨೭ । ೫೧೯ ॥

ಹೇ **ಅಶ್ವಿನಾ!** ಅಶ್ವಿನೌ! **ವಾಂ** ಯುವಯೋಃ **ದಿವಿಷ್ಟಿಷು** ದಿವ ಏಷಣೇಷು ಯಜ್ಞೇಷು ಅಯಂ ಪುರೋವರ್ತೀ ಸೋಮಃ **ಸುತೋ** ಅಭಿಷುತಃ ಕೀದೃಶಃ? **ಮಧುಮತ್ತಮಃ** । ಅತಿಶಯೇನ ಮಾಧುರ್ಯವಾನ್ **ತಿರೋ ಅಹ್ನ್ಯಂ** ತಿರೋಭೂತೇ ಪೂರ್ವಸ್ಮಿನ್ದಿನೇ ಅಭಿಷುತಂ ತಂ ಸೋಮಂ **ಪಿಬನ್ತಂ** । **ದಾಶುಷೇ** ಹವಿರ್ದತ್ತವತೇ ಯಜಮಾನಾಯ **ರತ್ನಾನಿ** ರಮಣೀಯಾನಿ ಧನಾನಿ **ಧತ್ತಂ** ಪ್ರಯಚ್ಛತಮ್ ॥ ದಿವಿಷ್ಟಿಷು ಋತಾವೃಧೇ ಇತಿ ಚ ಪಾಠೌ ॥

ಅಶ್ವಿನಾ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ, **ವಾಮ್** ನಿಮಗಾಗಿ, **ತಿರೋ ಅಹ್ನ್ಯಮ್ ಸುತಃ** ಮೊದಲನೆಯ ದಿನದ ತೃತೀಯ ಸವನದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ನಿನ್ನೆಯ ದಿನ

ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ, **ಮಧುಮತ್ತಮಂ** ಅತ್ಯಂತ ಮಧುರವಾಗಿರುವ, **ಅಯಮ್** ಈ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಪಿಬನ್ತಮ್** ಪಾನ ಮಾಡೋಣವಾಗಲಿ, **ದಿವಿಷ್ಟಿಷು** ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಯಾಗಫಲವಾಗಿ, **ದಾಶುಷೇ** ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಯಜಮಾನನಿಗಾಗಿ, **ರತ್ನಾನಿ** - ರಮಣೀಯವಾದ ರತ್ನಾದಿ ಧನವನ್ನು, **ಧತ್ತಮ್** ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ.

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ಯಜ್ಞದ ತೃತೀಯ ಸವನದಲ್ಲಿ ತಮಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಬಹು ಮಧುರವಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಯಾಗಫಲವಾಗಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಯಜಮಾನನಿಗೆ ರತ್ನಾದಿ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸೋಣವಾಗಲಿ.

ಅಶ್ವಿನೀದೇವರೇ! ಮೂರನೆಯ ಸವನದಲ್ಲಿ
ನಿಮಗೆಂದು ಮುಡಿಪಾದ ಸವಿಯಾದ ಸೋಮರಸಮಂ ।
ಕೂರ್ಮೆಯಿಂದೀಂಟಿ ನೀಂ ಸೋಮಸಂಸ್ಥಾಸಪ್ತಕ-
ಶ್ರೇಷ್ಠಫಲಮಂ ನೀಡಿ ಜನ್ನಿಗರ ಪೊರೆಸಿಮೊಲವಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೦೭

ಮೇಧಾತಿಥಿ - ಮೇಧ್ಯಾತಿಥೀ ಕಾಣ್ವೌ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ತ್ವಾ ಸೋಮಸ್ಯ ಗಲ್ದಯಾ ಸದಾ ಯಾಚನ್ನಹಂ ಜ್ಯಾ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ಭೂರ್ಣಿಮ್ಮೃಗಂ ನ ಸವನೇಷು ಚುಕ್ರುಧಂ ಕ ಈಶಾನಂ ನ ಯಾಚಿಷತ್ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ಆ - ತ್ವಾ - ಸೋಮಸ್ಯ - ಗಲ್ದಯಾ । ಸದಾ - ಯಾಚನ್ - ಅಹಂ - ಜ್ಯಾ ।।

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಭೂರ್ಣಿಂ - ಮೃಗಂ - ನ - ಸವನೇಷು - ಚುಕ್ರುಧಂ । ಕಃ - ಈಶಾನಂ - ನ -

೩
ಯಾಚಿಷತ್ ॥ ೫.೩೦೭ ॥

ಸೋಮಸಾಮ । ಸೋಮೋ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ । ಸೋಮೋ ವಾ ॥

೫೦ ೦ ೦ ೨ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦
೩೦೭.೧. ಆತ್ವಾಸೋಮಾ ॥ ಸ್ಯ । ಗಲ್ದಾ೨ಯಾ೨೩೪ಔಹೋವಾ ।

೧ ೩೦ ೧೦ ೨ ೧ ೧ ೨^ ೩
ಸದಾ೨ಯಾಚನ್ನಹಂಜಿಯಾ೨೩ । ಭೂರ್ಣಾ೭ಓ೨೩೪

೫ ೨ ೧ ೨೦ ೧೦ ೨
ವಾ । ಮೃಗನ್ನಸವನೇಷುಚುಕ್ರುಧಮ್ ॥ ಕಈಶಾ೨೩ನಾ

೧ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧
ಮ್ ॥ ನಾಯಾಚಿಷತ್ । ಇಡಾ೨೩ಭಾ೩೪೩ । ಓ೨೩

೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೭ । ಪೇ । ೨೮ । ೫೨೦ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವಾ ತ್ವಾಂ ಸವನೇಷು ಯಜ್ಞೇಷು **ಸೋಮಸ್ಯ ಗಲ್ದಯಾ** ಗಾಲನೇನ ಆಸ್ರಾವಣೇನ । **ಜ್ಯಾ** ಜಯಶೀಲಯಾ ಸ್ತುತ್ಯಾ ಚ ಅತ ಏವ ಗಿರೇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ಪಠನ್ತಿ ತಯಾಯುಕ್ತಃ **ಅಹಂ ಸದಾ** ಸರ್ವದಾ **ಯಾಚನ್** ಯಾಚಮಾನಃ ಸನ್ **ಆಚುಕ್ರುಧಂ** ಮಾ ಚುಕ್ರುಧಂ ಕ್ರುಧಮಪನಯಾನಿ ಆ ಇತಿ ಪ್ರತಿಷೇಧಾರ್ಥಃ ನಿಪಾತಾನಾಮನೇಕಾರ್ಥತ್ವಾತ್ । ಅತ ಏವ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ಮಾತ್ವೇ

ತ್ಯಾಮನನ್ತಿ । ಬಹುಶೋಽಯಾಚ್ಯಮಾನೇ ತ್ವಯಿ ಕ್ರೋಧೋ ಜಾಯತೇ ತಂ ಸೋಮಗಾಲನೇನ ಸ್ತುತ್ಯಾ ಚಾಪನಯಾಮೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಕೀದೃಶಂ ತ್ವಾಂ **ಭೂರ್ಣಿಂ** ಭರ್ತಾರಂ **ಮೃಗಂ** ನ ಸಿಂಹಮಿವ ಭೀಮಂ ಸ್ವಾಮಿ ನಃ ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಯಾಚನೇ ಲೌಕಿಕಂ ನ್ಯಾಯಂ ದರ್ಶಯತಿ ಲೋಕೇ ಕೋ ವಾ ಪುರುಷಃ **ಈಶಾನಂ** ಈಶ್ವರಂ ಸ್ವಾಮಿನಂ ನ **ಯಾಚಿಷತ್** ನ ಯಾಚೇತ ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ ಯಾಚತೇ । ಅತೋಽಹಮಪಿ ತಂ ಸ್ವಾಮಿನಂ ಯಾಚೇ ಇತಿ ಭಾವಃ ॥

ಭೂರ್ಣಿಂ ಮೃಗಂ ನ ವನರಾಜ ಸಿಂಹದಂತೆ ಭಯಂಕರನಾದ, **ತ್ವಾಂ** ಇನ್ದ್ರನೇ ನಿನ್ನನ್ನು, **ಸವನೇಷು** ಯಜ್ಞದ ಸವನತ್ರಯಗಳಲ್ಲೂ, **ಸೋಮಸ್ಯ ಗಲ್ದಯಾ** ಸೋಮರಸದಿಂದ ತುಂಬಿಹರಿಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಅರ್ಪಣೆಯಿಂದಲೂ, ಜ್ಯಾ ವಿಜಯ ದ್ಯೋತಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಸದಾ **ಯಾಚನ್ ಅಹಂ** ಸದಾ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾನು, **ಆಚುಕ್ರುಧಂ** ಕೋಪಗೊಳ್ಳದಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, **ಕಃ ಈಶಾನಂ ನ ಯಾಚಿಷತ್** ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಯಾರು ತಾನೆ ಯಾಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲರೂ ಯಾಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭಯಂಕರನಾದ ಮೃಗರಾಜ ಸಿಂಹದಂತಿರುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನಿನಗೆ ಸದಾ ಬೇಡುತ್ತಲೇ ಇರುವ ನಾನು ಯಜ್ಞದ ಸವನ ತ್ರಯಗಳಲ್ಲೂ ಸೋಮರಸದಿಂದ ತುಂಬಿ ಹರಿಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳ ಅರ್ಪಣೆಯಿಂದಲೂ ಸದಾ ವಿಜಯಪ್ರದವಾದ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳ ಸ್ತೋತ್ರಾದಿ ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ನೀನು ಕೋಪಗೊಳ್ಳದಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ಕಾಮನೆಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಮೃಗರಾಜನಂತಿರ್ಪ ಮಘವಂತ! ನಿನ್ನನೆಂದುಂ
ಬೇಳ್ವನಾಂ ಸವನತ್ರಯದೆ ಸೋಮಭರಿತಪಾತ್ರಂ ।
ಸಲಿಸಿ ಸಾಮಂಗಳಂ ಪಾಡಿ ನಿನ್ನಂ ರಂಜಿಪೆಂ
ಸರ್ವೇಶನೊಳ್ ನರರ್ ಬಯಕೆಗಳ ಬೇಳ್ವರಲ್ತೆ ॥

ಋಕ್ - ೩೦೮

ದೇವಾತಿಥಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨
ಅಧ್ವರ್ಯೋ ದ್ರಾವಯಾ ತ್ವꣳ ಸೋಮಮಿನ್ದ್ರಃ ಪಿಪಾಸತಿ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉಪೋ ನೂನಂ ಯುಯುಜೇ ವೃಷಣಾ ಹರೀ ಆ ಚ ಜಗಾಮ

೩ ೨
ವೃತ್ರಹಾ ॥ ೬.೩೦೮ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಅಧ್ವರ್ಯೋ - ದ್ರಾವಯ - ತ್ವಂ । ಸೋಮಂ - ಇನ್ದ್ರಃ - ಪಿಪಾಸತಿ ॥ ಉಪ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩೦ ೧ ೨ ೩
ಉ - ನೂನಂ - ಯುಯುಜೇ - ವೃಷಣಾ - ಹರೀಇತಿ । ಆ - ಚ - ಜಗಾಮ -

೨ ೩ ೨
ವೃತ್ರಹಾ - ವೃತ್ರ - ಹಾ ॥ ೬.೩೦೮ ॥

ಆಜಮಾಯವಮ್ । ಅಜಮಾಯುರ್ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೦ ೦ ೪ ೧೧೦
೩೦೮.೧. ಅಧ್ವರ್ಯೋದ್ರಾꣳಇವಯಾತುವಾಮ್ ॥ ಸೋಮಮಿ

— ೧ ೨ — ೧ ೨೦ ೦ ೧
ನ್ನಾ೨ಽ: । ಪಿಪಾಸಾಽ೧ತೀಽ೨ । ಉಪೋಽ೨ನೂನಂ

೨ ೦ ೧ ೨ — ೦ ೧
ಯುಯುಜೇವೃ । ಷಾಣಾಽ೧ಹಾರೀಽ೨ ॥ ಆಜಾಜಾಽ೨

೨^ ೩ ೨ ೧ ೨ ^ ೪ ೫ ೪
೩ಗಾ ॥ ಮವೃತ್ರಹಾ । ಔಽ೩ಹೋವಾ । ಹೋಽ೫ಇ ॥

ಡಾ ॥ *ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೭ । ಇ । ೨೯ । ೫೨೧ ॥*

ಹೇ **ಅಧ್ವರ್ಯೋ!** ಅಧ್ವರಸ್ಯ ನೇತಸ್ತ್ವಂ **ಸೋಮಂ** ದ್ರಾವಯ ಉತ್ತರ ವೇದಿ ಲಕ್ಷಣಂ ಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾಪಯ । ಯದ್ವಾ ರಸಾತ್ಮನಾ ದ್ರವಣಶೀಲಂ ಕುರು । ಅಭಿಷುಣ್ವಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಕಿಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ಚೇತ್ ಇನ್ದ್ರಃ **ಪಿಪಾಸತಿ** ಸೋಮಂ ಪಾತುಮಿಚ್ಛತಿ ತ್ವಯ್ಯೈತತ್ಕಥಮವಗತಮಿತಿ ಚೇತ್ತತ್ರಾಹ **ವೃಷಣಾ** ವರ್ಷಿತಾರೌ ಯುವಾನೌ ವಾ । **ಹರೀ** ಅಶ್ವೌ **ನೂನಂ** ಅದ್ಯ **ಉಪೋ ಯುಯುಜೇ** ಉಪ ಗಮ್ಯೈವ ಸಾರಥಿರ್ಯೋಜಿತವಾನ್ ರಥೇ । **ವೃತ್ರಹಾ** ವೃತ್ರಸ್ಯ ಹನ್ತಾ ಇನ್ದ್ರಶ್ಚ **ಆಜಗಾಮ** ಆಗತವಾನ್ ॥ ಉಪೋನೂನಂ ಉಪನೂನಂ ಇತಿ ಪಾಠೌ ॥

ಅಧ್ವರ್ಯೋ ಅಧ್ವರ್ಯುವೇ, **ಸೋಮಮ್** ಸೋಮವನ್ನು, **ದ್ರಾವಯ** ಉತ್ತರವೇದಿಯಲ್ಲಿಡು, **ಇನ್ದ್ರಃ** ಇನ್ದ್ರನು, **ಪಿಪಾಸತಿ** ಬಾಯಾರಿರುವನು, **ವೃಷಣಾಹರೀ** ಪ್ರಾಯದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, **ನೂನಮ್** ಇಂದು, **ಉಪೋಯುಯಜೇ** ಸಾರಥಿಯು ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿರುವನು, **ವೃತ್ರಹಾ** ಪಾಪ ನಾಶಕನಾದ ಇನ್ದ್ರನು, **ಆಜಗಾಮ** ಬಂದಿರುವನು.

ಅಧ್ವರ್ಯುವೇ! ಯಜ್ಞದ ನೇತಾರನಾದ ನೀನು ಸೋಮವನ್ನು ಉತ್ತರ ವೇದಿ ಎಂಬ ಜಾಗದಲ್ಲಿಡು ಅಥವಾ ಸೋಮವು ರಸವತ್ತಾಗಿರುವಂತೆ

ಸರಿಯಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸು. ಪ್ರಾಯದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಇಂದು ಪಾಪನಾಶಕನಾದ ವೃತ್ರಹಂತಕನಾದ ಮಳೆಗೆರೆಯುವ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನು ದಯಮಾಡಿಸಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಲು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವನು.

ಅಧ್ವರ್ಯು! ಇರಿಪ್ರುದುತ್ತರವೇದಿಯೊಳ್ ಸೋಮಮಂ
ಆ ರಸವನಂತೆಯೇ ಹಸನಾಗಿ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸು
ಬಾಯಾರಿದಶ್ವಗಳ ಹೂಡಿರುವ ರಥದೆ ಕುಳಿತು
ಮಳೆಗರೆವ ಪುರುಹೂತನಿದನೀಂಟಲಾಗಮಿಪನು ॥

ಋಕ್ - ೩೦೯

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ಉ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಭೀ ಷತಸ್ತದಾ ಭರೇನ್ದ್ರ ಜ್ಯಾಯ ೯ ಕನೀಯಸಃ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪುರೂವಸುರ್ಹಿ ಮಘವನ್ ಬಭೂವಿಥ ಭರೇಭರೇ ಚ ಹವ್ಯಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಅಭಿ - ಸತಃ - ತತ್ - ಆ - ಭರ । ಇನ್ದ್ರ - ಜ್ಯಾಯಃ - ಕನೀಯಸಃ ॥ ಪುರೂ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ವಸುಃ - ಪುರು - ವಸುಃ - ಹಿ - ಮಘವನ್ - ಬಭೂವಿಥ । ಭರೇಭರೇ - ಭರೇ

೩ ೧ ೨೦
- ಭರೇ - ಚ - ಹವ್ಯಃ ॥ ೭.೩೦೯ ॥

ಸಮುದ್ರಪ್ಯೆಯಮೇಧಮ್ । ಪ್ರಿಯಮೇಧಾ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೦ ೧ ೦ ೨೧೦
೩೦೯.೧. ಅಭೀಷತಸ್ತದಾಹಾಲು ॥ ಭರಾ । ಇನ್ದ್ರಜ್ಯಾಯ ೨ ಕನೀ

೨ ೦ ೧ ೨ ೧೦
ಯಾऽ೨೩ಸಾಃ । ಪುರೂವಸುರ್ಹಿಮಘವನ್ ಬಭೂವಾऽ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧
೨೩ಇಥಾ ॥ ಭರಾಇಭಾऽ೨೩ರೇ ॥ ಚಹವ್ಯಃ । ಇಡಾऽ೨

೨ ೧
೩ಭಾऽ೩೪೩ । ಓऽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಘೂ । ೩೦ । ೫೨೨ ॥

ಹೇ **ಜ್ಯಾಯಃ!** ಜ್ಯಾಯನ್ನಿನ್ದ್ರ ಆಮನ್ತ್ರಿತಂ ಪೂರ್ವಮವಿದ್ಯಮಾನ ವದಿತೀನ್ದ್ರ ಪದಸ್ಯ ವಿದ್ಯಮಾನವದ್ಭಾವಾತ್ ಜ್ಯಾಯ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಾನುದಾತ್ತತ್ವಾ ಭಾವಃ । ನಕಾರಸ್ಯ ರುತ್ವಂ ವ್ಯತ್ಯಯೇನ ನುಮಭಾವೋ ವಾ । **ಕನೀಯಸಃ** ಸತೋ ಮಮ **ತತ್** ಪ್ರಸಿದ್ಧಮ್ ಧನಮ್ ॥ **ಅಭ್ಯಾಭರ** ಅಭ್ಯಾಹರ ಹೇ **ಮಘ ವನ್!** ಧನವನ್ನಿನ್ದ್ರ **ಪುರೂವಸುಃ** ಬಹುಭಿರ್ವನನೀಯೋ **ಬಭೂವಿಥ ಅಸಿ** । ಭರೇಭರೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ **ಚ ಹವ್ಯೋ** ಹೋತವ್ಯಂ ಚ ಬಭೂವಿಥ ॥ ಮಘವನ್ ಬಭೂಪಿಥ ಇತಿ ಛಂದೋಗಾಃ । ಮಘವತ್ಸನಾದಸಿ ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ॥

ಜ್ಯಾಯಃ ಇನ್ದ್ರಃ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಜ್ಯೇಷ್ಠನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, **ಕನೀಯಸೇ ಮಮ** ನಿನಗಿಂತ ಬಹುಕನಿಷ್ಠನೂ ಅಲ್ಪನೂ ಆದ ನನಗೆ, **ಇಷತಃ ತತ್** ಇಷ್ಟಪಡುವ ಬೇಡುವ ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಧನವನ್ನು,

ಅಭ್ಯಾಭರ ಒದಗಿಸಿಕೊಡು, ಮಘವನ್ ಧನವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, ಪುರೂ ವಸುಃ ಬಭೂವಿಥ ಎಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನು, ಒಂದಲ್ಲೊಂದು ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾಚಿಸುವರು, ಭರೇಭರೇ ಪ್ರತಿ ಯುದ್ಧ ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲೂ ಕ್ಷೇಮಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪೂಜ್ಯನಾದ ನಿನಗೆ, ಹವ್ಯಃ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವರು.

ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ನಿನಗಿಂತ ಬಹು ಕನಿಷ್ಠನೂ ಅಲ್ಪನೂ ಆದ ನನಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಧನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಬಹು ಐಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಅವರವರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಷ್ಟಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲೂ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಸ್ಥೈರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ ನಿನಗೆ ಆಹ್ವಾನವನ್ನಿತ್ತು ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಹಿರಿಯನೆನಿಸಿದ ಮಹೇಂದ್ರನೆ! ತುಂಬ ಕೀಳೆನಿಸಿದ
ನನಗೆ ಸಕಲೇಪ್ಸಿತಧನಂಗಳಂ ನೀಡು ನಲವಿಂ ।
ಸಿರಿವಂತನಪ್ಪ ನಿನ್ನನ್ನೆಲ್ಲರಿಷ್ಟಕೆಂದು
ಬೇಳ್ಪರಾಪದದೆ ಹವಿಯಿತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯನೆಳಸಿ ॥

ಋಕ್ - ೩೧೦

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಯದಿನ್ದ್ರ ಯಾವತಸ್ತ್ವಮೇತಾವದಹಮೀಶೀಯ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸ್ತೋತಾರಮಿದ್ದಧಿಷೇ ರದಾವಸೋ ನ ಪಾಪತ್ವಾಯ ರಂಸಿಷಮ್ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩
ಯತ್ - ಇನ್ದ್ರ - ಯಾವತಃ - ತ್ವಂ । ಏತಾವತ್ - ಅಹಂ - ಈಶೀಯ ॥ ಸ್ತೋ

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ತಾರಂ - ಇತ್ - ದಧಿಷೇ - ರದಾವಸೋ - ರದ - ವಸೋ । ನ - ಪಾಪತ್ವಾಯ

೩
- ರꣳಸಿಷಮ್ ॥ ೮.೩೧೦ ॥

ವೈರೂಪೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರೋ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೧ ೪೧ ೫ ೨ರ ೧ರ ೧
೩೧೦.೧. ಯದಿನ್ದ್ರಾಽ೨೩ಯಾವತಸ್ತ್ವಾಮ್ ॥ ಏತಾವದಹಮೀ

೧ ೧ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧
ಶೀಯಾ । ಸ್ತೋತಾರಾಽ೨೩ಮೀತ್ । ದಾಧಿಷೇ । ರದಾ

೨ — ೧ರ ೫ ೧ ೨ ^
ವಾಽ೧ಸಾಽ೨ಉ ॥ ನಪಾಪಾಽ೨೩೪ತ್ವಾ ॥ ಯಾರೌವಾ

೩ ೫ ೪ ॥ ೫
ಓಽ೨೩೪ವಾ ॥ ಸಾಽ೫ಇಷೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ದೂ । ೩೧ । ೫೨೩ ॥

೫ ೩ ೨ರ ೩೪೫ ೧ ೨ ೧ ೨
೩೧೦.೨. ಯದಿನ್ದ್ರಯಾವತಸ್ತ್ವಾಮ್ ॥ ಆಇತಾಽ೩ । ವಾದಾಽ೩

೪ ೫ ೧ ೨ — ೧ ೨ರ ೧
ಹಾಮೀ । ಶಾಯಾಽ೩ಽ೧೨ । ಸ್ತೋತಾರಾಮೀಽ೨೩ತ್ ।

೪ ೫ರ ೧ ೨ — ೧ ೨ರ ೧
ದಧಿಷೇರದಾ । ವಾಸಾಽ೩ಽ೧೨ಉ ॥ ನಾಪಾಪಾತ್ವಾಽ೨

೧ ೨^ ೩ ೫ ೪ ॥ ೫
೩ ॥ ಯಾರೌವಾಓಽ೨೩೪ವಾ ॥ ಸಾಽ೫ಇಷೋಽ೬ಹಾ

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಯದ್** ಯತೋ **ಯಾವತೋ** ಧನಸ್ಯ **ಈಶಿಷೇ ಏತಾವತ್** ಷಷ್ಠ್ಯಾಲುಕ್ ಏತಾವತೋ ಧನಸ್ಯ **ಅಹಮೀಶೀಯ** ಈಶ್ವರೋ ಭವೇಯಮ್ । ಹೇ **ರದಾವಸೋ!** ರದತಿ ದದಾತಿ ವಸೂನೀತಿ ರದಾವಸುಃ ತಾದೃಶ ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ!** ತತೋಽಹಮಸ್ಮದೀಯಂ **ಸ್ತೋತಾರಮ್ ಇತ್ ದಧಿಷೇ** ಧನಪ್ರದಾನೇನ ಧಾರಯೇಯಮೇವ । **ಪಾಪತ್ವಾಯ** ಕ್ಷೀಣತ್ವಾಯ **ನರಂ ಸಿಷಂ** ನ ದದ್ಯಾಮ್ ॥ ಸ್ತೋತಾರಮಿದ್ದಧಿಷೇರದಾವಸೋನಪಾಪತ್ವಾಯ ರಂಸಿಷಮ್ - ಇತಿ ಛನ್ದೋಗಾಃ । ದಧಿಷೇಯರದಾವಸೋನಪಾಪತ್ವಾಯ ರಾಸೀಯ- ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ॥

ರದಾವಸೋ ಇನ್ದ್ರ: ರದ್ಯತೇ ಸುವರ್ಣಾದಿಧನಂ ಯಸ್ಮಾತ್ ಸ ರದಃ । ವಸೂನಾಂ ಧನಾನಾಂ ರದಃ ಖನಿಃ । ಸುವರ್ಣಾದಿ ದಾನ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಧನವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, **ಯತ್** ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ, **ಯಾವತಃ** ಯಾವ ಯಾವ ಧನಕ್ಕೆಲ್ಲಾ, ತ್ವಂ ನೀನು ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದೀಯೋ, **ಏತಾವತ್** ಅದೇ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಧನಕ್ಕೆಲ್ಲಾ, **ಅಹಂ** ನಾನೇ, **ಈಶೀಯ** - ಸ್ವಾಮಿ ಯಾಗಿದ್ದರೆ, **ಸ್ತೋತಾರಮಿತ್ ದಧಿಷೇ** ಸ್ತೋತೃಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ, **ದಿಧಿಷೇಯ** ಧನವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ, **ಪಾಪತ್ವಾಯ** ಪಾಪ ಕರ್ಮನಿರತರಾದವರಿಗೆ, **ನರಂಸಿಷಮ್** ಖಂಡಿತ ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಸುವರ್ಣಾದಿ ದಾನಯೋಗ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಒಡೆಯನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನ ಒಡೆತನದ ಆ ಧನಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ನಾನೇ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಸ್ತೋತೃಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಧನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳಿಗೂ ಪಾಪಿಷ್ಠರಿಗೂ ಆ ಧನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕನಕಾದಿದಾನಾರ್ಹಸಂಪದೀಶನೆ! ಇಂದ್ರನೆ!
ನಿನ್ನ ಸಿರಿಯೆನಗಿರ್ದೊಡಾಂ ಸ್ತೋತೃಗಳಿಗೆಂದದಂ ।
ನೀಡುತಿರ್ದೆಂ ಪೊರೆಸಿ; ಪಾಪಿಗಳ್ಗದನೀಯದೆ
ಅಂತೆ ನೀನೆನಗಮೀವುದು ಕೂರ್ಕೆಯಿಂದೆ ಸಿರಿಯಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೧೧

ನೃಮೇಧ ಆಂಗಿರಸಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ -೨೦ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಮಿನ್ದ್ರ ಪ್ರತೂರ್ತಿಷ್ವಭಿ ವಿಶ್ವಾ ಅಸಿ ಸ್ಪೃಧಃ ।
೩ ೧ ೨೩೧ ೨೩ ೧ ೨೩೧ ೨ ೩ ೨
ಅಶಸ್ತಿಹಾ ಜನಿತಾ ವೃತ್ರತೂರಸಿ ತ್ವಂ ತೂರ್ಯ ತರುಷ್ಯತಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧
ತ್ವಂ - ಇನ್ದ್ರ - ಪ್ರತೂರ್ತಿಷು - ಪ್ರ - ತೂರ್ತಿಷು । ಅಭಿ - ವಿಶ್ವಾಃ - ಅಸಿ - ಸ್ಪೃ
೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಧಃ ॥ ಅಶಸ್ತಿಹಾ - ಅಶಸ್ತಿ - ಹಾ - ಜನಿತಾ - ವೃತ್ರತೂಃ - ವೃತ್ರ - ತೂಃ - ಅ
೨ ೩ ೨
ಸಿ । ತ್ವಂ - ತೂರ್ಯ - ತರುಷ್ಯತಃ ॥ ೯.೩೧೧ ॥

ವೈಶ್ವದೇವಮ್ । ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೦ ೪ ೫ ೧ ೨ ೦
೩೧೧.೧. ತ್ವಮಿನ್ದ್ರೋ೩ಹಾಇ । ಪ್ರತೂರ್ತಿಷ್ವೋ೩ವಾ ॥ ಆಭಿವಿಶ್ವಾಃ ।
೧ ೨ __ ೧ ೨ ೦ ೦ ೧
ಅಸಾಇಸ್ಪಾ೨೧ರ್ದ್ಧಾ೨೨: । ಆಶಸ್ತಿಹಾಜನಿತಾವೃ । ತ್ರಾ

೨ — ೧ ೨ ^ ೩ ೨
ತೂ೨೧ರಾಸಾ೨೨ಇ ॥ ತ್ವಾನ್ತೂ೨೧ರ್ಯಾ೨೨ ॥ ತರುಷ್ಯ

೧ ೨ ೪ ೫ ೪
ತಾ । ಔ೨೩ಹೋವಾ । ಹೋ೨೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ / ಪ - ೧೧ / ಮಾ - ೬ / ತೂ / ೩೩ ॥ ೫೨೫ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವಂ **ಪ್ರತೂರ್ತಿಷು** ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು **ವಿಶ್ವಾಃ** ಸರ್ವಾಃ **ಸ್ಪೃಧೋ** ಯುದ್ಧಕಾರಿಣೋಃ ಶತ್ರುಸೇನಾಃ **ಅಭ್ಯಸಿ** ಅಭಿಭವಸಿ ಕಿಂಚ ಹೇ **ತೂರ್ಯ!** ಶತ್ರೂಣಾಂ ಬಾಧಕ ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವಮ್ **ಅಶಸ್ತಿಹಾ** ದೈವೀನಾಮಶಸ್ತೀನಾಂ ಹನ್ತಾಸಿ । **ಜನಿತಾ** ಅಸುರೇಭ್ಯಃ ಅಶಸ್ತೀನಾಂ ಜನಯಿತಾ ಚಾಸಿ । **ವೃತ್ರತೂಃ** ಸರ್ವಸ್ಯ ಶತ್ರುವರ್ಗಸ್ಯ ಹಿಂಸಿತಾ ಚಾಸಿ । ತರುಷ್ಯತಃ ಬಾಧಕಾಂಶ್ಚ ಬಾಧಮಾನೋಽಸಿ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, ತ್ವಂ ನೀನು, ತರುಷ್ಯತಃ ತರುಷ್ಯತಿರ್ವಧಕರ್ಮಾ ತಸ್ಯೇದಂ ರೂಪಮ್, ತಥಾಹಿ ಮನುಷ್ಯತಿರ್ಹನ್ತಿ ಕರ್ಮಾ ಇತ್ಯಾದಿ ತದಷ್ಯತಿರಪ್ಯೇವಂ ಕರ್ಮೇತಿ ನೈರುಕ್ತಂ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮ್ - ೫.೨. ॥ ವಿವರಣಕಾರಸ್ತು ತರುಷತಿರ್ವಧಕರ್ಮಾ ತತ್ಸಾಪಿತುಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ತಾನ್ ತರುಷ್ಯತಃ ಯೇ ತ್ವಾಂ ಹನ್ತುಮಿಚ್ಛನ್ತಿ ತಾನ್ ಪ್ರತಿಹಿಂಸೇತ್ಯರ್ಥಃ ಇತಿ ವ್ಯಾಚಷ್ಟೇ ॥ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವವರಿಗೆ ಹಿಂಸಕನಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ, ಪ್ರತೂರ್ತಿಷು ಯುದ್ಧ ಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಶ್ವಾಃ ಸ್ಪೃಧಾಃ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನೂ, ಅಭ್ಯಸಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಸೋಲಿಸುವೆ, ತೂರ್ಯ ತ್ವಂ ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ ನೀನು, ಅಶಸ್ತಿಹಾ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸುವ ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹಾರಕನಾಗಿಯೂ ದೈವೀ ಆಪತ್ತುಗಳ ನಿವಾರಕನಾಗಿಯೂ, ಜನಿತಾ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಆಪತ್ತನ್ನುಂಟುಮಾಡು ವವನೂ, ವೃತ್ರತೂಃ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುವರ್ಗದ ಹಿಂಸಕನೂ, ಅಸಿ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವವರ ಹಿಂಸಕನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಸಮಸ್ತ ವರ್ಗದ ಶತ್ರುಗಳ ನಾಶಕನೂ ಕೇಡನ್ನು ಬಯಸುವವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುವವನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಇಂದ್ರನೆ! ಸುಧರ್ಮಾಧಿಪತಿಯೆ! ನಿನಗೊಲಿದ ನತರಂ
ಹಿಂಸಿಸುವ ನೀಚರಂ, ರಣದೆ ಸೆಣಸುವ ರಿಪುಗಳಂ
ಸದೆವವಂ ನೀನೆ; ಕೆಡುಕಂ ತರ್ಪರಂ ಶಾಸಿಪಂ,
ನೀಚನಾಶಕರನುಂ ನೀನೆ; ನೀನಲ್ತೆ! ದೇವ! ॥

ಋಕ್ - ೩೧೨

ನೋಧಾ ಗೌತಮಃ । ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨೩೧ ೨೩ ೧ ೨ ೩೧೨
ಪ್ರಯೋ ರಿರಿಕ್ಷ ಓಜಸಾ ದಿವಃ ಸದೋಭ್ಯಸ್ಪರಿ ।

೧ ೨ ೩೧೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩೧೨
ನ ತ್ವಾ ವಿವ್ಯಾ ಚ ರಜ ಇನ್ದ್ರ ಪಾರ್ಥಿವಮತಿ ವಿಶ್ವಂ ವವಕ್ಷಿಥ ॥

ಸ್ವ - ೧೦ । ಉ - ೩ । ಧಾ - ೭೭ । ವೇ ॥

೨ ೩ ೨ ೧೨ ೩೨ ೧೨ ೧೨ ೩
ಪ್ರ - ಯಃ - ರಿರಿಕ್ಷೇ - ಓಜಸಾ । ದಿವಃ - ಸದೋಭ್ಯಃ - ಪರಿ ॥ ನ - ತ್ವಾ - ವಿವ್ಯಾ

೧೨ ೩ ೧ ೨ ೧೨ ೧೨ .೩
ಚ - ರಜಃ - ಇನ್ದ್ರ - ಪಾರ್ಥಿವಮ್ ॥ ಅತಿ - ವಿಶ್ವಂ - ವವಕ್ಷಿಥ ॥ *೧೦.೩೧೨* ॥

ಋ - ೫೦ । ಅ - ೧೪ । ಪ - ೧೮೨ । ಭಾ । ದ - ೨ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಾ ದಶತಿಃ ॥ ೨ ॥ ಅಷ್ಟಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೮ ॥

ಇತಿ ಬೃಹತೀ ಸಮಾಪ್ತಾಃ ॥

ಪುರೀಷಮ್ । ಅಥರ್ವಾ ಬೃಹತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೧ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧
೩೧೨.೧. ಪ್ರಯೋರಿರಿಕ್ಷಓಜಸಾ೨೬ಏ ॥ ದಿವಸ್ಸದೋ೭೨ಭ್ಯಸ್ಪರಿ ।

ಅ ೨೦ ನ ೨ ೧ ೨೦ ನ
ನತ್ವಾವಿವ್ಯಾ । ಔಹೋ೭೩ವಾ । ಚಾ । ರಜಃ । ಔಹೋ೭೩

೨ ೧೦ ೨
ವಾಇ । ದ್ರಪಾರ್ಥಿವಾಮ್ ॥ ಅತಿವಾ೨೩ಇಶ್ವಾಮ್ ॥

೧ ೨ ೧ ೨
ವಾವಕ್ಷಿಥ । ಇಡಾ೨೩ಭಾ೩೪೩ । ಓ೨೩೪೫ಇ ॥

ಡಾ ॥ *ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೮ । ಗೈ । ೩೪ । ೫೨೬ ॥*

ಏಕಾದಶ ಅಷ್ಟಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೮ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೨ ॥ ಇತಿ ಬಾರ್ಹತಮೈನ್ದ್ರಮ್ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ!** ಯಸ್ತ್ವಂ ದಿವೋ ದ್ಯುಲೋಕಸ್ಯ **ಸದೋಭ್ಯಃ** ಸ್ಥಾನೇಭ್ಯಃ ಪರಿ ಪರ್ಯನ್ತೇಭ್ಯಃ **ಓಜಸಾ** ಬಲೇನೈವ **ಪ್ರರಿರಿಕ್ಷೇ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣಾತಿರಿಕ್ತೋ ಭವಸಿ ರಿಚೇರ್ಲಟಿ ಬಹುಲನ್ ಛಂದಸೀತಿ ಶ್ಲುಃ । ಪ್ರತ್ಯಯ ಸ್ವರಃ । ಕಿಂಚ । ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಪಾರ್ಥಿವಮ್** ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಭವಂ **ರಜೋ** ಲೋಕಃ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ ಮಹತಾ ಸ್ವಶರೀರೇಣ **ನ ವಿವ್ಯಾ ಚ** ನ ವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀಭ್ಯಾಮಪಿ ಸ್ವತಃ ಸತ್ವಂಬಲೇನ ಸಮರ್ಥೋ೭ಸೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಏವಂ ಭೂತಃ ಸನ್ ತ್ವಮ್ ಅಸ್ಮಾನ್ **ವಿಶ್ವಂ ಅತಿ** ಅತಿಕ್ರಮ್ಯ **ವವಕ್ಷಿಥ** । ವೋಢುಮಿಚ್ಛ ವಹೇಃ ಸನ್ನನ್ತಸ್ಯ ಛಾಂದಸೇರ್ಲಿಟಿರೂಪಂ ಮಂತ್ರ ತ್ವಾ ದಾಮಭಾವಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ!, ದಿವಃ ಸದೋಭ್ಯಃ ಜಸಾ ದ್ಯುಲೋಕ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಬಲದಿಂದಲೇ, ಪ್ರರಿರಿಕ್ಷೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದೀಯೆ, ಪಾರ್ಥಿವಂ ರಜಃ ಈ ಭೂಲೋಕವು ತನ್ನ ಅಗಾಧವಾದ ಆಕಾರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಿಂದಲೂ ಸಹ, ತ್ವಾ ನಿನ್ನನ್ನು, ನ ವಿವ್ಯಾ ಚ ವ್ಯಾಪಿಸಲು ಒಳಗೊಳ್ಳಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಲಾರದು, ಇಂತಹ ನೀನು, ವಿಶ್ವಮ್ ಅತಿ ವವಕ್ಷಿಥ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿಯೂ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಸಹ ರಕ್ಷಿಸು, ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ದ್ಯುಲೋಕದಂತಹ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಈ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅನುಭವಗಮ್ಯವಾಗಿರುವ ಭೂಲೋಕವು ತನ್ನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಅಗಾಧತೆಯಿಂದಲೂ ಸಹ ನಿನ್ನನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಲು ವ್ಯಾಪಿಸಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ನೀನು ವಿಶ್ವವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿಯೂ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿಯೂ ಸಹ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಉನ್ನತದ್ಯುಸ್ಥಾನವಾಸಿ! ನೀಂ ನಿನ್ನ ಬಲದಿಂ
ಸರ್ವೋನ್ನತಂ; ಕೇವಲೇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಹ್ಯಮಿಳೆಯು ।
ತನ್ನ ವಿಸ್ತಾರದಿಂ ನಿನ್ನನೊಳಗೊಳಲಾರದಯ್
ಇಂತಪ್ಪ ವಿಶ್ವಕ್ಕತೀತ! ನೀಂ ಪೊರೆವುದೆಮ್ಮಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೧೩

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩೪ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಸಾವಿ ದೇವಂ ಗೋ ಋಜೀಕಮನ್ಧೋ ನ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಿನ್ದ್ರೋ ಜನುಷೇ

ಮುವೋ ಚ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಬೋಧಾಮಸಿ ತ್ವಾ ಹರ್ಯಶ್ವ ಯಜ್ಞೈರ್ಬೋಧಾ ನಃ

೨ ೩ ೧ ೨೩ ೧ ೨
ಸ್ತೋಮಮನ್ಧಸೋ ಮದೇಷು ॥ ೧.೩೧೩ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಅಸಾವಿ – ದೇವಂ – ಗೋಋಜೀಕಂ – ಗೋ – ಋಜೀಕಂ – ಅನ್ಧಃ । ನಿ – ಅಸ್ಮಿ

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ನ್ – ಇನ್ದ್ರಃ – ಜನುಷಾ – ಈಂ – ಉವೋಚ ॥ ಬೋಧಾಮಸಿ – ತ್ವಾ – ಹ

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ರ್ಯಶ್ವ – ಹರಿ – ಅಶ್ವ – ಯಜ್ಞೈಃ । ಬೋಧ – ನಃ – ಸ್ತೋಮಂ – ಅನ್ಧಸಃ –

೧ ೨೦
ಮದೇಷು ॥ ೧.೩೧೩ ॥

ಪ್ರಾಕರ್ಷಮ್ । ಪ್ರಕರ್ಷಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೦ ೦ ೨^ ೩ ೫ ೧ ೦
೩೧೩.೧. ಅಸಾಹೋವಾಽ೩ಹಾಇ । ವೀಽ೨೩ಳದೇ । ವಾಜ್ಗೋ

೨ ೩ ೪ ೫ ೨೦ ೦ ೨^ ೩
ಋ । ಜೀಕಮನ್ಧಾಃ ॥ ನ್ಯಾಹೋವಾಽ೩ಹಾ । ಸ್ಮೀಽ೨೩ಳ

೫ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨೦ ೦ ೦
ನೀ । ದ್ರೋಜನು । ಷೇಮುವೋಚಾ ॥ ಬೋಧಾಹೋ

೨^ ೩ ೫ ೧ ೨ ೩ ೪ ೫
ವಾಽ೩ಹಾಇ । ಮಾಽ೨೩ಳಸೀ । ತ್ವಾಹರಿ । ಅಶ್ವಯಜ್ಞೈಃ ॥

೨೦ ೦ ೦ ೨^ ೩ ೫ ೨ ೧
ಬೋಧಾಹೋವಾಽ೩ಹಾಇ । ನಾಽ೨೩ಳಸ್ತೋ । ಮಮ

೨ ೨ ೪ ॥
ನ್ಧ ॥ ಸೋ೯ಽ೩ಳ೩ । ಮಾಽ೩ದಾಽ೫ಇಷೂಽ೬೫೬ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೭ । ಶೇ । ೩೫ । ೫೨೭ ॥

ನಿಹವಃ ನಿಹವಮ್ ವಾ । ವಸಿಷ್ಠಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೧ ೨^ ೩೦ ೨^ ೩ ೫ ೨
೩೧೩.೨. ಆಇಹೀ೯ಽ೩ । ಆಇಹೀ೯ । ಏಹಿಯಾ । ಓಽ೨೩ಳವಾ । ಹಾ

೦ ೦ ೦ ೦ ೧ ೨ ೧
ಇ । ಅಸಾವಿದೇವಙ್ಗೋ೯ಋಜೀಕಽ೩ಮಾನ್ಧಾಽ೩ಃ । ಆ

೨ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೨ ೦
ನ್ಧಾಽ೩ಃ । ಅನ್ಧಾ । ಓಽ೨೩ಳವಾ । ಹಾಇ ॥ ನ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಿನ್ದ್ರೋ೯

೦ ೧ ೨ ೧ ೨^ ೩೦ ೨^ ೩
ಜನುಷೇಮುಽ೩ವೋ೯ಚಾಽ೩ । ವೋ೯ಚಾ । ವೋ೯ಚಾ । ಓಽ

೫ ೨ ೦ ೦ ೦
೨೩ಳವಾ । ಹಾಇ ॥ ಬೋ೯ಧಾಮಸಿತ್ವಾಹರ್ಯಶ್ವಽ೩

೧ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೨
ಯಾಜ್ಞೈಽ೩ಃ । ಯಾಜ್ಞೈಃ । ಯಜ್ಞಾ । ಓಽ೨೩ಳವಾ । ಹಾ

೦ ೦ ೦ ೦ ೧ ೨
ಇ ॥ ಬೋ೯ಧಾನಸ್ತೋ೯ಮಮನ್ಧಸೋ೯ಮುಽ೩ದಾಇಷೂಽ

೧ ೨^ ೩೦ ೨^ ೩ ೫ ೨ ೧
೩ । ಆಇಷೂ । ಏಷುವಾ । ಓಽ೨೩ಳವಾ । ಹಾಇ । ಆಇ

೨ ೧ ೨^ ೩೦ ೨^ ೩ ೫ ೨
ಹೀ೯ಽ೩ । ಆಇಹೀ೯ । ಏಹಿಯಾ । ಓಽ೨೩ಳವಾ । ಹಾಽ೩

೫೦ ೦ ೩ ೧೧೧
೪ । ಔಹೋವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೯ । ಪ - ೩೨ । ಮಾ - ೧೬ । ಘ್ರೂ । ೩೬ । ೫೨೮ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇಗೇಯಗಾನೇ ಅಷ್ಟಮಸ್ಯಾರ್ಧಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ದೇವಂ ದೀಪ್ತಂ **ಗೋಋಜೀಕಂ** ಗೋಭಿಃ ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಗವ್ಯೇನ ಮಿಶ್ರಿ ತಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ಅನ್ಧಃ** ಸೋಮರೂಪಮನ್ನಮ್ **ಅಸಾವಿ** ಅಭಿಷುತಮ್ । **ಈ ಮ್** ಅಯಮ್ ಇನ್ದ್ರಃ **ಅಸ್ಮಿನ್** ಅಭಿಷುತೇ ಸೋಮರೂಪೇಽಂಧಸಿ **ಜನು ಷಾ** ಸ್ವಭಾವತ ಏವ **ನ್ಯುವ್ರೋ ಚ** ನಿತರಾಂ ಸಂಗತೋ ಭವತಿ ಉ ಚ ಸಮ ವಾಯೇ ಅಥ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸ್ತುತಿಃ ಹೇ **ಹರ್ಯಶ್ವ!** **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಯಜ್ಞೈಃ** ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಹವಿ ರ್ಭಾರ್ವಾ **ಬೋಧಾಮಸಿ** ಬೋಧಯಾಮಃ । **ಅನ್ಧಸಃ** ಸೋಮಸ್ಯ **ಮದೇಷು** **ನೋ**ಽಸ್ಮಾಕಂ **ಸ್ತೋಮಂ** ಸ್ತೋತ್ರಂ **ಬೋಧ** ಬುಧ್ಯಸ್ವ ॥

ದೇವಮ್ ದೇವತಾರ್ಹವಾದ, **ಗೋಋಜೀಕಮ್** ಗೋ ಶಬ್ದೇನ ಅತ್ರ, ಗೋವಿಕಾರೋ, ಗೃಹ್ಯತೇ ದಧಿಕ್ಷೀರಾದಿಕಂ ಋಜೀಕಂ ಮಿಶ್ರಣಂ ಯಸ್ಯ ತತ್ ಗೋಋಜೀಕಮ್ ಹಾಲು ಆದಿ ಗೋದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಸಂಸ್ಕರಿ ಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, **ಅನ್ಧಃ** ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಅಸಾಮೀ** ಹಿಂಡಿ ಅರ್ಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ, **ಈಮ್** **ಇನ್ದ್ರಃ** ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವಾಗಿರುವ ಈ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು, **ಅಸ್ಮಿನ್** ಈ ಸೋಮರಸದಲ್ಲಿ, **ಜನುಷಾ** ಸ್ವಭಾವತಃ **ನಿ ಉ ವ್ರೋಚ** - ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವನು, **ಹರ್ಯಶ್ವ** ಹರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಶ್ವಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ತ್ವಾ** ನಿನ್ನನ್ನು, **ಯಜ್ಞೈಃ** ಸ್ತೋತ್ರ ಗಳಿಂದಲೂ, ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದಲೂ, **ಬೋಧಾಮಸಿ** ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ, **ಅನ್ಧಸಃ** ಸೋಮ ಪಾನದ, **ಮದೇಷು** ಆನಂದದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ, **ನಃ** **ಸ್ತೋಮಮ್** ನಾವು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೇದಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು, **ಬೋಧ** ಮನಗಾಣು.

ಗೋಕ್ಷೀರಾದಿ ಗವ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ದೇವತಾರ್ಹವಾದ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ಸೋಮಪಾನದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ದಿವ್ಯವಾದ ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದಲೂ ಸೋಮಪಾನದಿಂದಲೂ ಆನಂದತುಲಿತನಾಗಿ ನಾವು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ವೇದಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮನಗಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಗವ್ಯಮಿಶ್ರಿತಸೋಮಮಂ ಕುಡಿಯಲಾಸಕ್ತಿಯಿಂ
ಹರಿಹಯವನೇರಿ ಬರುವಿಂದ್ರನಂ ಸಾಮತತಿಯಿಂ ।
ಹವಿಗಳಿಂ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದಪೆವಾವೆಂದು ನಿಚ್ಚಂ
ನೆನೆದು ಸಜ್ಜಾದೆವಲ; ಕೇಳುಗೆಮ್ಮುಲಿಯನಾತಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೧೪

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಯೋನಿಷ್ಟ ಇನ್ದ್ರ ಸದನೇ ಅಕಾರಿತಮಾನೃಭಿಃ ಪುರುಹೂತ

೧ ೨
ಪ್ರಯಾಹಿ ।

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಅಸೋ ಯಥಾ ನೋಽವಿತಾ ವೃಧಶ್ಚಿದ್ದದೋ ವಸೂನಿ ಮಮದಶ್ಚ

೧ ೨
ಸೋಮ್ಯೈಃ ॥ ೨.೩೧೪ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧೨೦ ೩ ೨ ೧೨೦ ೩
ಯೋನಿಃ - ತೇ - ಇನ್ದ್ರ - ಸದನೇ - ಅಕಾರಿ । ತಂ - ಆ - ನೃಭಿಃ - ಪುರುಹೂತ

೨ ೩ ೧೨೦ ೧೨೦ ೩ ೨ ೩೨
- ಪುರು - ಹೂತ - ಪ್ರ - ಯಾಹಿ ॥ ಅಸಃ - ಯಥಾ - ನಃ - ಅವಿತಾ - ವೃಧಃ

೩ ೧೨೦ ೧೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
- ಚಿತ್ । ದದಃ - ವಸೂನಿ - ಮಮದಃ - ಚ - ಸೋಮ್ಯೈಃ ॥ *೨.೨೧೪ ॥*

ಯೋನಿನೀ ದ್ವೇ ದ್ವಯೋರ್ಗೃತ್ಸಮದಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೪
೩೧೪.೧. ಯೋನೀಃ । ತಆಇ । ದ್ರಾಽ೩ಸದ । ಸಾಅಕಾರೀ ॥ ತಾ

೫ ೧ ೨ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೪
ಮಾ । ನೃಭಾಇಃ । ಪುರುಹೂಽ೩ । ತಾಪ್ರಯಾಹೀ ॥ ಆ

೫ ೧ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೪
ಸಾಃ । ಯಥಾ । ನೋಽ೩ಅವಿ । ತಾವೃಧಶ್ಚೀತ್ ॥ ದಾ

೫ ೧ ೨ ೧ ೨ ೨
ದಾಃ । ವಸೂ । ನೀಽ೩ಮಮ । ದಾಽ೩೪೩ಃ ॥ ಚಾಽ೩

೪ ॥
ಸೋಽ೫ಮಾಽ೬೫೬ಇಃ ॥

ದೀ - ನಾಸ್ತಿ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೧೩ । ಯಿ । ೧ । ೫೨೯ ॥

೧ ೨ ೩ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೨
೩೧೪.೨. ಯೋನಿಷ್ಟಆಇ । ದ್ರಸದನಾಇ । ಹೋವಾ ॥ ಆಕಾಽ೩ ।

೨^ ೩ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೧ ೨
ರಾಇತಮಾನೃಭೀಃ । ಹೋವಾ । ಪೂ । ರುಹೂಽ೩ ।

೨^ ೩ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೧೨೦ ೩ ೨^ ೩೦ ೪
ತಾಪ್ರಯಾಹೀ । ಹೋವಾ । ಆಸೋಯಥಾ । ನೋಅವಿ

೫ ೪ ೫ ೧ ೨ ೨ ೩ ೪೦ ೫
ತಾ । ಹೋವಾ ॥ ವಾದ್ರ್ಧಾऽ೩ಃ । ಚಾಇದ್ದದೋವಸೂ ।

೪ ೫ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೪೦ ೫ ೪ ೫
ಹೋವಾ ॥ ನಾಇಮಮದಃ । ಚಸೋಮ್ಯೈಃ । ಹೋವಾ ।

೪
ಹೋऽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೨೧ । ಮಾ - ೧೨ । ಕಾ । ೨ । ೫೩೦ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ!** **ತೇ** ತ್ವ **ಸದನೇ** ಸದನಾರ್ಥಂ **ಯೋನಿಃ** ಸ್ಥಾನಮ್ **ಅಕಾರಿ!** ಹೇ **ಪುರುಹೂತ!** ಬಹುಭಿರಾಹುತೇನ್ದ್ರ! **ನೃಭಿಃ** ನೇತೃಭಿರ್ಮರುದ್ಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ **ತಂ** ಯೋನಿಮ್ **ಆ ಪ್ರಯಾಹಿ** । **ನೋऽಸ್ಮಾಕಂ** **ಯಥಾ** **ಅವಿತಾ** ರಕ್ಷಿತಾ **ಅಸಃ** ಭವತಿ । ನೋऽಸ್ಮಾಕಂ **ವೃಧಶ್ಚಿತ್** ವೃಧೇವರ್ಧನಾಯಚಾಸಃ । ವೃಧೇ ಚ ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ । ತಥಾ **ವಸೂನಿ** **ದದಃ** ಅಸ್ಮಭ್ಯಂ ದೇಹಿ । ಅಸ್ಮದೀಯೈಃ **ಸೋಮ್ಯೈಃ** **ಮಮದೋ** ಮಾದಯಸ್ವ ಚ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, ತೇ ಸದನೇ ನೀನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರಲು, **ಯೋನಿಃ** ಗೃಹಮ್ - ನಿ.ಘಂ.೩.೪, **ವೇದ್ಯಾಖ್ಯಂ ಸ್ಥಾನಮ್** ವೇದಿಕೆಯನ್ನು, **ಅಕಾರಿ** ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ, **ಪುರುಹೂತ** ಬಹು ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅನೇಕರಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗುವ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ನೃಭಿಃ** ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳಾದಿ ಮುಖಂಡರೊಡಗೂಡಿ, ನರೋ ಹ ವೈ ದೇವವಿಶಃ - ಜೈ.೧.೮೯ ॥ ದೇವ ಮಾನವರೊಡಗೂಡಿ, **ತಮ್ ಆ ಪ್ರಯಾಹಿ** ಆ ಯಜ್ಞದ ವೇದಿಕೆಗೆ ದಯಮಾಡು, ವಿರಾಜಮಾನನಾಗು, **ನಃ ಯಥಾ ಅವಿತಾ ವೃಧೇ ಚ ಆಸಃ** ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕನೂ ಪೋಷಕನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರಕನೂ ಆಗಿರು, **ವಸೂನಿ ಚ ದದಃ** ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸು, **ಸೋಮ್ಯೈಃ** ನಾವು ಅರ್ಪಿಸಿರುವ ಸೋಮರಸದಿಂದ, **ಮಮದಃ** ಹರ್ಷಗೊಂಡು ಆನಂದಿಸು.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ಬಹುಪ್ರಶಂಸಿತನೂ ಬಹುಜನರಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುವಂತಹವನೂ ಆದ ನೀನು ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳಾದಿ ಮುಖಂಡರೊಡಗೂಡಿ ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಗೆ ದಯಮಾಡಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗು. ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕನೂ ಪೋಷಕನೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರಕನೂ ಆಗಿರುವ ನೀನು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸು. ನಾವು ಅರ್ಪಿಸುವ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ಹರ್ಷಗೊಂಡು ಆನಂದ ತುಂದಿಲಿತನಾಗು.

ಬಹುಶಂಸಿತಂ, ಬಹುಸಮಾಹೂತನಲ್ತೆ ನೀನು!
ಮರುತರೊಡಗೂಡಿ ಬಾರಯ್! ಸವನವೇದಿಯತ್ತಲ್ ।
ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಕನುಂ ಸುಪ್ರೋಷಕನುಮಿಷ್ಟಾರ್ಥಮಂ
ನೀಳ್ವವನುಮಪ್ಪ ನೀಂ ಸೋಮಮಂ ಸವಿದು ಪೊರೆಯಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೧೫

ಗಾತುರಾತ್ರೇಯಃ ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಅದರ್ದರುತ್ಸಮಸೃಜೋ ವಿ ಖಾನಿ ತ್ವಮರ್ಣವಾನ್ ಬದ್ಬಧಾನಾಽ

೨
ಽಂ ಅರಮ್ಣಾಃ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಮಹಾನ್ತಮಿನ್ದ್ರ ಪರ್ವತಂ ವಿ ಯದ್ವಃ ಸೃಜದ್ಧಾರಾ ಅವಯದ್ದಾನವಾ

೨
ನ್ಹನ್ ॥ ೩.೩೧೫ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ಅದರ್ದಃ - ಉತ್ಸಂ - ಉತ್ - ಸಂ - ಅಸೃಜಃ - ವಿ - ಖಾನಿ । ತ್ವಂ - ಅರ್ಣ ವಾನ್

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ
- ಬದ್ಬಧಾನಾನ್ - ಅರಮ್ಣಾಃ ॥ ಮಹಾನ್ತಂ - ಇನ್ದ್ರ - ಪರ್ವತಂ - ವಿ - ಯತ್

೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
- ವರಿತಿ । ಸೃಜತ್ - ಧಾರಾಃ - ಅವ - ಯತ್ - ದಾನವಾನ್ - ಹನ್ ॥

ಔರುಕ್ಷಯೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರುರುಕ್ಷಯಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೨ ೦ ೧ ೨ ೧
೩೧೫.೧. ಅದರ್ದರೂತ್ ॥ ಸಮಸೃಜೋವಿಖಾನಿ । ತ್ವಮರ್ಣಾಽ೨

೫ ೨ ೦ ೦ ೧ ೨ ೧೦
೩೪ವಾನ್ । ಬದ್ಬಧಾನಾ೦ ಅರಾಮ್ಣಾಃ । ಮಹಾನ್ತಾಽ೨

೫ ೨ ೧ ೨ ೧
೩೪ಮೀ । ದ್ರಪರ್ವತಂವಿಯಾದ್ವಃ ॥ ಸೃಜಾದ್ಧಾಽ೨೩೪

೫ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ ೧
ರಾಃ ॥ ಅವಯದ್ದಾನ । ವಾಽ೨೩ನ್ಹಾಽ೩೪೩ನ್ । ಓಽ

೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೮ । ಪೈ । ೩ । ೫೩೧ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೧ ೦ ೦
೩೧೫.೨. ಅದರ್ದರುತ್ಸಮಸೃಜಾಃ ॥ ವಿಖಾನಿ । ತ್ವಮರ್ಣವಾನ್ಬದ್ಬ

೦ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧೦
ಧಾನಾ೦ ಅರಾಽ೨೩ಮ್ಣಾಃ । ಮಹಾನ್ತಮಿನ್ದ್ರಪರ್ವತಂ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ರ __ ೧ ೨ರ ೧
ವಿಯಾಽ೨೩ದ್ವಾಃ । ಸೃಜಾದ್ಧಾರಾಽ೨: ॥ ಅವಾಽ೨ಯ

೨ರ ೧ ^ ೩ ೫ರ ೦ ೩ ೧
ದ್ವಾನ । ಪಾಽ೨ । ಯಾಽ೨೩ಳಔಹೋವಾ ॥ ಹಾಽ೨೩

೧೧
ಳ೫ನ್ ॥ *ದೀ-೧೦। ಪ-೯। ಮಾ-೭। ಬೇ। ೪। ೫೩೨॥*

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಮ್ ಉತ್ಸಮ್** ಉತ್ಸ್ಯನ್ದಮಾನಂ ಮೇಘಮ್ **ಅದರ್ದಃ** ವಿದಾರಿತವಾನಸಿ । ತದನಂತರಂ **ಖಾನಿ** ಮೇಘ ಸ್ಥೋದಕ ನಿರ್ಗಮನ ದ್ವಾರಾ ಣಿ **ವ್ಯಸೃಜಃ** ವಿಶೇಷೇಣ ಸೃಷ್ಟವಾನಸಿ । ಕಿಂಚ । **ಬದ್ಬಧಾನಾನ್** ಬಾಧಮಾನಾನ್ **ಅರ್ಣವಾನ್** ಉದಕವತೋ ಮೇಘಾನ್ **ಅರಮ್ಣಾಃ ವಿಸರ್ಜಯಸಿ** ಕ್ಷಾರ ಯಸೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಅತ್ರ ರಮ್ಣಾತಿರ್ವಿಸರ್ಜನ ಕರ್ಮಾ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಯತ್** ಯಸ್ತ್ವಂ ಯದಿತಿ ಲಿಂಗವ್ಯತ್ಯಯಃ **ಮಹಾನ್ತಂ** ಪ್ರಭೂತಂ **ಪರ್ವತಂ** ಮೇಘಂ ವಿವೃತ ವಾನಸಿ **ಧಾರಾ** ಅಪಾಂ **ವಿ ಸೃಜತ್** ವ್ಯಸೃಜಃ ವಿಸರ್ಜಿತ ವಾನಸಿ । **ಯದ್** ಯದಾ **ದಾನವಾನ್** ದನೋಃ ಪುತ್ರಾನ್ । ಯದ್ವಾ । ಉದಕಸ್ಯ ದಾತ್ರ್ಟನ್ ಮೇಘಾನ್ **ಅವಹನ್** ಅಭಿಹ ತವಾನಸಿ । ಅತ ನಿರುಕ್ತಮ್ ಅದೃಣಾ ಉತ್ಸ ಮುತ್ಸ ಉತ್ಸರಣಾದ್ವೋತ್ಸದನಾದ್ಧೋತ್ಸ್ಯನ್ದನಾದ್ವೋನತ್ತೇರ್ವಾ ಸ್ಯಾತ್ ವ್ಯಸ್ಯ ಜೋಽಸ್ಯ ಖಾನಿ ತ್ವಮರ್ಣವಾನರ್ಣಸ್ವತ ಏತಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ ॥

ಇತ್ಯಾದಿ ಪದೇನಾಸ್ಯಾಪರಾಂಶೋ ಗ್ರಾಹ್ಯಃ ತಥಾಹಿ - ಏತಾನಿತ್ಯಸ್ಯಾನ ನ್ತರಮ್ - ಮಾಧ್ಯಮಿಕಸ್ತ ಸಸ್ಯಾಯಾನ್ ವಾವಧ್ಯಮಾನಾ ನರಮ್ಣಾಃ । ರಮ್ಣಾಭಿಃ ಸಂಯಮನಕರ್ಮಾ ವಿಸರ್ಜನ ಕರ್ಮಾ ವಾ । ಮಹಾನ್ತಮಿನ್ದ್ರ ಪರ್ವತಮ್ ಮೇಘಮ್ ಯದ್ ವ್ಯವೃಣೋರ್ವ್ಯಸೃಣೋಽಸ್ಯ ಧಾರಾ ಅವಹನ್ನೇನಂ ದಾನವಂ ದಾನ ಕರ್ಮಾಣಮ್ ಇತಿ ॥ ವಿಯದ್ವಃ ಸೃಜದ್ಧಾರಾ ಅವಯದ್ದಾನವಾನ್ ವಿಯದ್ವಃ ಸೃಜೋವಿಧಾರಾ ಅವದಾನವಂ ಹನ್ ಇತಿ ಚ ಪಾಠೌ ॥

ಇನ್ದ್ರ ತ್ವಮ್ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನೀನು, **ಉತ್ಸಮ್ ಅದರ್ದಃ** ವೃಷ್ಟಿಪ್ರದ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಉತ್ಸ - ಉತ್ಸದನಾತ್ - ನಿರು.೧೦.೯ ॥ ದಿವಂ ಯಶ್ಚಕ್ರೇ ಮೂರ್ಧಾನಮ್ ಅಥರ್ವ. ೧೦.೭.೩ ॥ ಮೇಲಿರುವ ಮಸ್ತಿಷ್ಕವನ್ನೂ, ಅಸೌ ದ್ಯುಲೋಕ ಉತ್ಸಃ ಜೈ.೧. ೧೨೧ ॥ - ಜ್ಞಾನಪ್ರವಾಹವು ಹರಿಯಲು ತೆರೆದಿದ್ದೀಯೆ, **ಖಾನಿ ವಿ ಅಸೃಜಃ** ಆಕಾಶಾನಿ ಉದಕಾಭಿಗಮನಶೀಲಾನಿ ದ್ವಾರಾಣಿ - ಮೇಘದಲ್ಲಿರುವ ಜಲವು ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಳೆಸುರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಛಿದ್ರಗಳನ್ನು, ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು, **ವಿ ಅಸೃಜ** ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿ, ಗನ್ಧಾದಿ ವಿಷಯಗಳು ಆಯಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ, **ಬದ್ಬಧಾನಾನ್ ಅರ್ಣವಾನ್** ಪ್ರತಿಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಮೇಘ ಜಲವನ್ನು, ಬಧ ಬನ್ಧನೆ ಭ್ವಾದಿ ಪ್ರಾಣೋವಾ ಅರ್ಣವಃ - ಶ.೭.೫.೨.೫೧, ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ರಕ್ತವನ್ನು, **ಅರಮ್ಣಾಃ** ರಮ್ಣಾತಿ ವಿಸರ್ಜನ ಕರ್ಮಾ - ನಿರು.೧೦.೯ ॥ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವೆ. **ಯತ್** ಇಂತಹ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳ ನೀನು. **ಮಹಾನ್ತಂ ಪರ್ವತಂ ವಿವಃ** ಬೃಹತ್ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಸೀಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, ಅದ್ಭುತವಾದ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಪರ್ವಗಳುಳ್ಳ ಅಂಗಗಳನ್ನೂ ಜೋಡಿಸುವ ಕ್ರಿಯಾಯುಕ್ತ ಶರೀರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಿ, **ಧಾರಾಃ ವ್ಯಸೃಜತ್** ನೀರಿನ ಪ್ರವಾಹ ವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದೆ, ಜೀವನವೆಂಬ ಪ್ರವಾಹವನ್ನನುಗೊಳಿಸಿದೆ, **ದಾನವಂ ಅವಹನ್** ದನುವಿನ ಪುತ್ರ, ವೃತ್ರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ. ವೃಷ್ಟಿದಾಯಕ ಮೇಘಗಳ ನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿದೆ. ದಾನವಂ ದಾನ ಕರ್ಮಾಣಮ್ - ನಿರು. ೧೦.೯ ॥ ಪುನಃ ಪುನಃ ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! ನೀನು ಬೃಹತ್ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೀರು ಮಳೆಯಾಗಿ ಬಿದ್ದು ನದೀನದಗಳರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಜೀವಜಗತ್ತನ್ನು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ, ಶರೀರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಪ್ರಾಣದಾಯಕ

ರಕ್ತವು ನಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿದು ಗಂಧಾದಿ ವಿಷಯಗಳು ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಬರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಮಸ್ತಿಷ್ಕದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷುಣ್ಣವಾದ ಜ್ಞಾನವು ಪ್ರವಾಹ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಡ್ಡಿಬರುವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿ, ಈ ಜನ್ಮ ಮರಣ ಪ್ರವಾಹದ ಮೂಲಕಾರಣವನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಕೈಂಕರ್ಯ ವನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸಿ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ವ್ಯಷ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣವನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

ಮುಗಿಲೊಳಡಗಿದ ಜೀವನವನಿಳೆಗೆ ತರುವ ವಿಭುವೇ!
ನೇತ್ರರೊಡಲೊಳ್ ಪರಿದು ತನುಮನಂಗಳ್ ನಲಿವವೋಲ್
ಜ್ಞಾನಪ್ರವಾಹದಿಂ ಭವಚಕ್ರಗತಿ ತಿಳಿವವೋಲ್
ವಿಶ್ವದ ಸಮಷ್ಟಿಯಂ ವ್ಯಷ್ಟಿಯಂ ನೀಂ ನಡೆಯಿಸಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೧೬

ಪೃಥುರ್ವೈನ್ಯಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸುಷ್ವಾಣಾಸ ಇನ್ದ್ರ ಸ್ತುಮಸಿ ತ್ವಾ ಸನಿಷ್ಯನ್ತಶ್ಚಿತ್ತು ವಿನ್ನೃಮ್ಣ ವಾಜಮ್ ।
೧ ೨ ೩ ೧ ೨ೂ ೩ ೨ು ೩ ೧ ೨
ಆ ನೋ ಭರ ಸುವಿತಂ ಯಸ್ಯ ಕೋನಾ ತನಾತ್ಮನಾ

೩ ೧ ೨
ಸಹ್ಯಾಮಾತ್ವೋತಾಃ ॥ ೪.೩೧೬ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಸುಷ್ವಾಣಾಸಃ - ಇನ್ದ್ರ - ಸ್ತುಮಸಿ - ತ್ವಾ । ಸನಿಷ್ಯನ್ತಃ - ಚಿತ್ - ತುವಿನೃಮ್ಣ -

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧
ತುವಿ – ನೃಮ್ಣ – ವಾಜಮ್ । ಆ – ಸಃ – ಭರ – ಸುವಿತಂ – ಯಸ್ಯ – ಕೋನಾ ॥ ತ ೦

೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ನಾ – ತ್ಮನಾ – ಸಹ್ಯಾಮ – ತ್ಯೋತಾಃ – ತ್ವಾ – ಉತಾಃ ॥ ೪.೩೧೬ ॥

ಪಾರ್ಥೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪೃಥೀವೈನ್ಯಃ / ಪಾರ್ಥಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೨^ ೩ ೨ ೩ ೫ ೪ ೩ ೪ ೫
೩೧೬.೧. ಸೂಷ್ವಾಣಾಸಾಃ ॥ ಇನ್ದ್ರಸ್ತು । ಮಸಿತ್ವಾ । ಸನಿಷ್ಯನ್ತಶ್ಚಿತ್ತು

೩ ೫ ೦ ೩ ೨^ ೩
ವಿನೃ । ಮ್ಣವಾಽ೨೩೪ಜಾಮ್ । ಆನಃ । ಭರಾಓಽ೨೩೪

೫ ೪ ೫ ೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨
ವಾ । ಸುವಿತಂಯಸ್ಯಕೋ । ನಾ ॥ ತಾನಾತ್ಮಾನಾ ॥ ಸಹಿ

೦ ೨ ೪ ॥
ಯಾ । ಮಾಽ೩೪೩ ॥ ತೂಽ೩ವೋಽ೫ತಾಽ೬೫೬ಃ ॥

ದೀ – ೩ । ಪ – ೧೩ । ಮಾ – ೫ । ಪು । ೫ । ೫೩೩ ॥

೨ ೨ ೨^ ೩ ೫ ೧೦ ೩
೩೧೬.೨. ಓಽ೩ಹೋಽ೩ಹೋಇ । ಸೂಽ೨೩೪ಷ್ವಾ । ಣಾಸಾಃ । ಇ

೨ ೩ ೨ ೩೫ ೨ ೨ ೨^ ೩
ನ್ದ್ರಸ್ತು । ಮಸಿತ್ವಾ ॥ ಓಽ೩ಹೋಽ೩ಹೋಇ । ಸಾಽ೨೩೪

೫ ೧ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨
ನೀ । ಷ್ಯನ್ತಾಃ । ಚೀಽ೩ತ್ತುವಿ । ನೃಮ್ಣವಾಜಾಮ್ ॥ ಓಽ೩

೨ ೨^ ೩ ೫ ೧ ೨
ಹೋಽ೩ಹೋಇ । ಆಽ೨೩೪ನಾಃ । ಭರಾ । ಸುವಿತಾಽ೩

೨ ೩ ೪ ೫ ೨ ೨ ೨^ ೩
ಮ್ । ಯಸ್ಯಕೋನಾ ॥ ಓಽ೩ಹೋಽ೩ಹೋಇ । ತಾಽ೨

೫ ೧ ೨ ೧೦ ೨ ೨ ೪
ಇಳನಾ । ತ್ಮನಾ । ಸಹಿಯಾ । ಮಾಽಇಳಇ ॥ ತೂಽಇವೋ

॥
ಽಶಿತಾಽಽೞಽ: ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೩೦ । ಮಾ - ೧೦ । ಚೌ । ೬ । ೫ಇ೪ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಸುಷ್ವಾಣಾಸಃ** ಸೋಮಮಭಿಷುತವನ್ತೋ ವಯಂ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಸ್ತುಮಸಿ** ಸ್ತುಮಃ । ಹೇ **ತುವಿನೃಮ್ಣ!** ಬಹುಬಲ ಬಹುಧನ ವಾ ಇನ್ದ್ರ! **ವಾಜಮ್** ಚರುಪುರೋಡಾಶಾದಿ ಲಕ್ಷಣಮನ್ನಂ **ಸನಿಷ್ಯನ್ತಃ** ದತ್ತವಂತಃ ಸಂಭಕ್ತವನ್ತೋ ವಾ ವಯಂ ತ್ವಾಂ ಸ್ತುಮಃ । ಯತ ಏವಂ ಅತೋ ಹೇತೋಃ **ನೋ**ಽಸ್ಮಭ್ಯಂ **ಸುವಿತಂ** ಸುಷ್ಠು ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಂ ಶೋಭನಾ ಧನಮ್ **ಆಭರ** ಆಹರ ಪ್ರಯಚ್ಛ । ಯದ್ವಾ **ಯಸ್ಯ** ಯದ್ಧನಮತಿಪ್ರಿಯತ್ವೇನ **ಕೋನಾ**ಕನೇಃ ಕಾನ್ತಿ ಕರ್ಮಣಿಂ ಇದಂ ರೂಪಮ್ । ಪಚಾದ್ಯಚ್ । ಅಕಾರಸ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಯೇನ ಓಕಾರಃ । ಪ್ರಥಮೈಕವಚನಸ್ಯಾಕಾರಃ । ಕಾಮಯಮಾನೋ ಭವಸಿ ತದ್ಧನಮಾಭರೇತ್ಯರ್ಥಃ । ವಯಂ ಚ **ತ್ವೋತಾಃ** ತ್ವಯಾ ರಕ್ಷಿತಾಃ ಸನ್ತಃ । **ತನಾ** ಧನನಾಮೈತತ್ ವಿಸ್ತೃತಾನಿ ಧನಾನಿ**ತ್ಮನಾ** ಆತ್ಮನಾ ಸ್ವಯಮೇವ ಅನ್ಯನೈರಪೇಕ್ಷ್ಯೇಣೈವ **ಸಹ್ಯಾಮ** ಸಹ ಅಭಿಭವೇ । ಧಾತೂನಾಮನೇಕಾರ್ಥತ್ವಾತ್ । ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾಲ್ಲಭೇಮಹಿ ॥ ಸನಿಷ್ಯನ್ತಶ್ಚಿತ್ತು ವಿನೃಮ್ಣವಾಜಮ್ ಇತಿ ಛಂದೋಗಾಃ । ಸಸವಾಂಸಶ್ಚತು ವಿನೃಮ್ಣ ವಾಜಮ್ ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಸುಷ್ವಾಣಾಸಃ** ಸೋಮರಸವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾವು, **ತ್ವಾ** ನಿನ್ನನ್ನು, **ಸ್ತುಮಸಿ** ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ, **ತುವಿ ನೃಮ್ಣ** ಬಹುಬಲಯುತನೇ ಧನವುಳ್ಳವನೇ, **ವಾಜಂ** ಅನ್ನವನ್ನು, **ಸನಿಷ್ಯನ್ತಃ** ಸಂಭಜಮಾನಶ್ಚ ಸ್ಂಸ್ಕುರ್ವನ್ತಶ್ಚ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಾ ಸಂಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವ, **ನಃ** ನಮಗೆ, **ಸುವಿತಂ** ಆತ್ಮನಃ ಸಕಾಶಾತ್

ಪ್ರೇರಿತಂ ಪುತ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥಃ, ಆತ್ಮಪ್ರೇರಿತನಾದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನವನ್ನು, ಆಭರ ಅನುಗ್ರಹಿಸು, ತ್ವೋತಾಃ ನಿನ್ನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಯಸ್ಯ ಸ್ವಭೂತೇನ, ತನಾ ಧನೇನಾತ್ಮನಃ, ತ್ಮನಾ ಆತ್ಮನ್ಯೈವ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವಯಂ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆರ್ಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಧನವುಳ್ಳ, ಯಸ್ಯ ಕೋನಾ ಕುತ್ಸಿತಾಶ್ಚತೇ ಊನಾಶ್ಚ ಕೋನಾ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಿಯವಾದ ಧನವನ್ನು, ಸಹ್ಯಾಮ ಪಡೆಯೋಣ.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆ ಆತ್ಮನಿರ್ಭರರಾದ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಧನವನ್ನು ಆರ್ಜಿಸುವಂತಹ ಪುತ್ರರನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು, ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಧನವನ್ನಾರ್ಜಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು.

ಸಂಸ್ಕಾರಸಂಪನ್ನಸೋಮಮಂ ನಿನಗೆನುತ್ತುಂ
ಆಹುತಿಸುತಿರ್ಪಮಗೆ ಸ್ವಾತ್ಮನಿರ್ಭರರೆನಿಪ್ಪ ।
ಸ್ವಾರ್ಜಿತಶ್ರೇಷ್ಠಸಂಪದಮಿರ್ಪ ಸತ್ಪುತ್ರರಂ
ಕರುಣಿಸಯ್! ನಿನ್ನಿನಾವ್ರುಂ ನಿಜಾರ್ಜಿತಧನರೆ ದಲ್! ॥

ಋಕ್ - ೩೧೭

ಸಪ್ತಗುರಾಂಗಿರಸಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಜಗೃಹ್ಮಾ ತೇ ದಕ್ಷಿಣಮಿನ್ದ್ರ ಹಸ್ತಂ ವಸೂಯವೋ ವಸುಪತೇ

೧ ೨
ವಸೂನಾಮ್ ।

೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ವಿದ್ಮಾ ಹಿ ತ್ವಾ ಗೋಪತೀꣳ ಶೂರ ಗೋನಾಮಸ್ಮಭ್ಯಂ ಚಿತ್ರಂ

೨ರ ೩ ೧ ೨
ವೃಷಣꣳ ರಯಿಂ ದಾಃ ॥ ೫.೩೧೭ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩
ಜಗೃಹ್ಮ - ತೇ - ದಕ್ಷಿಣಂ - ಇನ್ದ್ರ - ಹಸ್ತಮ್ । ವಸೂಯವಃ - ವಸುಪತೇ - ವ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ಸು - ಪತೇ - ವಸೂನಾಮ್ ॥ ವಿದ್ಮ - ಹಿ - ತ್ವಾ - ಗೋಪತಿಂ - ಗೋ - ಪತಿಂ

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
- ಶೂರ - ಗೋನಾಮ್ ॥ ಅಸ್ಮಭ್ಯಂ - ಚಿತ್ರಂ - ವೃಷಣಂ - ರಯಿಂ - ದಾಃ ॥

ಸೌಪರ್ಣೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಸುಪರ್ಣಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೦ ೦ ೦ ೫ ೧
೩೧೭.೧. ಜಗೃಹ್ಮಾತೇದಕ್ಷಿಣಮೋಹಾಓಹಾऽಓವಿ ॥ ಇನ್ದ್ರಹಾऽ೩

೨ ೦ ೧ ೨ ೨^ ೩ ೫
೩ಸ್ತಾಮ್ । ವಸೂಯವೋ । ವಸುಪಾऽ೩ । ತಾಇವಸೂ ।

೨ ೨ ೨ ೨ ೧೦
ನಾಮ್ । ಓऽ೩ । ಹಾ । ಓऽ೩ । ಹಾऽ೩ವಿ ॥ ವಿದ್ಮಾಹಿ

೦ ೨ ೨^ ೩ ೫ ೨
ತ್ವಾ । ಗೋಪತೀऽ೩ಮ್ । ಶೂರಗೋ । ನಾಮ್ । ಓऽ೩

೨ ೨ ೨ ೧ ೨ ೧
ಹಾ । ಓऽ೩ । ಹಾऽ೩ವಿ ॥ ಅಸ್ಮಭ್ಯಇಸ್ಥಾಇ । ತ್ರಾऽ೩ಂವೃ

೨ ೩ ೫ ೨ ೨ ೨
ಷ । ಣꣳ ರಯಿಮ್ । ದಾಃ । ಓऽ೩ । ಹಾ । ಓऽ೩ । ಹಾऽ

೨ ೧ ನ ೨^ ೫ ೨೦
೩ಏ । ರಯಾಇನ್ದ್ರಾಽ೩೨ಉವಾಽ೩ । ಊಽ೩೪ಪಾ । ಔ

೧೦ ೨೦ ೧ ೧೧೧ ೫ ೩ ೧೧೧
ಹೋ೯ಔಹೋ೯ವಾಽ೨೩೪೫ಹಾಉ । ವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೩೧ । ಮಾ - ೧೭ । ಕೇ । ೭ । ೫೩೫ ॥

೫ ೪೦ ೫೦೪ ೫ ೦ ೪೦ ೫ ೨^
೩೧೭.೨. ಜಗೃಹ್ಮಾತೇದಕ್ಷಿಣಮ್ । ಔಹೌಹೋ೯ವಾಹಾಇ ॥ ಇನ್ದ್ರಾ

೩ ೫ ೨೦ ೧ ೨ ೨^
ಹಾಽ೨೩೪ಸ್ತ್ವಾಮ್ । ವಸೂಯವ್ರೋ೯ । ವಸುಪಾಽ೩ । ತಾ

೩ ೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ೨
ಇವಸೂ । ನೌ । ವಾಓಽ೨೩೪ವಾ । ಹಾಽ೩ಹಾಇ ॥ ವಿ

೧೦ ೦ ೨ ೨^ ೩ ೫ ೨ ^
ದ್ಮಾಹಿತ್ವಾ । ಗೋ೯ಪತೀ೯ಽ೩ಮ್ । ಶೂರಗೋ೯ । ನೌ । ವಾ

೩ ೫ ೨ ೨ ೧ ೨
ಓಽ೨೩೪ವಾ । ಹಾಽ೩ಹಾಇ ॥ ಅಸ್ಮಭ್ಯಂಚಾಇ । ತ್ರಾಽ೩

೧ ೨ ೩ ೫ ೨ ^ ೩ ೫
ಮ್ವೃಷ । ಣꣳರಯಿಮ್ । ದೌ । ವಾಓಽ೨೩೪ವಾ ॥

೨ ೨ ೫೦ ೦ ೩ ೧೧೧
ಹಾಽ೩ಹಾಽ೩೪ । ಔಹೋ೯ವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ೯ । ಪ - ೨೩ । ಮಾ - ೧೨ । ದ್ರಾ । ೮ । ೫೩೬ ॥

ವಾತ್ಸಪ್ರಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ವತ್ಸಪ್ರಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ । ತೃತೀಯಮ್ ಮಹಾವಾತ್ಸಪ್ರಮ್ ॥

೩೧೭.೩. ಹೋ೬ಈಽ೨ । ಹೋ೬ಈಽ೨ । ಹೋ೬ಈಽ೨ । ಜಗೃಹ್ಮಾತೇ
ದಕ್ಷಿಣಮ್ । ಇನ್ದ್ರಹಾಸ್ತಾಽ೨ಮ್ । ಹಾಸ್ತಾಽ೨ಮ್ ।
ಹಾಸ್ತಾಽ೨ಮ್ ॥ ವಸೂಯವೋಽ೨ವಸುಪ । ತೇವಸೂ
ನಾಽ೨ಮ್ । ಸೂನಾಽ೨ಮ್ । ಸೂನಾಽ೨ಮ್ ॥ ವಿದ್ಮಾ
ಹಿತ್ವಾಗೋ೬ಪತಿಮ್ । ಶೂರಗೋ೬ನಾಽ೨ಮ್ । ಗೋ೬ನಾ
ಽ೨ಮ್ । ಗೋ೬ನಾಽ೨ಮ್ ॥ ಅಸ್ಮಭ್ಯಞ್ಚಿತ್ರಂವೃಷ । ಣ
ಁರಯಾಇನ್ದಾಽ೨ಃ । ಆಇನ್ದಾಽ೨ಃ । ಆಇನ್ದಾಽ೨ಃ ।
ಹೋ೬ಈಽ೨ । ಹೋ೬ಈಽ೨ । ಹೋ೬ಯಾಽ೨ । ವಾಽ೨೩೪
ಔಹೋ೬ವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೨೪ । ಮಾ - ೨೩ । ಘ್ರಿ । ೯ । ೫೩೭ ॥

೩೧೭.೪. ಆಔಹೋ೬ಇ । ಆಔಹೋ೬ಇ । ಆಔಹೋ೬ಽ೭ವಾ । ಔಽ೩
ಹೋ೬ಇ । ಔಽ೩ಹೋ೬ಇ । ಔಽ೨೩ಹೋ೬ವಾ । ಜಗೃಹ್ಮಾ

೨ ೨೩ ೪೫ ೪ ೫
ತಾಇ । ದಕ್ಷಿಣಾಽ೩ಮ್ । ಇನ್ದ್ರಹಸ್ತಮ್ । ದ್ರಹಸ್ತಮ್ ।

೪ ೫ ೨೦ ೧ ೨ ೨ ^ ೩
ದ್ರಹಸ್ತಾಮ್ ॥ ವಸೂಯವೋ । ವಸುಪಾಽ೩ । ತಾಇವ

೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨೧೧
ಸೂನಾಮ್ । ವಸೂನಾಮ್ । ವಸೂನಾಮ್ । ವಿದ್ಮಾಹಿ

೦ ೨ ೨^ ೩೪ ೫ ೪
ತ್ವಾ । ಗೋಽಪತೀಽ೩ಮ್ । ಶೂರಗೋಽನಾಮ್ । ರಗೋ

೫ ೪ ೫ ೨೧ ೨ ೧
ನಾಮ್ । ರಗೋಽನಾಮ್ । ಅಸ್ಮಭ್ಯಇಸ್ಚಾಇ । ತ್ರಾಽ೩೦ವೃ

೨ ೩೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೦
ಷ । ಣಽ ರಯಿನ್ದಾಃ । ರಯಿನ್ದಾಃ । ರಯಿನ್ದಾಃ । ಆಔ

೪ ೫೦ ೪ ೫೦ ೫ ನ ೨
ಹೋಽಇ । ಆಔಹೋಽಇ । ಆಔಹೋಽ೬ವಾ । ಔಽ೩ಹೋ

ನ ೨ ೧ ೦ ೨ ೫೦ ೦
ಇ । ಔಽ೩ಹೋಽಇ । ಔಽ೨೩ಹೋಽವಾಽ೩೪ । ಔಹೋ

೩ ೧೧೧
ವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೪ । ಪ - ೩೪ । ಮಾ - ೩೧ । ಧ್ರ । ೧೦ । ೫೩೮ ॥

ಮಹಾವಾತ್ಸಪ್ರೋತ್ತರಮ್ ॥

೫೦ ೦ ೦ ೧ ೨
೩೧೭.೫. ಹಾಉಹಾಉಹಾಉ । ಓ । ಹೋಽಹೋಽವಾ । ೨-೩ । ಜ

೧೦ ೨ ೨೩ ೪೫ ೪ ೫
ಗೃಹ್ಮಾತಾಇ । ದಕ್ಷಿಣಾಽ೩ಮ್ । ಇನ್ದ್ರಹಸ್ತಮ್ । ದ್ರಹಸ್ತ

೪ ೫ ೨೦ ೧ ೨
ಮ್ । ದ್ರಹಸ್ತಾಮ್ ॥ ವಸೂಯವೋ । ವಸುಪಾಽ೩ ।

೨^ ೩ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫
ತಾಇವಸೂನಾಮ್ । ವಸೂನಾಮ್ । ವಸೂನಾಮ್ ॥ ವಿ

೧೦ ೦ ೨ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೪
ದ್ಮಾಹಿತ್ವಾ । ಗೋಪತೀಽ೩ಮ್ । ಶೂರಗೋನಾಮ್ । ರ

೫ ೪ ೫ ೨೧ ೨
ಗೋನಾಮ್ । ರಗೋನಾಮ್ । ಅಸ್ಮಭ್ಯಇಚ್ಚಾಇ । ತ್ರಾಽ೩

೧ ೨ ೩ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೦
೦ವೃಷ । ಣಂꣳ ರಯಿನ್ದಾಃ । ರಯಿನ್ದಾಃ । ರಯಿನ್ದಾಃ । ಹಾ-

೦ ೦ ೧ ೨ ೧
ಉಹಾಉಹಾಉ । ಓ । ಹೋಹೋವಾ । ಓ । ಹೋ

೨ ೧ ^ ೩ ೫೦
ಹೋವಾ । ಓ । ಹೋ । ಹೋಽ೨ । ವಾಽ೨೩೪ । ಔ

೦ ೩ ೧೧೧
ಹೋವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೩೮ । ಮಾ - ೨೩ । ಜ್ರ । ೧೧ । ೫೩೯ ॥

ಹೇ **ವಸುಪತೇ!** ವಸೂನಾಂ ಧನಾನಾಂ ಸ್ವಾಮಿನ್! ಇನ್ದ್ರ! **ತೇ** ತವ **ದಕ್ಷಿಣಂ** ಹಸ್ತಂ **ವಸೂಯವೋ** ಧನಕಾಮಾವಯಂ **ಜಗೃಹ್ಮ** ಗೃಹ್ಣೀಮಃ । ಯಥಾ ಬಹುಪ್ರದಸ್ಯಾರ್ಥಿನೋಽಸ್ಮಭ್ಯಮದತ್ವಾ ನ ಗನ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಹಸ್ತಂ ಗೃಹ್ಣಂತಿ ತದ್ವತ್ । ಹೇ **ಶೂರ!** ವಿಕ್ರಾಂತೇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಗೋಪತಿಮ್** । ಅತ್ರ ವೃತ್ಯವೃತ್ತಿಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಂ ಬಹುತ್ವಂ ಚ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯತೇ ಬಹ್ವೀನಾಂ ಗವಾಂ ಗೋಪತಿಂ **ವಿದ್ಮ** ಜಾನೀಮ । ಅತೋಽಸ್ಮಭ್ಯಂ **ಚಿತ್ರಂ** ಪೂಜನೀಯಂ **ವೃಷಣಂ** ವರ್ಷಕಂ **ರಯಿಂ** ಧನಂ । **ದಾಃ** ದೇಹಿ ॥

ಯದಿಚೇನ್ದ್ರಸ್ಯ ತೇಜೋರೂಪತ್ವಾತ್ ಹಸ್ತಾದ್ಯಭಾವ ಏವ ಸಿದ್ಧಾನ್ತಃ ತಥಾಪ್ಯತ್ರ ಆರೋಪಿತತ್ವೇನ ಸಮಾಧೇಯಮ್ ಗ್ರೀವಾದೀನಾಮಚೇತನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾನಾಮಪಿ ತಥಾ ಸ್ತುತಿ ದರ್ಶನಾತ್ । ತಥಾ ಚ ಯಾಸ್ಕಃ - ಅಥಾಪಿ ಪೌರುಷವಿಧಿಕೈರಂಗೈಃ ಸಂಸ್ತೂಯನ್ತೇ - ಋಷ್ವಾತ ಇನ್ದ್ರ ಸ್ಥವಿರಸ್ಯ ಬಾಹೂ । ಯತ್ ಸಂಗೃಭ್ಣಾ ಮಘವನ್ ಕಾಶಿರಿತ್ತೇ ॥ ಯಥೋ ಏತತ್ ಪೌರುಷವಿಧಿ ಕೈರಂಗೈಃ ಸಂಸ್ತೂಯನ್ತ ಇತ್ಯಚೇತನೇಷ್ವಪ್ಯೇತದ್ ಭವತಿ ಅಭಿಕ್ರನ್ದನ್ತಿ ಹರಿತೇಭಿ ರಾಶಭಿಃ ಇತಿ ಗ್ರಾಮಸ್ತುತಿ ಇತ್ಯಾದಿ - ನೈ.ದೈ.೧.೭ ॥

ವಸೂನಾಂ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಧನಗಳಿಗೆ, ವಸುಪತೇ ಒಡೆಯನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, ವಸೂಯವಃ ಧನಕಾಮರಾದ ನಾವು, ತೇ ದಕ್ಷಿಣಂ ಹಸ್ತಂ ನಿನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು, ದಕ್ಷಿಣೋ ದಕತೇರ್ದಾನ ಕರ್ಮಣಃ - ನಿರು.೧.೭ ॥ ಜಗೃಹ್ಮಾ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯದ ಅಪೇಕ್ಷೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ, ಶೂರ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೇ, ತ್ವಾ ಗೋನಾಂ ಗೋಪತಿ ವಿದ್ಮಹಿ ಗೌಃ ಸ್ತೋತೃನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೧೬ ॥ ಗೋವುಗಳ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವವರಿಗೂ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬು ದನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ, ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳ ಒಡೆಯನು ನೀನು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ ಆದುದರಿಂದ, ಅಸ್ಮಭ್ಯಂ ನಮಗೆ, ಚಿತ್ರಮ್ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಪೂಜ್ಯವಾದ, ವೃಷಣಮ್ ಮನೋರಥಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುವ ಗೋಲಕ್ಷಿತ ಕ್ಷೀರಾದಿ ಭೋಗಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು, ದಾಃ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಧನಗಳ ಒಡೆಯನೂ ಗೋವುಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಬಯಸುವ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬಲಗೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡು ನಮಗೆ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಗೌರವಾನ್ವಿತವಾದ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸು ಗೋಲಕ್ಷಿತ ಕ್ಷೀರಾದಿ ಭೋಗಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು ಎಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಧನದನಂ ಗೋಪನಂ ಮಘವಂತನಂ ನಿನ್ನನಾಂ
ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆಂ; ಕಾರಾಲಂಬನಂ ನೀಳ್ಪುದೊಲವಿಂ ।
ಬಲಗಯ್ಯಿಂದಿದು ನಮ್ಮನೀಪ್ಸಿತಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಜವದಿ
ಸೇರಿಸಯ್; ಗೋಧನಾದ್ಯಖಿಲಭೋಗಂಗಳೀಯಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೧೮

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨೩ ೧೨ ೩೧೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧೨೩
ಇನ್ದ್ರಂ ನರೋ ನೇಮಧಿತಾ ಹವನ್ತೇ ಯತ್ಪಾರ್ಯಾ ಯುನಜತೇ

೨೩೨
ಧಿಯಸ್ತಾಃ ॥

೨ ೩ ೧೨೩ ೧೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩೧ ೨೩ ೧
ಶೂರೋ ನೃಷಾತಾ ಶ್ರವಸಶ್ಚ ಕಾಮ ಆ ಗೋಮತಿ ವ್ರಜೇ ಭಜಾ ತ್ವಂ

೨
ನಃ ॥ ೬.೩೧೮ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧
ಇನ್ದ್ರಂ - ನರಃ - ನೇಮಧಿತಾ - ನೇಮ - ಧಿತಾ - ಹವನ್ತೇ । ಯತ್ - ಪಾ

೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ರ್ಯಾಃ - ಯುನಜತೇ - ಧಿಯಃ - ತಾಃ ॥ ಶೂರಃ - ನೃಷಾತಾ - ನೃ - ಸಾತಾ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಶ್ರವಸಃ - ಚ - ಕಾಮೇ ॥ ಆ - ಗೋಮತಿ - ವ್ರಜೇ - ಭಜ - ತ್ವಂ - ನಃ ॥

ಗೌರೀವಿತಮ್ । ಗೌರೀವಿತಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೧೮.೧. ಇನ್ದ್ರನ್ನಾ೨೩೪ರೋ । ನೇಮಾಧಾ೨೩೪ಇತಾ । ಹವ
ನ್ತಾ೨೩ಇ ॥ ಯತ್ಪಾರಾ೨೩೪ಯಾಃ । ಯೂನಾಜಾ೨
೩೪ತಾಇ । ಧಿಯಾಸ್ತಾ೨೩: ॥ ಶೂರೋನಾ೨೩೪
ಷಾ । ತಾಶ್ರಾವಾ೨೩೪ಸಾಃ । ಚಕಾಮಾ೨೩ಇ ॥ ಆ
ಗೋಮಾ೨೩೪ತೀ । ವ್ರಜಾಇಭಾ೨೩೪ಜಾ । ತ್ವನ್ನಾ೨
೩೨ಉವಾ೨೩ ॥ ಏ೨೩ ॥ ಉಪಾ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೦ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೯ । ಲೋ । ೧೨ । ೫೪೦ ॥

ಯತ್ ಯದಾ **ಪಾರ್ಯಾಃ** ಯುದ್ಧೇ ಭರಣ ನಿಮಿತ್ತಭೂತಾಸ್ತಾಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧಾಃ **ಧಿಯಃ** ಕರ್ಮಾಣಿ **ಯುನಜತೇ** ಪ್ರಯುಜ್ಯನ್ತೇ! ತದಾ **ನರೋ** ನೇತಾರೋ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಸಂಗ್ರಾಮಾಣಾಂ ವಾ **ನೇಮಧಿತಾ** ನೇಮಧಿತೌ ಯಜ್ಞೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಾ ಯಮಿನ್ದ್ರಂ ಹವನ್ತೇ ಹ್ವಯನ್ತಿ । ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ!** ಸ ತ್ವಂ **ಶೂರಃ ನೃಷಾತಾ** ನೃಣಾಂ ಸಂಭಕ್ತಾ ಚ । **ಶ್ರವಸೋ** ಬಲಸ್ಯ ಅನ್ನಸ್ಯ ವಾ **ಚ ಕಾಮೇ** ಕಾಮ್ಯಮಾನೇ ಸತಿ **ಗೋಮತೇ** ಗೋಯುತೇ **ವ್ರಜೇ** ಗೋಷ್ಠೇ **ನಃ** ಅಸ್ಮಾನ್ **ಭಜ** ಭಾಗಿನಃ ಕುರು । ಶ್ರವಸಶ್ಚಕಾಮೇಶವಸಶ್ಚಕಾನೇ ಇತಿ ಪಾಠೌ ॥

ನೃಷಾತಾ ನರೋ ಮನುಷ್ಯಃ ಋತ್ವಿಗ್‌ಲಕ್ಷಣಾಸ್ತೇ ಸನ್ಯನ್ತೇ ಸಂಭಜ್ಯನ್ತೇ ಅತ್ರೇತಿ ನೃಷಾತಿರ್ಯಜ್ಞಃ । ವನಷಣ ಸಮ್ಭಕ್ತಾವಿತ್ಯಸ್ಯೇದಂ ರೂಪಮ್ । ತಸ್ಮಾತ್ ಪರಸ್ಯ ಸಪ್ತಮ್ಯೇಕವಚನಸ್ಯ ಡಾ ಆದೇಶಃ । ನೃಷಾತಾ ನೃಷಾತೌ ಯಜ್ಞ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥ ಇತಿ ವಿಂ ॥ ಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವವನೂ, ಶ್ರವಸಃ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ, ಚ ಕಾಮಃ ಇಷ್ಟಪಡುವವನೂ, ಶೂರಃ ಶೂರನೂ ಆದ, ತ್ವಂ ನೀನು, ಯತ್ ಪಾರ್ಯಾಃ ತಾಃ ಧಿಯಃ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಯೋಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಕರ್ಮಗಳು, ಯುನಜತೇ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವಾಗ, ನರಃ ಯುದ್ಧಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಮುಖಂಡರಾದ ಜನರು, ನೇಮಧಿತಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಾರ್ಥವಾಗಿ, ಇನ್ದ್ರಂ ಹವನ್ತೇ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನಃ ನಮ್ಮನ್ನು, ಗೋಮತಿ ಗೋ ಆದಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ, ವ್ರಜೇ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ, ಆ ಭಜ ಇರುವಂತೆ ಮಾಡು.

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಾಭಿಲಾಷೆಯುಳ್ಳ ಪ್ರಜಾಮುಖಂಡರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಆಚರಿಸುವ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಜನರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವವನೂ ಶೂರನೂ ಬಲವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನೇ ನೀನು ನಮಗೆ ಗೋ ಆದಿ ಪಶುಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ವಿಜಿಗೀಷು ನಾಯಕರ್ ಸಂಗ್ರಾಮಜಯಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂ
ಇಂದ್ರನಂ ಜನ್ನಕಾಹ್ವಾನಿಪರ್; ಅಂತಪ್ಪರಂ
ಪೊರೆವ ನೀಂ ಶೂರನುಂ ಬಲಕಾಮಿಯುಂ ನಿರ್ನರಂ
ಇಂತಪ್ಪ ನೀನೆಮ್ಮ ಹಟ್ಟಿಯಂ ಹರಸಿ ಪೊರೆಯಯ್ ॥

ಗೌರೀವೀತಿಃ ಶಾಕ್ತ್ಯಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ವಯಃ ಸುಪರ್ಣಾ ಉಪ ಸೇದುರಿನ್ದ್ರಂ ಪ್ರಿಯಮೇಧಾ ಋಷಯೋ

೧ ೨
ನಾಧಮಾನಾಃ ।

೧೨ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ಕ ೨ ೩ ೧
ಅಪ ಧ್ವಾನ್ತಮೂರ್ಣುಹಿ ಪೂರ್ಧಿ ಚಕ್ಷುರ್ಮುಮುಗ್ಧ್ಯಽಸ್ಮಾನ್ನಿಧ

೨ ೩ ೨
ಯೇವ ಬದ್ಧಾನ್ ॥ ೭.೩೧೯ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ವಯಃ - ಸುಪರ್ಣಾಃ - ಸು - ಪರ್ಣಾಃ - ಉಪ - ಸೇದುಃ - ಇನ್ದ್ರಮ್ । ಪ್ರಿ

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಯಮೇಧಾಃ - ಪ್ರಿಯ - ಮೇಧಾಃ - ಋಷಯಃ - ನಾಧಮಾನಾಃ ॥ ಅಪ -

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧
ಧ್ವಾನ್ತಂ - ಊರ್ಣುಹಿ - ಪೂರ್ಧಿ - ಚಕ್ಷುಃ । ಮುಮುಗ್ಧಿ - ಅಸ್ಮಾನ್ - ನಿಧ

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ಯಾ - ನಿ - ಧಯಾ - ಇವ - ಬದ್ಧಾನ್ ॥ ೭.೩೧೯ ॥

ವೈದನ್ವತಮ್ । ವಿದನ್ವಾಙ್ಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ । ಸೂರ್ಯೋ ವಾ ॥

೫ ೦ ೦ ೧ ೦ ೦ ೨
೩೧೯.೧. ವಯೋಹಾಹಾಉ ॥ ಸೂಪರ್ಣಾಉಪಸೇದುರಾಇನ್ದ್ರ

ಮ್ । ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಋಷಯೋನಾಧಮಾನಾಃ ।
ಅಪಧ್ವಾನ್ತಮೂರ್ಣುಹಿಪೂರ್ಧಿಚಕ್ಷುಃ ॥ ಮು
ಮುಗ್ಧಿ । ಔ೩ಹೋ೩ಇ ॥ ಆ೨೧ । ಸ್ಮಾ೩ನ್ನಿಧ ।
ಯೇ೩೪೩ ॥ ವಾ೩ಬಾ೫ದ್ಧಾ೬೫೬ನ್ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೯ । ಮೋ । ೧೩ । ೫೪೧ ॥

ವಯೋ ಗನ್ತಾರಃ **ಸುಪರ್ಣಾಃ** ಸುಪತನಾಃ ಆದಿತ್ಯರಶ್ಮಯಃ **ಇನ್ದ್ರಮ್ ಉಪಸೇದುಃ** ಉಪಸನ್ನಾ ಅಭವನ್ । ಕೀದೃಶಾಃ **ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಃ** ಪ್ರಿಯಯಜ್ಞಾಃ **ಋಷಯೋ** ದ್ರಷ್ಟಾರಃ **ನಾಧಮಾನಾಃ** ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ಯಾಚಮಾನಾಃ । ಯಾಚನ ಪ್ರಕಾರ ಉಚ್ಯತೇ । ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಧ್ವಾನ್ತಮ್** ಅಂಧಕಾರಮ್ **ಅಪೋರ್ಣುಹಿ** ಪರಿಹರ ಅಪಧ್ವಾನ್ತಮೂರ್ಣುಹೀತಿ ಯೇನ ತಮಸಾ ಪ್ರಾವೃತೋ ಮನ್ಯೇತ ತನ್ಮನಸಾ ಗಚ್ಛೇದಪಹ್ನೈವಾಸ್ಮಾತ್ತಲ್ಲುಪ್ಯತ । ಇತ್ಯೈತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮಾತ್ರಾನುಸಂಧೇಯಮ್ । **ಪೂರ್ಧಿ** ಪೂರಯ ಚ **ಚಕ್ಷುಃ** ತೇಜಶ್ಚ । **ಮುಮುಗ್ಧಿ** ಮೋಚಯ ಚ **ಅಸ್ಮಾನ್ ನಿಧಯೇವ ಬದ್ಧಾನ್** । ನಿಧಾ ಪಾಶ್ಯಾ ಭವತಿ ಪಾಶ್ಯಾ ಪಾಶಸಮೂಹಃ । ಪಾಶ ಸಮೂಹೇನ ಬದ್ಧಾನ್ ಯಥಾ ಮುಂಚನ್ತಿ ತದ್ವತ್ । ಅತ್ರ ವಯೋವೇರ್ಬಹುವಚನಮ್ ಇತ್ಯಾದಿ ನಿರುಕ್ತಮ್ - ೪-೩ - ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮ್ ॥

ವಯಃ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಉತ್ತಮ ಗತಿಶೀಲವಾದ ಎತ್ತರಕ್ಕೇರುವ, **ಸುಪರ್ಣಾಃ** ಉತ್ತಮ ಪ್ರಸಾರವುಳ್ಳ ಆದಿತ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳು, ಪುರುಷಃ ಸುಪರ್ಣಃ

ಶ.೭.೪.೨.೫ ॥ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉಪಾಸಕ, ಜೀವಾತ್ಮ, **ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಃ ಋಷಯಃ** ಮೇಧ್ಯ ಸಂಗಮೇ 'ಭ್ವಾದಿ' ಭಗವಂತನ ಸಂಗ ವನ್ನು ಬಯಸುವ ಮಹಾನುಭಾವರಾದ ದ್ರಷ್ಟಾರರು, **ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಃ** ಪ್ರಿಯ ಯಜ್ಞಾಃ ಯಜ್ಞಪ್ರಿಯರಾದ ಋಷಿಗಳು, **ನಾಧಮಾನಾಃ** ಪ್ರಜಾಕಾಮರಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು ತ್ತಾ, **ಇನ್ದ್ರಮ್ ಉಪಸೇದುಃ** ರಶ್ಮಯಃ ಈಶ್ವರಮ್ ಆದಿತ್ಯಮ್ ಉಪಗಚ್ಛನ್ತಿ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸೂರ್ಯನಲ್ಲೇ ಲೀನವಾಗುವಂತೆ ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಹೋದರು, ಐಕ್ಯವಾದರು, **ಧ್ವಾನ್ತಂ ಅಪ ಊರ್ಣುಹಿ** ಅಜ್ಞಾ ನಾಂಧಕಾರವನ್ನು ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿವಾರಿಸು, **ಚಕ್ಷುಃ ಪೂರ್ಧಿ** ಜ್ಞಾನ ಚಕ್ಷುಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು, **ನಿಧಯಾ ಇವ ಬದ್ಧಾನ್** ಆಶಾಪಾಶಾದಿಗಳಿಂದ ಬಂಧಿತರಾಗಿ ರುವ, **ಅಸ್ಮಾನ್** ನಮ್ಮನ್ನು, **ಮುಮುಗ್ಧಿ** ಬಿಡಿಸಿ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

ಯಜ್ಞಪ್ರಿಯರೂ. ಪ್ರಜ್ಞಾಕಾಮರೂ ದ್ರಷ್ಟಾರರೂ ಭಗವಂತನ ಉಪಾಸಕರೂ ಮಹಾನುಭಾವರೂ ಆದ ಋಷಿಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಲೇ ಪ್ರಸರಿಸಿ ರುವ ಆದಿತ್ಯನ ರಶ್ಮಿಗಳು ಎತ್ತರೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಆದಿತ್ಯನಲ್ಲೇ ಲೀನವಾಗುವ ಪರಿಯಲ್ಲೇ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟರು. ನಾವೂ ಸಹ ಅವರಂತೆಯೇ ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವಾಗಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಅಜ್ಞಾನಾಂಧಕಾರ ವನ್ನು ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತೊಲಗಿಸಿ ಆಶಾಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಂಧಿತರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸು.

ಯಜ್ವರುಂ ದ್ರಷ್ಟಾರರುಂ ಜ್ಞಾನನಿಧಿಗಳೆನಿಪ
ಋಷಿಗಳಾದಿತ್ಯನೊಳ್ ಸೇರ್ದರಾರಾಧಿಸುತ್ತುಂ ।
ನಾವುಮವರಂದದಿಂ ದೇವರೊಳ್ ಲೀನರಪ್ಪಂ-
ತೆಮ್ಮಂಧಕಾರಮಂ ಕಳೆದು ಬಿಡುಗಡೆ ನೀಳ್ಗೆ ನೀಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೨೦

ವೇನೋಽಭಾರ್ಗವಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ವೇನಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ನಾಕೇ ಸುಪರ್ಣಮುಪ ಯತ್ಪತನ್ತꣳ ಹೃದಾ ವೇನನ್ತೋ

೩ ೧ ೨
ಅಭ್ಯಚಕ್ಷತ ತ್ವಾ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಹಿರಣ್ಯಪಕ್ಷಂ ವರುಣಸ್ಯ ದೂತಂ ಯಮಸ್ಯ ಯೋನೌ ಶಕುನಂ

೨ ೩ ೨
ಭುರಣ್ಯುಮ್ ॥ ೮.೩೨೦ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧
ನಾಕೇ - ಸುಪರ್ಣಂ - ಸು - ಪರ್ಣಂ - ಉಪ - ಯತ್ - ಪತನ್ತಂ । ಹೃದಾ - ವೇ

೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ನನ್ತಃ - ಅಭ್ಯಚಕ್ಷತ - ಅಭಿ - ಅಚಕ್ಷತ - ತ್ವಾ ॥ ಹಿರಣ್ಯಪಕ್ಷಂ - ಹಿರಣ್ಯ - ಪಕ್ಷಂ -

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ವರುಣಸ್ಯ - ದೂತಂ । ಯಮಸ್ಯ - ಯೋನೌ - ಶಕುನಂ - ಭುರಣ್ಯುಮ್ ॥

ಯಾಮಮ್ । ಯಮಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ । ಯಮೋ ವಾ ॥

— ೧ ೩ ೨೦ ೧ ನ ೨
೩೨೦.೧. ಆऽ೨ಯಾಮ್ । ಅಯಾಯಮ್ । ಔऽ೩ಹೋऽ೩ಇ ।

— — ೧೧ ೦ ೩ ೨ ೧
ಆऽ೨ಇ । ಊऽ೨ । ನಾಕೇಸುಪಾರ್ಣಮುಪಯಾತ್ಪತನ್ತಾ

ಮ್ । ಪತನ್ತಮ್ । ಔಽಇಹೋಽಇಇ । ಆಽ೨ಇ । ಊ

ಽ೨ ॥ ಆಽ೨ಯಾಮ್ । ಅಯಾಯಮ್ । ಔಽಇಹೋಽಇ

ಇ । ಆಽ೨ಇ । ಊಽ೨ । ಹೃದಾವೇನಾನ್ತೋಽಅಭ್ಯಚಾಕ್ಷತ

ತ್ವಾ । ಕ್ಷತತ್ವಾಽಇ । ಹೋಽಇಇ । ಆಽ೨ಇ । ಊಽ೨ ॥

ಆಽ೨ಯಾಮ್ । ಅಯಾಯಮ್ । ಔಽಇಹೋಽಇಇ ।

ಆಽ೨ಇ । ಊಽ೨ । ಹಿರಣ್ಯಪಾಕ್ಷಂವರುಣಾಸ್ಯದೂತಾ

ಮ್ । ಸ್ಯದೂತಮ್ । ಔಽಇಹೋಽಇಇ । ಆಽ೨ಇ । ಊ

ಽ೨ ॥ ಆಽ೨ಯಾಮ್ । ಅಯಾಯಮ್ । ಔಽಇಹೋಽಇ

ಇ । ಆಽ೨ಇ । ಊಽ೨ । ಯಮಸ್ಯಯೋಽನೌಶಕುನಾಂಭು

ರಣ್ಯುಮ್ । ಭುರಣ್ಯುಮ್ । ಔಽಇಹೋಽಇಇ । ಆಽ೨

ಇ । ಊಽ೨ । ಆಽ೨ಯಾಮ್ । ಅಯಾಯಮ್ । ಔಽಇ

ಹೋಽಇಇ । ಆಽ೨ಇ । ಊಽ೨ । ವಾಹಾಽಇ೧ಉವಾಽ

೨ಶ ॥ ಏ೭ಶಿ । ದಿವಮ್ । ೨-೨ । ಏ೭ಶಿ । ದಿವಾ೭೨ಶಿ೪ಶ

ಮ್ ॥ *ದೀ-೧೪।ಪ-೫೨।ಮಾ-೩೯।ಥೋ।೧೪।೫೪೨॥*

ಹೇ **ವೇನ ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಹೃದಾ** ಹೃದಯೇನ ಮನಸಾ **ವೇನನ್ತಃ** । ಕಾಮಯ ಮಾನಾಃ ಸ್ತೋತಾರಃ **ನಾಕೇ** ಅಂತರಿಕ್ಷೇ **ಅಭ್ಯಚಕ್ಷತ** ಅಭಿ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ತದಾನೀಂ ತ್ವಮ್ ಉಪಗಚ್ಛಸೀತಿ ಶೇಷಃ । ಕಥಂ ಭೂತಂ? **ಸುಪರ್ಣಂ** ಶೋಭನ ಪತನಂ **ಪತನ್ತಂ** ಅಂತರಿಕ್ಷಂ ಗಚ್ಛನ್ತಂ । **ಹಿರಣ್ಯಪಕ್ಷಂ** ಹಿರಣ್ಮಯಾ ಭ್ಯಾಂ ಪಕ್ಷಾ ಭ್ಯಾಮುಪೇತಮ್ । **ವರುಣಸ್ಯ** ಜಲಾಭಿಮಾನಿನೋ ದೇವಸ್ಯ **ದೂತಂ** ಚಾರ ಮ್ । **ಯಮಸ್ಯ** ನಿಯಾಮಕಸ್ಯ ವೈದ್ಯುತಾಗ್ನೇಃ **ಯೋನೌ** ಸ್ಥಾನೇ ಅಂತರಿಕ್ಷೇ **ಶಕುನಂ** ಪಕ್ಷಿರೂಪೇಣ ವರ್ತಮಾನಮ್ **ಭುರಣ್ಯುಮ್** ಭರ್ತಾರಂ ವೃಷ್ಟಿದಾ ನಾದಿನಾ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಪೋಷಕಂ ಭುರಣ್ ಧಾರಣಪೋಷಣಯೋಃ ಕಣ್ಡ್ವಾದಿಃ । ಅಸ್ಮಾದೌಣಾದಿಕ ಉ ಪ್ರತ್ಯಯಃ ॥

ಸುಪರ್ಣಮ್ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಳೆಸುರಿಸುವವನೂ, ಸುಂದರವಾದ ರೆಕ್ಕೆ ಯುಳ್ಳವನೂ, ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವವನೂ, **ಪತನ್ತಮ್** ಅನ್ತರಿಕ್ಷಗಾಮಿ ಯಾದವನೂ, **ಗಚ್ಛನ್ತಂ ಭಗವನ್ತಂ ಆದಿತ್ಯಮ್** ಭಗವಂತನಾದ ಆದಿತ್ಯನೆಡೆಗೆ ಗತಿಯುಳ್ಳವನೂ, **ಹಿರಣ್ಯಪಕ್ಷಂ** ಸುವರ್ಣಮಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಹಿತತ್ವಾದ್ರಮಣೀಯತ್ವಾಚ್ಚ ಹಿರಣ್ಯ ಶಬ್ದೇನ ಅತ್ರ ರಶ್ಮಯ ಉಚ್ಯನ್ತೇ ತೇ ಪಕ್ಷಸ್ಥಾನೀಯಾ ಯಸ್ಯ ಸ ಹಿರಣ್ಯಪಕ್ಷಃ ತಂ ಹಿರಣ್ಯ ಪಕ್ಷಮ್ - ಹಿತ ಕರಣೀಯ್ಯೈಃ ರಶ್ಮಿಭಿರ್ಯುಕ್ತಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಸರ್ವಲೋಕ ಹಿತಕರವಾದ ರಮಣೀ ಯವಾದ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, **ವರುಣಸ್ಯ** ಜಲಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆಯಾದ ವರುಣನ, ವರುಣಸ್ಯ ಇತಿ ಸರ್ವದೇವತೋಪ ಲಕ್ಷಣಮ್, ವರುಣೋ ಮಧ್ಯಮಸ್ಥಾನಃ ವರುಣೋ ಮೇಘವರ್ಷಣ ಹೇತುಭೂತೋ

ವಾಯು ವಿಶೇಷಃ, ದೂತಮ್ ದೇವತಾನಾಂ ದೂತಂ ಅಗ್ನಿ ರೂಪಾವಸ್ಥಾನೇನ ರಾಜ್ಞಾಂ ಯೋ ದೂತಃ ಸ ಪ್ರತಿಸಾಮನ್ತಾತ್ ಯತ್ ಧನ ಮಾದತ್ತೇ ತತ್ಸ್ವರಾಜ್ಞೇ ಸಮರ್ಪಯತಿ । ತದ್ವತ್ ಅಯಮಪಿ ಆದಿತ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ ಲೋಕಾತ್ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ಯದುದಕಮಾದತ್ತೇ ತತ್ ಮಧ್ಯಮಸ್ಥಾನೀಯ ವರುಣಾಯ ಸಮರ್ಪಯತಿ । ದೂತನಾದವನೂ, ಯಮಸ್ಯ ಯೋನೌ ವೃಷ್ಟಿ ನಿಯಾಮಕನಾದ ವೈದ್ಯುತಾಗ್ನಿಯ ಸ್ಥಾನವಾದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಯಮಃ ಆದಿತ್ಯಃ ತಸ್ಯ ಯೋನಿಃ ಸ್ಥಾನಂ ಮಂಡಲಮ್ । ದ್ಯುಲೋಕೇಯದಾದಿತ್ಯ ಮಂಡಲಂ ತತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ಪಶ್ಯನ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಯಮೋ ಹ ಜಾತೋ ಯಮೋಜನಿತ್ವಂ ಜಾರಃ ಕವೀನಾಮ್ ಪತಿರ್ಜನೀನಾಮ್ - ಋ.ಸಂ.ರಾ.೬೬.೮ ॥ ಶಕುನಂ ಪಕ್ಷಿ ರೂಪದಿಂದಿರುವವನೂ, ಶಕುನಂ ಶಕ್ತಮ್ । ಯೋಗತಃ ಆತ್ಮಸಾತ್ ಕರ್ತುಂ ಸಮರ್ಥಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ತತೋಽಹಂ ಜಯೇಭುವನಸ್ಯ ಗೋಪಾ ಹಿರಣ್ಮಯಃ ಶಕುನಿರ್ಬ್ರಹ್ಮನಾಮ - ಮಾ.ಶ್ರೌ. ೯.೫.೬ ॥ ಇತಿ ಕಾರಣಾತ್ಮನಃ ಶಕುನಿರೂಪೇಣ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಂ ಕೇಚಿದಭಿಧೀಯತೇ, ಭುರಣ್ಯುಮ್ ಭ್ರಮಣಶೀಲ, ಸುವೃಷ್ಟಿಪ್ರದನಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಪೋಷಕನೂ ಆದ, ತ್ವಾಂ ನಿನ್ನನ್ನು, ಹೃದಾ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, ವೇನನ್ತಃ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸ್ತೋತೃಗಳು, ವೇನತೇಃ ಕಾನ್ತಿಕರ್ಮಣಃ ಕಾಮಯಮಾನಾಃ । ತ್ವಯಾ ಸಹ ಮೋಕ್ಷಾವಸ್ಥಾಯಾಂ ಏಕಾತ್ಮ್ಯಂ ಗನ್ತುಮಿಚ್ಛನ್ತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥ ನಾಕೇ ನಾಕ ಶಬ್ದಃ ದ್ಯುಲೋಕ ವಚನಃ । ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಉಪ ಅಭ್ಯ ಚಕ್ಷತ ಉಪಗಮ್ಯ ಅಭ್ಯಪಶ್ಯನ್ - ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಗವಂತನೇ! ವೃಷ್ಟಿನಿಯಾಮಕನಾದ ವೈದ್ಯುತಾಗ್ನಿಯ ಸ್ಥಾನವಾದ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಪಕ್ಷಿಯಂತೆ, ಮನಮೋಹಕವಾಗಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನೂ ಸುವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಿನ ಪೋಷಕನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಾ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಭಕ್ತರಾದ ಸ್ತೋತೃಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನೀನು ಅವರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ವೃಷ್ಟ್ಯುದಕರೂಪವಾಗಿ ಮಳೆಯರೂಪವಾಗಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡುತ್ತೀಯೆ.

ವೈದ್ಯುತಾಗ್ನಿಸ್ಥಾನದೊಳ್ ಸುಪರ್ಣನ ಪಾಂಗಿನಿಂ
ಚರಿಸುತುಂ ಮಳೆಯಿಂ ಜಗತ್ಪೋಷಣಂಗೆಯ್ಯುತುಂ ।
ಸಲ್ವ ನಿನ್ನಂ ನುತಿಪ ಭಕ್ತವೃಂದಂ ನಿನ್ನನು
ಕಂಡೊಡನೆ ನೀನತ್ತ ಸರಿವೆಯಯ್ ಮಳೆಯ ತೆರದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೨೧

ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ಸಕುಲೋವಾ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿಸ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಬ್ರಹ್ಮ ಜಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿ ಸೀಮತಃ ಸುರುಚೋ ವೇನ

೨
ಆವಃ ।

೨ ೩ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸ ಬುಧ್ನ್ಯಾ ಉಪಮಾ ಅಸ್ಯ ವಿಷ್ಠಾಃ ಸತಶ್ಚ ಯೋನಿಮಸತಶ್ಚ ವಿವಃ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಬ್ರಹ್ಮ - ಜಜ್ಞಾನಂ - ಪ್ರಥಮಂ - ಪುರಸ್ತಾತ್ । ವಿ - ಸೀಮತಃ - ಸುರುಚಃ -

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ಕ ೩ ೨ ೩
ಸು - ರುಚಃ - ವೇನಃ - ಅವರಿತಿ ॥ ಸಃ - ಬುಧ್ನ್ಯಾಃ - ಉಪಮಾಃ - ಉಪ -

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಮಾಃ - ಅಸ್ಯ - ವಿಷ್ಠಾಃ - ವಿ - ಸ್ಥಾಃ । ಸತಃ - ಚ - ಯೋನಿಂ - ಅಸತಃ - ಅ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸತಃ - ಚ - ವಿ - ವರಿತಿ ॥ ೯. ೩೨೧ ॥

ಋತಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ಋತಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ವಾ ॥

೧ ೨ ೦ ೧ ೨
೩೨೧.೧. ಬ್ರಹ್ಮಾ । ಬ್ರಾऽ೨ಇಹ್ಮಾ । ಜಜ್ಞಾನಂಪ್ರಥಮಂಪುರಾಸ್ತಾ

೧ ೨ ೦ ೦ ೧
ತ್ ॥ ವಿಸಾಇ । ವಾऽ೨ಇಇಸೀ । ಮತಃಸುರುಚೋವೇನ

೨ ೧ ೨ ೦ ೦ ೧
ಆವಃ ॥ ಸಬೂ । ಸಾऽ೨ಇಬೂ । ಧ್ನಿಯಾಉಪಮಾಅಸ್ಯ

೨ ೧ ೨ ೦ ೧
ವಾಇಷ್ಠಾಃ ॥ ಸತಾಃ । ಸಾऽ೨ಇತಾಃ । ಚಯೋನಿಮಸತಶ್ಚ

೨ ೧
ವಾಇವಾऽ೩ಇ೪೩: । ಓऽ೨ಇ೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ / ಪ - ೧೪ / ಮಾ - ೧೪ / ಘೀ / ೧೫ / ೫೪೩ ॥

೧ ನ ೨ ೧ ನ ೨ ೧ ನ
೩೨೧.೨. ಹುವೇऽ೩ಇಹಾऽ೩ಇಇ । ಹುವೇऽ೩ಇಹಾऽ೩ಇಇ । ಹಿಷಾऽ೩

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೩ ೪ ೫
ಯಾ । ಬ್ರಹ್ಮಜಜ್ಞಾ । ನಾऽ೩ಇಂಪ್ರಥ । ಮಮ್ಪುರಸ್ತಾತ್ ॥

೨೧೦ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧
ವಿಸೀಮತಾಃ । ಸುರುಚಃ । ವೇನಆವಾಃ ॥ ಸಬುಧ್ನಿಯಾಃ ।

೨ ೧೦ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧ ೨ ೧
ಉಪಮಾಃ । ಅಸ್ಯವಿಷ್ಠಾಃ ॥ ಸತಶ್ಚಯೋ । ನೀऽ೩ಇಮಸ ।

೨ ೩ ೪ ೫ ೧ ನ ೨ ೧ ನ ೨
ತಶ್ಚವಿವಾಃ । ಹುವೇऽ೩ಇಹಾऽ೩ಇಇ । ಹುವೇऽ೩ಇಹಾऽ೩ಇಇ ।

೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೨ ೨ ೧
ಹಿ । ಷಾऽ೨: । ಆऽ೨ಇ೪ । ಔಹೋವಾ ॥ ಏऽ೩ । ಋತ

ಮಮೃತಮ್ । ಏऽ೩ । ಋತಮಮೃತಮ್ । ಏऽ೩ । ಋತ

ಮಮೃತಾऽ೨೩೪೫ಮ್ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೨೭ । ಮಾ - ೧೭ । ಥೇ । ೧೬ । ೫೪೪ ॥

ವೇನೋ ನಾಮ ಕಶ್ಚಿತ್ ಕಮನೀಯೋ ಗಂಧರ್ವಃ । ತಥಾ ಚ ಶಾಖಾಂತರೇ ವೇನಸ್ತತ್ಪಶ್ಯನ್ನಿತ್ಯಾರಭ್ಯ ಗಂಧರ್ವೋ ನಾಮ ಇತ್ಯಾಮ್ನಾತಮ್ । ಸ ಚ **ವೇನಃ ಪುರಸ್ತಾತ್** ಪೂರ್ವಸ್ಮಿನ್ ಕಾಲೇ **ಜಜ್ಞಾನಮ್** ಉತ್ಪನ್ನಮ್ ಅಭಿಜ್ಞಂ ವಾ **ಬ್ರಹ್ಮ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿ ರೂಪಂ **ಪ್ರಥಮಮ್** ಆದ್ಯ ಶರೀರಮ್ । ಅತೋऽಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವೈರ್ದೃಶ್ಯಮಾನಾಯಾಃ **ಸುರುಚಃ** ಶೋಭನಾಯಾಃ ಕಾನ್ತೇಃ **ಆವಃ** ರಕ್ಷಿತವಾನ್ ವಸುಮೇತ್ಯನುಗ್ರಹ ಸೂಚಕಃ ಕಶ್ಚಿದನುಕರಣ ಶಬ್ದಃ ತಥಾವಿಧಂ ಶಬ್ದಂ ಮುಖೇನಾಭಿವ್ಯಂಜಯನ್ । ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶರೀರಂ ಮಹತ್ಯಾಕಾಂತ್ಯಾ ಯೋಜಿತವಾನಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಸ ವೇನಃ **ಬುಧ್ನ್ಯಾಃ** ಮೂಲಂ ಅಂತರಿಕ್ಷಂ ವಾ ಬುಧ್ನಃ । ತತ್ರ ಭವಾಃ ಅಸ್ಯೋಪಮಾಃ ಏತದೀಯ ಶರೀರ ಕಾಂತಿ ಸದೃಶಾಃ ಆದಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಾದಿರೂಪಾಃ ಕಾಂತೀಃ **ವಿಷ್ಠಾಃ** ವಿಶೇಷೇಣ ಸ್ಥಾಪಿತವಾನ್ । ತಥಾ **ಸತಶ್ಚ** ಇದಾನೀಂ ವಿದ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಚ **ಅಸತಶ್ಚ** ಭವಿಷ್ಯದ್ರೂಪತ್ವೇದಾನೀಮವಿದ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಚ **ಯೋನಿಮ್** ಉತ್ಪತ್ತಿಕಾರಣಂ ನಿವಾಸ ಸ್ಥಾನಂ ವಾ **ವಿವಃ** ವಿವೃತವಾನ್ ನಿಷ್ಪಾದಿತ ವಾ ನಿತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ವೇನಃ ವೇನನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನು, ಇನ್ದ್ರ ಉ ವೈವೇನಃ - ಕಾ.೮.೫ ॥ ಕಾನ್ತಿಯುಕ್ತನಾದ ಇನ್ದ್ರನು - ಕಾನ್ತಮ್ ಉಜ್ವಲಂ - ಆದಿತ್ಯಾಖ್ಯಂ ವಸ್ತು - ಮಧ್ಯಮ ಸ್ಥಾನೋವೇನ ಇನ್ದ್ರಃ । ಕಾನ್ತಿಕರ್ಮಾ ವೇನತಿಃ ಗತಿ ಕರ್ಮಾ ವಾ

ಕಮನೀಯಂ ವಾ ಸದಾಗಚ್ಛನ್ ಆದಿತ್ಯಾತ್ಮನಾ ವಾಯುರೂಪೇಣ ವೇತಿ । **ಪುರಸ್ತಾತ್** ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೇ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪುರಸ್ತಾತ್ ದಿಗ್ವಚ ನೋಽಯಮ್ ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಅಹನ್ಯಹನಿ ಜಾಯಮಾನಮ್ ಉದ್ಯ ದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಆದಿತ್ಯಾತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಜಾತಿಯ ಸ್ವರೂಪವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಬೃಹೇರ್ವೃದ್ಧ್ಯರ್ಥಸ್ಯ ಬಿಭರ್ತೇರ್ಭರಣಾರ್ಥಸ್ಯ ವಾ ರೂಪಮ್ । ಪರಿ ವೃದ್ಧತ್ವಾತ್ ಸರ್ವಸ್ಯ ವಾ ಭರಣಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮಶಬ್ದೇನ ಆದಿತ್ಯ ಮಂಡಲಂ ಉಚ್ಯತೇ । ಪ್ರಥಮಂ - ಅನ್ಯಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಥಮಮ್, **ಆದ್ಯಮ್** ಆದಿ ಶರೀರವು, **ವಿಸೀಮತಃ** ತನ್ನ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ ಸೂಚಕ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾ, ರಶ್ಮೀನಾಂ ಮರ್ಯಾದಾಂ ವಿವೃತಾನಕ ರೋತ್, **ಸುರುಚ** ಬಹುಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ, ಇಮೇ ಲೋಕಾಃ ಸುರುಚಃ - ಶ.೭.೪.೧.೧೪, ಪೃಥ್ವೀ ಚಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು, **ಆವಃ** ಆವೃಣೋತಿ ತಿರಸ್ಕರೋತಿ - ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶರೀರವು ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾಗುತ್ತಿ ರುವುದನ್ನು, **ಸಃ** ಆ ಭಗವಂತನು, ಗಂಧರ್ವನು, **ಅಸ್ಯ** ಈ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ, **ಬುಧ್ನ್ಯಾಃ ಉಪಮಾ ವಿಷ್ಠಾಃ** ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ, ದಿಶೋ ವಾ ಉಪಮಾಃ ಶ.೭.೪, ೧.೧೪, ಅನ್ತಿಕಸ್ಥಾಃ ಉಪಮೇತ್ಯನ್ತಿಕನಾಮ ಅಸ್ಯಮಧ್ಯಮಸ್ಥಾನಸ್ಯ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶರೀರದಂತೆಯೇ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಆದಿತ್ಯಾದಿ ಜ್ಯೋತಿಃ ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾ, ವಿಷ್ಠಾಃ ವಿತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠನ್ತೇ ಇತಿ ವಿಷ್ಠಾ ಆಪಃ । **ತಾ ವಿಷ್ಠಾಃ ವಿವಃ** ವಿವೃಣೋತಿ, ಸೀಮತ ಏವ ವರ್ಷರ್ತಾವಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು, ಸತಃ ಚ ಅಸತಃ ಚ ಯೋನಿಂ - ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ಸತ್ - ಜೈ.೧.೧೦೨ ॥ ಚೇತನಾಚೇತನ ಯೋನಿಗಳನ್ನು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿರುವ ಹಾಗೂ ಭವಿಷ್ಯತ್ತಿನಲ್ಲುಂಟಾಗುವ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಸತ್ ಮತ್ತು ಅಸದ್ರೂಪಗಳನ್ನು, **ಜಜ್ಞಾನಂ ಜಾಯಮಾನಮ್** - ತಿಳಿದನು.

ವೇನನೆಂಬ ಗಂಧರ್ವನು ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿನ ಆದಿತ್ಯಾನ್ತರ್ಗತ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೂ ಬಹುಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ತೇಜೋಮಯವೂ

ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶರೀರವನ್ನೂ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿರುವ ದಿಕ್ಕುಗಳ ಎಲ್ಲೆಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪೃಥಿವೀ ಆದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಚನ್ದ್ರಾದಿ ಜ್ಯೋತಿಃ ಪಿಂಡಗಳನ್ನೂ ಚೇತನಾಚೇತನಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಸತ್ ಮತ್ತು ಅಸತ್ ರೂಪಗಳನ್ನೂ ಅರಿತನು.

ವೇನಂ ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂ ರವಿಬಿಂಬದಂತರ್ಗತ-
ಬ್ರಹ್ಮಮಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶರೀರಮಂ, ದಿಗ್ವಿವರಮಂ ।
ಸಕಲಗ್ರಹರ್ಕ್ಷನೀಹಾರಿಕಾಜ್ಯೋತಿಗಳನು
ತಿಳಿದಂ; ತಿಳಿದನಲ್ತೆ ಸದಸದ್ವಿಭಾಗಮೆಲ್ಲಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೨೨

ಸುಹೋತ್ರೋ ಭಾರದ್ವಾಜಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಪೂರ್ವ್ಯಾ ಪುರುತಮಾನ್ಯಸ್ಮೈ ಮಹೇ ವೀರಾಯ ತವಸೇ ತುರಾಯ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿರಪ್ಶಿನೇ ವಜ್ರಿಣೇ ಶನ್ತಮಾನಿ ವಚಾಂ೯ಸ್ಯಸ್ಮೈ ಸ್ಥವಿರಾಯ ತಕ್ಷುಃ ॥

ಸ್ವ - ೧೩ । ಉ - ೬ । ಧಾ - ೯೧ । ಟ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಪೂರ್ವ್ಯಾ - ಅ - ಪೂರ್ವ್ಯಾ - ಪುರುತಮಾನಿ - ಅಸ್ಮೈ । ಮಹೇ - ವೀರಾಯ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ
- ತವಸೇ - ತುರಾಯ ॥ ವಿರಪ್ಶಿನೇ - ವಿ - ರಪ್ಶಿನೇ - ವಜ್ರಿಣೇ - ಶನ್ತಮಾನಿ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ವಚಾಂಸಿ - ಅಸ್ಮೈ - ಸ್ಥವಿರಾಯ - ಸ್ಥ - ವಿರಾಯ - ತಕ್ಷುಃ ॥ ೧೦.೩೨೨ ॥

ದಶತಿ - ೩ । ಖಂಡ - ೯ । ಆ - ೬೯ । ಅ - ೨೩ । ಪ - ೨೩೪ । ದೀ ।

ಇತಿ ತೃತೀಯಾ ದಶತಿಃ ॥ ೩ ॥ ಇತಿ ನವಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೯ ॥

ವಾರವನ್ತೀಯಮ್ । ಇನ್ದ್ರಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೦ ೪ ೫ ೩ ೨ ೩ ೨^ ೩ ೪
೩೨೨.೧. ಅಪೂರ್ವ್ಯಾ ಔಹೋಹೋಹಾಇ ॥ ಪುರುತ । ಮಾನಿಯ
೫ ೨ ೧೧ ೦ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨
ಸ್ಮೈ । ಮಹೇವೀರಾ । ಯಾ೨೩ತವ । ಸಾಇತುರಾಯಾ । ವಿ
^ ೩ ೪ ೫೦- ೨ ೨ ೩೦ ೫ ೨ ೧೧
ರಪ್ಶಿ । ನಾಇವಜ್ರಿಣೇ । ಶಾ೨೩೪೩ನ್ತಮಾನಿ ॥ ವಚಾಂಸಿ
೨ . ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೩ ೪ ೫೦
ಯಾ । ಸ್ಮಾ೨೩ಇಸ್ಥವಿ । ರಾಯತಕ್ಷೂಃ ॥ ಸ್ಥವಿರಾಯತಕ್ಷುಃ ।
೨ ೨ ೪ ೧
ಸ್ಥವಿ । ರಾ೨೩೪೩ । ಯಾ೨೩ತಾ೨೫ಕ್ಷೂ೨೬೫೬ಃ ॥ ಸ್ಥವಿ
೨೦ ೩ ೧೧೧
ರಾಯತಕ್ಷೂ೨೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೯ । ಪೋ । ೧೭ । ೫೪೫ ॥

ಏಕೋನವಿಂಶತಿ ಪ್ರಥಮಃ ನವಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೯ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೩ ॥

ಅಪೂರ್ವ್ಯಾ ಅಪೂರ್ವ್ಯಾಣಿ ಪೂರ್ವೈರಕೃತಾನಿ । ನೂತನಾನಿ **ಪುರುತಮಾನಿ** ಬಹುತಮಾನಿ **ಶನ್ತಮಾನಿ** ಸುಖಕೃತಮಾನಿ **ವಚಾಂಸಿ** ಸ್ತುತಿರೂಪಾಣಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ **ಅಸ್ಮೈ** ಇನ್ದ್ರಾಯ **ತಕ್ಷುಃ** ತತಕ್ಷುಃ । ತಕ್ಷತೀ ಕರೋತೀತ್ಯರ್ಥೀ । ಕುರ್ವನ್ತಿ ಸ್ತೋತಾರ ಇತಿ ಶೇಷಃ । ಕೀದೃಶಾಯ? **ಮಹೇ** ಮಹತೇ ।

ವೀರಾಯ ವಿವಿಧ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಮಾರಯಿತ್ರೇ **ತವಸೇ** ತವಸ್ವಿನೇ ಬಲವತೋ **ತುರಾಯ** ತ್ವರಮಾ ಣಾಯ **ವಿರಪ್ಸಿನೇ** ವಿಶೇಷೇಣ ಸ್ತುತ್ಯಾಯ **ವಜ್ರಿಣೇ** ವಜ್ರವತೇ । **ಸ್ಥವಿರಾಯ** ಪ್ರವೃದ್ಧಾಯ ॥

ಮಹೇ ಪೂಜ್ಯನೂ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ, **ವೀರಾಯ** ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ, **ತವಸೇ** ಬಲಶಾಲಿಯೂ, **ತುರಾಯ** ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನೆಸಗುವವನೂ ವೇಗಗಾಮಿಯೂ, ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುತನೂ, **ವಿರಪ್ಶಿನೇ** ವಿಶಪ್ಶೀ ಮಹನ್ನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೩ ॥ ಮಹತ್ ಶರೀರಿಯೂ ಓಜಸ್ವಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತುತಿಯೋಗ್ಯನೂ, **ವಜ್ರಿಣೇ** ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯೂ, **ಸ್ಥವಿರಾಯ ಅಸ್ಮೈ** ಹಿರಿಯನೂ ಅನುಭವಿಯೂ, ಆದ ಈ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, **ಅಪೂರ್ವ್ಯಾ** ಹಿಂದೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಅಪರೂಪವಾದ ನವೀನವಾದ, **ಪುರುತಮಾನಿ** ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅತಿಶಯವಾದ, ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ, **ಶಂತಮಾನಿ** ಅತಿ ಮಧುರವಾದ ಪರಮಸುಖದಾಯಕವಾದ, **ವಚಾಂಸಿ** ವಾಕ್‌ನಿಂದ, **ತಕ್ಷುಃ** ಸ್ತೋತೃವು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಬೃಹತ್ ಶರೀರಿಯೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುತನೂ ತ್ವರಿತ ಗತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಓಜಸ್ವಿಯೂ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯೂ ಹಿರಿಯನೂ ಅನುಭವಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಅತಿಶಯವಾದ ಮಧುರವಾದ ವಾಕ್‌ನಿಂದ ಸ್ತೋತೃಗಳು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸುಮಹಚ್ಛರೀರಿಯಂ ಪ್ರೂಜ್ಯನಂ ಮಹಿಮಾತ್ಮನಂ
ಶೂರನಂ ಬಲಶಾಲಿಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯುತನನೆಂದುಂ ।

ಶೀಘ್ರಗತಿಯೋಜಸ್ವಿ ವಜ್ರಿಯಂ ಸ್ವಾನುಭವಿಯಂ
ಮಘವಂತನಂ ಮಧುರವಾಕ್ಯನಿಂ ನುತಿಪರಲ್ತೆ ॥

ಋಕ್ - ೩೨೩

ದ್ಯುತಾಸೋಮಾರುತಃ ವಾ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅವ ದ್ರಪ್ಸೋ ಅ ಂಶುಮತೀಮತಿಷ್ಠದೀಯಾನಃ ಕೃಷ್ಣೋ ದಶಭಿಃ

೩ ೧ ೨
ಸಹಸ್ರೈಃ ।

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಆವತ್ತಮಿನ್ದ್ರಃ ಶಚ್ಯಾ ಧಮನ್ತಮಪ ಸ್ನೀಹಿತಿಂ ನೃಮಣಾ ಅಧದ್ರಾಃ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅವ - ದ್ರಪ್ಸಃ - ಅ ಂಶುಮತೀಂ - ಅತಿಷ್ಠತ್ । ಈಯಾನಃ - ಕೃಷ್ಣಃ - ದಶಭಿಃ

೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
- ಸಹಸ್ರೈಃ ॥ ಆವತ್ - ತಂ - ಇನ್ದ್ರಃ - ಶಚ್ಯಾ - ಧಮನ್ತಂ । ಅಪ - ಸ್ನೀಹಿತಿಂ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ನೃಮಣಾಃ - ನೃ - ಮನಾಃ - ಅಧತ್ - ರಾಃ ॥ ೧.೩೨೩ ॥

ಕ್ಷುರಪವಿಣೇ ದ್ವೇ । ಇನ್ದ್ರಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ । ಇನ್ದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತೀ ವಾ ॥

೨ ೩ ೩ ೨ ^ ೩ ೩
೩೨೩.೧. ಅವದ್ರಾऽ೨೩೪ಪ್ಸಾಃ । ಆ ಂಶೂಮಾऽ೨೩೪ತೀಮ್ ।

೧ ೨ ೧ ೧ ೧ ೨ ^ ೩ ೩
ಆತೀऽ೩ । ಷ್ಠಾऽ೨೩೪೫ತ್ ॥ ಈಯಾನಾऽ೨೩೪ಗ ಕ್ರಾ ।

೨^ ೩ ೫ ೧ ೨ ೧೧೧
ಷ್ಣೋದಾಶಾಽ೨೩೪ಭೀಃ । ಸಾಹಾಽ೩ । ಸ್ರಾಽ೨೩೪೫

೨ ೩ ೫ ೨ ೩ ೫ ೧
ಇಃ ॥ ಆವತ್ತಾಽ೨೩೪ಮೀ । ದ್ರಃಶಾಚೀಽ೨೩೪ಯಾ । ಧಾ

೨ ೧೧೧ ೨ ೩ ೫ ೨^
ಮಾಽ೩ । ತಾಽ೨೩೪೫ಮ್ ॥ ಆಪಸ್ನೀಽ೨೩೪ಹೀ । ತಿನ್ನೃ

೩ ೪ ೧ ^ ೩ ೫೦೦
ಮಾಽ೨೩೪ಣಾಃ । ಅಧಾಽ೨ದ್ರಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥

೨ ೧ ೧೧೧
ಅಧಽ೩ದ್ರಾಽ೨೩೪೫ಃ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೧೦ । ಚೌ । ೧೮ । ೫೪೬ ॥

೫ ೫ ೧ ೨ ೩ ೦ ೨೧
೩೨೩.೨. ಅವದ್ರಪ್ಸಾಽ೬ವಿ ॥ ಆಂಶುಮತೀಮತಿಷ್ಠಾಽ೨೩ತ್ ।

೦ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೧ ೨೩ ೨೧ ೦೨
ಈಯಾನಃಕೃಷ್ಣಃ । ದಾಶಭಿಃಸಹಸ್ರಾಽ೨೩ಇಃ ॥ ಆವ

೩ ೪ ೫ ೧ ೨ ೩೦ ೨ ೧ ೨ ೩೦ ೪
ತ್ತಮಿನ್ದ್ರಾಃ । ಶಾಚಿಯಾಧಮನ್ತಾಽ೨೩ಮ್ ॥ ಅಪಾಸ್ನೀಹಿ

೫ ೧ ೪ ೪
ತೀಮ್ । ನೃಮಣಾಽ೨೩ಃ । ಅಧಾಽ೫ದ್ರಾಃ । ಹೋಽ೫

ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೧೧ । ಪ । ೧೯ । ೫೪೭ ॥

ಸ್ಯೈಮರಶ್ಮೇ ದ್ವೇ । ಸ್ಯುಮರಶ್ಮಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೪ ೩೦ ೪ ೫ ೪ ೫೦ ನ ೨
೩೨೩.೩. ಅವದ್ರಪ್ಸೋಅಂ ಶುಮತೀಮ್ । ಔ೩ಹೋ೩೪ಇ ।

೩೦ ೪೦ ೫ ೧ ೨ ೨ ನ ೨
ಔಹೋವಾ ॥ ಆತೀ೩ಷ್ಠಾತ್ । ಔ೩ಹೋ೩೪ಇ ।

೩೦ ೪೦ ೫ ೩೦ ೨^ ೩ ೪ ೫ ನ ೨
ಔಹೋವಾ । ಈಯಾನಃಕೃಷ್ಣಃ । ಔ೩ಹೋ೩೪

೩೦ ೪೦ ೫ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ನ ೨
ಇ । ಔಹೋವಾ । ದಾಶ । ಭಾಇಃಸಹಸ್ರೈಃ । ಔ೩ಹೋ

೩೦ ೪೦ ೫ ೩೦ ೨ ೩ ೪ ೫ ನ ೨
೩೪ಇ । ಔಹೋವಾ ॥ ಆವತ್ತಮಿನ್ದ್ರಃ । ಔ೩ಹೋ೩

೩೦ ೪೦ ೫ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ನ
೪ಇ । ಔಹೋವಾ । ಶಾಚಿ । ಯಾಧಮನ್ತಾಮ್ । ಔ೩

೨ ೩೦ ೪೦ ೫ ೩ ೨^ ೩೦ ೪ ೫ ನ
ಹೋ೩೪ಇ । ಔಹೋವಾ ॥ ಅಪಾಸ್ನೇಹಿತೀಮ್ । ಔ

೨ ೩೦ ೪೦ ೫ ೧ ^ ೩ ೫೦
೩ಹೋ೩೪ಇ । ಔಹೋವಾ । ನೃಮಾ೨ಣಾ೨೩೪ಔ

೦ ೨ ೧ ೧೧೧
ಹೋವಾ ॥ ಅಧ೩ದ್ರಾ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೨೧ । ಪ - ೨೫ । ಮಾ - ೧೮ । ಜ್ಯೈ । ೨೦ । ೫೪೯ ॥

೩ ೪ ೩೦ ೪ ೫ ೪ ೫೦ ೨ ೨ ೪
೩೨೩.೪. ಅವದ್ರಪ್ಸೋಅಂ ಶುಮತೀಮ್ । ಏ೩ । ಔ೩ಹೋ

೧ ೨೦ ೦ ೧
೫ವಾ ॥ ಆತಾ೨೩೪೫ಇಷ್ಠಾ೬೫ಟ್ । ಈಯಾನ ೭

೨೧೧ ೨೧೨ ೧೨೦ ೧೧ ೨ ೧
ಕೃಷ್ಣೋದಶಭಿಸ್ಸಹಸ್ರೈಃ ॥ ಆವತ್ತಮ್ । ಆಇ । ದ್ರಾऽಇಃಶ

೨^ ೩ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪೦ ೫ ೪ ೫೦ ೪
ಚಿ । ಯಾಧಮನ್ತಾಮ್ ॥ ಅಪಸ್ನೀಹಿತಿಂನೃಮಣಾಃ । ಓ

೫ ೨ ೧ ೧೧೧
ವಾ ॥ ಅಧದ್ರಾऽಇಆऽ೨ಇಳ೫ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೧೦ । ಥಾ । ೨೧ । ೫೪೯ ॥

ಅತ್ರೇತಿಹಾಸಮಾಚಕ್ಷತೇ ಪುರಾ ಕಿಲ ಕೃಷ್ಣೋ ನಾಮಾಸುರಃ ದಶಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯಾಕೈರಸುರೈಃ ಪರಿವೃತಃ ಸನ್ ಅಂಶುಮತೀನಾಮಧೇಯಯಾ ನದ್ಯಾಸ್ತೀರೇ ಅತಿಷ್ಠತ್ । ತತ್ರ ತಂ ಕೃಷ್ಣಮುದಕಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಮ್ ಇನ್ದ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿನಾ ಸಹಾಗಚ್ಛತ್ । ಆಗತ್ಯ ತಂ ಕೃಷ್ಣಂ ತಸ್ಯಾನುಚರಾಂಶ್ಚ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಹಾಯೋಜಘಾನೇತಿ ಕೇಚಿದನ್ಯಥಾ ವದಂತಿ । ತೇಷಾಂ ಕಥಾಹೇತುಃ ದ್ರಪ್ಸ ಇದ್ಯುದಕ ಕಣೋऽಭಿಧೀಯತೇ । ಸ ತು ಸೋಮಃ ದ್ರಪ್ಸಶ್ಚಸ್ಕಂದೇತ್ಯಾದಿಷು ಸೋಮಪರತ್ವೇನೋಕ್ತತ್ವಾತ್ । ಏತ ತ್ವದಮಾಶ್ರಿತ್ಯಾಹುಃ ॥

ಅಪಕ್ರಮ್ಯ ತು ದೇವೇಭ್ಯಃ ಸೋಮೋ ವೃತ್ರಭಯಾರ್ದಿತಃ ।
ನದೀಮಂಶುಮತೀಂ ನಾಮ್ನಾ ಅಭ್ಯಾತಿಷ್ಠತ್ ಕುರೂನ್ಪತಿ ॥

ತಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿನೈಕೇನ ಸೋ ಅಭ್ಯಯಾದ್ವೃತ್ರಹಾ ಸಹ ।
ಯೋತ್ಸ್ಯಮಾನಃ ಸುಸಂಹೃಷ್ಟೈರ್ಮರುದ್ಭಿರ್ವಿವಿಧಾಯುಧೈಃ ॥

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾನಾಯತಃ ಸೋಮಃ ಸ್ವಬಲೇನ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ।
ಮನ್ವಾನೋ ವೃತ್ರಮಾಯಾನ್ತಂ ಜಿಘಾಂಸುಮರಿಸೇನಯಾ ॥

ವ್ಯವಸ್ಥಿತಂ ಧನುಷ್ಮನ್ತಂ ತಮುವಾಚ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ।
ಮರುತ್ಪತಿರಯಂ ಸೋಮ ಏಹಿ ದೇವಾನ್ ಪುನರ್ವಿಭೋ ॥

ಶ್ರುತ್ವಾ ದೇವಗುರೋರ್ವಾಕ್ಯಮನರ್ಥಂ ವೃತ್ರಶಂಕಯಾ ।
ಸೋऽಬ್ರವೀನ್ನೇತಿ ತಂ ಶಕ್ರಃ ಸ್ವರ್ಗ ಏವ ಬಲಾದ್ ಬಲೀ ॥

ಇಯಾಯ ದೇವಾನಾದಾಯ ತಂ ಪಪುರ್ವಿಧಿವತ್ಸುರಾಃ ॥

ಜಘ್ನುಃ ಪೀತ್ವಾ ಚ ದೈತ್ಯಾನಾಂ ಸಮರೇ ನವತೀರ್ನವ ।
ತದೇತದಪ್ಯವೇತ್ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವಚೇ ಸರ್ವಂ ನಿಗದ್ಯತೇ ॥

ಬೃ. ದೇ. ೬.೧೦೯.೧೧೫॥

ಏತದನಾರ್ಷ ತ್ವೇನಾದರಣೀಯಂ ಭವತಿ । ಏಷೋಽರ್ಥಃ ಕ್ರಮೇಣ ಋಚಿ ವಕ್ಷ್ಯತೇ । ತಥಾಚಾಸ್ಯ ಋಚೋಽಯಮರ್ಥಃ ॥

ದ್ರಪ್ಸೋ ದ್ರುತಂ ಸರತಿ ಗಚ್ಛತೀತಿ **ದ್ರಪ್ಸಃ** ಪೃಷೋದರಾದಿಃ ದ್ರುತಂ ಗಚ್ಛನ್ **ದಶಭಿಃ ಸಹಸ್ರೈಃ** ದಶಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯಾಕೈರಸುರೈಃ **ಈಯಾನಃ** ಇಯಮಾನಃ **ಕೃಷ್ಣಃ** ಏತನ್ನಾಮಕೋಽಸುರಃ **ಅಂಶುಮತೀಮ್** ನಾಮ ನದೀಮ್ । **ಅವಾತಿಷ್ಠತ್** ಅವತಿಷ್ಠತೇ । ತತಃ **ಶಚ್ಯಾ** ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ ಪ್ರಜ್ಞಾನೇನ ವಾ **ಧಮನ್ತಮ್** ಉದಕಸ್ಯಾನ್ತರುಚ್ಛ್ವಸನ್ತಮ್ । ಯದ್ವಾ ಜಗದ್ಭೀತಿಕರಂ ಶಬ್ದಂ ಕುರ್ವಂತಂ **ತಂ** ಕೃಷ್ಣಾಸುರಮ್ **ಇನ್ದ್ರೋ** ಮರುದ್ಭಿಃ ಸಹ **ಆವತ್** ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ । **ಅಥ** ಅನಂತರಂ ಪಶ್ಚಾತ್ **ತಂ** ಕೃಷ್ಣಾಸುರಂ ತಸ್ಯಾನುಚರಾಂಶ್ಚ ಹತವಾನ್ ಇತಿ ವದತಿ । **ನೃಮಣಾಃ** ನೃಷು ಮನೋಯಸ್ಯ ಸಃ । ಯದ್ವಾ ಕರ್ಮನೇತೃಷು ಋತ್ವಿಕ್ಷು ಏಕವಿಧಂ - ಋತ್ವಿಕ್ಷ್ವರ್ಕವಿಧಂ - ಮನೋ ಯಸ್ಯ ಸ ತಥೋಕ್ತಃ । ತಾದೃಶೋಭೂತ್ವಾ **ಸ್ನೇಹಿತಿಮ್** ಸ್ನೇಹಿತಿರ್ವಧಕರ್ಮಸು ಪಠಿತಃ - ನಿ.ನೈ.೩.೧೯ ಸರ್ವಸ್ಯ ಹಿಂಸಿತ್ರೀ ತಸ್ಯ ಸೇನಾಮ್ **ಅಪದ್ರಾಃ** ದ್ರಾತಿಃ ಕುತ್ಸಿತಗತಿಕರ್ಮಾ । ಸ ಇನ್ದ್ರಃ **ಅಪಗಮಯತ್** ಅವಧೀದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಸ್ಯಾನುಚರಾನ್ ಹತ್ವಾ ತಂ ದ್ರು ತಂ ಗಚ್ಛಂತಂ ಅಸುರಂ ಹತವಾನಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಃ ॥

ದ್ರಪ್ಸಮ್ ಸ್ಕನ್ನಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ದೈವ್ಯೇನ ದ್ರಪ್ಸಃ ಸಮ್ಭೃತಪ್ಸಾನೀಯೋ ಭವತಿ । ಸರ್ವೇ ದೇವಾ ಪುಷ್ಕರೇ ತ್ವಾಧಾರಯನ್ತ । ಪುಷ್ಕರಮನ್ತರಿಕ್ಷಂ ಪೋಷತಿ

ಭೂತಾನಿ । ಉದಕಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಪೂಜಾಕರಂ ಪೂಜಯಿತವ್ಯಮ್ । ಇದಮಪೀತ ರತ್ ಪುಷ್ಕರಮೇತಸ್ಮಾದೇವ ಪುಷ್ಕರಂ ವಾ ಪುಷ್ಪಂ ಪುಷ್ಪತ ಇತಿ - ನಿ.ದೈ.೫.೧೪ ॥ ಸ್ತೋಕೋ ವೈ ದ್ರಪ್ಸಃ - ಗೋ ೨.೨.೧೨, ಅಲ್ಪಪರಿಣಾಮದವ ಅಣುಜೀವಾತ್ಮಾ, ಸೋಮರಸ ಸದೃಶ ನೀಲವರ್ಣಃ । ದ್ರಪ್ಸಃ ಸೋಮರಸಃ । **ದ್ರವಣಶೀಲಃ** ವೇಗಗಾಮಿಯಾದ, **ಕೃಷ್ಣಃ** ತಾಮಸ, ಪಾಪ ಭಾವನೆಯವ - ಏತದ್ವೈ ಪಾಪ್ಮನೋ ರೂಪಂ ಯತ್ ಕೃಷ್ಣಮ್ - ಮೈ.೨.೫.೬ ॥ ರೋಷಾತ್ ಭಯಾದ್ವಾ ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಕೃಷ್ಣೀ ಭೂತಃ ॥ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಸುರನು, **ದಶಭಿಃ ಸಹಸ್ರೈಃ** ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಡನೆ, ಅಸುರರೊಡನೆ, ದಶಸಹಸ್ರ ನಾಡೀ ತಂತುಗಳಿಂದ, **ಈಯಾನಃ** ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹಾಡುತ್ತಾ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ಪಯಣಿಸುತ್ತಾ, **ಅಂಶುಮತೀಂ** ಅಂಶುಮತೀ ನದೀ ತೀರ ದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಣಃ ವಾ ಅಂಶವಃ - ಮೈ.೪.೫.೪ ॥ ಜೀವಂತವಾದ ದೇಹವೆಂಬ ನಗರದಲ್ಲಿ, **ಅವಾತಿಷ್ಠನ್** ಬೀಡು ಬಿಟ್ಟನು, ದೀರ್ಘಕಾಲ ನೆಲಸಿದನು, **ಧಮನ್ತಮ್‌ತಮ್** - ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುವಂತೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಅಸುರನನ್ನು, ಧಮತಿ ಅರ್ಚತಿ ಕರ್ಮ ನಿ.ಘಂ.೨.೧೪, ಭಗವಂತನ ಕೈಂಕರ್ಯ ದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಉಪಾಸನಾನಿರತ, **ನೃಮಣಾಃ** ಮಾನವ ಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಅನುಗ್ರಹಕಾರಿಯಾದ, ಸರೋ ವೈ ದೇವವಿಶಃ - ಜೈ.೧.೮೯ ॥ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಋತ್ವಿಜರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಮರುದ್ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ, **ಇನ್ದ್ರಃ** ಪರ ಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು, **ಆವತ್** ದಯಮಾಡಿ, **ಶಚ್ಯಾ** ಬಹುಕುಶಲತೆಯಿಂದ, **ಸ್ನೇಹಿತಿಮ್** ಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿದ್ದ ಸೇನೆಯ ನ್ನೆಲ್ಲಾ, **ಅಧದ್ರಾಃ** ನಾಶ ಮಾಡಿ ದನು, ಉಪಾಸನಾನಿರತ ಮುಮುಕ್ಷು ಜೀವಿಯ ದೇಹದ ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದ್ದ ಅನಂತ ಸಂಖ್ಯಕ ತಾಮಸಿಕವಾದ ನಿಷೇಧಾತ್ಮಕ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಮಾನಸಿಕವಾದ ಪಾಪವಾಸನೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಮಾನವ ಹಿತೈಷಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು ಬಹು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ನಾಶಮಾಡಿ ದನು.

ತ್ವರಿತ ಗತಿಯುಳ್ಳ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಅಸುರನು ತನ್ನ ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಡನೆ ಅಂಶುಮತೀ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಬೀಡುಬಿಟ್ಟು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತಲ್ಲಣ ಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಭಯಂಕರ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಾನವ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನಾಶಿಸುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ಮರುತ್ತುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಬಹು ಕುಶಲತೆಯಿಂದಲೂ ಆ ಹಿಂಸಕ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ ಅಸುರನನ್ನೂ ಅವನ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅನುಚರ ರನ್ನೂ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿದನು.

ದ್ರಪ್ಸ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸೋಮ ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ - ಬೃ.ದೇ.೬.೧೦೯-೧೧೫., ಪೂರ್ವೇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ - ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಭಯದಿಂದ ಸೋಮನು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕುರುದೇಶದ ಅಂಶುಮತೀ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರತೊಡಗಿದನು. ವೃತ್ರಾಸುರ ಸಂಹಾರಾನಂತರ ಸೋಮನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಶಸ್ತ್ರಸಜ್ಜಿತ ಇನ್ದ್ರನು ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಸೋಮನಿರುವ ಅಂಶುಮತೀ ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಶಸ್ತ್ರ ಸಜ್ಜಿತರಾದ ಇನ್ದ್ರ ಮರುತ್ತರನ್ನು ನೋಡಿ ವೃತ್ರಾಸುರನೇ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವರನ್ನೆದುರಿಸಲು ಸೋಮನು ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧನಾದನು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಸೋಮನಿಗೆ ಇವನು ವೃತ್ರನಲ್ಲವೆಂದೂ ಇನ್ದ್ರನೆಂದೂ ತಿಳಿಸಿ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರೂ ಸಂಶಯಗೊಂಡ ಸೋಮನು ಇವರಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲೊಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಇನ್ದ್ರನು ದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಸೋಮನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿದನು.

ಕೃಷ್ಣಾಸುರಂ ಸಬಲನಂಶುಮತಿನದಿಯ ದಡದೊಳ್
ಲೋಕಕಂಟಕನಾಗಿ ನೆಲಸೆ; ವಿಶ್ವಕ್ಷೇಮದಂ ।
ಇಂದ್ರಂ ಮರುತ್ತರೊಡಗೂಡಿ ಜಾಣ್ಮೆಯೊಳಾತನಂ
ಸಾನುಯಾಯಿಯನಳಿಸಿದಂ ಘೋರಸಂಗ್ರಾಮದೊಳ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೨೪

ದ್ಯುತಾನೋ ಮಾರುತಃ ತಿರಶ್ಚೀರಾಙ್ಗಿರಸಃ ವಾ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ವೃತ್ರಸ್ಯ ತ್ವಾ ಶ್ವಸಥಾದೀಷಮಾಣಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಅಜಹುರ್ಯೇ

೨೦
ಸಖಾಯಃ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೧ ೨
ಮರುದ್ಭಿರಿನ್ದ್ರ ಸಖ್ಯಂತೇ ಅಸ್ತ್ವಥೇಮಾ ವಿಶ್ವಾ ೧ ಪೃತನಾ ಜಯಾಸಿ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ವೃತ್ರಸ್ಯ - ತ್ವಾ - ಶ್ವಸಥಾತ್ - ಈಷಮಾಣಾಃ । ವಿಶ್ವೇ - ದೇವಾಃ - ಅಜಹುಃ -

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಯೇ - ಸಖಾಯಃ - ಸ - ಖಾಯಃ ॥ ಮರುದ್ಭಿಃ - ಇನ್ದ್ರ - ಸಖ್ಯಂ - ಸ - ಖ್ಯಂ

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
- ತೇ - ಅಸ್ತು । ಅಥ - ಇಮಾಃ - ವಿಶ್ವಾಃ - ಪೃತನಾಃ - ಜಯಾಸಿ ॥ ೨.೩೨೪ ॥

ದ್ಯೌತಾನೇ ಧೃಷತೋ ಮಾರುತಸ್ಯ ಸಾಮನೀವಾ ದ್ವೇ । ದ್ಯುತಾನಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ನ ೨ ನ ೨ ೨ ೧
೩೨೪.೧. ಹಾ೩ಿ । ಓ೩ಿಹಾ೩ಿ । ಓ೩ಿಹಾ೩ಿ । ಹಾಇ । ವೃತ್ರಸ್ಯ

೨೧೦ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨೧೧ ೦
ತ್ವಾ । ಶ್ವಸಥಾತ್ । ಈಷಮಾಣಾಃ ॥ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ । ಅಜ

೨ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧ ೨ ೧
ಹೂ೩ಿ: । ಯೇಸಖಾಯಾಃ ॥ ಮರುದ್ಭಿರಾಇ । ದ್ರಾ೩ಿಸ

೨ ೩೦ ೪೫ ೨೧೦ ೦ ೨ ೧
ಖಿ । ಯನ್ತೇೕಅಸ್ತೂ ॥ ಅಥೇಮಾವಾಇ । ಶ್ವಾಽ೩ ೭ ಪೃತ ।

೨^ ೩ ೪ ೫ ೨ ನ ೨ ನ ೨
ನಾಜಯಾಸೀ । ಹಾಽ೩ । ಓಽ೩ಹಾಽ೩ । ಓಽ೩ಹಾಽ೩ ।

೨ ೫೦ ೦ ೧೨ ೧೧೧
ಹಾಽ೩೪ । ಔಹೋೕವಾ ॥ ಆಔಽ೩ಹೋೕಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೨೨ । ಮಾ - ೧೦ । ಶಾ । ೨೨ । ೫೫೦ ॥

೧ ೨ ೨ ೧ ೨ . ೨^ ೩೦
೩೨೪.೨. ಹೋೕಯೇೕಽ೩ । ಹಯಾಯೇೕಽ೩ । ಹಯಾ । ಔಹೋೕಽ೨

೫ ೨ ೧ ೨೧ ೦ ೨^ ೩ ೪
೩೪ವಾ । ಹಾಇ । ವೃತ್ರಸ್ಯತ್ವಾ । ಶ್ವಸಥಾತ್ । ಈಷಮಾ

೫ ೨೧೦ ೦ ೧ ೨ ೨^ ೩ ೪
ಣಾಃ ॥ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ । ಅಜಹೂಽ೩: । ಯೇೕಸಖಾ

೫ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೩೦ ೪೫
ಯಾಃ ॥ ಮರುದ್ಭಿರಾಇ । ದ್ರಾಽ೩ಸಖಿ । ಯನ್ತೇೕಅಸ್ತೂ ॥

೨೧೦ ೦ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫
ಅಥೇಮಾವಾಇ । ಶ್ವಾಽ೩ ೭ ಪೃತ । ನಾಜಯಾಸೀ ।

೧ ೨ ೨ ೧ ೨ ೨^ ೩೦
ಹೋೕಯೇೕಽ೩ । ಹಯಾಯೇೕಽ೩ । ಹಯಾ । ಔಹೋೕಽ೨

೫ ೨ ೫೦ ೦ ೧೨ ೨ ೧
೩೪ವಾ । ಹಾಽ೩೪ । ಔಹೋೕವಾ ॥ ಆಔಽ೩ಹೋೕ । ಆ

೨ ೧೧೧
ಔಽ೩ಹೋೕಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೨೫ । ಮಾ - ೧೧ । ಮ । ೨೩ । ೫೫೧ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತವ ಯೇ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಪ್ರಾಕ್ ಸಖಾಯಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಸಖಿತ್ವಂ ಕುರ್ಯಾಮೇತಿ ಮಿತ್ರಾಣ್ಯಭವನ್ । ತೇ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ **ವೃತ್ರಸ್ಯ** ವೃತ್ರಾಸುರಸ್ಯ **ಶ್ವಸಥಾತ್** ಸೇರೌಣಾದಿಕೋಽಥಪ್ರತ್ಯಯಃ । ಸರ್ವಾನ್ ಆಗಚ್ಛತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇಷಾಂ ಭೀತ್ಯುತ್ಪಾದನಾಯ ವೃತ್ರಾಸುರಃ ಶ್ವಾಸಮಕಾರ್ಷೀತ್ । ಶ್ವಾಸಾದ್ಭೀತಾಃ ಸನ್ತಃ ಅತ ಏವ **ಈಷಮಾಣಾಃ** ಸರ್ವತಃ ಪಲಾಯಮಾನಾಃ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಮ್ **ಅಜಹುಃ** ಸಂಗ್ರಾಮೇತ್ಯಕ್ತವಂತಃ । ಏವಂ ಸತಿ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಮರುದ್ಭಿಃ** ಸಹ **ಸಖ್ಯಂ** ಸಖಿಭಾವಃ **ತೇ** ತವಾಸ್ತು । ಯೇ ಮರುತಸ್ತ್ವಾಂ ನ ಪರಿತ್ಯಜನ್ತಿ ತೈಃ ಸಹೇತಿ । **ಅಥ** ಅನಂತರಮ್ **ಇಮಾಃ ವಿಶ್ವಾಃ** ಸರ್ವಾಃ **ಪೃತನಾಃ** ಶತ್ರುಸೇನಾಃ **ಜಯಾಸಿ** ಸ್ವಬಲೇನಾಭಿಭವಸಿ ಅನೇನ ವೃತ್ರಘ್ನಂ ತಮಿನ್ದ್ರಮಾಹ । ಅತ್ರಮನ್ತ್ರೇ ಇನ್ದ್ರೋ ವೈ ವೃತ್ರಂ ಹನಿಷ್ಯನ್ ಇತ್ಯಾದಿ - ೩.೨.೯ - ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮನುಸಂಧೇಯಮ್ ॥

ವೃತ್ರಸ್ಯ ಮೇಘಸ್ಯ ಶ್ವಸಥಾತ್ ಆಮರ್ಷಣಾತ್ ಗರ್ಜಿತ ಶಬ್ದಾದೇವೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಈಷಮಾಣಾಃ ಪಲಾಯನ್ತಃ ನಶ್ಯನ್ತಃ । ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಸರ್ವೇದೇವಾಃ ಅಜಹುಃ ತ್ಯಕ್ತವನ್ತಃ । ಕೇ? ಉಚ್ಯತೇ ಯೇ ಸಖಾಯಃ ಯೇ ತವ ಸಖೀ ಭೂತಾ ಆಸನ್ ಕೇವಲೈರ್ಮರುದ್ಭಿಃ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ ಸಖ್ಯಂ ತೇ ತವ ಅಸ್ತು । ಲೋಡಯಂ ಲಡರ್ಥೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ ಇತ್ಯಾದಿ - ವಿ ॥

ವೃತ್ರಸ್ಯ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಮೇಘದ, ಪಾಪರಾಶಿಯ, **ಶ್ವಸಥಾತ್** ಶ್ವಸತಿ ವಧಕರ್ಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧೯, ಹೊಡೆತದಿಂದ, ಬೆಂಕಿಯಂತಹ ಉಸಿರಿನಿಂದ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದ, **ಈಷಮಾಣಃ** ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಈಷಹಿಂಸಾರ್ಥಃ । ಭ್ವಾದಿ । ಹಿಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟವರಾಗಿ ಭಯಭೀತರಾಗಿ ದಿಕ್ಕು ತೋಚದೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡುತ್ತಾ, **ಸಖಾಯಾಃ** ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, **ಯೇ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ** ಈ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ, ವಿಶ್ವೇ ಹೀದಂ ದೇವಾಸ್ಮೋಯನ್ಮನುಷ್ಯಾಃ - ಮೈ.೩.೨.೨ ॥ ಈ ಸಮಸ್ತ ಸಾಧಾರಣ ಮನುಷ್ಯರೂ, ತ್ವಾ

ಅಜಹುಃ ನಿನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು, ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಸೇ, **ಮರುದ್ಭಿಃ** ನಿನ್ನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತ್ಯಜಿಸದೆ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ ಮರುತ್ತುಗಳೊಡನೆ, ದೇವವಿಶೋ ವೈ ಮರುತಃ - ಮೈ.೨.೧.೯ ॥ ಮರುತ್ ಋತ್ವಿಜ್ನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೧೮ ॥ ಮುಮುಕ್ಷು/ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯಜ್ಞ ನಿರತರೊಡನೆ, **ತೇ ಸಖ್ಯಮಸ್ತು** ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರಭಾವವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಿ, **ಅಥ** ಈ ಸ್ಥಿರಮಿತ್ರತ್ವದಿಂದಾಗಿ, **ಇಮಾಃ ವಿಶ್ವಾಃ ಪೃತನಾಃ** ಈ ಸಮಸ್ತವಾದ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆಡೆ ಕೊಡುವ ಸಮಸ್ತವಾದ ಪಾಪವಾಸನೆಯ ರಾಶಿಯನ್ನು, **ಜಯಾಸಿ** ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಾ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಗರ್ಜನೆಯಿಂದಲೇ ಬೆದರಿ ನಿನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದರು. ಮರುದ್ಗಣಗಳು ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ತ್ಯಜಿಸದೆ ನಿನ್ನೊಡನೆಯೇ ಇದ್ದು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಮರುದ್ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರತ್ವವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಸಕಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆ.

ಸಾಧಾರಣ ಜನರು ತಮ್ಮ ಪಾಪರಾಶಿಯಿಂದ ಬಾಧಿತರಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸಂಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸಾಧನಾ ವಿಮುಖರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಸಾಧಕರು ತಮ್ಮ ಪಾಪರಾಶಿಯಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದರೂ ಹೆದರದೆ ಪಾಪವಾಸನೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಸಾಧನೆ ಮುಂದುವರೆಸಿ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರತ್ವದಿಂದ ಮೋಕ್ಷ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ನಿನ್ನ ಸುರಗಣಮಂಜೆ ವೃತ್ರಾಸುರನ ಬೊಬ್ಬೆಯಿಂ
ಮರುತರೊರ್ವರೆ ನಿನ್ನ ಬಳಿನಿಂದು ಸದೆದರಲ್ತೆ!
ಇಂತಪ್ಪ ಕೆಳೆಯಿರ್ಪ ಮನುಜರಾಧಿವ್ಯಾಧಿಯಿಂ
ತ್ರಿವಿಧತಾಪಂಗಳಂ ಮೀರ್ವುದೇನಚ್ಚರಿ? ವಿಭೋ! ॥

ಋಕ್ - ೩೨೫

ಬೃಹದುಕ್ಥೋ ವಾಮದೇವ್ಯಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ವಿಧುಂ ದದ್ರಾಣꣳ ಸಮನೇ ಬಹೂನಾನಾಂ ಯುವಾನꣳ ಸನ್ತಂ

೩ ೧ ೨
ಪಲಿತೋ ಜಗಾರ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ದೇವಸ್ಯ ಪಶ್ಯ ಕಾವ್ಯಂ ಮಹಿತ್ವಾ ದ್ಯಾ ಮಮಾರ ಸಹ್ಯಾಃ ಸಮಾನ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ವಿಧುಂ - ವಿ - ಧುಂ - ದದ್ರಾಣಂ - ಸಮನೇ - ಸಂ - ಅನೇ - ಬಹೂನಾಂ ।

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಯುವಾನಂ - ಸನ್ತಂ - ಪಲಿತಃ - ಜಗಾರ ॥ ದೇವಸ್ಯ - ಪಶ್ಯ - ಕಾವ್ಯಂ - ಮಹಿ

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ತ್ವಾ । ಅದ್ಯ - ಅ - ದ್ಯ - ಮಮಾರ - ಸಃ - ಹ್ಯಃ - ಸಂ - ಆನ ॥ ೩. ೩೨೫ ॥

ಸೋಮಸಾಮನೀ । ದ್ವಯೋಃ ಸೋಮಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಸೂರ್ಯೋ ವಾ ॥

೪ ೫ ೧ ೮ ೨ ೧ ೨^ ೩
೩೨೫.೧. ವೀಧೂಮ್ । ದದ್ರಾದದ್ರಾ । ಣಾ೨೩ꣳ ಸಮ । ನಾಇಬ

೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೮ ೨ ೧
ಹೂನಾಮ್ । ಯೂವಾ । ನꣳ ಸಾನꣳ ಸಾ । ತಾ೨೩ಿಮ್ಪ

೨^ ೩ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೮ ೨ ೧೦
ಲಿ । ತೋಜಗಾರಾ ॥ ದೇವಾ । ಸ್ಯಪಾಸ್ಯಪಾ । ಶ್ಯಾ೨೩ಿಕಾ

೨ ೩ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೮ ೨ ೧
ವಿ । ಯಂಮಹಿತ್ವಾ ॥ ಆದ್ಯಾ । ಮಮಾಮಮಾ । ರಾ೨೩ಿಸ

೨ ೨ ೪ ॥
ಹಿ । ಯಾ೨೩೪೩: ॥ ಸಾ೨೩ಮಾ೨೫ನಾ೨೬೫೬: ॥

ದೀ - ೧ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೪ । ಖೀ । ೨೪ । ೫೫೨ ॥

೩ ೩ ೩ ೧೧೧ ೨೧
೩೨೫.೨. ಹಳ್ಕ್ರ್೨೪ । ಆ೨೪೫ । ಹಳ್ಕ್ರ್ । ಹಳ್ಕ್ರ್೨೨೩೪೫ । ವಿಧುನ್ದ

೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧೧
ದ್ರಾ । ಣಾ೨೩ ಳ್ಕ್ರ್ಸಮ । ನಾಇಬಹೂನಾಮ್ ॥ ಯುವಾ

೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨೧ ೧
ನಳ್ಕ್ರ್ಸಾ । ತಾ೨೩ಮ್ಪಲಿ । ತೋಽಜಗಾರಾ ॥ ದೇವಸ್ಯಪಾ ।

೨ ೧೧ ೨ ೩ ೪ ೫ ೩ ೩
ಶ್ಯಾ೨೩ಕಾವಿ । ಯಂಮಹಿತ್ವಾ ॥ ಹಳ್ಕ್ರ್ ೪ । ಆ೨೪೫ । ಹ

೩ ೧೧೧ ೨೧೧ ೨ ೧
ಳ್ಕ್ರ್ । ಹಳ್ಕ್ರ್೨೨೩೪೫ । ಅದ್ಯಾಮಮಾ ॥ ರಾ೨೩ಸಹಿ ।

೨ ೨ ೪ ॥
ಯಾ೨೩೪೩: ॥ ಸಾ೨೩ಮಾ೨೫ನಾ೨೬೫೬ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೨೧ । ಮಾ - ೭ । ತಿ । ೨೫ । ೫೫೩ ॥

ಅನಯಾ ಕಾಲಾತ್ಮಕ ಇನ್ದ್ರಃ ಸ್ತೂಯತೇ **ವಿಧುಂ** ವಿಧಾತಾರಂ ಸರ್ವಸ್ಯ ಯುದ್ಧಾದೇಃ ಕರ್ತಾರಂ । ವಿಪೂರ್ವೋದಧಾತಿಃ ಕರೋತ್ಯರ್ಥೇ ತಥಾ **ಸಮನೇ** ಅನನ ಮನಃ ಪ್ರಾಣನಂ । ಸಮ್ಯಗನನೋಪೇತೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ **ಬಹೂ ನಾಂ** ಶತ್ರೂಣಾಂ **ದದ್ರಾಣಂ** ದ್ರಾವಕಮ್ । ಈದೃಕ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯೋಪೇತಮಪಿ **ಯುವಾನಂ ಸನ್ತಂ** ಪುರುಷಂ । **ಪಲಿತೋಽಜಗಾರ** ನಿಗಿರತೀನ್ದ್ರ ಕೃಪಯಾ । ಏವಮುಕ್ತ ಲಕ್ಷಣಂ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣ ಲಕ್ಷಣಂ ಚ । **ದೇವಸ್ಯ** ಕಾಲಾತ್ಮಕಸ್ಯೇನ್ದ್ರಸ್ಯ **ಮಹಿತ್ವಾ** ಮಹತ್ವೇನೋಪೇತಂ **ಕಾವ್ಯಂ** ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ

ಪಶ್ಯ ಹೇ ಬೃಹದುಕ್ಥ । ಋಷಿಃ ಸ್ವಾತ್ಮಾನಮಾ ಮಂತ್ರ್ಯಾವದತಿ ತಥಾಯೋ ಜರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽದ್ಯ **ಮಮಾರ** ಮ್ರಿಯತೇ **ಸಹ್ಯಃ** ಪರೇದ್ಯುಃ **ಸಮಾನ** ಸಮ್ಯಗ್ ಜೀವತಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮಾಂತರೇ ಪ್ರಾದುರ್ಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಯಾಸ್ಕಸ್ತ್ವಿಮಮೇವಂ ವ್ಯಾಚಷ್ಟೇ ವಿಧುಂ ವಿಧಮನಶೀಲಂ ದದ್ರಾಣಂ ದಮನಶೀಲಂ ಯುವಾನಂ ಚನ್ದ್ರಮಸಂ ಪಲಿತಃ ಆದಿತ್ಯೋ ಜಗಾರ ಗಿರತಿ ಸಹ್ಯೋ ಮ್ರಿಯತೇ ಸ ದಿವಾ ಸಮುದಿತೇತ್ಯಧಿದೈವತಮ್ । ಅಥಾಧ್ಯಾತ್ಮಂ ವಿಭುಂ ವಿಶ್ವಮನ ಶಾನ್ತಂ ದದ್ರಾಣಂ ದಮನಶೀಲಂ ಯುವಾನಂ ಮಹಾನ್ತಂ ಪಲಿತಃ ಆತ್ಮಾಗಿರತಿ ರಾತ್ರೌ ಮ್ರಿಯತ ರಾತ್ರಿಃ ಸಮುದಿತೇತ್ಯಾತ್ಮಗತಿಮಾಚಷ್ಟೇ ॥ ಇತಿ ನಿ.೨.೧೪ ॥

ವಿಧುಮ್ ಯುದ್ಧಗಳ ವಿಧಾತನೂ, ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸಮರ್ಥನೂ, **ಸಮನೇ** ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, **ಬಹೂನಾಮ್** ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು, ಅನೇಕ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯೆ, **ದದ್ರಾಣಮ್** ಓಡಿಸತಕ್ಕವನು, **ಯುವಾನಮ್ ಸನ್ತಮ್** ಯುವಕನನ್ನೂ ಸಹ ಅಧಿಕ ತೇಜೋವಂತನನ್ನು ಪ್ರಸಂಗವಶ ಚನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಪಲಿತಃ** ಮುಪ್ಪು, ವೃದ್ಧ ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯ, **ಜಗಾರ** ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆವರಿಸುತ್ತದೆ, ನುಂಗುತ್ತದೆ, ಅದರ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ, **ದೇವಸ್ಯ** ಭಗವಂತನ ಕಾಲಾತ್ಮಕನಾದ ಇನ್ದ್ರನ, **ಮಹಿತ್ವಾ** ಮಹಿಮೆಯನ್ನು, ಮಹತ್ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು, **ಕಾವ್ಯಮಾ** ಪ್ರಜ್ಞಾನಮಯ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು, ಚಾತುರ್ಯವನ್ನು, **ಪಶ್ಯ** ನೋಡಿ, **ಯಃ ಹ್ಯಃ ಮಮಾರ** ನಿನ್ನೆ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟು ಮರಣ ಹೊಂದಿದವನು, **ಸಃ ಅದ್ಯ ಸಮಾನ** ಅವನೇ ಇಂದು ಜೀವಿಸಿದ್ದಾನೆ, ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆ ಅನಿರ್ವಚನೀಯವೆಂಬುದನ್ನು ಈ ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳಿಂದ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಬಹುಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಯುವಕನನ್ನೂ ಸಹ ಮುಪ್ಪು ಆವರಿ

ಸುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧಾದಿಗಳ ವಿಧಾತನೂ ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಬಹು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿರುವವನೂ ಆದ ಯುವಕನನ್ನು ಜಯಿಸುವಷ್ಟು ವೃದ್ಧನು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ವೃದ್ಧನಾದ ಅಸ್ತಂಗತನಾಗುತ್ತಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಸೂರ್ಯನು ಚಿಕ್ಕವನಾದ ತ್ವರಿತಗತಿಯುಳ್ಳ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ತೇಜೋವಂತನಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ನುಂಗಿಬಿಟ್ಟರೂ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಕನ್ನು ಲೀನಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಅದೇ ಚಂದ್ರನು ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಪೂರ್ಣ ಕಲೆಯಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ನಿನ್ನೆ ಮರಣಹೊಂದಿದವನು ಇಂದು ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳು ಭಗವಂತನ ಮಹಿಮೆಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ.

ಜಿಷ್ಣುಯುವಕಾಂ ಕೂಡ ಮುಪ್ಪಿನೊಳ್ ಸೋಲುವನಲ!
ರವಿಯೊಳಡಗಿದ ವಿಧುವುಮುದಿಸುವಂ ಮತ್ತೆ ಬೆಳಗಿ ।
ಅಂತೆಯೇ ಪುರುಹೂತಕೃಪೆಯಿಂದೆ ಭವಚಕ್ರಮಂ
ಲೀಲೆಯಿಂ ದಾಂಟಿ ಭಕ್ತಂ ಪಡೆದಪಂ ಮುಕ್ತಿಯಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೨೬

ದ್ಯುತಾನೋ ಮಾರುತಃ ತಿರಶ್ಚೀರಾಙ್ಗಿರಸಃ ವಾ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತ್ವꣳ ಹತ್ಯತ್ಸಪ್ತಭ್ಯೋ ಜಾಯಮಾನೋಽಶತ್ರುಭ್ಯೋ ಅಭವಃ

೧ ೨
ಶತ್ರುರಿನ್ದ್ರ ।

೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
ಗೂಢೇ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಅನ್ವವಿನ್ದೋ ವಿಭುಮದ್ಭ್ಯೋ

೧ ೨ ೩ ೧೨
ಭುವನೇಭ್ಯೋ೯ ರಣಂ ಧಾಃ ॥ ೪. ೩೨೬ ॥

೨ ೩ ೨ ೩೧೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಂ - ಹ - ತ್ಯತ್ - ಸಪ್ತಭ್ಯಃ - ಜಾಯಮಾನಃ । ಅಶತ್ರುಭ್ಯಃ - ಅ - ಶತ್ರುಭ್ಯಃ -

೩ ೧೨ರ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೧೨ರ
ಅಭವಃ - ಶತ್ರುಃ - ಇನ್ದ್ರ ॥ ಗೂಢೇಇತಿ - ದ್ಯಾವಾ - ಪೃಥಿವೀಇತಿ - ಅನು -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧೨ರ ೧೨ರ ೩
ಅವಿನ್ದಃ । ವಿಭುಮದ್ಭ್ಯಃ - ವಿ - ಭುಮದ್ಭ್ಯಃ - ಭುವನೇಭ್ಯಃ - ರಣಂ - ಧಾಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ವಜ್ರೇ ದ್ವೇ । ಇನ್ದ್ರಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ರ ೦ ೪ ೨೧೨೧೨ರ ೧ರ ೨ರ ೩
೩೨೬.೧. ಔಹೋ೯ಇತುವಾಮ್ । ಹತ್ಯತ್ಸಪ್ತಭ್ಯೋ೯ಜಾಯಮಾನಾಽ

೫ರ ೦ ೪ ೧ ೨ರ ೧ ೨೩
೨೩೪ಃ ॥ ಔಹೋ೯ಅಶಾ । ತ್ರುಭ್ಯೋ೯ಅಭವಃಶತ್ರುರಿನ್ದ್ರಾಽ

೫ರ ೦ ೦ ೪ ೧ರ ೦ ೨ ೧ರ ೨ ೩
೨೩೪ ॥ ಔಹೋ೯ಇಗೂಢೇ । ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ೯ಅನ್ವವಿನ್ದಾ

೫ರ೦ ೪ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೦
೨೩೪ಃ ॥ ಔಹೋ೯ಇವಿಭೂ ॥ ಮದ್ಭ್ಯೋ೯ಭುವನೇಭ್ಯೋ೯

೧ ೩ ೧೧೧
ರಣನ್ದಾಽ೨೩೪೫ಃ ॥

ದೀ - ೧೯ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೧೦ । ದಾ । ೨೬ । ೫೫೪ ॥

೪ ೩ ೨ ^ ೩ ೫ ೨೧ ೨ರ ೧ರ
೩೨೬.೨. ತ್ವೋ೯ಹಾಇ । ಹತ್ಯಾವಾಓಽ೨೩೪ವಾ । ಸಪ್ತಭ್ಯೋ೯ಜಾ

೨೦ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧೧೧ ೪
ಯಮಾ । ನೋ೯ವಾ೩೩ । ಓವಾ೩೩೪೫ ॥ ಅಶೋ೯ಹಾಇ ।

೩ ೨ ^ ೩ ೫ ೧೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ತ್ರುಭ್ಯೌವಾಓ೩೨೩೪ವಾ । ಅಭವಃಶತ್ರುರಿ । ದ್ರೋ೯ವಾ೩

೧ ೨ ೧೧೧ ೦ ೪ ೨ ^ ೩
೩ । ಓವಾ೩೩೪೫ ॥ ಗೂಢೋ೯ಹಾಇ । ದ್ಯಾವಾಓ೩೨೩೪

೫ ೨ ೧೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧೧೧
ವಾ । ಪೃಥಿವೀ೯ಅನ್ವವಿ । ದೋ೯ವಾ೩೩ । ಓವಾ೩೩೪೫ ॥ ವಿ

೪ ೩ ೨ ^ ೩ ೫ ೧ ೨೦
ಭೋ೯ಹಾಇ । ಮದ್ಭ್ಯಾವಾಓ೩೨೩೪ವಾ । ಭುವನೇ ।

೧ ೨ ೧ ೨ ೧೧೧ ೪ ೪
ಭ್ಯೋ೯ವಾ೩೩ । ಓವಾ೩೩೪೫ । ರಣಾ೩೫ನ್ಧಾಃ । ಹೋ೯೩೫

ಇ ॥ ಡಾ ॥ *ದೀ - ೬ । ಪ - ೨೩ । ಮಾ - ೧೧ । ಗ । ೨೭ । ೫೫೫ ॥*

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಂ** ಹ ತ್ವಂ ಖಲು **ತ್ಯತ್** ತದೇತತ್ ಕರ್ಮ ಕೃತವಾನಸಿ । ಕಿಂ ತದುಚ್ಯತೇ? **ಜಾಯಮಾನಃ** ತ್ವಂ ಪ್ರಾದುರ್ಭವನ್ನೇವ **ಅಶತ್ರುಭ್ಯಃ** ಶತ್ರುರಹಿ ತೇಭ್ಯಃ **ಸಪ್ತಭ್ಯಃ** ಕೃಷ್ಣಾ ವೃತ್ರ ನಮುಚಿಶಂಬರವರಾಹಾರಾದಿಭ್ಯಃ ಸಪ್ತಭ್ಯೋ ಬಲವದ್ಭ್ಯಃ ಪ್ರಾಣಿಭ್ಯಃ **ಶತ್ರುಃ ಅಭವಃ** ಯದ್ವಾ ಸಪ್ತಭ್ಯಃ ಪೂರ್ಭ್ಯಃ ಶತ್ರುಃ ಶಾತಯಿತಾ ದಾರಯಿತಾ ಅಭವಃ । ಸಪ್ತ ಯತ್ಪುರಃ ಶರ್ಮಶಾರದೀರ್ದರ್ತ - ಋ.ಸಂ.೨.೪.೧೬.೨ - ಇತಿ ಹಿನಿಗಮಃ । ಅಥವಾ ಸಪ್ತಭ್ಯಃ ಸಪ್ತಹೋತೃ ಪ್ರಭೃತ ಯೋ ಹೋತ್ರಕಾಃ ತದರ್ಥಂ ಯಜ್ಞೇಷು ಪ್ರಾದುರ್ಭವನ್ನೇವ ಕರ್ಮವಿಘ್ನ ಕಾರಿಭ್ಯಃ ಶತ್ರುರಭವಃ । ಕಿಂಚ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವಂ **ಗೂಢೇ** ಸಂವೃತೇ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯೌ ಸೂರ್ಯಾತ್ಮನಾ ಪ್ರಕಾಶ್ಯ ಅನು

ಕ್ರಮೇಣ ತೇ ಅವಿನ್ದಃ ಅಲಭಥಾಃ ತಥಾ ವಿಭುಮದ್ಭ್ಯೋ ಮಹತ್ವಯುಕ್ತೇಭ್ಯಃ ಭುವನೇಭ್ಯೋ ಲೋಕೇಭ್ಯಃ ರಣಂ ರಮಣಂ ಧಾಃ ಧಾರಯಸಿ ವಿದಧಾಸೀತ್ಯರ್ಥಃ ||

ತ್ವಂ ಹ ಇನ್ದ್ರ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನೀನು, **ಜಾಯಮಾನಃ** ಅವತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, **ತ್ಯತ್** ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, **ಅಶತ್ರುಭ್ಯಃ** ಶತ್ರುರಹಿತನಾದೆ, ಅಪ್ರತಿಹತರಾದ, **ಸಪ್ತಭ್ಯಃ** ಇನ್ದ್ರಃ ಸಪ್ತಹೋತ್ರಾಃ ತೈ.೨.೨.೫೮ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಏಳು ಋತ್ವಿಜರು, **ದಿಶಃ** ಸಪ್ತಹೋತ್ರಾಃ - ಶ.೭.೪.೧.೨೦ || ಪೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ, ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯೆ ಕೆಳಗೆ ಆದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳು, ವೃತ್ರಾದಿ ಏಳುಜನ ಅಸುರರಿಗೆ, **ಶತ್ರುಃ ಅಭವಃ** ನಾಶಕನಾದ ಶತ್ರುವಾದೆ, **ಗೂಢೇ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ** ಅಂಧಕಾರಮಯವಾದ ದ್ಯುಲೋಕಭೂಲೋಕಗಳನ್ನು, ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿಗಳ ಗಹನ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು, **ಅನ್ವಮಿನ್ದ್ರಃ** ಸೂರ್ಯರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದೆ, ಬಹಿರಂಗ ಮಾಡಿದೆ, **ವಿಭುಮದ್ಭ್ಯಃ** ಮಹಾಮಹಿಮೋಪೇತವಾದ, ಅನ್ನಮಿವ ವಿಭುಭೂಯಾಸಮ್ - ಐ.ಆ.೫.೧-೧ । ಭೋಗಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನ್ನಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ಭುವನೇಭ್ಯಃ** ಇಮೇ ಲೋಕಾ ಭುವನಮಾ - ಕಾಠ.೧೪.೧.೭ || ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ, **ರಣಂ ಧಾಃ** ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ, ರಣಾಯ ರಮಣೀಯಾಯ - ನಿ.೯.೧೨೬ || ರಮಣೀಯವಾದ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ನೀನು ಅವತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶತ್ರುರಹಿತರೂ ಅಜೇಯರೂ ಆಗಿದ್ದ ಯಜ್ಞಾದಿಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳಾದ ವೃತ್ರಾದಿ ಬಲಶಾಲಿ ಅಸುರರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿಗಳನ್ನು ಆವರಿಸಿದ್ದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಅಪ್ರತಿಹತ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ನೀಗಿ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನ್ನಾದಿ ಭೋಗಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಹಾಮಹಿಮೋಪೇತವನ್ನಾಗಿಯೂ ರಮಣೀಯವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ.

ದೇವ! ನೀನವತರಿಸುತಿರುವಂತೆಯೇ ದಾನವರ್
ಜಿತಶತ್ರುಗಳಜಯ್ಯರಧ್ವರಾರಿಗಳೆಲ್ಲರುಂ ।
ಅಳಿದರಲ್ತೆ; ಜಗತ್ತನಾವರಿಸಿದೆಲ್ಲ ತಮಮುಂ
ನಿನ್ನ ಬೆಳಕಿಂದಳಿದು ಸಕಾಲಜಗಮುಂ ನಲಿದುದಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೩.೨೭

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

ಮೇಡಿನ್ನ ತ್ವಾ ವಜ್ರಿಣಂ ಭೃಷ್ಟಿಮನ್ತಂ ಪುರುಧಸ್ಮಾನಂ ವೃಷಭꣳ
ಸ್ಥಿರಪ್ಸ್ನುಮ್ ।
ಕರೋಷ್ಯರ್ಯಸ್ತರುಷೀರ್ದುವಸ್ಯುರಿನ್ದ್ರದ್ಯುಕ್ಷಂ ವೃತ್ರಹಣಂ
ಗೃಣೇಷೇ ॥ ೫. ೩೨೭ ॥

ಮೇಡಿಂ – ನ – ತ್ವಾ – ವಜ್ರಿಣಂ – ಭೃಷ್ಟಿಮನ್ತಂ । ಪುರುಧಸ್ಮಾನಂ – ಪುರು – ಧ
ಸ್ಮಾನಂ – ವೃಷಭಂ – ಸ್ಥಿರಪ್ಸ್ನುಂ – ಸ್ಥಿರ – ಪ್ಸ್ನುಮ್ ॥ ಕರೋಷಿ – ಅರ್ಯಃ – ತ
ರುಷೀಃ – ದುವಸ್ಯುಃ । ಇನ್ದ್ರ – ದ್ಯುಕ್ಷಂ – ದ್ಯು – ಕ್ಷಂ – ವೃತ್ರಹಣಂ – ವೃತ್ರ – ಹ
ನಂ – ಗೃಣೇಷೇ ॥ ೫. ೩೨೭ ॥

ಋಷಿಪ್ರಮಾಣ ಪದಗಣಿತೇ ಅರ್ದ್ಧವೇಯಃ । ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸೋ ಭೃಷ್ಟಿಮತಃ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ಭೃಷ್ಟಿಮಾಂಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೨೭.೧. ಮೇಡೀಮ್ ॥ ನತ್ವಾವಜ್ರಿಣಂಭೃಷ್ಟಿಮಾಽ೨೩ನ್ತಾಮ್ ।
ಪುರುಧಸ್ಮಾನಂವೃಷಭಲ್ಂ ಸ್ಥಿರಾಽ೨೩ಪ್ಸ್ನುಮ್ । ಕರೋ
ಷ್ಯರ್ಯಸ್ತರುಷಾಇರ್ದುವಾಽ೨೩ಸ್ಯೂಃ ॥ ಆಇನ್ದ್ರದ್ಯುಕ್ಷ
ಮ್ ॥ ವೃತ್ರಾಽ೨೩ । ಹಾಽ೨ಣಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥
ಗೃಣೇಽ೩ಷೇಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೮ । ಬೈ । ೨೮ । ೫೫೬ ॥

೩೨೭.೨. ಮೇಡಿನ್ನತ್ವಾ ॥ ವಾಽ೩೪ಔಹೋ । ಜ್ರಾಇ । ಣಂಭಾ
ಷ್ಟಾಇಮಾ । ವಾಽ೩೨೩೪ । ತಾಮ್ । ಪುರಾಽ೩೪ಔ
ಹೋ । ಧಸ್ಮಾನಂವೃ । ಷಭಲ್ಂ ಸ್ಥಾಇರಾ । ವಾಽ೩೨೩೪ ।
ಪ್ಸ್ನುಮ್ ॥ ಕರಾಽ೩೪ಔಹೋ । ಷಿಅರ್ಯಸ್ತ । ರುಷಾಇ
ದುರ್ವಾ । ವಾಽ೩೨೩೪ । ಸ್ಯೂಃ ॥ ಇನ್ದ್ರಾಽ೩೪ಔ

೫ ೨೧ ೧ ^ ೩ ೫೦
ಹೋ । ದ್ಯುಕ್ಷಮ್ । ವೃತ್ರಾऽ೨೩ । ಹಾऽ೨ಣಾऽ೨೩೪ಔ

೦ ೨೦ ೩ ೧೧೧
ಹೋವಾ ॥ ಗೃಣೇಷೇऽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೨೧ । ಮಾ - ೧೪ । ಪೀ । ೨೯ । ೫೫೭ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ದುವಸ್ಯುಃ** ದುವಃ ಪರಿಚರಣಂ ಸ್ತುತ್ಯಾದಿಲಕ್ಷಣಂ ತದಿಚ್ಛುಸ್ತ್ವಂ ಯತಃ **ಅರ್ಯಃ** ಅರೀನ್ ಅಸ್ಮದ್ವಿರೋಧಿನಃ **ತರುಷೀಃ** ತಾರಕಾನ್ ಜೇತೄನಸ್ಮಾನ್ ಕರೋಷಿ ಯದ್ವಾ । ತರುಷೀಃ ತರಣಸ್ವಭಾವಾತ್ ಪಕ್ಷದ್ವಯೋऽಪಿ ಲಿಂಗ ವ್ಯತ್ಯಯಃ **ಅರ್ಯಃ** ಅರೀನಸ್ಮಾಕಂ ಶತ್ರೂನ್ **ಕರೋಷಿ** ಉಪಕ್ಷೀಣಾನಿತಿಶೇಷಃ । ಅತಃ **ಮೇಡಿಂ** ನ ಮೇಡಿರಿತಿ ವಾಙ್ನಾಮ - ನಿ.೧.೧೧.೧೯ - ಮಾಧ್ಯಮಿಕೀಂ ವೃಷ್ಟಿಪ್ರದಾಂ ವಾಚಮಿವ ತಾಂ ಯಥಾ ವೃಷ್ಟ್ಯರ್ಥಂ ಸ್ತುವಂತಿ ತದ್ವತ್ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಗೃಣೀಷೇ** ಸ್ತೋತ್ರಮುಚ್ಚಾರಯಾಮಿ ಸ್ತೌಮಿ । ಕೀದೃಶಂ ತ್ವಾಂ **ವೃತ್ರಹರಣಂ** ವೃತ್ರಾಸುರಸ್ಯ ಮೇಘಸ್ಯ ವಾಹಂತಾರಂ । **ದ್ಯುಕ್ಷಂ** ದ್ಯುಲೋಕೇ ವರ್ತಮಾನಮ್ । **ಪುರುಧಸ್ಮಾನಂ** ಬಹೂನಾಮುದಕಾನಾಂ ಧಾರಕಂ ಯದ್ವಾ । ವರ್ಣವ್ಯತ್ಯಯಃ । ಪುರೂಣಾಂ ಬಹೂನಾಂ ದಾಸಯಿತಾರಂ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಕ್ಷಪಯಿತಾರಂ **ವೃಷಭಂ** ಕಾಮಾನಾಂ ವರ್ಷಕಮ್ । **ಸ್ಥಿರಪ್ಸ್ನುಮ್** ಸ್ಥಿರರೂಪಮ್ । ನ ಹೀನ್ದ್ರಸ್ಯ ರೂಪಂ ಕದಾಚಿದಪಿ ಪ್ರಚ್ಯುತಂ ಭವತಿ । ಯದ್ವಾ ಸ್ಥಿರಾಣಾಂ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಭಕ್ಷಕಂ ವಿಧಾತಿನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ವಜ್ರಿಣಾಂ** ವಜ್ರವಂತಮ್ **ಭೃಷ್ಟಿಮನ್ತಂ** ಶತ್ರೂಣಾಂ ಭರ್ಜನವಂತಮ್ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ದುವಸ್ಯುಃ** ಪೂಜಾಪ್ರಶಂಸೆಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ನೀನು, **ಅರ್ಯಃ** ಅರಿಃ ಆರ್ಯ ಕರ್ಮಸು ಸ್ಥಿತಾಃ ಯಜ್ವಾನಃ ತತ್ಸಂಬಂಧಿನೀ ಪ್ರಜಾಃ । ಶತ್ರುನಾಶಮಾಡಿ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರು ಮಾಡಿ, **ತರುಷೀಃ**

ತರುಷ್ಯತಿ ಹನ್ತಿಕರ್ಮಾ - ನಿರು.೫.೨ - ಹಿಂಸಿಸುವ ಬಾಧಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು, ಕರೋಷಿ ನಿವಾರಿಸುವೆ, ವಿಜಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆ, ಮೇಡಿಂ ನ ಮೇಡಿಃ ವಾಜ್ ನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೧.೧೧ ॥ ವಾಕ್ ಚತುರತೆಯಿಂದ ವೇದವಾಣಿ ಯಿಂದ ಮಳೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಹೊಗಳುವಂತೆ, ವೃತ್ರ ಹಣಂ ವೃತ್ರಸಂಹಾರವನ್ನು, ಪಾಪನಾಶಕನನ್ನು ಮೇಘಗಳಿಂದ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ವನ್ನು, ದ್ಯುಕ್ಷಮ್ ದ್ಯುಲೋಕ ನಿವಾಸಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನದ ಭಂಡಾರವೇ ಆಗಿರುವ, ಪುರುಧಸ್ಮಾನಮ್ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿರುವ, ಬಹಳ ನೀರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವ, ವೃಷಭಂ ಮನೋರಥಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುವ, ಸ್ಥಿರಪ್ಸುಮ್ ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ, ವಜ್ರಿಣಮ್ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ, ಭೃಷ್ಟಿಮನ್ತಮ್ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹುರಿದು ಹಾಕುವ, ಪಾಪಭಾವನೆಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಾಕುವ, ತ್ವಾಂ ನಿನ್ನನ್ನು, ಗೃಣೀಷು ಸ್ತುತಿಸುವೆವು, ಪ್ರಶಂಸಿಸುವೆವು.

ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವ, ಹಿಂಸಕ ಪಾಪಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡುವ ವೃತ್ರಾದಿ ಅಸುರ ಸಂಹಾರಕನಾದ, ವೃಷ್ಟಿಪ್ರದನಾದ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವೇ ಆಗಿರುವ ಬಹುಶತ್ರುನಾಶಕನಾದ ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನೇ ಭಕ್ಷಿಸುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಹುರಿದುಹಾಕುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ ಪೂಜಾಪ್ರಶಂಸೆಗಳ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ವೇದವಾಣಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಪದಂತಕನೆ! ಹಿಂಸೆಯನ್ನಳಿಪ ಪಾಪಾರಿಯೇ!
ವೃತ್ರಹರ! ಜೀವನಪ್ರದ! ರಸಾಸ್ಪದ! ಚಿನ್ನಿಧಿ!
ಹವಿಗಳಂ ಸವಿವನೇ! ರಣಪಂಡಿತನೆ! ವಜ್ರಿಯೇ!
ಪೂಜಾಪ್ರಿಯನೆ! ನಿನ್ನನಾವ್ ನುತಿಸುವೆವು ವೇದದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೨೮

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಪ್ರ ವೋ ಮಹೇ ಮಹೇವೃಧೇ ಭರಧ್ವಂ ಪ್ರಚೇತಸೇ ಪ್ರ ಸುಮತಿಂ

೨
ಕೃಣುಧ್ವಮ್ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ವಿಶಃ ಪೂರ್ವೀಃ ಪ್ರ ಚರ ಚರ್ಷಣಿಪ್ರಾಃ ॥ ೬. ೩೨೮ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಪ್ರ - ವಃ - ಮಹೇ - ಮಹೇವೃಧೇ - ಮಹೇ - ವೃಧೇ - ಭರಧ್ವಂ । ಪ್ರಚೇತಸೇ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦
- ಪ್ರ - ಚೇತಸೇ - ಪ್ರ - ಸುಮತಿಂ - ಸು - ಮತಿಂ - ಕೃಣುಧ್ವಮ್ ॥ ವಿಶಃ -

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಪೂರ್ವೀಃ - ಪ್ರ - ಚರ - ಚರ್ಷಣಿಪ್ರಾಃ - ಚರ್ಷಣಿ - ಪ್ರಾಃ ॥ ೬. ೩೨೮ ॥

ಅಂಕುಶೌ ದ್ವೌ ವಸಿಷ್ಠೌ । ವಸಿಷ್ಠಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ ೧ ೦ ೨ ೦ ೦ ೧ ೨ ೨
೩೨೮.೧. ಪ್ರವಾಃ ॥ ಮಾಹೇಮಹೇವೃಧೇ । ಭರಾಧ್ಪೂऽಇವಾಮ್ ।

೧ ೨೧ ೨^ ೩ ೫ ೧
ಪ್ರಚಾಇತಸಾಇ । ಪ್ರಾಸೂಮಾऽ೨೩೪ತೀಮ್ ॥ ಕೃಣು

^ ೩ ೫ ೧ ೨
ಧ್ವಮ್ । ಇಹಾऽ೨ವಾऽ೨೩೪ಇಶಾಃ ॥ ಪೂऽ೨೩ರ್ವೀಃ ।

೧ ೨ ೧ ೨ ೪ ೫
ಪ್ರಚಾ । ರಾऽ೨೩ಚಾ । ಷಣಾಇ । ಪ್ರಾ । ಔऽ೩ಹೋವಾ ।

೪
ಹೋऽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೫ । ಮಾ - ೧೧ । ಣ । ೩೦ । ೫೫೮ ॥

೩ ೧೧೧ ೨ ೦ ^ ೩ ೫ ೩
೩.೨೮.೨. ಹ ऽ೨೩೪೫ । ಪ್ರವೋಮಹಾಇಮಾऽ೨೩೪ಹೇ । ವೃ

೨ ೨ ೩ ೫ ೩ ೧೧೧
ಧಾऽ೩೪೩ಇ । ಭರಾऽ೨೩೪ಧ್ವಾಮ್ ॥ ಹ ऽ೨೩೪೫ ।

೨ ೦ ^ ೩ ೫ ೩ ೨ ೨
ಪ್ರಚೇತಸಾಇಪ್ರಾऽ೨೩೪ಸೂ । ಮತಾऽ೩೪೩ಇಮ್ । ಕೃ

೩ ೫ ೩ ೧೧೧ ೨ ೦ ^
ಣೂऽ೨೩೪ಧ್ವಾಮ್ ॥ ಹ ೨೩೪೫ । ವಿಶಃ ಪೂರ್ವಾ

೩ ೫ ೩ ೨ ೨ ೩
ಇಃಪ್ರಾऽ೨೩೪ಚಾ । ಠಚಾऽ೩೪೩ । ಷಣಾऽ೨೩೪ಇ

೫ ೩ ೧೧೧ ೦ ೦ ೪ ೫ ೫
ಪ್ರಾಃ ॥ ಹ ऽ೨೩೪೫ । ಹಾಉಹೌಹೋವಾऽ೬ । ಹಾ

೩ ೧೧೧
ಉವಾ ॥ ಈऽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೧೨ । ಪ್ರಾ । ೩೧ । ೫೫೯ ॥

ಹೇ ಅಸ್ಮದೀಯಾಃ ಪುರುಷಾಃ । **ವೋ** ಯೂಯಂ **ಮಹೇವೃಧೇ** ಮಹತಾಂ ಧನಾನಾಂ ವರ್ದ್ಧಯಿತ್ರೇ **ಮಹೇ** ಇನ್ದ್ರಾಯ **ಪ್ರಭರಧ್ವಂ** ಸೋಮಾನ್ ಪ್ರಣಯತ **ಪ್ರಚೇತಸೇ** ಪ್ರಕೃಷ್ಟ ಜ್ಞಾನಾಯ ಇನ್ದ್ರಾಯ **ಸುಮತಿಂ**

ಸುಷ್ಟುತಿಂ ಚ ಪ್ರಕೃಣುಧ್ವಂ ಪ್ರಕುರುತ । ಅಯಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ತುತಿಃ । ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಚರ್ಷಣಿಪ್ರಾಃ** ಕಾಮ್ಯೈಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪೂರಯಿತಾ ತ್ವಂ **ಪೂರ್ವೀಃ** ಹವಿಷಾಂ ಪೂರಯಿತ್ರೀಃ **ವಿಶಃ** ಪ್ರಜಾಃ **ಪ್ರಚರ** ಅಭಿಗಚ್ಛ ॥

ವಃ ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಋತ್ವಿಜರೇ!, **ಮಹೇವೃಧೇ** ಮಹಿಮೋಪೇತವಾದ, ಐಶ್ವರ್ಯದ ವೃದ್ಧಿಕಾರಕನಾದ, **ಮಹೇ** ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನಿಗೆ, **ಪ್ರಭರಧ್ವಂ** ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೋಮವನ್ನರ್ಪಿಸಿ, **ಪ್ರಚೇತಸೇ** ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ, **ಸುಮತಿಂ** ವಾಣ್ನಾಮತಿಃ - ಶ.೮.೧.೨.೭ ॥ **ಶೋಭಾ**ಯಮಾನವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು, **ಕೃಣುಧ್ವಮ್** ಅರ್ಪಿಸಿರಿ, **ಚರ್ಷಣಿಪ್ರಾಃ** ಪ್ರಜೆಗಳ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನೀನು, **ಪೂರ್ವೀಃ** ಚಿರಂತನವಾಗಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವ, **ವಿಶಃ** - ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿಗೆ, **ಪ್ರಚರ** ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ದಯಮಾಡು.

ಆತ್ಮೀಯರಾದ ಋತ್ವಿಜರೇ! ಮಹಾಮಹಿಮೋಪೇತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯದ ವೃದ್ಧಿಕಾರಕನಾದ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೋಮವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಮನೋಹರವಾದ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ವೇದಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ. ಪ್ರಜೆಗಳ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನೀಡೇರಿಸುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ಹಿಂದಿನಿಂದಲೂ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಪ್ರಜೆಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ದಯಮಾಡು.

ಎನ್ನೊಲ್ಮೆ ಜನ್ನಿಗರೆ! ಪುರುಹೂತನಿಗೆ ಸೋಮಮಂ
ವಿಧಿವಿಹಿತವಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಿರಿ; ಸಂತಸವನೀವ ।
ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂ ನುತಿಸಿಮಾತನಂ; ಜನತೆಯಿಷ್ಟಂ
ಸಲ್ಲಿಸುವ ದೇವ! ನೀಂ ಕೊಳ್ಳಿದಂ ಬೇಗ ಬಂದು ॥

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಗಾಥಿನಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨ ೩
ಶುನಽಳ್ ಹುವೇಮ ಮಘವಾನಮಿನ್ದ್ರಮಸ್ಮಿನ್ಭರೇ ನೃತಮಂ

೧ ೨
ವಾಜಸಾತೌ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಶೃಣ್ವನ್ತಮುಗ್ರಮೂತಯೇ ಸಮತ್ಸು ಘ್ನನ್ತಂ ವೃತ್ರಾಣಿ ಸಞ್ಜಿತಂ

೧ ೨
ಧನಾನಿ ॥ ೭.೩೨೯ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಶುನಂ - ಹುವೇಮ - ಮಘವಾನಂ - ಇನ್ದ್ರಂ । ಅಸ್ಮಿನ್ - ಭರೇ - ನೃತಮಂ -

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ವಾಜಸಾತೌ - ವಾಜ - ಸಾತೌ ॥ ಶೃಣ್ವನ್ತಮ್ - ಉಗ್ರಂ - ಊತಯೇ - ಸಮ

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ತ್ಸು - ಸ - ಮತ್ಸು । ಘ್ನನ್ತಂ - ವೃತ್ರಾಣಿ - ಸಞ್ಜಿತಂ - ಸಂ - ಜಿತಂ - ಧನಾನಿ ॥

ಭಾರದ್ವಾಜಮ್ । ಭರದ್ವಾಜಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ ೫ ೦ ೪ ೫೦ ೪ ೨೧
೩೨೯.೧. ಶುನಳ್ ಹುವೇಮಮಘವಾನಮಿನ್ದ್ರಾಮ್ ॥ ಅಸ್ಮಿನ್ಭ

೦ ೦ ೨೧ ೨ ೧ ೦
ರೇನೃತಮಂವಾಜಸಾಽ೨೩ತಾಉ । ಶೃಣ್ವನ್ತಮುಗ್ರಮೂತ

೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ಯೇಸಮಾ೨೩ತ್ಸೋ ॥ ಘ್ನ । ತಂವಾ೨೩ತ್ರಾ೯೩ ।

೧ ೨ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ಹೋವಾ೩ಹಾ ॥ ಣೆಸಜ್ಞಿತಮ್ । ಧನಾ೨೩ನೀ೩ ।

೧ ೨ ೨ ೧
ಹೋವಾ೩ಹಾ೩ಳ೩ಇ । ಓ೨೩ಳ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೫ । ಕು । ೩೨ । ೫೬೦ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ವಾಜಸಾತೌ** ವಾಜಸ್ಯಾನ್ನಸ್ಯ ಸಾತಿರ್ಲಾಭೋಯಸ್ಮಿನ್ ಸೋಽಯಂ ವಾಜಸಾತಿಃ । ತಸ್ಮಿನ್ **ಭರೇ** ವಿಭ್ರತಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಮನೇನ ಯೋದ್ಧಾರ ಇತಿ ಭರಃ ಸಂಗ್ರಾಮಃ । ತಸ್ಮಿನ್ ಸಂಗ್ರಾಮೇ **ಶುನಂ** ಶೂನಂ ಉತ್ಸಾಹೇನ ಪ್ರವೃದ್ಧಂ **ಮಘವಾನಂ** ಧನವಂತಮ್ ಅತ ಏವ **ಇನ್ದ್ರಂ** ನಿರತಿಶಯೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನಂ **ನೃತಮಂ** ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತೋಽತಿಶಯೇನ ನೇತಾರಂ ತ್ವಾಂ **ಹುವೇಮ** ಕುಶಿಕಾವಯಂ ಯಜ್ಞಾರ್ಥಮಾಹ್ವಯೇಮ ತಥಾ **ಶೃಣ್ವನ್ತಮ್** ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ಕ್ರಿಯಮಾಣಾಂ ಸ್ತುತಿಂ ಶ್ರುಣ್ವನ್ತಂ **ಉಗ್ರಂ** ಶತ್ರೂಣಾಂ ಮುದ್ಗೂರ್ಣಮ್ । **ಸಮತ್ಸು** ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು **ವೃತ್ರಾಣಿ** ವೃತ್ರೋಪಲಕ್ಷಿತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ರಕ್ಷಾಂಸಿ **ಘ್ನನ್ತಮ್** ಹಿಂಸಿತಮ್ । **ಧನಾನಿ** ಶತ್ರು ಸಂಬಂಧೀನಿ **ಸಞ್ಜಿತಮ್** ಸಮ್ಯಗ್ ಜೇತಾರಂ ತ್ವಾಮ್ **ಊತಯೇ** ರಕ್ಷಣಾಯ ವಯಮಾಹ್ವಯೇಮ ॥

ವಾಜಸಾತೌ ಅನ್ನಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ, **ಅಸ್ಮಿನ್ ಭರೇ** ಜಯ ತಂದುಕೊಡುವ ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ, **ಶುನಮ್** ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಸುಖವನ್ನೂ ಹೊಂದುವ, **ಮಘವಂ** ಧನವಂತನಾದ, **ನೃತಮಮ್** ನೇತಾರನಾದ, **ಇನ್ದ್ರಮ್** ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು, **ಹುವೇಮ** ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ದಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ, **ಶ್ರುಣ್ವನ್ತಂ** ನಾವು ಮಾಡುವ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು

ಆಲಿಸುವ, ಉಗ್ರಂ ಶತ್ರುಭಯಂಕರನಾದ, ಸಮತ್ಸು ಸಂಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, ವೃತ್ರಾಣಿ ವೃತ್ರಾದಿ ಅಸುರರನ್ನು, ಘ್ನನ್ತಮ್ ಸಂಹರಿಸುವ, ಧನಾನಾಂ ಶತ್ರುಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು, ಸಞ್ಜಿತು ಗೆದ್ದು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಿನ್ನನ್ನು, ಊತಯೇ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ನಾವು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅನ್ನ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹ ವನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುವ ಧನವಂತನಾದ ನೇತಾರನಾದ ನಾವು ಮಾಡುವ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸುವ, ಶತ್ರುಭಯಂಕರನಾದ ವೃತ್ರಾದಿ ಅಸುರ ರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡುವ, ಶತ್ರುಗಳ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಗೆದ್ದು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಅನ್ನಾರ್ಥಮೀರಣಂ, ಸೌಖ್ಯದುತ್ಸಾಹಮಿದರೊಳ್
ನೀಳ್ವ ಸಿರಿವಂತ ಮಘವಂತನೆಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಗಳಂ ।
ಕೇಳುಗೆ; ಜನಾಧಿಪಂ ರಿಪುಹರಂ ಜಿಷ್ಣುವೆಮ್ಮೀ
ಯಾಗವೇದಿಗೆ ಬರ್ಕೆನುತ್ತೆ ಕರೆದಪೆವು ನಲವಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೦

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉದು ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಯೈರತ ಶ್ರವಸ್ಯೇನ್ದ್ರಂ ಸಮರ್ಯೇ ಮಹಯಾ ವಸಿಷ್ಠ ।

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೩
ಆ ಯೋ ವಿಶ್ವಾನಿ ಶ್ರವಸಾ ತತಾನೋಪಶ್ರೋತಾ ಮ ಈವತೋ

೧ ೨
ವಚಾ ಸಿ ॥ ೮.೩೩೦ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ಉತ್ - ಉ - ಬ್ರಹ್ಮಾಣೆ - ಐರತ - ಶ್ರವಸ್ಯಾ । ಇನ್ದ್ರಂ - ಸಮರ್ಯೇ - ಸ - ಮ

೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩
ರ್ಯೇ - ಮಹಯ - ವಸಿಷ್ಠ ॥ ಆ - ಯಃ - ವಿಶ್ವಾನಿ - ಶ್ರವಸಾ - ತತಾನ । ಉ

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಪಶ್ರೋತಾ - ಉಪ - ಶ್ರೋತಾ - ಮೇ - ಈವತಃ - ವಚಾ ಸಿ ॥

ವೈಶ್ವದೇವಮ್ । ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨ ನ ೨ ೨ ೧
೩೩೦.೧. ದಿವಯಾ । ಓವಾ । ಔಽ೩ಹೋಽ೩ವಾ । ಉದುಬ್ರಹ್ಮಾ ।

೨ ೧೦ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧ ೨
ಣೇಽ೩ಐರ । ತಶ್ರವಸ್ಯಾ ॥ ಇನ್ದ್ರ ಸಮಾ । ರ್ಯೇಽ೩

೧ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨೦ ೧೦ ೨ ೧ ೨^
ಮಹ । ಯಾವಸಿಷ್ಠಾ ॥ ಆಯೋವಿಶ್ವಾ । ನೀಽ೩ಶ್ರವ । ಸಾ

೩ ೪ ೫ ೧ ೨೦ ೧ ೨ ನ ೨ ೨
ತತಾನಾ ॥ ದಿವಯಾ । ಓವಾ । ಔಽ೩ಹೋಽ೩ವಾ । ಉಪ

೧೦ ೨ ೧೦ ೨ ೨ ೪ ॥
ಶ್ರೋತಾ । ಮಈವ । ತೋಽ೩೪೩ ॥ ವಾಽ೩ಚಾಽ೫

ಸಾಽ೬೫೬ಇ ॥

ದೀ - ೭ / ಪ - ೧೯ / ಮಾ - ೩ / ಝು / ೩೩ / ೫೬೨ //

ಶ್ರವಸ್ಯಾ ಅನ್ನೇಚ್ಛಯಾ **ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ** ಸ್ತೋತ್ರಾಣಿ ಹವೀಂಷಿ ಚ ಇನ್ದ್ರಾರ್ಥಮ್ **ಉದ್ಯೈರತ** ಸರ್ವೇ ಋಷಯ ಇತಿ ಶೇಷಃ । ಉ ಇತಿಪೂರಣಃ ಹೇ ವಸಿಷ್ಠ! ತ್ವಮಪಿ **ಸಮರ್ಯೇ** ಯಜ್ಞೇ **ಇನ್ದ್ರಂ ಮಹಯ** ಸ್ತೋತ್ರಾಣಿ ಹವಿಷಾ ಚ ಪೂಜಯ । ಅಪಿ ಚ ಯ ಇನ್ದ್ರೋ **ವಿಶ್ವಾನಿ** ಭುವನಾನಿ **ಶ್ರವಸಾ** ಅನ್ನೇನ ಕೀರ್ತ್ಯಾ ವಾ **ಆತತಾನ** । ಸಃ **ಈವತಃ** ಉಪಗಮನವತೋ **ಮೇ** ಮಮ **ವಚಾಂಸಿ** ಸ್ತುತಿರೂಪಾಣಿ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಉಪಶ್ರೋತಾ ಭವತು ॥

ಶ್ರವಸಾ ಅನ್ನೇಚ್ಛೆಯಿಂದ, ಬ್ರಹ್ಮಾಣಿ ಉದ್ಯೈರತ ಸಮಸ್ತ ಋಷಿಗಳೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸಿದರು, **ವಸಿಷ್ಠ** ವಸಿಷ್ಠ ಋಷಿಗಳೇ ನೀವೂ ಸಹ, **ಸಮರ್ಯೇ** ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, **ಇನ್ದ್ರಂ** ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಮಹಯ** ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ **ಯಃ ವಿಶ್ವಾನಿ** ಯೋ ವಿಶ್ವಾನೀತಿ ಪರಸ್ತಾದ್ಯಚ್ಛಬ್ದಶ್ರುತೇಃ ತಂ ಮಹಯ ಇತಿ । ಪುರಸ್ತಾತ್ತಚ್ಛಬ್ದ ಮಧ್ಯಾಹೃತ್ಯೈಕ ವಾಕ್ಯತಾ ಯೋಜಯಿತವ್ಯಾ । ಇತಿ ವಿ ॥ ಈ ಇನ್ದ್ರನು ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ, **ಶ್ರವಸಾ** ಅನ್ನದಿಂದಲೂ, ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ, **ಆತತಾವ** ಬೆಳಗಿದನು, ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದನು, **ಈವತಃ** ಈನ್ವತೇರ್ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕರ್ಮಣಃ । ಏತ ದ್ರೂಪಂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಮತಃ । ಅಶೇಷ ಗುಣಪ್ರಕಾಶನಸ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ಕಸ್ಯ ಪುನರ್ವ್ಯಾಪ್ತ ಮತಃ ಈನ್ವತಿ ಇನ್ವತಿ ಚ ಪಾಠಭೇದೇನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕರ್ಮಸು ಪ್ರಥಮ ನ್ಯೈ ಘಂಟಕಮ್ । ವಿ । ಅವನ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ, **ಮೇ** ಉಪಶ್ರೋತಾ ವಚಾಂಸಿ ಪ್ರಥಮಾ ಬಹುವಚನಮಿದಂ ಷಷ್ಠ್ಯೈಕವಚನಸ್ಯ ಸ್ಥಾನೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯ ಮ್ ವಚಸಃ ವಚನಸ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ । ನನ್ನ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಈ ವೇದವಾಣಿಯನ್ನು ಆಲಿಸೋಣವಾಗಲಿ.

ಅನ್ನೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಋಷಿಗಳು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಪೂಜಿ ಸಿದರು. ವಸಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದ ತಾವೂ ಸಹ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ. ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ

ಅನ್ನದಿಂದ ಲೂ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದಲೂ ಬೆಳಗಿದ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಇನ್ನ್ರ ಭಗವಂತನು ಉಪಾಸಕ ನಾದ ನನ್ನ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಆಲಿಸಲಿ.

ಮುನ್ನಿನ ಮಹರ್ಷಿಗಳ್ ನುತಿಸಿದರ್ ಅನ್ನೇಚ್ಛೆಯಿಂ
ಆತ್ಮವಂತರೆನಿಪ್ಪಮುನಿ ವಸಿಷ್ಠರ್ ಜನ್ನದೊಳ್
ಹವಿಯೀಗೆ ದೇವಗಂ; ಅವನಿಂದೆ ಸಕಾಲಲೋಕಂ
ಅನ್ನಕಾಂತಿಸ್ಫುಟಂ; ಕೇಳ್ಗವನಂ ಮಮ ಸಂಸ್ತವಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೧

ಗೋರಿವೀತಿಃ ಶಾಕ್ತ್ಯಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೧ ೨ ೨೦೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦೩ ೧ ೨ ೦
ಚಕ್ರಂ ಯದಸ್ಯಾಪ್ಸ್ವಾ ನಿಷತ್ತಮುತೋ ತದಸ್ಮೈ ಮಧ್ವಿಚ್ಚಚ್ಛದ್ಯಾತ್ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨u ೩ ೨ ೩ ೨೦೩
ಪೃಥಿವ್ಯಾಮತಿಷಿತಂ ಯದೂಧಃ ಪಯೋ ಗೋಷ್ವದಧಾ

೧ ೨
ಓಷಧೀಷು ॥ ೯. ೩೩೧ ॥

ಸ್ವ - ೧೬ । ಉ - ೬ । ಧಾ - ೭೩ । ಕಿ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨
ಚಕ್ರಂ - ಯತ್ - ಅಸ್ಯ - ಅಪ್ಸು - ಆ - ನಿಷತ್ತಂ - ನಿ - ಸತ್ತಂ । ಉತ - ಉ - ತ

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ತ್ - ಅಸ್ಮೈ - ಮಧು - ಇತ್ - ಚಚ್ಛದ್ಯಾತ್ ॥ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ - ಅತಿಷಿತಂ - ಅತಿ -

೩ ೨ ೩ಕ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಸಿತಂ - ಯತ್ - ಊಧರಿತಿ । ಪಯಃ - ಗೋಷು - ಅದಧಾಃ - ಓಷಧೀಷು -

೧ ೨ ೦   ೩
ಓಷ - ಧೀಷು ॥

ಆ - ೫೬ । ಅ - ೨೪ । ಪ - ೨೦೬ । ಫ್ರ । ದ - ೪ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥೀ ದಶತಿಃ ॥ ೪ ॥ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೦ ॥

ಪುರೀಷಮ್ । ಅಥರ್ವಾ ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೩೧.೧. ೫ ೪ ೫ ೦ ೪ ೦ ೫ ೪ ೨ ೧೦ ೦
ಚಕ್ರಂಯದಸ್ಯಾಪ್ಸ್ವಾನಿಷತ್ತಾಮ್ ॥ ಉತೋೀತದಸ್ಮೈಮ

೨ ೧ ೨ ೧೦ ೨ ೧
ಧ್ವಿಚ್ಚಚ್ಛಾಽ೨೩ದ್ಯಾತ್ । ಪೃಥಿವ್ಯಾಮತಿಷಿತಂಯದೂಽ೨

೨ ೧ ೦ ೨ ೧ ೨೦ ೧೦ ೨೦
೩ಧಾಃ ॥ ಪಯೋೀಗೋೀಽ೨೩ಷೂ ॥ ಆದಧಾಓಷಧೀ

೧ ೨ ೧
ಷು । ಇಡಾಽ೨೩ಭಾಽ೩೪೩ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೫ । ದು । ೩೪ । ೫೬೨ ॥

ಸಪ್ತದಶ ದ್ವಿತೀಯಃ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೦ ॥ ದಶತಿ ॥ ೪ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇಗೇಯಗಾನೇಽಷ್ಟಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ಅಸ್ಯ ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ **ಚಕ್ರಮ್** ಆಯುಧಂ **ಅಪ್ಸು** ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ಆ ಸರ್ವತೋ‍ೀ **ನಿಷತ್ತಂ** ನಿಷಣ್ಣಮಾಸೀನ್ಮೇಘ ಹನನಾರ್ಥಮ್ । **ಉತೋೀ** ತತ್ ಅಪಿ ಚ **ಅಸ್ಮೈ** ಇನ್ದ್ರಾಯ **ಮಧ್ವಿತ್** ಉದಕಮಪಿ **ಚಚ್ಛದ್ಯಾತ್** ವಶಂ ನಯತಿ । **ಪೃಥಿವ್ಯಾಮ್ ಅತಿಷಿತಂ** ವಿಮುಕ್ತಂ **ಯದೂಧಃ** ಉದಕಮಸ್ತಿ ತತ್ ಪಯೋೀಗೋೀಷ್ವೋೀಷಧೀಷು ಚ **ಆದಧಾ** ಆದಧಾತಿ ॥

ಅಸ್ಯ ಈ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನ, ಚಕ್ರಂ ಚಕ್ರಾಯುಧವು, ಜೀವಿಗಳ ಕರ್ಮ ಫಲಪ್ರದಾನರೂಪವಾದ ಸೃಷ್ಟಿಚಕ್ರವು, ಅಪ್ಸು ಆ ನಿಷತ್ತಂ ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಾಗ, ಪ್ರಯೋಗವಾದಾಗ, ಪರಮಾಣುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದಾಗ, ತತ್ ಅದು, ಅಸ್ಮೈ ಇತ್ ಈ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ, ಈ ಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ, ಮಧು ಇತ್ ಚಚ್ಛೈದ್ಯಾತ್ ಮಧುರವಾದ, ಮೇಘಸ್ಥವಾದ ನೀರು ವಶವಾಗುವುದು ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ಮಧು - ಶ.೧೪.೧.೩.೩೦ ॥ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ವಶವಾಗುತ್ತದೆ, ಉತೋ ಮತ್ತು, ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪಾರ್ಥಿವಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಅತಿ ಪಿತಮ್ ಬಿದ್ದು ಹರಿಯುವ, ಯದೂಧಃ ಮಧುರವಾದ ಮೇಘದ ನೀರು, ಮಳೆಯ ನೀರು, ಪಯೋಗೋಷು ಗೋ ಆದಿ ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ರೂಪದಲ್ಲೂ, ಓಷಧೀಷು ಬತ್ತ ಆದಿ ಸಸ್ಯ ಬಳ್ಳಿ ಗಿಡಮರಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರರೂಪವಾಗಿಯೂ, ಆದಧಾಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು ತನ್ನ ಚಕ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಸುರಿಸಿದ ಮಳೆಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಗೋ ಆದಿ ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಲಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿಯೂ ಬತ್ತ ಆದಿ ಧಾನ್ಯ ಮರಗಿಡ ಬಳ್ಳಿ ಸಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ರೂಪವಾಗಿಯೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲ್ಪಡುವುದು.

ಜೀವಿಗಳ ಕರ್ಮಫಲವು ಅವುಗಳ ಮರಣಾನಂತರ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿ ವೃಷ್ಟಿಯ ಮೂಲಕ ಭೂಮಿಗಿಳಿದು ಗೋ ಆದಿ ಪಶುಗಳ ಹಾಲಿನ ಮೂಲಕವೂ ಗಿಡ ಮರ ಬಳಿ ಸಸ್ಯಗಳ ಆಹಾರದ ಮೂಲಕವೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಯೋನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಕರ್ಮಫಲಾನುಭವಕ್ಕಾಗಿ ಜೀವ ತಾಳುತ್ತಾ ಸೃಷ್ಟಿ ಚಕ್ರವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ - ಪಂಚಾಗ್ನಿವಿದ್ಯೆ - ಛಾಂ. ಉ. ೫.೩-೯ ಖಂಡಗಳು.

ಇಂದ್ರಚಕ್ರಂ ತ್ರಿಲೋಕದೆ ಚರಿಸಿ ವೃತ್ರವಧೆಯಂ
ಗೆಯ್ದು ಜೀವನವಿಮೋಚನವನೆಸಗುವುದು ಸತ್ಯಂ ।

ರಸದಿಂದ ಬುವಿಯಲ್ಲಿ ಚೈತನ್ಯಧಾರೆ ಸುರಿಗುಂ
ಅದುವೆ ಜೀವರ್ಗೆಲ್ಲ ಸತ್ತ್ವಸಂಪತ್ತಿಯೆನಿಕುಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೨

ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಸ್ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತ್ಯಮೂ ಷು ವಾಜಿನಂದೇವ ಜೂತಂ ಸಹೋವಾನಂತ

೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ರುತಾರಂ ರಥಾನಾಮ್ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಂ ಪೃತನಾಜಮಾಶುಂ ಸ್ವಸ್ತಯೇ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮಿಹಾ

೨
ಹುವೇಮ ॥ ೧.೩೩೨ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧
ತ್ಯಂ - ಉ - ಸು - ವಾಜಿನಂ - ದೇವಜೂತಂ - ದೇವ - ಜೂತಂ । ಸಹೋವಾ

೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ನಂ - ತರುತಾರಂ - ರಥಾನಾಮ್ ॥ ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಂ - ಅರಿಷ್ಟ - ನೇಮಿಂ - ಪೃತ

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ನಾಜಂ - ಆಶುಂ । ಸ್ವಸ್ತಯೇ - ಸು - ಅಸ್ತಯೇ - ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಂ - ಇಹ - ಹುವೇಮ ॥

ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯೋ ವಾ ॥

೫ ೦ ೨ ೦ ೧೧೧ ೨೦ ೦ ೩
೩೩೨.೧. ತ್ಯಮೂಷೂ ॥ ವಾಜಿ । ನಾಽಇ೪೫ಮ್ । ದೇವಜೂತಾಽ

೫ ೦ ೩೦ ೨ ೧ ೨ ೨ ೩ ೪
೨೩೪ಮ್ । ಸಹೋವಾನನ್ತಾ । ರುತಾಽ೩ । ರ ಽ ರಥಾ

೫ ೨ ೩ ೫ ೨
ನಾಮ್ । ಅರಿಷ್ಟನಾಽ೨೩೪ಇಮೀಮ್ । ಪೃತನಾಽ೩೪೩

೨ ೩೦ ೫ ೨ ೧ ೦ ೨ ೩ ೨
ಜಮಾಶುಮ್ ॥ ಸ್ವಸ್ತ । ಯಾಇ ॥ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮಿಹಾಽ೩೪

೨ ೪ ॥
೩ ॥ ಹೂಽ೩ವಾಽ೫ಇಮಾಽ೬೫೬ ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೮ । ಪ್ತ್ರೈ । ೧ । ೫೬೩ ॥

೨೦ ೨ ೦ ೦ ೪
೩೩೨.೨. ಈಯಇಯಾಽ೩ಹಾಇ । ತ್ಯಮೂಷುವಾಜಿನಾಽ೩ನ್ದೇಽ೩

೨ ೩೦ ೫ ೩ ೫ ೪ ೫೦ ೩ ೫
ವಜೂತಮ್ ॥ ಈಽ೪ಯಇಯಾ । ಹಾಽ೨೩೪ಇ । ಸ

೦ ೩೦ ೨ ೧ ೨ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨೦
ಹೋವಾನನ್ತಾ । ರುತಾಽ೩ । ರ ಽ ರಥಾನಾಮ್ ॥ ಈ

೨ ೧ ೨ ೧
ಯಇಯಾಽ೩ಹಾಇ । ಅರಿಷ್ಟಽ೩ । ನಾಇ । ಮೀಽ೩ಮ್ಪೃತ ।

೨^ ೩ ೪ ೫ ೩ ೫ ೪ ೫೦ ೩ ೧೧೧
ನಾಜಮಾಶೂಮ್ ॥ ಈಽ೪ಯಇಯಾ । ಹಾಽ೨೩೪೫

೨೧ ೦ ೨ ೩ ೨ ೨ ೪
ಇ । ಸ್ವಸ್ತ । ಯಾಇ । ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮಿಹಾಽ೩೪೩ ॥ ಹೂಽ೩ವಾ

॥
ಽ೫ಇಮಾಽ೬೫೬ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೮ । ಮಾ - ೧೪ । ಬೀ । ೨ । ೫೬೪ ॥

ತ್ಯಮು ತಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮೇವ **ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಂ** ತೃಕ್ಷಪುತ್ರಂ ಸುಪರ್ಣಂ ತೃಕ್ಷ ಪುತ್ರೋ ಗರ್ಗಾದಿಃ **ಸ್ವಸ್ತಯೇ** ಕ್ಷೇಮಾಯ **ಇಹ** ಅಸ್ಮಿನ್ ಕರ್ಮಣಿ **ಹುವೇಮ** ಭೃಶಮಾಹ್ವಯೇ ಮಹಿ - ಬಹುಲಂ ಛಂದಸೀತಿ - ೬.೧.೩೪ । ಹ್ವಯತೇಃ ಸಂಪ್ರಸಾರಣಂ । ಲಿಜ್ಯಾಶಿಷ್ಯಜ್ - ೩.೧.೮೬ । ಯದ್ವಾ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಯಾಂ ಲಿಙ್ವ್ಯತ್ಯಯೇನ ಶಃ - ೩.೧.೮೫ - ಕೀದೃಶಮ್? **ವಾಜಿನಾ** ಅನ್ನವಂತಂ ಬಲವಂತಂ ವಾ **ದೇವಜೂತಂ** ದೇವೈಃ ಸೋಮಾಹರಣಾಯ ಪ್ರೇರಿತಂ । ಜು ಇತಿ ಗತ್ಯರ್ಥಃ ಸೌತ್ರೋ ಧಾತುಃ ಅಸ್ಮಾತ್ ಕರ್ಮಣಿಕ್ತಃ ಪೂರ್ವಪದ ಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರತ್ವಮ್ । ಯದ್ವಾ ದೇವೈಃ ಪ್ರೀಯಮಾಣಂ ತರ್ಪ್ಯಮಾಣಮ್ । ಯದಾ ಹ ಯಾಸ್ಕಃ ಜೂತಿರ್ಗತಿಃ ಪ್ರೀತಿರ್ವಾದೇವಜೂತಂ ದೇವಪ್ರೀತಂ ವೇತಿ । **ಸಹೋವಾನಂ** ಸಹಸ್ವಂತಂ ಸಹಶ್ಯಬ್ದಾದ್ವನಿಪ್ ಮತ್ವರ್ಥೀಯಃ - ಬಲ ವಂತಂ ವಾ । ಅತ ಏವ **ರಥಾನಾಂ** ಅನ್ಯದೀಯಾನಾಂ **ತರುತಾರಂ** ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತಾರಕಮ್ । ಯದ್ವಾ ರಂಹಣ ಶೀಲಾ ಅಮೀ ಇಮೇ ಲೋಕಾ ರಥಾಃ ತಾನ್ ಸೋಮಾಹರಣ ಸಮಯೇ ಶೀಘ್ರಂ ತರೀತಾರಂ । ಶ್ರೂಯತೇಹಿ ಏಷ ಹೀಮಾನ್ ಲೋಕಾನ್ ಸದ್ಯಸ್ತರತೀತಿ । ತರತೇಸ್ತೃಚಿ ಗ್ರಸಿತಸ್ಕಭಿತೇತ್ಯಾದೌ - ೭.೨.೩೪ - ಉಡಾಗಮೋನಿಪಾತ್ಯತೇ **ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಂ** ಅಹಿಂಸಿತ ರಥಂ ಯ ದ್ವಾ । ನೇಮಿರ್ನಮನ ಶೀಲಮಾಯುಧಂ ಅಹಿಂಸಿತಾಯುಧಮ್ । ಅಥವಾ ಉಪಚಾರಾಜ್ಜನಕೇ ಜನ್ಯ ಶಬ್ದಃ । ಅರಿಷ್ಟನೇಮೇರ್ಮಮ ಜನಕಂ । **ಪೃತನಾ ಜಂ** ಪೃತನಾನಾಂ ಶತ್ರುಸೇನಾನಾಮಾಜಿತಾರಂ ಪ್ರಗಮಯಿತಾರಂ ಜೇತಾರಂ ವಾ ಅಜಗತಿಕ್ಷೇಪಣಯೋಃ । ಅಸ್ಮಾತ್ ಕ್ವಿಪ್ । ಬಲಾದಾವರ್ಧ ಧಾತುಕೇ ವಿಕಲ್ಪ ಇಷ್ಯತೇ - ೨.೪.೫೬ ವಾ ಇತಿ ವಚನಾತ್ ವೀ ಭಾವಭಾವಃ । ಯಜತೇ ರ್ವಾಡಿಜ್ ಪ್ರತ್ಯಯಃ **ಆಶುಂ** ಶೀಘ್ರಗಾಮಿನಮ್ ॥

ತ್ಯಮ್ ಉ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನೂ, ವಾಜಿನಮ್ ಸೋಮಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನ್ನವುಳ್ಳವನೂ, ಬಲಶಾಲಿಯೂ, ದೇವಜೂತಂ ಸೋಮವನ್ನು ತರಲು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದವನೂ, ದೇವತೆಗಳ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ನೂ, ಸಹೋವಾನಮ್ ಸಾಹಸಿಯೂ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವವನೂ, ರಥಾನಾಂ ತರುತಾರಮ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ರಥವನ್ನು ಜಯಿಸುವವನೂ ರಮಣೀಯ ಲೋಕಲೋಕಾನ್ತರ ಗಮನವುಳ್ಳವನೂ, ಕರ್ಮಗತಿಯ ಪ್ರೇರಕ ನೂ, ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಮಾ ನಿರ್ಬಾಧಿತ ರಥವುಳ್ಳವನೂ, ರಿಷೇರ್ಹಿಂಸಾರ್ಥ ತ್ವಾತ್ ನ ರಿಷ್ಟಂ ಅರಿಷ್ಟಮ್ । ನೇಮಿರಿತಿ ವಜ್ರನಾಮ । ಅರಿಷ್ಟಃ ಅಹಿಂಸಿತಃ ನೇಮಿರ್ವಜ್ರೋ ಯಸ್ಯ ಸ ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಃ । ತಂ ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿಮ್ । ಅಹಿಂಸಿತ ವಜ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಯಾವ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆಗೊಳಪಡದ ವಜ್ರಧಾರಿ, ಪೃತನಾ ಜಮ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಶಾಲಿಯಾಗುವ ವಿರೋಧಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಜಯಿ ಸುವ, ಆಶುಮ್ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಯಾದ, ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮ್ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ದೇವತೆ ಯನ್ನು ತೃಕ್ಷಪುತ್ರ ಸುಪರ್ಣನೆಂಬ ದೇವನನ್ನು, ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ವಾಯುರ್ವೈ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಃ - ಕ.೩೦.೫, ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಗತಿ - ಚಲನೆಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ವಾಯು ಸ್ವ ರೂಪೀ ಭಗವಂತನನ್ನು, ಸ್ವಸ್ತಯೇ ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಾಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ, ಇಹ ಈ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಹುವೇಮ ಆಹ್ವಾನಿಸುವೆವು.

ಬಹುಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರ ನೂ, ಸಾಹಸಿಯೂ, ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ರಥವನ್ನು ಜಯಿಸುವವನೂ, ಯಾವ ರೀತಿಯ ಹಿಂಸೆಗೂ ಒಳಪಡದ ವಜ್ರಾಯುಧ ಧರಿಸಿರುವವನೂ ವಿರೋ ಧ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಲ್ಲುಪವನೂ ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಯೂ ಆದ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯರೂಪೀ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ನಮ್ಮ ಕ್ಷೇಮಾಭ್ಯುದಯಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುವೆವು.

ವಿಶ್ರುತಂ ಬಲಶಾಲಿ, ದೇವಪ್ರಿಯಂ, ಸಾಹಸಿ
ಜಿಷ್ಣು, ವಜ್ರಿ, ಸಮಸ್ತಹಿಂಸಾತಿರಿಕ್ತನಿಂದ್ರಂ ।
ರಿಪುಹರಂ, ದ್ರುತಗತಿಯ ಗರುಡರೂಪಂ ಜನ್ನದೊಳ್
ಪದವಿಡಲೆನುತ್ತೆ ಸೇಮಕ್ಕೆ ಸಂಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವೆವು ॥

ಋಕ್ - ೩೩೩

ಭರದ್ವಾಜ ಋಷಿಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛನ್ದಃ । ಇನ್ದ್ರೋ ದೇವತಾ ।

೩ ೨ ೩೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨೩
ತ್ರಾತಾರಮಿನ್ದ್ರಮವಿತಾರಮಿನ್ದ್ರꣳ ಹವೇಹವೇ ಸುಹವꣳ

೨ ೩೧ ೨
ಶೂರಮಿನ್ದ್ರಮ್ ।

೩ ೨ಉ ೩೧ ೨ ೩ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಹುವೇನುಶಕ್ರಂ ಪುರುಹೂತಮಿನ್ದ್ರಮಿದꣳ ಹವಿರ್ಮಘವಾ

೩ ೧ ೨
ವೇತ್ವಿನ್ದ್ರಃ ॥ ೨.೩೩೩ ॥

೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩
ತ್ರಾತಾರಂ - ಇನ್ದ್ರಂ - ಅವಿತಾರಂ - ಇನ್ದ್ರಮ್ । ಹವೇಹವೇ - ಹವೇ - ಹ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ವೇ - ಸುಹವಂ - ಸು - ಹವಂ - ಶೂರಂ - ಇನ್ದ್ರಮ್ ॥ ಹುವೇ - ನು - ಶಕ್ರಂ

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
- ಪುರುಹೂತಂ - ಪುರು - ಹೂತಂ - ಇನ್ದ್ರಮ್ । ಇದಂ - ಹವಿಃ - ಮಘವಾ

೩ ೧ ೨ರ
- ವೇತು - ಇನ್ದ್ರಃ ॥ ೨.೩೩೩ ॥

ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ತ್ರಾತಮ್ । ಇನ್ದ್ರಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೩೩.೧. ತ್ರಾತಾರಮಿನ್ದ್ರಮವಿತಾ । ರಮೀ೬೨೩ನ್ದ್ರಾಮ್ ॥ ಹವೇ

ಹವೇಸುಹವಶ್ಂ ಶೂ । ರಮೀ೬೨೩ನ್ದ್ರಾಮ್ ॥ ಹುವಾ

ಇನುಶಕ್ರಂಪುರುಹೂ । ತಮೀ೬೨೩ನ್ದ್ರಾಮ್ ॥ ಇದಶ್ಂ

ಹ । ವಾಇಃ । ಮಘವಾ । ವಾ೬೩೪೩ಇ ॥ ತೂ೬೩ವಾ೬೫

ಇನ್ದ್ರಾ೬೬೫೬: ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೯ । ಪೋ । ೩ । ೫೬೫ ॥

ತ್ರಾತಾರಂ ಶತ್ರುಭ್ಯಃ ಪಲಾಯಿತಾರಮ್ **ಇನ್ದ್ರಂ ಹುವೇ** ಆಹ್ವಯಾಮಿ । ತಥಾ **ಅವಿತಾರಂ** ಕಾಮೈಸ್ತರ್ಪಯಿತಾರಂ ಇನ್ದ್ರಮಾವಾಹಯಾಮಿ । **ಹವೇ ಹವೇ** ಸರ್ವೇಷ್ವಾಹವನೇಷು **ಸುಹವಂ** ಸುಖೇನಾಹ್ವಾತುಂ ಶಕ್ಯಮ್ । **ಶೂರಂ** ಶೌರ್ಯವಂತಮ್ **ಶಕ್ರಮ್** ಸರ್ವಕಾರ್ಯೇಷು ಶಕ್ತಂ **ಪುರುಹೂತಂ** ಪುರುಭಿರ್ಬಹುಭಿಃ ಪಾಲನಾರ್ಥಮಾಹೂತಮ್ । ಏವಂ ವಿಧಮಿನ್ದ್ರಮ್ **ಆಹುವೇ** ಆಹ್ವಯಾಮಿ ॥ ಏವಮಾಹೂತೋ **ಮಘವಾ** ಧನವಾನ್ ಸ **ಇನ್ದ್ರಃ** ಇದಂ ಪುರೋವರ್ತಿ ಹವಿಃ **ವೇತು** ಭಕ್ಷಯತು ॥

ತ್ರಾತಾರಂ ಒಳಗಿನ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವ, ಇನ್ದ್ರಂ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು, **ಹುವೇ** ವೇದೋಕ್ತ ಮನ್ತ್ರಗಳ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುವೆ, **ಅವಿತಾರಮ್** ಮನೋ

ರಥಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವ, **ಹವೇಹವೇ** ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಘರ್ಷ ಗಳಲ್ಲೂ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲೂ, **ಸುಹವಮ್** ನಮ್ಮ ಕರೆಗೆ, ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಓಗೊಡುವ, **ಶೂರಮ್** ಶೂರನಾದ, **ಶಕ್ರಮ್** ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಶಕ್ತನೂ ಸಮರ್ಥನೂ ಆದ, **ಪುರುಹೂತಮ್** ಬಹು ಜನರಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗುವ, **ಮಘವನ್** ಧನವಂತನಾದ, **ಇನ್ದ್ರಂ** ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು, **ಇದಂ ಹವಿಃ** ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಈ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು, **ಮನೋಹವಿಃ** ತೈ.ಆ.೩.೬.೧ ‖ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಮನೋ ಭಾವವನ್ನು, **ವೇತು** ಭಕ್ಷಿಸಲಿ, ತಿಳಿಯಲಿ ಎಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ಕಾಮಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗವೆಂಬ ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ಹೊರಗಿನ ದುಷ್ಟ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದುಂಟಾಗುವ ಹಿಂಸೆಯಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಘರ್ಷದ ಕಷ್ಟಕಾಲದಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಕರೆಗೆ ಸುಮುಖನಾಗಿ ಓಗೊಡುವ ಬಹುಜನರಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುವ ಧನವಂತನೂ ಶೂರನೂ ಸಮರ್ಥನೂ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯ ಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿ ಎಂದು ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವೇದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಒಳಹೊರಗೆ ಸುಳಿವ ವೈರಿಗಳ ಹಿಂಸೆಗಳನಳಿಸಿ
ಸಕಲಸಂಕ್ಷೋಭೆಯೊಳ್ ಸುಮುಖನಾಗುತೆ ಪೊರೆಯುವ ।
ಬಹುಜನಾಹೂತಪುರುಹೂತಂ ಸಮರ್ಥನೆಂದುಂ
ಸ್ವೀಕರಿಕೆ ಸಜ್ಜಾದ ಹವಿಯನೆಂದಾಂ ನುತಿಸುವೆಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೪

ವಿಮದ ಐನ್ದ್ರಃ ವಸುಕೃದ್ವಾ ವಾಸುಕಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೋ ವಾ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯಜಾಮಹ ಇನ್ದ್ರಂ ವಜ್ರದಕ್ಷಿಣಁ ಹರೀಣಾಁ

೩ ೨ಕ ೧ ೨
ರಥ್ಯಽ೩ಂವಿವ್ರತಾನಾಮ್ ।

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರ ಶ್ಮಶ್ರುಭಿರ್ದೋಧುವದೂರ್ಧ್ವಧಾ ಭುವದ್ವಿಸೇನಾಭಿರ್ಭಯ

೩ ೧ ೨ರ
ಮಾನೋ ವಿ ರಾಧಸಾ ॥ ೩. ೩೩೪ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ಯಜಾಮಹೇ - ಇನ್ದ್ರಂ - ವಜ್ರದಕ್ಷಿಣಂ - ವಜ್ರ - ದಕ್ಷಿಣಮ್ । ಹರೀಣಾಂ - ರ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಥ್ಯಂ - ವಿವ್ರತಾನಾಂ - ವಿ - ವ್ರತಾನಾಮ್ ॥ ಪ್ರ - ಶ್ಮಶ್ರುಭಿಃ - ದೋಧುವತ್ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಊರ್ಧ್ವಧಾ - ಭುವತ್ । ವಿ - ಸೇನಾಭಿಃ - ಭಯಮಾನಃ - ವಿ - ರಾಧಸಾ ॥

ವಾರ್ತ್ರತುರಮ್ । ವೃತ್ರತುರಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೪ ೫ ೧ ೨ ೧ ೨
೩೩೪.೧. ಯಜಾಮಹೋವಾ ॥ ಆಇನ್ದ್ರಂವಜ್ರ । ದಕ್ಷಾಽ೨೩ಇಣಾ

೧ ೦ ೨ರ ೧ ೨ ೧
ಮ್ । ಹರೀಣಾಁ ರಥ್ಯಂವಿ । ವ್ರತಾಽ೨೩ನಾಮ್ । ಪ್ರಶ್ಮ

೨ ೧ರ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೫
ಶ್ರುಭಿರ್ದೋಧುವತ್ । ಊ । ರ್ಧ್ವಾಧಾಭೂಽ೨೩೪ವಾ

೧ ೨ ೧ ೧
ತ್ ॥ ವಿಸಾಇ । ನಾ । ಭಿರ್ಭಯಮಾನಾऽ೨೩: ॥ ವಾऽ೨

೪ ೨ ॥ ೫
೩ಇರಾऽ೩ ॥ ಧಾऽ೩೪೫ಸೋऽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ । ೧೦ । ದೌ । ೪ । ೫೬೬ ॥

ವಯಂ **ಇನ್ದ್ರಂ ಯಜಾಮಹೇ** ಸೋಮಲಕ್ಷಣೈರ್ಹವಿರ್ಭಿಃ ಪೂಜಯಾ ಮಃ । ಕೀದೃಶಂ? **ವಜ್ರದಕ್ಷಿಣಂ** ಶತ್ರುವಧಾಯ ಸತತಂ ವಜ್ರೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ಯಸ್ಯತಮ್ । **ವಿವ್ರತಾನಾಂ** ರಥವಾಹನಾದಿ ವಿವಿಧ ಕರ್ಮಣಾಂ **ಹರೀಣಾಂ** ಏತತ್ಸಂಜ್ಞಕಾನಾಮಶ್ವಾನಾಂ **ರಥ್ಯಮ್** ಆನೇತಾರಮ್ । ಸ ಇನ್ದ್ರಃ ಸೋಮಪಾನಾನನ್ತರಂ **ಶ್ಮಶ್ರುಭಿಃ** ಸ್ವಕೀಯೈಃ **ದೋಧುವತ್** ಪುನಃ ಧುನ್ವಾನಃ ಸನ್ **ಊರ್ಧ್ವಧಾಃ** ಊರ್ಧ್ವಂ **ವಿಭುವತ್** ವಿಶೇಷೇಣ ಪ್ರಾದುರ್ಭವತಿ । ಕಿಂಚ! **ಸೇನಾಭಿಃ** ಮರುದಾದಿಭಿಃ ಸ್ವಕೀಯೈಃ ಸೈನ್ಯೈಃ **ಭಯಮಾನಃ** ಶತ್ರೂನ್ ಕಂ ಪಯನ್ **ರಾಧಸಾ** ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥೇ ತೃತೀಯಾ - ೩.೧.೮೫ - ರಾಧೋ ಧನಂ ವೀತ್ಯುಪಸರ್ಗ ಶ್ರುತೇರ್ಯೋಗ್ಯಕ್ರಿಯಾಧ್ಯಾಹಾರಃ । ವಿವಿಧಂ ಸ್ತೋತೃಭ್ಯೋ ದದಾತಿ ॥

ವಜ್ರದಕ್ಷಿಣಃ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕವಾದ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನೂ ಹಿಡಿದಿರುವ, **ವಿವ್ರತಾನಾಮ್** ವಿವಿಧ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ, ವಿಪರೀತ ಗತಿಕರ್ಮದ, ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ, **ಹರೀಣಾಮ್** ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿರುವ, ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ಹರಿಃ - ಕೌ.೧೭.೧ ॥ ಪ್ರಾಣಾ ಇನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಕಾಠ ೮.೧. ॥ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, **ರಥ್ಯಂ** ರಥಾರೂಢನಾಗಿರುವ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿರುವ, ಶರೀರವೆಂಬ ರಥದ ಚಾಲಕನಾಗಿರುವ, **ಇನ್ದ್ರಮ್** ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು, **ಯಜಾಮಹೇ** ಸೋಮವೆಂಬ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತೇವೆ. ಶ್ಮಶ್ರುಭಿಃ ಪೌರುಷಪ್ರದರ್ಶನ ರೂಪವಾದ ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಹುರಿ

ಮಾಡುತ್ತಾ, ತನ್ನ ಸಾಧನೆಯಿಂದ ಪಡೆದ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿಯಿಂದ, ದೋಧುವತ್ ಪದೇ ಪದೇ ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ, ಪಾಪ ಭಾವನೆಯ ಮೂಲೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡು ತ್ತಾ, ಊರ್ಧ್ವಧಾಃ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ, ಮುಂದಾಳಾಗಿ, ಮೇಲಕ್ಕೇರಿ, ವಿಭುವತ್ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ, ಪ್ರಕಟವಾಗಿ, ಸೇನಾಭಿಃ ತನ್ನ ದೇವಸೇನೆ ಯಿಂದ, ಭಯಮಾನಃ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಭಯಭೀತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ರಾಧ ಸಾವಿ ತನ್ನ ಆರಾಧಕರಿಗೆ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿ ಸುವನು.

ನಾವು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಆರಾಧಿಸುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ವಿವಿಧ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾಗಿ ಆತ್ಮೀಯವಾದ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿರುವ ರಥದಲ್ಲಿ ಆರೂಢನಾಗಿ ಶೀಘ್ರಗತಿ ಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಅಂಗಭಂಗಿಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಪೌರುಷಗಳನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ ತನ್ನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಭಯಭೀತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

ಜನ್ನದೊಳ್ ನಾವು ಪೂಜಿಸುವಿಂದ್ರನೊಲ್ಮೆಯಿಂದಂ
ಹರಿಹಯರಥಾರೂಢನಾಶುಗತಿಯಿಂ ವಿಜಯಿಪಂ ।
ಓಜೆಯಂ ತೋರಿ ನಿಜಸೈನ್ಯದಿಂ ಶತ್ರುಚಯಮಂ
ನಾಶಿಪಂ ಭಕ್ತವರದಂ ಲೋಕವಂದ್ಯನೆಂದುಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೫

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಸತ್ರಾಹಣನ್ದಾಧೃಷಿನ್ತುಮ್ರಮಿನ್ದ್ರ ಮ್ಮಹಾಮಪಾರಂ

೨ ೩ ೩ ೧ ೨
ವೃಷಭꣳ ಸುವಜ್ರಮ್ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೧ ೨೦ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಹನ್ತಾ ಯೋ ವೃತ್ರꣳ ಸನಿತೋತವಾಜಂ ದಾತಾ ಮಘಾನಿ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮಘವಾ ಸುರಾಧಾಃ ॥ ೪.೩೩೫ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ಸತ್ರಾಹಣಂ - ಸತ್ರಾ - ಹನಂ - ದಾಧೃಷಿಂ - ತುಮ್ರಂ - ಇನ್ದ್ರಮ್ । ಮಹಾಂ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
- ಅಪಾರಂ - ಅ - ಪಾರಂ - ವೃಷಭಂ - ಸುವಜ್ರಂ - ಸು - ವಜ್ರಮ್ ॥ ಹನ್ತಾ

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
- ಯಃ - ವೃತ್ರಂ - ಸನಿತಾ - ಉತ - ವಾಜಮ್ । ದಾತಾ - ಮಘಾನಿ - ಮಘ

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ವಾ - ಸುರಾಧಾಃ - ಸು - ರಾಧಾಃ ॥ ೪.೩೩೫ ॥

ಮಾರುತಸ್ಯ ಧೃಷತಃ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಧೃಷತ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೩ ೨ ೩೦ ೪೦ ೫ ೧೦ ೨ ೧
೩೩೫.೧. ಸತ್ರಾ । ಹಣಾ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ದಾಧೃಷಿನ್ತೂ । ಮ್ರಮಿ

೨^ ೩ ೫ ೨ ೧೦ ೨೦ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧
ನ್ದ್ರಾ೭೨೨೩೪ವಾ । ಮಹಾಮಪಾರಂವೃಷಭꣳಸುವ

೧ ^ ೩ ೫ ೧
ಜ್ರಾ೨೨೩ಮ್ ॥ ಹನ್ತಾ೨೨ಯೋ೨೨೩೪ವೃ ॥ ತ್ರಾꣳ ಸ

೨ ೨ ೪ ೧೦
ನಿ । ತೋ೨೩೪೩ । ತಾ೨೩ವಾ೨೫ಜಾ೭೬೫೬ಮ್ ॥ ದಾ

೨೦ ೧೦ ೨ ೧ ೩೦ ೧೦ ೩ ೧೧೧
ತಾಮಘಾನಿಮಘವಾऽ೨ಸುರಾಧಾऽ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೫ । ಜು । ೫ । ೫೬೭ ॥

೪೦ ೩ ೪ ೩೦ ೪ ೫ ೨ ೨ ೩ ೫
೩೩೫.೨. ಸತ್ರಾಹಣಂದಾಧೃಷಿಮ್ । ತೂऽ೩೪೩ಮ್ರಮಿನ್ದ್ರಮ್ ॥

೨ ೧೦ ೨೦ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ^
ಮಹಾಮಪಾರಂವೃಷಭಜ್‍ಸುವಜ್ರಾऽ೨೩ಮ್ ॥ ಹನ್ತಾ

೩ ೫ ೧ ೨ . ೨ ೪
ಯೋऽ೨೩೪ವೃ ॥ತ್ರಾಜ್‍ಸನಿ।ತೋऽ೩೪೩।ತಾऽ೩ವಾ

೧೦ ೨೦ ೧೦ ೨ ೧ ೩೦
ऽ೫ಜಾऽ೬೫೬ಮ್ ॥ ದಾತಾಮಘಾನಿಮಘವಾऽ೨ಸು

೧೦ ೩ ೧೧೧
ರಾಧಾऽ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೫ । ದು । ೬ । ೫೬೮ ॥

ಸತ್ರಾಹಣಂ ಬಹೂನಾಂ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಹನ್ತಾರಂ **ದಾಧೃಷಿಂ** ಅತಿಶಯೇನಧರ್ಷಕಮ್ । **ತುಮ್ರಂ** ತುಮಿಃ ಪ್ರೇರಣ ಕರ್ಮಾ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಪ್ರೇರಕಮ್ । **ಮಹಾಂ ಮಹಾನ್ತಮ್** । **ಅಪಾರಂ** ಅಪರಿಮಾಣಂ ವಿನಾಶ ರಹಿತಯಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ವೃಷಭಂ** ಕಾಮಾನಾಂ ವರ್ಷಿತಾರಮ್ । **ಸುವಜ್ರಂ** ಶೋಭನೇನವಜ್ರೇಣೋಪೇತಮಿನ್ದ್ರಂ ವಯಂ ಸ್ತೋತಾರಃ ಸ್ತುಮ ಇತಿ ಶೇಷಃ । ಯ **ಇನ್ದ್ರೋ ವೃತ್ರಂ** ವೃತ್ರನಾಮಾಸುರಂ **ಹನ್ತಾ** ಹಿಂಸಿತಾ ಭವತಿ । ಉತಾಪಿ ಚ । ಯ ಇನ್ದ್ರೋ **ವಾಜಮ್** ಅನ್ನಂ **ಸನಿತಾ** ದಾತಾ ಭವತಿ । **ಸುರಾ ಧಾಃ** ಶೋಭನಧನಯುಕ್ತೋ ಯೋ ಮಘವೇನ್ದ್ರಃ । **ಮಘಾನಿ** ಧನಾನಿ ದಾತಾಭವತಿ ತಮಿನ್ದ್ರಂ ಸ್ತುಮಃ ಇತಿ ಪೂರ್ವೇಣ ಸಂಬನ್ಧಃ । ಅತ್ರ ಸರ್ವತ್ರ ತೃನ್ನನ್ತತ್ವಾತ್ ನ

ಲೋಕಾವ್ಯಯೇತ್ಯಾದಿನಾ - ೨.೩.೬೯ - ಷಷ್ಠೀ ಪ್ರತಿಷೇಧೇ ಸತಿ ದ್ವಿತೀಯೈವ ಭವತಿ ॥

ಸತ್ರಾಹಣಂ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದವನೂ, ಸತ್ಯದಿಂದ ಅಸತ್ಯವನ್ನು ಹನನ ಮಾಡುವವನೂ, **ದಾಧೃಷಿಂ** ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಭಯಪಡಿಸುವವನೂ, **ತುಮ್ರಂ** ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸುವವನೂ, **ಮಹಾಂ** ಮಹಾತ್ಮನೂ, **ಅಪಾರಂ** ಪರಮಿತಿ ಇಲ್ಲದವನೂ, **ವೃಷಭಂ** ಮನೋರಥದ ಮಳೆಗರೆಯುವವನೂ, **ಸುವಜ್ರಂ** ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯೂ ನ್ಯಾಯ ದಂಡಧರನೂ, **ವೃತ್ರಹನ್ತಾ** ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದವನೂ, ಪಾಪಹರನೂ, **ವಾಜಂ ಸನಿತಾ ಉತ್** ಅನ್ನದಾತನೂ ಆಗಿರುವ, **ಇನ್ದ್ರಂ** ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಸ್ತುತಿ** ಸುವೆವು, **ಸುರಾಧಾಃ** ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧನವುಳ್ಳ, **ಮಘವಾ** ಇನ್ದ್ರನು - ಯಜ್ಞೇನ ಮಘವಾನ್ ಭವತಿ ತೈ.೪.೪.೮.೧ ॥ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ದಾತನು, **ಮಘಾನಿದಾತಾ** ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು.

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಭಯಪಡಿಸಿ ಓಡಿಸುವವನೂ ನಾಶಮಾಡುವವನೂ ಪಾಪಹರನೂ ನ್ಯಾಯದಂಡಧರನೂ ಮಹಾತ್ಮನೂ ಪರಿಮಿತಿ ಇಲ್ಲದವನೂ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯದಾತನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧನಗಳ ಒಡೆಯನೂ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ ವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಅನ್ನದಾತನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸೋಣ.

ರಿಪುಭಯಕಾರನನಘನನ್ಯಾಯವೈರಿ ಮಹಿತಂ
ಯಜ್ಞಾಶ್ರಯಂ ಚಿದಾಮೇಯಂ, ಮಹಾಶ್ರೀಧರಂ ।
ಅನ್ನದಾತಾರನಿಂದ್ರಂ ಗಡಂ; ಅವನನೊಲವಿಂ
ನುತಿಸೋಣ ಬನ್ನಿಮೆಲ್ಲರ್ ಸಾಮಶಸ್ತ್ರದಿಂದಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೬

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಯೋಽ ನೋಽ ವನುಷ್ಯನ್ನಭಿದಾತಿ ಮರ್ತ ಉಗಣಾವಾ ಮನ್ಯಮಾನಸ್ತು

೧ ೨
ರೋಽ ವಾ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಕ್ಷಿಧೀ ಯುಧಾ ಶವಸಾ ವಾ ತಮಿನ್ದ್ರಾಭೀಷ್ಯಾಮ ವೃಷಮಣ

೧ ೨
ಸ್ತ್ವೋಽತಾಃ ॥ *ಋ. ೩೩೬ ॥*

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಯಃ - ನಃ - ವನುಷ್ಯನ್ - ಅಭಿದಾತಿ - ಅಭಿ - ದಾತಿ - ಮರ್ತ್ಯಃ । ಉಗಣಾ -

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಉ - ಗಣಾ - ವಾ - ಮನ್ಯಮಾನಃ - ತುರಃ - ವಾ ॥ ಕ್ಷಿಧೀ - ಯುಧಾ - ಶವಸಾ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧
- ವಾ - ತಂ - ಇನ್ದ್ರ । ಅಭಿ - ಸ್ಯಾಮ - ವೃಷಮಣಃ - ವೃಷ - ಮನಃ - ತ್ವೋಽ

೨೦ ೩
ತಾಃ - ತ್ವಾ - ಉತಾಃ ॥ *ಋ. ೩೩೬ ॥*

ಆತ್ರಮ್ । ಅತ್ರಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೦ ೪೦ ೩ ೪ ೫ ೦ ೩ ೨ ೫
೩೩೬.೧. ಯೋಽನೋಽವನುಷ್ಯನ್ನಭಿದಾ । ತಿಮಾಽ೩.೨೩೪ರ್ತಾಃ ॥

೧ ೦ ೦ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧೦
ಉಗಣಾವಾಮನ್ಯಮಾನಸ್ತುರೋಽ೨೩ವಾ । ಕ್ಷಿಧೀಯು

೦ ೦ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ಧಾಶವಸಾವಾತಮಾಽ೨೩ಇನ್ದ್ರ ॥ ಅಭಾಇಷ್ಯಾಽ೩

೨ ೧ ೨ ೨ ೧ ೨
ಮಾ ॥ ವೃಷಾಮಾಽ೩ಣಾಽ೩: । ತ್ವೋಽ೨೩ತಾಽ೩೪೩: ।

೧
ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೫ । ಭೂ । ೭ । ೫೬೯ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಯೋ** ಮರ್ತ್ಯೋ ಮನುಷ್ಯಃ **ನಃ** ಅಸ್ಮಾನ್ **ವನುಷ್ಯನ್** ಹನ್ತುಮಿಚ್ಛನ್ **ಅಭಿದಾತಿ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನಾಗಚ್ಛತಿ । ಯೋ ವಾ **ಮನ್ಯಮಾನಃ** ಆತ್ಮಾನಂ ಬಹುಮನ್ಯಮಾನೋ **ಮರ್ತ್ಯಃ ಉಗಣಾ** ವಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗಣಾಃ ಉದ್ಗೂರ್ಣಗಣಾಃ **ತುರೋ** ಹಿಂಸಿತ್ರೀರಸ್ಮದೀಯಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಅಭಿಗಚ್ಛತಿ । ಕೇನ ಸಾಧನೇನ ಹಿಂಸಿಷ್ಯನ್ **ಕ್ಷಿಧೀ** ಕ್ಷಿಃ ಕ್ಷಯೋಧೀಯ ತೇ ಕ್ರಿಯತೇ ಅನೇನೇತಿ ಕ್ಷಿಧೀಃ ತೃತೀಯೈಕ ವಚನಸ್ಯ ಪೂರ್ವಸವರ್ಣಃ ಕ್ಷಯಕರಣೇನ **ಯುಧಾ** ಆಯುಧೇನ **ಶವಸಾ** ವೇನೇನ ಬಲೇನ ವಾ ಆಯಾತಿ । **ತ್ವೋತಾಃ** ತ್ವಯಾ ರಕ್ಷಿತಾಃ **ವೃಷಮಣಃ** ವೃಷಾ ಇವಾಚರಂತೋ ವಯಂ **ತಮ್ ಅಭಿಷ್ಯಾಮ** ಅಭಿಭವೇಮ ॥

ಉರು ಗಣಯತೀತ್ಯುರುಗಣಾಃ **ಉರುಗಣಾಃ** ಸನ್‌ರುಶಬ್ದಲೋಪೇನ ಉಗಣಾಃ ಉಚ್ಯನ್ತೇ । ಏತದುಕ್ತಂ ಭವತಿ । ಯೋಽಸ್ಮಭ್ಯಮ್ ಅಲ್ಪಂ ದತ್ವಾ ಬಹು ಗಣಯತಿ ಜನೇಭ್ಯಃ ಕಥಯತಿ । ಉದ್‌ಗಣಾಃ ಉದ್ವಾಕ್ ಗಣಸ್ವಾಜ್‌ನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೧.೧೧ ॥ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುವವ ದೂಷಿಸುವವ, ಉರು ಇತಿ

ಯಜ್ಞ ನಾಮಸು ಪ್ರಥಮಂ ಪದಮ್ - ನೈ.೩.೧ ॥, **ಮನ್ಯಮಾನಃ** ವಾಚಾ ಪೂಜಯನ್ । ತನ್ನನ್ನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಂಭದವ, **ಯಃ ಮರ್ತ್ಯಃ** ಅನಾತ್ಮಾ ಹಿ ಮರ್ತ್ಯಃ ಮರ್ತಃ ಸ್ವಾರ್ಥೇಯತ್ - ಶ.೨.೨.೨೮, ಶತ್ರುವಾದ ಮನುಷ್ಯನು, **ನಃ** - ನಮ್ಮನ್ನು, **ವನುಷ್ಯನ್** ವನುಷ್ಯತಿ ಜಿಘಾಂಸತಿ - ನಿರು.೫.೨ ॥ ವಧಿಸುವ, ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ, **ತುರಃ** ಯಮನಾಮ - ನಿರು.೧೨.೧೬ ॥ ವಧಿಸಲು, **ಯಾ ಅಭಿದಾತಿ** ಮೇಲೇರಿ ಬರುತ್ತಾನೆಯೋ ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾನೆಯೋ, **ಕ್ಷಿಧೀಯುಧಾ** ಕ್ಷಯಕಾರಿಯಾದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಮರಣವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಆಯುಧಧಾರಿಯಾಗಿ, **ಶವಸಾ** ಶವಃ ಬಲಮ್ - ನಿರು.೨.೯ ॥ ಸೇನಾ ಲಕ್ಷಣವಾದ ಬಲದಿಂದ ವೇಗದಿಂದ, **ವೃಷಮಣಃ** ಬಲಿಷ್ಠ ಮನಸ್ಸಿನ ನಾವು ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವಿರುವ ನಾವು ಗೂಳಿಯಂತಿರುವ ನಾವು, **ಇನ್ದ್ರ ತ್ರೋತಾ** ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವ ನಾವು, **ತಮ್** ಆ ಆಕ್ರಮಣ ಶೀಲರನ್ನು, **ಅಭೀಷ್ಯಾಮ** ತಿರಸ್ಕರಿಸುವೆವು, ಸೋಲಿಸುವೆವು.

ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ! ತಮ್ಮನ್ನೇ ಹೊಗಳಿಕೊಂಡು ಆಕ್ಷೇಪಣೆ ದೂಷಣೆಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುತ್ತಾ ನಮ್ಮಮೇಲೇರಿ ಬರುವ ಜಂಭಗಾರರನ್ನೂ ನಮ್ಮನ್ನು ವಧಿಸಲು ಮಾರಕಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಾಗಿ ಸೇನಾಲಕ್ಷಣವಾದ ಬಲದೊಂದಿಗೆ ವೇಗವಾಗಿ ಪ್ರಹರಿಸಲು ಶಕ್ತರಾಗಿ ನಮ್ಮೆದುರು ಬರುವ ಹಿಂಸಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯ ಭರವಸೆಯಿಂದ ಗೂಳಿಯಂತೆ ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿರುವವರೂ ಮನೋದಾರ್ಢ್ಯವುಳ್ಳವರೂ ಆದ ನಾವು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವೆವು, ಸೋಲಿಸುವೆವು.

ಸ್ವಪ್ರಶಂಸಾಪರರ್, ನಿತ್ಯನಿಂದಕರುದ್ಧತರ್
ಆತತಾಯಿಗಳರಿಗಳಾಗಮಿಸೆ ನಮ್ಮನಳಿಸಲ್ ।
ಭಗವಂತ! ಮಘವಂತ! ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದೆಲ್ಲರಂ
ವೃಷಭಬಲದಿಂದೆ ನಾವಳಿಸುವೆವು ದೃಢಚಿತ್ತದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೭

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩೧ ೨ ೩೨೩ ೧೨ ೩ ೨ ೩೧೨
ಯಂ ವೃತ್ರೇಷು ಕ್ಷಿತಯಃ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾ ಯಂ ಯುಕ್ತೇಷು

೩ ೧ ೨ ೩ ೧೨
ತುರಯನ್ತೋ ಹವನ್ತೇ ।

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩೧ ೨ರ೩೧ ೨ರ
ಯಂ ಶೂರಸಾತೌ ಯಮಪಾಮುಪಜ್ಮನ್ಯಂ ವಿಪ್ರಾಸೋ

೩ ೧೨೩೧ ೨ರ
ವಾ ಜಯನ್ತೇ ಸ ಇನ್ದ್ರಃ ॥ ೬.೩೩೭ ॥

೨ ೩೧ ೨ ೩೧೨ ೧೨ರ ೩೧೨ ೩೧
ಯಂ - ವೃತ್ರೇಷು - ಕ್ಷಿತಯಃ - ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಃ । ಯಂ - ಯುಕ್ತೇಷು - ತುರ

೨ ೧೨ರ ೧ ೨ರ ೧೨ರ ೩ ೨ ೩
ಯನ್ತಃ - ಹವನ್ತೇ ॥ ಯಂ - ಶೂರಸಾತೌ - ಶೂರ - ಸಾತೌ - ಯಂ - ಅ

೨ ೧೨ರ ೧೨ರ ೩ ೨ ೧೨ರ ೩
ಪಾಂ - ಉಪಜ್ಮನ್ - ಉಪ - ಜ್ಮನ್ । ಯಂ - ವಿಪ್ರಾಸಃ - ವಿ - ಪ್ರಾಸಃ - ವಾ

೧೨ ೧೨ರ
ಜಯನ್ತೇ - ಸಃ - ಇನ್ದ್ರಃ ॥ ೬.೩೩೭ ॥

ಗೃತ್ಸಮದಸ್ಯ ಮದೌ ದ್ವೌ ಗಾರ್ತ್ಸಮದೇವಾ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಗೃತ್ಸಮದಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ರ ೦ ೨ ೨೩ ೪ ೫
೩೩೭.೧. ಹಾಉಯಂವೃತ್ರೇಷೂ । ಕ್ಷಿತಯಾ೨೩: । ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಃ ।

೧ ೦ ೨ ೧ ೦ ೫೦
ಧಮಾನಾಽ೩: । ಈಽ೨೩೪ಯಇಯಾ ॥ ಹಾಉಯಂ

೦ ೨ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೧ ೨
ಯುಕ್ತೇಷೂ । ತುರಯಽ೩ । ತೋಽಹವನ್ತಾಇ । ಹವನ್ತಾಽ

೧ ೦ ೫೦ ೦
೩ಇ । ಈಽ೨೩೪ಯಇಯಾ ॥ ಹಾಉಯಂ ಶೂರಸಾ ।

೪ ೨ ೩ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೧ ೨
ತಾಽ೩ಉಯಮ । ಪಾಮುಪಜ್ಮಾನ್ । ಉಪಜ್ಮಾಽ೩ಇನ್ ।

೧ ೦ ೫೦ ೦ ೪
ಈಽ೨೩೪ಯಇಯಾ ॥ ಹಾಉಯಂವಿಪ್ರಾಸಾಃ । ವಾಽ೩

೨ ೩ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೧ ೨ ೧
ಜಯ । ತಾಇಸಇನ್ದ್ರಾಃ । ಸಇನ್ದ್ರಾಽ೩: । ಈಽ೨೩೪ಯ ।

೫ ೫ ೩ ೧೧೧
ಇಯಾಽ೬ । ಹಾಉವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೨೩ । ಮಾ - ೨೨ । ಜ್ರಾ । ೮ । ೫೭೦ ॥

೫ ೦ ೦ ೦ ೨
೩೩೭.೨. ಯಂಯಂಯಾ । ಹಾಉಯಂವೃತ್ರೇಷೂ । ಕ್ಷಿತಯಾಽ೩: ।

೨ ೩ ೪ ೫ ೧ ೦ ೨೦ ೧ ವ ೧
ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಃ । ಧಮಾನಾಃ । ಯಂಯಂಯಽ೨ಂಯಾ

೫ ೦ ೦ ೦ ೨
ಮ್ । ಯಂಯಂಯಾ । ಹಾಉಯಂಯುಕ್ತೇಷೂ । ತುರ

೨^ ೩ ೪ ೫ ೧ ೨೦ ೧ ವ
ಯಽ೩ । ತೋಽಹವನ್ತಾಇ । ಹವನ್ತೇ । ಯಂಯಂಯಽ

೨಼ಂಯಾಮ್ ॥ ಯಂಯಂಯಾ । ಹಾಉಯ ೪ ಶೂರ

ಸಾ । ತಾऽ೩ಉಯಮ । ಪಾಮುಪಜ್ಮನ್ । ಉಪಜ್ಮನ್ ।

ಯಂಯಂಯऽ೨ಂಯಾಮ್ ॥ ಯಂಯಂಯಾ । ಹಾಉ

ಯಂವಿಪ್ರಾಸಾಃ । ವಾऽ೩ಜಯ । ತಾಇಸಇನ್ದ್ರಾಃ । ಸಇ

ನ್ದ್ರಃ । ಯಂಯಂಯऽ೨ಂಯಾಮ್ । ಯಂಯಂಯಾऽ

೬ । ಹಾಉವಾ ॥ ಈऽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೫ । ಪ - ೨೭ । ಮಾ - ೨೨ । ಘ್ರಾ । ೯ । ೫೭೧ ॥

ವೃತ್ರೇಷು ಆವರಕೇಷು ಯುದ್ಧೇಷು **ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಃ** ಕ್ರೋಧಯುಕ್ತಾಃ **ಕ್ಷಿತಯೋ** ಮನುಷ್ಯಾಃ । ಕ್ಷಯನ್ತಿ ನಿವಸಂತ್ಯತ್ರೇತಿ ಕ್ಷಿತಯೋ ಮನುಷ್ಯಾಃ । **ಯಮ್ ಇನ್ದ್ರಂ ಹವನ್ತೇ** ಆಹ್ವಯನ್ತಿ **ಯುಕ್ತೇಷು** ಸನ್ನದ್ಧೇಷು ಆಯುಧೈರ್ಯುಕ್ತೇಷು ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು **ತುರಯನ್ತಃ** ಪರಸ್ಪರಂ ಹಿಂಸನ್ತೋ ಜನಾಃ ಯಮಾಹ್ವಯನ್ತಿ । **ಶೂರಸಾತೌ** ಶೂರಾಣಾಂ ಸಂಭಜನೇ ಯಮಾಹ್ವಯನ್ತಿ । ಯುದ್ಧ ಜಯಾರ್ಥಮಿತಿ ಶೇಷಃ । ಕಿಂಚ! **ಅಪಾಮ್** ಉದಕಾನಾಂ **ಸಾತೌ** ಲಾಭೇ **ಯಮ್ ಉಪಜ್ಮನ್** ವೃಷ್ಟಿಪ್ರದಾನಾರ್ಥಂ ಯಮುಪಗಚ್ಛನ್ತಿ ಆಹ್ವಯನ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ವಿಪ್ರಾಸೋ** ವಿಪ್ರಾಃ ಮೇಧಾವಿನೋ ಯಜಮಾನಾಃ ಯಮಿನ್ದ್ರಂ **ವಾಜಯನ್ತೇ** ವಾಜಿನಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಹವಿರ್ಭಿರ್ಬಲಿನಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಸತಾದೃಶ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

ವೃತ್ರೇಷು ಯುದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಪಾಪ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ, **ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಾಃ** ಸಂಘರ್ಷ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಕ್ರೋಧಯುಕ್ತರಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ, **ಕ್ಷಿತಯಃ** ಮಾನವರು, **ಯಂ ಹವನ್ತೇ** ಯಾರನ್ನು ಆಮನ್ತ್ರಿಸುತ್ತಾರೆಯೋ, **ಯುಕ್ತೇಷು** - ಪುಣ್ಯ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ, ಆಯುಧ ಹಸ್ತರಾಗಿ, **ತುರಯನ್ತಃ** - ಆತುರಾತುರವಾಗಿ ಬಹುತ್ವರೆಯಿಂದ, **ಯಂ** ಯಾರನ್ನು, ಸ್ವಯಂ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೋ **ಶೂರಸಾತೌ** ಶೂರರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಎದುರಿಸುತ್ತಾ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು, **ಯಂ** ಯಾರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ, ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ, **ಅಪಾಮ್ ಯಂ** ನೀರಿಗಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾರೆಯೋ, **ಉಪಜ್ಮನ್ ಯಂ** ಮಳೆಯಾಗಬೇಕೆಂದು ಯಾರನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೋ, **ವಿಪ್ರಾಸಃ** ಮೇಧಾವಿಗಳಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರು - ಏತೇ ವೈ ವಿಪ್ರಾ ಯದೃಷಯಃ - ಶ.೧.೪.೨.೮ ॥ ಋಷಿತುಲ್ಯರಾದ ಋಷಿಗಳು, **ವಾಜಯನ್ತೇ ಯಂ** ಯಾರಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವರೋ, **ಸಃ ಇನ್ದ್ರಃ** ಅವನೇ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು.

ಯುದ್ಧಾದಿ ಆಪತ್ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಪುಣ್ಯಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೂರವೀರರು ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಮಾರಕ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಬಾಯಾರಿ ಕಂಗೆಟ್ಟು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಾ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿಗಾಗಿಯೂ ಸುಖಸಮೃದ್ಧಿ ಗಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವಾಗಲೂ ಋತ್ವಿಜರು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವಾಗಲೂ ಯಾರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತಾರೋ, ಅವನೇ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು.

ಆಪದದೆ, ಸಂಗರದೆ, ಪುಣ್ಯಪ್ರಸಂಗದೆ ಸದಾ
ವಿಜಿಗೀಷೆಯಾರ್ತಿಯೊಳ್ ಬಾಯಾರಿ ಕಂಗೆಡುತಿರಲ್ ।
ಜೀವನಕ್ಕೆಂದು ಸೊಗಕೆಂದು ಋತ್ವಿಜರು ಸವದೊಳ್
ಯಾರಂ ನೆನೆವರೋ ಅವನೆಗಡಂ ದೇವದೇವಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩೮

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಗಾಥಿನಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨
ಇನ್ದ್ರಾ ಪರ್ವತಾ ಬೃಹತಾ ರಥೇನ ವಾಮೀರಿಷ ಆ ವಹತ ೦

೩ ೧ ೨
ಸುವೀರಾಃ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ವೀತಙ್ ಹವ್ಯಾನ್ಯಧ್ವರೇಷು ದೇವಾ ವರ್ದ್ಧೇಥಾಂ ಗೀರ್ಭಿರಿಡಯಾ

೧ ೨
ಮದನ್ತಾ ॥ ೭.೩೩೮ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩
ಇನ್ದ್ರಾಪರ್ವತಾ - ಬೃಹತಾ - ರಥೇನ । ವಾಮೀಃ - ಇಷಃ - ಆ - ವಹತಂ -

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಸುವೀರಾಃ - ಸು - ವೀರಾಃ ॥ ವೀತಂ - ಹವ್ಯಾನಿ - ಅಧ್ವರೇಷು - ದೇವಾ । ವ

೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ರ್ದ್ಧೇಥಾಂ - ಗೀರ್ಭಿಃ - ಇಡಯಾ - ಮದನ್ತಾ ॥ ೭.೩೩೮ ॥

ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರಮ್ । ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಇನ್ದ್ರಾಪರ್ವತೌ ವಾ ॥

೪ ೫ ೨ರ ೧ ೦ ೦
೩೩೮.೧. ಇನ್ದ್ರಾಹಾಉ । ಹಾಹೋಇ । ಪರ್ವತಾಬೃಹತಾರಥಾ೨

^ ೩ ೨ ೫ ೪ರ ೫
೨ಇನಾ೭೨ಉವಾ೭೩ । ಊ೭೩ಳಪಾ ॥ ವಾಮೀರ್ಹಾ

೨೦ ೧ ೦ ^ ೩
ಉ । ಹಾಹೋಇ । ಇಷಆವಹತ ॅ ಸುವಾ೨ಇರಾ೨

೨ ೫ ೪೦ ೫ ೨೦ ೧
ಉವಾ೩ । ಊ೩ಳಪಾ ॥ ವೀತ ॅ ಹಾಉ । ಹಾಹೋ

೦ ೦ ^ ೩ ೨
ಇ । ಹವ್ಯಾನ್ಯಧ್ವರೇಷುದಾ೨ಇವಾ೨ಉವಾ೩ । ಊ

೫ ೪ ೫ ೨೦ ೧ ೦ ೦
೩ಳಪಾ ॥ ವರ್ದ್ಧಾಹಾಉ । ಹಾಹೋ । ಥಾಂಗೀರ್ಭಿರಿಡ

೦ ^ ೩ ೨ ^ ^ ೫
ಯಾಮದಾ೨ನ್ತಾ೨ಉವಾ೩ ॥ ಊ೩೨೩ಳಪಾ ॥

ದೀ - ೧೪ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೧೫ । ತ್ಲು । ೧೦ । ೫೭೨ ॥

ಇನ್ದ್ರಾಪರ್ವತಾ ಇನ್ದ್ರಶ್ಚ ಪರ್ವತಶ್ಚ ಹೇ ಇನ್ದ್ರಾ ಪರ್ವತೌ । **ಬೃಹತಾ** ಮಹತಾ ರಥೇನಾಗತ್ಯ **ವಾಮೀ** ಏನನೀಯಾಃ **ಸುವೀರಾಃ** ಶೋಭನ ಪುತ್ರೋಪೇತಾಃ **ಇಷಃ** ಅನ್ನಾನಿ **ಆವಹತಮ್** ಅಸ್ಮದರ್ಥಂ ಧಾರಯನ್ತಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಕಿಂಚ! ಹೇ **ದೇವಾ** ದೇವೌ ದ್ಯೋತಮಾನೌ । ಹೇ ಇನ್ದ್ರಾಪರ್ವತೋ **ಅಧ್ವರೇಷು** ಅಸ್ಮತ್ ಸಂಬಂಧಿ ಯಜ್ಞೇಷು **ಹವ್ಯಾನಿ** ಹವನ ಯೋಗ್ಯಾನಿ ಪುರೋಡಾಶಾದೀನಿ ಹವೀಂಷಿ **ವೀತಂ** ಭಕ್ಷಯಂತಮ್ । ತಥಾ **ಇಡಯಾ** ಅಸ್ಮಾಭಿರ್ದತ್ತೇನಾನ್ನೇನ **ಮದನ್ತಾ** ಹೃಷ್ಯಂತೌ ಯುವಾಂ **ಗೀರ್ಭಿಃ** ಸ್ತುತಿಲಕ್ಷಣಾಭಿರಸ್ಮದೀಯಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿಃ **ವರ್ದ್ಧೇಥಾಂ** ಪ್ರವೃದ್ಧೌ ಭವತೌ ॥

ಇನ್ದ್ರಪರ್ವತೌ ಇನ್ದ್ರ ಮತ್ತು ಪರ್ವತರೇ, ಪರ್ವತ ಮೇಘಾಭಿಮಾನ ದೇವತೆ ಪರ್ಜನ್ಯ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಮೇಘ - ಸುವೃಷ್ಟಿಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧಿ ಸೂಚಕ, ಮಹತಾ ರಥೇನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ರಥದಲ್ಲಿ, ವಾಮೀ

ಶ್ಲಾಘ್ಯರಾದ ಸ್ತುತಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಾದ, ಸುವೀರಾಃ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳಾದ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರನ್ನೂ, ಇಷಃ ಭೋಗೈಶ್ವರ್ಯಪ್ರತೀಕವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೂ, ಆವ ಹತಂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರಿ, ದೇವಾಃ ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಕರಾದ ತಾವುಗಳು, ಅಧ್ವರೇಷು ನಾವು ನೆರವೇರಿಸುವ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, ಹವ್ಯಾನಿ ಪುರೋಡಾಶಾದಿ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು, ವೀತಂ ಭಕ್ಷಿಸೋಣವಾಗಲಿ, ಇಡಯಾ ನಾವು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ, ಮದನ್ತಾ: ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ, ಗೀರ್ಭಿಃ ನಾವು ಪಠಿಸುವ ವೇದವಾಣಿಯ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ, ವರ್ದ್ಧೇಥಾಂ - ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ.

ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾದ ಇನ್ದ್ರಪರ್ವತ ನಾಮಕ ದೇವತೆಗಳೇ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ರಥದಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿ ಶ್ಲಾಘ್ಯರಾದ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರನ್ನೂ ಭೋಗೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಕೇತವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ. ನಾವು ನೆರವೇರಿಸುವ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಪವಿತ್ರವಾದ ಪುರೋಡಾಶಾದಿ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತಾವು ಭಕ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ, ನಾವು ಪಠಿಸುವ ವೇದ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿರಿ.

ಸ್ವಪ್ರಕಾಶೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದೇವತೆಗಳೆ! ರಥದೊಳ್
ಬನ್ನಿಮಿತ್ತಲ್; ಸ್ತುತ್ಯಪುತ್ರಪೌತ್ರರನೀಯುತುಂ ।
ಭೋಗಶಕ್ತಿಪ್ರತೀಕಾನ್ನವೀಯುತ್ತುಮೆಮಗಂ,
ನಾವೀವ ಹವಿಯನಾಸ್ವಾದಿಸಿಂ, ಕೇಳಿ ನುತಿಯಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೩

ರೇಣುರ್ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೫ ೩ ೧ ೨ ೩
ಇನ್ದ್ರಾಯ ಗಿರೋ ಅನಿಶಿತಸರ್ಗಾ ಅಪಃ ಪ್ರೈರಯತ್ಸಗರಸ್ಯ

೧ ೨
ಬುಧ್ನಾತ್ ।

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಯೋ ಅಕ್ಷೇಣೇವ ಚಕ್ರಿಯಾ ಶಚೀಭಿರ್ವಿಷ್ವಕ್ತಸ್ತಮ್ಭ ಪೃಥಿವೀಮುತ

ದ್ಯಾಮ್ ॥ ೮.೩೩೯ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
ಇನ್ದ್ರಾಯ - ಗಿರಃ - ಅನಿಶಿತಸರ್ಗಾಃ - ಅನಿಶಿತ - ಸರ್ಗಾಃ । ಅಪಃ - ಪ್ರ - ಐ

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧
ರಯತ್ - ಸಗರಸ್ಯ - ಸ - ಗರಸ್ಯ - ಬುಧ್ನಾತ್ ॥ ಯಃ - ಅಕ್ಷೇಣ - ಇವ - ಚಕ್ರಿ

೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಯಾ - ಶಚೀಭಿಃ । ವಿಷ್ವಕ್ - ವಿ - ಸ್ವಕ್ - ತಸ್ತಂಭ - ಪೃಥಿವೀಂ - ಉತ

ದ್ಯಾಮ್ ॥ ೮.೩೩೯ ॥

ಸಾವಿತ್ರಾಣಿ ಷಟ್‌ಸಾಮಾನಿ । ಷಣ್ಣಾಂ ಸವಿತಾ ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೨ ೧ರ ೨ ೧ ೨^ ೩
೩೩೯.೧. ಹಾಽ೩ । ಹಾಇ । ಇನ್ದ್ರಾಯಗಾಇ । ರಾಽ೩ಅನಿ । ಶೀತ

೪ ೫ ೨ ೧ರ
ಸರ್ಗಾಃ ॥ ೧ ॥ ಅಸಾಉ । ಅಸಾಉ । ಇನ್ದ್ರಾಯಗಾಇ ।

೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧ರ
ರಾಽ೩ಅನಿ । ಶೀತಸರ್ಗಾಃ ॥ ೨ ॥ ಕುವಾ । ಕುವಾ । ಇನ್ದ್ರಾ

೨ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೨
ಯಗಾಇ । ರಾಽ೩ಅನಿ । ಶೀತಸರ್ಗಾಃ ॥ ೩ ॥ ಅಯಾ

೧ ೦ ೨ ೧ ೨ ೩
ಮ್ । ಅಯಾಮ್ । ಅಪಃಪ್ರೈರಾ । ಯಾಽ೩ತ್ಸಗ । ರಸ್ಯ

೪ ೫ ೧ ೨ ೧ ೨ ೦ ೧೦
ಬುಧ್ನಾತ್ ॥ ೪ ॥ ಅವಿದಾऽಕಿತ್ । ಅವಿದತ್ । ಯೋಽಅಕ್ಷೇ

೨ ೧ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧
ಣಾಇ । ವಾऽಇಚಕ್ರಿ । ಯಾೌಶಚೀಭೀಃ ॥ ೫ ॥ ಇಹಾऽ೨

೨^ ೫ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨
೩ । ಈऽಇಳಹಾ । ವಿಷ್ವಕ್ತಸ್ತಾ । ಭಾऽಇಪೃಥಿ । ವೀऽಇಳ೩

೨ ೪ ॥
ಮ್ । ಊऽಇತಾऽಇದ್ಯಾ೬ಇ೬ಮ್ ॥ ೬ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೩೧ । ಮಾ - ೨೨ । ಕಾ । ೧೧ । ೫೭೩ ॥

ಏವಂ ಷಟ್‌ಸಾಮಾನಿ ॥

ಇನ್ದ್ರಾಯ ಇನ್ದ್ರಾರ್ಥಮ್ **ಅನಿಶಿತಸರ್ಗಾಃ** ಅತನೂಕೃತ ವಿಸರ್ಗಾಃ ಉಪರ್ಯುಪರಿ ವರ್ತಮಾನಾಃ ಯಾಃ **ಗಿರಃ** ಸ್ತುತಯಃ ತಾಭಿರ್ಗೀರ್ಭಿಃ **ಸಗರಸ್ಯ** ಅಂತರಿಕ್ಷಸ್ಯ **ಬುಧ್ನಾತ್** ಪ್ರದೇಶಾತ್ **ಅಪಃ** ಉದಕಾನಿ **ಪ್ರೈರಯತ್** ಪ್ರೇರಯತಿ ಯಃ ಇನ್ದ್ರಃ **ಶಚೀಭಿಃ** ಕರ್ಮಭಿಃ **ಪೃಥಿವೀಮ್ ಉತ** ಅಪಿ ಚ । **ದ್ಯಾಂ** ದಿವಂ ಚ **ಚಕ್ರಿಯಾೌ** ರಥ ಚಕ್ರಾಣಿ **ಅಕ್ಷೇಣೇವ** ತಥಾ ರಥಾಕ್ಷೇಣ ತದ್ವತ್ **ವಿಷ್ವಕ್** ಸರ್ವತಃ ತಸ್ತಮ್ಭ ಅಸ್ತಭ್ನಾತ್ ॥

ಶಚೀಭಿಃ ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತನ್ನ ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ, **ಪೃಥಿವೀಮ್** ಭೂಲೋಕವನ್ನೂ, **ಉತ** ಮತ್ತು, **ದ್ಯಾಮ್** ದ್ಯು ಲೋಕವನ್ನೂ, **ಚಕ್ರಿಯಾೌ** ರಥದ ಎರಡೂ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು, ಕರ್ಮಚಕ್ರವನ್ನು, **ಅಕ್ಷೇಣೇವ** ಅಚ್ಚುಪಟ್ಟಿ ತನ್ನ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಕರ್ಮಶಕ್ತಿಯಿಂದ, **ವಿಷ್ವಕ** ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೂ ಸುತ್ತಲೂ, **ತಸ್ತಂಭ** ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ, **ಯಃ ಇನ್ದ್ರಾಯ** ಇಂತಹ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಿಗಾಗಿ, **ಅನಿಶಿತಸರ್ಗಾಃ** ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಪಠಿತವಾಗುವ ಅನಾದಿಯಾದ ಅಕೃತ್ರಿಮವಾದ, **ಗಿರಃ** ವೇದವಾಣಿಯಿಂದ

ಸ್ತುತಿಸುವರು, ಸಗರಸ್ಯ ಬುಧ್ನಾತ್ ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಮೂಲದಿಂದ, **ಆಪಃ** ನೀರನ್ನು ಮಳೆಯನ್ನು, ಪ್ಲೈರಯತ್ ಪ್ರೇರಿಸುವನು.

ರಥದ ಅಚ್ಚುಪಟ್ಟಿಯು ಎರಡೂ ಚಕ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಸುತ್ತಿಸುವಂತೆಯೇ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಭಗವಂತನು ಸ್ವಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಭೂಲೋಕ ದ್ಯುಲೋಕ ವೆಂಬ ಎರಡೂ ಕರ್ಮಚಕ್ರಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸುತ್ತಲೂ ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇಂತಹ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ಅನಾದಿಯಾದ ವೇದಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದ ಮೂಲದಿಂದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸ್ಯಂದನಾಕ್ಷಂ ಚಕ್ರವೆರಡಂ ನಿಯಂತ್ರಿಪಂದಂ
ದೇವಂ ದ್ಯುಲೋಕ-ಭೂಲೋಕಂಗಳಂ ಪ್ರೊರೆದಪಂ ।
ಇಂತಪ್ಪ ಶಚಿಯೊಡೆಯನಾಗಮಸ್ತುತಿಗಳಿಂದಂ
ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಂತಂತರಿಕ್ಷಾದೆ ಮಳೆಯನಿಳೆಗಿಳಿಸುವಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೪೦

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಯಮೋ ವೈವಸ್ವತಃ ವಾ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ತ್ವಾ ಸಖಾಯಃ ಸಖ್ಯಾ ವವೃತ್ಯುಸ್ತಿರ ಽ ಪುರೂ ಚಿದರ್ಣವಾಞ್ಜ
ಗಮ್ಯಾಃ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧
ಪಿತುರ್ನಪಾತಮಾ ದಧೀತ ವೇಧಾ ಅಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಯೇ ಪ್ರತರಾಂ

೨೦
ದೀದ್ಯಾನಃ ॥ ೯.೩೪೦ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಆ - ತ್ವಾ - ಸಖಾಯಃ - ಸ - ಖಾಯಃ - ಸಖ್ಯಾ - ಸ - ಖ್ಯಾ - ವವೃತ್ಯುಃ । ತಿರಃ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦
- ಪುರು - ಚಿತ್ - ಅರ್ಣವಾನ್ - ಜಗಮ್ಯಾಃ ॥ ಪಿತುಃ - ನಪಾತಂ - ಆ -

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ದಧೀತ - ವೇಧಾಃ । ಅಸ್ಮಿನ್ - ಕ್ಷಯೇ - ಪ್ರತರಾಂ - ದೀದ್ಯಾನಃ ॥ ೯.೩೪೦ ॥

ಕೃತೀಪಾದಸ್ಯ ವೈರೂಪಸ್ಯ ಸಾಮ । ವಿರೂಪಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦ ೫೦ ೪ ೫೦ ೪೦ ೫ ೪ ೨೧ ೦
೩೪೦.೧. ಆತ್ವಾಸಖಾಯಃಸಖ್ಯಾವವೃತ್ಯೂಃ ॥ ತಿರ ೪ಪುರೂಚಿದ

೦ u೦ ೦ ೨ ೧
ರ್ಣವಾಙ್ಜಗಾಽ೨ಮ್ಯಾ । ಹಾಉಹೋಽ೩ವಾ ॥ ಪಿತುರ್ನ್ನ

೦ ೦ ೦ u ೦ ೦ ೨
ಪಾತಮಾದಧೀತವಾಽ೨ಇಧಾ । ಹಾಉಹೋಽ೩ವಾ ॥

೧ ೦ ೦೦ u ೦ ೨೦
ಅಸ್ಮಿನ್ಕ್ಷಯೇಪ್ರತರಾಂದೀದಿಯಾಽ೨ನಾ । ಹಾಉಹೋಽ೩

೨ ೦ ೧ ೩ ೧೧೧
ವಾ । ಔಹೋಽ೨ ॥ ಇಹಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೯ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೨ । ಧಾ । ೧೨ । ೫೭೪ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಾ!** ತ್ವಾಂ **ಸಖಾಯಃ** ಸ್ತೋತಾರಃ **ಸಖ್ಯಾ** ಸಖ್ಯೇನ ಸ್ತುತಿಭಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಾಭಿಃ **ಆವವೃತ್ಯುಃ** ಅಭಿಮುಖಂ ಕುರ್ವಂತಿ । ಯತಸ್ತ್ವಂ

ತಿರಃ ತಿರ್ಯಗ್ಭೂತ್ವಾ **ಪುರು** ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮ್ । **ಅರ್ಣವಮ್** ಅಂತರಿಕ್ಷಂ **ಜಗ**
° **ಮ್ಯಾಃ** ಅಗಚ್ಛಃ । **ಚಿಚ್ಛಬ್ದಃ** ಕಾರಣಪರಃ । ಅಥ ಪರೋಕ್ಷಕೃತಃ । **ವೇಧಾ** ವಿಧಾ
ತಾ ಇನ್ದ್ರಃ **ಪಿತುಃ** ಮದೀಯಸ್ಯ **ನಪಾತಂ** ಪೌತ್ರಂ ಮಮಪುತ್ರಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ।
ತಮಾದಧೀತ ಪ್ರಯಚ್ಛತು । ಕೀದೃಶಃ? **ಅಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಯೇ** ನಿವಾಸಭೂತೇ
ಯಜ್ಞೇ **ಪ್ರತರಾಂ** ಪ್ರಕೃಷ್ಟಂ **ದೀದ್ಯಾನಃ** ತೇಜಸಾ ದೀಪ್ಯಮಾನ ಇನ್ದ್ರಃ ಪುತ್ರಂ
ದದಾತು ॥

ಸಖಾಯಃ ನಮ್ಮವರೇ ಆದ ಋತ್ವಿಜರು, ಸ್ತೋತೃಗಳು, ಭಕ್ತರು ಆಪ್ತನಾದ ಯಮಸು, **ಸಖ್ಯಾ** ಪ್ರಿಯವಾದ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ, ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ, ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಪ್ರೇಮಸಂಪಾದನೆಗಾಗಿ, **ತ್ವಾ** ನೀನು, **ಆವವೃತ್ಯುಃ** ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ದಯಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸುವರು, ಅಭಿಮುಖರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವರು, **ತಿರಃ** ಅದೃಶ್ಯಭಾವದಿಂದ ಮರೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಜನವಾದ, **ಪುರೂಚಿತ್ ಅರ್ಣವಮಾ** ಬಹುವಿಸ್ತಾರವಾದ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆನಂದಸಾಗರದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾದ ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ, **ಜಗಮ್ಯಾಃ** ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವೆ, ಬಹುಶೀಘ್ರವಾಗಿ ದಯಮಾಡಿರುವೆ, **ಅಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಯೇ** ನಾವು ನೆರವೇರಿಸುವ ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ, ನಮ್ಮ ಹೃದಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ, **ಪ್ರತರಾಂ ದೀದ್ಯಾನಃ** ಉಜ್ವಲವಾದ, ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ, **ವೇಧಾಃ** ವಿಧಾತನಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು, **ಪಿತುಃ ನ ಪಾತಮ್ ಆದಧೀತ** ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು, ನನಗೆ ಸಂತಾನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ, ತಂದೆಯು ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆನಂದಿಸುವಂತೆ, ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ನೀಡುವಂತೆ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ತನ್ನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಭಕ್ತರಾದ ಋತ್ವಿಜರು ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾದ ವೇದಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ನೀನು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವರು, ಅದೃಶ್ಯವಾಗಿ

ಅನ್ತರಿಕ್ಷ ದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಮಳೆಯ ರೂಪದಿಂದ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿ ಅವತರಿಸುವ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ನೀನು ನಾವು ನೆರವೇರಿಸುವ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದಯಮಾಡಿ ತಂದೆಯು ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ ಒಲವಿನಿಂದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೀಡು ನಮ್ಮ ಹೃದಯಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಕನ್ನು ಮೂಡಿಸಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನಿನ್ನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊ.

ಋತ್ವಿಜರ್ ನುತಿಗಳಿಂದೆಮ್ಮೆದುರು ನಿನ್ನ ಕರೆವರ್
ಅಂತರಿಕ್ಷಾದೆ ಮಳೆಯೆನಿಪ್ಪ ನೀನೆಮ್ಮ ಸವಕಂ ।
ಬಲ್ಮೆಯಿಂದಾಗಮಿಸಿ ಮೊಮ್ಮನಂ ತಂದೆಯೆಂಬೊಲ್
ಕಾಪಿಡಯ್, ಸಂಪದವನಿತ್ತು ಬೆಳಕಂ ಮೂಡಿಸಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೪೧

ಗೋತಮೋರಾಹೂಗಣಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨u ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಕೋ ಅದ್ಯಯುಙ್ಕ್ತೇ ಧುರಿ ಗಾ ಋತಸ್ಯ ಶಿಮೀವತೋ ಭಾಮಿನೋ

೩ ೨
ದುರ್ಹೃಣಾಯೂನ್ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಆಸನ್ನೇಷಾಮಪ್ಸುವಾಹೋ ಮಯೋಭೂನ್ಯ ಏಷಾಂ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಭೃತ್ಯಾಮೃಣಧತ್ಸ ಜೀವಾತ್ ॥ *೧೦.೩೪೧ ॥*

ಸ್ವ - ೧೮ । ಉ - ೪ । ಧಾ - ೨೬ । ಘೂ ॥

೨ ೩೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩೧೨ ೧೨ರ
ಕಃ - ಅದ್ಯ - ಅ - ದ್ಯ - ಯುಜ್‌ತೇ - ಧುರಿ - ಗಾಃ - ಋತಸ್ಯ । ಶಿಮೀವತಃ -

೩ ೧೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩೨೩
ಭಾಮಿನಃ - ದುರ್ಹೃಣಾಯೂನ್ - ದುಃ - ಹೃಣಾಯೂನ್ ॥ ಆಸನ್ - ಏಷಾ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ಮ್ - ಅಪ್ಸುವಾಹಃ - ಅಪ್ಸು - ವಾಹಃ - ಮಯೋಭೂನ್ - ಮಯಃ - ಭೂನ್ ।

೩ ೨ ೩೧೨ ೩
ಯಃ - ಏಷಾಂ - ಭೃತ್ಯಾಂ - ಋಣಧತ್ - ಸಃ - ಜೀವಾತ್ ॥

ಆ - ೭೦ । ಅ - ೨೯ । ಪ - ೨೩೫ । ಭು । ದ - ೫ ॥

ಇತಿ ಪಞ್ಚಮೀ ದಶತಿಃ ॥ ೫ ॥ ಏಕಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೧ ॥

ಇತಿ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ಸಮಾಪ್ತಾ । ಇತಿ ಚತುರ್ಥಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಯ ಪ್ರಥಮೋರ್ಧಃ ॥

ಆಮಹೀಯವಮ್ । ಆಮಹೀಯುಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ರ ೦ ೦ ೫ ೧ ೦ ೦
೩೪೧.೧. ಕೋಽದ್ಯಯುಙ್ಕ್ತೇಧುರಿಗಾಋತಸ್ಯಾ೭ಏ ॥ ಶಿಮೀವತೋ

೦ ೦ ೨ ೧ ೨ ೦೧೦ ೦
ಭಾಮಿನೋದುರ್ಹೃಣಾ೭೨೩ಯೂನ್ ॥ ಆಸನ್ನೇಷಾಮ

೦ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ೦ ೦ ೦
ಪ್ಸುವಾಹೋಮಯೋ೭೨೩ಭೂನ್ ॥ ಯಏಷಾಂಭೃತ್ಯಾ

ನ ೨ ೫
ಮೃಣಧತ್ಸಜಾಇವಾ೭೩೨ಉವಾ೭೩ ॥ ಊ೭೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೧೫ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೮ । ಮೈ । ೧೩ । ೫೭೫ ॥

ತ್ರಯೋದಶತ್ತೃತೀಯಃ ಏಕಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೫ ॥

ಇತಿ ತ್ರಿಷ್ಟುಭಮೈನ್ದ್ರಮ್ ॥

ಅದ್ಯ ಅಸ್ಮಿನ್ ಕರ್ಮಣಿ **ಋತಸ್ಯ** ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಗಚ್ಛತ ಇನ್ದ್ರಸಂಬಂಧಿನೋ ರಥಸ್ಯ **ಧುರಿ** ಅಶ್ವವಹನ ಪ್ರದೇಶೇ **ಗಾಃ** ಗತಿಮತೋಽಶ್ವಾನ್ ಏಷಾಮಶ್ವಾ ನಾಂ ಸಂಬಂಧಿನಃ ಪ್ರಗ್ರಹಾನ್ವಾ **ಆಸನ್** ಆಸ್ಯೇನ ತಜ್ಜನಿತೇನ ಸ್ತೋತ್ರೇಣ **ಕೋಽಯುಙ್ಕ್ತೇ** ಕೋ ನಾಮ ನಿಯೋಕ್ತುಂ ಶಕ್ನೋತೀತಿ ನ ಕೋಽಪೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಕೀದೃಶಾನಶ್ವಾನ್? **ಶಮೀವತಃ** ವೀರ್ಯಕರ್ಮೋಪೇತಾನ್ । **ಭಾ ಮಿನಃ** ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಾನ್ **ದುರ್ಹೃಣಾಯೂನ್** ಪರೈರ್ದುಸ್ಸಹೇ ನ ಕ್ರೋಧೇನ ಯುಕ್ತಾನ್ ಹೃಣೀನತಿಃ ಕ್ರುಧ್ಯತಿ ಕರ್ಮಾ - ನೈ ೨.೧೩ - . **ಅಪ್ಸುವಾಹಃ** ಆಪಃ ಕರ್ಮಾಣಿ ತೇಷು ಇನ್ದ್ರಂ ವಹನ್ತೀತಿ ತಾನ್ **ಮಯೋಭೂನ್** ಮಯಸಃ ಸುಖಸ್ಯ । ಭಾವಯಿತ್ನೂನ್ । ಸ್ವಕೀಯಾನಾಂ ಸುಖಪ್ರದಾನಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ಯೋ** ಯಜಮಾನಃ **ಏಷಾಮ್** ಈ ದೃಶಾನಾಮಶ್ವಾನಾಂ ಭೃತ್ಯಾಂ ಭರಣಕ್ರಿಯಾಂ ರಥ ವಹನಕ್ರಿಯಾಮ್ **ಋಣಧತ್** ಸಮರ್ಥಯತಿ ಸ್ತೌತೀತಿ ಯಾವತ್ **ಸ** ಹ ಯಜಮಾನೋ **ಜೀವಾತ್** ಜೀವನವಾನ್ ಭವೇತ್ ॥ ಯದ್ವಾ **ಕಃ** ಇತಿ ಪ್ರಜಾಪತಿರುಚ್ಯತೇ ಕೋಽಹ ವೈ ನಾಮ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ । **ಋತಸ್ಯ** ಯಜ್ಞಸ್ಯ **ಧುರಿ** ನಿರ್ವಾಹೇ **ಗಾಃ** ವೇದ ರೂಪಾನ್ ವಾಗ್ವಿಶೇಷಾನ್ **ಅದ್ಯ** ಇದಾನೀಂ **ಯುಙ್ಕ್ತೇ** ಸಂಯೋಜಯತಿ ಕೀದೃಶಾಮ್? **ಶಿಮೀವತಃ** ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯೈಃ ಕರ್ಮಭಿರ್ಯುಕ್ತಾನ್ **ಭಾಮಿನಃ** ಉಜ್ಜ್ವಲಾನ್ **ದುರ್ಹೃಣಾಯೂನ್** ಹೃಣೀಯತಿರ್ಹಾನಿ ಕರ್ಮಾ । ಹಾತುಮಶಕ್ಯಾನ್ ವೇದಾಧ್ಯಯನಸ್ಯ ನಿತ್ಯತ್ವಾತ್ ಏಷಾಂ ಶಬ್ದಾನಾಮ್ ಆತ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದಕಾನಾಮ್ **ಆಸನ್** ಆಸ್ಯಾನಿ ಮುಖವದಾಕಾರ ಭೂತಾನೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಅಪ್ಸುವಾಹಃ** ಅಪ್ಸು ಅಂತರಿಕ್ಷೇ ತದುಪಲಕ್ಷಿತೇ ಸ್ವರ್ಗೇ ವಹನ್ತಿ ಯಜಮಾನಂ ಪ್ರಾಪಯನ್ತಿ ತಾನ್ । **ಮಯೋಭೂನ್** ಮಯಸಃ ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಭವಸ್ಯ ಸುಖಸಾ

ಧನಸ್ಯಾ ದೃಷ್ಟಸ್ಯ ಭಾವಯತ್ಸನ್ । **ಯೋ** ಯಜಮಾನಃ **ಏಷಾಂ** ವಚಸಾಂ **ಭೃತ್ಯಾಂ** ಭರಣಕ್ರಿಯಾಂ **ಋಣಧತ್** ಋದ್ಧಿಮತೀಂ ಕರೋತಿ **ಸಜೀವಾತ್** ಸ ಏವ ಜೀವತಿ । ಅನ್ಯೇಜೀವನ್ಮೃತಾ । ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥ ಆಸನ್ನೇಷಾಯಪ್ಸುವಾಹಃ ಇತಿ । ಆಸನ್ನಿಷೂನ್ ಹೃಸ್ವಸಃ ಇತಿ ಪಾಠೌ ॥

ಅದ್ಯ ಈ ಕರ್ಮದಲ್ಲಿ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಯಮಾಡಿಸುವ ಇನ್ದ್ರನ, **ಋತಸ್ಯ** ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, ಋತಸ್ಯ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಗತಸ್ಯ ವಾ ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಸ್ವಭೂತಾನ್, **ಧುರಿ** ರಥದ ಮೂಕಿ/ ನೊಗಕ್ಕೆ, **ಗಾಃ** ವೇದವಾಣಿ ಹೂಡಿರುವ, ಗೋ ಶಬ್ದೇನ ಅತ್ರ ಸಮಯ ಯೋಗಾತ್ ಅಶ್ವ ಉಚ್ಯತೇ, **ಶಿಮೀವತಃ** ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ, ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಯುಕ್ತವಾದ, **ಭಾಮಿನಃ** ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಸ್ವವಿಷಯ ಗ್ರಹಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಚುರುಕಾದ, ಶತ್ರೂಣಾಂ ಪುರಃ ಕ್ರುದ್ಧಾನಾಂ, **ದುರ್ಹೃಣಾಯೂನ್** ಕುತ್ಸಿತ ಕ್ರೋಧ, ಶತ್ರುಹಿಂಸಕವಾದ ಕೋಪವುಳ್ಳ - ಹೃಣೀಯತಿರ್ಹಾನಿ ಕರ್ಮಾ । ಹಾತುಮಶಕ್ಯಾನ್ ವೇದಾಧ್ಯಯನಸ್ಯ, ನಿತ್ಯತ್ವಾತ್ ನಿತ್ಯ ವೇದಾ ಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವವನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲಾರದ, **ಅಪ್ಸುವಾಹಃ** ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಒಯ್ಯುವ, ರೂಪಾದಿ ಸ್ವಪ್ರಿಯ ವಿಷಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವ, **ಮಯೋಭೂನ್** ಸುಖದಾಯಕವಾದ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಲಗಾಮುಗಳನ್ನು, ಅಧ್ಯಯನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಉದಯವಾಗುವ ಆನಂದವನ್ನು, **ಆಸನ್** ಬಾಯಿಯಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ, **ಕಃ** ಯಾರು - ಪ್ರಜಾಪತಿ ರ್ವೈ ಕಃ - ತೈ.ಸ.೨.೬.೮.೫, ಪ್ರಜಾಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮನು, **ಯುಙ್ಕ್ತೇ** ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವರು, ಸಂಯೋಜಿಸುವರು, **ಯ ಏಷಾಂ** ಯಜಮಾನನು ಈ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ಮಾತುಗಳಿಂದ, **ಭೃತ್ಯಾಮ್** ರಥವನ್ನೆಳೆಯುವ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವ, **ಋಣಧತ್** ಸ್ತುತಿಸುವವನು, ಕಪಟವಿಲ್ಲದ ನೇರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವವನು - ಋಣದ್ಧಿ ಪರಿಚರಣಕರ್ಮಾಃ -

ನಿ.ಘಂ.೩..೫ ॥ ಶುಭ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು, ಸಃ ಜೀವಾತ್ ಅವನೇ ಆಯುಷ್ಮಂತನಾಗಿ ಜೀವಿಸಿರುವವನು ಅನ್ಯರು ಜೀವಿಸಿದ್ದರೂ ಮೃತರೇ.

ವೀರ್ಯವತ್ತಾದವೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾದವೂ ಅನ್ಯರ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗ ದವೂ ಶತ್ರುಗಳು ಸಹಿಸದಷ್ಟು ಕೋಪವುಳ್ಳವೂ ತ್ವರಿತಗತಿಯುಳ್ಳವೂ ಜನಗಳಿಗೆ ಸುಖದಾಯಕವಾದವೂ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದಾಗ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಒಯ್ಯುವುವೂ ಆದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವವರು ದೀರ್ಘಾಯು ಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ವಾಗ್ವಿಶೇಷವಾದ ವೇದಗಳೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳು ಋತವೆಂಬ ಯಜ್ಞರಥ ವನ್ನೆಳೆಯಲು ನಿಯೋಜಿತವಾಗಿವೆ. ವೇದಾನುಮೋದಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದ ಬಲದಿಂದ ಹಾಗೂ ನಿತ್ಯವೇದಾಧ್ಯಯನದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ವೇದ ರೂಪೀ ಅಶ್ವಗಳು ಎಂದೂ ಹಾನಿಗೊಳಗಾಗದೆ, ಬಾಯಿನಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಿದಂತೆ ಆಕಾರ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಆತ್ಮಪ್ರತಿಪಾದಕವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಧಕನನ್ನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುತ್ತವೆ. ನಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಸುಖಸಾಧನಗಳೂ ಒದ ಗುತ್ತವೆ. ಈ ಋತಯಜ್ಞದ ಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸು ವವನು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಮಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ವಿಮುಖರಾದ ಅನ್ಯರು ಜೀವಿಸಿದ್ದರೂ ಮೃತರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಋತರಥವನೆಳೆಯೆ ವೇದಾಶ್ವಂಗಳಿಹುವು; ನಿತ್ಯಂ
ಸತ್ಕರ್ಮತೇಜದಿಂದಿವು ವಾಕ್ಶರೀರಮಾಂತು ।
ಸಾಧಕನ ಮುಕ್ತಿಸಂಕ್ರಾಂತಿಗಾದಪವು; ತಿಳಿಯಲ್
ತತ್ತ್ವಮಿದು ತಾನಮೃತಸಿದ್ಧಿಗಲ್ತೆ; ಮಹೇಂದ್ರಜಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೪೨

ಮಧುಚ್ಛನ್ದಾ ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಗಾಯನ್ತಿ ತ್ವಾ ಗಾಯತ್ರಿಣೋಽರ್ಚನ್ತ್ಯರ್ಕಮರ್ಕಿಣಃ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಬ್ರಹ್ಮಾಣಸ್ತ್ವಾ ಶತಕ್ರತ ಉದ್ವ ಂಶಮಿವ ಯೇಮಿರೇ ॥ ೧.೩೪೨ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಗಾಯನ್ತಿ - ತ್ವಾ - ಗಾಯತ್ರಿಣಃ । ಅರ್ಚನ್ತಿ - ಅರ್ಕಂ - ಅರ್ಕಿಣಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಃ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩
- ತ್ವಾ - ಶತಕ್ರತೋ - ಶತ - ಕ್ರತೋ । ಉತ್ - ವ ಂಶಂ - ಇವ - ಯೇ

ಮಿರೇ ॥ ೧.೩೪೨ ॥

ಶೈಖಣ್ಡಿನೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಶಿಖಣ್ಡ್ಯನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೦ ೨ ೩ ೨ ೦ ೫ ೨
೩೪೨.೧. ಗಾಯಾಽ೩೧ । ತಿತ್ವಾಽ೩೧೨೩೪ । ಗಾಯ । ತ್ರಾಽ೩೩

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೫ ೨
ಣಾಃ ॥ ಅರ್ಚಾಽ೩೧ । ತಿಯಾಽ೩೧೨೩೪ । ಕಮ । ಕಾಽ

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೫ ೨
೩ಇಣಾಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಽ೩೧ । ಣಸ್ತ್ವಾಽ೩೧೨೩೪ । ಶತ । ಕ್ರಾ

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೪
ಽ೩ತಾಉ ॥ ಉದ್ವಾಽ೩೧ । ಶಮಾಽ೩೧೨೩೪ । ವಯಾಽ

೪
೫ಇಮಿರಾ೩ । ಹೋಽ೫೩ ॥ ಡಾ ॥

೫೦ ೪ ೫ ೩೦ ೨^ ೩ ೫ ೧
೩೪೨.೨. ಗಾಯನ್ತಿತ್ವೋಽಹಾಇ ॥ ಗಾಯಾತ್ರೀಽ೨೩೪ಣಾಃ ॥ ಅ

೨ ೨ ೨ ೩
ರ್ಚನ್ತ್ಯರ್ಕಮಾಽ೧ರ್ಕೀ೯ಽ೩ಣಾಃ । ಅರ್ಚನ್ತಿಯೋಽ೨೩೪

೫ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೨ ೧೦ ೦ ೨
ಹಾ । ಕಮಾರ್ಕೀಽ೨೩೪ಣಾಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಸ್ತ್ವಾಶತಾಽ೧

೨ ೨ ೦ ೩ ೫ ೩ ೨^ ೩
ಕ್ರಾಽ೩ತೋ । ಬ್ರಹ್ಮಾಣಸ್ತ್ವೋಽ೨೩೪ಹಾಇ ॥ ಶತಾಕ್ರಾ

೫ ೧ ೨ ೨ ೨
ಽ೨೩೪ತಾಉ । ಉದ್ವಂಶಮಿವಯಾಽ೧ಇಮೀಽ೩ರೇ ।

೩ ೫ ೩ ೨ ೪
ಉದ್ವಂಶಮೋಽ೨೩೪ಹಾಇ । ವಯಾಽ೩ಇಮಾಽ೫ಇ

॥
ರಾಽ೬೫೬ಇ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೧೧ । ಪ । ೧೫ । ೫೭೭ ॥

ಉದ್ವಂಶೀಯಮ್ । ವಿಶ್ವೇದೇವಾನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦ ೫ ೦ ೦ ೪ ೫ ೪ ೧
೩೪೨.೩. ಗಾಯನ್ತಿತ್ವಾಗಾಯತ್ರಿಣಅ ॥ ಅರ್ಚನ್ತ್ಯರ್ಕಮರ್ಕಾಽ೨೩

೨ ೧೦ — ೨
ಇಣಾಃ । ಬ್ರಹ್ಮಾಣಸ್ತ್ವಾಽ೨ಹೋಽ೧ಇ । ಶತಕ್ರಾಽ೨೩ತಾ

೧ ೨ ೨ ೨
ಉ । ಉದ್ವಂಶಮಿವಯಾಽ೧ಇಮೀಽ೩ರೇ ॥ ಉದ್ವಂ

೩ ೫ ೧ ೧ ೨ ೧
ಶಾऽ೨೩ಳಮೀ ॥ ವಾಯಾऽ೩೨ಉವಾऽ೩ । ಉಪ್ ॥ ಮಾ

u ॥ ೨
ऽ೨ಇರೋऽ೩೫ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೧೦ । ಧಾ । ೧೬ । ೫೭೮ ॥

ಹೇ ಶತಕ್ರತೋ ಬಹುಕರ್ಮನ್ ಬಹುಪ್ರಜ್ಞವೇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಗಾಯತ್ರಿಣಃ** ಉದ್ಗಾತಾರಃ **ಗಾಯನ್ತಿ** ಸ್ತುವಂತಿ । **ಅರ್ಕಿಣೋऽರ್ಚನ** ಹೇತು ಮಂತ್ರಯುಕ್ತಾ ಹೋತಾರಃ ಅರ್ಕಮ್ ಅರ್ಚನೀಯಮಿನ್ದ್ರಂ ಅರ್ಚನ್ತಿ ಶಸ್ತ್ರ ಗತೈರ್ಮನ್ತ್ರೈಃ ಪ್ರಶಂಸನ್ತಿ । **ಬ್ರಹ್ಮಾಣೋ** ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಭೃತಯಃ ಇತರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಣಾಃ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಉದ್ಯೇಮಿರೇ** ಉನ್ನತಿಂ ಪ್ರಾಪಯನ್ತಿ । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ **ವಂಶ ಮಿವ** ಯಥಾವಂಶಾಗ್ರೇ ನೃತ್ಯನ್ತಃ ಶಿಲ್ಪಿನಃ ಪ್ರೌಢಂ ವಂಶಮ್ ಉನ್ನತಂ ಕುರ್ವನ್ತಿ । ಯಥಾ ವಾ ಸನ್ಮಾರ್ಗವರ್ತಿನಃ ಪುತ್ರಾಃ ಸ್ವಕೀಯಂ ಕುಲಂ ಉನ್ನ ತಂ ಕುರ್ವಂತಿ ತದ್ವತ್ ॥

ಏತಾಮೃಚಂ ಯಾಸ್ಕ ಏವಂ ವ್ಯಾಚಷ್ಟೇ ಗಾಯನ್ತಿ ತ್ವಾ ಗಾಯತ್ರಿಣಃ ಪ್ರಾರ್ಚಯನ್ತಿ ತೇऽರ್ಕಮರ್ಕಿಣೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ವಾ । ಶತಕ್ರತ ಉದ್ಯೇಮಿರೇ ವಂಶಮಿವ ವಂಶೋ ವನಶಯೋ ಭವತಿ ವನನಾಚ್ಛ್ರೂಯತ ಇತಿ ವಾ ॥

ಗಾಯತ್ರಂ ಸಾಮ ತದ್ ಏಷಾಮಸ್ತಿ ತದ್ ಗಾಯತ್ರಿಣಃ ಉದ್ಗಾತಾರ ಇತ್ಯರ್ಥಃ - ಇತಿ ವಿಂ । ಗಾಯತ್ರೀ ಛನ್ದಸ್ಕಾ ಸಾವಿತ್ರ್ಯಾಮೃಚಿ ಗೀತಂ ಗಾಯತ್ರಂ ಸ್ವರಸಂಗಮ್ ಗೇಯಂ ಭವತಿ ತದನ್ಯಾಸ್ವಪಿ ಋಕ್ಷ್ವನತದಕ್ಷರಾನ್ವಿತ ಸ್ವರಸಂಗಸ್ಯ ಸಾಮ ಗಾಯತ್ರಂ ಪ್ರತ್ಯುತ ಗಾನಮಾತ್ರಸ್ಯೈವೇತಿ ತು ಧ್ಯೇಯಮ್ । ಅತ ಏವ ಅತಿದೇಶ್ಯಂ ವಿನಿಶ್ಚೇತುಂ ಕವತೀಷು ರಥನ್ತರಮ್ । ಗಾಯತೀತ್ಯೃಗ್ ಗಾನ ಯುಕ್ತಾ ಶಬ್ದಾರ್ಥೋ ಗಾನಮೇವ ವಾ ಗಾಯತ್ರ್ಯಾದಿ ಲಕ್ಷಣಸ್ತು ತಾಂ ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಭ್ಯೋ ಮೀಮಾಂಸಾ ನ್ಯಾಯಮಾಲಾಯಾಂ - ೭.೨.೧ ॥ ಅವ

ಗನ್ತವ್ಯಮ್, ತಥಾಪಿ ತದೀಯ ಷಷ್ಠ ತೃತೀಯ ಖಂಡೇ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಾ ಗಾಯತ್ರೀ ನವಮೋಹಿಂಕಾರಃ ಇತ್ಯೇವಮಾದಿ ||

ಪ್ರಗೀತಾಪ್ರಗೀತಭೇದೇನ ಸ್ತೋತ್ರ ಶಸ್ತ್ರೇತಿ ನಾಮಭೇದಃ | ಹೋತ್ರೈವ ಶಸ್ತ್ರಮನ್ತ್ರಾಃ ಪಠ್ಯನ್ತೇ ಅತ ಉಕ್ತಮ್ ಶಸ್ತ್ರಯಾಜ್ಯಾನುವಾಕ್ಯಾಭಿರ್ಹೋತಾಲಜ್ ಋತೇಧ್ವರಮ್ | ಆಜ್ಯ ಪೃಷ್ಠಾದಿಭಿಃ ಸ್ತೋತ್ರೈರುದ್ಗಾತಾಲಂಕರೋತ್ಯಮುಮ್ ಇತಿ ||

ಶತಕ್ರತೋ ಅತಿಶಯಪ್ರಜ್ಞೆಯುಳ್ಳವನೇ ನೂರಾರು ಸಾಹಸಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿರುವವನೇ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ತ್ವಾಂ** ನಿನ್ನನ್ನು, **ಗಾಯತ್ರಿಣಃ** ಸಾಮವೇದಗಾನ ಮಾಡುವ ಉದ್ಗಾತೃಗಣದ ಋತ್ವಿಜರು, **ಗಾಯಂತಿ** ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಸಾಮ ಗಾನಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುವರು, **ಅರ್ಕಿಣಃ** ಹೋತೃಗಣವೆಂಬ ಋಗ್ವೇದದ ಋತ್ವಿಜರು ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ಋಕ್ಕುಗಳಿಂದ, **ಅರ್ಕಂ** ಪೂಜನೀಯನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು, **ಅರ್ಚನ್ತಿ** ಶಸ್ತ್ರ ಮನ್ತ್ರಗಳ ಪಠನದಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವರು, **ಬ್ರಹ್ಮಾಣಃ** ಬ್ರಹ್ಮಗಣ ಅಧ್ವರ್ಯುಗಣವೆಂಬ ಅಥರ್ವಣವೇದ ಯಜುರ್ವೇದದ ಋತ್ವಿಜರೂ ಉಳಿದೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ, **ತ್ವಾಂ** ನಿನ್ನನ್ನು, **ವಂಶಮಿವ** ಬಿದಿರಿನ ಬೊಂಬಿನಂತೆ, **ಉತ್ ಯೇಮಿರೇ** ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವನೆಂದು ತೋರಿಸುವ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಬಹು ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ, ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಹುಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನೂ ವೃತ್ರಸಂಹಾರಾದಿ ಅನೇಕ ಸಾಹಸಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿರುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಮವೇದದ ಉದ್ಗಾತೃಗಣದ ಋತ್ವಿಜರು ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುವರು. ಋಗ್ವೇದದ ಹೋತೃಗಣದ ಋತ್ವಿಜರು ಋಕ್‌ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಜುರ್ವೇದದ ಅಧ್ವರ್ಯುಗಣದ ಋತ್ವಿಜರೂ ಅಥರ್ವಣವೇದದ ಬ್ರಹ್ಮಗಣದ ಋತ್ವಿಜರೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರೂ ಉಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಉತ್ಸವ-ಮೆರವಣಿಗೆ ಸಭೆಸಮಾ

ವೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹಾಯಿಸುವ ಧ್ವಜದಂತೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಬಿದಿರಿನಂತೆ ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗುವಂತೆ ಹೊಗಳುತ್ತಾರೆ, ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುತ್ತಾರೆ.

ಮೇಧಾವಿ! ವೃತ್ರರಿಪು! ದೇವೇಂದ್ರ! ಸಾಮಂಗಳಿಂ
ನುತಿಪರುದ್ಗಾತೃಗಳ್; ಋಕ್ಕಿನಿಂ ಹೋತೃವರ್ಗಂ ।
ಅಧ್ವರ್ಯುಗಳ್ ಯಜುಸ್ಸಿಂ, ಬ್ರಹ್ಮಗಣಮಥರ್ವ-
ಪ್ರೇರಿತಂ; ಧ್ವಜದಂತೆ ನೀನುನ್ನತಂ ತೋರ್ದಪಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೪೩

ಜೇತಾ ಮಧುಚ್ಛನ್ದಸಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಇನ್ದ್ರಂ ವಿಶ್ವಾ ಅವೀವೃಧನ್ತ್ಸಮುದ್ರವ್ಯಚಸಂ ಗಿರಃ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨
ರಥೀತಮꣳ ರಥೀನಾಂ ವಾಜಾನಾꣳ ಸತ್ಪತಿಂ ಪತಿಮ್ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಇನ್ದ್ರಂ - ವಿಶ್ವಾಃ - ಅವೀವೃಧನ್ । ಸಮುದ್ರವ್ಯಚಸಂ - ಸಮುದ್ರ - ವ್ಯಚಸಂ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಗಿರಃ ॥ ರಥೀತಮಂ - ರಥೀನಾಂ । ವಾಜಾನಾಂ - ಸತ್ಪತಿಂ - ಸತ್ - ಪತಿಮ್ -

೧ ೨೦
ಪತಿಮ್ ॥ ೨.೩೪೩ ॥

ಶೈಖಣ್ಡಿನಾನಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಶಿಖಣ್ಡ್ಯನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೧ — ೧ ೨ ೧

೩೪೩.೧. ಇನ್ದ್ರಂವಿಶ್ವಾಃ ॥ ಆವೀಽ೨ವೃಧಾನ್ । ಸಾಮುದ್ರವ್ಯಾ ।

೨ ೧ ೦ ೨ — ೧

ಚಾಸಂಗಿರಾಃ । ರಾಥೀತಮಾಽ೩೧ಉವಾಽ೨ । ರಥಾಇ

— ೦ ೧೦ ೨ ೧ ೨

ನಾಽ೨ಮ್ ॥ ವಾಜಾನಾಽ೨೩ಁ ಸಾತ್ ॥ ಪಾತಿಂಪತಿ

೧ ೨ ೧

ಮ್ । ಇಡಾಽ೨೩ಭಾಽ೩೪೩ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೯ । ಟೋ । ೧೭ । ೫೭೯ ॥

೨^ ೩ ೪ ೫ ೨೦ ೧ ೨ —

೩೪೩.೨. ಓಇನ್ದ್ರಂವಿಶ್ವಾಃ ॥ ಅವೀ । ವೃಧಾನ್ । ಸಾಽ೧ಮೂಽ೨

೧ — ೧ ೨ — ೧

ದ್ರಾವ್ಯಾಽ೨ । ಚಸಮ್ । ಗಿರಾಃ ॥ ರಾಽ೧ಥೀಽ೨ತಾಮಾ

— ೧೦ — ೧ —

ಽ೨ಮ್ । ರಥೀ । ನಾಮ್ ॥ ವಾಜಾಽ೨ನಾಁ ಸಾಽ೨

೧ ೨ ೧

ತ್ ॥ ಪತಿಂಪಾಽ೨೩ತೀಽ೩೪೩ಮ್ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥

ಡಾ ॥ ದೀ - ೨ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೧೦ । ಔ । ೧೮ । ೫೮೦ ॥

೩ ೪ ೩ ೪೦ ೫೦ ೨ ^ ೩ ೫

೩೪೩.೩. ಇನ್ದ್ರಂವಿಶ್ವಾಅವೀವೃಧನ್ । ಸಮೂದ್ರಾಽ೨೩೪ವ್ಯಾ ॥

೨ ೧ ೨ ೨ ೧ ೨೦ —

ಚಾಽ೩ಸಾಂಗೀಽ೩ರಾಃ । ರಾಥೀತಮಾಽ೨ಮ್ । ಊ

— — — ೧ ೨೦ ೦

ಽ೨ । ಹಾಽ೨ಇ । ಊಽ೨ । ರಥಾಇನಾಮ್ ॥ ವಾಜಾನಾ

ಳ್ ಸಾ೨೨ । ಊ೨೨ । ಹಾ೨೨ಇ । ಊ೨೨ ॥ ಪತಿಂಪಾ೨

೨ಸಿತೀ೨ಸಿ೪ಸಿಮ್ । ಓ೨೨ಸಿ೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೫ । ಮಾ - ೧೦ । ಮೌ । ೧೯ । ೫೮೧ ॥

ಆಷ್ಟಾದಳ್ ಷ್ಟೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಷ್ಟಾದಳ್ ಷ್ಟೋ೨ನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

ಸಿ೪ಸಿ.೪. ಇನ್ದ್ರಂವಿಶ್ವಾಅವೀವೃಧನ್ । ಐಯಾಹಾಇ ॥ ಸಮೂದ್ರಾ

೨೧ವ್ಯಾ೨೨ ॥ ಚಸಾಂಗಾ೨೧ಇರಾ೨೨ಸಿ: । ಐಯಾ೨೨ಸಿ

ಹಾಇ ॥ ರಥಾಇತಾ೨೧ಮಾ೨೨ಮ್ । ರಥಾಇನಾ೨೨ಸಿ

ಮ್ । ಐಯಾ೨೨ಸಿಹಾಇ ॥ ವಾಜಾನಾ೨೧ಳ್ ಸಾ೨೨

ತ್ । ಪತಾಇಂಪಾ೨೧ತೀ೨೨ಸಿಮ್ । ಐಯಾ೨೨ಸಿಹಾ೨ಸಿ

೪ಸಿಇ । ಓ೨೨ಸಿ೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೧೬ । ಗೂ । ೨೦ । ೫೮೦ ॥

ಸಿ೪ಸಿ.೫. ಇನ್ದ್ರಂವಿಶ್ವಾಅವೀವೃಧನ್ತ್ಸಯಾದೌ । ಹೋ೨೬ವಾ ॥ ಸ

ಮುದ್ರವ್ಯಚಸಮ್ । ಗಾಇರಾ೨೨ಸಿ: । ಐಯಾ೨೨ಸಿತ್ ।

೧ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧
ಔಽ೨೩ಹೋ೬ವಾ ॥ ರಥಾಇತಮꣳ ರ । ಥಾಇನಾಽ೨೩

೧೧ ೧ ೦ ೨ ೧೧ ೦ ೨೧
ಮ್ । ಐಯಾಽ೨೩ಇತ್ । ಔಽ೨೩ಹೋ೬ವಾ ॥ ವಾಜಾನಾ

೧ ೨ ೧ ೧೧ ೧
ꣳ ಸತ್ಪತಿಮ್ । ಪಾತೀ೬ಽ೨೩ಮ್ । ಐಯಾಽ೨೩ಇತ್ । ಔಽ

೦ ೨ ೧
೨೩ಹೋ೬ವಾಽ೩೪೩ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೪ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೧೩ । ತಿ । ೨೧ । ೫೮೩ ॥

ಮಹಾವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨
೩೪೩.೬. ಹಯಾಇ । ಹಯಾಽ೩ । ಓಹಾಓಹಾ । ೩-೩ । ಇನ್ದ್ರಂ

^ ೩ ೨೦ ೧ __ ^ ೩ ೨
ವಿಶ್ವಾಃ । ಅವೀ೬ವಾದ್ಧಾಽ೨ನ್ ॥ ಸಮುದ್ರವ್ಯಾ । ಚಸಂ

೧ __ ೦ ೧ __
ಗಾಇರಾಽ೨: ॥ ರಥೀ೬ತಮಮ್ । ರಥಾಇನಾಽ೨ಮ್ ॥

೦ ೦ ೦ ೩ ೨ ೧ __
ವಾಜಾನಾꣳ ಸಾತ್ । ಪತಿಂಪಾತೀ೬ಽ೨ಮ್ । ಹಯಾಇ ।

೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೫
ಹಯಾಽ೩ । ಓಹಾಓಹಾ । ೩-೩ ॥ ಹೋ೬ಽ೪ಇಡಾ ।

೩ ೫ ೩
ಹೋ೬ಽ೪ಇಡಾ । ಹೋ೬ಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೩೦ । ಮಾ - ೨೪ । ಮೀ೬ । ೨೨ । ೫೮೪ ॥

೩೪೩.೭. ಹಯಾಯೇ೨೩ । ಹಯಾಯೇ೨೩ । ಹಯಾ೨೨೩೪೫ ।
ಹ೪೨೨೩ । ಆ೨೨೩೪೫ । ದ್ರಂವಿಶ್ವಾಅವೀ । ವೃಧಾ೨೩
ನ್ ॥ ಸಾ೨೨೩೪ । ಮುದ್ರವ್ಯಚಸಮ್ । ಗಿರಾ೨೩: ॥ ರಾ೨
೨೩೪ । ಥೀತಮ೪ ರಥೀ । ನಾ೨೩ಮ್ ॥ ವಾ೨೨೩೪ ।
ಜಾನಾ೪ ಸತ್ಪತಿಮ್ । ಪತಾ೨೩೫ಮ್ । ಹಯಾಯೇ೨
೩ । ಹಯಾಯೇ೨೩ । ಹಯಾ೨೨೩೪೫ । ಹ೪೨೨೩೪
೫ ॥ ಹೋ೨೪೫ಡಾ । ಹೋ೨೪೫ಡಾ । ಹೋ೨೨೩೪೫
೬ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೨೪ । ಮಾ - ೧೨ । ಘಾ । ೨೩ । ೫೮೫ ॥

ವಿಶ್ವಾಃ ಸರ್ವಾಃ **ಗಿರಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಾಃ ಸ್ತುತಯಃ **ಇನ್ದ್ರಮ್ ಅವೀವೃಧನ್** ವರ್ದ್ಧಿತವತ್ಯಃ ಕೀದೃಶಮಿನ್ದ್ರಮ್ । **ಸಮುದ್ರವ್ಯಚಸಮ್** ಸಮುದ್ರಂ ವ್ಯಾಪ್ತವಂತಮ್ । **ರಥೀನಾಂ** ರಥಯುಕ್ತಾನಾಂ ಯೋದ್ಧೄಣಾಂ ಮಧ್ಯೇ **ರಥೀತಮಮ್** ಅತಿಶಯೇನ ರಥಯುಕ್ತಂ **ವಾಜಾನಾಮ್** ಅನ್ನಾನಾಂ **ಪತಿಂ** ಸ್ವಾಮಿನಮ್ **ಸತ್ಪತಿಂ** ಸನ್ಮಾರ್ಗವರ್ತಿನಾಂ ಪಾಲಕಮ್ ॥

ವಿಶ್ವಾಗಿರಃ ಸಮಸ್ತವಾಣಿಯ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೇದವಾಣಿಯ ಹಾಗೂ ತದನುರೂಪ ಸ್ತುತಿಗಳು, ಸಮುದ್ರ, ವ್ಯಚಸಮ್ ಸಮುದ್ರಮನ್ತರಿಕ್ಷನಾಮ -

ನಿ.ಘಂ.೧.೩ ॥ ಅನ್ತರಿಕ್ಷ ಸಮಾನ ವ್ಯಾಪಕವಾದುದೂ ಸಮುದ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳದೂ, **ರಥೀನಾಮ್ ರಥೀತಮಮ್** ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರಲ್ಲೇ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥಿಕನೂ, ಶರೀರವೆಂಬ ರಥದ ಒಡೆಯನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವೆಂಬ ರಥದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥಿಕನೂ, ಮಹಾ ಮಹಿಮೋಪೇತ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಗ್ನಿ ವಾಯು ಸೂರ್ಯರೆಂಬ ಲೋಕ ರಥಿಕರಿಗಿಂತಲೂ ಬಹುಪಾಲು ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ರಥಿಕನೂ, **ವಾಜಾನಾಂ ಪತಿಂ** ಅನ್ನಸಂಕೇತವಾದ ಸಮಸ್ತಭೋಗಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ಅಗ್ನಿವಾಯು ಆದಿ ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ, **ಸತ್ಪತಿಂ** ಪ್ರಕೃತಿ ಮುಂತಾದ ನಿತ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನಾದ ಸಜ್ಜನರ ರಕ್ಷಕನಾದ, **ಇನ್ದ್ರಂ** ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಅವೀವೃಧನ್** - ಪ್ರವರ್ಧಮಾನನ್ನಾಗಿಸುವುವು, ಬೆಳಗಿಸುವುವು, ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಉಪಾಸಕನಲ್ಲಿ ಅವನ ಗುಣಸ್ವರೂಪಗಳ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಿಸುವುವು.

ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಂತೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಾದ ಸಮಸ್ತ ಸ್ತುತಿಗಳೂ ವೇದವಾಣಿಯೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ರಥಿಕರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥಿಕನೂ ಶರೀರದ ರಥಿಕನಾದ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪ್ರಪಂಚದ ರಥಿಕನೂ ವಿದ್ಯುತ್ ಅಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯ ವಾಯು ಆದಿ ಲೋಕರಥಿಕರಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರಥಿಕನೂ ಅಧಿಕಾಧಿಕ ಬಲಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವವನೂ ಪ್ರಕೃತಿ ಆದಿ ನಿತ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗೈಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಸಜ್ಜನರ ರಕ್ಷಕನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ನಿರಂತರ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಿರುವ ಉಪಾಸಕನಿಗೆ ವೇದವಾಣಿಯು ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸುವುದು.

ವಿಶ್ವವಿಸ್ತೃತವೇದವಾಣಿ ಮೇಣ್ ಜಿಷ್ಣುರಥಿಗಳ್
ರಥಿಯೆನಿಪ್ಪೀ ಜೀವನುಂ ಮಹೇಂದ್ರನಿಗಧೀನರ್ ।

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪ್ರಪಂಚಸರ್ವಾಧಿಕಂ ವಜ್ರಿಯಾತಂ
ಭೋಗಯೋಗೇಶ್ವರಂ ಸದ್ರಕ್ಷಕಂ ನತಶುಭಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೪೪

ಗೋತಮೋ ರಾಹೂಗಣಃ । ಅನುಷ್ಟಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಇಮಮಿನ್ದ್ರ ಸುತಂ ಪಿಬ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಮರ್ತ್ಯಂ ಮದಮ್ ।

೩ ೧ ೨ ೩೪ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಶುಕ್ರಸ್ಯ ತ್ವಾಭ್ಯಕ್ಷರನ್ಧಾರಾ ಋತಸ್ಯ ಸಾದನೇ ॥ ೩.೩೪೪ ॥

೩ ೨ ೩ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಇಮಂ- ಇನ್ದ್ರ - ಸುತಂ - ಪಿಬ । ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ - ಅಮರ್ತ್ಯಂ - ಅ - ಮರ್ತ್ಯಂ - ಮದ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦
ಮ್ ॥ ಶುಕ್ರಸ್ಯ - ತ್ವಾ - ಅಭಿ - ಅಕ್ಷರನ್ । ಧಾರಾಃ - ಋತಸ್ಯ - ಸಾದನೇ ॥

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಚತ್ವಾರಿ । ವಸಿಷ್ಠೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೧ ೫ ೨ ೧ ^ ೩
೩೪೪.೧. ಇಮಮಾಽ೨೩೪ಇನ್ದ್ರಾ ॥ ಸುತಮ್ । ಪಾಽ೨ಇಬಾಽ೨

೫೦ ೦ ೧೦ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨
೩೪ಔಹೋವಾ । ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಮಾಽ೨ರ್ತಿಯಮ್ಮದಮ್ ।

೦ ೧ ೧ ^ ೩ ೫೦
ಶುಕ್ರಾ ॥ ಸ್ಯತ್ವಾಭಿಽ೩ಯಾಽ೨೩ ॥ ಕ್ಷಾಽ೨ರಾಽ೨೩೪ಔ

೦ ೧೦ ೨೦ ೧ ೨ ೧೦ ೩ ೧ ೧ ೧
ಹೋವಾ ॥ ಧಾರಾಽ೨ಋತಸ್ಯಸಾದನೇಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೭ । ಬೇ । ೨೪ । ೫೮೬ ॥

ಗೌತಮಮ್ ॥ ಗೋತಮೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೩ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨೦ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧
೩೪೪.೨. ಇಮಮಿನ್ದ್ರಸುತಂಪಿಬಾ ॥ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮಮಾ । ತಿಯಮ್ಮ

^ ೩ ೨^ ೩೦ ೫ ೨೦೧೨
ದಾಽ೨ಮ್ । ಶುಕ್ರಾ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಸ್ಯತ್ವಾಭ್ಯಕ್ಷ

೩೦ ೨^ ೩೦ ೫ ೩ ೨^ ೩೦
ರನ್ ॥ ಧಾರಾ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಋತಾ । ಔಹೋಽ

೫ ೪ ೪
೨೩೪ವಾ ॥ ಸ್ಯಸಾಽ೫ದನಾಇ । ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೪ । ಗೀ । ೨೫ । ೫೮೭ ॥

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಪ್ರಿಯೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರ್ವಸಿಷ್ಠೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೪ ೨೦ ೧
೩೪೪.೩. ಇಮಮಿನ್ದ್ರಾಽ೫ಸುತಂಪಿಬಾ ॥ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಮಽ೩ರ್ತ್ಯಾ

೮ ೧ ೨
ಯಮ್ಮಾದಾಽ೨ಮ್ । ಔಽ೨ । ಹೌಽ೨ । ಹುವಾಇ । ಔಽ

೫ ೨ ೦ ೧ ೮
೩ಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಶುಕ್ರಸ್ಯತ್ವಾಽ೩ಭಾಯಕ್ಷಾರಾಽ೨

೧ ೨
ನ್ । ಔಽ೨ । ಹೌಽ೨ । ಹುವಾಇ । ಔಽ೩ಹೋಽ೨೩೪

೫ ೧ ೨ ೧
ವಾ ॥ ಧಾರಾಽ೧ಋತಾಽ೨ । ಔಽ೨ । ಹೌಽ೨ । ಹುವಾ

೨   ೫   ೨ ೧೧   ೨
ಇ । ಔಽಇಹೋಽ೨ಇಳವಾ ॥ ಸ್ಯಸಾದಾಽ೨ಇನಾಽಇಳಇ

೧
ಇ । ಓಽ೨ಇಳ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೯ । ಮಾ - ೮ । ಢೈ । ೨೬ । ೫೮೮ ॥

ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಮ್ ॥

೨ ೧   ೪ ೫ ೪ ೫   ೪ ೫   ೨
೩೪೪.೪. ಇಮಮೀಽ೨ಇ । ದ್ರಸುತಂಪಿಬ । ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮ್ ॥ ಅಮಾಽ

೧ ೮   ೧ ೨   ೧
ಇರ್ತ್ಯಯಮ್ಮಾದಾಽ೨ಮ್ । ಶುಕ್ರಾಸ್ಯತ್ವಾಽಇ । ಭಿಯಾ

^ ೩   ೫   ೧ ೨^ ೩   ೫   ೧ ೨^ ೩
ಽ೨ಕ್ಷಾಽ೨ಇಳರಾನ್ ॥ ಧಾರಾಓಽ೨ಇಳವಾ । ಆರ್ತ್ಯಓ

೫   ೪   ೪
ಽ೨ಇಳವಾ ॥ ಸ್ಯಸಾಽ೫ದನಾಇ । ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ನಾಸ್ತಿ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೭ । ಹೇ । ೨೭ । ೫೮೯ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಸುತಮ್** ಅಭಿಷುತಮ್ **ಇಮಂ** ಸೋಮಂ **ಪಿಬ!** ಕೀದೃಶಮ್? **ಜ್ಯೇಷ್ಠಮ್** ಅತಿಶಯೇನ ಪ್ರಶಸ್ಯಂ ಮದಂ ಮದಕರಮ್ **ಅಮರ್ತ್ಯಮ್** ಅಮಾರಕಂ ಸೋಮಪಾನ ಜನ್ಯೋ ಮದೋ ಮದಾಂತರವನ್ಮಾರಕೋ ನ ಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ತಥಾ **ಋತಸ್ಯ** ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿನಿ **ಸದನೇ** ಗೃಹೇ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ **ಶುಕ್ರಸ್ಯ** ದೀಪ್ತಸ್ಯಾಸ್ಯ **ಸೋಮಸ್ಯ** **ಧಾರಾಃ** ತ್ವಾ ಅಭ್ಯಕ್ಷರನ್ ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಸಂಚಲನ್ತಿ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಸ್ವಯಮೇವ ಆಗಚ್ಛನ್ತೀ ತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ!, **ಇಮಮ್ ಜ್ಯೇಷ್ಠಮ್** ಈ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವಾದ ಬಹುಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪರಮ ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಾದ, **ಮದಮ್** ಆನಂದದಾ ಯಕವಾದ, **ಅಮರ್ತ್ಯಮ್** ಮರಣರಹಿತವಾದ ಅಮೃತತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ, **ಸುತಮ್** ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರುವ ಸೋಮವನ್ನು, **ಪಿಬ** ಪಾನ ಮಾಡು, **ಋತಸ್ಯ ಸದನೇ** ಯಜ್ಞಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಹೃದಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ, **ಶುಕ್ರಸ್ಯ** ಶುಕ್ರಗ್ರಹದ ದೀಪ್ತವಾಗಿರುವ, ಶುಕ್ರೋ ನಿರ್ಮಲಃ ಸೋಮಃ ಶ.ಪ.೩.೩.೩.೬ / ನಿರ್ಮಲವಾದ ಸೋಮರಸದ, **ಧಾರಾಃ** ಪ್ರವಾಹಗಳು, **ತ್ವಾ ಅಭ್ಯಕ್ಷರನ್** ನಿನ್ನ ಉದ್ದಿಶ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ಯಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹಿರಿದಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆನಂದಪ್ರದವಾದ ಅಮೃತತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಯಜ್ಞ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನಗಾಗಿಯೇ ಪ್ರವಾಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡು.

ಇಂದ್ರನೆ! ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರಮಣಿಯಾದುದೀ ಮಂಟಪಂ
ಆನಂದಕಾರಕಂ ಮೇಣಮೃತಸನ್ನಿಭಂ ದಲ್ /
ನಿರ್ಮಲಂ, ಕಾಂತಿಕಾಂದಲಿತಮೀ ಸೊಮಪಾನಂ
ಹೊಳೆಯಂತೆ ಹರಿಯುವೀ ರಸಮಂ ಸವಿಯೆ ಬಾರೆಯೇಂ //

ಋಕ್ - ೩೪೫

ಅತ್ರಿರ್ಭೌಮಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೧ ೨
ಯದಿನ್ದ್ರ ಚಿತ್ರ ಮ ಇಹ ನಾಸ್ತಿ ತ್ವಾ ದಾತಮದ್ರಿವಃ ।

೨ ೩೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ರಾಧಸ್ತನ್ನೋ ವಿದದ್ವಸ ಉಭಯಾ ಹಸ್ತ್ಯಾ ಭರ ॥ ೪.೩೪೫ ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨ು ೧ ೨ು ೩
ಯತ್ - ಇನ್ದ್ರ - ಚಿತ್ರ - ಮೇ - ಇಹ - ನ । ಅಸ್ತಿ - ತ್ವಾದಾತಂ - ತ್ವಾ - ದಾತಂ

೧ ೨ು ೩
- ಅದ್ರಿವಃ - ಅ - ದ್ರಿವಃ ॥ ರಾಧಃ - ತತ್ - ನಃ - ವಿದದ್ವಸೋ - ವಿದತ್ -

೨ ೩
ವಸೋ । ಉಭಯಾಹಸ್ತೀ - ಆ - ಭರ ॥ ೪.೩೪೫ ॥

ವೀಜ್ಞಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ವೀಜ್ಞೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಗೃತ್ಸಮದೋನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ॥

೪ ೫ ೪ ೨ ೧ ೧
೩೪೫.೧. ಯದಿನ್ದ್ರೋಹಾಇ ॥ ಚಿತ್ರಮಇಹನಾ೨೩ । ಆ೨೩೪ ।

೦ ೫೦ ೨ ೨ ೧ ೧
ಸ್ತಿತ್ವಾದಾ । ಹಾ೩ಇ । ತಮದ್ರಾಇವಾ೨೩: ॥ ರಾ೨೩

೩ ೪೦ ೫ ೨ ೧ ೦
೪ । ಧಸ್ತನ್ನೋವಿದಾ । ಹಾ೩ । ವಾ । ಸಾಉ । ಉಭಯಾ

೨ ೨ ॥
ಹಾ೨೩ ॥ ಸ್ತಿಯಾಉವಾ೩೪೩ । ಭಾ೩೪೫ರೋ೬

೫
ಹಾಇ ॥ *ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೮ । ಧೈ । ೨೮ । ೫೯೦ ॥*

೫ ೦ ೪ ೫ ೩ ೫ ೧ ೦
೩೪೫.೨. ಯದಿನ್ದ್ರಚಿತ್ರಮೌಹೋವಾ ॥ ಹಾ೨೩೪ನಾ । ಅಸ್ತಿತ್ವಾ

೦ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೫ ೧೦
ದಾತಮೋವಾ೩ । ಓವಾ । ದ್ರಾ೨೩೪ಇವಾಃ ॥ ರಾಧ

೦ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೫ ೧
ಸ್ತನ್ನೋಽವಿದೋಽವಾಽ೩ । ಓವಾ । ವಾಽ೨೩೪ಸಾಉ ॥ ಉ

೦ ೨ ೧ ೨ ೨
ಭಯಾಹಸ್ತಿಯೋಽವಾಽ೩ । ಓವಾಽ೩೪೩ ॥ ಭಾಽ೩೪೫

॥ ೫
ರೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೪ । ಕೀ । ೨೯ । ೫೯೧ ॥

ಆಕೂಪಾರಂ ವಾ । ಆಕೂಪಾರೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೧ ೪ ೫ ೨ ೩ ೫ ೧ —
೩೪೫.೩. ಯದಿನ್ದ್ರಾಽ೨೩ಚಿತ್ರ । ಮಇಹಾಽ೨೩೪ನಾ ॥ ಅಸ್ತಾಽ೨

೧೦ ೨ ೧ ೨೦ ೧ — ೧
ಇತ್ವಾದಾ । ತಮದ್ರಾಇವೋ । ರಾಧಸ್ತಾನ್ನಾಽ೨: । ವಿದದ್ವ

೨ ೧ ೧ ೪
ಸಾಉ ॥ ಉಭಯಾಹಾಽ೨೩ ॥ ಸ್ತಾಽ೨೩ಯಾಽ೩ ॥

೨ ॥ ೫
ಭಾಽ೩೪೫ರೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೯ । ಝು೦ । ೩೦ । ೫೬೨ ॥

ಪೀಽಂಕಮ್ ॥

೩ ೪ ೫ ೩ ೨ ೪ ೫ ೧೦ ೦
೩೪೫.೪. ಯದಿನ್ದ್ರಚಿತ್ರಮಇ । ಹನಾಽ೩ । ಆಸ್ತೀ ॥ ತ್ವಾದಾತಮ

೦ ೨ ೧ — ೧
ದ್ರಿವಃ ॥ ರಾಧಸ್ತಾಽ೨೩ನ್ನಾಃ । ವೀಽವೀಽ೨ । ದದ್ವಸಾಉ ॥

೨ ೧ ೧ ೨
ಉಭಯಾ೭೨೩ಹಾ ॥ ಸ್ತ್ರಾಯಾ೭೨೩ । ಭಾ೭೨೩ರಾ೭೩

೧
೪೩ । ಓ೭೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೫ । ಘ । ೩೧ । ೫೯೩ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇಗೇಯಗಾನೇ ನವಮಸ್ಯಾರ್ಧಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ಹೇ **ಅದ್ರಿವೋ!** ವಜ್ರವನ್! **ಚಿತ್ರ!** ಚಾಯನೀ **ಯೇನ್ದ್ರ!** ಯದ್ ಇದಂ **ತ್ವಾ** ದಾತಮ್ ತ್ವಯಾ ದಾತವ್ಯಂ **ಯದ್ ರಾಧಃ** ಧನಮ್ ಇಹ ಅಸ್ಮಿನ್ ಲೋಕೇ **ಮೇ** ಮಮ ನಾಸ್ತಿ ತದ್ಧನಂ ಹೇ ವಿದದ್ವಸೋ! ಲಬ್ಧಧನೇನ್ದ್ರ! ನಃ ಅಸ್ಮಭ್ಯಮ್ **ಉಭಯಾ** ಹಸ್ತ್ಯಾ ಉಭಾಭ್ಯಾಂ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಮ್ **ಆಭರ** ಆಹರ ।

ಅತ್ರ ನಿರುಕ್ತಂ ಯದಿನ್ದ್ರ ಚಿತ್ರಂ ಚಾಯನೀಯಂ ಮಹನೀಯಂ ಧನಮಸ್ತಿ ಯನ್ಮ ಇಹ ನಾಸ್ತೀತಿ ವೇತಿ - ೪.೪, ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮ್ ॥ ತಥಾ ಚ ಯದಿನ್ದ್ರ ಚಿತ್ರ ಚಾಯನೀಯಂ ಮಹನೀಯಂ ಧನಮಸ್ತಿ । ಯನ್ಮ ಇಹ ನಾಸ್ತೀತಿ ವಾ - ತ್ರೀಣಿ ಮಧ್ಯಮಾನಿ ಪದಾನಿ - ತ್ವಯಾ ನಸ್ತದ್ ದಾತವ್ಯಮ್ । ಅದ್ರಿವನ್ - ಅದ್ರಿರಾದೃಣಾತ್ಯೇನೇನಾಪಿ ವಾತ್ತೇಃ ಸ್ಯಾತ್ । ತೇ ಸೋಮಾದ ಇತಿ ಹ ವಿಜ್ಞಾಯತೇ । ರಾಧ ಇತಿ ಧನ ನಾಮ ರಾಧ್ನವನ್ತ್ಯೇನೇನ ತನ್ನಸ್ತ್ವಂ ವಿತ್ತಧನೋಭಾಭ್ಯಾಂ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಮಾಹರ ಉಭೌ ಮುಮುನ್ದ್ಧೌ ಭವತಃ ಇತಿ ॥ ೪.೪ ॥

ಅದ್ರಿವಃ ವಜ್ರದಂಡಧಾರಿಯಾದ, **ಆದನೀಯ** ಭಕ್ಷಣೀಯ ಭೋಗ ವಸ್ತುಗಳ, ಒಡೆಯನಾದ - ಅದ್ರಿರತ್ತೇಃ, ಅಪಿ ವಾ೭ತ್ತೇಃ ಸ್ಯಾತ್ ನಿರು.೪.೪ ॥ **ಚಿತ್ರಂ** ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಕರ್ಷಕ ರೂಪವುಳ್ಳ, ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, **ಯತ್ ತ್ವಾ** ದಾತಮ್ ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬಹುದಾದ, **ರಾಧಮ್** ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ವಾದ ಧನವು ಮೋಕ್ಷೈಶ್ವರ್ಯವು, **ಇಹ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ** ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನಗೆ

ಇಲ್ಲ, ವಿದದ್ವಸೋ ಧನಸಂಪತ್ತ್ರಭುವೇ, ತತ್ ನಃ ಅದನ್ನು ನನಗೆ, ಉಭಯಾ ಹಸ್ತ್ಯಾ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದಲೂ ಉದಾರತೆಯಿಂದ, ಆಭರ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಆಕರ್ಷಕ ರೂಪವುಳ್ಳವನೂ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗವಸ್ತುಗಳ ಒಡೆಯನೂ ವಜ್ರದಂಡಹಸ್ತನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಿಗದಿರುವ ಮೋಕ್ಷೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನವನ್ನೂ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಉದಾರವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಆಕರ್ಷಕಾಕಾರರೂಪಸಂಪನ್ನನೀಶಂ
ಭೋಗಭಾಗ್ಯೇಶ್ವರಂ, ವಜ್ರಿ! ಭಗವಂತನೆ! ದಿಟಂ ।
ಇಲ್ಲೆನಗೆ ಸಿಗದ ಮೋಕ್ಷಶ್ರೀಯೆನ್ನೈಶ್ವರ್ಯಮಂ
ಕುಡುವುದೆನಗಿರ್ಕೆಯ್ಗಳಿಂದೊಲವಿನಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೪೬

ತಿರಶ್ಚೀರಾಂಗಿರಸಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಶ್ರುಧೀ ಹವಂ ತಿರಶ್ಚ್ಯಾ ಇನ್ದ್ರ ಯಸ್ತ್ವಾ ಸಪರ್ಯತಿ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸುವೀರ್ಯಸ್ಯ ಗೋಮತೋ ರಾಯಸ್ಪೂರ್ಧಿ ಮಹಾಁ ಅಸಿ ॥

೩ ೨ ೧ ೨೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧
ಶ್ರುಧಿ - ಹವಂ - ತಿರಶ್ಚ್ಯಾಃ - ತಿರಃ - ಚ್ಯಾಃ । ಇನ್ದ್ರ - ಯಃ - ತ್ವಾ - ಸಪರ್ಯ

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ತಿ ॥ ಸುವೀರ್ಯಸ್ಯ - ಸು - ವೀರ್ಯಸ್ಯ - ಗೋಮತಃ । ರಾಯಃ - ಪೂರ್ಧಿ -

೨ ೩
ಮಹಾನ್ - ಅಸಿ ॥ *೫.೩೪೬* ॥

ತೈರಶ್ಚೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ತಿರಶ್ಚ್ಯನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ ೧ — ೧ — ೧
೩೪೬.೧. ಶ್ರುಧೀ ॥ ಹಾವಾಽ೨ ಁ ಹಾವಾಽ೨ಮ್ । ತಿರಶ್ಚಿಯಾಃ ।

೨೧ ೨ ೧ ನ ೨ ೧ ನ
ಇನ್ದ್ರಯಾಽ೨೩ಸ್ತ್ವಾ । ಸಪೌಽ೩ಹೋ । ಯರ್ತೀಽ೩

೨ ೧೧ ೦ ೨೦ ೧
ಯಾ ॥ ಸುವೀರ್ಯಸ್ಯಗೋಮತಾಃ ॥ ರಾಯಾಸ್ಪೂಽ೨೩

೨ ೧ ೨೩ ೨ ೧
ರ್ದ್ಧೀ ॥ ಮಹಾಁ ಽ೨೩ । ಅಸಿಯಾಽ೩೪೩ ॥ ಓಽ೨೩೪

೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೪ । ಠೀ । ೧ । ೫೯೪ ॥

೫ ೦ ೨ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨೩
೩೪೬.೨. ಶ್ರುಧೀಹಾಽ೩ವನ್ತಿರಶ್ಚಿಯಾಃ ॥ ಇನ್ದ್ರಾಯಸ್ತ್ವಾ । ಸಪ

೨ ೧ ೨ ೫೦ ೩ ೨^ ೩
ರ್ಯತಾಯೇಽ೩೪ ॥ ಸುವೀ । ರಿಯಾ । ಸ್ಯಾಽ೨೩೪

೫ ೧ — ೧ ೨ ೨ ೨
ಗೋ । ಮಾತಾಽ೨: ॥ ರಾಯಾಸ್ಪೂರ್ದ್ಧೀಽ೩ । ಹಾಽ೩ಹಾ

೪ ೪
ಇ ॥ ಮಹಾಁ ೫ಅಸೀ । ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೫ । ಮ । ೨ । ೫೯೫ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ!** ಯಃ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಸಪರ್ಯತಿ** ಸಪರ ಶಬ್ದಃ ಕಣ್ವಾದಿಃ ಹವಿರ್ಭಿಃ ಪರಿಚರತಿ ತಾದೃಶಸ್ಯ **ತಿರಶ್ಚ್ಯಾ** ಏತನ್ನಾಮಕಸ್ಯ ಋಷೇರ್ಮಮ **ಹವಂ** ಸ್ತುತಿಂ **ಶ್ರುಧಿ** ಶ್ರುಣು । ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವಂ **ಸುವೀರ್ಯಸ್ಯ** ಶೋಭನ ವೀರ್ಯೋಪೇತಸ್ಯ । ಯದ್ವಾ ವೀರೇಪುತ್ರೇ ಭವಂ ವೀರ್ಯಂ ಸುಪುತ್ರವತಃ । **ಗೋಮತಃ** ಗವಾದಿ ಪಶುಮತಃ । **ರಾಯೋ** ಧನಸ್ಯ ದಾನೇನ **ಪೂರ್ಧಿ** ಅಸ್ಮಾನ್ ಪೂರಯ । ಏತತ್ಸಾಮರ್ಥ್ಯೇ ಕುತ ಇತ್ಯತ ಆಹ ತ್ವಂ ಮಹಾನ್ ಗುಣಾಧಿಕಃ ದೇವಾನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ಅಸಿ ಭವಸಿ ಖಲು ॥

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! **ಯಃ ತ್ವಾ ಸಪರ್ಯತಿ** ನಿನ್ನ ಪರಿಚರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಸಪರ್ಯತಿ ಪರಿಚರಣ ಕರ್ಮಾ - ನಿ.ಘಂ.೩.೫ ॥ **ತಿರಶ್ಚ್ಯಾಃ** ತಿರಶ್ಚಿ ಋಷಿಯಾದ ನನ್ನ, **ತಿರೋದಧೇ** ಅನ್ತರ್ದಧಾತಿ - ನಿರು. ೧೨.೩೨ ॥ ಅನ್ತರ್ಧ್ಯಾನ ನಿರತನಾದ ಉಪಾಸಕನ, **ಹವಮ್** ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು, **ಶ್ರುಧಿ** ಕೇಳೋಣವಾಗಲಿ, **ಸುವೀರ್ಯಸ್ಯ** ವೀರಪುತ್ರರಿಂದೊಡಗೂಡಿದ, ಪ್ರಾಣಾ ವೈ ವೀರ್ಯಮ್ - ಕಾಠ.೧೩.೭ ॥ ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ, **ಗೋಮತಃ** ವಿದ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ ಗೋ ಆದಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನು, **ರಾಯಃ** ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು, **ಪೂರ್ಧಿ** ಅನುಗ್ರಹಿಸು, **ಮಹಾನ್ ಅಸಿ** ನೀನು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ.

ದೇವತೆಗಳಲ್ಲೇ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! ತಿರಶ್ಚ್ಯಾದಿ ಋಷಿಗಳ ಅನ್ತರ್ಧ್ಯಾನ ನಿರತರಾದ ಉಪಾಸಕರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ಪುತ್ರಾದಿಗಳನ್ನೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಹವಿರ್ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಶುಭಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೋ ಆದಿ ಪಶು ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಮಹಿಮ! ಸುರರಾಜ! ಪ್ರತ್ಯಗ್ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿನ್ನಂ
ನೆನೆವ ಮುನಿಗಳ ಬೇಳ್ವೆಯಂ ಮನ್ನಿಸುತೆ ಜನ್ನಕಂ ।
ಬೇಕೆಪರ್ಪ ಸಂತತಿ–ಶ್ರೀ–ವಿದ್ಯೆ–ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ
ಪಶುಸಮೃದ್ಧಿಯನೊಲ್ದು ನೀಳ್ಪುದಯ್ ನಮಗೆಂದಿಗಂ ॥

ಋಕ್ – ೩೪೭

ಗೋತಮೋ ರಾಹೂಗಣಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆಸಾವಿ ಸೋಮ ಇನ್ದ್ರ ತೇ ಶವಿಷ್ಠ ಧೃಷ್ಣವಾ ಗಹಿ ।

೧ ೨ ೩ ೨ಉ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ತ್ವಾ ಪೃಣಕ್ತ್ವಿನ್ದ್ರಿಯಂ ರಜಃ ಸೂರ್ಯೋ ನ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ಆಸಾವಿ – ಸೋಮಃ – ಇನ್ದ್ರ – ತೇ ॥ ಶವಿಷ್ಠ – ಧೃಷ್ಣೋ – ಆ – ಗಹಿ ॥ ಆ –

೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಾ – ಪೃಣಕ್ತು – ಇನ್ದ್ರಿಯಂ । ರಜಃ – ಸೂರ್ಯಃ – ನ – ರಶ್ಮಿಭಿಃ ॥ ೬. ೩೪೭ ॥

ಮಹಾವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರಮ್ । ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಸೂರ್ಯೋ ವಾ ॥

೩ ೪ರ ೩ರ ೪ ೫ ೧ ೨ ೩ ೫ ೨
೩೪೭.೧. ಆಸಾವಿಸೋಮಇನ್ದ್ರತೇ । ಶಾವಿಷ್ಠಾಽ೨೩೪ಧೃ ॥ ಷ್ಣೋ

೧ ೨ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ ೧ ^
ಽ೩ಆಗಾಽ೩ಹೀ । ಆತ್ವಾಪೃಣಾಽ೨೩ಹಾಽ೩ । ಕ್ತುಈಽ೨

೩ ೫ ೧ ೨^ ೩
ನ್ದ್ರಿಽ೨೩೪ಯಾಮ್ ॥ ರಜಾಃ । ಸೂರ್ಯಾವಾಓಽ೨

ಇಳವಾ ॥ ನರಾಽಶಿಶ್ಮಿಭೀಃ । ಹೋಽಶಿಇ । ಡಾ ॥

ದೀ- ೪ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೮ । ನೈ । ೩ । ೫೭ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತೇ ತ್ವದರ್ಥಂ **ಸೋಮಃ ಅಸಾವಿ** ಅಭಿಷುತೋಽಭೂತ್ ಹೇ **ಶವಿಷ್ಠ!** ಅತಿಶಯೇನ ಬಲವನ್! ಅತ ಏವ **ಧೃಷ್ಣೋ** ಶತ್ರೂಣಾಂ ಧರ್ಷಯಿತರಿನ್ದ್ರ! **ಆಗಹಿ** ದೇವಯಜನ ದೇಶಮಾಗಚ್ಛ । ಆಗತಂ ಚ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಮ್ **ಇಂದ್ರಿಯಂ** ಸೋಮಪಾನೇನೋತ್ಪನ್ನಂ ಪ್ರಭೂತಂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮ್ **ಆಪೃಣಕ್ತು** ಆ ಪೂರಯತು । **ರಜಃ** ಅಂತರಿಕ್ಷಂ **ರಶ್ಮಿಭಿಃ** ಕಿರಣೈಃ **ಸೂರ್ಯೇನ** ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಃ ಪೂರಯತಿ ತದ್ವತ್ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ತೇ** ನಿನಗಾಗಿ, **ಸೋಮಃ** ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಅಸಾವಿ** ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ದಮಾಡಿಡಲಾಗಿದೆ, **ಶವಿಷ್ಠ** ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಯೇ, ಧೃಷ್ಣಃ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವವನೇ, ಪಾಪಾದಿ ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನು ತುಳಿದುಬಿಡುವವನೇ, **ಆಗಹಿ** ದಯಮಾಡು, **ಸೂರ್ಯಃ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ರಜಃ** ನ ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಯು ಅಂತರಿಕ್ಷವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಂಬುವಂತೆ, ಉದಕಂ ರಜ ಉಚ್ಯತೇ ನಿರು.೪.೧೯, **ತ್ವಾ** ನಿನ್ನನ್ನು, **ಆಪೃಣಕ್ತು** ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಲಿ, ಸೂರ್ಯನು ನೀರನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಹೀರುವಂತೆ, **ಇಂದ್ರಿಯಮ್** ಇನ್ದ್ರಿಯಃ ಸೋಮಃ - ಕೌ.೧೦.೨. ॥ ಸೋಮಪಾನದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು.

ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನನ್ನ ಪಾಪಾದಿ ಅನಿಷ್ಟಗಳನ್ನೂ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವವನೇ, ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಗೃಹಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡು. ನೀನು ಪಾನಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸಿದ್ದಮಾಡಿಟ್ಟಿದೆ. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಪೃಥ್ವಿ ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವಂತೆ ನನ್ನ ಮನ ಆದಿ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳು ನಿನ್ನಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಲಿ. ಸೂರ್ಯ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ

ನೀರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವಂತೆ ನೀನು ನನ್ನ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಬಲಶಾಲಿ! ಸುರಪ! ಪಾಪಾಂತಕನೆ! ದಯಿಮಾಡಿಸಯ್!
ಸಿದ್ಧಮಿದೊ ಸೋಮಂ; ಪ್ರಭಾಕರಂ ನಿಜಕಾಂತಿಯಿಂ
ಜಗವನಾವರಿಪಂತೆ ಮನ್ಮನಂ ಕವಿಗೆ ನಿನ್ನಂ;
ರವಿಕರಕೆ ನೀರ್ ಸೋಲುವಂತೆ ನಾಂ ಸೋಲ್ಗೆ ನಿನ್ನಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೪೮

ನೀಪಾತಿಥಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಏನ್ದ್ರ ಯಾಹಿ ಹರಿಭಿರುಪ ಕಣ್ವಸ್ಯ ಸುಷ್ಟುತಿಮ್ ।

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ದಿವೋ ಅಮುಷ್ಯ ಶಾಸತೋ ದಿವಂ ಯಯ ದಿವಾವಸೋ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ಆ - ಇನ್ದ್ರ - ಯಾಹಿ - ಹರಿಭಿಃ । ಉಪ - ಕಣ್ವಸ್ಯ - ಸುಷ್ಟುತಿಂ - ಸು - ಸ್ತು

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ತಿಂ ॥ ದಿವಃ - ಅಮುಷ್ಯ - ಶಾಸತಃ । ದಿವಂ - ಯಯ - ದಿವಾವಸೋ - ದಿವಾ

- ವಸೋ ॥ *೭.೩೪೮ ॥*

ಕಾಣ್ವೌ ದ್ವೌ । ದ್ವಯೋಃ ಕಣ್ವೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೨ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೨ ೧
೩೪೮.೧. ಏನ್ದ್ರಾಽ೩ಯಾಹಿಹರಿಭಾಇಃ ॥ ಉಪಾಕಣ್ವಾಽ೩ ॥ ಸ್ಯಾ

೨ ೩ ೫ ೨ ೦ ೧ ೨^ ೩
ಸುಷ್ಟೂಽ೨೩೪ತೀಮ್ । ದಿವೋಅಮೂಽ೩ । ಷ್ಯಾಶಾಸಾ

೫ ೧ ೨
ಽ೨೩೪ತಾಃ ॥ ದಾಇವಂಯಯಾಽ೩೧ಉವಾಽ೨೩ ॥

೧ ೪ ೨ ॥ ೫
ದಾಽ೨೩ಇವಾಽ೩ । ವಾಽ೩೪೫ಸೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ಶೋ । ೪ । ೫೯೭ ॥

೪೦ ೫ ೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೨ ೧
೩೪೮.೨. ಏನ್ದ್ರಯಾಹಿಹರಿಭಿಃ । ಉಹುವಾಹಾಇ ॥ ಉಪಕಣ್ವಸ್ಯಸು

೨ ೧ ೨ ೧೦ ೨
ಷ್ಟುತಿಮ್ । ಉಹುವಾಽ೨೩ಹಾಇ । ದಿವೋಅಮೂಽ೩ ।

೧ ೨^ ೩ ೫ ೧ ೩ ೨
ಷ್ಯಾಶಾಸಾಽ೨೩೪ತಾಃ ॥ ದಾಇವಂಯಯಾಉ । ವಾಽ೩ ॥

೫ ೪ ೪
ದೇಽ೨೩೪ವಾ । ವಸೋಽ೩೫ಹಾ । ಹೋಽ೩೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೬ । ಶೋ । ೫ । ೫೯೮ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ**! ಕಣ್ವಸ್ಯ ಏತನ್ನಾಮಕಸ್ಯ ಋಷೇಃ ಸುಷ್ಟುತಿಂ ಶೋಭನಾಂ ಸ್ತುತಿಂ ಪ್ರತಿ **ಹರಿಭಿಃ** ಅಶ್ವೈಃ **ಉಪಾಯಾಹಿ** ಆಗಚ್ಛ । **ದಿವೋ** ದ್ಯುಲೋಕಂ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥೇ ಷಷ್ಠೀ - ೩.೧.೮೫ । **ಅಮುಷ್ಯ** ಅಮುಷ್ಮಿನ್ನಿನ್ದ್ರೇ **ಶಾಸತಃ** ಶಾಸತಿ । ವಿಭಕ್ತಿ ವ್ಯತ್ಯಯಃ - ೩.೧.೮೫ । ತತ್ರ ವಯಂ ಸುಖಮಾಸ್ಮಹೇ । ಹೇ **ದಿವಾವಸೋ** ದೀಪ್ತ ಹವಿಷ್ಕೇನ್ದ್ರ । **ದಿವಂ** ಸ್ವರ್ಗಂ **ಯಯಂ** ಯೂಯಂ

ಗಚ್ಛಥ । ಬಹುವಚನಂ ಪೂಜಾರ್ಥಂ ॥ ಯದ್ವಾ ಹೇ **ದಿವಾವಸೋ** ದಿವೋ ದ್ಯುನಾಮಕಮ್ **ಅಮುಷ್ಯ** ಅಮುಂ ಲೋಕಂ ಶಾಸತಃ ಶಾಸನಂ ಕುರ್ವಂತೋ ಯೂಯಂ **ದಿವಂ** ಸ್ವರ್ಗಂ **ಯಾಯ** ಗಚ್ಛತ । ಅತ್ರ ಬಹು ವಚನಂ ಪೂಜಾರ್ಥಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! **ಕಣ್ವಸ್ಯ** ಕಣ್ವ ಋಷಿಯ, **ಸುಷ್ಟುತಿಮ್** ಸೊಗಸಾದ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಕೇಳಲು, **ಹರಿಭಿಃ** ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದ ಹರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ, ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಲುಪಸುವ ರಾಜಪುರುಷರ ಮೂಲಕ, ಹರಯಃ ಹರಣಾ - ನಿರು.೭.೨೪, ದುಃಖ ಅಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ, ಸುಖಜ್ಞಾನಾದಿಗಳ ಪ್ರವಾಹರೂಪದಿಂದ, **ಉಪಾಯಾಹಿ** ಧಾವಿಸುತ್ತಾ ದಯ ಮಾಡು, **ಅಮುಷ್ಯ** ಈ ಲೋಕವನ್ನೂ, **ದಿವಃ** ದ್ಯುಲೋಕವನ್ನೂ, ಸುಖವನ್ನೂ, **ಶಾಸತಃ** ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ, **ದಿವಾವಸೋ** ತೇಜೋಮಯನೇ, **ದಿವಂ ಯಯ** - ಸುಖವನ್ನು ತಲುಪಿಸು, ಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನನು ಗ್ರಹಿಸು.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! ಕಣ್ವಾದಿ ಮೇಧಾವಿಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ದುಃಖ ಅಜ್ಞಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಸುಖಜ್ಞಾನಗಳ ಪ್ರವಾಹರೂಪವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರವಾದ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೇರಿ ಧಾವಿಸಿ ದಯಮಾಡಿ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸು. ಈ ಲೋಕವನ್ನೂ ಆ ಲೋಕವನ್ನೂ ನೀನೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಆ ಜ್ಞಾನುವರ್ತಿಗಳಾದವರ ಮೂಲಕ ನಮಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರು.

ಕಣ್ವಾದಿಮುನಿನುತಿಯನಾಲಿಸುತೆ ನೋವನಳಿಪ
ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಪ್ರವಾಹರೂಪದ ಹರಿಹಯ!

ಬಂದೆಮಗೆ ನೀಳ್ಪುದಮೃತತ್ವಮಂ; ನಿನ್ನವರ್ ನಾಂ;
ಎಮಗೆ ಸೊಗವೀವುದನವರತಮಾರಯ್ದು ದೇವ! ॥

ಋಕ್ - ೩೪೯

ತಿರಶ್ಚೀರಾಂಗಿರಸಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ತ್ವಾ ಗಿರೋ ರಥೀರಿವಾಸ್ಥುಃ ಸುತೇಷು ಗಿರ್ವಣಃ ।

೩ ೨- ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೧ ೨
ಅಭಿ ತ್ವಾ ಸಮನೂಷತ ಗಾವೋ ವತ್ಸಂ ನ ಧೇನವಃ ॥ ೮.೩೪೯ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩
ಆ - ತ್ವಾ - ಗಿರಃ - ರಥೀಃ - ಇವ । ಅಸ್ಥುಃ - ಸುತೇಷು - ಗಿರ್ವಣಃ - ಗಿಃ -

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ವನಃ ॥ ಅಭಿ - ತ್ವಾ - ಸಂ - ಅನೂಷತ । ಗಾವಃ - ವತ್ಸಂ - ನ - ಧೇನವಃ ॥

ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರಮ್ । ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೪೯.೧. ೫ರ ೦ ೨ ೪ರ ೫ ೪ರ ೫ ೨ ೦ ೧ ೮
ಆತ್ವಾಗಾ೩ಇರೋರಥೀರಿವಾ ॥ ಅಸ್ಥುಸ್ಸುತೇ೩ಷೂಗಿ

ನ ೨ ೫ ೩ ೫ ೨ ೦
ರ್ವಾಣಾ೩: । ಓ೩ಳವಾ । ಓ೨೩ಳವಾ ॥ ಅಭಿತ್ವಾಸ

೧ ೨ ನ ೨ ೫ ೩
೩ಮಾನೂ೧ಷಾತಾ೩ । ಓ೩ಳವಾ । ಓ೨೩ಳ

೫ ೧೦ ೨ ೨ ೨೧ ೫
ವಾ ॥ ಗಾವೋವಾ೩ತ್ಸಾ೩ಮ್ ॥ ನಧೋ೨೩ಳವಾ ।

೪ ॥ ೫
ನಾಽಶಿವ್ರೋऽಟಿಹಾಇ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೪ । ಇಾ° । ೬ । ೫೯ ॥

ಗಿರ್ವಣಃ ಗೀರ್ಭಿರ್ವನನೀಯ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಸುತೇಷು ಸೋಮೇಷು** ಅಭಿಷುತೇಷು ಸತ್ಸು **ಗಿರಃ** ಅಸ್ಮಾಕಂ ಸ್ತುತಿಲಕ್ಷಣಾ ವಾಚಃ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಮ್ **ಆ ಸ್ಥುಃ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಶೀಘ್ರಂ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ತಿಷ್ಠನ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ **ರಥೀರಿವ** ಯಥಾ ರಥವಾನ್ ರಥೇನ ಗಚ್ಛನ್ ವೀರಃ ಪ್ರಾಪ್ಯಂ ದೇಶಮ್ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಗಚ್ಛತಿ ತದ್ವತ್ । ಕಿಂ ಚ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ಅಸ್ಮದೀಯಾ ಗಿರಃ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಮ್ **ಅಭಿ** ಲಕ್ಷ್ಯ **ಸಮನೂಷತ** ಸಮ್ಯಕ್ ಶಬ್ದಾಯನ್ತೇಸ್ತುವನ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ ನು ಸ್ತವನೇ । ಕುಟಾದಿಃ ತಸ್ಯಲುಙ್ರೂಪಂ । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ **ವತ್ಸನ್ನ** ಧೇನವಃ ಯಥಾ ಧೇನವಃ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಾಃ ಗಮನಶೀಲಾ ವಾ **ಗಾವಃ** ವತ್ಸಮಭಿಲಕ್ಷ್ಯ ಹಂಭಾರವಾದಿ ಶಬ್ದಂ ಕುರ್ವಂತಿ ತದ್ವತ್ ॥

ಗಿರ್ವಣಃ ಸ್ತುತಿಪ್ರಿಯನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, ರಥೀರಿವ ರಥದಲ್ಲಿರುವ ರಥಿಕನು, ತನ್ನಿಷ್ಟ ಬಂದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪುವಂತೆ, ತನ್ನ ಓಡಾಟಕ್ಕೆ ರಥವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವಂತೆ, ಸುತೇಷು ಪುತ್ರರಂತಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳ, ಸೋಮರಸವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ, ಗಿರಃ ವೇದಸ್ತುತಿಗಳು ಪ್ರಶಂಸಾವಾಣಿ, ತ್ವಾ ಆಸ್ಥುಃ ನಿನ್ನನ್ನೇ ತಲುಪುತ್ತವೆ, ಆಶ್ರಯಿಸಿವೆ, ವತ್ಸಂ ಧೇನವಃ ಗಾವಃ ನ ಆಗತಾನೆ ಈದಿರುವ ಹಸುಗಳು, ಹಾಲು ಕುಡಿಸಲು, ತಮ್ಮ ಪುಟ್ಟ ಕರುಗಳಿಗೆ ಸ್ನೇಹವಶದಿಂದ ಅಂಬಾ, ಹುಂ ಹಿಂ ಎಂಬ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಧ್ವನಿ ಮಾಡುತ್ತಾ ಧಾವಿಸುವಂತೆ, **ಸಮನೂಷತ** ನಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಗಳು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಸ್ತುತಿಪ್ರಿಯನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ರಥಿಕನು ತನ್ನ ರಥದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಪಠಿಸುವ

ಸ್ತುತಿಗಳು ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಪ್ರಿಯರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳು, ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತವೆ, ತಲುಪುತ್ತವೆ. ಆಗತಾನೆ ಈದಿರುವ ಎಳಗಂದಿ ಹಸುಗಳು ತಮ್ಮ ಕರುಗಳಿಗೆ ಹಾಲುಣಿಸಲು ಅಂಬಾ ಹುಂ ಹಿಂ ಎಂದು ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅವುಗಳೆಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಬರುವಂತೆಯೇ ನಾವು ಮಾಡುವ ಸ್ತುತಿಗಳು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಧ್ವನಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನೆಡೆಗೇ ನೀನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಧಾವಿಸುತ್ತಿವೆ.

ಸ್ತುತ್ಯನೇ! ರಥಿ ತನ್ನ ಗುರಿಯತ್ತ ಸಾರುವಂತೆ
ಸವನಮಂತ್ರಂಗಳ್ ಪ್ರಿಯಪ್ರಜಾಸ್ತೋತ್ರಮಲ್ತೆ!
ನಿನ್ನನೇ ಸೇರ್ದಪುವು; ಕರುಗಳ್ಗೆ ಪಾಲೂಡಿಸಲ್
ಬರ್ಪಗೋಗಣದಂತೆ ನಮ್ಮ ನುತಿ ನಿನ್ನತ್ತಲೇ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೦

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಗಾಥಿನಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಏತೋನ್ವಿನ್ದ್ರꣳ ಸ್ತವಾಮ ಶುದ್ಧꣳ ಶುದ್ಧೇನ ಸಾಮ್ನಾ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಶುದ್ಧೈರುಕ್ಥೈರ್ವಾ ವೃಧ್ವಾꣳ ಸꣳ ಶುದ್ಧೈರಾಶೀರ್ವಾನ್ಮಮತ್ತು ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ
ಆ - ಇತ - ಉ - ನು - ಇನ್ದ್ರಂ - ಸ್ತವಾಮ । ಶುದ್ಧಂ - ಶುದ್ಧೇನ - ಸಾಮ್ನಾ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಶುದ್ಧೈಃ - ಉಕ್ಥೈಃ - ವಾವೃಧ್ವಾꣳ ಸಂ । ಶುದ್ಧೈಃ - ಆಶೀರ್ವಾನ್ - ಆ -

೨೦ ೩
ಶೀವರ್ಾನ್ - ಮಮತ್ತು ॥ *೯. ೩೫೦* ॥

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧೀಯೇ ದ್ವೇ - ಪದಾನ್ತ ನಿಧನಂ ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧೀಯಮ್ । ದ್ವಯೋಃ ಇನ್ದ್ರೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦ ೫೦ ೪ ೫ ೪ ೫೦ ೪ ೨ ೧ ೦ ೨ ೧
೩೫೦.೧. ಏತೋನ್ವಿನ್ದ್ರꣳ ಸ್ತವಾಮಾ ॥ ಶುದ್ಧꣳ ಶುದ್ಧೇನಸಾಽ೨೩

೨ ೧೦ ೦ ೦ ೨ ೧ ೨
ಮ್ನಾ । ಶುದ್ಧೈರುಕ್ಥೈರ್ವಾವೃಧ್ವಾಽ೨೩ꣳ ಸಾಮ್ ॥ ಶು

೧೦ ೨ ೧ ^ ೩ ೨ ೫೦
ದ್ಧೈರಾಽ೨೩ಶೀಽ೩ ॥ ವಾರ್ಽ೨ನ್ । ಮಮಾಽ೩೪ಔ

೦ ೩ ೧೧೧
ಹೋವಾ ॥ ತೂಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೩ । ಫಿ । ೭ । ೬೦೦ ॥

ಐಡಞ್ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧೀಯಮ್ ।

೫೦ ೦ ೫ ೨ ೧ ೨ ೧
೩೫೦.೨. ಏತೋನ್ವಿನ್ದ್ರꣳ ಸ್ತವಾಽ೬ಮಾ ॥ ಶುದ್ಧಞ್ಶುದ್ಧೇ । ನ । ಸಾ

೧ ೨ ೨ ೧೦ ^ ೩
ಮ್ನಾಽ೨ । ಶುದ್ಧಾಇರೂಽ೩ಕ್ಥಾಽ೩ಇಃ । ವಾವಾಽ೨ಧ್ವಾ೨

೫ ೨ ೧೦ ೨ ೧ ೨
೩೪ꣳ ಸಾಮ್ ॥ ಶುದ್ಧೈರಾಽ೨೩ಶೀ ॥ ವಾರ್ನ್ಮಮತ್ತು

೧ ೨ ೧
ಇಡಾಽ೨೩ಭಾಽ೩೪೩ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೫ । ತು । ೮ । ೬೦೧ ॥

ಅತ್ರೇತಿಹಾಸ ಮಾ ಚಕ್ಷತೇ । ಪುರಾಕಿಲೇನ್ದ್ರೋ ವೃತ್ರಾದಿಕಾನಸುರಾನ್ ಹತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ದೋಷೇಣಾತ್ಮಾನಮಪರಿಶುದ್ಧಮಿತ್ಯಮನ್ಯತ । ತದ್ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾಯ ಇನ್ದ್ರ ಋಷೀನವೋಚತ್ ಯೂಯಂ ಅಪೂತಂ ಮಾಂ ಯುಷ್ಮದೀಯೇನ ಸಾಮ್ನಾ ಶುದ್ಧಂ ಕುರುತೇತಿ । ತತಸ್ತೇ ಚ ಶುದ್ಧ್ಯುತ್ಪಾದಕೇನ ಸಾಮ್ನಾ ಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಪರಿಶುದ್ಧಮಕಾರ್ಷುಃ । ಪಶ್ಚಾತ್ ಪೂತಾ ಯೇನ್ದ್ರಾಯ ಯಾಗಾದಿಕರ್ಮಾಣಿ ಸೋಮಾದೀನಿ ಹವೀಂಷಿ ಚ ಪ್ರಾದುರಿತಿ । ಏಷೋಽರ್ಥಃ ಶಾಟ್ಯಾಯನಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿತಃ ಇನ್ದ್ರೋ ಅಸುರಾನ್ ಹತ್ವಾ ಪೂತ ಇವಾ ಮೇಧ್ಯೋ ಅಮನ್ಯತ ಅಸೌ ಅಕಾಮಯತ ಶುದ್ಧಮೇವ ಮಾಸಂ ತಂ ಶುದ್ಧೇನ ಸಾಮ್ನಾ ಸ್ತೂಯುರಿತಿ । ಸ ಋಷೀನಬ್ರವೀತ್ ಸ್ತುತಃ ಮೇತಿ । ತತಃ ಋಷಯಃ ಸಾಮಾಪಶ್ಯನ್ ತೇನಾಸ್ತುವನ್ ಏತೋನ್ವಿನ್ದ್ರಮಿತಿ ತತೋ ವಾ ಇನ್ದ್ರಃ ಪೂತೋ ಶುದ್ಧೋ ಮೇಧ್ಯೋಽಭವತ್ ಇತಿ ॥

ತಥಾ ಚ ಅಸ್ಯಾ ಋಚೋಽಯಮರ್ಥಃ ॥ ಋಷಯಃ ಪರಸ್ಪರಂ ಬ್ರುವನ್ತಿ । **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಮ್ **ಏತೋ** ಆಗಚ್ಛತೈವ । ಆಗತ್ಯ ಚ **ಶುದ್ಧೇನ** ಶುದ್ಧ್ಯುತ್ಪಾದಕೇನ ಸಾಮ್ನಾ । ತಥಾ **ಶುದ್ಧೈಃ** ಶುದ್ಧಿಹೇತುಭಿಃ **ಉಕ್ಥೈಃ** ಶಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ಇನ್ದ್ರಮ್ **ಶುದ್ಧಮ್** ಅಪಾಪಿನಂ ಕೃತ್ವಾ **ಸ್ತವಾಮ** ಸ್ತವಾಮ । ತತಃ **ಸಾಮ್ನಾ** ಶಸ್ತ್ರೈಃ **ವಾವೃಧ್ವಾ ಸಂ** ಪಾಪರಾಹಿತ್ಯೇನ ವರ್ಧಮಾನಂ ತಮಿಮಮಿನ್ದ್ರಂ **ಶುದ್ಧೈಃ** ಶುದ್ಧ್ಯುತ್ಪಾದಕೈಃ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷೈಃ ವಾ **ಆಶೀರ್ವಾನ್** ಆಶ್ರಯಣವಾನ್ ಗವ್ಯಾದಿಭಿಃ ಸಂಸ್ಕೃತಃ ಸೋಮಃ **ಮಮತ್ತು** ಇನ್ದ್ರಂ ಮಾದಯತು ಮಾದ್ಯತೇ ಶ್ಛಾನ್ದಸಃ ಶ್ಲುಃ ॥ ಶುದ್ಧೈರಾಶೀರ್ವಾನ್ - ಶುದ್ಧ ಆಶೀರ್ವಾನ್ ಇತಿ ಪಾಠೌ ॥

ನು ಏತ ಉ ಬೇಗ ಬೇಗ ಒಟ್ಟಿಗೆ ದಯಮಾಡಿ, **ಶುದ್ಧೇನ ಸಾಮ್ನಾ**

ಯಚ್ಚ ವೈ ಶಿವಂ ಶಾನ್ತಂ ಪಾಚಸ್ತತ್ ಸಾಮ - ಜೈ.ಬ್ರಾ.೩.೫೫.೫೨,

ಶುದ್ಧಕಾರಕವಾದ ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದ, ಶುದ್ಧೈಃ ಉಕ್ಥೈಃ - ವಾಗುಕ್ಥಮ್ - ಷ.ಬಿಂ.೧.೫.೧ ॥ ಅನೃತಾದಿ ದೋಷವರ್ಜಿತ ಋಜುತ್ವ ಸತ್ಯ ಆದಿ ಧರ್ಮ ಯುಕ್ತ ವಾಣಿಯಿಂದ, ಶುದ್ಧಿಕಾರಕವಾದ ಉಕ್ಥ ಎಂದೆನಿಸಿರುವ ಶಸ್ತ್ರ ಮನ್ತ್ರ ಗಳಿಂದ, ಶುದ್ಧಂ - ಶುದ್ಧನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ಸ್ತವಾಮ - ಸ್ತುತಿಸೋಣ, ವಾವೃಧ್ವಾಂಸಂ - ದೋಷವರ್ಜಿತನಾಗಿ, ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ಶುದ್ಧೈಃ ಆಶೀರ್ವಾನ್ ಮಮತ್ತು - ಆಶೀರ್ವಾದ ರೂಪವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಆನಂದಿತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡೋಣ, ಸೋಮ ಮಿಶ್ರಿತ ದಧಿ ಆಶಿರಮುಚ್ಯತೇ । ದಶಾಪವಿತ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧಿಯಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಕ್ಷೀರಾದ್ಯಾಶ್ರಯಣ ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಇನ್ದ್ರನಿಗರ್ಪಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸೋಣ.

ವೃತ್ರಾಸುರಾದಿ ಲೋಕಕಂಟಕರ ಹತ್ಯೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷದಿಂದ ಕಲುಷಿತನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಋಷಿಗಳು ಶುದ್ಧಕಾರಕ ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ಶಸ್ತ್ರಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಸತ್ಯಾದಿ ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ವಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಆಶೀರ್ವಾದರೂಪವಾದ ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ದಶಾಪವಿತ್ರದಿಂದ ಶುದ್ಧವಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಗೋದ್ರವ್ಯಗಳಾದ ಹಾಲು ಮೊಸರು ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಪಾನ ಮಾಡಲರ್ಪಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದರು. ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದರು. ಪ್ರಸನ್ನನೂ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ವೃತ್ರಹತ್ಯಾದೋಷಮಾರ್ಜನಕ್ಕೆಂದು ಋಷಿಗಳ್
ಸಾಮದಿಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮೋಕ್ತಿಯಿಂದೋಜೆಯಿಂದಂ
ಇಂದ್ರಂಗೆ ಮಂಗಳಾಶಾಸನಂಗೆಯ್ದಿರಲ್ತೆ
ಗವ್ಯ-ಸೋಮಂಗಳಿಂದಾತನಾನಂದಿಯಾದಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೧

ತಿರಶ್ಚೀರಾಂಗಿರಸಃ ಶಂಯುರ್ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯೋ ವಾ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯೋ ರಯಿಂ ವೋ ರಯಿನ್ತಮೋ ಯೋ ದ್ಯುಮ್ನೈರ್ದ್ಯುಮ್ನವತ್ತಮಃ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸೋಮಃ ಸುತಃ ಸ ಇನ್ದ್ರತೇಽಸ್ತಿ ಸ್ವಧಾಪತೇ ಮದಃ ॥ ೧೦. ೩೫೧ ॥

ಸ್ವ - ೪ । ಉ - ೪ । ಧಾ - ೫೪ । ಧೀ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯಃ - ರಯಿಂ - ವಃ - ರಯಿನ್ತಮಃ । ಯಃ - ದ್ಯುಮ್ನೈಃ - ದ್ಯುಮ್ನವತ್ತಮಃ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಸೋಮಃ - ಸುತಃ - ಸಃ - ಇನ್ದ್ರ - ತೇ । ಅಸ್ತಿ - ಸ್ವಧಾಪತೇ - ಸ್ವಧಾ - ಪತೇ -

೧ ೨೦
ಮದಃ ॥ ೧೦. ೩೫೧ ॥

ಆ - ೪೦ । ಅ - ೧೪ । ದ - ೧೬೯ । ಭೋ । ದ - ೬ ॥

ಇತಿ ಷಷ್ಠೀ ದಶತಿಃ ॥ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೨ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯೋಧ್ಯಾಯಃ ॥

ರಯಿಷ್ಠೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಗೋತಮೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೦ ೦ ೩ ೫ ೧೦
೩೫೧.೧. ಯೋರಯಿಂವೋರಯಾಹಾಉ ॥ ತಾಽ೨೩೪ಮಾಃ । ಯೋ

೦ ೨ ೧೦
ದ್ಯುಮ್ನೈರ್ದ್ಯುಮ್ನವತ್ತಮಃ । ಸೋಮಸ್ಸುತಸ್ಸಆಽ೨೩

೧ ೨ — ೧ ೦ ೧
ಹೋಇ । ದ್ರತಾಽ೨ಇ ॥ ಅಸ್ತಿಸ್ವಧಾಪತಾಽ೨೩ಹೋ

೨
ಯೇಽ೩ ॥ ಮದೋಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೭ । ಜೇ । ೯ । ೬೦೨ ॥

೩೦ ೪ ೩ ೪೦ ೫ ೩ ೫ ೩೦
೩೫೧.೨. ಯೋರಯಿಂವ್ರೋರಯಿ । ತಮೋಽ೨೩೪ಹಾಇ ॥ ಯೋ

೪ ೩೦ ೪ ೫ ೩ ೫ ೩೦ ೪
ದ್ಯುಮ್ನೈರ್ದ್ಯುಮ್ನವ । ತಮೋಽ೨೩೪ಹಾಇ ॥ ಸೋಮ

೩ ೪ ೫ ೩ ೫ ೩ ೪ ೫ ೦ ೦ ೩
ಸ್ಸುತಸ್ಸಇ । ದ್ರತೋಽ೨೩೪ಹಾಇ ॥ ಅಸ್ತಿಸ್ವಧಾಪತೇ । ಮ

೫ ೪
ದೋಽ೨೩೪ಹಾ । ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೫ । ಇ । ೧೦ । ೬೦೩ ॥

ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತಿ ಪ್ರಥಮಃ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೨ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೬ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ವಃ** ವಚನವ್ಯತ್ಯಯಃ – ೩.೧.೮ – ತವ ಪರಿಚಾರಕೇಭ್ಯಃ ಸ್ತೋತೃಭ್ಯಃ **ರಯಿಂ** ಧನಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತೀತಿಶೇಷಃ । ಕೀದೃಶಃ **ರಯಿನ್ತಮಃ** ಅತಿಶಯೇನ ರಯಿಮಾನ್ । ಯಶ್ಚ **ದ್ಯುಮ್ನೈಃ** ದ್ಯೋತಮಾನೈಃ ಯಶೋಭಿಃ **ದ್ಯುಮತ್ತಮೋ**ಽತಿಶಯೇನ ಯಶಸ್ವೀ । ಹೇ **ಸ್ವಧಾಪತೇ!** ಸ್ವಧಾಯಾ ಅನ್ನಸ್ಯ ಸೋಮಲಕ್ಷಣಸ್ಯ ಪಾಲಕೇನ್ದ್ರ! ಸ **ಸೋಮಃ** ಅಭಿಷುತಃ ಸನ್ **ತೇ** ತವ **ಮದಃ** ಮದಕರಃ **ಅಸ್ತಿ** ಭವತಿ ॥

ರಯಿವಃ ಧನವಂತನೂ, **ಸ್ವಧಾಪತೇ** ಸ್ವಧಾರೂಪೀ ಸೋಮದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಧಾರಣಾಶಕ್ತಿಯ ಒಡೆಯನೂ ಆದ, **ಇನ್ದ್ರ** ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಯಃ** ಯಾವ, **ರಯಿಂತಮಃ** ಸಮಸ್ತವೂ ಅತಿಶಯವೂ ಆದ, ಧನಯುಕ್ತವಾದ, **ಯಃ** ಯಾವ, **ದ್ಯುಮ್ನೈಃ ದ್ಯುಮ್ನತಮಃ** ತೇಜಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಆದ, **ಸಃ ಸೋಮಃ** ಆ ಸೋಮವು, **ಸುತಃ** ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟು, **ತೇಮದಃ ಅಸ್ತಿ** ನಿನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಆನಂದವನ್ನೂ ಉಂಟು ಮಾಡುವಂತಹದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಧನವಂತನೂ ಸ್ವಧಾರೂಪೀ ಸೋಮದ ಒಡೆಯನೂ ಸ್ವಧಾರಣಾ ಶಕ್ತಿಯ ಮಹಿಮಾವಂತನೂ ಅತಿಶಯವಾದ ಸಮಸ್ತ ಧನದ ಅಧಿಪತಿಯೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಯಶಸ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನಿನಗಾಗಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಈ ಸೋಮರಸವು ನಿನಗೆ ಬಹು ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಹಿಮೋಪೇತ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುವವನು, ಬಹು ತೃಪ್ತನೂ ಆನಂದಾತಿ ಶಯದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀಮಂತ! ನೀಂ ಸ್ವಧಾರೂಪಿಸೋಮೇಶನಲ್ತೆ
ಮಹಿಮತೇಜೋರಾಜಿತನೆ! ಯಥಾವಿಧಿ ಸವನದೊಳ್ ।
ಸಜ್ಜಾದ ಸೋಮಮತ್ಯಾನಂದದಂ; ತಾನಿದಂ
ಸೇವಿಸಲ್ ಸಂತೃಪ್ತಿ-ಮೋದಂಗಳೆಂದುಮಲ್ತೆ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೭

ಭರದ್ವಾಜೋ ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರತ್ಯಸ್ಮೈ ಪಿಪೀಷತೇ ವಿಶ್ವಾನಿ ವಿದುಷೇ ಭರ ।

೩ ೨ ೩ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅರಙ್ಗಮಾಯ ಜಗ್ಮಯೇಽಪಶ್ಚಾದಘ್ವನೇ ನರಃ ॥ ೧.೩೫೨ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರತಿ - ಅಸ್ಮೈ - ಪಿಪೀಷತೇ । ವಿಶ್ವಾನಿ - ವಿದುಷೇ - ಭರ ॥ ಅರಂಗಮಾಯ -

೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಅರಂ।ಗಮಾಯ - ಜಗ್ಮಯೇ । ಅಪಶ್ಚಾದಘ್ವನೇ - ಅಪಶ್ಚಾ - ದಘ್ವನೇ - ನರಃ ॥

ಕೌಲ್ಮಬರ್ಹಿಷೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಕುಲ್ಮಬರ್ಹಿರನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೧ ೨ ೨ ೧ ೨೦
೩೫೨.೧. ಪ್ರತ್ಯಸ್ಮೈಪಿಪಾಹಾಉ ॥ ಆಇಷಾಽ೩ತಾಇ । ವಾಇಶ್ವಾನಿ

೧ ೨ ೨ ೨ ೨ ೧ ೨ಂ
ವಾಇ । ದೂಷೇಽ೩ಹಾಽ೩ಇ । ಭಾಽ೩ರಾ । ಆರಾಽ೨ಂಗ

೧ ೨ ೨ ೨ ೨ ೧
ಮಾ ॥ ಯಾಜಾಽ೩ಹಾಽ೩ । ಗ್ಮಾಽ೩ಯಾಇ ॥ ಅಪಾಽ೨

೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೧ ೨ಂ ೩
೩ । ಶ್ಚಾಽ೨ದಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಘ್ವನೇಽ೨ನರಾಽ೨

೧೧೧
೩೪೫ಃ ॥ ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೬ । ಚೋ । ೧೧ । ೬೦೪ ॥

೫ ೦ ೫೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
೩೫೨.೨. ಪ್ರತ್ಯಸ್ಮೈಪೀಽ೬ಪೀಷತಾಇ ॥ ವಾಇಶ್ವಾನಿವಾಇ । ದೂಷೇ

೧ — ೧ ೨ಂ ೧
ಭಾರಾಽ೨ । ಆರಾಽ೨ಂಗಮಾ । ಯಜಗ್ಮಾ । ಯಾಇ ॥ ಅ

೦ ೧ ೨ ೧ ೨ ೪ ೫
ಪಶ್ಚಾದಘ್ವನಾಽ೨೩ಹೋಇ ॥ ನರಾ । ಔಽ೩ಹೋವಾ ।

೪
ಹೋ೬೩೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೬ । ಕೂ । ೧೨ । ೬೦೫ ॥

ನಾನದಮ್ । ಇನ್ದ್ರೋ೬ನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೪ ೫೦ ೪ ೫೦ ೩ ೨ ೧ ೦ ೫
೩೫೨.೩. ಪ್ರತ್ಯಸ್ಮೈಪಿಪೀ । ಷತಾ೬೩ಇ । ವಾ೬೨೩೪ಇ । ಶ್ವಾನಿವಿದು

೦ ೪ ೫ ೪ ೩೦ ೪ ೫ ೩ ೫
ಷೇ । ಭಾರಾ ॥ ಅರಂಗಮಾಯಜ । ಗ್ಮಯೋ೬೨೩೪ಹಾ

೪ ೫ ೪ ೫ ೨ ೧ ೫ ೪
ಇ ॥ ಆಪಶ್ಚಾದಾ ॥ ಘ್ವನೋ೬೨೩೪ವಾ ॥ ನಾ೬೫ರೋ೬

॥ ೫
೬ಹಾಇ ॥ *ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೪ । ಮೀ । ೧೩ । ೬೦೬ ॥*

ಹೇ ಅಧ್ವರ್ಯೋ! **ನರಃ** - ಕರ್ಮಣಿ ನೇತಸ್ತ್ವಂ **ಅಸ್ಮೈ** ಇನ್ದ್ರಾಯ ಪ್ರತಿ ಭರ **ಪ್ರತಿ** ಹರ ಸೋಮಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಕೀದೃಶಾಯೇನ್ದ್ರಾಯ? **ಪಿಪೀಷತೇ** ಪಾತುಮಿಚ್ಛತೇ । **ವಿಶ್ವಾನಿ** ಸರ್ವಾಣಿ ವೇದ್ಯಾನಿ **ವಿದುಷೇ** ಜಾನತೇ **ಅರಂಗಮಾಯ** ಪರ್ಯಾಪ್ತಗಮನಾಯ । **ಜಗ್ಮಯೇ** ಯಜ್ಞೇಷು ಗಮನಶೀಲಾಯ **ಆಪಶ್ಚಾದಘ್ವನೇ** ದಧಿರ್ಗತಿ ಕರ್ಮಾ ಅಪಶ್ಚಾದ್ಗಮನಾಯ ಸರ್ವೇಷಾಮಗ್ರಗಾಮಿನೇ ನರಃ ನೃಶಬ್ದಾಚ್ಚತುರ್ಥ್ಯರ್ಥೇ ಷಷ್ಠೀಜ್‌ಸಿ ಋತೋ ಗುಣಶ್ಛಾಂದಸಃ । ನರೇ ಕರ್ಮಣಾನ್ನೇತ್ರೇ । ಅತ ಏವ ಬಹ್ವೃಚಾ ಅಪಶ್ಚಾದ್ದಘ್ವನೇ ಇತಿ ಚತುರ್ಥ್ಯನ್ತ ತ್ವೇನಾಮನನ್ತಿ ॥

ನರಃ ಮನುಷ್ಯಾಕಾರದವರೇ, ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಾಳಾದವರೇ ಅಧ್ವರ್ಯುಗಣವೇ, ಅಸ್ಮೈ ಪಿಪೀಷತೇ ಈ ಅನ್ನ, ಆಹಾರಾದಿಗಳನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಸೋಮಪಾನೇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ, ವಿಶ್ವಾನಿ ವಿದುಷೇ ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯಾಜ್ಞಾನಗಳ ಪಾರಗಾಮಿಯಾದ, ಜಗ್ಮಯೇ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾದ ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಶತ್ರುನಾಶಕ್ಕಾಗಿ, ಅರಂಗಮಾಯ ಕ್ಷಿಪ್ರಗಮನವುಳ್ಳ ಉಚಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಚಿತಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗುವ, ಅಪಶ್ಚಾದಘ್ವನೇ ಶತ್ರುಸ್ಥಾನ ಯಜ್ಞಸ್ಥಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ತಲುಪುವ ಹಿಂದಿರುಗದ ಮುಂದಾಳುವಾದ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ, ಆಭರ ಸೋಮವನ್ನರ್ಪಿಸಿ.

ಅಧ್ವರ್ಯುಗಣವೇ ಸಮಸ್ತ ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ಪಾರಗಾಮಿಯೂ ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಿಯೂ ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಲಿ ಶತ್ರುನಾಶಕ್ಕಾಗಲೀ ಉಚಿತಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ ಅತಿಶೀಘ್ರವಾಗಿ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗುವ ಮುಂದಾಳುವಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನಿಗೆ ಸೋಮವನ್ನರ್ಪಿಸಿ.

ಅಧ್ವರ್ಯುಗಣವೆ! ಸರ್ವಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಮಂ
ವ್ಯಾಪಿಸುವ ಮಘವಂತನತಿವೇಗದಿಂ ಸಲ್ಲುವಂ ।
ಸವನಕ್ಕೆ ಸಮರಕ್ಕೆ ಸಮುಚಿತಸ್ಥಾನಕೆಂದುಂ
ಆತನಂ ಪೂಜಿಸಲ್ಕರ್ಪಿಸಿಮ್ ಸೋಮರಸಮಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೩

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಶಾಕಪೂತೋ ವಾ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಆ ನೋ ವಯೋವಯಃಶಯಂ ಮಹಾನ್ತಂ ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಾಮ್

೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಮಹಾನ್ತಂ ಪೂರ್ವಿನೇಷ್ಠಾಮ್ ।

೩ ೨u ೩ ೧ ೨
ಉಗ್ರಂ ವಚೋ ಅಪಾವಧೀಃ ॥ ೨.೩೫೩ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ - ನಃ - ವಯೋವಯಶ್ಶಯಂ - ವಯೋವಯಃ - ಶಯಮ್ । ಮಹಾನ್ತಂ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
- ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಾಂ - ಗಹ್ವರೇ - ಸ್ಥಾಂ ॥ ಮಹಾನ್ತಂ - ಪೂರ್ವಿನೇಷ್ಠಾಂ - ಪೂ

೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ರ್ವಿನೇ - ಸ್ಥಾಂ ॥ ಉಗ್ರಂ - ವಚಃ - ಅಪ - ಅವಧೀಃ ॥ ೨.೩೫೩ ॥

ಶಾಕಪೂತಮ್ । ಶಾಕಪೂತಿರನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೦ ೦ ೫ ೨ ೦
೩೫೩.೧. ಆನೋವಯೋವಯಃಶಾ೭ಯಾಮ್ ॥ ಮಹಾನ್ತಂಗ

೩ ೫ ೨ ೦ ೦ ೩
ಹ್ವರಾ೭೨೩೪ಇಷ್ಠಾಮ್ ॥ ಮಹಾನ್ತಂಪೂರ್ವಿನಾ೭೨೩೪

೨ ೧ ೨^ ೩ ೨ ೪
ಇಷ್ಠಾಮ್ ॥ ಉಗ್ರಂವಾ೭೨೩ಚಾಃ ॥ ಅಪಾ೭೩ವಾ೭೫

ಧಾ೭೬೫೬ಇಃ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೮ । ಜ್ಯೈ । ೧೪ । ೬೦೭ ॥

ಹೇ ವಯಸ್ಯ! ಮಿತ್ರಭೂತೇನ್ದ್ರ! **ಅಯಮ್** ಈದೃಶಸ್ತ್ವಂ **ಮಹಾನ್ತಂ** ಮಹತ್ಪ್ರಭೂತಂ **ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಾಂ** ಗಿರಿ ಗುಹಾದೌ ವರ್ತಮಾನಂ **ನಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಂ **ವಯಃ** ಸೋಮಲಕ್ಷಣಮನ್ನಮ್ ಆಹರ ಉಪಸರ್ಗಶ್ರುತೇ

ಯೋರ್ಗ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಧ್ಯಾಹಾರಃ । ಆಹೃತ್ಯ **ಮಹಾನ್ತಂ** ಮಹತ್ಪ್ರಭೂತಂ **ಪೂರ್ವಿ ಣೇಷ್ಠಾಂ** ಪೂರ್ವಮಾದೌ ಸಂಸಾರೇ ಪ್ರವರ್ತಮಾನಮ್ । **ಉಗ್ರಂ** ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾ ನಿಮಿತ್ತೇನ ಭಯಂಕರಮ್ । **ವಚಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಂ ವಚನಮ್ । ಅಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಹ ತ್ವಾ ಉಗ್ರಂ ವಚಃ ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ । **ಅಪಾವಧೀಃ** ಅಪಜಹಿ ದೇವತ್ವಂ ಪ್ರಾಪಯೇತ್ಯರ್ಥಃ । ತತ್ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಶನಾಯಾಪಿಪಾಸೇ ಯಂ ನಿವರ್ತತೇ ನ ವೈ ದೇವಾ ಅಶ್ನಂತಿ ನ ಪಿಬಂತಿ ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ ॥

ಮಹಾನ್ತಂ ಅತಿಶಯವಾದ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಮಹಾ ಮಹಿಮೆಯ, ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಾಂ ಗಹ್ವರೇ ತಿಷ್ಠತೀತಿ ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಾಃ - ಪಾ.೩.೩.೭೪ ॥ ಅನ್ತಃಕರಣ ದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತಿಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಆತ್ಮಯಜ್ಞಗಳ - ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠನಾಗಿರುವ, ಅಪಹರಿಸಲಾಸಾಧ್ಯವಾದ ಗಿರಿಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ನಿಗೂಢವಾಗಿರುವ, ಗಹ್ವರೇ ಪರ್ವತದೇಶೇಯಸ್ತಿಷ್ಠತಿ ಸ ಗಹ್ವರೇಷ್ಠಃ ಮೇಘಃ ॥ **ಪೂರ್ವಿಣೇಷ್ಠಾಂ** ಪೂರಣ ಸಮರ್ಥಂ ಪೂರ್ವಂ ಬಹು ಉದಕಯಾ । ತದ್ಯಸ್ಯಾಸ್ತಿ ಸಪೂರ್ವಿಣ ಉದಕವಾನ್ ಮೇಘಃ ॥ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮಳೆಗರೆಯಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಮೋಡಸಮೂಹ ತಸ್ಮಿನ್ ಹವ್ಯಮಾನೇ, ಯಃ ಪ್ರತ್ಯವತಿಷ್ಠತೇ ತ್ವದೀಯಃ ಪುತ್ರಃ ಪೌತ್ರೋ ವಾ ಸ ಪೂರ್ವಿಣೇಷ್ಠಾಃ ತಂ ಪೂರ್ವಿಣೇಷ್ಠಾಮ್ । ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧಂ ಪೂರ್ವಿಣಮ್ । ಗಂಭೀರೇಭಿಃ ಪಥಿಭಿಃ ಪೂರ್ವಿಣೇಭಿಃ - ಕಾ.ಸಂ.೧.೬ ॥ ಪೂರ್ವೇಷು ಸ್ಥಿತಮ್ ಕುಲಕ್ರಮಾಗತಮಿತಿಯಾವತ್ ॥ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿರುವ ಬುದ್ಧಿ ತತ್ತ್ವದ ಸೂರ್ಯಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಪುರಾತನೇ ಮಾರ್ಗೇ ವೇದಾತ್ಮಕೇ ನಿಷ್ಠಿತಮಿತಿ । ಪುರಾತನವಾದ ವೇದ ಮಾರ್ಗದ ನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಪುತ್ರೋ ವಾ ಆನಯಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೇ ಪುತ್ರಾದಿಗಳು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ, **ನಃ ವಯೋ ವಯಃ ಶಯಮ್** ನಮಗೆ ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಪೂರ್ಣಾಯುಸ್ಸು ಇರಲಿ, ಆಯುಃ ಪರ್ಯನ್ತ - ಯೌವನಾದಿ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಧನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಸೋಮ ಸಂಕೇತವಾದ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗಾದಿ ಅನ್ನಾದಿ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಎಡಬಿಡದೆ ಇರಲಿ, ವಯಸಿ ಅನ್ನೇ ಯೌವನಾ ದಿಷು ವಾ ಗತಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಶ್ಯುಯತೇ ಶಯಃ । ಸರ್ವಾನ್ನ ಸಾಧಕಮಿತಿ ವಾ

ಸರ್ವಾವಸ್ಥಾಸು ಅನುಗತಮಿತಿ ವಾ ॥ ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ವಯಃ - ೫.೧.೮ ॥ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಾಣಿಯಲ್ಲೂ ಶಯನವಾಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಪ್ರಿಯನಾದ ಭಗವಂತನು ನಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು, **ಉಗ್ರಮ್ ವಚಃ ಅಪಾವಧೀ** ಕಠಿಣೋಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕಗಳಿಂದಲೂ ದೂರಮಾಡಿ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಲ್ಲದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ.

ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರನೂ ಶರೀರದಲ್ಲೇ ಶಯನವಾಗಿರುವವನೂ, ಆಯುಃ ಪರಿಮಾಣದುದಕ್ಕೂ ವ್ಯಾಪ್ತನೂ ಆಗಿರುವ ಭಗವಂತನೇ ಪರಂಪರಾಗತವಾದ ಯಜ್ಞಾದಿ ಗಹನ ತತ್ತ್ವಗಳ್ಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ವೇದಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆಸುರಿಸಿ ಸೋಮ ಸಂಕೇತವಾದ ಅನ್ನಾದಿ ಭೋಗ ದ್ರವ್ಯಗಳು, ಸಾಧನೆಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವೇದೋಕ್ತ ಪೂರ್ಣಾಯುಸ್ಸು ಪರ್ಯನ್ತ ಯೌವನಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲೂ ಎಡಬಿಡದೆ ದೊರಕುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಕಠಿನೋಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆ ರೂಪವಾದ ಸಂಸಾರದ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಷ್ಟವನ್ನೂ ದೂರಮಾಡಿ ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳೇ, ಸಂಸಾರದ ಭಯವೇ, ಇಲ್ಲದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು.

ಶಾರೀರನುಂ ಮಿತ್ರನುಂ ಜೀವಿತವ್ಯಾಪ್ತನುಂ
ತಾನಪ್ಪ ವಜ್ರಿ ವೈದಿಕರಂ ಪೊರೆಗೆ ವೃಷ್ಟಿಯಿಂ ।
ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ವಿಜಯಂಗಳಿಂದಂ
ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾರ್ತಿರಾಹಿತ್ಯದಿಂ, ಸ್ವರ್ಗಸುಖದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೪

ಪ್ರಿಯಮೇಧ ಆಂಗಿರಸಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ತ್ವಾ ರಥಂ ಯಥೋತಯೇ ಸುಮ್ನಾಯ ವರ್ತಯಾಮಸಿ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತುವಿಕೂರ್ಮಿಮೃತೀಷಹಮಿನ್ದ್ರಁ ಶವಿಷ್ಠ ಸತ್ಪತಿಮ್ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಆ - ತ್ವಾ - ರಥಂ - ಯಥಾ - ಊತಯೇ । ಸುಮ್ನಾಯ - ವರ್ತಯಾಮಸಿ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ತುವಿಕೂರ್ಮಿಂ - ತುವಿ - ಕೂರ್ಮಿಂ - ಋತೀಷಹಂ - ಋತಿ - ಸಹಂ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಇನ್ದ್ರಂ - ಶವಿಷ್ಠ - ಸತ್ಪತಿಂ - ಸತ್ - ಪತಿಮ್ ॥ ೩. ೩೫೪ ॥

ಕೌಲ್ಮಲಬರ್ಹಿಷೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಕುಲ್ಮಲ-ಬರ್ಹಿರನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೦ ೦ ೪ ೫ ೧ ೨ ೩
೩೫೪.೧. ಆತ್ವಾರಥಂಯಥೌಹೋವಾ ॥ ತಾಯಾಇಸೂಽ೨೩೪

೬
೫ ೧ ೦ ೨^ ೩
ಮ್ನಾ । ಯವರ್ತ್ತಯಾಮಸಿತುವಿಕೂರ್ಮೀಮ್ । ಆಽ೨೩

೫ ೧ ೨ ೧ ೨ ೪ ೫ ೨ ೧
೪ರ್ತೀ । ಷಹಮ್ ॥ ಆಇನ್ದ್ರಾಽ೩ಁ ಶಾವೀ ॥ ಷ್ಠಸತ್ಪಾಽ

೨ ೧
೨೩ತೀಽ೩೪೩ಮ್ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಧೂ । ೧೫ । ೬೦೮ ॥

೩೦ ೪೦ ೩ ೪ ೫೦ ೩ ೨^ ೩೦ ೪೦ ೫ ೨
೩೫೪.೨. ಆತ್ವಾರಥಂಯಥೋ । ತಯಾಇ । ಆತ್ವಾರಥಾಮ್ ॥ ಯ

೧ ೨^ ೩೦ ೫ ೩ ೫ ೨
ಥೋತಾಯಾ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಈಽ೨೩೪ಹಾ । ಸು

ಮ್ನಾಯವರ್ತ್ತಾ೨೩ಯಾಮಸಿ । ಔಹೋ೨೩೧೪ । ಔ೨೨ ಹೋ೨೨೩ಳವಾ ॥ ತುವಿಕೂರ್ಮಿಮೃ೨೩ತಾ೪ಷಹ ಮ್ । ಔಹೋ೨೩೧೪ । ಔ೨೨ಹೋ೨೨೩ಳವಾ ॥ ಇನ್ದ್ರ ಂ ಶವಿಷ್ಠ೨೩ಸಾತ್ಪತಿಮ್ । ಔಹೋ೨೩೧೪ । ಔ೨೨ ಹೋ೨೨೩ಳ೫ವಾ೨೬೫೬ ॥ ಈ೨೨೩ಳಹಾ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೮ । ಕೈ । ೧೬ । ೬೦೯ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವಾ ತ್ವಾಮ್ **ಆವರ್ತಯಾಮಸಿ** ಆವರ್ತಯಾಮಃ । ಕಿಮ ರ್ಥಮ್? **ಊತಯೇ** ಅಸ್ಮಾಕಂ ರಕ್ಷಣಾಯ **ಸುಮ್ನಾಯ** ಸುಖಾಯ ಚ । ಕಿಮಿವ? **ರಥಂ ಯಥಾ** ಊತಯೇ ಸುಖಾಯ ಚಾವರ್ತಯನ್ತಿ ತದ್ವತ್ । ಹೇ **ಶವಿಷ್ಠ!** ಬಲವತ್ತಮೇನ್ದ್ರ! **ತುವಿಕೂರ್ಮಿಂ** ಬಹು ಕರ್ಮಾಣಂ **ಋತೀಷ ಹಮ್** ಹಿಂಸಕಾನಾಮಭಿಭವಿತಾರಮ್ । **ಸತ್ಪತಿಂ** ಸತಾಂ ಪಾಲಕಮಿನ್ದ್ರಂ ತ್ವಾಮಿತಿ ಸಮನ್ವಯಃ ॥

ಶವಿಷ್ಠ ಆತ್ಯಂತಿಕವಾದ ಆತ್ಮಬಲವುಳ್ಳವನಾದ, **ಸತ್ಪತೇ** ಸತ್ತಾ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಸಜ್ಜನರ ಪಾಲಕನಾದ, **ತುವಿಕೂರ್ಮಿಮ್** ವೃತ್ರವಧಾದಿ ವಿವಿಧ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ, ವಿಚಿತ್ರ ಪರಾಕ್ರಮಿಯಾದ, **ಋತೀಷಮ್** ಹಿಂಸಕ ರಾದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡೆಯುವ, **ತ್ವಾಂ ಇನ್ದ್ರಮ್** ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ! ನಿನ್ನನ್ನು, **ಊತಯೇ** ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದ ಕ್ಕಾಗಿಯೂ, **ಸುಮ್ನಾಯ** ನಮ್ಮನ್ನು

ಸುಖವಾಗಿಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ, ರಥಂ ಯಥಾ ರಥವು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆ ತರುವಂತೆ, **ಆವರ್ತಮಾಯಸಿ** ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತರುವೆವು.

ಅತಿಶಯವಾದ ಆತ್ಮಬಲವುಳ್ಳವನೂ ಸಜ್ಜನರಪಾಲಕನೂ ವಿವಿಧ ಕರ್ಮ ಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವನೂ ಶತ್ರುನಾಶಕನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ರಥವು ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಖವಾಗಿ ಕರೆತರುವಂತೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿಯೂ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಯೂ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆ ತರುವೆವು.

ಅತಿಶಯಾತ್ಮಬಲಿ, ಸಜ್ಜನಪಾಲಿ, ಕರ್ಮಶೀಲಿ
ಶತ್ರುಬಲಿ ಮಘವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ತೇರ್ ನಮ್ಮೆಡೆ ।
ನಿನ್ನನೈತರುವಂದದಿಂ ನಿನ್ನನೆಮ್ಮೆಡೆಗೆ ನಾವ್
ಬರವೇಳ್ದಪೆವು ಪುರಂದರ! ಮಹಾಯಾಗಮುಖದೊಳ್ ॥

ಋಕ್ – ೩೫೫

ಪ್ರಗಾಥಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಸ ಪೂರ್ವ್ಯೋ ಮಹೋನಾಂ ವೇನ ಕ್ರತುಭಿರಾನಜೇ ।

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಯಸ್ಯ ದ್ವಾರಾ ಮನು ಪಿತಾ ದೇವೇಷು ಧಿಯ ಆನಜೇ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ
ಸಃ – ಪೂರ್ವ್ಯಃ – ಮಹೋನಾಮ್ । ವೇನಃ – ಕ್ರತುಭಿಃ – ಆನಜೇ ॥ ಯಸ್ಯ –

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ದ್ವಾರಾ – ಮನುಃ – ಪಿತಾ । ದೇವೇಷು – ಧಿಯಃ – ಆನಜೇ ॥ ೪. ೩೫೫ ॥

ಮಧುಶ್ಚುನ್ನಿಧನಮ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿರನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೦ ೦ ೦ ೩ ೨೦
೩೫೫.೧. ಸಪೂರ್ವ್ಯೋ೯ಮಹೋನಾ೨೬ಮೇ ॥ ವೇನ ೭ ಕ್ರತು೨೩

೧ ೦ ೨ ೨ ೨ ನ ೨ ೨ ೧
ಭಾಇರಾನಜೇ೨೩ । ಹಾ೨೩ಹಾ । ಔ೨೩ಹೋ೨೩ವಾ । ಆ

— ೦ ೦ ೧ ೨ ೨
ಇಹೀ೨೨ । ಯಸ್ಯದ್ವಾರಾ೨೩ಮಾನು ೭ ಪಿತಾ೨೩ । ಹಾ೨

೨ ನ ೨ ೨ ೧ — ೧ ೦
೩ಹಾ । ಔ೨೩ಹೋ೨೩ವಾ । ಆಇಹೀ೨೨ ॥ ದಾಇವೇಷು

೨ ೨ ೨ ನ ೨ ೨ ೧
ಧಾ೨೩ । ಹಾ೨೩ಹಾಇ । ಔ೨೩ಹೋ೨೩ವಾ । ಆಇಹೀ

— ೧ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೨
೨೨ ॥ ಯಆ೨೨೩ । ನಾ೨೨ಜಾ೨೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಮ

೧ ೩ ೧೧೧
ಧುಶ್ಚುತಾ೨೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೯ । ಪೋ । ೧೭ । ೬೧೦ ॥

ಸ ಇನ್ದ್ರಃ **ಪೂರ್ವ್ಯಃ** ಮುಖ್ಯಃ **ಮಹೋನಾಂ** ಪೂಜ್ಯಾನಾಂ ಯಜಮಾನಾನಾಂ **ಕ್ರತುಭಿಃ** ಯಜ್ಞೈರ್ನಿರ್ಮಿತಭೂತ್ಯೈಃ **ವೇನಃ** ಕಾನ್ತಃ ತೇಷಾಂ ಹವಿಃ ಕಾಮಯಮಾನಃ **ಆನಜೇ** ಆಗಚ್ಛತಿ । **ಯಸ್ಯ ದ್ವಾರಾ** ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ದ್ವಾರಾಣಿ ಪ್ರಾಪ್ಯಸಾಯಾನಿ **ಧಿಯಃ** ಕರ್ಮಾಣಿ **ದೇವೇಷು** ಏತೇಷು ಮಧ್ಯೇ **ಪಿತಾ** ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಾಲಕಃ **ಮನುಃ ಆನಜೇ** ಪ್ರಾಪಯತಿ । ನಜಃ ಪ್ರಾಪ್ತಿಕರ್ಮಾ ಮಹೋನಾಂ ಮಹಾನಾಮ್ ಇತಿ ಪಾಠೌ ॥

ದೇವೇಷು ದೇವತೆಗಳ ನಡುವೆ, ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ನಡುವೆ, ಪಿತಾ ಸರ್ವ ಪಾಲಕನಾದ, ತಂದೆಯಂತಿರುವ, **ಪ್ರಾಣೋ ವೈ ಪಿತಾ** ಐ.೨.೩೮ । ಪ್ರಾಣದಂತಿ ರುವ, **ಮನುಃ** - ಮನುಪ್ರಜಾಪತಿಯು, **ಆಯುರ್ವೈ ಮನುಃ** ಕಾ.೨೬.೧೭ ॥ ಮನನಶೀಲನಾದ ಮನುಷ್ಯನು, ಯಸ್ಯ ಯಾವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನ, ದ್ವಾರಾ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಸಾಧನವಾದ; **ಧಿಯಃ** - ಕರ್ಮ ಗಳನ್ನು ಯಾಗ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞವಾದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, **ಆನಜೇ** - ಸಂಪಾ ದಿಸಿದನೋ, **ಸಃ** ಅಂತಹ, **ಪೂರ್ವ್ಯಃ** ಪೂಜ್ಯನಾದ ಇನ್ದ್ರನು, **ಮಹೋನಾಂ** ಮಹಾಮಹಿಮ ರಾದ ಯಜಮಾನರು ನೆರವೇರಿಸುವ, **ಕ್ರತುಭಿಃ** ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರತು ಪ್ರಜ್ಞಾನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೯ । ಪ್ರಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ, **ವೇನಃ** ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಸುಂದರನೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ ಆದ ಮೇಧಾವಿಯಲ್ಲಿಗೆ, **ಆನಜೇ** - ದಯಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

ದೇವತೆಗಳ ನಡುವೆ ತಂದೆಯಂತಿರುವ ಮನುಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿ, ಇನ್ದ್ರನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಇಂತಹ ಪರಮ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಇನ್ದ್ರನು ಮಹಾಮಹಿಮರೂ ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ ನೆರವೇರಿಸುವ ಜ್ಯೋತಿ ಷ್ಟೋಮಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾದ ಮನೋಹರವಾದ ತೇಜೋಮಯ ವಾದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದೇವತೆಗಳೆಡೆಯೊಳ್ ಮನುಪ್ರಜಾಪತಿ ತಂದೆವೊಲ್
ಬೆಳಗುವಂ ಕರ್ಮಬಲದಿಂ ಪಡೆದನಲ್ತೆಂದ್ರನಂ ।
ಇಂತಪ್ಪ ವರದಂ ಮಹರ್ಷಿಸಂಕಲ್ಪಮಿರ್ಪ
ಸೋಮಯಾಗದೆ ಹವಿಷ್ಕಾಮಿ ಬಂದಪನೊಲವಿನಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೬

ಶ್ಯಾವಾಶ್ವ ಆತ್ರೇಯಃ ॥ ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಮರುತೋ ವಾ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಯದೀ ವಹನ್ತ್ಯಾಶವೋ ಭ್ರಾಜಮಾನಾ ರಥೇಷ್ವಾ ।

೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪಿಬನ್ತೋ ಮದಿರಂಮಧು ತತ್ರ ಶ್ರವಾಂಸಿ ಕೃಣ್ವತೇ ॥ *೫.೩೫೬ ॥*

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಯದಿ - ವಹನ್ತಿ ಆಶವಃ । ಭ್ರಾಜಮಾನಾಃ - ರಥೇಷು - ಆ ॥ ಪಿಬನ್ತಃ -

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಮದಿರಂ - ಮಧು । ತತ್ರ - ಶ್ರವಾಂಸಿ - ಕೃಣ್ವತೇ ॥ *೫.೩೫೬ ॥*

ಉಷಸಸ್ಸಾಮ । ಉಷಾನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಮರುತೋ ವಾ ॥

೪ ೫೦ ೪ ೫ ೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧
೩೫೬.೧. ಯದೀವಹನ್ತ್ಯಾಶವಃ । ಯ । ದ್ಯೇಯಾದೀ ॥ ಓಇವಹನ್ತಾ

೨ — ೧ ೦ ೦ ೦ ೨
ಆ೭೧ಶಾವಾ೭೨: । ಓಇಭ್ರಾಜಮಾನಾರಥಾಇಷೂ೭೧

— ೧ ೦ ೨ — ೧
ವಾ೭೨ । ಓಇಪಿಬನ್ತೋಮದಿರಾಮ್ಮಾ೭೧ಧೂ೭೨ ॥ ಓ

೦ ೨ ೧ ೫ ೪
ಇ । ತತ್ರಶ್ರವಾಂಸಿಕೋವಾ೭೩ಓ೭೨೩೪ವಾ ॥ ಣ್ವಾ೭೫

॥ ೫
ತೋ೭೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೧೦ । ಝೌ । ೧೮ । ೬೧೧ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಯದಿ** ಯತ್ರ ಯಸ್ಮಿನ್ ಯಜ್ಞೇ **ರಥೇಷು ಭ್ರಾಜಮಾನಾಃ** ದೀಪ್ಯಮಾನಾ **ಆಶವಃ** ಕ್ಷಿಪ್ರಗಾಮಿನ ಸ್ತ್ವದೀಯಾ ಮರುತಃ **ಆವಹನ್ತಿ** । ಯತ್ರ ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಾಪಯನ್ತಿ ತತ್ರ ತಸ್ಮಿನ್ ಯಜ್ಞೇ **ಮದಿರಂ** ಮದಕರಂ ಮಧು ಉದಕಾದಿ ರಸ ವಿಶೇಷಿತಂ ಸೋಮಲಕ್ಷಣ ಮನ್ನಂ ವಾ ಪಿಬನ್ತಃ **ಶ್ರವಾಂಸಿ** ಅನ್ನಾನಿ **ಕೃಣ್ವತೇ** ವೃಷ್ಟಿದ್ವಾರಾಕುರ್ವನ್ತಿ । ಯದ್ವಾ ಅಸ್ಮಿನ್ ಯಜ್ಞೇ **ಭ್ರಾಜಮಾನಾಃ** ದೀಪ್ಯಮಾನಾಃ **ಆಶವಃ** ಶೀಘ್ರ ಗಾಮಿನಃ **ಮದಿರಂ** ಮದಕರಂ **ಮಧು** ಸೋಮಂ **ಪಿಬನ್ತಃ** ಪಾಸ್ಯಂತ ಋತ್ವಿಗ್ಯ ಜಮಾನಾಃ **ರಥೇಷು** ಸೋಮಮಾವಹನ್ತಿ । ತತ್ರ ತಸ್ಮಿನ್ ಯಜ್ಞೇ **ಶ್ರವಾಙ್ಸಿ** ಅಭಿಷವಾದಿ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾನ್ಯನ್ನಾನಿ **ಕೃಣ್ವತೇ** ಕುರ್ವನ್ತಿ ॥

ಯದಿ ಒಂದು ಸಮಯ, ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, **ರಥೇಷು** ರಥಗಳಲ್ಲಿ, ಗನ್ಧ ಆದಿ ರಮಣೀಯ ಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ, **ಭ್ರಾಜಮಾನಾಃ** ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾದ, **ಆಶವಃ** ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ ಮರುತ್ತುಗಳು, ವಾಯುರ್ವಾऽ ಆಶುಸ್ತ್ರಿವೃತ್ ಸ ಏಷು ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವರ್ತತೇ - ಶಂ.೮.೪.೧.೯ ॥ **ಆವಹನ್ತಿ** ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ, **ತತ್ರ** ಆ ಸಮಯ, ಆ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, **ಮದಿರಂ ಮಧು ಪಿಬನ್ತಃ** ಹರ್ಷದಾಯಕವಾದ ಮಧುವನ್ನು ಮಧುರವಾದ ಸೋಮವನ್ನು ಪಾನಮಾಡು ತ್ತಾ, **ಶ್ರವಾಂಸಿ ಕೃಣ್ವತೇ** ಶ್ರವಃ ಇಚ್ಛಮಾನಃ ಪ್ರಶಂಸಾಮಿಚ್ಛಮಾನಃ - ನಿರು.೯. ೧೦ ॥ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ, ಸುವೃಷ್ಟಿ ಮೂಲಕ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶೀಘ್ರಗಾಮಿಗಳಾದ ಮರುತ್ತುಗಳು ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಯಜ್ಞ ಗಳಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆತರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನವಾಗಿರುವ ಹರ್ಷ ದಾಯಕವಾದ ಮಧುರವಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಜವದೆ ಚರಿಸುವ ಮರುತ್ತರ್ ವಜ್ರಿಯಂ ಜನ್ನಕಾಂ
ಕರೆತರುವರ್; ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಕಾಂತಿ ಸ್ಫುರಿಸುವ ।
ಹರ್ಷದಾಯಕಮಪ್ಪ ಮಧುರಸೋಮಾಹುತಿಗಳಂ
ಸವಿದವರ್ ಮಳೆಗರೆದು ಸೃಜಿಪರನ್ನವನಪಾರಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೭

ಶಂಯುರ್ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಮು ವೋ ಅಪ್ರಹಣಂ ಗೃಣೀಷೇ ಶವಸಸ್ಪತಿಮ್ ।
೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಇನ್ದ್ರಂ ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ ನರಂ ಶಚಿಷ್ಠಂ ವಿಶ್ವವೇದಸಮ್ ॥ ೬. ೩೫೭ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ
ತ್ವಂ - ಉ - ವಃ - ಅಪ್ರಹಣಂ - ಅ - ಪ್ರಹಣಮ್ ॥ ಗೃಣೀಷು - ಶವಸಃ -
೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಪತಿಮ್ ॥ ಇನ್ದ್ರಮ್ - ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ - ವಿಶ್ವಾ - ಸಾಹಂ - ನರಂ ॥ ಶಚಿಷ್ಠಂ -
೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ವಿಶ್ವವೇದಸಂ - ವಿಶ್ವ - ವೇದಸಂ ॥ ೬. ೩೫೭ ॥

ಭಾರದ್ವಾಜಮ್ । ಭರದ್ವಾಜೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೪ ೫ರ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೨ ೦ ೧ರ
೩೫೭.೧. ತ್ವಮುವೋಅ । ಪ್ರಹಾ । ಹಾಽ೨೩ಳಣಾಮ್ ॥ ಗೃಣೀಷೇ
೨ ೧ ೨ ೪ ೫ ೧ ೨
ಶವಸಃ । ಪತಾಇಮ್ । ಆಇನ್ದ್ರಾಽ೩ಂವಾಇಶ್ವಾ । ಸಹಾಽ

೧ ೨ ೫ ೩ ೨ ೨೧
೩ಳ್ ಹೋಯೋಽ೩ಳ । ನಾರಮೋಽ೩ಇ ॥ ಶಚಿಷ್ಠಾಽ೨

೫ ೧ ೨ ೧ ೫ ೪
೩ಳಂವೀ ॥ ಶ್ವಾಽ೩ಹೋಽ೨೩ಳ । ವಾ ॥ ದಾಽ೫

॥ ೫
ಸೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೯ । ಶೋ । ೧೯ । ೬೧೨ ॥

ಹೇ ಋತ್ವಿಗ್ಯಜಮಾನಾಃ । **ವೋ** ಯುಷ್ಮದರ್ಥೇ **ತ್ಯಮು** ತಮೇವೇನ್ದ್ರಂ । **ಗೃಣೀಷೇ** ಸ್ತೌಮಿ । ಯದ್ವಾ **ವೋ** ಯೂಯಂ **ಗೃಣೀತ** ಸ್ತುತ ವಚನ ವ್ಯತ್ಯಯಃ ಕೀದೃಶಮಿನ್ದ್ರಮ್? **ಅಪ್ರಹಣಮ್** ಅಪ್ರಹರ್ತಾರಂ ಭಕ್ತಾನಾಮನುಗ್ರಾಹಕಮ್ । **ಶ್ರವಸೋ** ಬಲಸ್ಯಪತಿಂ ಪಾಲಕಂ **ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ** ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಶತ್ರೋರಭಿಭವಿತಾರಂ **ನರಂ** ನೇತಾರಂ **ಶಚಿಷ್ಠಮ್** ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಸ್ಥಿತಮ್ । **ವಿಶ್ವವೇದಸಂ** ವಿಶ್ವಂ ವೇದೋ ಧನಂ ಯಸ್ಯಾಸೌ ವಿಶ್ವವೇದಾಃ ತಮ್ ॥

ಶವಸಃ ಪತಿಂ ಶಕ್ತಿಯ ಒಡೆಯನೂ, ಅನ್ನದ ಸ್ವಾಮಿಯೂ, **ವಿಶ್ವಾಸಾಹಂ** ಎಲ್ಲಾ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಸೋಲಿಸುವವನೂ, ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುವವನೂ, **ನರಂ** ನೇತಾರನೂ ಮುಂದಾಳೂ, **ಶಚಿಷ್ಠಮ್** ಅತಿ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ಶಕ್ತಿವಂತನೂ, ಅನ್ನವಂತನೂ, ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮನಿರತನೂ, **ವಿಶ್ವವೇದಸಮ್** ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನೂ, ಸಮಸ್ತ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನೂ, **ಅಪ್ರಹಣಂ** ಭಕ್ತರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಆದ, **ತ್ಯಮು** ಇನ್ದ್ರಂ ಆ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು, **ವಃ** ನಿಮ್ಮ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ, **ಗೃಣೀಷೇ** ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಬಹು ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕನೂ, ಅತಿ ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮನಿರತನೂ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದಾಳೂ ಭಕ್ತರನ್ನು ನೋಯಿಸದೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶ್ರೇಯೋಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು.

ಬಹುಬಲಿಷ್ಠಂ, ಸರ್ವಶತ್ರುಸಂಹಾರಕಂ ಮೇಣ್
ಪ್ರಾಜ್ಞನತಿಕರ್ಮಿಷ್ಠನಗ್ರೇಸರಂ, ಭಕ್ತರಂ ।
ನೋಯಿಸದೆ ಪೊರೆವ ಪುರುಹೂತನಂ ಸಕಲಜನರ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗೆಂದು ಮಖಮುಖದೊಳ್ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವೆನಾಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೮

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ದಧಿಕ್ರಾವಾ ॥

೩ ೧ ೨ ೩೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೋ ಅಕಾರಿಷಂ ಜಿಷ್ಣೋರಶ್ವಸ್ಯ ವಾಜಿನಃ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸುರಭಿ ನೋ ಮುಖಾ ಕರತ್ಪ್ರ ಣ ಆಯೂꣳಷಿ ತಾರಿಷತ್ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣಃ - ದಧಿ - ಕ್ರಾವ್ಣಃ - ಅಕಾರಿಷಂ । ಜಿಷ್ಣೋಃ - ಅಶ್ವಸ್ಯ - ವಾಜಿನಃ ।

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ಸುರಭಿ - ಸು - ರಭಿ - ನಃ - ಮುಖಾ - ಮು - ಖಾ - ಕರತ್ ॥ ಪ್ರ - ನಃ -

೧ ೨೦ ೩
ಆಯೂꣳಷಿ - ತಾರಿಷತ್ ॥ *೭. ೩೫೮ ॥*

ದಧಿಕ್ರಮ್ ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣಮ್ । ಅಗ್ನಿರನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ದಧಿಕ್ರಾ ವಾ ॥

೩೫೮.೧. ಓಹಾಇ । ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೋ೩ಅಕಾರಿಷಮ್ । ಓಹಾಇ । ಓಹಾ
ಇ । ಜಿಷ್ಣೋ೩ರಶ್ವಸ್ಯವಾಜಿನಾ೨೩೪ಹೋ೩ಇ । ಸುರಭಿನೋ೩
ಮುಖಾಕಾ೨೩೪ರಾತ್ ॥ ಪ್ರನಾ೨೩೪ಹೋ೩ಇ । ಆಯೂ
೨೩೪ಹೋ ॥ ಷಿತಾರಾ೨೩೪ಇಷಾ೨೩೪೫೩ಿತ್ । ಓ೨೩೪೫
೬ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೧೧ । ತ । ೨೦ । ೬೧೩ ॥

ದಧಿಕ್ರಾವಾಗ್ನಿ ವಿಶೇಷಃ । ಸಚಾಶ್ವರೂಪಃ । ಅಗ್ನಿರ್ದೇವೇಭ್ಯೋ ನಿಲೀಯತ ಅಶ್ವೋ ರೂಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಯದಶ್ವೇತ್ಯತಿಷ್ಠತ್ । ಇತ್ಯಾದಿ ಅಧ್ವರ್ಯುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮನುಸಂಧೇಯಮ್ ।

ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೋ ದೇವಸ್ಯ ಸ್ತುತಿಂ **ಅಕಾರಿಷಂ** ಕರವಾಣಿ । **ಜಿಷ್ಣೋಃ** ಜಯಶೀಲಸ್ಯ **ಅಶ್ವಸ್ಯ** ತದ್ರೂಪಸ್ಯ **ವಾಜಿನೋ** ವೇಗವತಃ । ಸ ದೇವೋ **ಸೋ**ಽಸ್ಮಾಕಂ **ಮುಖಾ** ಮುಖಾನಿ ಚಕ್ಷುರಾದೀನೀಂದ್ರಿಯಾಣಿ । **ಸುರಭೀ** ಸುರಭೀಣಿ **ಕರತ್** ಕರೋತು । **ಸೋ**ಽಸ್ಮಭ್ಯಮ್ **ಆಯೂಂಷಿ ಪ್ರತಾರಿಷತ್** ಪ್ರವರ್ಧಯನ್ತು ಪ್ರಪೂರ್ವಸ್ತಿರತಿರ್ವರ್ಧನಾರ್ಥಃ ॥

ಅತ್ರಯಾಸ್ಕಃ - ದಧಿಕ್ರಾವಾ ಇತ್ಯೇತದ್ ದಧತ್ ಕ್ರಾಮತೀತಿ ವಾ ದಧತ್ ಕ್ರನ್ದತೀತಿ ವಾ ದಧದಾಕಾರೀ ಭವತೀತಿ ವಾ । ತಸ್ಯಾಶ್ವವದ್ ದೇವತಾವಚ್ಚ

ನಿಗಮಾ ಭವನ್ತಿ - ೨.೨೭ ಇತಿ । ತಸ್ಯಚೋದಾಹರೇದ್ವಯೋರೇವ ತಥಾ ಹಿ ಅಶ್ವರೂಪಸ್ಯೋದಾಹರಣಮ್ - ಉತಸ್ಯ ವಾಜೀಕ್ಷಿಪಣಿಂ .... । ಕ್ರತುದಧಿಕ್ರಾ ಅನು.... - ನಿ.೨.೨೮, ಋ.೪.೪೦.೪ ॥ ಅಪಿ ಸ ವಾಜೌ ವೇಜನವಾನ್ ಕ್ಷೇಪಣ ಮನುತೂರ್ಣಮಶ್ನುತೇಽಧ್ವಾನಂ ಗ್ರೀವಾಯಾಂ ಬದ್ಧೋ ಗ್ರೀವಾ ನಿರತೇರ್ವಾ ಗೃಣಾತೇರ್ವಾ ಗೃಹ್ಯತೇರ್ವಾಪಿ ಕಕ್ಷ ಆಸನೀತಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಮ್ । ಕ್ರತುಂ ದಧಿಕ್ರಾಃ ಕರ್ಮ ವಾ ಪ್ರಜ್ಞಾಂ ವಾ ಅನುಸನ್ತವೀತ್ವತ್ । ತನೋತೇಃ ಪೂರ್ವಯಾ ಪ್ರಕೃತ್ಯಾ ನಿಗಮಃ । ಪಥಾಮಙ್ಕಾಸಿ ಪಥಾಂ । ಕುಟಿಲಾನಿ - ಪನ್ಥಾಃ ಪಥಾತೇರ್ವಾ ಪರ್ಯತೇರ್ವಾ ಪನ್ಥತೇರ್ವಾ ಅಂಕೋಽಞ್ಚತೇ ರಾಪನೀ ಫಣಾದಿತಿ ಫಣತೇಶ್ಚರ್ಕ ರೀತವೃತ್ತಮ್ । ಇತಿ ಚ ತದ್ಭಾಷ್ಯಮ್ ॥ ದೇವತಾರೂಪಸ್ಯೋದಾಹರಣನ್ಮಿ ದಮ್ - ಆ ದಧಿ ಕ್ರಾಃ ಶವಸಾ .... - ಋ - ೪.೩೮.೧೦., ನಿ - ೧೦.೩೧ ॥

ಆತನೋತಿದಧಿಕ್ರಾಃ ಶವಸಾ ಬಲೇನಾಪಃ ಸೂರ್ಯ ಇವ ಜ್ಯೋತಿಷಾ ಪಂಚ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಾನಿ ಸಹಸ್ರಸಾಃ ಶತಸಾ ವಾಜೀ ವೇಜನವಾನರ್ವೇ ರಣವಾನ್ ಸಮ್ಪೃಣಕ್ತು ನೋ ಮಧುನೋದಕೇನ ವಚನಾನೀಮಾನೀತಿ । ಮಧು ಧಮತೇರ್ವಿಪರೀತಸ್ಯ । ಇತಿ ಚ ತದ್ಭಾಷ್ಯಮ್ ॥

ಜಿಷ್ಣೋಃ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ, ಅಶ್ವಸ್ಯ ವ್ಯಾಪಕನೂ, ಅಶ್ವದಂತೆ ರೂಪವುಳ್ಳವನೂ, ವಾಜಿನಃ ಅನ್ನವಂತನೂ, ಕುದುರೆ ಯಂತೆ ವೇಗವಂತನೂ ಆದ, ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣಃ ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣ ನಾಮಕ ಅಗ್ನಿದೇವಸ, ಹೊತ್ತು ಚಲಿಸುವವನ, ಅಗ್ನಿಯು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹವ್ಯವಾಹನನಾಗಿ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವವನಾದುದರಿಂದ, ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣಃ ಅಶ್ವರೂಪಂ ಕೃತ್ವಾ ಯದಶ್ವತ್ಥೇಽತಿಷ್ಠತ್ ದೇವೇಭ್ಯೋನಿಲಾಯ ಇತಿ । ಧಾರಯತಿ ಕ್ರಾಮಯತಿ ದೇಶಾನ್ತರಂ ಪ್ರಾಪಯತಿ ಇತಿ ದಧಿಕ್ರಾವಾಅಗ್ನಿಃ । ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣೋ ದೇವಸ್ಯ ಪರಿಚರಣಮ್ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಧರಿಸಿರುವ ಭಗವಂತ - ದೇವ ಪವಿತ್ರಂ ವೈ ದಧಿಕ್ರಾಃ - ಐ.೬.೩೬ ॥ ಅಕಾರಿಷಂ ಪರಿಚರ್ಯೆ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದೇನೆ, ನಃ ಮುಖಾ ಮುಖಸಂಕೇತಿಸುವ ದರ್ಶನ ಶ್ರವಣ ವಾಕ್ ವಾಸನೆಗಳು, ಕಣ್ಣು, ಕಿವಿ, ಮೂಗು,

ವಾಕ್ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು, ಸುರಭಿಕರತ್ ಸುಗನ್ಧಯುಕ್ತ ವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲಿ, ನಃ ಆಯೂಂ ಷಿ ನಮ್ಮ ಆಯುಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಜೀವಿತಾವಧಿಯನ್ನು, ಪ್ರತಾರಿಷತ್ ವೃದ್ಧಿಸಲಿ, ವಿಸ್ತರಿಸಲಿ.

ಜಯಶೀಲನೂ ವ್ಯಾಪಕನೂ ವೇಗವಂತನೂ ಹವ್ಯವಾಹನನೂ ಆದ ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣನಾಮಕ ಅಗ್ನಿ ಭಗವಂತನ ಪರಿಚರ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ದೇವನು ನಮ್ಮ ಮುಖಲಕ್ಷಿತವಾದ ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಜ್ಞಾನೇನ್ದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅಂದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ನೋಡುವಂತೆಯೂ ಕೇಳುವಂತೆಯೂ ಮೂಸುವಂತೆಯೂ ನುಡಿಯುವಂತೆಯೂ ಮಾಡಿ ವೇದೋಕ್ತ ಆಯುಸ್ಸು ಅನುಭವಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಜಯಶಾಲಿ, ಸರ್ವಗಂ, ಆಶುಗಂ ಹವ್ಯವಾಹಂ
ಮೇಣ್ ದಧಿಕ್ರಾವ್ಣನಗ್ನಿ ಸ್ತುತಿಪ್ರೀತಿನೀಗಳ್ ।
ಈತನೆಮ್ಮಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ್ಗಿತ್ತು ಸೌರಭ್ಯಮಂ
ವೇದೋಕ್ತಜೀವನಾನಂದಮಂ ತೀವ್ರಗೆಂದುಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೫೯

ಜೇತಾಮಾಧುಚ್ಛನ್ದಸಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ
ಪುರಾಂ ಭಿನ್ದುರ್ಯುವಾ ಕವಿರಮಿತೌಜಾ ಅಜಾಯತ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಇನ್ದ್ರೋ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಕರ್ಮಣೋ ಧರ್ತಾ ವಜ್ರೀ ಪುರುಷ್ಟುತಃ ॥

ಸ್ವ - ೫ । ಋ - ೨ । ಧಾ - ೪೫ । ಪ್ರ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಪುರಾಂ - ಭಿನ್ದುಃ - ಯುವಾ - ಕವಿಃ । ಅಮಿತೌಜಾಃ - ಅಮಿತ - ಓಜಾಃ -

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಅಜಾಯತ ॥ ಇನ್ದ್ರಃ - ವಿಶ್ವಸ್ಯ - ಕರ್ಮಣಃ । ಧರ್ತಾ - ವಜ್ರೀ - ಪುರುಷ್ಟುತಃ

೩ ೨
- ಪುರು - ಸ್ತುತಃ ॥ *೮.೩೫೯ ॥*

ಆ - ೪೪ । ಅ - ೧೬ । ಪ - ೧೨೭ । ತೇ । ೭ ॥

ಇತಿ ಸಪ್ತಮೀ ದಶತಿಃ ॥ ೭ । ಇತಿ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧ ॥

ಮಾರುತಮ್ । ಮರುತೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೩ ೨ ೩ ೪೦ ೫ ೧ ೦ ೦ ೨೧೧
೩೫೯.೧. ಪುರಾಮ್ಭಿನ್ದುರ್ಯುವಾಕವೀಃ ॥ ಅಮಿತೌಜಾಅಜಾಯಾ

೨ ೧ ೦ ೨ ೧ ೨ ೩
ಽ೨೩ತಾ । ಆಇನ್ದ್ರೋವಿಶ್ವಾಽ೩ । ಸ್ಯಾಕರ್ಮಾಽ೨೩೪

೫ ೧ ೨ ^ ೩ ೫ ೪
ಣಾಃ ॥ ಧರ್ತ್ತಾ । ವಾಜ್ರಾವಾಓಽ೨೩೪ವಾ ॥ ಪುರೂಽ೫

೪
ಷ್ಟುತಾಃ । ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೭ । ಘೇ । ೨೧ । ೬೧೪ ॥

ಏಕಾದಶ ದ್ವಿತೀಯಃ ಪ್ರಥಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೭ ।

ಅಯಮ್ **ಇನ್ದ್ರಃ** ಉಚ್ಯಮಾನ ಗುಣಯುಕ್ತಃ **ಅಜಾಯತ** ಸಂಪನ್ನಃ ಕೀದೃಗ್ಗುಣಕ ಇತಿ ತದುಚ್ಯತೇ **ಪುರಾಂ** ಪುರಾಣಾಂ **ಭಿಂದುಃ** ಭೇತ್ತಾ **ಯುವಾ** ಕದಾಚಿದಪಿ ಬಲೀ ಪಲಿತಾ ದಿವಾರ್ದ್ಧಕ್ಯ ರಹಿತಃ । **ಕವಿಃ** ಮೇಧಾವೀ **ಅಮಿತೌ**

ಜಾ ಪ್ರಭೂತಬಲಃ **ವಿಶ್ವಕರ್ಮಣಃ** ಕೃತ್ಸ್ನಸ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದೇಃ **ಧರ್ತಾ** ಪೋಷಕಂ **ವಜ್ರೀ** ಯಜಮಾನ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಸರ್ವದಾ ವಜ್ರಯುಕ್ತಃ **ಪುರುಷ್ಟುತಃ** ಬಹುಭಿರ್ಹೋತ್ರಾದಿಭಿಸ್ತತ್ತತ್ ಕರ್ಮಣಿ ಸ್ತುತಃ ॥

ಇನ್ದ್ರಃ ಇನ್ದ್ರನು, **ಪುರಾಂ** ಶತ್ರುನಗರಗಳನ್ನು, **ಭಿನ್ದುಃ** ನಾಶಮಾಡುವವನು, **ಯುವಾ** ತರುಣ ಮುಪ್ಪು ಆದಿ ವಿಕಾರಗಳಿಗೊಳಗಾಗದೆ, ಸದಾ ಯುವಕನಾಗಿರುವವನು, **ಕವಿಃ** ಬಹುಬುದ್ಧಿವಂತನು ಮೇಧಾವಿಯು, ದ್ರಷ್ಟಾರನು, **ಅಮಿತೌಜಾಃ** ಅಪರಿಮಿತ ಆತ್ಮಬಲವುಳ್ಳವನು, **ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಾ** ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು, **ಧರ್ತಾ** ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿರುವವನು ಪೋಷಿಸುವವನು, **ವಜ್ರೀ** ವಜ್ರಃ ಶಾಸಃ - ಶ.೩.೧.೮.೫ ॥ ಪ್ರಪಂಚದ ಶಾಸಕನು ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಷ್ಟ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸದಾ ವಜ್ರದಂಡಧಾರಿಯಾಗಿರುವವನು, **ಪುರುಷ್ಟುತಃ** ವೇದದಲ್ಲಿ ಬಹುಬಗೆಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಬಹುವಿಧ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಗುಣಗಳ ಸಹಿತ, **ಅಜಾಯತ** ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದನು.

ಶತ್ರುನಗರಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುವ ಸದಾ ತರುಣನೇ ಆಗಿರುವ ಮೇಧಾವಿಯೂ ದ್ರಷ್ಟಾರನೂ ಅಪರಿಮಿತ ಆತ್ಮ ಬಲ ದೇಹಬಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಯಜ್ಞ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸುವ ಪೋಷಿಸುವ ಸಮರ್ಥ ಶಾಸಕನಾಗಿರುವ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿರುವ ದಿವ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇನ್ದ್ರನು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದನು.

ನಿತ್ಯತರುಣಂ ಪುರಂದರನಾತ್ಮಬಲಶಾಲಿ ಮೇಣ್
ಧೀರದ್ರಷ್ಟಾರಂ ಸಮಸ್ತಸತ್ಕರ್ಮಸಾರಂ ।

ಸರ್ವಶಾಸನಸಮರ್ಥಂ ಸಕಾಲಗುಣಗುಂಫಿತಂ
ಬಹುಸಪ್ತತಂತುಸ್ತುತಂ ಜನ್ಮಜಾತನಿಂದ್ರಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೬೦

ಪ್ರಿಯಮೇಧಃ ಆಙ್ಗಿರಸಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರಪ್ರ ವಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಭಮಿಷಂ ವನ್ದದ್ವೀರಾಯೇನ್ದವೇ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಧಿಯಾ ವೋ ಮೇಧಸಾತಯೇ ಪುರನ್ಧ್ಯಾ ವಿವಾಸತಿ ॥ ೧.೩೬೦ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರಪ್ರ - ಪ್ರ - ಪ್ರ - ವಃ - ತ್ರಿಷ್ಟುಭಂ - ತ್ರಿ - ಸ್ತುಭಂ - ಇಷಮ್ । ವನ್ದದ್ವೀ

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ರಾಯ - ವನ್ದತ್ - ವೀರಾಯ - ಇನ್ದವೇ ॥ ಧಿಯಾ - ವಃ - ಮೇಧಸಾತಯೇ

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
- ಮೇಧ - ಸಾತಯೇ । ಪುರನ್ಧ್ಯಾ - ಪುರಂ - ಧ್ಯಾ - ಆ - ವಿವಾಸತಿ ॥

ವಾಮದೇವ್ಯಮ್ । ವಾಮದೇವೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೦ ೫ ೨೧
೩೬೦.೧. ಪ್ರಪ್ರವಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಭಮಿಷಮೋಹಾಓಹಾಽಽಪಿ ॥ ವನ್ದದ್ವೀ

೨ ೧ ಅ __ ನ ೨ ನ ೨ ೨
ರಾ । ಯಆಇನ್ದವೇಽ೨ । ಓಽ೩ಹಾ । ಓಽ೩ಹಾಽ೩ಪಿ ।

೧ ೦ ೦ ೦ ೨ ೨ ೨ ನ ೨ ನ
ಧಿಯಾವೋಮೇಧಸಾಽ೧ತಾಽ೩ಯಾಇ । ಓಽ೩ಹಾ । ಓ

೨ ೨ ೧ ೨ ೨ ೨ ೧
ಽಇಹಾಽಇಪಿ । ಪುರನ್ಧೀಽಇಯಾಽಇ ॥ ವಿವೋಽ೨ಇಳ

೫ ೪ ॥ ೫
ವಾ ॥ ಸಾಽ೫ತೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೬ / ಪ - ೧೧ / ಮಾ - ೮ / ಕೈ / ೨೨ / ೬೧೫ /

ಹೇ ಅಧ್ವರ್ಯ್ವಾದಯಃ! **ವೋ** ಯೂಯಂ ಪ್ರಥಮಾರ್ಥೇ ದ್ವಿತೀಯಾ । **ತ್ರಿಷ್ಟುಭಂ** ಸ್ತೋಭತ್ರಯೋಪೇತಮ್ **ಇಷಮ್** ಅನ್ನಂ **ಪ್ರಪ್ರ** ಅಪರಃ ಪ್ರ ಶಬ್ದಪೂರಣಃ । ಭರತೇತಿ ಶೇಷಃ । ಉಪಸರ್ಗ ಶ್ರುತೇರ್ಯೋಗ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ಧ್ಯಾಹಾರಃ । ಕಸ್ಮೈ **ವಂದದ್ವೀರಾಯ** ಯೋವೀರಾನ್ ಸ್ತೌತಿ ಸ ವನ್ದದ್ವೀರಃ ತಸ್ಮೈ **ಇನ್ದವೇ ಇನ್ದ್ರಾಯ** ಇನ್ದತೇರೈಶ್ವರ್ಯ ಕರ್ಮಣಃ ಇದಂ ರೂಪಂ । ಅಥವಾ ಫಲೈರ್ವೃಷ್ಟಿಭಿರ್ವಾ ಉನತ್ತೀತೀನ್ದರಿನ್ದ್ರಃ ತಸ್ಮೈ । ಸಚೇನ್ದ್ರೋ **ವೋ** ಯುಷ್ಮಾನ್ **ಮೇಧಸಾತಯೇ** ಯಜ್ಞ ಸಂಭಜನಾಯ **ಪುರನ್ಧ್ಯಾ** ಬಹು ಪ್ರಜ್ಞಯಾ **ಧಿಯಾ** ಕರ್ಮಣಾ **ಆವಿವಾಸತಿ** ಪರಿಚರತಿ ಅಭಿಮತ ಫಲ ಯೋಜನೇನ ಸತ್ಕರೋತೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ತ್ರಿಷ್ಟುಭಂ - ಸ್ತೋಭ ತ್ರಯೋಪೇತಮ್ - ಸಾಮಮನ್ತ್ರಾನ್ವಿತಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಾಮಸು ಏವ ಸೋಮಾದೇಃ ಶ್ರವಣಾತ್ ತತ್ಸಂಪಾದನಾರ್ಥಮ್ ಏವ ವಿಕಾರ ವಿಶ್ಲೇಷ ವಿಕರ್ಷಣ ವಿರಾಮ ಅಭ್ಯಾಸ ಲೋಪಾಗಮ ಸ್ತೋಭಾದಯಃ ಕ್ರಿಯನ್ತೇ ಅತ ಏವೈವಂ ಸಾಮವಿಧಾನಮ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್ - ಏತಸ್ಯ ಸಾಮ್ನ ಋಗೇವಾಸ್ಥೀನಿ ಸ್ವರೋಮಾಂಸಾನಿ ಸ್ತೋಭಾ ಲೋಮಾನಿ ಇತಿ - ೧.೧. ॥ ಸ ಚ ಸ್ತೋಭಃ ತ್ರಿವಿಧಃ ಪದ ವಾಕ್ಯಾಕ್ಷರ ಭೇದಾತ್ । ಪದಸ್ತೋಭಾಃ ಹಾಉಕಾರಾದಯಃ ಪಂಚದಶಃ ಮನ್ತ್ರಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತೃತೀಯ ಪ್ರಪಾಠಕೀಯ ತ್ರಯೋದಶ ಖಂಡ ಪರಿಗಣಿತಾಃ ಶ್ರುತಾಶ್ಚತೇ ಸರ್ವ ಚ ಗಾನಗ್ರನ್ಥೇ ವಿಶೇಷತಃ ಆರಣ್ಯೇ । ವಾಕ್ಯ ಸ್ತೋಭಃ ಪುನರಾಶಸ್ಯಾದಿಭೇದಾನ್ನವ ತಥಾಹಿ - ಆಶಾಸ್ತಿಃ ಸ್ತುತಿಃ

ಸಂಖ್ಯಾನಂ ಪ್ರಲಯಃ ಪರಿದೇವನಮ್ । ಪ್ರೈಷಮನ್ವೇಷಣಂ ಚೈವ ಸೃಷ್ಟಿರಾಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ ಇತಿ । ಇಮಾನ್ತು ಸ್ತೋಭಾಃ ಗ್ರನ್ಥೇ ಶ್ರುತಾಃ ಆರಣ್ಯಾದೌ ಚ ಗೀಯನ್ತೇ । ವರ್ಣಸ್ತೋಭ ಲಕ್ಷಣನ್ತ್ವಧಿಕತ್ವೇ ತು ಋಗ್ವಿಲಕ್ಷಣತ್ವಮಿತಿ ತದುಕ್ತಮ್ ಮಾಧವೇನ - ಸ್ತೋಭಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಂ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ವಾಸ್ತಿ ನ ವಿವರ್ಣತಾ । ಆಧಿಕ್ಯಮಪ್ಯತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಲಕ್ಷಣಂ ಭವೇತ್ - ಅ.ಲ., ಪಾ.೨, ಅಧಿ.೧೧, ಇತಿ ತದುದಾಹರಣನ್ತು ॥ ಸರ್ವತ್ರೇವ ಗಾನ ಗ್ರನ್ಥೇ ಪ್ರಾಯಃ ಸರ್ವ ಸಾಮೇಷ್ವೇತ್ಯುಕ್ತೋಽಪಿ ನಾತ್ಯುಕ್ತಿಃ । ಇಹೈವ ಋಚಿಗೀತಂ ಯತ್ ಸಾಮ ತತ್ರಾಪಿ ಶ್ರೂಯತೇ । ತಥಾಹಿ ಮೇಧಸಾತಯೇ ಇತ್ಯತ್ರ ಮೇಧಸಾ೧ತಾ೩ಯಾ ಇ - ಇತ್ಯಾದಿ ॥

ವಃ ಋತ್ವಿಜರೇ ನೀವು, ತ್ರಿಷ್ಟುಭಂ ಸ್ತೋಭತಿ ಅರ್ಚತಿ ಕರ್ಮಾ - ನಿ.ಘಂ.೩.೧ ॥ ಸ್ತುತಿಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಉಪಾಸನಾರೂಪ ಅರ್ಚನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ, ತ್ರಿಭಿಃ ಸ್ತುತಮ್, ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್‌ಛನ್ದೋಯುಕ್ತಮ್, ಸ್ತುತಿಸಂಯುಕ್ತಮ್, ತ್ರಿಷ್ಟುಭಂ, ತ್ರಿಸ್ತೋತ್ರಮ್ । ತ್ರಿಷ್ಟುಪಿ ಅಭಿಷವೇಷು ಪವಮಾನಸ್ಯ ಸ್ತುತಿಃ ಕ್ರಿಯತೇ ಸ್ತೋಭತೇಃ ಸ್ತುತಿ ಕರ್ಮಣಃ ಸ್ತುಪ್ ಮೂರು ಸ್ತೋಭಗಳಿಂದುದಯವಾದ ಸಾಮಗಾನದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಮೂರು ಬಾರಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ, ಇಷಂ ಅನ್ನಮ್, ಸೋಮಮಿತ್ಯರ್ಥ ಸೋಮವನ್ನು, ವಂದ ದ್ವೀರಾಯವನ್ದನ್ತೋ ವೀರಾ ಯಸ್ಯ ವಂದನೆಗೆ ಅರ್ಹನಾದ ವೀರಪುರುಷನಾದ ಪ್ರಶಂಸೆನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಪರಾಕ್ರಮ ಶಾಲಿಯಾದ, ಇನ್ದವೇ - ಇದಿ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯೇ ಇತ್ಯಸ್ಯ ರೂಪಮ್ । ಸರ್ವ ದೇವಾನಾಂ ಪರಮೇಶ್ವರಾಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ! ಇನ್ದ್ರ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಯನ್ನಿರ್ವಚನಂ ತದತ್ರ ಇನ್ದು ಶಬ್ದೇ ಕರ್ತವ್ಯಮ್ । ತತ್ರ ಸಂಗ್ರಹೇಣ ಕಿಂಚಿತ್ ಕ್ರಿಯತೇ ಇರಾಂ ದದಾತಿ ವಾ ಇನ್ದೇರ್ವಾ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯ ಕರ್ಮಣಾ ಇನ್ದ್ರಃ । ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನಿಗೋಸ್ಕರ, ಪ್ರಪ್ರ ತಲುಪಿಸಿ, ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ, ಸಃ ಆ ಇನ್ದ್ರನು, ವಃ ನಿಮಗೆ, ಮೇಧಸಾತಯೇ ಅಪಠಿತಮಪಿ ಯಜ್ಞಾನಮೈತತ್ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮ್ ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ, ಪುರನ್ಧ್ಯಾ ಬಹು ವಿಧೇನ ದರ್ಶ ಪೂರ್ಣಮಾಸಾದಿ ಕರ್ಮಣಾ । ಪುರೂಣಾಂ ಧಾರಯಿತ್ರ್ಯಾಧಿಯಾ ಪುರನ್ಧ್ಯಾ

ಧೀಃ ಕರ್ಮನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೯, ಅಗಾಧ ಕರ್ಮ ಕರ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಯುತನಾಗಿ, ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಯ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಧಿಯಾ ಧೀಃ ಪ್ರಜ್ಞಾನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧ ॥ ಕರ್ಮಗಳೊಂದಿಗೆ, ಆ ವಿಪಾಪತಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ವಂದನೆಗೆ ಬಹು ಅರ್ಹನಾದ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯಾದ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯ ಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನಿಗೆ ಸ್ತುತಿ ಉಪಾಸನೆ ಅರ್ಚನೆಗಳಿಂದಲೂ ಮೂರು ಸ್ತೋಭಗಳಿಂದ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ ಛನ್ದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉದಯವಾದ ಸಾಮಗಾನ ದಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸೋಮರಸವೆಂಬ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಋತ್ವಿಜರೇ ಅರ್ಪಿಸಿರಿ. ಇದರಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾ ದ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸರ್ವತೋಮುಖವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ..

ವಂದ್ಯಂ ಪರಾಕ್ರಮೋಪೇತಂ ಮಹೈಶ್ವರ್ಯಶಾಂ
ವಿಭುವಪ್ಪ ಸುರಪಂಗೆ ನುತ್ಯುಪಾಸನೆಗಳಿಂದಂ ।
ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ಪಿನೊಳ್ ಸ್ತೋಭಮಿರೆ ಮೂರು ಸಾಮದಿಂದಂ
ಸ್ತುತಮಪ್ಪ ಸೋಮಮರ್ಪಿಸಿಮೆಲ್ಲರಾತ್ಮಫಲಕಾಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೬೧

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೧೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಸ್ವರ್ವಿದೋ ಯಾವಾಹುಃ ಸಯುಜಾವಿತಿ ।

೨ ೩ ೨ ೩೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಯಯೋರ್ವಿಶ್ವಮಪಿ ವ್ರತಂ ಯಜ್ಞಂ ಧೀರಾ ನಿಚಾಯ್ಯ ॥ ೨.೩೬೧ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ - ಸ್ವರ್ವಿದಃ - ಸ್ವಃ - ವಿದಃ । ಯೌ - ಆಹುಃ - ಸಯುಜೌ - ಸ - ಯು

೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ
ಜೌ - ಇತಿ ॥ ಯಯೋಃ - ವಿಶ್ವಂ - ಅಪಿ - ವ್ರತಂ । ಯಜ್ಞಂ - ಧೀರಾಃ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ನಿಚಾಯ್ಯ - ನಿ - ಚಾಯ್ಯ ॥ ೨.೩೬೧ ॥

ಕಾಶ್ಯಪಮ್ । ಕಶ್ಯಪೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೫ ೧ ೧ ೨ ೧ ೨
೩೬೧.೧. ಕಶ್ಯಪಸ್ಯಸುವರ್ವಿದಾಽ೬ಪಿ ॥ ಯಾವಾಹುಸ್ಸ । ಯುಜಾವಾ

೩ ೪ರ ೩ ೪ ೫ ೩ ೨
ಽ೧ಇತೀಽ೨೩೪ । ಯಯೋರ್ವಿಶ್ವಮಪಿ । ವ್ರತಾಽ೩

೧ ೨ ೨ ೧ ೧ ^ ೩
ಮ್ ॥ ಯಜ್ಞಾಂನ್ಧೀಽ೩ರಾಃ ॥ ನಿಚಾಽ೨೩ । ಆಽ೨ಯಾಽ

೫ರ ೦ ೩ ೫
೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಊಽ೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೫ । ಧ್ರು । ೨೩ । ೬೧೬ ॥

ಪಶ್ಯತೀತಿ ಕಶ್ಯಪಃ । ಕಶ್ಯಪಃ ಪಶ್ಯಕೋ ಭವತಿ ಇತಿ ಶ್ರುತ್ಯನ್ತರಮ್ । ತಸ್ಯ **ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ** ಸರ್ವಜ್ಞಸ್ಯೇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿನೌ **ಯೌ** ಅಶ್ವೌ । **ಯಯೋಃ** ಚ **ವಿಶ್ವಂ** ಸರ್ವಂ **ಅಪಿ ವ್ರತಂ** ಕರ್ಮ **ಯಜ್ಞಂ** ಪ್ರತಿ ಯಜನೀಯ ದೇಶಂ ಪ್ರತೀತ್ಯೇವಂ **ನಿಚಾಯ್ಯ** ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಸ **ಯುಜೌ** ಸಹೈವ ಯುಂಜಾತೇ ಇತಿ **ಸ್ವರ್ವಿದಃ** ಸ್ವರ್ಗಂ ಲಬ್ಧವಂತೋ **ಧೀರಾಃ** ಜನಾಃ ಆಹುಃ ॥

ಅಥವಾ **ಕಶ್ಯಪಃ** ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಕಶ್ಯಪೋಽಷ್ಟಮಃ ಸ ಮಹಾಮೇರುಂ ನ ಜಹಾತೀತಿ ಶ್ರುತ್ಯಂತರಂ - ತಸ್ಯ **ಸ್ವರ್ವಿದಃ** ಸರ್ವಂ ಪಶ್ಯತಃ **ಯೌ** ದೇವೌ

ಸಯುಜೌ ಸಹಚರೌ ಜನಾ ಆಹುಃ ವೇದವಿದಸ್ತೌ ಮಿತ್ರಾ ವರುಣೌ । ಅಹ ರ್ವೈ ಮಿತ್ರೋ ರಾತ್ರಿರ್ವರುಣಃ ಇತ್ಯೈತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್ । ಸರ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಸ್ಯ ತಯೋರೇವಾನ್ತರ್ಭಾವಾತ್ ಇನ್ದ್ರಾಗ್ನೀ ವಾ ದೇವೌ ತಯೋ ರೇವ ಸರ್ವನಿರ್ವಾಹಕತ್ವಾತ್ । ತದಭಿಪ್ರಾಯೇಣೇವಮೃಕ್ ಮೈತ್ರಾವರುಣೌ ಐನ್ದ್ರಾಗ್ನೌವೇತಿ ಪೂರ್ವಮಭಿಹಿತಮ್ ॥

ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಕಶ್ಯಪಃ ಪಶ್ಯಕೋ ಭವತಿ ಯತ್ ಸರ್ವಂ ಪರಿಪಶ್ಯತೀತಿ ಸೌಕ್ಷ್ಮ್ಯಾತ್ - ತೈ.ಆ.೧.೮.೮ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ । ಆದಿತ್ಯೋ ವಾ ಕಶ್ಯಪ ಇತಿ ಉಚ್ಯತೇ । ಸಪ್ತಾದಿತ್ಯಾನುಕ್ತ್ವಾ - ಕಶ್ಯಪೋ ಅಷ್ಟಮಃ । ಸ ಮಹಾಮೇರುಂ ನ ಜಹಾತಿ - ತೈ.ಆ.೧.೭.೧ ॥ ತೇ ಅಸ್ಮೈ ಸರ್ವೇ ಕಶ್ಯಪಾತ್ ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಭನ್ತೇ - ತೈ.ಆ.೧.೭.೨ ॥ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸರ್ವದ್ರಷ್ಟಾರನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನ. **ಯೌ ಸಯುಜೌ** ಯೌ ದೇವೌ ಸಯುಜೌ ಸಹಚರೌ ಇತ್ಯಾಹುಃ - ಋಕ್ ಮತ್ತು ಸಾಮರೂಪೀ ಸ್ತುತಿ ಮತ್ತು ಉಪಾಸನೆಗಳೆಂಬ ರಥದ ಜೋಡಿ ಕುದುರೆಗಳ ಸಾಧನವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, **ಸ್ವರ್ವಿದಃ** ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಲೋಕಃ ದ್ರಷ್ಟುಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳಾದ, ಮೋಕ್ಷಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಾದ, ವೇದವಿದರು ಜ್ಞಾನಿಗಳು, **ಇತಿ ಧೀರಾ ಆಹುಃ** ಹೀಗೆಂದು ಬಹು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳಾದ ಧ್ಯಾನನಿರತರಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರು ಸ್ವಾನುಭವವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ, **ವಿಶ್ವಮಪಿ ವ್ರತಂ ಯಜ್ಞಮ್** ವ್ರತ ಶಬ್ದೇನ ಕರ್ಮಮಪಿ ಅಭಿಧೀಯತೇ । ವಿಶ್ವಮಪಿ ವ್ರತಂ ಕರ್ಮ ಜಗದ್ವಿಷಯಂ ವರ್ಷಧಾರಣಾದಿಕಂ ಯಯೋರೇವ ಆಹುಃ । ಯಜ್ಞಂ ಚ ಪ್ರೀಣನಂ ಚ ಯಯೋರೇವ ಆಹುಃ - ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮ ಗಳೂ ಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಕರ್ಮವೆಂದು, ನಿಚಾಯ್ಯ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಕೊಂಡು ಅದರಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಋಕ್ ಸಾಮ ರೂಪೀ ಸ್ತುತಿ ಉಪಾಸನೆಯೆಂಬ ಜೋಡಿ ಕುದುರೆ ಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವದ ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳೂ ಜೀವನ ಯಜ್ಞ

ವಾಗಿದ್ದು ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಕರ್ಮವೆಂದು ಕಶ್ಯಪಾದಿ ಮೋಕ್ಷಗಾಮಿ ದ್ರಷ್ಟಾರರು ಉಪದೇಶಿಸಿ ರುವುದನ್ನು ಮನಗೊಂಡು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಜೀವನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಋಕ್ಸಾಮರೂಪಸಂಸ್ತುತ್ಯುಪಾಸನೆಗಳೆಂಬ
ವಾಜಿಮಿಥುನಂ ಸಾಗಿಸುವ ಜಗತ್ಕರ್ಮಮಖಿಲಂ।
ಜೀವಸವನಮೆನುತ್ತೆ ಕಶ್ಯಪಾದ್ಯರ್ ಸಾರಿದರ್,
ಇದನರಿತು ನಾವೆಮ್ಮ ಬದುಕಂ ನಿರೂಪಿಸುವುದಯ್! ॥

ಋಕ್ - ೩೬೨

ಪ್ರಿಯಮೇಧಃ ಆಂಗಿರಸಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅರ್ಚತ ಪ್ರಾರ್ಚತಾ ನರಃ ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಸೋ ಅರ್ಚತ ।

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ಕ ೨ರ
ಅರ್ಚನ್ತು ಪುತ್ರಕಾ ಉತ ಪುರಮಿದ್ಧೃಷ್ಣ್ವರ್ಚತ ॥ ೩. ೩೬೨ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಅರ್ಚತ - ಪ್ರ - ಅರ್ಚತ - ನರಃ । ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಸಃ - ಪ್ರಿಯ -

೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ಮೇಧಾಸಃ - ಅರ್ಚತ ॥ ಅರ್ಚನ್ತು - ಪುತ್ರಕಾಃ - ಪುತ್ - ತ್ರಕಾಃ -

೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
ಉತ । ಪುರಂ - ಇತ್ - ಧೃಷ್ಣು - ಅರ್ಚತ ॥ ೩. ೩೬೨ ॥

ಪ್ರೈಯಮೇಧಮ್ । ಪ್ರಿಯಮೇಧಾನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೬೨.೧. ಅರ್ಚತಪ್ರಾರ್ಚತಾನಾಽ೨೩೪ರಾಃ ॥ ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಽ೩ ಸೋಽ೩ಅರ್ಚತ । ಅರ್ಚನ್ತುಪೂಽ೨೩ತ್ರಾಽ೩ಕಾಉತ ॥ ಪುರಮಿದ್ಧಾಽ೨೩ ॥ ಷ್ಣುವಾಽ೩ರ್ಚಾಽ೫ತಾಽ೬೫೬ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೩ । ಣ । ೨೪ । ೬೧೭ ॥

ಹೇ **ನರಃ!** ಕರ್ಮಣಾಂ ನೇತಾರೋಽಧ್ವರ್ಯ್ವಾದಯಃ । ಯೂಯಂ ಇನ್ದ್ರಮ್ **ಅರ್ಚತ** ಪೂಜಯತ ಸ್ತುತ್ಯಾ **ಪ್ರಾರ್ಚತ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣಾರ್ಚತೇನ್ದ್ರಮೇವ । ಹೇ **ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಸಃ!** ಪ್ರಿಯಮೇಧಸಂಬಂಧಿನಸ್ತದ್ಗೋತ್ರಾ ಯೂಯಮ್ ಅರ್ಚತೇನ್ದ್ರಮ್ । **ಪುತ್ರಕಾಃ** ಪುತ್ರಾ ಅಪ್ಯರ್ಚನ್ತ್ವಿನ್ದ್ರಮ್ । **ಉತ** ಅಪಿ ಚ **ಪುರಮಿತ್** ಪುರಮೇವ ಸ್ತೋತೃಣಾಮಭಿಮತಸ್ಯ ಪೂರಕಮ್ । **ಧೃಷ್ಣು** ಧರ್ಷಣಾಶೀಲಂ ತಾದೃಶಮಿನ್ದ್ರಮ್ ಅರ್ಚತ ॥

ನರಃ ನರೋ ಹವೈ ದೇವ ವಿಶೇಷಃ - ಜೈ.೧.೮೯, ದೇವಪುರುಷರೇ, ಋತ್ವಿಜರೇ ಮುಂದಾಳುಗಳೇ, **ಅರ್ಚತ** ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿರಿ, **ಪ್ರಾರ್ಚತ** ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ, ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ, **ಪ್ರಿಯಮೇಧಾಸಃ** ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವರೇ, ಯಜ್ಞದ ಪ್ರೇಮಿಗಳೇ, ಪ್ರಿಯಮೇಧ ಸಂತತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಋಷಿಗಳೇ, **ಅರ್ಚತ** ಪೂಜಿಸಿರಿ, **ಉತ ಪುತ್ರ ಕಾಃ** ಪುತ್ರಪೌತ್ರರೂ ಪರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದವರೂ, **ಅರ್ಚನ್ತು** ಸ್ತುತಿಸಲಿ, ಪೂಜಿಸಲಿ, ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಲಿ, **ಪುರಮಿತ್** ಭಕ್ತರ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು

ಈಡೇರಿಸುವ, ಧೃಷ್ಣು ತಾನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಜಗ್ಗದೆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಪರಾಜಯ ಗೊಳಿಸುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಅರ್ಚತ** ಪೂಜಿಸಿರಿ.

ದೇವಪುರುಷರೇ ಮುಂದಾಳುಗಳೇ ಭಗವಂತನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವರೇ, ಯಜ್ಞಪ್ರೇಮಿಗಳೇ, ನೀವೂ ನಿಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳೂ ಭಕ್ತರ ಮನೋರಥವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವವನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರಿ. ಅರ್ಚತ ಪದದ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಆದರಾರ್ಥವಾದದ್ದು.

ಸುರರ್! ನೇತಾರರೇ! ಭಗವತ್ಪದಪ್ರಿಯರೆ! ನೀಮ್
ಸವನರಸಿಕರ್! ನಿಮ್ಮ ಪುತ್ರಪೌತ್ರಾದಿಗಳೊಡಂ ।
ಭಕ್ತಫಲದನನರಿಪರಾಜಯನನಿಂದ್ರನಂ ಮೇಣ್
ನೆನೆವಿರಲ್ತೆ; ಪರಾತ್ಪರಂ ಗಡೀ ಕಾರ್ಯಮೆಂದುಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೬೩

ಮಧುಚ್ಛನ್ದಾ ವೈಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

ಉಕ್ಥಮಿನ್ದ್ರಾಯ ಶಂಸ್ಯಂ ವರ್ದ್ಧನಂ ಪುರುನಿಷ್ಷಿಧೇ ।
ಶಕ್ರೋ ಯಥಾ ಸುತೇಷು ನೋ ರಾರಣತ್ಸಖ್ಯೇಷು ಚ ॥ ೪.೩೬೩ ॥

ಉಕ್ಥಂ - ಇನ್ದ್ರಾಯ - ಶಂಸ್ಯಮ್ । ವರ್ದ್ಧನಂ - ಪುರುನಿಷ್ಷಿಧೇ - ಪುರು -

೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ನಿಷ್ಷಿಧೇ ॥ ಶಕ್ರಃ - ಯಥಾ - ಸುತೇಷು - ನಃ । ರಾರಣತ್ - ಸಖ್ಯೇಷು - ಸ -

೧ ೨ರ ೩
ಖ್ಯೇಷು - ಚ ॥ ೪.೩೬೩ ॥

ಬಾರ್ಹದುಕ್ಥಮ್ । ಬೃಹದುಕ್ಥೋಽನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೨ ೧ ೨ ೧
೩೬೩.೧. ಉಕ್ಥಮಿನ್ದ್ರಾ ॥ ಯಶಂ ಸಾಽ೨೩ಯಾಮ್ । ವಾರ್ದ್ಧ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೨
ನಂಪು । ರುನಿಷ್ಷಾಽ೨೩ಇಧಾಇ । ಶಕ್ರೋ೩ಯಾಽ೩ಥಾಽ

೧ ೨ ೩ ೫ ೨ರ ೧ ೨
೩ । ಸೂತೇಷೂಽ೨೩೪ನಾಃ । ರಾರಣಾಽ೨೩ತ್ಸಾ ॥ ಖಿ

೧ ೨ ೧
ಯಾಇಷೂಽ೨೩ಚಾಽ೩೪೩ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧ / ಪ - ೧೦ / ಮಾ - ೬ / ಜೂ / ೨೫ / ೬೧೮ ॥

ಇನ್ದ್ರಾಯ ಇನ್ದ್ರಾರ್ಥಂ **ವರ್ದ್ಧನಂ** ವೃದ್ಧಿ ಸಾಧನಮ್ **ಉಕ್ಥಮ್** ಶಸ್ತ್ರಂ **ಶಙ್ಸ್ಯಮ್** ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ಶಂಸನೀಯಮ್ । ಕೀದೃಶಾಯೇನ್ದ್ರಾಯ **ಪುರು ನಿಷ್ಷಿಧೇ** ಪುರೂಣಾಂ ಬಹೂನಾಂ ಶತ್ರೂಣಾಂ ನಿಷೇಧಕಾರಿಣೇ । **ಶಕ್ರಃ** ಇನ್ದ್ರೋ **ನೋಽಸ್ಮದೀಯೇಷು ಸುತೇಷು** ಪುತ್ರೇಷು **ಸಖ್ಯೇಷು ಚ** ಸಖಿತ್ವೇಷ್ವಪಿ **ಯಥಾ** ಯೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ **ರಾರಣತ್** ಅತಿಶಯೇನ ಶಬ್ದಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ತಥಾ ಶಂಸ್ಯಮಿತಿ ಪೂರ್ವತ್ರಾನ್ವಯಃ । ಅಸ್ಮದೀಯೇನ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ಪರಿತುಷ್ಟ ಇನ್ದ್ರಃ **ನೋಽಸ್ಮಾಕಂ** । ಪುತ್ರಾನ್ ಅಸ್ಮತ್ಸಖ್ಯಾನಿ ಚ ಬಹುಧಾ ಪ್ರಶಂಸತೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಪುರು ನಿಷ್ಷಿಧೇ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ಅತ್ಯಂತ ಪಾಪ, ದೋಷಾದಿಗಳ ನಾಶಕನಾದ, ನಿರನ್ತರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಳ್ಳವನಾದ, ಪುರು ಇತಿ ಬಹುನಾಮ್ ಅಸುರಾಣಾಂ ನಿಷೇಧಕಾಯ, **ಇನ್ದ್ರಾಯ** ಇನ್ದ್ರನಿಗಾಗಿ, **ವರ್ಧನಂ** ವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಾಧನಭೂತವಾದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ, **ಉಕ್ಥಮ್** ಉಕ್ಥ ಶಬ್ದವು ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಕಾಶಕ ಗುಣಕರ್ಮಗಳ ಸ್ತೋತ್ರವೆಂದು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಔಪಚಾರಕವಾಗಿ ರೂಢವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಪ್ತಸೋಮಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯದು, **ಶಕ್ರಃ** ಸರ್ವ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು, **ನಃ** ನಮ್ಮ, **ಸುತೇಷು** ಅಭಿಷುತೇಷು ಸೋಮೇಷು - ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಸೋಮರಸದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ, **ಚ** ಮತ್ತು, **ಸಖ್ಯೇಷು** ಮಿತ್ರರಲ್ಲೂ, **ರಾರಣತ್** ರಾರಣ ರಮೇ - ನಿರು.೧೧.೩೯ । ಗುಣಪ್ರತಿಪಾದನಮನೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಕ್ರಿಯತೇ ಗುಣವೃದ್ಧಿಸುವಂತೆ **ಶಂಸ್ಯಂ** ಪಠಿಸತಕ್ಕದ್ದು, ಸ್ತುತಿಸ ತಕ್ಕದ್ದು ಅಧಿಕ ಗುಣಶಂಸಿನೋಹಿ ದೇವಾಃ ॥

ಶತ್ರುನಾಶಕನೂ ಪಾಪಧ್ವಂಸಕನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನ ಕೀರ್ತಿಯು ಹರಡುವಂತೆ ಅವನ ಪ್ರಕಾಶಕ ಗುಣ ಕರ್ಮಗಳ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಗಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಾವು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿ ಸಂತೃಪ್ತನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ನಮ್ಮ ಪುತ್ರಾದಿ ಸಂತಾನದಲ್ಲೂ ಸನ್ಮಿತ್ರರಲ್ಲೂ ದೈವೀಗುಣ ವೃದ್ಧಿಸುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನು.

ರಿಪುಹರಂ ಪಾಪಹರನಿಂದ್ರನ್ ಆತನ ಕೀರ್ತಿ ತಾಂ
ಪಸರಿಪಂದಂ ನುತಿಪುದೊಳಿತು ಗುಣಕರ್ಮಶಾಲೆಯಿಂ ।
ಸಜ್ಜಾದ ಸೋಮಮಂ ಸವಿದು ಸಂತೃಪ್ತನಪ್ಪ
ಪುರುಹೂತನೀವಂ ಸುತಾದ್ಯರೊಳ್ ದೈವಗುಣಮಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೬೪

ಪ್ರಿಯಮೇಧಃ ಆಙ್ಗಿರಸಃ ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿಶ್ವಾನರಸ್ಯ ವಸ್ಪತಿಮನಾನತಸ್ಯ ಶವಸಃ ।

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಏವೈಶ್ಚ ಚರ್ಷಣೀನಾಮೂತೀ ಹುವೇ ರಥಾನಾಮ್ ॥ ಶ್ರ. ೩೬೪ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩
ವಿಶ್ವಾನರಸ್ಯ - ವಿಶ್ವ - ನರಸ್ಯ - ವಃ - ಪತಿಂ । ಅನಾನತಸ್ಯ - ಅನ್ - ಆನತಸ್ಯ -

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಶವಸಃ ॥ ಏವೈಃ - ಚ - ಚರ್ಷಣೀನಾಂ । ಊತೀ - ಹುವೇ - ರಥಾನಾಂ ॥

ಆಗ್ನೇರ್ವೈಶ್ವಾನರಸ್ಯ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋೇರಗ್ನಿರನುಷ್ಟುಬಗ್ನಿರಿನ್ದ್ರೋ ವೈಶ್ವಾನರೋ ವಾ ॥

೩೬೪.೧. ವಿಶ್ವಾನರಾ ॥ ಸ್ಯವಾ೨ಸ್ಪಾತೀ೨ಮ್ । ಆನಾನತ । ಸ್ಯಶಾ
ವಾ೨೧ಸಾ೨: । ಏವೈಶ್ಚಾ । ಚರ್ಷಣಾ೨ಇನಾಮ್ ॥
ಊ೨ತೀ ॥ ಹುವಾಇರ ॥ ಥಾ೨೩೪ನೋ೨೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಧೂ । ೨೬ । ೬೧೯ ॥

೩೬೪.೨. ವಿಶ್ವಾ೨೩೪ । ನರಸ್ಯವಾ । ಹೋಸ್ಪಾತೀಮ್ ॥ ಅನಾನತಾ

੧ ੨ ੩ ੩ ੧ ੦ ੨੦ ੧
೨೩ । ಸ್ಯಾಶಾವಾ೨೨೩ಳಸಾಃ । ಏವೈಶ್ಚಾ । ಚರ್ಷಣಾ೨೨೩

੩ ੨੦ ੧੦ ੨ ੧ ੨ ੧ ੩ ॥
ಳಇನಾಮ್ ॥ ಊತೀಹುವಾಇರ ॥ ಥಾ೨೨೩ಳನೋ೨೬

੩
ಹಾಇ ॥ *ದೀ - ೬ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಘೂ । ೨೭ । ೬೨೦ ॥*

ವಿಶ್ವಾನರಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾನ್ ಶತ್ರೂನ್ ಪ್ರತ್ಯುತಸ್ಯ **ಅನಾನತಸ್ಯ** ಶತ್ರೂಣಾಮಪ್ರಹ್ವಸ್ಯ **ಶವಸೋ** ಬಲಸ್ಯ **ಪತಿಂ** ಸ್ವಾಮಿನಮಿನ್ದ್ರಂ ವಾ ಅತ್ರ ಇನ್ದ್ರ ಸಂಬಂಧಿನೋ ಮರುತೋಽಪಿ ಸಂಕೀರ್ತಯನ್ತೇ । ಹೇ ಮರುತಃ! **ವೋ** ಯುಷ್ಮಾಕಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಯದ್ಯಪಿ ಮರುತ್ಸಂ ಶಬ್ದನಂ ನಾಸ್ತಿ ತಥಾಪಿ **ವ** ಇತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾಲ್ಲಭ್ಯತೇ ಯುಷ್ಮಾಕಂ **ಚರ್ಷಣೀನಾಂ** ಸೈನಿಕಾನಾಮ್ **ಏವೈಃ** ಗಮನ್ಯೈಃ ಸಹ ಯದ್ವಾ । ಚರ್ಷಣೀನಾಮಿನ್ದ್ರಸ್ಯ ಸೇನಾರೂಪಾಣಾಂ ವೋ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಗಮನ್ಯೈರಿತಿ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಂ । ಯುಷ್ಮಾಕಂ **ರಥಾನಾಂ** ಚ **ಊತಿ** ಊತಿಭಿರ್ಗಮನ್ಯೈಶ್ಚ ಸಹ **ಹುವೇ** ಆಹ್ವಯಾಮಿ । ಗನ್ತೃಭೀರಥೈರ್ಗನ್ತೃಭಿಃ ಮರುದ್ಭಿಶ್ಚ ಸ ಹೇನ್ದ್ರಂ ಹುವೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥ ಯದ್ವಾ! ಹೇ ಯಜಮಾನಾಃ ಯುಷ್ಮದೀಯ ಸೈನಿಕಾನಾಂ ರಥಾ ಯದಾ ಪ್ರವಿಶನ್ತಿ ಯುದ್ಧಾಯ ಸ್ವಸಂಗ್ರಾಮಂ ತದಾನೀಂ ತೇಷಾಂ ಸಾಹಾಯ್ಯಾ ಯೇನ್ದ್ರಂ ಹುವೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ವೈಶ್ವಾನರಸ್ಯ - ನರೇ ಸಂಜ್ಞಾಯಾಮ್ - ೬.೪.೧೨೯ ॥ ಇತಿ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾಕಾರೋ ದೀರ್ಘಃ ವಿಶ್ವಾನರ ಪದಸ್ಯ ವೈಶ್ವಾನರಃ ಕಸ್ಮಾದಿತ್ಯಾರಭ್ಯ - ಅಯಮೇವ ಷೋಽಗ್ನಿರ್ವೈಶ್ವಾನರೋ ನಿಪಾತಮೇವೈತೇ ಉತ್ತರೇ ಜ್ಯೋತಿಷೀ ಏತೇನ ನಾಮಧೇಯೇನ ಭಜತೇ - ಸೈ.ದೈ.೧.೨೧.೩೧ ॥ ವಿಶ್ವಾನರಸ್ಯ ಆದಿತ್ಯ ಸ್ಯಾನಾನತಸ್ಯ ಶವಸೋ ಮಹತೋ ಬಲಸ್ಯೈವೈಶ್ವ ಕಾಮ್ಯೈರಥನ್ಯೈರಯನ್ಯೈರ್ವಾ ಚರ್ಷ

ಣೀನಾಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮೂತ್ಯಾ ಚ ಯಥಾ ರಥಾನಾಮಿನ್ದ್ರಮಸ್ಮಿನ್ ಯಜ್ಞೇ ಹ್ವಯಾಮಿ ಇತಿಯಾಸ್ಕಃ - ದೈ.೧೧.೨೧ ||

ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೇ! ವಃ ನಿಮ್ಮ, ಚರ್ಷಣೀನಾಮ್ ಏವೈಃ ಸೈನಿಕರ ಚಲನಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಶಬ್ದಗಳ ನಡುವೆ, ಏವೈಃ ಕಾಮೈಃ - ನಿರು.೧೨.೨೩ || ನಾವು ಮಾನವರ ಕಾಮನೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ, ರಥಾನಾಮ್ ರಥಗಳ, ನಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಾಧನವಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ, ಊತೀ ಚ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ, ವಿಶ್ವಾನರಸ್ಯ ಅನಾನತಸ್ಯ ಉಚ್ಛ್ರಿತಸ್ಯ ವಿಶ್ವಾನ್ ಪ್ರತ್ಯೃತಸ್ಯ ವಿಶ್ವನೇತುಃ ಇತಿ ವಾ । ವಿಶ್ವಾನ್ ಅರಸ್ಯ - ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗುವ ಸೂರ್ಯನ, ವಿಶ್ವಾ ನರಃ ಪ್ರತ್ಯೃತಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ - ನಿರು.೭.೨೧ || ವಿಶ್ವಾನರಸ್ಯಾದಿತ್ಯಸ್ಯ ನಿರು.೧೨.೨೩ || ಸಕಲ ಶತ್ರುನಾಶಕನಾದ, ಅನಾನತಸ್ಯ ಯಾವ ಶತ್ರುಗಳಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ ಬಗ್ಗದ, ಶವಸಃ ಬಲದ ಶಕ್ತಿಯ, ಪತಿಮ್ ಸ್ವಾಮಿಯಾದ, ಇನ್ದ್ರಂ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ಹುವೇ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೇ! ನಿಮ್ಮ ಸೈನ್ಯದ ರಕ್ಷಕನೂ ಸಕಲ ಶತ್ರುನಾಶಕನೂ ಯಾರಿಗೂ ಎಂದಿಗೂ ಬಗ್ಗದವನೂ ದೇಹಬಲ ಆತ್ಮಬಲದ ಸ್ವಾಮಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ನಾವು ಜೀವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾದ ದೇಹೇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮರುತರೇ! ನಿಮ್ಮ ಸೇನಾರಕ್ಷಕಂ ರಿಪುಹರಂ
ದೇಹಾತ್ಮಬಲಿಯಜಿಂಕ್ಯಾಂ ದೇವದೇವನಲ್ತೆ ।
ಆತನಂ ನಾನೆಮ್ಮ ಮುಕ್ತಿಸಾಧನವೆನಿಪ್ಪ
ಜೀವನವ್ಯಾಪಾರರಕ್ಷೆಗೆಂದಾಶ್ರಯಿಪೆವು ॥

ಭರದ್ವಾಜೋ ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಅಗ್ನಿಃ ವಾ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಸ ಘಾ ಯಸ್ತೇ ದಿವೋ ನರೋ ಧಿಯಾ ಮರ್ತಸ್ಯ ಶಮತಃ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಊತೀ ಸ ಬೃಹತೋ ದಿವೋ ದ್ವಿಷೋ ಅಂ ಹೋ ನ ತರತಿ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ಸಃ – ಘ – ಯಃ – ತೇ – ದಿವಃ – ನರಃ । ಧಿಯಾ – ಮರ್ತಸ್ಯ – ಶಮತಃ । ಊತೀ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩
– ಸಃ – ಬೃಹತಃ – ದಿವಃ ॥ ದ್ವಿಷಃ – ಅಂಹಃ – ನ – ತರತಿ ॥ *೬. ೩೬೫ ॥*

ಶಾಕಪೂತೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಶಾಕಪೂತಿರನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೧೧ ೨ ೨ ೧೧ ೨ ೨ ೧೧
೩೬೫.೧. ಸಘಾಯಸ್ತಾऽ೩ಇ । ಏ । ದಿವೋನರಾऽ೩: । ಏ ॥ ಧಿಯಾ

೨ ೨ ೧ ೨ ೨ ೦ ೧ ೨
ಮರ್ತಾऽ೩ । ಏ । ಸ್ಯಶಮತಾऽ೩: । ಏ । ಊತಾಇಸಬೃऽ

೨ ೧೧ ೨ ೨ ೧೧ ೨
೩ । ಏ । ಹತೋದಿವಾऽ೩: । ಏ ॥ ದ್ವಿಷೋಅಂಹಾऽ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧
೩: । ಏ । ನಾತರತಿ । ಇಡಾऽ೨೩ಭಾऽ೩೪೩ । ಓऽ೨೩೪೫

ಇ ॥ ಡಾ ॥ *ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೮ । ಮಾ - ೮ । ಗೈ । ೨೮ । ೬೨೨ ॥*

೫ ೦ ೨ ೦ ೧ ೨ ೦ ೧
೩೬೫.೨. ಸಘಾಯಸ್ತಾಇ ॥ ದಿವೋನರಾಃ । ಧಿಯಾಮಾರ್ತಾऽ೨ ।

೧ ೨ರ ೦ ೧ — ೦ ೧ ೨
ಸ್ಯಶಮತಾಃ ॥ ಊತೀಸಾಬೃಽ೨ । ಹತೋದಿವಾಃ । ದ್ವಿ

೦ ೧ — ೧ ೨ ೧ ೨
ಷೋಆಂ ಹಾಽ೨ಃ ॥ ನಾತರತಿ । ಇಡಾಽ೨೩ಭಾಽ೩೪

೧
೩ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೭ । ಚೇ । ೨೯ । ೬೨೨ ॥

ಶಮತಃ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನೇನ ಶಾನ್ತಸ್ಯ ವೃತ್ತಸ್ಯ ನಿಜಮಾರ್ಗವರ್ತಿನ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । **ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ** ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇ ಜಾತ್ಯೇಕವಚನಂ **ದಿವೋ** ದ್ಯೋತನಾದಿಗುಣಕಸ್ಯ **ತೇ** ತವ **ಧಿಯಾ** ಕರ್ಮಣಾ ಸ್ತುತ್ಯಾ **ನರಃ** ಮನುಷ್ಯಃ **ಸಖಾ** ಸ್ತೋತಾ ಭವತಿ **ಸಃ** ನರಃ । **ಯಃ ಬೃಹತೋ** ಮಹತೋ **ದಿವೋ** ದೀಪ್ತಸ್ಯತವ ಸಂಬಂಧಿನ್ಯಾ **ಊತೀ** ಊತ್ಯಾ ರಕ್ಷಯಾ **ದ್ವಿಷೋ** ದ್ವೇಷ್ಟ್ರೂನ್ **ಅಂಹೋ** ನ ಆಹನ ಶೀಲಜ್ ಪಾಪಮಿವ **ತರತಿ** ಅತಿಕ್ರಾಮತಿ ॥

ಸ್ತುತ್ಯ - ಸ್ತೋತೃ ಲಕ್ಷಣಂ ಸಖಿತ್ವಮಿವ ಗೃಹ್ಯತೇ । ಮೂಲೇ ತು ಸರ್ವ ಪುಸ್ತಕೇ ಸಘಾ ಇತ್ಯೇವ ಪಾಠಃ । ತತ್ರ ಘ - ಇತ್ಯನರ್ಥಕಂ ನಿಪಾತಸ್ಯ ಚ - ೬.೩.೧೩೬ ॥ ಇತಿ ದೀರ್ಘಾನ್ವಿತಶ್ಚ । ಪರಮಿಹ ತದತೀವ ಚಿತ್ರ ಯತ್ ಸಖೇತಿ ಭಾಷ್ಯ ಕೃತಾಕುತಚ್ಚಾಸಾದಿತಮಿತಿ ॥

ಅಂಹಃ ಪಾಪಮ್ ಅತ ಏವ - ಸಪ್ತ ಮರ್ಯಾದಾಃ ಕವಯಸ್ತತಕ್ಷುಸ್ತಾಮೇಕಾಮಿದಭ್ಯಜ್ ಹ್ವರೋ ಗಾತ್ - ಋ.೧೦.೫.೬, ನಿ.೬.೨೭, ಋಚೋ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನೇ ಯಾಸ್ಕಃ - ಸಪ್ತೈವ ಮರ್ಯಾದಾಃ ಕವಯಶ್ಚಕ್ರುಸ್ತಾಸಾಮೇಕಾಮಪ್ಯಭಿಗಚ್ಛನ್ನಂ ಹಸ್ವಾನ್ ಭವತಿ । ಸ್ತೇಯಂತಲ್ಪಾರೋಹಣಂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾಂ ಸುರಾಪಾನಂ ದುಷ್ಕೃತಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸೇವಾಂ ಪಾತಕೇಽನೃತೋದ್ಯಮಿತಿ - ನಿ.ಘ.೬.೨೭ ॥

ಶಮತಃ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದುದಯವಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಉಪಶಮನದಿಂದ ಸಾಧನಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ, ಮರ್ತಸ್ಯ ಮರ್ತ್ಯಸಂಭವನಾದ ಮನುಷ್ಯನ, ಧಿಯಾ ಸ್ತುತಿಯೋಗ್ಯ ಕರ್ಮದಿಂದ, ನರಃ ಮುಂದಾಳುಗಳು, ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರು, ಸಖಾ ಮಿತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ, ನಃ ಯಃ ನಮ್ಮ ಆ, ಬೃಹತಃ ಮಹತ್ವರೂಪನೂ, ದಿವಃ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನೂ ಆದ, ತೇ ನಿನ್ನ, ಊತೀ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ, ಅಂಹೋ ನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ದಾಟುವಂತೆ, ದ್ವಿಷಃ ತನ್ನ ಶತ್ರು ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ತರತಿ ದಾಟುತ್ತಾನೆ.

ಮರ್ತ್ಯಸಂಭವನಾದ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನದಿಂದುದಯವಾದ ಇನ್ದ್ರಿಯದ ಉಪಶಮನದಿಂದ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಸಾಧನಾ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ತನ್ನ ಪ್ರಶಂಸನೀಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನನಾದ ಭಗವಂತನ ರಕ್ಷಣೆಯಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ದ್ವೇಷಿಗಳಿಂದಲೂ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪಾರಾಗುವಂತೆ ಕಷ್ಟವಿಲ್ಲದೆ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮರ್ತ್ಯಮಾತ್ರಂ ತನ್ನ ಕರ್ಮಸಂಜಾತಮೆನಿಪ
ಇಂದ್ರಿಯಪ್ರಶಮದಿಂ ಗುರಿ ಸೇರ್ವ ತವಸಿಯಪ್ಪಂ ।
ತನ್ನ ಸತ್ಕರ್ಮದಿಂ ತೊಳಗುವಂ ದೇವದೇವಂ
ಸಕಲರಕ್ಷೆಯನಿತ್ತು ಕಷ್ಟಮಂ ಕಳೆದು ಪೊರೆವಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೬೬

ಅತ್ರಿರ್ಭೌಮಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿಭೋಷ್ಟ ಇನ್ದ್ರ ರಾಧಸೋ ವಿಭ್ವೀ ರಾತಿಃ ಶತಕ್ರತೋ ।

೨ ೩ ೧ ೨
ಅಥಾನೋ ವಿಶ್ವಚರ್ಷಣೇ ದ್ಯುಮ್ನಂ ಸುದತ್ರಮಂ ಹಯ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ವಿಭೋಃ - ವಿ - ಭೋಃ - ತೇ - ಇನ್ದ್ರ - ರಾಧಸಃ । ವಿಭ್ವೀ - ವಿ - ಭ್ವೀ - ರಾತಿಃ

೩ ೧ ೨೦ ೩
- ಶತಕ್ರತೋ - ಶತ - ಕ್ರತೋ ॥ ಅಥ - ನಃ - ವಿಶ್ವಚರ್ಷಣೇ - ವಿಶ್ವ -

೨ ೩
ಚರ್ಷಣೇ ॥ ದ್ಯುಮ್ನಂ - ಸುದತ್ರ - ಸು - ದತ್ರ - ಮಂ ಹಯ ॥ ೭. ೩೬೬ ॥

ವರುಣಾನ್ಯಾಃ ಸಾಮ । ವರುಣಾನ್ಯನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೦ ೫ ೨೧೦ ೩೦ ೧ ೨
೩೬೬.೧. ವಿಭೋಷ್ಟಇನ್ದ್ರರಾಧಾಽ೬ಸಾಃ ॥ ವಿಭ್ವೀರಾಽ೨ತಿಃಶತಕ್ರ

೦ ೧ ೧ ೦ ೨೦ ೦
ತೋ । ಶತಾಽ೨ಕ್ರಾತಾಉ ॥ ಆಥಾನೋವಿಶ್ವಚರ್ಷಣೇ ।

೧ ೨ ೧ ೨
ಶ್ವಚಾಽ೨ಷಾ೯ಣಾಇ ॥ ದ್ಯುಮ್ನಂ ಸುದತ್ರಮಂ ಹ

^ ೩ ೨ ೪ ॥
ಯ ॥ ತ್ರಮಾಽ೩ಂ ಹಾಽ೫ಯಾಽ೬೫೬ ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೪ । ಠೀ । ೩೦ । ೬೨೩ ॥

ಹೇ **ಶತಕ್ರತೋ!** ಬಹುಕರ್ಮನ್ನಿನ್ದ್ರ! **ವಿಭೋಃ** ಪ್ರಭೂತಸ್ಯ **ರಾಧಸೋ** ಧನಸ್ಯ ತೇ ತವ **ರಾತಿಃ** ದಾನಂ **ವಿಭ್ವೀ** ಮಹತೀ **ಅಥ** ಅತಃ ಕಾರಣಾತ್ ಹೇ **ವಿಶ್ವಚರ್ಷಣೇ!** ಸರ್ವಸ್ಯ ದ್ರಷ್ಟಃ **ಸುದತ್ರ** ಕಲ್ಯಾಣದಾನೇನ್ದ್ರ, **ನೋ**ಽಸ್ಮಭ್ಯಂ **ದ್ಯುಮ್ನಂ** ಧನಂ **ಮಂಹಯ** ಪ್ರಯಚ್ಛ ॥

ವಿಶ್ವಚರ್ಷಣಿಃ - ಇತಿ ಪಶ್ಯತಿ ಕರ್ಮಸು ದಶಮಂ ನೈಘಂಟುಕಮ್ ವಿಚರ್ಷಣಿ! ಇತಿ ಚ ನವಮಮ್ - ೩.೧೧ । ಹವಿಷಾ ಜಾರೋ .... ಚರ್ಷಣಿಃ - ಋ.೧.೪೬.೪, ನಿ.೫.೨೪ ॥ ಮನ್ತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾವಸರೇ ಯಾಸ್ಕಶ್ಚರ್ಷಣಿರಿತಿ ಪದಸ್ಯ ಚಾಯಿತೇತ್ಯರ್ಥಮಾಹ । ಹವಿಷಾಪಾಂ ಜರಯಿತಾ ಪಿಪರ್ತಿ ಪಪುರಿರಿತಿ ಪೃಣಾತಿ ನಿಗಮೌ ವಾ ಪ್ರೀಣಾತಿ ನಿಗಮೌ ವಾ । ಪಿತಾ ಕೃತಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಶ್ಚಾಯಿತಾದಿತ್ಯಃ ॥ ಇತಿ ೫.೨೪ ॥

ವಿಶ್ವದ್ರಷ್ಟಾರನಾದ **ಶತಕ್ರತೋ** ಬಹುಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ವೃತ್ರಸಂಹಾರಾದಿ ನೂರಾರು ಬಗೆಯ ಸಾಹಸ ಕರ್ಮಗಳ ಕರ್ತೃವಾದ, **ಸುದತ್ರ** ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಮಂಗಳಪ್ರದವಾದ ದಾನ ಕೊಡುವವ, ಸುದತ್ರ ಕಲ್ಯಾಣ ದಾನಃ - ನಿರು.೬.೧೪ ॥ **ಇನ್ದ್ರಃ** ಇನ್ದ್ರನೇ, **ವಿಭೋಃ** ದಾನ ಹೋಮ ಯಾಗಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ವೈಭವದಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುವ, **ತೇ** ನೀನೇ ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ನೀಡುವ, **ರಾಧಸಃ** ಧನರಾಶಿಯು, **ವಿಭ್ವೀರಾತಿಃ** ದಾನವು ಸಾಕುಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಭೂತವಾದುದಾಗಿರುತ್ತದೆ, **ಅಥಾ** ಆದುದರಿಂದ, **ನಃ** ನಮಗೆ, **ದ್ಯುಮ್ನಮ್** ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಧನವನ್ನು, **ಮಂಹಯ** ಮಂಹ್ ಹತೇರ್ದಾನ ಕರ್ಮಣಃ - ನಿ.೧.೭ ॥ ದಾನ ಮಾಡಿ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಇನ್ನಾರನ್ನೂ ಬೇಡದಂತೆ ದೊಡ್ಡವನಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ವಿಶ್ವದ್ರಷ್ಟಾರನಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ವೃತ್ರಸಂಹಾರಾದಿ ನೂರಾರು ಬಗೆಯ ಸಾಹಸ ಕರ್ಮಕರ್ತೃವಾದ ಸ್ವಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಲೇ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಪ್ರಭೂತವಾದ ಧನರಾಶಿಯನ್ನೇ ದಾನಮಾಡುವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನನಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ವೈಭವಯುಕ್ತವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿ ನಾನು ಇನ್ನೇನನ್ನೂ ಯಾರನ್ನೂ ಎಂದೂ ಬೇಡದಂತೆ ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು.

ವಿಶ್ವದರ್ಶನನೆ! ವೃತ್ರಾಂತ್ಯಾದಿಶತಸುಕೃತನೇ!
ಸ್ವಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಮಿಗಿಲ್‌ಸಿರಿಯನೀವನೆ! ಇನ್ದ್ರನೇ!

ನನಗಮೂಲ್ಯಶ್ರೀಯನಿತ್ತು, ನಾಂ ಪೆರರಾರನುಂ
ಬೇಡದಂತಪ್ಪ ಪಿರಿಯನನಾಗಿಸಯ್ ಕೂರ್ಮೆಯಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೬೭

ಪ್ರಸ್ಕಣ್ವಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಉಷಾ ವಾ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ವಯಶ್ಚಿತ್ತೇ ಪತತ್ರಿಣೋ ದ್ವಿಪಾಚ್ಚತುಷ್ಪಾದರ್ಜುನಿ ।

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಉಷ ꣳ ಪ್ರಾರನ್ನೃತೂ ꣳ ರನು ದಿವೋ ಅನ್ತೇಭ್ಯಸ್ಪರಿ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ವಯಃ - ಚಿತ್ - ತೇ - ಪತತ್ರಿಣಃ । ದ್ವಿಪಾತ್ - ದ್ವಿ - ಪಾತ್ - ಚತುಷ್ಪಾತ್ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಚತುಃ - ಪಾತ್ - ಅರ್ಜುನಿ ॥ ಉಷಃ - ಪ್ರ - ಆರನ್ - ಋತೂನ್ - ಅನು ।

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ದಿವಃ - ಅನ್ತೇಭ್ಯಃ - ಪರಿ ॥ ೮. ೩೬೭ ॥

ಉಷಸಮ್ ಔಷಸಮ್ ವಾ । ಉಷಾನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ಉಷಾ ವಾ ॥

೫ ೨ ೪೦ ೫ ೨ ೧೦ ೦
೩೬೭.೧. ವಯಶ್ಚಾಽ೩ಇತ್ತೇಪತತ್ರಿಣಾಃ ॥ ದ್ವಿಪಾಚ್ಚತುಷ್ಪಾದರ್ಜು

೨ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨ ೦ ೧
ನಾಯೇಽ೩ । ಊಷ ꣳ ಪ್ರಾರಾನ್ । ಋತೂ ꣳ ರನೂ ॥

೨ ೦ ೧ ೧ ೪ ೨
ದಿವೋಆನ್ತೇಽ೨೩ ॥ ಭಾಽ೨೩ಯಾಽ೩ಃ ॥ ಪಾಽ೩೪೫

॥ ೫
ರೋSಓಹಾಇ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೬ । ಪೂ । ೩೧ । ೬೨೪ ॥

ಹೇ **ಅರ್ಜುನಿ** ಶುಭ್ರವರ್ಣೇ **ಉಷಃ** ಉಷೋ ದೇವತೇ! **ತೇ** ತವ **ಋತೂನ**ನುಗಮನಾನ್ಯನುಲಕ್ಷ್ಯ **ದ್ವಿಪಾತ್** ಮನುಷ್ಯಾದಿಕಂ **ಚತುಷ್ಪಾತ್** ಗವಾದಿಕಂ ತಥಾ **ಪತತ್ರಿಣಃ** ಪತತ್ರವನ್ತಃ ಪಕ್ಷೋಪೇತಾಃ **ವಯಶ್ಚಿತ್** ಪಕ್ಷಿಣಶ್ಚ **ದಿವೋ ಅನ್ತೇಭ್ಯಃ** ಆಕಾಶಪ್ರಾನ್ತೇಭ್ಯಃ **ಪರಿ** ಉಪರಿ **ಪ್ರಾರನ್** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಗಚ್ಛನ್ತಿ । ರಾತ್ರಾವಾನ್ಧಕಾರೇಣಾಭಿಭೂತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಿನಸ್ತದಾಗಮನಾನನ್ತರಂ ಚೇಷ್ಟಾವನ್ತೋ ಭವನ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಅರ್ಜುನಿ ಶುಕ್ಲವರ್ಣದ, ಅರ್ಜುನೀತ್ಯುಷಸೋನಾಮ ಶುಭ್ರವಾದ, **ಉಷಸ್** ಓಷತಿ ಅನ್ಧಕಾರಮ್ - ಉಷದಾಹೇ - ಅಸಿಃ - ಉ.೪.೨೩೩ ॥ ಅರುಣೋದಯಕಾಲ ಉಷಃ ಕಾಲ ಉಷಃ - ಉಷಾ ದೇವತೆಯೇ, **ತೇ ಋತೂನ್ ಅನು** ಋತುಃ ಶಬ್ದಃ ಕಾಲ ವಚನಃ । ಅನುಶಬ್ದೋ ಲಕ್ಷಣೇ ಕರ್ಮಪ್ರವಚನೀಯಃ ಪ್ರತಿಶಬ್ದೇನ ಸಮಾನಾರ್ಥಃ । ಕಾಲಂ ಪ್ರತಿ । ಯೋ ಗಮನ ಕಾಲಃ ತಸ್ಮಿನ್ ಗಚ್ಛನ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಕುತಃ ಗಚ್ಛನ್ತಿ ದ್ಯುಲೋಕಸ್ಯ ಅನ್ತೇಭ್ಯಃ ಪರಿ - ನಿನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ, **ದ್ವಿಪಾತ್** ದ್ವಿಪಾದ್ ವೈ ಪುರುಷಃ - ಐ.೪.೩ ॥ ಮನುಷ್ಯರು, **ಚತುಷ್ಪಾತ್** - ಗೋ ಆದಿ ಪಶುಸಮೂಹಗಳು, **ಪತತ್ರಿಣಃ** ಪತನಶೀಲಾ ಗಮನಶೀಲಾಶ್ಚ - ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಪಕ್ಷಿಗಳು, **ವಯಶ್ಚಿತ್** ಚಿಚ್ಛಬ್ದಃ ಇವ ಶಬ್ದಸ್ಯಾರ್ಥೇ ವಯ ಇವ ಪಕ್ಷಿಣ ಇವ - ಚಿದಿತ್ಯುಪಮಾರ್ಥೇ ಪಕ್ಷಿಣ ಇವ - ಪಕ್ಷಿಗಳಂತಿರುವವೂ, ವಯಃ - ಅನ್ನನಾಮ - ನಿ. ಘಂ. ೨.೭ ॥ ವಯಃ ಅನ್ನಮ್ - ನಿರು. ೬.೪ ॥ ಅನ್ನಂ ವೈ ವಯಃ - ಶಂ.೮.೫.೨.೬ ॥ ಅನ್ನಮಾತ್ರ - ಅದ್ಯಮಾನ ವನಸ್ಪತಿ ವರ್ಗವು, **ದಿವಃ ಅನ್ತೇಭ್ಯಃ ಪರಿ** ದಿವಃ ದ್ಯುಲೋಕಸ್ಯ ಅನ್ತೇಭ್ಯಃ ಪರ್ಯನ್ತೇಭ್ಯಃ ಪರಿ ಅಧಿಪರೀ । ಅನ್ತರಿಕ್ಷದ ಮೂಲೆಮೂಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಮೇ

ಲ್ಪಾಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರನ್ ಗುಂಪಾಗಿ ಪಙ್ಕ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಹಾರಾಡುತ್ತವೆ.

ಶುಭ್ರವರ್ಣದ ಉಷಾದೇವಿಯೇ ನಿನ್ನ ಗಮನವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಮಾನವ ಮಾತ್ರರೂ ಗೋ ಆದಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತಿರುವವೂ ಓಷಧಿ ವನಸ್ಪತಿಗಳೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ ವ್ಯಷ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಸಮಷ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ತೊಡಗುತ್ತವೆ.

ಶುಭ್ರವರ್ಣೆ! ಉಷೋಮಹಾದೇವಿ! ನಿನ್ನ ಗತಿಯಿಂ
ವಿಡಿದು ನರಪಶುಪಕ್ಷಿಸಸ್ಯೋಷಧಿಗಳೆಲ್ಲಮುಂ ।
ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ರಿಯಾರತಮನಿಪ್ಪುವು ನಲ್ಮೆಯಿಂ
ವ್ಯಷ್ಟಿಯೂ ಸಲ್ವುದು ಸಮಷ್ಟಿಯೆಂದಿಂತೆಸೆಕಾದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೬೮

ತ್ರಿತ ಆಪ್ತ್ಯಃ ಕುತ್ಸ ಆಂಗಿರಸೋ ವಾ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ವಾ ॥

೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಅಮೀ ಯೇ ದೇವಾ ಸ್ಥನ ಮಧ್ಯ ಆ ರೋಚನೇ ದಿವಃ ।

೧ ೨ ೩ ೨ಉ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಕದ್ವಋತಂ ಕದಮೃತಂ ಕಾ ಪ್ರತ್ನಾ ವ ಆಹುತಿಃ ॥ *೫.೩೬೮ ॥*

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ಅಮೀಇತಿ - ಯೇ - ದೇವಾಃ - ಸ್ಥನ - ಸ್ಥ - ನ । ಮಧ್ಯೇ - ಆ - ರೋಚನೇ -

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ದಿವಃ ॥ ಕತ್ - ವಃ - ಋತಂ - ಕತ್ - ಅಮೃತಂ - ಅ - ಮೃತಂ । ಕಾ - ಪ್ರತ್ನಾ

೩ ೧೨೦ ೩
- ವಃ - ಆಹುತಿಃ - ಆ - ಹುತಿಃ ॥ ೯.೩೬೮ ॥

ದೇವಾನಾಂ ರುಚಿಃ ರೋಚನಮ್ ವಾ । ರುಚಿರನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ವಿಶ್ವೇ ದೇವಾ ವಾ ॥

೩೬೮.೧. ಅಮೀಯೇದೇವಾಸ್ಥನಾ ॥ ಮಧ್ಯಆರೋಚನೇದಿವಾಃ ।
ಕದ್ವಋತಾಮ್ ॥ ಕದಮೃತ್ಂ ॥ ಕಾಪ್ರತ್ನಾವ
ಆಹೂ೨ಇತೀ೨೩ಳಿ೩: । ಓ೨೩ಳಿ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥
ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೮ । ಫೈ । ೩೨ । ೬೨೫ ॥

ಹೇ **ದೇವಾಃ** ಇನ್ದ್ರಾದಯಃ **ಯೇಽಮೀ** ಯೂಯಂ **ದಿವೋ** ದೀಪ್ತಸ್ಯ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ **ಆರೋಚನೇ** ದೀಪ್ತಿ ವಿಷಯೇ **ಮಧ್ಯೇ** ಅಂತರಿಕ್ಷ ಲೋಕೇ ಸ್ಥ ಭವಥ ಸೂರ್ಯಪ್ರಕಾಶ್ಯ ಸ್ಥಾನೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ತೇಷಾಂ **ವೋ** ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಸಂಬಂಧಿಸ್ತೋತ್ರ ವಿಷಯಮ್ **ಋತಂ** ಸತ್ಯಂ **ಕತ್** ಕಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇ ವರ್ತತೇ? **ಅನೃತಂ** ನಕಾರಸ್ಯ ಸ್ಥಾನೇ ಮಕಾರಃ । ಅಮೃತಂ **ಕತ್** ಕುತ್ರಾಸ್ತಿ **ವೋ** ಯುಷ್ಮದೀಯಾ **ಪ್ರತ್ನಾ** ಪುರಾಣೀ **ಆಹುತಿಃ ಕಾ** ಕೀದೃಶೀ? ಯುಷ್ಮದೀಯಂ ದಾನಂ ಕಿಮಭೂದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಈದೃಗ್ಭೂತ ದುಃಖಾನುಭವೇನ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಮನುಷ್ಠಿತೋ ಯಾಗಸಮೂಹೋ ಯುಷ್ಮಾನ್ ನ ಪ್ರಾಪ್ನೋದಿತ್ಯನುಮಮೇ ॥ ತ್ರಿಷ್ಟಾರೋ ಇತಿ । ಕದನ್ಯತಮ್ ಇತಿ । ಕ್ವಪ್ರತ್ನಾ ಇತಿ ಚ । ಋಗ್ವೇದೀಯಾಃ ಪಾಠಾಃ ॥

ಇಹತ್ಯ ವಿವರಣ ಗ್ರನ್ಥೇ ಇತಿಹಾಸ ದ್ವಯಮ್ ತದ್ಯಥಾ - ಆಪ್ತಸ್ಯ ಋಷೇಃ ತ್ರಯಾಃ ಪುತ್ರಾಃ ಬಭೂವುಃ ಏಕತಃ ದ್ವಿತಃ ತ್ರಿತ ಇತಿ । ತೇ ಯಷ್ಟು

ಕಾಮಾಃ ಯಾಜ್ಯಾನ್ ಯಜಮಾನಾನಷ್ಟೌ ಗಾಃ ಆಯಾಚಿರೇ ಲೇಭಿರೇ ಚ । ತಾಃ ಆಯಾನ್ತೋ ಗೃಹಂ ಜಗ್ಮುಃ । ತದ್ಗಚ್ಛತೋ ಪಥಾ ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸ್ತೀರೇಣ ಪರಸ್ಮಿನ್ ಕೂಲೇ ನಿಷಣ್ಣೋ ಗವಾದಿಕಃ ದದರ್ಶ । ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚೋತ್ಥಾಯ ಅಭಿಮುಖಃ ಸರಸ್ವತೀ ತೀರಮವತೀರ್ಯ ರಾತ್ರೌ ತ್ರಾಸಾಯಮಾಸಃ । ತೇಷಾಂ ತ್ರಾಸಾತ್ ತ್ರಸ್ಯತಾಂ ತ್ರತಃ ಕೂಪೇ ನಿರ್ಜಲೇ ತೃಣೈರ್ವಲ್ಲಿಭಿಶ್ಚಾವಕೀರ್ಣೇ ಪಪಾತ । ತಸ್ಯ ತತ್ರಸ್ಥಸ್ಯೈವ ಮನಃ ಪ್ರಾದುರಭೂತ್ । ಕೃತಯಾಗಸಂಕಲ್ಪಸ್ಯ ಅಕೃತ ಯಾಗಸ್ಯ ಮಮ ಮೃತ್ಯುರ್ನಶ್ರೇಯಸೇ । ತತ್ ಕಥಮಿಹಸ್ಥ ಏವಾಹಂ ಸೋಮಂ ಪಿಬೇಯಮ್? ಇತಿ ॥ ಅನ್ಯೇತು ಪುನರೇತದೇವೇತಿಹಾಸಮನ್ಯಥಾ ವ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ - ಏಕತದ್ವಿತಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಲ್ಪಾಗಾವೋಲಬ್ಧಾಃ ತ್ರಿತೇನ ಚ ಬಹ್ವ್ಯಃ । ತತ್ ಈರ್ಷ್ಯಯಾ ತಾಭ್ಯಾಂ ಕೂಪೇ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ತಃ । ಸ ಏವಂ ಚಿನ್ತಯಾನಃ ಏತಾ ಗಾವೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಗೃಹೀತಾಃ ನ ಪೂರ್ವಂ ಮಮ ಋತ್ವಿಜಃ । ಏವಂ ಚಿನ್ತಯನ್ ಯದೃಚ್ಛಯಾ ತಸ್ಮಿನ್ ಕೂಪೇ ವಿರುಧಮುತ್ತೀರ್ಣಾಂ ದದರ್ಶ ।

ಸ ತಾಮಾದಾಯ ಸೋಮೋಽಯಮಿತಿ ಮನಸಾ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಯಾಗೈಶ್ವರ್ಥಂ ಅನ್ಯಾನ್ಯಪಿ ಯಾಗ ಸಾಧನಾನಿ ಮನಸಾ ಸಂಕಲ್ಪ್ಯ ಶರ್ಕರಾಶ್ಚಭಿಷವಾಗ್ರಾವ್ಣಃ ಕೃತ್ವಾ ತಾಂ ವಿರುಧಮಭಿಷುಷಾವ । ಅಭಿಷುತ್ಯ ಚ ದೇವಾನಾಜುಹಾವ । ತೇ ದೇವಾಃ ಆಹೂತಾಃ ಸನ್ತಶ್ಚಾಹ್ವಾನ ಕಾರಣ ಮನವಬುಧ್ಯಮಾನಾಃ ಉದ್ವಿಗ್ನಾಃ ಬಭೂವುಃ । ತದ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ಶುಶ್ರಾವ । ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ದೇವಾನುವಾಚ ತ್ರಿತಸ್ಯ ಯಜ್ಞೋ ವರ್ತತೇ ತತ್ರ ಗಚ್ಛಾಮಃ ಇತಿ । ತತಸ್ತೇ ದೇವಾ ಆಜಗ್ಮುಃ । ಸ ತಾನಾಗತಾನ್ ಕೂಪಾದುತ್ತರಣಾರ್ಥೀ ತುಷ್ಟಾವ ಉಪಾಲಬ್ಧವಾಂಶ್ಚ ಅಮೀ ಯೇ ದೇವಾಃ ಸ್ಥ - ಇತಿ ॥

ಇಯಮೇವೇತಿಹಾಸಂ ಸಮ್ಮಾತಪಂತ್ಯಭಿತಃ - ಅಸ್ಯರೋದಸೀ - ಋ.ಸಂ.೧.೧೦೫.೮, ನಿರು.೪.೬ ॥ ಮನ್ತ್ರ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾವಸರೇ ಯಾಸ್ಕೋಽಪ್ಯಪತತಾರ - ತಥಾಹಿ ಸನ್ತಪನ್ತಿ ಮಾಮಭಿತಃ ಸಪತ್ನ್ಯ ಇವೇಮಾಃ ಪರ್ಶವಃ ಕೂಪಪರ್ಶವೋ ಮೂಷಿಕಾ ಇವಾಸ್ನಾತೂನಿ ಮಾತ್ರಾಣಿ ವ್ಯದನ್ತಿ । ಸ್ವಾಂಗಾಭಿಧಾನಂ ವಾ

ಸ್ಯಾಚ್ಛಿಶ್ನಾನಿ ವ್ಯದಂತೀತಿ ವಾ ಸಂತಪಂತಿ ಮಾಧ್ಯಃ ಕಾಮಾಃ । ಸ್ತೋತಾರಂ ತೇ ಶತಕ್ರತೋ । ವಿತ್ತಂ ಮೇ ಅಸ್ಯ ರೋದಸೀ ಜಾನೀತಂ ಮೇऽಸ್ಯ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾವಿತಿ । ತ್ರಿತಂ ಕೂಪೇऽವಹಿತಮೇತತ್ಸೂಕ್ತಂ ಪ್ರತಿಬಭೌ । ತತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಹಾಸಮಿಶ್ರಮೃಙ್ಮಿಶ್ರಂ ಗಾಥಾ ಮಿಶ್ರಂ ಭವತಿ । ತ್ರಿತಸ್ತೀರ್ಣತಮೋ ಮೇಧಯಾ ಬಭೂವ ಅಪಿ ವಾ ಸಂಖ್ಯಾನಮ್ಯೆವಾಭಿಪ್ರೇತಂ ಸ್ಯಾದೇಕಕೋದ್ವಿತಸ್ತ್ರಿತ ಇತಿ ತ್ರಯೋ ಬಭೂವುಃ ॥

ತ್ರಿತನೆಂಬ ಮಹರ್ಷಿಯು ಈ ಮನ್ತ್ರದ ದರ್ಶನವನ್ನು ಪಡೆದ ಸಂದರ್ಭ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ : ಆಪ್ತ್ಯನೆಂಬ ಋಷಿಯ ಮೂರನೆಯ ಮಗ ತ್ರಿತನೆಂಬುವನು ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಪಶುಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿರುವಾಗ ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಧೂಳು, ಬಳ್ಳಿ, ಜೊಂಡು ಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದ್ದ ಬಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ಆ ಭಯಾನಕ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಪತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ತ್ರಿತನು - ಸೋಮಯಾಗವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸದೆ ಮರಣವಾದರೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಲ್ಲ ವಾದುದರಿಂದ ಪ್ರಕೃತ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಸೋಮಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅದರ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಉಪಾಯವೇನೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ತನ್ನ ಎದುರಿಗೆ ಕಾಣಸುತ್ತಿರುವ ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಳ್ಳಿಯೇ ಸೋಮಲತೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಿಕೊಂಡ. ತತ್ ಕ್ಷಣವೇ ತನ್ನ ಯೋಗ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಅಂತಸ್ಥವಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿ ಆಗ ಕಂಡ ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಯಾಗಾರ್ಥ ವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ದೇವತೆಗಳು ಈ ಆಹ್ವಾನದ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯದೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುನಾಗ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ತ್ರಿತನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞದ ಪರಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ತ್ರಿತನು ಆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕೃತ ಮನ್ತ್ರದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯು ಋತದ ಪಾಲಕರೂ ಶತ್ರುನಾಶಕರೂ ಆದ ಆ ದೇವತೆಗಳು ತನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂಬ ಆಕ್ಷೇಪ ರೂಪವಾದದ್ದೂ ಪರಿದೇವನಾರೂಪದ್ದೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ.

ದೇವಾಃ ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೇ!, **ಯೇ ಅಮೀ** ಯಾವ ನೀವು, **ದಿವಃ** ಸೂರ್ಯನ ದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುವ, **ಆರೋಚನೇ** ತೇಜಸ್ಸ ನ್ನೊಳಗೊಂಡ, **ಮಧ್ಯೇ** ಅನ್ತರಿಕ್ಷ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಸ್ಥನ ಇರುತ್ತೀರೋ, **ವಃ ಋತಮ್** ಅಂತಹ ನಿಮ್ಮ ಸ್ತೋತ್ರದ ಸತ್ಯವು, **ಕತ್** ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು, **ಅನೃತಮ್** ಶತ್ರುವಿಷಯಕವಾದ ಅಸತ್ಯವು, **ಕತ್** ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು, **ಪ್ರತ್ನಾ** ಪ್ರಾಚೀನವಾದ, **ವಃ** ನಿಮಗರ್ಪಿಸಿದ, **ಆಹುತಿಃ** ಸೋಮಾದಿ ಹವಿ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾದ ಆಹ್ವಾನವು, **ಕಾ** - ಏನಾದವು.

ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದೀಪ್ತರಾಗಿ ವಿರಾಜಮಾನರಾಗಿರುವ ಋತದ ಪಾಲಕರೂ ಶತ್ರುನಾಶಕರೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೇ ಯೋಗೈಶ್ವರ್ಯ ಮಹಿಮಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಸೋಮಯಾಗಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೋಮರಸವನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿದಂತಹ ನಾನು ತ್ರಿತನು ಮರಣಾಂತಿಕ ದುಃಖ ವನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ತಾವು ಗಮನಿಸದೇ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಸೋಮಾದಿ ಆಹುತಿಗಳೂ ಪಠಿಸಿದ ಸ್ತೋತ್ರ ಗಳೂ ನಿಮ್ಮನ್ನು ತಲುಪದೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಯಿತೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನೆರ ವೇರಿಸಿದ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಆಹುತಿಗಳಿಂದ ಪಠಿಸಿದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ತಾವು ತೃಪ್ತರಾಗದುದರಿಂದಲೇ ನನ್ನ ದುಃಖ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ನೀವು ಬರಲಿಲ್ಲ ವೆಂದೂ ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ದುಃಖಪಡಬೇಕಾಯಿತೆಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನಿಲುನೇಸರೊಳ್ ನಿಂತು ಋತವನಾಳ್ವರೆ! ದೇವರೇ!
ಯೋಗಬಲದಿಂ ಸವನದೊಳ್ ನುತಿಪ ನಾನೆ ತ್ರಿತಂ ।
ಇಂದು ದುಃಖಿಪುದನೀಕ್ಷಿಸಿಯುಂ ನೆರಂಗುಡದಿರಲ್
ನನ್ನ ಬೇಳ್ವೆಯು ಬಂಜೆಯಾಯ್ತೆಂಬೆನ್, ಒಲಿಯಿರೆನ್ನಂ ॥

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಅನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಋಚꣳ ಸಾಮ ಯಜಾಮಹೇ ಯಾಭ್ಯಾಂ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕೃಣ್ವತೇ ।

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿ ತೇ ಸದಸಿ ರಾಜತೋ ಯಜ್ಞಂ ದೇವೇಷು ವಕ್ಷತಃ ॥ *೧೦.೩೬೯* ॥

ಸ್ವ - ೭ । ಉ - ೩ । ಧಾ - ೫೪ । ಜೀ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ಋಚಂ - ಸಾಮ - ಯಜಾಮಹೇ । ಯಾಭ್ಯಾಂ - ಕರ್ಮಾಣಿ - ಕೃಣ್ವತೇ ॥ ವಿ -

೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ತೇಇತಿ - ಸದಸಿ - ರಾಜತಃ । ಯಜ್ಞಂ - ದೇವೇಷು - ವಕ್ಷತಃ ॥ *೧೦.೩೬೯* ॥

ಆ - ೫೨ । ಅ - ೨೪ । ಪ - ೧೮೪ । ಝೀ । ದ - ೮ ॥

ಇತಿ ಅಷ್ಟಮೀ ದಶತಿಃ ॥ ೮ ॥ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೨ ॥ ಇತ್ಯನುಷ್ಟುಭಃ ॥

ಋಕ್ ಸಾಮ್ನೋಃ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಋಗನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ।

೪ ೫ ೪೦ ೫ ೪ ೧ ೦ ೦
೩೬೯.೧. ಋಚꣳ ಸಾಮಯಜಾ ॥ ಮಹಾಇ । ಯಾಭ್ಯಾಂಕ

೦ ೨೧ ೨ ೧೦ ೨ ೧೧ ೨
ರ್ಮಾಣಿಕೃಣ್ವಾऽ೨೩ತಾಇ । ವಿತೇಸದಸಿರಾಜಾऽ೨೩ತಾಃ ॥

೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ಯಜ್ಞನ್ದಾऽ೨೩ಇವೇ ॥ ಷೂವಕ್ಷತಃ । ಇಡಾऽ೨೩ಭಾऽ೩

೧
೪೫ । ಓऽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಘೂ । ೩೩ । ೬೨೬ ॥

ಸಾಮ್ನಃ ಸಾಮ । ಸಾಮಾನುಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೪ ೩ ೪೦ ೩ ೧ ೦
೩೬೯.೨. ಋಚ ಸಾऽ೩ಮಾಯಜಾಮಹಾಇ ॥ ಯಾಭ್ಯಾಂ

೨ ೦ ೧ ೨ ೧ ೧
ಕರ್ಮಾ । ಣಿಕಾಣ್ವಾऽ೧ತಾऽ೨ಇ । ಣ್ವಾತಾऽ೨ಇ । ವಾ

೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ೧
ಇತೇಸದ । ಸಿರಾಜಾऽ೧ತಾऽ೨: । ಜಾತಾऽ೨: ॥ ಯಜ್ಞಾ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ನ್ವಾऽ೧ಇವೇऽ೨ ॥ ಷೂವಕ್ಷತಃ । ಇಡಾऽ೨೩ಭಾऽ೩೪೩ ।

೧
ಓऽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೯ । ಥೋ । ೩೪ । ೬೨೭ ॥

ತ್ರಯೋದಶತೃತೀಯಃ ದ್ವಿತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೨ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೮ ॥

ಯಾಭ್ಯಾಮ್ ಋಕ್ಸಾಮಾಭ್ಯಾಂ **ಕರ್ಮಾಣಿ** ಶಸ್ತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರ ಪ್ರಮುಖಾನಿ **ಕೃಣ್ವತೇ** ಹೋತಾರ ಉದ್ಗಾತಾರಃ ಕುರ್ವನ್ತಿ । ತಾಮ್ **ಋಚಂ ತತ್** ಸಾಮ ಚ **ಯಜಾಮಹೇ** ವಯಂ ಪೂಜಯಾಮಃ **ತೇ** ಋಕ್ಸಾಮೇ **ಸದಸಿ** ಋತ್ವಿಕ್ ಸಮೂಹೇ ಸದೋಮಂಡಪೇ **ವಿರಾಜತಃ** ಸ್ತೋತ್ರ ಶಸ್ತ್ರರೂಪೇಣ ವಿಶೇಷೇಣ ಪ್ರಕಾಶಯತಃ । ತೇ ಚ ಋಕ್ಸಾಮೇ ದೇವತೇ ದೇವೇಷು ಇನ್ದ್ರಾದಿಷು **ಯಜ್ಞಂ ವಕ್ಷತಃ** ಪ್ರಾಪಯತಃ ॥

ಯಾಭ್ಯಾಮ್ ಋಕ್‌ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ಹೋತೃ ಮತ್ತು ಉದ್ಗಾತೃಗಳೆಂಬ ಋತ್ವಿಜರು, ಕರ್ಮಾಣಿ ಶಸ್ತ್ರ, ಸ್ತೋತ್ರ ಸ್ತುತಿ ಪೂಜಾ ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನೂ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ, ಕೃಣ್ವತೇ ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾರೆ, ಋಚಂ ಸಾಮ ಯಜಾಮಹೇ ಋಕ್‌ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ, ಸಾಮಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ಯಜ್ಞವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ತೇ ಋಕ್ ಮನ್ತ್ರಗಳೂ ಸಾಮಗಾನಗಳೂ ಎರಡೂ, ಸದಸಿ ಯಜ್ಞದ ಸದೋ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳುವ ವೇದವೇತ್ತರ ಋತ್ವಿಜರ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಸಭೆ ಯಲ್ಲಿ ಸಾಧಕನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ವಿರಾಜತಃ ಶಸ್ತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ, ಇವೇ ದೇವೇಷು ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಗೆ, ಯಜ್ಞಮ್ ಯಜ್ಞೀಯ ಭಾಗವನ್ನು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಸೋಮಾದಿ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು, ವಕ್ಷತಃ ವಹತಾ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತಲುಪಿಸುತ್ತವೆ.

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಯಜ್ಞ ಪೂಜಾಸ್ತುತಿ ಉಪಾಸನೆಗಳಾದಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗವಾಗಿರುವ ಶಸ್ತ್ರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳೆಂಬ ಋಕ್ ಮನ್ತ್ರಗಳೂ ಸಾಮಗಾನಗಳೂ ಸದಸ್ ಎಂಬ ಅಭಿಧಾನ ಪಡೆದಿರುವ ಯಜ್ಞದ ಸದೋ ಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಜರುಗುವ ವೇದವೇತ್ತರ ಋತ್ವಿಜರ ವಿದ್ವಜ್ಜನರ ಸಮಾ ವೇಶದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವತ್ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಾ ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿರುವ ಸೋಮಾದಿ ಆಹುತಿಗಳೆಂಬ ಯಜ್ಞಭಾಗವನ್ನು ತಲುಪಿಸುತ್ತವೆ.

ವೈದಿಕಾಸುಕರ್ಮವಿನಿಯುಕ್ತ ಶಸ್ತ್ರಸ್ತೋತ್ರಮಂ
ಸವನದ ಸದೋಮಂಟಪದೆ ಸಲ್ವ ಋಷಿಸಭೆಯೊಳೇ ।
ದೇದೀಪ್ಯಮಾನಮೆನಿಸುತೆ ಸರ್ವದೇವಗಣಕಂ
ಸೋಮಾದಿಹವಿಗಳಂ ಸಲ್ಲಿಪ್ರುದು ಸಾಧುವಿಧಿಯಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೦

ರೇಭಃ ಕಾಶ್ಯಪಃ । ಅತಿಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿಶ್ವಾಗ್ ಪೃತನಾ ಅಭಿಭೂತರಂ ನರಃ ಸಜೂಸ್ತತಕ್ಷುರಿನ್ದ್ರಂ ಜಜನುಶ್ಚ

೩ ೧ ೨
ರಾಜಸೇ ।

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ಂ ೧ ೨ ೩
ಕ್ರತ್ವೇ ವರೇ ಸ್ಥೇಮನ್ಯಾಮುರೀಮುತೋ ಗ್ರಮೋಜಿಷ್ಠಂ ತರಸಂ ತರ

೧ ೨
ಸ್ವಿನಮ್ ॥ ೧.೩೭೦ ॥

೧ ೨ಂ ೧ ೨ಂ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ಂ ೧ ೨ಂ ೩ ೨ ೩
ವಿಶ್ವಾಃ - ಪೃತನಾಃ - ಅಭಿಭೂತರಂ - ಅಭಿ - ಭೂತರಂ - ನರಃ । ಸಜೂಃ - ಸ

೨ ೩ ೧ ೨ಂ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ಂ ೧ ೨ಂ
- ಜೂಃ - ತತಕ್ಷುಃ - ಇನ್ದ್ರಂ - ಜಜನುಃ - ಚ - ರಾಜಸೇ ॥ ಕ್ರತ್ವೇ - ವರೇ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ಂ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ಂ
ಸ್ಥೇಮನಿ - ಆಮುರೀಂ - ಆ - ಮುರೀಮ್ ॥ ಅತ - ಉಗ್ರಂ - ಓಜಿಷ್ಠಂ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತರಸಂ - ತರಸ್ವಿನಮ್ ॥ ೧.೩೭೦ ॥

ತ್ರೈಶೋಕಮ್ । ತ್ರಿಶೋಕೋ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ ೧ ೨ಂ ೧ಂ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ ೧ಂ
೩೭೦.೧. ವಿಶ್ವೋವಹಾಇ ॥ ಪೃತನಾಅಭಿಭೂ । ತರನ್ನರಾಃ । ಸಜೂಸ್ತ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೦ ೧ ೫
ತಕ್ಷುರಾಇನ್ದ್ರ ಇಜ್ಜನೂಃ । ಚರಾಜಾಸೋ೭೨೩೪ಹಾಇ ।

೨ ೧೧ ೨ ೧೧ ೦ ^ ೩
ಕ್ರತ್ವಾಹೋಇ । ವರೌಹೋಇ । ಸ್ಥೇಮನ್ಯಾ೭೨ಮೂ೭೨

೫ ೪ ೨ ೧ ೫
೩೪ರೀಮ್ ॥ ಉತೋಹಾಇ ॥ ಉಗ್ರಮೋ೭೨೩೪ಜೇ ।

೨ ^ ೩ ೫ ೨ ^ ೩ ೨
ಷ್ಠನಾ್ತರಾ೭೨೩೪ಸಾಮ್ । ಹೋಇ । ತರಾ೭೩೪ । ಸ್ವಿನ

೫ ೫ ೨^ ೩ ೫
ಮ್ । ಓ೭೬ವಾ ॥ ಓಇದೀ೭೨೩೪ವಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೧೪ । ಚೇ । ೩೫ । ೬೨೮ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇ ಗೇಯಗಾನೇ ನವಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ವಿಶ್ವಾಃ ಸರ್ವಾಃ ವ್ಯಾಪ್ತಾ ವಾ **ಪೃತನಾ** ಪೃಙ್ ವ್ಯಾಯಾಮೇ ತು ಆ ವ್ಯಾಪ್ರಿಯನ್ತ ಇತಿ ಪೃತನಾಃ ಸೇನಾಃ । **ನರೋ** ನೇತ್ರ್ಯಃ । **ಸಜೂಃ** ಪರಸ್ಪರಂ ಸಂಗತಾಃ ಸತ್ಯಃ **ಅಭಿಭೂತರಮ್** ಶತ್ರೂಣಾಮತ್ಯರ್ಥಮಭಿಭವಿತಾರಮ್ **ಇನ್ದ್ರಂ ತತಕ್ಷುಃ** ಆಯುಧಾದಿಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೀ ಚಕ್ರುಃ ಆಯುಧವಂತಂ ಚಕ್ರುರಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಯದ್ವಾ ಪೃತನಾ ಇತಿ ಸಂಗ್ರಾಮನಾಮ - ನಿ.೨.೧೭ ॥ ವ್ಯಾಪ್ರಿಯಂತೇ ಅತ್ರೇತಿ **ಪೃತನಾಃ** ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಸರ್ವಾನೇವ ಸಂಗ್ರಾಮಾನಭಿಭಾವುಕಮಿನ್ದ್ರಂ **ನರೋ** ನೇತಾರೋಽನ್ಯೇ ಸ್ತೋತಾರಃ ಅನ್ಯೋನ್ಯಂ ಸಂಗತಾಃ ಸ್ತುತಿಭಿಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಮಕುರ್ವನ್ । ಯದ್ವಾ ಯಷ್ಟಾರೋ ಹವಿಃ ಪ್ರದಾನೇನ ವೀರ್ಯವಂತಂ ಕುರ್ವಂತೀತಿ । ಕಿಂಚ ಸ್ತೋತಾರಃ **ರಾಜಸೇ** ರಾಜತೇ ಸ್ತುಮರ್ಥೇ ಅಸೇ ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಆತ್ಮನೋ ವಿರಾಜನಾರ್ಥಂ ಸೂರ್ಯಾತ್ಮಾನಮಿನ್ದ್ರಂ **ಜಜನುಃ** ಜನಯಾಮಾಸುಃ ಸ್ತೋತ್ರ ಶಸ್ತ್ರೈಃ ಸ್ವಯಜ್ಞೇ ಪ್ರಾದುರಭಾವ

ಯನ್ನಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಉತ ಅಪಿ ಚ ಕ್ರತ್ವೇ ಸ್ವಕೀಯ ವೃತ್ರವಧಾದಿ ಕರ್ಮಣೇ ವರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಸ್ಥೇಮನಿ ಸ್ಥಿರ ಶಬ್ದಾದಿಮನಿಚ್ - ೫.೧.೧೨೨ - ಸ್ಥೈರ್ಯ ಯುಕ್ತೇ ಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಿತಮ್ **ಆಮುರೀಮ್** ಶತ್ರೂಣಾಂ ಮಾರಯಿತಾರಮಿನ್ದ್ರಂ ಆತ್ಮನಾಂ ಧನಲಾಭಾರ್ಥೇ ಸ್ತೋತಾರಃ ಸ್ತುವಂತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಕೀದೃಶಮ್ **ಉಗ್ರಮ್** ಉದ್ಗೂರ್ಣ ಬಲಮ್ ಅತ ಏವ **ಓಜಿಷ್ಠಮ್** ಓಜಸ್ವಿತಮಮ್ **ತರೋ**ಬಲಂ ತದ್ವನ್ತಂ **ತರಸ್ವಿನಂ** ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಶತ್ರುವಧಾರ್ಥಂ ಬಲ ವಂತಂ ವೇಗವಂತಂ ಚ ॥

ವಿಶ್ವಾಃ ಸಮಸ್ತವಾದ, **ಪೃತನಾಃ** ಮನುಷ್ಯನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೩ । ಋತ್ವಿಜರು, ಸಂಗ್ರಾಮನಾಮ ನಿ.ಘಂ.೨.೧೭ । ಸೇನೆಯು, ಪೃತನಾಂ ದ್ವಿಷನ್ತಂ ಭ್ರಾತೃವ್ಯ - ಜೈ.೨.೧೯, ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು, **ಸಜೂಃ** ಸಜೋಷಣಃ - ನಿರು.೯.೧೨, ಸಮಾನ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ, **ಅಭಿಭೂತರಂ** ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸುವ, **ನರಃ** ನರೋ ಹ ವೈ ದೇವ ವಿಶಃ - ಜೈ.೧.೮೯ । ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸುವ ಮುಂದಾಳಾದ, ಇನ್ದ್ರಂ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತ ನನ್ನು, **ತತಕ್ಷುಃ** - ತತಕ್ಷುಃ ಚಕ್ರುಃ - ನಿರು.೬.೨೭ ॥ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದರು, ಹವಿಷ್ಯದಾನದಿಂದ ವೀರ್ಯವಂತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು, **ರಾಜಸೇ** ರಾಜತಿ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಕರ್ಮಾ - ನಿ.ಘಂ.೨.೨೧ ॥ ಸ್ವತಃ ಅವರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ಹೊಂದುವಂತೆ ಸೂರ್ಯಾತ್ಮನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಜಜನುಃ** ಸ್ತೋತ್ರಾದಿ ಗಳಿಂದ ಅಧಿಕ ಪ್ರಕಾಶಿತನನ್ನಾಗಿ ಆವಿರ್ಭೂತನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. **ಉತ** ಮತ್ತು, **ಕ್ರತ್ವೇ** ತಮ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ, **ವರೇಸ್ಥೇಮನಿ** ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ಥಿರವಾದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು, **ಆಮುರೀಮ್** ಶತ್ರು ಮಾರಕವಾದ, **ಉಗ್ರಂ** ಅತಿಭಯಂಕರವಾದ ಶಕ್ತಿವಂತನೂ, **ಓಜಿಷ್ಠಂ** ಅತಿಶಯ ವಾದ ವೀರ್ಯವಂತನೂ, ಸಮರ್ಥನೂ, **ತರಸಮ್** ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಪ್ರತಾಪ ವುಳ್ಳವನೂ, **ತರಸ್ವಿನಂ** ತ್ವರಿತಗತಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸುವವನೂ,

ವೇಗಗಾಮಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ವರೇ ಸ್ತುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹಿರಿಮೆಯುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಯೋಗ್ಯಪಾತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಸಮಸ್ತ ಋತ್ವಿಜರೂ ಪರಸ್ಪರ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ಹವಿಷ್ಯದಾನದಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ಶೂರವೀರ ಸೇನಾಬಲವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿ ತಮ್ಮ ಸಮಷ್ಟಿಯಾದ ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ ಸಾಹಸಕಾರ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕನೂ ನೇತಾರನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ವೀರ್ಯವಂತನನ್ನಾಗಿಯೂ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿದರು. ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮನೂ ಶತ್ರುನಾಶಕನೂ ಅತಿಶಯ ವೀರ್ಯವಂತನೂ ಓಜಸ್ವಿಯೂ ವೇಗಗಾಮಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಪಾತ್ರನಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು.

ಎಲ್ಲ ಜನ್ನಿಗರೊಟ್ಟುಗೂಡಿ ಹವಿಯನ್ನೀಯುತುಂ
ಶೂರೇಂದ್ರನಂ ಸೈನ್ಯಬಲಯುಕ್ತನಂತೆ ಗೆಯ್ದರ್ ।
ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಂ ವಜ್ರಿ ತನ್ನ ಸತ್ಕರ್ಮದಿಂದಂ
ಶತ್ರುಹರನುತಿಪಾತ್ರನಪ್ಪಂತೆ ತಾಮೆಸಗಿದರ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೧

ಸುವೇದಾಃ ಶೈಲೂಷಿಃ । ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨u ೩ ೨u ೩ ೧ ೨
ಶ್ರತ್ತೇ ದಧಾಮಿ ಪ್ರಥಮಾಯ ಮನ್ಯವೇऽಹನ್ಯದ್ದಸ್ಯುನ್ನರ್ಯಂ

೩ ೨ ೩ ೨
ವಿವೇರಪಃ ।

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಉಭೇ ಯತ್ವಾ ರೋದಸೀ ಧಾವತಾಮನುಭ್ಯಸಾತ್ತೇಶುಷ್ಮಾತ್ಪೃಥಿವೀ

೨
ಚಿದದ್ರಿವಃ ॥ ೨.೩೭೧ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಶ್ರತ್ - ತೇ - ದಧಾಮಿ - ಪ್ರಥಮಾಯ - ಮನ್ಯವೇ । ಅಹನ್ - ಯತ್ - ದಸ್ಯುಂ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
- ನರ್ಯಂ - ವಿವೇಃ - ಅಪಃ ॥ ಉಭೇಇತಿ - ಯತ್ - ತ್ವಾ - ರೋದಸೀಇತಿ

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
- ಧಾವತಾಂ - ಅನು । ಭ್ಯಸಾತ್ - ತೇ - ಶುಷ್ಮಾತ್ - ಪೃಥಿವೀ - ಚಿತ್ -

ಅದ್ರಿವಃ - ಅ - ದ್ರಿವಃ ॥ ೨.೩೭೧ ॥

ಶೈಖಣ್ಡಿನೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಶಿಖಣ್ಡೀ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೧ ೩ ೨ ೧ ೫
೩೭೧.೧. ಶ್ರತ್ತೇಽ೩ಹೋಇ । ದಧಾಽ೩ಹೋಽ೨೩೪ । ಮಿಪ್ರಥ

೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೨ ೧
ಮಾಯಮ । ನ್ಯವಾಇನ್ಯವಾಇ ॥ ಅಹಾಽ೩ಇನ್ಹೋಇ ।

೩ ೨ ೧ ೫ ೪೦ ೫ ೪
ಯದ್ವಾಽ೩ಹೋಽ೨೩೪ । ಸ್ಯುನ್ನರ್ಯಂವಿವೇಃ । ಅಪಾಅ

೫ ೩ ೨ ೧ ೩ ೨ ೧
ಪಾಃ ॥ ಉಭೇಽ೩ಹೋಇ । ಯತ್ವಾಽ೩ಹೋಽ೨೩೪ ।

೦ ೫ ೦ ೪೦ ೫ ೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೨
ರೋದಸೀಧಾವತಾಮ್ । ಅನೂಅನೂ ॥ ಭ್ಯಸಾಽ೩

೧ ೩೦ ೨ ೧ ೦ ೫ ೪೦ ೫
ದ್ಧೋಇ । ತೇಶೂಽ೩ಹೋಽ೨೩೪ । ಷ್ಮಾತ್ಪೃಥಿವೀಚಿ

೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೪ ೫೦೦ ೫
ದ । ದ್ರಿವೋದ್ರಿವಾಃ । ದ್ರಿವಆ । ಔಹೋವಾ೭೬ । ಹಾಉ

೩ ೧೧೧
ವಾ ॥ ಈ೭೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೨೦ । ಮಾ - ೧೪ । ಜ್ರೀ । ೧ । ೬೨೯ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೫ ೪೦ ೫
೩೭೧.೨. ಶ್ರತ್ತಾ೭೩೧ಇ । ದಧಾ೭೩೧೨೩೪ । ಮಿಪ್ರಥಮಾಯಮ ।

೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೨ ೩ ೨
ನ್ಯವಾಇನ್ಯವಾಇ ॥ ಅಹಾ೭೩೧ನ್ । ಯದ್ದಾ೭೩೧೨೩೪ ।

೫ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೩ ೨
ಸ್ಯನ್ನರ್ಯಂವಿವೇಃ । ಅಪಾಅಪಾಃ ॥ ಉಭಾ೭೩೧ಇ ।

೩ ೨ ೦ ೫೦ ೪೦ ೫೦ ೪ ೫ ೪
ಯತ್ವಾ೭೩೧೨೩೪ । ರೋದಸೀಧಾವತಾಮ್ । ಅನೂಅ

೫ ೩ ೨ ೩೦ ೨ ೦ ೫ ೪೦
ಸೂ ॥ ಭ್ಯಸಾ೭೩೧ತ್ । ತೇಶೂ೭೩೧೨೩೪ । ಷ್ಮಾತ್ಪೃಥಿವೀ

೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೪ ೫ ೫ ೪
ಚಿದ । ದ್ರಿವೋದ್ರಿವಾಃ । ದ್ರಿವಏ । ಹಿಯಾ೭೬ಹಾ । ಹೋ

೭೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೨೦ । ಮಾ - ೧೪ । ನೀ । ೨ । ೬೩೦ ॥

ಅತ್ರೇರ್ಪವತ್ರೌ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರತ್ರಿರ್ಜಗತೀಸ್ತ್ರಃ ॥

೩ ೪ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೪ ೫
೩೭೧.೩. ಅಯೋ೭೨೩೪ವಾ । ಅಯಾಯೋ೭೨೩೪ವಾ । ಶ್ರಾತ್ತಾ

೧ ೦ ೫ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪
ಇ । ದಾ೭೨೩೪ಧಾ । ಮಿಪ್ರಥಮಾಯಮ । ನ್ಯವಾಇನ್ಯ

೫ ೩ ೫ ೩ ೨^ ೩ ೫
ವಾಇ ॥ ಅಯೋೇ೨೩ಳವಾ । ಅಯಾಯೋೇ೨೩ಳವಾ ।

೪ ೫ ೧ ೫ ೪ ೫ ೪೦ ೫
ಆಹಾನ್ । ಯಾ೨೩ಳದ್ದ । ಷ್ಯನ್ನರ್ಯಂವಿವೇಃ । ಅಪಾ

೪ ೫ ೩ ೫ ೩ ೨^ ೩
ಅಪಾಃ ॥ ಅಯೋೇ೨೩ಳವಾ । ಅಯಾಯೋೇ೨೩ಳ

೫ ೪ ೫ ೧ ೦ ೦ ೫೦ ೪೦ ೫೦
ವಾ । ಊಭಾಇ । ಯಾ೨೩ಳತ್ವಾ । ರೋದಸೀಧಾವತಾ

೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೫ ೩ ೨^ ೩
ಮ್ । ಆನೂಅನೂ ॥ ಅಯೋೇ೨೩ಳವಾ । ಅಯಾಯೋೇ

೫ ೪ ೫ ೧ ೫೦ ೪೦
೨೩ಳವಾ । ಭ್ಯಾಸಾತ್ । ತಾ೨೩ಳಇಶು । ಷ್ಮಾತ್ಪೃಥಿವೀ

೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೦ ೦ ೫
ಚಿದ । ದ್ರಿವೋದ್ರಿವಾಃ । ದ್ರಿವಆ । ಔಹೋವಾ೬ । ಹಾ

೨ ೦ ೨
ಉವಾ ॥ ದ್ರಿವಔಹೋೇ೩ಹಜ್೧ ॥

ದೀ - ೧೩ । ಪ - ೨೮ । ಮಾ - ೧೬ । ಡೂ । ೩ । ೬೩೧ ॥

೩ ೫ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೪ ೫
೩೭೧.೪. ಇಯೋೇ೨೩ಳವಾ । ಇಯಾಯೋೇ೨೩ಳವಾ । ಶ್ರಾತ್ರಾ

೧ ೦ ೫ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪
ಇ । ದಾ೨೩ಳಧಾ । ಮಿಪ್ರಥಮಾಯಮ । ನ್ಯವಾಇನ್ಯ

೫ ೩ ೫ ೩ ೨^ ೩ ೫
ವಾಇ ॥ ಇಯೋೇ೨೩ಳವಾ । ಇಯಾಯೋೇ೨೩ಳವಾ ।

೪ ೫ ೧ ೫ ೪ ೫ ೪೦ ೫
ಆಹಾನ್ । ಯಾಽ೨೩೪ದ್ದ । ಸ್ಯನ್ನರ್ಯಂವಿವೇಃ । ಅಪಾ

೪ ೫ ೩ ೫ ೩ ೨^ ೩
ಅಪಾಃ ॥ ಇಯೋಽ೨೩೪ವಾ । ಇಯಾಯೋಽ೨೩೪

೫ ೪ ೫ ೧ ೦ ೦ ೫೦ ೪೦ ೫೦
ವಾ । ಊಭಾಇ । ಯಾಽ೨೩೪ತ್ವಾ । ರೋದಸೀಧಾವತಾ

೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೫ ೩ ೨^
ಮ್ । ಅನೂಆನೂ ॥ ಇಯೋಽ೨೩೪ವಾ । ಇಯಾ

೩ ೫ ೪ ೫ ೧ ೫೦
ಯೋಽ೨೩೪ವಾ । ಭ್ಯಾಸಾತ್ । ತಾಽ೨೩೪ಇಶು । ಷ್ಮಾತ್ತ್ವ

೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೦ ೦
ಥಿವೀಚಿದ । ದ್ರಿವೋದ್ರಿವಾಃ । ದ್ರಿವಆ । ಔಹೋವಾಽ೬ ।

೫ ೨ ೨
ಹಾಉವಾ ॥ ದ್ರಿವಇಹೋಽ೩ಹಜ್ಽ೧ ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೨೮ । ಮಾ - ೧೬ । ಜೂ । ೪ । ೬೩೨ ॥

ಮಹಾಸಾವೇತಸೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಸವೇತಸೋಃ ಜಗತೀಸ್ತ್ವಃ ॥

೧ ೨ ೪ ೫ ೧ ೦ ೫
೩೭೧.೫. ಆಽ೨೩ಯಾಽ೩ಮ್ । ಶ್ರಾತ್ತಾಇ । ದಾಽ೨೩೪ಧಾ । ಮಿ

೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೨
ಪ್ರಥಮಾಯಮ । ನ್ಯವಾಇನ್ಯವಾಇ ॥ ಆಽ೨೩ಯಾಽ೩

೪ ೫ ೧ ೫ ೪ ೫ ೪೦
ಮ್ । ಆಹಾನ್ । ಯಾಽ೨೩೪ದ್ದ । ಸ್ಯನ್ನರ್ಯಂವಿವೇಃ ।

೫ ೪ ೫ ೧ ೨ ೪ ೫ ೧
ಅಪಾಅಪಾಃ ॥ ಆಽ೨೩ಯಾಽ೩ಮ್ । ಊಭಾಇ । ಯಾ

೦ ೦ ೫೦ ೪೦ ೫೦ ೪ ೫ ೪ ೫
ಽ೨ಇಳತ್ವಾ । ರೋದಸೀಧಾವತಾಮ್ । ಅನೂಅನೂ ॥

೧ ೨ ೪ ೫ ೧
ಆಽ೨ಇಯಾಽಇಮ್ । ಭ್ಯಾಸಾತ್ । ತಾಽ೨ಇಳಇಶು ।

೫೦ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೦ ೦
ಷ್ಮಾತ್ಪೃಥಿವೀಚಿದ । ದ್ರಿವೋದ್ರಿವಾಃ । ದ್ರಿವಳ । ಔಹೋ

೫ ೨ ೧ ೧೧೧
ವಾಽ೬४ ಹಾಉವಾ ॥ ದ್ರಿವೋಽಇದ್ರಿವಾಽ೨ಇಳ೫: ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೨೪ । ಮಾ - ೨೦ । ಝೌ । ೫ । ೬೩೩ ॥

೨ ೪ ೫ ೧ ೨ ೫
೩೭೧.೬. ಅಯಂಯಾಽಇ: । ಶ್ರಾತ್ತಾಇ । ದಧಾಽಇ೧೨ಇಳ । ಮಿಪ್ರ

೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨ ೪
ಥಮಾಯಮ । ನ್ಯವಾಇನ್ಯವಾಇ ॥ ಅಯಂಯಾಽಇ: । ಆ

೫ ೧ ೨ ೫ ೪೦
ಹಾನ್ । ಯದ್ವಾಽಇ೧೨ಇಳ । ಷ್ಯನ್ನರ್ಯಂವಿವೇಃ । ಅ

೫ ೪ ೫ ೨ ೪ ೫ ೧ ೨
ಪಾಅಪಾಃ ॥ ಅಯಂಯಾಽಇ: । ಊಭಾಇ । ಯತ್ವಾಽಇ

೦ ೫೦ ೪೦ ೫೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨
೧೨ಇಳ । ರೋದಸೀಧಾವತಾಮ್ । ಅನೂಅನೂ ॥ ಅ

೪ ೫ ೧ ೨ ೦
ಯಂಯಾಽಇ: । ಭ್ಯಾಸಾತ್ । ತಾಇಶೂಽಇ೧೨ಇಳ । ಷ್ಮಾ

೫ ೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೦ ೦
ತ್ಪೃಥಿವೀಚಿದ । ದ್ರಿವೋದ್ರಿವಾಃ । ದ್ರಿವಳ । ಔಹೋವಾ

೫ ೨ ೧ ೧೧೧
ಽ೬ । ಹಾಉವಾ ॥ ದ್ರಿವಽಇಈಽ೨ಇಳ೫ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೨೪ । ಮಾ - ೨೦ । ಭೌ । ೬ । ೬೩೪ ॥

ಮಹೋಶ್ಶೈರೀಷೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಶಿರೀಷೋ ಜಗತೀಣ್ಣ್ವಃ ॥

೩೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೩ ೫ ೨
೩೭೧.೭. ಔಹೋಹೋಹಾಇ । ಶ್ರಾತ್ರಾಇ ॥ ದಾ೨೩೪ಧಾ । ಮೀ

^ ೩ ೫ ೨ ೩ ೫ ೨ ^ ೩
ಪ್ರಾಥಾ೨೩೪ಮಾ । ಯಮನ್ಯಾ೨೩೪ವೇ । ಯಮನ್ಯಾ

೫ ೩ ೨ ^ ೩
೨೩೪ವಾಇ । ಅಹಾ೩೧೨ನ್ - ಸ್ಥಿ - ಯಾ೨೩೪

೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ^ ೩
ದ್ದಾ । ಸ್ಯನ್ನಾರೀ೨೩೪ಯಾಮ್ । ವಿವೇರಾ೨೩೪

೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೩ ೨ ^ ೩
ಪೋ । ವಿವೇರಾ೨೩೪ಪಾಃ ॥ ಉಭಾ೩೧೨ಇಯಾ೨

೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ^ ೩
೩೪ತ್ವಾ । ರೋದಾಸೀ೨೩೪ಧಾ । ವತಾಮಾ೨೩೪

೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೩ ೨ ^ ೩
ನೂ । ವತಾಮಾ೨೩೪ನೂ । ಭ್ಯಸಾ೩೧೨ತ್ರಾ೨೩೪ಇ

೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ^
ಶೂ । ಷ್ಮಾತ್ಕ್ಷ್ಣಾಥೀ೨೩೪ವೀ । ಚಿದದ್ರೀ೨೩೪ವಃ । ಚಿದ

೩ ೫ ೪ ೫ ೪ ೩೦ ೦ ೫
ದ್ರಾ೨೩೪ಇವಾಃ । ದ್ರಿವಆ । ಔಹೋವಾ೬ ॥ ಹಾಉ

೨ ೨ ೧ ೩ ೧೧೧
ವಾ ॥ ಏ೩ । ದ್ರಿವಇಹಾ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೨೩ । ಮಾ - ೧೪ । ಡೀ । ೭ । ೬೩೫ ॥

೫೦ ೦ ೪ ೫ ೧ ೨ ೫
೩೭೧.೮. ಶ್ರತ್ತಾಔಹೋಹೋಹಾಇ ॥ ದಧಾಽ೩೧೨೩೪ । ಮಿಪ್ರಥ

೪೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೦ ೦೪ ೫
ಮಾಯಮ । ನ್ಯವಾಇನ್ಯವಾಇ । ಅಹಾಔಹೋಹೋಹಾ

೧ ೨ ೫ ೪೦ ೫ ೪
ಇ । ಯದ್ದಾಽ೩೧೨೩೪ । ಸ್ಯುನ್ನರ್ಯಂವಿವೇಃ । ಅಪಾಅ

೫ ೦ ೦ ೪ ೫ ೧ ೨
ಪಾಃ ॥ ಉಭಾಔಹೋಹೋಹಾಇ । ಯತ್ವಾಽ೩೧೨೩೪ ।

೦ ೫೦ ೪೦ ೫೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೦ ೦ ೪
ರೋದಸೀಧಾವತಾಮ್ । ಅನೂಅನೂ ॥ ಭ್ಯಸಾಔಹೋ

೫ ೧ ೨ ೦ ೫ ೪೦ ೫
ಹೋಹಾಇ । ತಾಇಶೂಽ೩೧೨೩೪ । ಷ್ಮಾತ್ಪೃಥಿವೀಚಿದ ।

೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫೪ ೫೦ ೦ ೫
ದ್ರಿವೋದ್ರಿವಾಃ । ದ್ರಿವಆ । ಔಹೋವಾಽ೬ । ಹಾಉವಾ ॥

೨ ೧ ೧೧೧
ದ್ರಿವಏಽ೩ದ್ರಿವಾಽ೨೩೪೫ಃ ॥

ದೀ - ೧೮ / ಪ - ೨೦ / ಮಾ - ೫೧ / ೯ / ೮ / ೬೩೬ //

ಹೇ **ಅದ್ರಿವಃ!** ವಜ್ರವನ್ನಿಂದ್ರ! **ತೇ** ತವ **ಮನ್ಯವೇ** ಕೋಪಾಯ ತೇಜಸೇ ವಾ **ಪ್ರಥಮಾಯ** ಮುಖ್ಯಾಯ **ಶ್ರದ್ಧಧಾಮಿ** ಶ್ರದ್ಧಾಮಾದರಾತಿಶಯಂ ತದ್ವಿಷಯಂ ಕರೋಮಿ । **ಯತ್** ಯೇನ ಮನ್ಯುನಾ **ದಸ್ಯುಂ** ಕರ್ಮಾಣ್ಯುಪಕ್ಷಪಯಿತಾರಮ್ ಅಸುರಮ್ **ಅಹನ್** ಅವಧೀಃ । **ನರ್ಯ**ಮಿತಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಶೇಷಣಮ್ ನ ರಹಿತಂ ಯಥಾ ಭವತಿ ತಥಾ ತೇನ ಹತ್ವಾ ಚ ಮೇಘೇ ನಾ ವೃತಾಃ **ಅಪಃ** ಉದಕಾನಿ ಚ **ವಿವೇಃ** ಇಮಂ ಲೋಕಂ

ಪ್ರತ್ಯಾಗಮಯಃ ತಸ್ಮೈ ಮನ್ಯವ ಇತ್ಯನ್ವಯಃ । **ಯದ್** ಯದಾ **ಉಭೇ ರೋದಸೀ** ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೌ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಮ್ **ಅನುಧಾವತಾಮ್** ಗಚ್ಛತಾಂ ತ್ವದಧೀನೇ ಭವತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ತದಾನೀಂ **ಪೃಥಿವೀ ಚಿತ್** ಪೃಥಿವೀತ್ಯಂತರಿಕ್ಷ ನಾಮ - ನಿ.೧.೩.೯ - ಪ್ರಥಿತಂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮನ್ತರಿಕ್ಷಮಪಿ **ಶುಷ್ಮಾತ್** ತ್ವದೀಯಾದ್ ಬಲಾದ್ **ಭ್ಯಸಾತೇ** ಬಿಭೇತಿಭ್ಯಸಭಯೇ - ಭ್ವಾ.ಆ.ಪಂಚಮ ಲಕಾರೇ ರೂಪಮ್ - ಬಿಭೀಯಾತ್ ಭಯೇನ ಕಂಪತೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಅದ್ರಿವಃ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯದಂಡ ಹಿಡಿದಿರುವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, **ತೇ** ನಿನ್ನ, **ಪ್ರಥಮಾಯ** ಪುರಾತನವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, **ಮನ್ಯವೇ** ಮನ್ಯುರ್ಮನ್ಯತೇ ದೀಪ್ತಿ ಕರ್ಮಣಃ - ನಿರು.೧೦.೩೦. ಕರ್ಮನಿರ್ವಹಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ತೇಜಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಕೋಪಕ್ಕಾಗಿ, **ಶ್ರತ್** ಸತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು, **ದಧಾಮಿ** ಆದರಾತಿಶಯದಿಂದ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ, ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ, **ಯತ್** ಯಾವ ನಿನ್ನ ಕೋಪದಿಂದ, **ದಸ್ಯುಮ್** ಮೇಘವನ್ನು ವಿರೋಧೀವಿಚಾರಗಳನ್ನು ದುಷ್ಟರಾದ ಅಸುರರನ್ನು, **ಅಹನ್** ಚೂರು ಚೂರು ಮಾಡಿ ಸಂಹರಿಸಿ, **ನರ್ಯಮ್** ಮಾನವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, **ಅಪಃ** ಮೇಘಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ನೀರನ್ನು, **ವಿವೇ** ಮಳೆಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುರಿಸಿದೆ, ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದೆ, **ಯತ್** ಯಾವಾಗ, **ಉಭೇ ರೋದಸೀ** ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥ್ವಿಗಳೆರಡೂ, **ತ್ವಾ ಅನು** ನಿನ್ನ ಅನುಶಾಸನವನ್ನನುಸರಿಸಿ, **ತೇ ಭ್ಯಸ್ಯಾತ್** ನಿನ್ನ ಭಯದಿಂದ, **ಭಯ ಚಲನಯೋಃ ಧಾವತಾಮ್** ಚಲನಶೀಲವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿವೆ, ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರತವಾಗಿವೆ, **ಪೃಥಿವೀ ಚಿತ್** ಪೃಥಿವೀ ಅನ್ತರಿಕ್ಷನಾಮ ೧.೩ ॥ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಅನ್ತರಿಕ್ಷವೂ ಸಹ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳೂ ಶುಷ್ಮಾತ್ - ಶುಷ್ಮಂ ಬಲಮ್ - ನಿ.ಘಂ.೨.೯ ॥ ಬಲಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ ನಡುಗುತ್ತವೆ.

ವಜ್ರದಂಡಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! ಮೇಘಗಳನ್ನಾವರಿಸಿದ್ದ ವೃತ್ರರೂಪೀ ದುಷ್ಟ ಅಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಮಾನವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ ಕೋಪ ಬಲಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿ

ಗಳೆರಡೂ ತ್ರಿಲೋಕಗಳೂ ನಿನ್ನ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರತವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆದರಾತಿಶಯವಾದ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಿವೆ.

ವಜ್ರಿ! ಮೇಘಂಗಳಂ ಕವಿದ ವೃತ್ರಾಸುರಹರ!
ಜೀವನವಿಮೋಚನ! ಜನಾವನ! ಮಹಾಬಲಯುತ!
ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯಾದಿಲೋಕಂಗಳ್ ಅಂಜಿ ನಿನಗಂ
ವಿನಯದಿಂ ನಡೆದಪುವೆನುತ್ತೆ ನಾಂ ನುತಿಸುತಿರ್ಪೆಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೨

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ ॥ ಜಗತೀಚ್ಛಂದಃ ॥

ಸಮೇತ ವಿಶ್ವಾ ಓಜಸಾ ಪತಿಂ ದಿವೋ ಯ ಏಕ ಇದ್ಭೂರತಿಥಿ
ರ್ಜನಾನಾಮ್ ।
ಸ ಪೂರ್ವ್ಯೋ ನೂತನಮಾಜಿಗೀಷನ್ತಂ ವರ್ತನೀರನು ವಾವೃತ
ಏಕ ಇತ್ ॥ ೩.೩೭೨ ॥

ಸಮೇತ - ಸಂ - ಏತ - ವಿಶ್ವಾಃ - ಓಜಸಾ - ಪತಿಂ - ದಿವಃ । ಯಃ - ಏಕಃ -
ಇತ್ - ಭೂಃ - ಅತಿಥಿಃ - ಜನಾನಾಮ್ ॥ ಸಃ - ಪೂರ್ವ್ಯಃ - ನೂತನಂ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೫
ಆಜಗೀಷನ್ - ಆ - ಜಗೀಷನ್ । ತಂ - ವರ್ತನೀಃ - ಅನು - ವಾವೃತೇ - ಏಕಃ

- ಇತ್ ॥ ೩. ೩೭೨ ॥

ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಿಯಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಇನ್ದ್ರೋ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೦ ೦ ೨ ೧ ೨
೩೭೨.೧. ಸಮಾಹಾಉ ॥ ಆಇತವಿಶ್ವಾಓಜಸಾऽ೩ । ಪತಿಮಾऽ೩

೧ ೩ರ ೨ ೧ ೨
ಇ । ದಿವಾऽ೨೩ಳ: । ಹಾಹೋಇ । ಯಆಇಕಾऽ೧ಈऽ೨

೧ರ ೨ ೧ ೨ ೩ರ ೨
ತ್ । ಭೂರತಿಥಿಃ । ಜನಾऽ೨೩ನಾऽ೩ಳಮ್ । ಹಾಹೋ

೧ ೮ ೧ರ ೨ರ ೧ ೨
ಇ । ಸಪೂರ್ವ್ಯಾऽ೨: । ನೂತನಮಾ । ಜಿಗಾऽ೨೩ಇಷಾ

೩ರ ೨ ೧ ೨ ೧
ऽ೩ಳನ್ । ಹಾಹೋಇ ॥ ತಂವಾತ್ರ್ತಾऽ೧ನೀऽ೨: ॥ ಅನು

೨ರ ೦ ೧ ೨ ೨ ೨
ವಾವೃತೇ । ಆಯೀऽ೩ । ಕಯಾಉವಾऽ೩ ॥ ವೃಧೇऽ೧ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೮ । ಮಾ - ೧೯ । ಬೋ । ೯ । ೬೩೭ ॥

೫ ೪ರ ೫ ೪ ೫ರ ೪ರ ೫ ೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧
೩೭೨.೨. ಸಮೇತವಿಶ್ವಾಓಜಸಾಪತಿಮ್ । ಏಪಾತೀಮ್ ॥ ದಿವ

೨ರ ನ ೨ ೨ ಸ ೨
ಯಾ । ಹೌऽ೨ । ಹೌऽ೩ಹೋऽ೩ವಾ । ಈऽ೩ಯಾ ।

೧ ೨ ೧ರ ೨ ೧ ೨
ಯಆಇಕಾऽ೧ಈऽ೨ತ್ । ಭೂರತಿಥಿಃ । ಜನಾऽ೨೩ನಾ

ಮ್ । ಹೌಽ೨ । ಹೌಽ೩ಹೋಽ೩ವಾ । ಈಽ೩ಯಾ । ಸ
ಪೂರ್ವ್ಯಾಽ೨: । ನೂತನಮಾ । ಜಿಗಾಽ೨೩ಇಷಾನ್ ।
ಹೌಽ೨ । ಹೌಽ೩ಹೋಽ೩ವಾ । ಈಽ೩ಯಾ ॥ ತಂವಾ
ರ್ತ್ತಾಽ೧ನೀಽ೨: ॥ ಅನುವಾವೃತೇ । ಆಯೇಽ೩ । ಕಯಾ
ಉವಾಽ೩ ॥ ಮಹೇಽ೧ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೨೩ । ಮಾ - ೧೪ । ಬೀ । ೧೦ । ೬೩೮ ॥

೩೭೨.೩. ಸಮೇತವಿಶ್ವಾಓಜಸಾಪತಿಮ್ । ಏಪಾತೀಮ್ ॥ ದಾಇ
ವಾಽ೧ಯಾಽ೨ । ಔಽ೨ । ಹೌಽ೩ಹೋಽ೩ವಾ । ಓ
ಮೋವಾ । ಯಆಇಕಾಽ೧ಈಽ೨ತ್ । ಭೂರತಿಥಿಃ । ಜನಾ
ಽ೨೩ನಾಮ್ । ಔಽ೨ । ಹೌಽ೩ಹೋ೩ವಾ । ಓಮೋ
ವಾ । ಸಪೂರ್ವ್ಯಾಽ೧ಯಾಽ೨: । ನೂತನಮಾ । ಜಿಗಾಽ೨
೩ಇಷಾನ್ । ಔಽ೨ । ಹೌಽ೩ಹೋಽ೩ವಾ । ಓಮೋ

೨ ೧ ೨ — ೧ ೨೦ ೦ ೧ ೨
ವಾ ॥ ತಂವಾತ್ರ್ಯಾಽ೧ನೀಽ೨: ॥ ಅನುವಾವೃತೇ । ಆಯೇ

೨ ೧ ೩ ೧೧೧
ಽ೩ । ಕಯಾಊವಾ೩ ॥ ಧರ್ಮ್ಣೇಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೨೩ । ಮಾ - ೧೫ । ದು । ೧೧ । ೬೩೯ ॥

ಹೇ **ವಿಶ್ವಾ!** ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಃ! **ದಿವಃ** ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ **ಓಜಸಾ** ಬಲೇನ **ಪತಿಂ** ಸ್ವಾಮಿನಮಿನ್ದ್ರಂ **ಸಮೇತ** ಸ್ತೋತ್ರೇಣ ಹವಿಷಾ ವಾ ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಾಪ್ನುತ । ಇನ್ದ್ರಃ **ಏಕ ಇತ್** ಏಕ ಏವ ಸನ್ **ಜನಾನಾಮ್** ಯಜಮಾನಾನಾಮ್ **ಅತಿಥಿಃ** ಅತಿಥಿವತ್ ಪ್ರಿಯೋ **ಭೂಃ** ಭವತಿ । **ಪೂರ್ವ್ಯಃ** ಪುರಾತನಃ ಸ ಇನ್ದ್ರಃ **ಆಜಿಗೀಷಂತಂ** ಸ್ವಶತ್ರೂನ್ ಜೇತುಮಿಚ್ಛಂತಂ **ನೂತನಮ್** ಅದ್ಯತನಂ ಸ್ತೋತಾರಂ ಪ್ರತಿ **ಏಕ ಇತ್** ಏಕ ಏವ **ವರ್ತನಿ**ರ್ಮಾರ್ಗಃ ಸನ್ **ಅನುವಾವೃತೇ** ಅನುವರ್ತಯತಿ ॥

ವಿಶ್ವಾಃ ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರೇ, **ಓಜಸಾ** ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯಿಂದಾದ, **ದಿವಃ** ಸ್ವರ್ಗದ, ತ್ರಿಲೋಕದ, **ಪತಿಮ್** ಒಡೆಯನಾದ, ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು, **ಸಮೇತ** ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಶರಣುಹೋಗಿ, **ಯಃ ಏಕ ಇತ್** ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಇವನೊಬ್ಬನೇ, **ಜನಾನಾಮ್** ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಗೂ, **ಅತಿಥಿಃ ಭೂಃ** ಅತಿಥಿಯಂತೆ ಪೂಜ್ಯನು, **ಪೂರ್ವ್ಯಃ ಸಃ** ಪುರಾತನನೂ ಚಿರಂತನನೂ ಆದ ಅವನು, **ಆಜಿಗೀಷನ್ತಮ್ ನೂತನಂ** ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ವೀರರಿಗೆ ನಿತ್ಯನೂತನನು ಆದ್ಯತನನು, **ವರ್ತನೀಃ** ವಿಜಯದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ, **ವರ್ತತೇ** ಗತಿಕರ್ಮ - ನಿ. ಘಂ. ೨. ೪ । ಕರ್ಮಾನುಸಾರ ಗತಿಯನ್ನು, **ಅನುವಾವೃತೇ** ತೋರಿಸುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರೇ ತನ್ನ ಆತ್ಮಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೇ ತ್ರಿಲೋಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಜನರಿಗೂ ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಅತಿಥಿಯಂತೆ ಪೂಜ್ಯನೂ ಪುರಾತನನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಉದ್ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲರಿಗೆ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವವನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಮನುಜರೇ! ನೈಜಾತ್ಮಶಕ್ತಿಯಿಂದೀಶನೆನಿಪ
ದೇವಪತಿಯಂ ಸ್ತುತಿಸಿ ಸವನಮಂ ಗೆಯ್ಯುರೊಲವಿಂ।
ಹವಿಯಿತ್ತು ಮುಖ್ಯಾತಿಥಿಯವೋಲ್ ಸಮೀಕ್ಷಿಸುತ್ತುಂ
ಜಿಷ್ಣುಗಳೆನಿಸಿರಯ್! ಕೃತಾರ್ಥತಾಗತಿಪರನಿವಂ॥

ಋಕ್ - ೩೭೩

ಸವ್ಯಾಂಗಿರಸಃ। ಜಗತೀಸ್ಛಃ॥

ಇಮೇ ತ ಇನ್ದ್ರ ತೇ ವಯಂ ಪುರುಷ್ಟುತ ಯೇ ತ್ವಾರಭ್ಯ ಚರಾಮಸಿ ಪ್ರಭೂವಸೋ।

ನ ಹಿ ತ್ವದನ್ಯೋ ಗಿರ್ವಣೋ ಗಿರಃ ಸಘತ್ ಕ್ಷೋಣೀರಿವ ಪ್ರತಿ

ತದ್ಧರ್ಯ ನೋ ವಚಃ॥ ೪.೩೭೩॥

ಇಮೇ - ತೇ - ಇನ್ದ್ರ - ತೇ - ವಯಂ - ಪುರುಷ್ಟುತ - ಪುರು - ಸ್ತುತ। ಯೇ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩
ತ್ವಾ - ಆರಭ್ಯ - ಆ - ರಭ್ಯ - ಚರಾಮಸಿ - ಪ್ರಭೂವಸೋ - ಪ್ರಭೂ - ವ

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಸೋ ॥ ನ - ಹಿ - ತ್ವತ್ - ಅನ್ಯಃ - ಅನ್ - ಯಃ - ಗಿರ್ವಣಃ - ಗಿಃ - ವನಃ -

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ
ಗಿರಃ - ಸಘತ್ । ಕ್ಷೋಣೀಃ - ಇವ - ಪ್ರತಿ - ತತ್ - ಹರ್ಯತ - ನಃ - ವಚಃ ॥

ವೈರೂಪಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಇನ್ದ್ರೋ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೨ ೧೦ — ೧ — ೧೦
೩೭೩.೧. ಇಮೇತಆ ॥ ದ್ರತೇವಯಂಪುರೂಽ೨ಷ್ಟೂತಾಽ೨ । ಯೇ

೦ ೦ — ೧ — ೧
ತ್ವಾರಭ್ಯಚರಾಮಸಿಪ್ರಭೂಽ೨ವಾಸಾಽ೨ಉ । ನಹಿತ್ವದ

೦ ೦ — ೧ — ೦ ೧೦
ನ್ಯೋಗಿರ್ವಣೋಗಿರಾಽ೨ಸ್ಸಾಘಾಽ೨ತ್ । ಕ್ಷೋಣೀರಿ

— ೧ ^ ೩ ೨^ ೩
ವಪ್ರತಿತದ್ಧರ್ಯತನೋಽ೨ವಾಚಾಽ೨: ॥ ವಚಾಽಽ೨೩೪

೫ ೪
ವಾ । ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ದೂ । ೧೨ । ೬೪೦ ॥

೫ ೦ ೨ ೧೦ ೨ ೧ ೨
೩೭೩.೨. ಇಮೇತಆ ॥ ದ್ರತೇವಯಂಪುರು । ಷ್ಟುತಾ । ಯಾಽ೧ಇ

— ೧ — ೧ ೦ ೨ ೦ ೧ ೨
ತ್ವಾಽ೨ರಾಭ್ಯಾಽ೨ । ಚಾರಾಮಸಿಪ್ರಭೂ । ವಸಾಉ । ನಾ

— ೧ — ೧ ೨ ೦ ೧
ಽ೧ಹೀಽ೨ತ್ವಾದಾಽ೨ನ್ । ಯೋೕಗಿರ್ವಣೋೕಗಿರಃ । ಸ

೨ — ೧ — ೧ ೨ ೧ ೨
ಘಾತ್ ॥ ಕ್ಷೋೕಽ೧ಣೇೕಽ೨ರಾಇವಾಽ೨ ॥ ಪ್ರತಿತದ್ಧ ।

೧೦ ೨ ೧
ರ್ಯನೋೕವಾಽ೨೩ಚಾಽ೩೪೩: । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ / ಪ - ೧೪ / ಮಾ - ೯ / ಘೋೕ / ೧೩ / ೬೪೧ ॥

೨ ೧೦ ೪ ೫ ೪೦. ೫ ೪ ೫ ೪ ೫
೩೭೩.೩. ಇಮೇೕತಾಽ೨೩ಇನ್ದ್ರತೇೕವಯಂಪುರುಷ್ಟುತೋೕವಾ ॥

೧೦ ೦ — ೧ ೦ ೪ ೨೦ ೩ ೫
ಯೇೕತ್ವಾರಾಭ್ಯಾಽ೨ । ಚರಾಮಸೀಽ೨೩ಪ್ರಾಽ೩ಭೂವಸಾ

೨ ೧ — ೧೦ ೪
ಉ । ನಹಿತ್ವಾದಾಽ೨ನ್ । ಯೋೕಗಿರ್ವಣೋೕಽ೨೩ಗೀಽ೩

೨ ೩ ೫ ೧೦ ೦ — ೧ ೪
ರಸ್ಸಘತ್ ॥ ಕ್ಷೋೕಣೇೕರಿವಾಽ೨ ॥ ಪ್ರತಿತದ್ಧಾಽ೨೩ । ರ್ಯ

೪
ನೋೕಽ೫ವಚಾಃ । ಹೋೕಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೯ / ಪ - ೧೦ / ಮಾ - ೬ / ನೂ / ೧೪ / ೬೪೨ ॥

ಪ್ರಭೂ ವಸೋೕ ಪ್ರಭೂತಧನ! ಹೇೕ **ಇನ್ದ್ರ**! ಅತ ಏವ **ಪುರುಷ್ಟುತ** ಪುರುಭಿರ್ಬಹುಭಿರ್ಯಜಮಾನ್ಯೈಃ ಸ್ತುತ! **ಯೇೕ** ವಯಂ ತ್ವಾ ತ್ವಾಮ್ **ಆರಭ್ಯ** ಆಶ್ರಯತಯಾಬಲ **ವ್ಯಚರಾಮಸಿ** ಚರಾಮಃ ಯಾಗೇೕ ವರ್ತಾಮಹೇೕ ತೇೕ ಇಮೇೕ **ವಯನ್ತೇೕ** ತವಸ್ವಭೂತಾಃ ಹೇೕ **ಗಿರ್ವಣೋೕ** ಗೀರ್ಭಿರ್ವನನೀಯೇೕನ್ದ್ರ **ತ್ವದನ್ಯಃ** ತ್ವತ್ತೋೕನ್ಯಃ ಕಶ್ಚಿದಪಿ ಗಿರಃ ಸ್ತುತಿಃ **ನಹಿ ಸಘತ್** ನಹಿ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ।

ಅತಸ್ತ್ವಂ **ನೋ**ಽಸ್ಮಾಕಂ **ವಚಃ** ಸ್ತುತಿಲಕ್ಷಣಂ **ಪ್ರತಿಹರ್ಯ** ಕಾಮ ಯಸ್ವ **ಕ್ಷೋಣೀರಿವ** ಯಥಾ ಕ್ಷೋಣೀ ಪೃಥಿವೀ ಸ್ವಕೀಯಾನಿ ಭೂತಜಾತಾನಿ ಕಾಮಯತೇ ||

ಪ್ರಭೂವಸೋ ಧನದಿಂದ ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರುವವನೂ, ಪುರುಷ್ಟುತ ಬಹುಜನರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಆದ, ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, ಯೇ ತ್ವಾ ಆರಭ್ಯ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು, ಚರಾಮಸಿ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಎದುರಿಗಿರುವ ನಾವೂ, ತೇ ಇಮೇ ವಯಂ ನಿನ್ನಿಂದ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿರುವ, ಆ ಅನ್ಯರೂ, ನಿನ್ನವರೇ ಆಗಿದ್ದೇವೆ, ಗಿರ್ವಣಃ ವೇದ ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡಲು ಯೋಗ್ಯನೂ ಸ್ತುತಿಪ್ರಿಯನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನೇ, ತ್ವದನ್ಯಃ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯರಾರೂ, ನಹಿ ಗಿರಃ ಸಘತ್ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ, ತತ್ ನಃ ವಚಃ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ನಮ್ಮ ವಾಕ್ಕು ಗಳನ್ನು, ಕ್ಷೋಣೀರಿವ ಕ್ಷೋಣಿಃ ಪೃಥ್ವೀನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೧.೧ । ಪೃಥ್ವಿ ಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮಸ್ತ ಭೂತಜಾತವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಪೋಷಿಸುವಂತೆ, ಪ್ರತಿ ಹರ್ಯ ಹರ್ಯತಿಕಾನ್ತಿ ಕರ್ಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೬ । ಪ್ರೀತಿಸು.

ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಧನವುಳ್ಳವನೂ. ಬಹುಜನರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿಕೊಂಡು ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ತೊಡಗಿರುವ ನಾವೂ ಪರೋಕ್ಷ ವಾಗಿರುವ ಅನ್ಯರೂ ನಿನ್ನವರೇ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪಾತ್ರ ನೀನಲ್ಲದೇ ಅನ್ಯರಾರೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸಿ ಪೋಷಿಸುವಂತೆಯೇ ನಾವು ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುವ ಸ್ತುತಿರೂಪವಾದ ವಾಕ್ಕನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶ್ರವಣ ಮಾಡಿ ಆನಂದಿಸು.

ಶ್ರೀಯುತಂ ಸಂಸ್ತುತಂ ನೀನಲ್ತೆ! ನಿನ್ನನೊಲ್ದು
ಯಜ್ವರಾದಾಂ ಪರೋಕ್ಷಾಸ್ತೂರ್ತಿಯಿರ್ಪನ್ನರುಂ ।
ನಿನ್ನವರೆದಲ್; ದೇವ! ನೀನಲ್ತೆ ವೇದವಿನುತಂ
ನಿನ್ನನ್ಯರಿಲ್ಲಮದರಿಂದಾಲಿಸಯ್ ಶ್ರುತಿಗಳಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೪

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಗಾಥಿನಃ । ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ಕ ೨ ೩ ೧ ೨
ಚರ್ಷಣೀ ಧೃತಂ ಮಘವಾನಮುಕ್ಥ್ಯ೩ಮಿನ್ದ್ರಂ ಗಿರೋ

೩ ೨ ೩ಕ೨ರ
ಬೃಹತೀರಭ್ಯನೂಷತ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ವಾವೃಧಾನಂ ಪುರುಹೂತ ೦ೱ ಸುವೃಕ್ತಿಭಿರಮರ್ತ್ಯಂಜರಮಾಣಂ

೩ ೧ ೨
ದಿವೇ ದಿವೇ ॥ ಋ. ೩೭೪ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ಕ೨ ೧ ೨ರ
ಚರ್ಷಣೀಧೃತಂ - ಚರ್ಷಣಿ - ಧೃತಂ - ಮಘವಾನಂ - ಉಕ್ಥ್ಯಮ್ । ಇನ್ದ್ರಂ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಗಿರಃ - ಬೃಹತೀಃ - ಅಭಿ - ಅನೂಷತ ॥ ವಾವೃಧಾನಂ - ಪುರುಹೂತಂ - ಪುರು

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩
- ಹೂತಂ - ಸುವೃಕ್ತಿಭಿಃ - ಸು - ವೃಕ್ತಿಭಿಃ । ಅಮರ್ತ್ಯಂ - ಅ - ಮರ್ತ್ಯಂ -

೧ ೨ ೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಜರಮಾಣಂ - ದಿವೇದಿವೇ - ದಿವೇ - ದಿವೇ ॥ ಋ. ೩೭೪ ॥

ಬಾರ್ಹದುಕ್ಥಮ್ । ಬೃಹದುಕ್ಥೋ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೨ ೧೦ ೨೧
೩೭೪.೧. ಚರ್ಷಣೀಧೃತꣳ ಹಾಉ ॥ ಮಘವಾನಮುಕ್ಥ್ಯಾಽ೨೩

೨ ೧ ೦ ೦ ೨ ೧ೱ ೨
ಯಾಮ್ । ಇನ್ದ್ರಂಗಿರೋಬೃಹತೀರಭ್ಯನೂಷಾಽ೨೩ತಾ।

೧ ಉ — ೧ ಉ ೧
ವಾವೃಧಾನಾಽ೨ಮ್ । ಪೂರುಹೂತಾಽ೨೩ಮ್ । ಸುವಾ

^ ೩ ೫ ೧ — ೧ ೨
ಽ೨ಕ್ತಾ೯ಽ೨೩ಳಇಭೀಃ ॥ ಅಮಾಽ೨ರ್ತ್ಯಾಯಾಮ್ ॥ ಜ

೧ ೧ ೪ ೨
ರಮಾಣಾಽ೨೩ಮ್ । ದಾಽ೨೩ಇವೇಽ೩ ॥ ದಾಽ೩೪೫

॥ ೫
ಇವೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೧೧ । ಮ । ೧೫ । ೬೪೩ ॥

ಬೃಹತೀಃ ಪ್ರಭೂತಾಃ **ಗಿರಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಾಃ ಸ್ತುತಿಲಕ್ಷಣಾ ವಾಚಃ **ಚರ್ಷಣೀಧೃತಂ** ಚರ್ಷಣೀನಾಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಭಿಮತಃ ಫಲಪ್ರದಾನೇನ ಧಾರಕಂ ಪೋಷಕಂ ಯದ್ವಾ ಆಕೃಷತ್ಯನೇನ ಸರ್ವಮಿತಿ ಚರ್ಷಣಿರ್ಬಲಂ ತದ್ಧಾರಕಂ **ಮಘವಾನಮ್ ಉಕ್ಥ್ಯಮ್** ಉಕ್ಥೈಶ್ಚ ಶಸ್ತ್ರೈಃ ಶಂಸನೀಯಂ **ವಾವೃಧಾನಂ** ಬಲಧನಾದಿ ಸಂಪತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣಂ ವರ್ದ್ಧಮಾನಂ **ಪುರುಹೂತಂ** ಬಹುಭಿಃ ಸ್ತೋತೃಭಿರಾಹೂತಮ್ **ಅಮರ್ತ್ಯಂ** ಮರಣಧರ್ಮರಹಿತಂ **ಸುವೃಕ್ತಿಭಿಃ** ಶೋಭನ ಸ್ತುತಿ ವಾಕ್ಯೈಃ ॥

ಚರ್ಷಣೀಧೃತಮ್ ಮನುಷ್ಯಧೃತ - ನಿರು.೧೨.೪೦ ॥ ಮಾನವ ಮಾತ್ರರನ್ನು ಭರಣಮಾಡಿ ಪೋಷಿಸುವವನೂ, ಶತ್ರು ಜನರನ್ನು ನಿರೋಧಿಸುವವನೂ, **ಮಘವಾನಂ** ಪ್ರಭೂತ ಧನವಂತನೂ ಯಜ್ಞನಿರತನೂ ದಾನಶೀಲನೂ, **ಉಕ್ಥ್ಯಮ್** ವಕ್ತವ್ಯಪ್ರಶಂಸಮ್ - ನಿರು.೧೧.೨೧ ॥ ಉಕ್ಥ್ಯರೂಪವಾದ ವೇದ ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ, **ವಾವೃಧಾನಂ** ವರ್ಧಯಮಾನಾಃ - ನಿರು.೧೦.೨೬ ॥ ಧನ ಬಲ ಶಕ್ತಿ ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಕ್ಷಣವೂ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ, **ಪುರುಹೂತಂ** ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅನೇಕ ನಾಮ ಗುಣ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆಮನ್ತ್ರಿತನಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಹಳ ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನರುಗಳಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, **ಅಮರ್ತ್ಯಮ್** ಮರಣ ರಹಿತನಾದ, **ಸುವೃಕ್ತಿಭಿಃ** ದೋಷ ವರ್ಜಿತ ಸುಂದರ ವೇದಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ, **ದಿವೇದಿವೇ** - ದಿನದಿನವೂ, **ಜರಮಾಣಮ್** ಜರಿತೆ ಅರ್ಚತಿಕರ್ಮಾ - ನಿಘಂ.೩.೧೪ ॥ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಅರ್ಚಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, **ಇನ್ದ್ರಮ್** ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಬೃಹತೀ ಗಿರಃ** ಬೃಹತ್ಸಾಮಗಾನಗಳು ಮಹಾಮಹಿಮೋಪೇತವಾದ ವೇದವಾಣಿಗಳು, **ಅಭ್ಯನೂಷತ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಸ್ತುತವತ್ಯಃ ಸತತವಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲಿ.

ಮಾನವರ ಭರಣ ಪೋಷಣ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವನೂ ವೇದ ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಬಹುಜನರಿಂದ ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಮರಣಧರ್ಮರಹಿತನೂ ಮಹಾಮಹಿಮಾನ್ವಿತ ವೇದ ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ದಿನದಿನವೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಬೃಹತ್ಸಾಮ ಗಾನಗಳೂ ಮಹಿಮೋಪೇತ ವೇದವಾಣಿಗಳೂ ಪೂರ್ಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ದಿನದಿನವೂ ಸ್ತುತಿಸಲಿ.

ಲೋಕಭರ್ತಾರಂ, ವೇದವಿಶ್ರುತಂ ವಿಶ್ವಹೂತಂ
ಅಜರಾಮರಂ, ಮಹಾಮಹಿತನನಿಶಂ ಪ್ರಸ್ತುತಂ ।

ತಾನಪ್ಪ ಸುರಕುಲಾಧೀಶನಂ ದಿನದಿನಮಿದೊ
ನುತಿಕೆ ನಲವಿಂ ಬೃಹತ್ಸಾಮದಿಂ ಸುಪ್ರೇಮದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೫

ಕೃಷ್ಣ ಆಂಗಿರಸಃ । ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಚ್ಛಾವ ಇನ್ದ್ರಂ ಮತಯಃ ಸ್ವರ್ಯುರ್ವಸ್ಸಧ್ರೀಚೀರ್ವಿಶ್ವಾ

೩ ೧ ೨
ಉಶತೀರನೂಷತ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಪರಿ ಷ್ವಜನ್ತ ಜನಯೋ ಯಥಾ ಪತಿಂ ಮರ್ಯನ್ನ ಶುನ್ಧ್ಯುಂ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮಘವಾನಮೂತಯೇ ॥ ೬. ೩೭೫ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಅಚ್ಛ - ವಃ - ಇನ್ದ್ರಂ - ಮತಯಃ - ಸ್ವರ್ಯುವಃ । ಸಧ್ರೀಚೀಃ - ಸ - ಧ್ರೀಚೀಃ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
- ವಿಶ್ವಾಃ - ಉಶತೀಃ - ಅನೂಷತ ॥ ಪರಿ - ಸ್ವಜನ್ತ - ಜನಯಃ - ಯಥಾ -

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪತಿಮ್ । ಮರ್ಯಂ - ನ - ಶುನ್ಧ್ಯುಂ - ಮಘವಾನಂ - ಊತಯೇ ॥

ತ್ರಾಸದಸ್ಯವೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಸ್ತ್ರಸದಸ್ಯುರ್ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೫ ೨ ೧ರ
೩೭೫.೧. ಅಚ್ಛಾವಇನ್ದ್ರಮ್ಮತಯಸ್ಸುವರ್ಯುರ್ವಾ೨೬ಏ ॥ ಸಧ್ರೀ

೦ ೦ ೦ — ೧ — ೧
ಚೀರ್ವಿಶ್ವಾಉಶತೀರನೂಽ೨ಷಾತಾಽ೨ । ಪರಿಷ್ವಜನ್ತಜನ

೦ — ೧ — ೧
ಯೋಯಥಾಽ೨ಪಾತೀಽ೨ಮ್ ॥ ಮರ್ಯನ್ನಾಽ೨೩

೨ ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೨ ೫೦೦
ಷೂ ॥ ಧ್ಯುಮ್ನ । ಘವಾಽ೨ । ನಮೂಽ೩೪ಔಹೋವಾ ॥

೨ ೧ ೧೧೧
ತಯಽ೩ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ಷೂ । ೧೬ । ೬೪೪ ॥

೧ ೦ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೨೦ ೧
೩೭೫.೨. ಆಽ೨೩೪ । ಚ್ಛಾವಇನ್ದ್ರಮ್ಮ । ತಯಾಃ । ಸೂವರ್ಯು

೧ ೦ ೫೦ ೪ ೫೦ ೪ ೫ ೨೦
ವಾಽ೨೩: ॥ ಸಾಽ೨೩೪ । ಧ್ರೀಚೀರ್ವಿಶ್ವಾಉ । ಶತೀಃ । ಅ

೧೦ ೧ ೫ ೪ ೫ ೨೦
ನೂಷತಾಽ೨೩ ॥ ಪಾಽ೨೩೪ । ರಿಷ್ವಜನ್ತಜ । ನಯಾಃ । ಯಾ

೧೦ ೧ ೫ ೪ ೫
ಥಾಪತಾಽ೨೩ಇಮ್ ॥ ಮಾಽ೨೩೪ । ರ್ಯನ್ನಶುನ್ಧ್ಯಮ್ನ ।

೪ ೫ ೨೦ ೧೦ ೨ ೧೧೧
ಘವಾ । ನಾಮೂತಯಾಽ೩೧ಉ ॥ ವಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೯ । ಶೋ । ೧೭ । ೬೪೫ ॥

ಸ್ವರ್ಯುವಃ ಸ್ವರ್ಗೇಣ ಮಿಶ್ರಯಿತ್ರ್ಯಃ **ಸಧ್ರೀಚೀಃ** ಸಂಗತಾಃ **ವಿಶ್ವಾ** ವ್ಯಾಪ್ತಾಃ **ಉಶತೀಃ** ಕಾಮಯಮಾನಾಃ **ಮತಯಃ** ಸ್ತುತಯಃ ಇನ್ದ್ರಮ್ ಈಶ್ವರಮ್ **ಅಚ್ಛಾನೂಷತ** ಅಭಿಷ್ಟುವಂತಿ । ಕಿಂಚ **ಜನಯೋ** ಜಾಯಾಃ

ಯಥಾ ಪತಿಂ ಭರ್ತಾರಂ **ಮರ್ಯ್ಯಂ** ನ ಯಥಾ ಚ **ಶುನ್ಧ್ಯುಂ** ಶುದ್ಧಂ ದೋಷ ರಹಿತಂ **ಮಘವಾನಂ** ಧನವಂತಮ್ **ಊತಯೇ** ರಕ್ಷಣಾಯ **ಪರಿಷ್ವಜನ್ತ** ಆಲಿಂಗನ್ತಿ ಛಾಂದಸೋಽಲೋಟ್ । ತದ್ವದಿಂದ್ರಂ ಯೇಸ್ತುತಯಃ ಪರಿಷ್ವಜತೇ ॥ ಪರಿಷ್ವಜನ್ತ - ಪರಿಷ್ವಜತೇ ಇತಿ ಚ ಪಾಠೌ ॥

ಸ್ವರ್ಯುವಃ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾದ, **ಮತಯಃ** ಸ್ತುತಿಗಳು, ಪ್ರಜಾ ವೈ ಮತಯಃ - ತೈ.ಆ.೫.೬.೮ ॥ ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಉಪಾಸಕರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳೇ, **ವಿಶ್ವಾಃ ಸಧ್ರೀಚೀಃ** ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕವೂ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿರುವುವೂ, **ಇನ್ದ್ರಂ ಉಶತೀಃ** ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನಾಶಿಸುವುವೂ ಆದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ, **ಅಚ್ಛಾ ಅನೂಷತ** ನಿರನ್ತರವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ, **ಜನಯಃ ಯಥಾ ಪತಿಂ ಪರಿಷ್ವಜನ್ತ** ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆಶ್ರಯಿಸುವಂತೆ, ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಆಶ್ರಯಿಸಿ, **ಊತಯೇ** ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, **ಶುನ್ಧ್ಯುಂ** ಶೋಧಯಿತಾರನಾದ ಶುದ್ಧಿಕಾಮರಾದ, **ಮಘವಾನಂ** ಧನವಂತನನ್ನು, ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು, **ಮರ್ಯಂ ನ** ಜನರು ಆಶ್ರಯಿಸುವಂತೆ.

ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಜನರೇ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಕವಾದ ಭಗವಂತನನ್ನಾಶಿಸುವ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀಯು ಪತಿಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನು ಧನವಂತನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸುವಂತೆ ಆತ್ಮರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಶುದ್ಧಿಕಾರಕನಾದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿಮ್ಮವನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಹೇ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ್! ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪ್ತನಂ ವಜ್ರಿಯಂ
ಸಂತತಂ ಸ್ತುತಿಸಿಮ್; ಸತೀವ್ರತ್ತಿ ಪತಿಯವ್ರೊಲ್ ನೀಮ್ ।

ದೀನರುಳ್ಳವರನಾಶ್ರಯಿಪಂದದಿಂ ದೇವನಂ
ಸ್ವಾತ್ಮರಕ್ಷಾಶುದ್ಧಿಕಾಮದಿಂ ಬೇಳ್ಪುದನಿಶಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೬

ಸವ್ಯ ಆಂಗಿರಸಃ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

ಅಭಿತ್ಯಮ್ಮೇಷಂ ಪುರುಹೂತಮೃಗ್ಮಿ ಯಮಿನ್ದ್ರಂ ಗೀರ್ಭಿರ್ಮದತಾ
ವಸ್ವೋ ಅರ್ಣವಮ್ ।
ಯಸ್ಯ ದ್ಯಾವೋ ನ ವಿಚರನ್ತಿ ಮಾನುಷಂ ಭುಜೇ ಮಂಹಿಷ್ಠಮಭಿ
ವಿಪ್ರಮರ್ಚತ ॥ ೭.೩೭೬ ॥

ಅಭಿ - ತ್ಯಂ - ಮೇಷಂ - ಪುರುಹೂತಂ - ಪುರು - ಹೂತಂ - ಋಗ್ಮಿಯಮ್ ।
ಇನ್ದ್ರಂ - ಗೀರ್ಭಿಃ - ಮದತ - ವಸ್ವಃ - ಅರ್ಣವಮ್ ॥ ಯಸ್ಯ - ದ್ಯಾವಃ - ನ
- ವಿಚರನ್ತಿ - ವಿ - ಚರನ್ತಿ - ಮಾನುಷಮ್ । ಭುಜೇ - ಮಂಹಿಷ್ಠಮ್ - ಅಭಿ
- ವಿಪ್ರಂ - ವಿ - ಪ್ರಂ - ಅರ್ಚತ ॥ ೭.೩೭೬ ॥

ಜಾಗತಜ್ ಸೋಮಸಾಮ । ಸೋಮೋ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩೭೬.೧. ಅಭಿತ್ಯಾऽ೩ಮ್ಮೇಷಂಪುರುಹೂ ॥ ತಮೃಗ್ಮಾಯಾऽ೨ಮ್ ।
ಇನ್ದ್ರಂಗೀರ್ಭಾಇಃ । ಮದತಾವಸ್ವऽ೩ಅರ್ಣವಮ್ । ಓ
ऽ೩ಳ । ಹಾಹೋಇ ॥ ಯಸ್ಯದ್ಯಾವೋನವಿಚರನ್ತಿऽ೩ಮಾ
ನುಷಮ್ । ಓऽ೩ಳ । ಹಾಹೋಇ ॥ ಭುಜೇಮಂಹಿಷ್ಠ
ಮಭಿವಿಪ್ರಮರ್ಚತ । ದುರಾऽ೨ । ತಿನಾऽ೩ಳಔಹೋ
ವಾ ॥ ಊऽ೨೩ಳಪಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೯ । ಬ್ಲೋ । ೧೮ । ೭೪೬ ॥

ತ್ಯಂ ತಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ **ಮೇಷಂ** ಶತ್ರುಭಿಃ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಂ । ಯದ್ವಾ ಕಣ್ವ ಪುತ್ರಂ ಮೇಧಾತಿಥಿಂ ಯಜಮಾನಮಿನ್ದ್ರೋ ಮೇಷರೂಪೇಣಾಗತ್ಯ ತದೀಯಂ ಸೋಮಂಪಪೌ । ಸ ಋಷಿಸ್ತಂ ಮೇಷ ಇತ್ಯವೋಚತ್ ಅತ ಇದಾನೀಮಪಿ ಮೇಷ ಇನ್ದ್ರೋऽಭಿಧೀಯತೇ । ಮೇಧಾತಿಥಿರ್ಮೇಷೇತಿ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಮನ್ತ್ರೈಕದೇಶಸ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ರೂಪಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮೇವಾಮ್ನಾಯತೇ ಮೇಧಾತಿಥಿಂ ಹ ಕಾಣ್ವಂ ಮೇಷೋ ಭೂತ್ವಾ ಜಹಾರೇತಿ । ಆಗತ್ಯ ಸೋಮಂ ಅಪಹೃತವಾನಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ಪುರುಹೂತಂ** ಬಹುಭಿರ್ಯಜಮಾನೈರಾಹೂತಮ್ **ಋಗ್ಮಿಯಮ್** ಋಗ್ಭಿರ್ವಿಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಸ್ತೂಯಮಾನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಸ್ತುತ್ಯಾ

ಹಿ ದೇವತಾ ವಿಕ್ರೀಯತೇ ಯದ್ವಾ ಋಗ್ಭಿರ್ಮೀಯತೇ ಋಗ್ಮೀಃ ತಂ **ವಸ್ವೋ ಅರ್ಣವಃ** ಧನಾನಾಮಾವಾಸ ಭೂಮಿಮ್ । ಏವಂ ಶಬ್ದಾತ್ ಇತಿ ಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟಮಿನ್ದ್ರಂ ಹೇ ಸ್ತೋತಾರಃ! **ಗೀರ್ಭಿಃ** ಸ್ತುತಿಭಿಃ **ಅಭಿಮದತ** ಆಭಿಮು ಖ್ಯೇನ ಹರ್ಷಂ ಪ್ರಾಪಯತ । **ಯಸ್ಯ** ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ **ಕರ್ಮಾಣಿ** ಮಾನುಷಂ ಜಾತ್ಯೇ ಕವಚನಂ **ಮಾನುಷಾಣಿ** ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಹಿತಾನಿ **ವಿಚರನ್ತಿ** ವಿಶೇಷೇಣ ವರ್ತ ನ್ತೇ । ಅತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ **ದ್ಯಾವೋ ನ** ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ರಶ್ಮಯಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಹಿತಕರಾಃ **ಭುಜೇ** ಭೋಗಾಯ **ಮಂಹಿಷ್ಠಮ್** ಅತಿಶಯೇನ ಪ್ರವೃದ್ಧಂ **ವಿಪ್ರಂ** ಮೇಧಾವಿನಂ ತಥಾವಿಧಮಿನ್ದ್ರಂ **ಅಭ್ಯರ್ಚತ** ಅಭಿಪೂಜಯತ ॥ ಈ ೬೪೬ನೆಯ ಸಾಮದ **ಊ೭೨ಪಾ** ನಿಧನವನ್ನು ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ನೂಪುರವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಡುವಾಗ ಉದಯವಾಗುವ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಗಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಪ್ರತಿಹಾರಸೂತ್ರ - ೧೫.೨೨ ॥

ತ್ಯಮ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, **ಮೇಷಮ್** ಮಿಷು ಸೇಚನೇ - ಭ್ವಾದಿ ॥ ಸುಖಪ್ರದನಾದ, **ಮಿಷ ಸ್ಪರ್ಧಾಯಾಂ ಶತ್ರುಭಿಃ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಂ** ಶತ್ರು ಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವ, ಟಗರು ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ, ಕಣ್ವ ಪುತ್ರನಾದ ಮೇಧಾತಿಥಿ ಋಷಿಯು ಯಜ್ಞ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇನ್ದ್ರನು ಮೇಷ/ ಟಗರು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ಧ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಪಾನ ಮಾಡಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ಋಷಿಯು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಮೇಷ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿ ದನು. ಮೇಧಾತಿಥಿಂ ಹಿ ಕಣ್ವಾಯನಿಂ ಮೇಷೋ ಭೂತ್ವಾ ಜಹಾರ । ಪುರು ಹೂತಮ್ - ಪುರುಭಿಃ ಬಹುಭಿರ್ಯಜಮಾನ್ಯೈಃ, **ಆಹೂತಂ** ಬಹಳ ಯಜ್ಞಗಳ ನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಯಜಮಾನರುಗಳಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುವ, **ಋಗ್ಮಿಯಂ** ಋಗ್ಭಿರ್ವಿಕ್ರಿಯಮಾಣಂ ಸ್ತೂಯಮಾನಮ್ । ಋಕ್ ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸ ಲ್ಪಡುವ, ಋಗ್ಭಿರ್ಮೀಯತೇ ಇತಿ ಋಗ್ಮೀಃ । ಋಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಶಬ್ದಸಹಿತವಾಗಿ ಹೊಗಳಲ್ಪಡುವ, ಋಚಃ ಸ್ತುತಯಃ ತಾಭಿರ್ಯಃ ಸ್ತೂಯತೇ ಸ ಋಗ್ಮಿಯಃ । ತಂ ಋಗ್ಮಿಯಂ ಸ್ತುತಿಮನ್ತ್ರಮ್ ಸ್ತುತ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ತಿಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ, ವಸ್ವೋ **ಅರ್ಣವಂ** ಸಮುದ್ರವು ನೀರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ

ವಾಗಿರುವಂತೆ ಧನಾದಿ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಅಪಾರ ಧನವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಗೀರ್ಭಿಃ** ಸ್ತುತಿಲಕ್ಷಣಾಭಿರ್ವಾಗ್ಭಿಃ - ಸ್ತುತಿ ವಚನಗಳಿಂದ, **ಅಭಿ ಮದತ** ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಎದುರೆದುರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿ, **ಯಸ್ಯ** ಯಾವ ಇನ್ದ್ರನ ಕರ್ಮಗಳು, **ಮಾನುಷಂ** ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವಂತೆ, ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ, ಮಾನುಷಮನನ್ತ್ಜ್ಞಾನಂ ಯಸ್ಯ ದ್ಯುಲೋಕೋಪಿ ವಶೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । **ದ್ಯಾವಃ** ನ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಹಿತಕರವಾಗಿ, **ವಿಚರನ್ತಿ** ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಸರಿಸುವಂತೆ, **ಭುಜೇ** ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, **ಮಂಹಿಷ್ಠಂ** ಅತಿಶಯವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಮಹಾಮಹಿಮಾನನಾಗಿರುವ, **ತ್ಯಂ** ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, **ವಿಪ್ರಂ** ಮೇಧಾವಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ, ವಿವೇಕಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು, **ಅಭಿ ಅರ್ಚತ** ಎಲ್ಲ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಪೂಜಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸಿ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ.

ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರಸರಿಸಿ ಮಾನವ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವವನೂ ಟಗರಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವವನೂ ಅನೇಕ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾನಾ ಯಜಮಾನರುಗಳಿಂದ ನಾನಾ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವವನೂ ಸಾಗರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅಪರಿಮಿತ ಧನವಂತನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಸಮಕ್ಷಮ ಎದುರೆದುರಿಗೇ ಸ್ತುತಿಸಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ, ಮೇಧಾವಿಯೂ ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ವಿವೇಕಿಯೂ ಆದ, ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನನುಭವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ.

ರವಿಕಾಂತಿಯಾವರಿಸಿ ಪ್ರೋರೆವಂತೆ ಮನುಜಕುಲಮಂ
ಮೇಷಾಕೃತಿಯೊಳಿರ್ದು ಬಹುಸವನಯಾಜಿನುತಿಯಿಂ ।
ಆಹೂತನುಂ ವಾರ್ಧಿವೋಲಮಿತಧನವಂತನುಂ
ತಾನಪ್ಪನಂ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಕೆಂದು ಭಜಿಸಿಮ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೭

ಸವ್ಯ ಆಙ್ಗಿರಸಃ । ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥ ೧

೨ಉ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ತ್ಯꣳ ಸು ಮೇಷಂ ಮಹಯಾ ಸ್ವರ್ವಿದꣳ ಶತಂ ಯಸ್ಯ ಸುಭುವಃ

೩ ೧ ೨ರ
ಸಾಕಮೀರತೇ ।

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅತ್ಯನ್ನ ವಾಜꣳ ಹವನಸ್ಯದꣳ ರಥಮೇನ್ದ್ರಂ ವವೃತ್ಯಾಮವಸೇ

೩ ೧ ೨
ಸುವೃಕ್ತಿಭಿಃ ॥ ೮. ೩೭೭ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ತ್ಯಂ - ಸು - ಮೇಷಂ - ಮಹಯ - ಸ್ವರ್ವಿದಂ - ಸ್ವಃ - ವಿದಮ್ । ಶತಂ -

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಯಸ್ಯ - ಸುಭುವಃ - ಸು - ಭುವಃ - ಸಾಕಂ - ಈರತೇ ॥ ಅತ್ಯಂ - ನ - ವಾಜಂ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩
ಹವನಸ್ಯದಂ - ಹವನ - ಸ್ಯದಂ - ರಥಮ್ ॥ ಆ - ಇನ್ದ್ರಂ - ವವೃತ್ಯಾಂ -

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅವಸೇ - ಸುವೃಕ್ತಿಭಿಃ - ಸು - ವೃಕ್ತಿಭಿಃ ॥ ೮. ೩೭೭ ॥

ಸೌಭರಮ್ । ಸುಭರಿರ್ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೨ ೪ರ ೫ ೪ ೫ ೨ ೧
೩೭೭.೧. ತ್ಯꣳ ಸೂಽ೩ಷೋಮೇಷಮ್ಮಹಯಾ ॥ ಸುವರ್ವಾ೨ಇದಾಽ೨

ಮ್ । ಶತಂಯಸ್ಯಸುಭುವಸ್ಸಾಕಽಿಮಾಇರಾ೨೧ತಾ

ಇ । ಅತ್ಯನ್ನವಾಜ ಹವನಸ್ಯಽಿದಾ ರಾ೨೧ಥಾ

ಮ್ ॥ ಆಇನ್ದ್ರಂವವೃತ್ಯಾಮ ॥ ವಸಾಯೇಽಿ । ಸೂ

ವ್ಯಾ೨ಿಳಔಹೋವಾ ॥ ಕ್ತೇ೨ಿಳಭೀಃ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೮ । ಗೈ । ೧೯ । ೬೫

ತ್ಯಂ ತಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ **ಮೇಷಂ** ಶತ್ರುಭಿಃ ಸಹ ಸ್ಪರ್ಧಮಾನಂ **ಸ್ವರ್ವಿ** ಸ್ವರಾದಿತ್ಯೋ ದ್ಯೌರ್ವಾ ತಸ್ಯವೇದಿತಾರಂ ಲಬ್ಧಾರಂ ವಾ । ಯದ್ವಾ ಸ್ವಃ ಸು ಅರಣೀಯಂ ಧನಂ ತಸ್ಯ ಲಂಭಯಿತಾರಮ್ । ಏವಂ ಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟಮಿ ಹೇ ಅಧ್ವರ್ಯೋ! **ಸುಮಹಯ** ಸಮ್ಯಕ್ ಪೂಜಯ । **ಯಸ್ಯ** ಇನ್ದ್ರ ಶತಸಂಖ್ಯಾಕಾಃ **ಆವವೃತ್ಯಾಂ** ಪ್ರತಿ ಆವರ್ತಯಾಮಿ । ಕೀದೃಶಮ್? **ಆ** **ಹವನಸ್ಯದಂ** ಹವನಮಾಹ್ವಾನಂ ಯಾಗಂ ವಾ ಪ್ರತಿ ವೇಗೇನ ಗಚ್ಛನ್ತಮ್ ಗಮನೇ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ **ಅತ್ಯನ್ನವಾಜಂ** ಗಮನಸಾಧನಮಶ್ವಮಿವಮಹ ಪೂಜಯ ॥ **ಯಸ್ಯ** ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ **ಶತಂ** ಶತಸಂಖ್ಯಾಕಾಃ ।

ಇತಃಪರಮಿಹ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾವಸರೇ ಕಿಂಚಿತ್ - ಸು **ಭು** ಸಾಕಮೀರತೇ ಇತ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ - ತ್ರುಟಿತಂ ದೃಶ್ಯತೇ । ವಿವರಣೇ ತಸ್ಯಾಃ **ಪ** ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ **ತ್ಯಮ್** ತಮ್ ಇನ್ದ್ರಂ **ಮೇಷಂ** ಮೇಷರೂಪಮ್ **ಸುಮಹ** ಸುಷ್ಟು ಪೂಜಯ ಸ್ತುತಿಭಿಃ ಹೇ ಮದೀಯಾಃ ಋತ್ವಿಜಃ ಕೀದೃಶ ಇನ್ದ್ರಮ್ ಉಚ್ಯತೇ - **ಸ್ವರ್ವಿದಮ್** ಸ್ವ ಶಬ್ದಃ ಸ್ವರ್ಗಪರ್ಯಾಯಃ **ವಿದಃ**

ಭಾರ್ಥಃ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥೋ ವಾ - ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಲಬ್ಧಾರಂ ಜ್ಞಾನಮ್ ವಾ ಯಸ್ಯ । ಕಿಮ್? ಉಚ್ಯತೇ **ಶತಂ** ಯಸ್ಯ ಶತಮಿತಿ ಬಹುನಾಮ - ೩.೧.೯ ॥ **ಸುಭುವಃ** ಅಪರಿಮಿತಮಪಿ ಮಹನ್ನಾಮೈತದ್ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮ್ । ಬಹವ್ಯೋ ಯಸ್ಯ ಮಹಾನ್ತಃ । ಕೇ? ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾತ್ ಸ್ತೋತಾರಂ **ಸಾಕಂ** ಸಹ ಭೂತಾಃ । **ಈರತೇ** ಪ್ರೇರಯನ್ತಿ । ಕಿಮ್ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾತ್ ಸ್ತುತಿಃ ಸಹಭೂತಾಯಂ ಸ್ತುವನ್ತೀ ತ್ಯರ್ಥಃ । ಅಹಮಪಿ **ಅಭ್ಯನ್ನ** ಅಶ್ವಮಿವ **ವಾಜಂ** ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣಮನ್ನಮ್ ಪ್ರತಿ **ಹವನಸ್ಯದಂ** ಸ್ಯನ್ದತಿಃ ಗತಿ ಕರ್ಮಾ । ಆಹ್ವಾನಂ ಪ್ರತಿ ಗನ್ತಾರಂ ಕೇನ? ಉಚ್ಯತೇ - **ರಥಂ** । ದ್ವಿತೀಯೈಕ ವಚನಮಿದಂ ತೃತೀಯೈಕವಚನ ಸ್ಥಾನೇ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮ್ । ರಥೇನ ಇನ್ದ್ರಮ್ **ಆವವೃತ್ಯಾಮ್** ಆವರ್ತಯೇಯುರಿತ್ಯೇತದಾಶಾಸ್ಮಹೇ । ಕಿಮರ್ಥಮ್? ಉಚ್ಯತೇ - **ಅವಸೇ** ತರ್ಪಣಾಯ ಸೋಮೇನ **ಸುವೃಕ್ತಿಭಿಃ** ಸುಷ್ಠುವರ್ಜಿತ ದೋಷಾಭಿಃ ಸ್ತುತಿಭಿಃ ಇತಿ ॥

ತ್ಯಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನೂ, **ಮೇಷಂ** ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಸೆಣಸಾಡುವವನೂ, ಕಾಮನಾಪೂರಕನೂ, **ಸ್ವರ್ವಿದಂ** ಸ್ವರಾದಿತ್ಯೋ ದ್ಯೌರ್ವಾ । ತಸ್ಯ ವೇದಿತಾರಂ ಲಬ್ಧಾರಂ ವಾ । ಯದ್ವಾ ಸುಷ್ಟ್ವರಣೀಯಂ ಧನಂ ತಸ್ಯ ಲಂಭಯಿತಾರಂ । ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಆದಿತ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನನುಭವಿಸಿರುವವನೂ, ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸುವವನೂ, ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಯಜ್ಞಕರ್ತೃವಿಗೆ ಕರುಣಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು, **ಶತಂ ಸುಭ್ವಃ ಸಾಕಮೀರತೇ** ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ನೂರಾರು ಜನ ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಏಕಕಂಠದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುವರು, ನೂರಾರು ಕುದುರೆಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಇನ್ದ್ರನ ರಥವನ್ನೆಳೆಯುವುವು, **ಅತ್ಯಂ ನ ವಾಜಂ**ಅತ್ಯಃ ಹಯಃ - ನಿ.೨.೨೭, ವಾಜಂ ವಾಜ್ಯತೇ ಗಮ್ಯತೇ ಅನೇನ । ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಗಮನಸಾಧಕವಾದ ಕುದುರೆಯಂತೆ, ವಾಜಂ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣಮನ್ನಂ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು, **ಹವನಸ್ಯದಂ** ಸ್ಯನ್ದತಿ ಗತಿಕರ್ಮಾ ಆಹ್ವಾ ಪ್ರತಿಗನ್ತಾರಂ ಆಹ್ವಾನ್ನವನ್ನು ಕುರಿತು, ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕುರಿತು, ವೇಗವಾಗಿ

ಪ್ರಯಾಣಿಸುವ, ರಥಂ ರಥವನ್ನು, ಸುವೃಕ್ತಿಭಿಃ ಮನಸವನ್ನಾಕರ್ಷಿಸುವ ಪ್ರಶಸ್ತ ವಾದ, ದೋಷವರ್ಜಿತವಾದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ, ಆವ ವೃತ್ಯಾಂ ಆವರ್ತಿಸುವೆನು. ಪುನಃ ಪುನಃ ಪಠಿಸುವೆನು, ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡುವೆನು, ಅಂತಹ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ಅವಸೇ ಸಂತೋಷಪಡಿಸಲು, ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಸುಮಹಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿರಿ, ಅರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಹೋರಾಡುವವನೂ ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಲೋಕಗಳನ್ನನುಭವಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ನೂರಾರು ಕುದುರೆಗಳೆಳೆಯುವ ರಥದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜಮಾನನ್ನಾಗಿಸಿ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಹ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ನೂರಾರು ಸ್ತುತಿಪಾಠಕರು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಕ್ಕೊರಲಿನಲ್ಲಿ ಏಕ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ದೋಷರಹಿತವಾದ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಪೂಜಿಸಿರಿ.

ಅರಿವೈರಿಯಂ, ನಾಕಸುಖದಾತೃವಂ ವಜ್ರಿಯಂ
ಜವನಾಶ್ವಶತನೀತರಥಿಕನಂ ರಕ್ಷೆಗೆಂದು
ಸೋಮಪಾನಕ್ಕೆನುತ್ತೆಮ್ಮ ಜನ್ನಕೆ ಕರೆಯಿಸಿಮ್;
ನಲ್ನುಡಿಗಳಿಂದೆ ನೂರ್ಬಗೆಯಿಂದೆ ಭಜಿಸಿಮೊಲವಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೮

ಭರದ್ವಾಜೋ ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯಃ । ಜಗತೀ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಇನ್ದ್ರೋ ವಾ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಘೃತವತೀ ಭುವನಾನಾಮಭಿಶ್ರಿಯೋರ್ವೀ ಪೃಥ್ವೀ ಮಧುದುಘೇ

೩ ೧ ೨
ಸುಪೇಶಸಾ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ವರುಣಸ್ಯ ಧರ್ಮಣಾ ವಿಷ್ಕಭಿತೇ ಅಜರೇ

೧ ೨
ಭೂರಿರೇತಸಾ ॥ ೯.೩೭೮ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧
ಘೃತವತೀಇತಿ - ಭುವನಾನಾಂ - ಅಭಿಶ್ರಿಯಾ - ಅಭಿ - ಶ್ರಿಯಾ । ಉರ್ವೀ

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ರ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಇತಿ - ಪೃಥ್ವೀಇತಿ - ಮಧುದುಘೇ - ಮಧು - ದುಘೇಇತಿ - ಸುಪೇಶಸಾ - ಸು

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
- ಪೇಶಸಾ ॥ ದ್ಯಾವಾ - ಪೃಥಿವೀಇತಿ - ವರುಣಸ್ಯ - ಧರ್ಮಣಾ । ವಿಷ್ಕಭಿತೇ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ರ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ವಿ - ಷ್ಕಭಿತೇಇತಿ - ಅಜರೇ - ಅ - ಜರೇಇತಿ - ಭೂರಿರೇತಸಾ - ಭೂರಿ -

೩
ರೇತಸಾ ॥ ೯.೩೭೮ ॥

ಜಾಗತಂ ವರುಣಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರ್ವರುಣೋ ಜಗತೀದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯೌ ॥

೪ ೩ ೫ ೪ ೨ ೩ ೪ರ ೫ರ ೨
೩೭೮.೧. ಘೃತವ । ತಾ೨೩ಇಭುವನಾನಾಮ್ । ಅಭಿಶ್ರಿಯಾ ॥ ಉ

೧೧ರ ೧ರ ೧ರ ೧ರ ೧
ರ್ವೀಪೃಥ್ವೀಮಧುದುಘೇಸುಪೇಶಸಾ೨೨೩ಹೋಇ ॥

ರ ರ ರ ೨ರ ೧ ೧
ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀವರುಣಾ । ಸ್ಯಾಧರ್ಮಣಾ೨೨೩ । ಹೋ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧೧ರ ೨
ಇ ॥ ವಿಷ್ಕಾಭಿತೇ೨೨೩ಇತೇ ॥ ಆಜರೇ । ಭೂರಿ । ರಾಯೇ೨

೨ । ತಸಾಉವಾ೨೩ ॥ ಏ೨೩ । ಇನ್ದುಸ್ಸಮುದ್ರಮುರ್ವಿ

೧೦ ೨೦ ೩ ೧೧೧
ಯಾವಿಭಾತೀ೨೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೪ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೯ । ಧೂ । ೨೦ । ೬೪೮ ॥

೫೪೫೦ ೪ ೫೦ ೦ ೪ ೪ ೨ ೧೦
೩೭೮.೨. ಘೃತವತೀಭುವನಾನಾಮ್ । ಭಾ೨೫ಇಶ್ರಿಯಾ ॥ ಉರ್ವೀ

೦ ೦ ೦ ೧ ೦ ೦ ೦
ಪೃಥ್ವೀಮಧುದುಘೇಸುಪೇಶಾ೨೨ಸಾ । ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀವರು

೨೦ ೧ ೨ ೧ ೨೧೩೦
ಣಾ । ಸ್ಯಾಧರ್ಮಣಾ ॥ ವಾಇಷ್ಕಭಿತಾಇ ॥ ಅಜರೇ೨೨

೧೦ ೨ ೨ ೧ ೨ ೧
ಭೂರಿ । ರಾಯೇ೨೩ । ತಸಾಉವಾ೨೩ ॥ ಇನ್ದುಸ್ಸಮುದ್ರ

೨ ೧೦ ೨೦ ೩ ೧೧೧
ಮುರ್ವಿಯಾವಿಭಾತೀ೨೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೫ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೪ । ಮೀ । ೨೧ । ೬೪೯ ॥

ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೌ **ಘೃತವತೀ** ದೀಪ್ತಿಮತ್ಯೌ ಉದಕವತ್ಯೌ ವಾ ಭವತ ಇತಿ ಶೇಷಃ । **ಭುವನಾನಾಂ** ಭೂತಾನಾಮ್ **ಅಭಿಶ್ರಿಯೇ** ಅಭಿಶ್ರಯಣೀಯೇ ಭವತ ಇತಿ ಸರ್ವತ್ರಾನುಸಂಧೇಯಮ್ **ಉರ್ವೀ** ವಿಸ್ತೀರ್ಣೇ **ಪೃಥ್ವೀ** ಬಹುಕಾರ್ಯರೂಪೇಣ ಪ್ರಥಿತೇ ಚ **ಮಧುದುಘೇ** ಮಧುನ ಉದಕಸ್ಯ ದೋಗ್ಧ್ರ್ಯೌ **ಸುಪೇಶಸಾ** ಸುರೂಪೇ **ವರುಣಸ್ಯ** ಸರ್ವನಿಯಾಮಕಸ್ಯ **ಧರ್ಮಣಾ** ಧಾರಣೇ **ವಿಷ್ಕಭಿತೇ** ಪೃಥಕ್ ಧಾರಿತೇ **ಅಜರೇ** ನಿತ್ಯೇ

ಭೂರಿರೇತಸಾ ಬಹುರೇತಸ್ಕೇ ಬಹುಕಾರ್ಯೇ ವಾ ಭವತಃ ಅತ್ರಸಾಕ್ಷಾತ್ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೋಃ ಸ್ತುತಿಃ ಪ್ರಸಂಗಾತ್ ವರುಣಸ್ಯೇತಿ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಮ್ ॥

ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀ ಪ್ರಕಾಶಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕಾಶ್ಯರೂಪವಾದ, ದ್ಯುಲೋಕ ಭೂಲೋಕಗಳೆರಡೂ, ಘೃತವತೀ ತೇಜೋವೈ ಘೃತಮ್ - ಮೈ.೧.೬.೮ ॥ ರೇತೋವೈಘೃತಮ್ - ಕಾಠ.೨೬.೭ ॥ ದೀಪ್ತಿಮತ್ಯಾವುದಕವತ್ಯೌ ವಾ । ವನಂ ಘೃತಮಿತ್ಯುದಕನಾಮ ಪಾಠಾತ್ । ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವೂ ಉದಕಯುಕ್ತವೂ ಆಗಿದ್ದು, ಭುವನಾನಾಮ್ ಭುವನಂ ವಿಚಷ್ಟೇ ಭೂತಾನ್ಯಭಿವಿಪಶ್ಯತಿ - ನಿರು.೧೦.೪೬ ॥ ಸಕಲ ಲೋಕಗಳ ಸಮಸ್ತ ಜಡಜಂಗಮ ಭೂತಜಾತಕ್ಕೂ **ಅಭಿಶ್ರಿಯಾ** ಆಶ್ರಯವಾಗಿದ್ದು, **ಉರ್ವೀ** ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಮಹಾರೂಪವುಳ್ಳ, **ಪೃಥ್ವೀ** ಬಹು ಕಾರ್ಯರೂಪೇಣ, **ಪ್ರಥಿತೇ** ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯ ವೈವಿಧ್ಯಗಳಿಂದ ಕೀರ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದು, **ಮಧುದುಘೇ** ಮಧು ಉದಕನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೧.೧೨ ॥ ಅನ್ನಂ ವೈ ಭದ್ರಂ ಮಧು - ತೈ.೧.೩.೩.೬ ॥ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ನೀಡುವವುಗಳಾಗಿದ್ದು, **ಸುಪೇಶಸಾ** ಪೇಶೋ ಹಿರಣ್ಯನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೧.೨ ॥ ಪೇಶೋ ರೂಪ ನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೭ ॥ ಸುಭಿಕ್ಷದ ಸಂಕೇತವಾದ ಹಸಿರು ಹಳದಿ ಸ್ವರೂಪದವರಾಗಿದ್ದು, **ವರುಣಸ್ಯ** - ಇನ್ದ್ರೋ ವೈ ವರುಣಃ ಸ ಉ ವೈ ಪಯೋಭಾಜನಃ - ಗೋ.೨.೧.೧೧ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವಿಗಳ ಸ್ತುತಿಪ್ರಸಂಗವಶವಾಗಿ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ ದೇವತೆಯಾದ ವರುಣನ, **ಧರ್ಮಣಾ** - ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಲೋಕಧಾರಕ ಕರ್ಮದಿಂದ, **ವಿಷ್ಕಭಿತೇ** - ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವರೂ, **ಅಜರೇ** - ಕ್ಷಯರಹಿತರೂ, **ಭೂರಿರೇತಸಾ** - ರೇತೋ ವೈ ಅಗ್ನಿಃ - ಮೈ.೩.೨.೧೧ ॥ ರೇತೋ ವೈ ಸೋಮಃ - ಶ.೧.೯.೨.೯ ॥ ಅಗ್ನಿತತ್ವವುಳ್ಳ ವರೂ

ಸೋಮಧರ್ಮವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿ ಬಹು ಕಾರ್ಯನಿರತರೂ ಅತ್ಯಧಿಕ ಸತ್ವವುಳ್ಳವರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವಿಗಳೆರಡೂ ಸಕಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯವಾಗಿದ್ದು, ವಿಸ್ತಾರವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳವೂ ಅಗಾಧ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವೂ ಅನ್ನ ನೀರನ್ನು ನೀಡುವವೂ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವುವೂ ವರುಣನ ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಲೋಕಧಾರಕ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳವೂ ನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಷಯರಹಿತವೂ ಆಗಿವೆ.

ದ್ಯುತಿಯುಳ್ಳ ದಿವಿಭುವಿಗಳೆಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಾಶ್ರಯಂ
ವಿಪುಲವಿಸ್ತೃತಮಪ್ಪುವಿವು ಕೀರ್ತಿಕಾಂದಲಿತಗಳ್ ।
ಅನ್ನಪಾನಪ್ರದಂಗಳ್ ವರುಣಮಾನಿತಂಗಳ್
ಅಕ್ಷರಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಯುತಮಿವು ಸುಕರ್ಮಫಲದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೭೯

ಮೇಧಾತಿಥಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಮಹಾಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉಭೇ ಯದಿನ್ದ್ರ ರೋದಸೀ ಆಪಪ್ರಾಥೋಷಾ ಇವ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಮಹಾನ್ತಂ ತ್ವಾ ಮಹೀನಾಂ ಸಮ್ರಾಜಂ ಚರ್ಷಣೀನಾಮ್ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ದೇವೀ ಜನಿತ್ರ್ಯಜೀಜನದ್ಭದ್ರಾ ಜನಿತ್ರ್ಯಜೀಜನತ್ ॥ ೧೦.೩೭೯ ॥

೩೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ೩ ೧೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉಭೇಇತಿ - ಯತ್ - ಇನ್ದ್ರ - ರೋದಸೀಇತಿ । ಆಪಪ್ರಾಥ - ಆ - ಪಪ್ರಾಥ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಉಷಾಃ - ಇವ ॥ ಮಹಾನ್ತಂ - ತ್ವಾ - ಮಹೀನಾಂ । ಸಮ್ರಾಜಂ - ಸಂ - ರಾಜಂ

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ
- ಚರ್ಷಣೀನಾಮ್ । ದೇವೀ - ಜನಿತ್ರೀ - ಅಜೀಜನತ್ । ಭದ್ರಾ - ಜನಿತ್ರೀ -

೩
ಅಜೀಜನತ್ ॥ ೧೦.೩೭೯ ॥

ಶ್ಯೇನಃ । ಇನ್ದ್ರೋ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ರ ೫ ೪ರ ೫ ೪ ೧ ೨ ೧ ೨
೩೭೯.೧. ಉಭೇಯದಿನ್ದ್ರರೋದಸಾಇ ॥ ಆಽ೨೩ಪಾ । ಪ್ರಾಥಉ

೨೩೨ ೧ರ ರ
ಷಾಽ೩೧ಉವಾಽ೨೩ । ಇವಆ । ಮಹಾನ್ತನ್ತ್ವಾಮಾಹಾ

೨ ೧ನ ೨ ೧ ೨
ಇನಾಮ್ ॥ ಸಮ್ರಾಽ೩ಹೋ ॥ ಜಂಚರ್ಷಣಾಽ೩೧ಉ

೨ ೨ ೨ ರ ೧ರ ೨
ವಾಯೇಽ೩ । ನಾಽ೩ಮಾ । ದೇವೀಜನಿತ್ರಿಯಾಜೀಽ೧

— ೧ನ ೨ ೧೨
ಜಾನಾಽ೨ತ್ ॥ ಭದ್ರಾಽ೩ಹೋ ॥ ಜಾನಿತ್ರಿಯಜಾಽ೩

೨ ೨
೧ಉವಾಽ೨೩ ॥ ಏಽ೩ । ಜನದಾಽ೩೨ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೯ । ಗೋ । ೨೨ । ೬೫೦ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಉಭೇ ರೋದಸೀ** ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೌ **ಯತ್** ಯಸ್ತ್ವಮ್ **ಆಪಪ್ರಾಥ** ಸ್ವತೇಜಸಾ ಆಪೂರಯಸಿ ಪ್ರಾಪೂರಣೇ ಆದಾದಿಕಃ। ಛಾಂದಸಾಲಿಟ್ । **ಉಷಾಇವ** ಯಥಾ ಉಷಾ ಸ್ವಭಾಸಾ ಸರ್ವಂ ಜಗದಾ ಪೂರಯತಿ ತದ್ವದ್ । **ತಂ ಮಹೀನಾಂ** ಮಹತಾಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ **ಮಹಾನ್ತಂ** ನಾಮಕಮ್ । **ಚರ್ಷಣೀನಾಂ** ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಪಿ **ಸಂಮ್ರಾಜಮ್** ಈಶ್ವರಮ್ ಇನ್ದ್ರಂ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ದೇವೀ** ದೇವನಶೀಲಾ **ಜನಿತ್ರೀ** ಸಾಧು ಜನಯಿತ್ರೀ ಅದಿತಿಃ ಅಜೀಜನತ್ **ಅಜನಯತ್** ಜನೇಣ್ಯಂತಾತ್ ಲುಙ್ ಚಙ್ರೂಪಮೇತತ್ । ಯಸ್ಮಾದೇಷಾ ಜನಯಿತ್ರೀ ಈದೃಶಂ ಪುತ್ರಮಜೀಜನತ್ ಅತಃ ಕಾರಣಾತ್ ಸಾ **ಭದ್ರಾ** ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ಜಾತಾ ಜನೇರ್ಣ್ಯನ್ತಾತ್ ಸಾಧುಕಾರಿಣತೃನ್ - ೩.೨.೧೩೫ - **ಜನಿತಾ** । ಮನ್ತ್ರೇ - ೬.೪.೧೩ - ಇತಿ ಇಡಾದೌ ಣಿಲೋಪೋ ನಿಪಾತ್ಯತೇ । ಋನ್ನೇಭ್ಯ - ೪.೧.೫ - ಇತಿ ಙೀಪ್ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಉಭೇರೋದಸೀ** ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವಿಗಳೆರಡನ್ನೂ, **ಯತ್** ಯಾವ ನೀನು, **ಉಷಾ ಇವ** ಉಷಃಕಾಲವು ತನ್ನ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸುವಂತೆ, ತುಂಬುವಂತೆ ಪರೋಕ್ಷಪ್ರಿಯಾ ಇವ ಹಿ ದೇವಾಃ - ಗೋ.೧.೨.೨೧ ॥ ಇವೋಽಪಿ ದೃಶ್ಯತೇ ಪದಪೂರಣಃ - ನಿರು.೧.೧೧ ॥ **ಆಪಪ್ರಾಥ** ನಿನ್ನ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಜೀವನದಾಯಕ ವೃಷ್ಟ್ಯುದುದಕದಿಂದ ಆವರಿಸಿರುವೆ, ತುಂಬಿರುವೆ, ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರುವೆ, **ತಂ** ಅಂತಹ, **ಮಹೀನಾಂ** ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, **ಮಹಾನ್ತಂ** ಅಧಿಕನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ, **ಚರ್ಷಣೀನಾಂ** ಮಾನವ ಮಾತ್ರರೆಲ್ಲರಿಗೂ, **ಸಮ್ರಾಜಂ** ಸಮ್ರಾಟನೂ, ಒಡೆಯನೂ ಆಗಿರುವ, **ತ್ವಾ** ಇನ್ದ್ರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, **ದೇವೀ** - ದಾನಾದಿ ಗುಣಯುಕ್ತಳೂ, ದೇವತಾತ್ಮಳೂ, **ಜನಿತ್ರೀ** ಸು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅದಿತಿಯು, **ಅಜೀಜನತ್** ಪ್ರಸವಿಸಿದಳು, ಪಡೆದಳು, **ಜನಿತ್ರೀ**

ಅಜೀಜನತ್ ಸುಪುತ್ರನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಪಡೆದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ದೇವಮಾತೆಯಾದ ಅದಿತಿಯು, ಭದ್ರಾ ಪ್ರಶಂಸಾರ್ಹಳಾದಳು.

ಉಷಃಕಾಲವು ತನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ತುಂಬುವಂತೆ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ ನೀನು ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ದ್ಯುಲೋಕ ಭೂಲೋಕಗಳೆರಡನ್ನೂ ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಉದಕಗಳಿಂದಲೂ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುವೆ. ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನೂ ದೊಡ್ಡವನೂ ಅಧಿಕನೂ ಮಾನವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಡೆಯನೂ ಸಾಮ್ರಾಟನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ದಾನಾದಿ ದೈವೀ ಗುಣಯುಕ್ತಳಾದ ಅದಿತಿ ದೇವಿಯು ಪ್ರಸವಿಸಿ ಪಡೆದು ದೇವಮಾತೆಯೆಂದು ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಅರ್ಹಳಾದಳು.

ಮುಂಬೆಳಗು ತನ್ನೋಜೆಯಿಂ ಜಗವನಾವರಿಪವೊಲ್
ಕುಲಿಶಧರನಾತ್ಮಬಲದಿಂ ದಿವಿಭುವಿಗಳೆಲ್ಲಮಂ ।
ಜೀವನೌಜಸ್ಸಿನಿಂ ತುಂಬುವಂ; ದೇವವಂದ್ಯಂ
ಸಕಲನರನಾಯಕಂ ಆತನಂ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂ
ಅದಿತಿದೇವಿಯು ಪಡೆದು ಸುರಮಾತೆಯೆಂದು ಮೆರೆವಳ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೮೦

ಕುತ್ಸ ಆಙ್ಗಿರಸಃ । ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರ ಮನ್ದಿನೇ ಪಿತುಮದರ್ಚತಾ ವಚೋ ಯಃ ಕೃಷ್ಣ ಗರ್ಭಾ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ನಿರಹನ್ನೃಜಿಶ್ವನಾ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅವಸ್ಯವೋ ವೃಷಣಂ ವಜ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಮರುತ್ವನ್ತꣳ ಸಖ್ಯಾಯ

ಹುವೇಮಹಿ ॥ ೧೧.೩೮೦ ॥

ಸ್ವ - ೧೪ । ಉ - ೭ । ಧಾ - ೯೩ । ಥಿ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಪ್ರ - ಮನ್ದಿನೇ - ಪಿತುಮತ್ - ಅರ್ಚತ - ವಚಃ । ಯಃ - ಕೃಷ್ಣಗರ್ಭಾಃ - ಕೃಷ್ಣ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ
- ಗರ್ಭಾಃ - ನಿರಹನ್ - ನಿಃ - ಅಹನ್ - ಋಜಿಶ್ವನಾ ॥ ಅವಸ್ಯವಃ - ವೃಷಣಂ

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
- ವಜ್ರದಕ್ಷಿಣಂ - ವಜ್ರ - ದಕ್ಷಿಣಂ । ಮರುತ್ವನ್ತಂ - ಸಖ್ಯಾಯ - ಸ - ಖ್ಯಾಯ -

೩
ಹುವೇಮಹಿ ॥ ೧೧.೩೮೦ ॥

ಆ - ೮೭ । ಅ - ೩೬ । ಪ - ೨೯೦ । ಚೌ । ೯ ॥

ಇತಿ ನವಮೀ ದಶತಿಃ ॥ ೯ ॥ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೩ ॥ ಇತಿ ಜಗತ್ಯಃ ॥

ವೈರೂಪಮ್ । ವಿರೂಪೋ ಜಗತೀನ್ದ್ರೋ ಮರುತ್ವಾನ್ ॥

೨ ^ ೩ ೫ ೨ ೪ ೨ರ
೩೮೦.೧. ಪ್ರಮನ್ದಾಽ೨೩೪ಇನೇ ॥ ಪಿತುಮದಾಽ೩ರ್ಚಾಽ೩ತಾ

೩ ೫ ೧ ೨ ೧ ೫ ೧ ೨ರ ೧ ೨
ವಚಃ ॥ ಯ ꣳ ಕಾಽ೩ಓಽ೨೩೪ವಾ । ಷ್ಣಗರ್ಭಾನಿರಹ

೧ ೨ ೨ ೩ ೫ ೧ ೨ ೧
ನ್ನೃಜಿಶ್ವನಾಽ೩ । ಅವಸ್ಯಾಽ೨೩೪ವಾಃ । ವೃಷಣಂವಾ ।

೨ ೩ ೫ ೧ ೨ ^ ೩
ಜ್ರಾದಕ್ಷಾಽ೨೩೪ಇಣಾಮ್ ॥ ಮಾರೌವಾಓಽ೨೩೪

೫ ೪ ೦
ವಾ ॥ ತ್ವನ್ತ್ವಂ ಸಖ್ಯಾಯಹುವಾ೬೫೩ಇಮಹಾಉ ॥ ವಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೯ । ಶೋ । ೩ । ೬೫೧ ॥

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಚತುರ್ಥಃ ತೃತೀಯಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೩ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೯ ॥

ಇತ್ಯೈನ್ದ್ರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯೇ ಗಾನೇ ಅನುಷ್ಟುಭಾಖ್ಯಮ್ ॥

ಇತ್ಯನುಷ್ಟುಪ್ ಸಮಾಪ್ತಮ್ ॥ ಷಷ್ಠಂ ತನ್ತ್ರಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮ್ ॥

ಹೇ ಋತ್ವಿಜಃ! **ಮಂದಿನೇ** ಸ್ತುತಿಮತೇ ಸ್ತೋತವ್ಯಾಯೇನ್ದ್ರಾಯ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣೇನಾನ್ನೇನೋಪೇತಂ **ವಚಃ** ಸ್ತುತಿಲಕ್ಷಣಂ ವಚನಂ **ಪ್ರಾರ್ಚತ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣೋಚ್ಚಾರಯತ । **ಯಃ** ಇನ್ದ್ರಃ **ಋಜಿಶ್ವನಾ** ಏತತ್ ಸಂಜ್ಞಕೇನ ರಾಜರ್ಷಿಣಾ ಸಖ್ಯಾ ಸಹಿತಃ ಸನ್ **ಕೃಷ್ಣಗರ್ಭಾಃ** ಕೃಷ್ಣೋನಾಮ ಕಶ್ಚಿದಸುರಃ ತೇನ ನಿಷಿಕ್ತ ಗರ್ಭಾಃ ತದೀಯಾ ಭಾರ್ಯಾಃ **ನಿರಹನ್** ನಿತರಾಮವಧೀತ್ । ಕೃಷ್ಣಮಸುರಶ್ಚ ತತ್ಪುತ್ರಾಣಾಮನುತ್ಪತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಗರ್ಭಿಣೀಸ್ತನ್ಯಭಾರ್ಯಾ ಅಪಿ ಅವಧೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಅವಸ್ಯವಃ** ರಕ್ಷಣೇಚ್ಛವೋ ವಯಂ **ವೃಷಣಂ** ಕಾಮಾನಾಂ ವರ್ಷಿತಾರಂ **ವಜ್ರದಕ್ಷಿಣಂ** ವಜ್ರಯುಕ್ತೇನ ದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತೇನ ಉಪೇತಂ **ಮರುತ್ವಂತಮ್** ಇನ್ದ್ರಂ **ಸಖ್ಯಾಯ** ಸಖ್ಯುಃ ಕರ್ಮಣೇ **ಹುವೇಮಹಿ** ಆಹ್ವಯಾಮಃ । ಹುವೇಮಹಿ ಹವಾಮಹೇ ಇತಿ ಚ ಪಾಠೌ ॥

ಮಂದಿನೇ ಮನ್ದಿ ಮನ್ದತೇಃ ಸ್ತುತಿಕರ್ಮಣಾ - ನಿರು.೪.೨೪. ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನಿಗೆ, **ಪಿತುಮತ್ ವಚಃ** ಪಿತುಃ ಪ್ಯಾಯತೇರ್ವಾ ನಿ.ಘಂ.೯.೨೪ ॥ ಪ್ರಸನ್ನಕಾರಕ ವಚನವನ್ನು ಹವಿಸ್ಸಿನರೂಪವಾದ ಅನ್ನ - ನಿ.೨.೯ ॥ ದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರರೂಪವಾದ ವಾಕ್ಕನ್ನು **ಪ್ರಾರ್ಚತ** ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪಠಿಸಿ, **ಯಃ** ಈ ಇನ್ದ್ರನು, **ಋಜಿಶ್ವನಾ** ಋಜಿಶ್ವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ, ಸರಳಗತಿಯುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ, **ಕೃಷ್ಣಗರ್ಭಾಃ** ಕೃಷ್ಣನೆಂಬ

ಅಸುರನ ಗರ್ಭಿಣಿ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪಗರ್ಭಿತ ದುಷ್ಟವೃತ್ತಿಯ, ವಾಸನಾಂಕುರಗಳನ್ನು, ಕೃಷ್ಣೋ ಮೇಘಃ । ತಸ್ಯ ಗರ್ಭಭೂತಾಃ **ಆಪಃ** ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಕಪ್ಪು ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿರುವ ನೀರನ್ನು, **ನಿರಹನ್** ಕೊಂದನು, ಗತ್ಯರ್ಥೇಽನ್ತರ್ಣೀತ ಅರ್ಥಶ್ಚ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ । ನಿರ್ಗಮಿತವಾನ್ ಪಾತಿತವಾನ್ - ವಿ ॥ ಮೇಘವನ್ನು ಸೀಳಿ ಮಳೆಯಾಗಿಸುರಿಸಿದನು, **ಅವಸ್ಯವಃ** ರಕ್ಷಣಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಾದ ನಾವು, **ವೃಷಣಂ** ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳ ಮಳೆಸುರಿಸುವ, **ವಜ್ರ ದಕ್ಷಿಣಂ** ನ್ಯಾಯದ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಕೇತವಾದ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ, **ಮರು ತ್ವಂತಂ** ಸಖರಾದ ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೊಡಗೂಡಿದವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಸಖ್ಯಾಯ** ಸಖೀ ಭಾವಾಯ । ದೇವಾನಾಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಚ ಸ್ತುತ್ಯಸ್ತೋತೃ ಲಕ್ಷಣಂ. ಸಖ್ಯಮ್ । ತಸ್ಯಾರ್ಥಾಯ ಸ್ತೋತುಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ನಮ್ಮೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಬೇಕೆಂದು, **ಹವಾಮಹೇ** ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಋತ್ವಿಜರೇ! ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಳ್ಳುವ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪಠಿಸಿ ಇನ್ದ್ರನು, ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಪಾಪಗರ್ಭಿತ ದುಷ್ಟವೃತ್ತಿಯ ವಾಸನಾಂಕುರಗಳನ್ನು ಬಾಧೆ ಕೊಡದೆ ಸರಳ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವವನು. ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಕೃಷ್ಣ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಸೀಳಿ ಮಳೆ ಸುರಿಸಿ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವವನು. ಇನ್ದ್ರನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ನಾವು ಮನೋರಥಗಳನ್ನೀಡೆರಿಸುವ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ, ಮಿತ್ರರಾದ ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ನೇಹಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಋತ್ವಿಜರೆ! ನುತಿಮುದಿತಪುರುಹೂತನಂ ಹವಿಗಳಿಂ
ಭಜಿಸಿಮ್, ಆತಂ ನಮ್ಮೊಳಿರ್ಪಘವಿಭೀತಿಯಳಿಪಂ ।
ರಸನಿರೋಧಕರಂ ಸದೆದು ಜೀವನವನೀವನಯ್!
ಮರುತರೊಡನಾಡಿಯಾತನನೆಮ್ಮ ಹಿತಕೆ ಸಲ್ಗೆ ॥

ಋಕ್ - ೩೮೧

ನಾರದಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೪೨ರ
ಇನ್ದ್ರ ಸುತೇಷು ಸೋಮೇಷು ಕ್ರತುಂ ಪುನೀಷ ಉಕ್ಥ್ಯಮ್ ।

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ವಿದೇ ವೃಧಸ್ಯ ದಕ್ಷಸ್ಯ ಮಹಾಽ೦ ಹಿ ಷಃ ॥ ೧.೩೮೧ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೪ ೩ ೩ ೨
ಇನ್ದ್ರ - ಸುತೇಷು - ಸೋಮೇಷು । ಕ್ರತುಂ - ಪುನೀಷೇ - ಉಕ್ಥ್ಯಮ್ ॥ ವಿದೇ

೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨
- ವೃಧಸ್ಯ - ದಕ್ಷಸ್ಯ - ಮಹಾನ್ - ಹಿ - ಸಃ ॥ ೧.೩೮೧ ॥

ಕ್ರೋಶಮ್ । ಇನ್ದ್ರ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ ೨ ೧೧ ೦ ೦ ೨ ೧ ೧
೩೮೧.೧. ಇನ್ದ್ರಾ ॥ ಸುತೇಷುಸೋಮೇ । ಷು । ಹೋಈಽ೨ । ಹೋ ।

೨ರ ೧ ೦ ೨ ೧ ೨
ವಾಹೋಇ । ಕ್ರತುಂಪುನೀಷಉಕ್ಥಿಯಾಮ್ । ವಿದಾಇವಾ

೨ ೧ ೨ ೨ ೧
ಽ೧ದ್ಧಾರ್ಽ೨೩ ॥ ಸ್ಯಾಽ೩ದಾಕ್ಷಾಽ೩ಸ್ಯಾ ॥ ಮಹಾಽ೨

೨ ೧
೩೦ ಹಿಷಾಽ೩೪೩ಃ ॥ ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೭ । ಫೇ । ೨೪ । ೬೫೨ ॥

ಅನುಕ್ರೋಶಮ್ । ಇನ್ದ್ರ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೮೧.೨. ಇನ್ದ್ರಾಽ೩ಹೋಇ । ಹವೇಽ೩ಹೋಇ ॥ ಸುತೇಷುಸೋ
ಮೇಷುಕ್ರತುಮ್ಪುನೀಷ ಉಕ್ಥಿಯಾಮ್ ॥ ವಿದಾಇವಾಽ೧
ದ್ರ್ಧಾಽ೨ ॥ ಸ್ಯದಕ್ಷಸ್ಯಾ । ಮಾಽ೩ಹಾಂ ಹಿ ॥ ಷಾಽ೨೩೪
೫: ॥ ದೀ - ೫ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೬ । ಪೂ । ೨೫ । ೬೫೩ ॥

ಕೌತ್ಸಮ್ । ಕುತ್ಸ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೮೧.೩. ಇನ್ದ್ರಸುತೇಷುಸೋಮೇಷೂ ॥ ಕ್ರತೂಽ೨ಂಪುನಾಇ । ಷ
ಉಕ್ಥಿಯಾಮ್ । ವಿದೇವಾದ್ರ್ಧಾಽ೨ । ಸ್ಯದಕ್ಷಸ್ಯಾ ॥ ಮ
ಹಾಂ ಹಾಇಷಾಽ೨: ॥ ಮಹಾಽ೨೩ಂ ಹಿಷಾಽ೩೪
೩: । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೭ । ಧೇ । ೨೬ । ೬೫೪ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ಸೋಮೇಷು ಸುತೇಷ್ವಭಿ ಷುತೇಷು ಸತ್ಸುತಾನ್ ಪೀತ್ವಾ ಕ್ರತುಂ ಕರ್ಮಕರ್ತಾರಮ್ ಉಕ್ಥ್ಯಮ್ ಸ್ತೋತಾರಂ ಚ ಪುನೀಷೇ ಶೋಧಯಸಿ । ಯದ್ವಾ ಸೋಮೇಷ್ವಭಿಷುತೇಷು ಉಕ್ಥ್ಯಂ ಕ್ರತುಂ ಯಾಗಂ ತೈಃ ಸೋಮೈಃ ಪುನೀಷೇ ಯಜಮಾನೈಃ ಪೂತಂಕಾರಯಸಿ । ಕಿಮರ್ಥಮ್? ವೃಧಸ್ಯ ವರ್ದ್ಧಕಸ್ಯ ದಕ್ಷಸ್ಯ ಬಲಸ್ಯ ವಿದೇ ಲಾಭಾಯ । ಸ ತಾದೃಶ ಇನ್ದ್ರಃ ಮಹಾನ್ ಹಿ ಮಹಾನ್ ಖಲು ಅತ ಏವಂ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ನೋತೀತಿ ಭಾವಃ ॥

ಕ್ರತುಂ ಪ್ರತಿಪುನೀಷೇ ಪುನಾತಿರತ್ರಗತ್ಯರ್ಥೋ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಃ ಗಚ್ಛತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಕೀದೃಶಂ ಪ್ರತಿ ಗಚ್ಛತಿ? ಉಚ್ಯತೇ - ಉಕ್ಥ್ಯಮ್ ಪ್ರಶಸ್ಯಮಧಿಗುಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಇತಿ । ಏತದ್ವಯೇ ತು ಪುನೀಷೇ - ಇತಿ ಪವತೇ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಗತಿಕರ್ಮಸು ಪಠಿತಸ್ಯ - ನೈ.೨.೧೪.೧೦೮, ವಿಕರಣ ವ್ಯತ್ಯಯೇನ - ಪಾ.೧.೮೫, ರೂಪಮ್ । ಕಿಂಚ ಉಕ್ಥ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಶಸ್ಯ ನಾಮಸು - ನಿ.೮.೬ ಪಠಿತಸ್ಯೇತಿ । ಅತ್ರ ಪಕ್ಷೇ ಉಕ್ಥ್ಯಮಿತಿ ಕ್ರತುಮಿತ್ಯಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣಮ್ । ಉಕ್ಥಸ್ತು ಸಪ್ತಾನಾಂ ಸೋಮಸಂಸ್ಥಾನಾಮನ್ಯತಮಮ್ ತಥಾಹಿ ಅಥ ಸೋಮಸಂಸ್ಥಾಃ ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮೋ ಅತ್ಯಗ್ನಿಷ್ಟೋಮೋ ಉಕ್ಥಃ ಷೋಡಶ್ಯತಿರಾತ್ರೋ ವಾಜಪೇಯ ಆಪ್ತೋರ್ಯಾಮ ॥ ಇತಿ ಸಪ್ತ - ಲಾಟ್ಯಾಯನ ೫.೪ ॥

ಸೋಮೇಷು ಸೋಮರಸವನ್ನು, ಸುತೇಷು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಿಂಡಿದಾಗ, ಇನ್ದ್ರಃ ಇನ್ದ್ರನು, ಕ್ರತುಮ್ ಕರ್ಮಕರ್ತನನ್ನೂ, ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡುವ ಕರ್ತವ್ಯ ಪರಾಯಣನಾದ ಉಪಾಸಕನನ್ನೂ, ಸ ಯದೇವ ಮನಸಾ ಕಾಮಯತ ಇದಂ ಮೇಸ್ಯಾದಿದಂ ಕುರ್ವೀಯೇತಿ ಸ ಏವ ಕ್ರತುಃ - ಶ.೪.೧.೪.೧ ॥ ಕ್ರತುಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ವೀರ್ಯಂ ವಾ ಸ್ವೀಯಮ್ ಪ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ತನ್ನತನವನ್ನೂ, ಉಕ್ಥ್ಯಮ್ ಸ್ತುತಿಕರ್ತನನ್ನು, ಪ್ರಶಸ್ಯಮ್ ಅಧಿಗುಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಉಕ್ಥಸಂಬನ್ಧಿ ಉಕ್ಥ್ಯಃ ಸೋಮಯಾಗ ಇತ್ಯರ್ಥಃ - ಸೋಮಯಾಗವನ್ನು, ವೃಧಸ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಕಾರಕವಾದ, ದಕ್ಷಸಃ ಆತ್ಮಬಲದ, ವಿದೇ ಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ, ಪುನೀತೇ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ, ಸಃ ಅಂತಹ ಇನ್ದ್ರನು, ಮಹಾನ್ ಹಿ ಮಹಾತ್ಮನಷ್ಟೆ.

ಸೋಮರಸವನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಸೋಮಯಾಗದ ಸಂಕೇತವಾದ ಕರ್ಮಕರ್ತೃವನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸುವನನ್ನೂ ತಮ್ಮ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನೂ ಆತ್ಮಬಲವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೋಸುಗ ಪವಿತ್ರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನು ಮಹಾಮಹಿಮನೆಂಬುದು ತಿಳಿಯುತ್ತದಷ್ಟೆ.

ವಿಧಿವತ್ತೆನಲ್ ಸೋಮಮಂ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಪ ಚಣದೆ
ಯಾಜಿಯಂ ಛಂದೋಗರಂ ಪವಿತ್ರೀಕರಿಪನಂ ।
ಆತ್ಮಬಲಸಂವರ್ಧಕನನಿಂದ್ರನಂ ನೆನೆಯಿರಯ್!
ತಿಳಿಯದೇನವನೋಜೆ ಈ ಪರಿಯ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಂ? ॥

ಋಕ್ - ೩೮೨

ಗೋಷೂಕ್ತ್ಯಶ್ವಸೂಕ್ತಿನೌ ಕಾಣ್ವಾಯನೌ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ತಮು ಅಭಿ ಪ್ರ ಗಾಯತ ಪುರುಹೂತಂ ಪುರುಷ್ಟುತಮ್ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಇನ್ದ್ರಂ ಗೀರ್ಭಿಸ್ತವಿಷಮಾ ವಿವಾಸತ ॥ ೨.೩೮೨ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ತಂ - ಉ - ಅಭಿ - ಪ್ರ - ಗಾಯತ । ಪುರುಹೂತಂ - ಪುರು - ಹೂತಮ್ -

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ಪುರುಷ್ಟುತಂ - ಪುರು - ಸ್ತುತಮ್ ॥ ಇನ್ದ್ರಂ - ಗೀರ್ಭಿಃ - ತವಿಷಂ - ಆ -

೩
ವಿವಾಸತ ॥ ೨.೩೮೨ ॥

ದೈವೋದಾಸೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ದೇವೋದಾಸ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ರ ೦ ೨ ೦ ೧ ೫ರ ೨ ^
೩೮೨.೧. ಹಾಉತಮೂವಭೀ ॥ ಪ್ರಗಾಯತಾ । ಹಾಉ । ಪುರೂ

೩ ೫ ೨ ೧ ೫ರ ೨
ಹೂऽ೨೩೪ತಾಮ್ । ಪುರುಷ್ಟುತಾಮ್ । ಹಾಉ ॥ ಇ

೩ ೫ ೨೧ ೨
ನ್ದ್ರಂಗಾऽ೨೩೪ಇರ್ಭಿಃ ॥ ತವಾಇಷಾऽ೨೩ಮಾऽ೩೪ ।

೫ರ ೩ ೨ ೪ ೩ ೫
ಹಾಉ । ವಿವಾऽ೩ಸಾऽ೫ತಾऽ೬೫೬ ॥ ದೀऽ೨೩೪ವೀ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೯ । ಕೋ । ೨೭ । ೬೫೫ ॥

೩ ೫ರ ೨^ ೩ ೪ರ ೫ ೫ ೨
೩೮೨.೨. ತಾऽ೪ಮೂವಭೀ । ಹೋಇ । ಪ್ರಗಾಯತಾऽ೬ಏ ॥ ಪು

೧ ೨ ೨ ೧ ೨ ೨ ೧
ರೂಹೂऽ೩ತಾಮ್ । ಪುರೂಷ್ಟೂऽ೩ತಾऽ೩ಮ್ । ಪೂ

^ ೩ ೫ ೨೧ ೨ ೨
ರೂऽ೨ಷ್ಟೂऽ೨೩೪ತಾಮ್ । ಇನ್ದ್ರಾಂಗೀऽ೩ಭ್ರಾಇಃ ।

೧ ೨ ೨ ೧ ೨ ೨ ೧ ^ ೩
ತವಾಇಷಾऽ೩ಮಾ । ವಿವಾಸಾऽ೩ತಾऽ೩ । ವಿವಾऽ೨ಸಾऽ

೫ ೧ ೨ ೩ರ ೨ ೧
೨೩೪ತಾ । ಆಇನ್ದ್ರಾऽ೩೪ಮ್ । ಗೀಭ್ರಾऽ೩ಇಃ । ತವಿಷ

ಅ ೨ ೧ ೨^ ೩ ೫
ಮ್ । ಅ ॥ ವಿವಾऽ೨೩ಹಾऽ೩ ॥ ಸಾತಾಓऽ೨೩೪ವಾ ॥

೩ ೧೧೧
ಊऽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೧೪ । ಠೌ । ೨೮ । ೬೫೬ ॥

ಒಕೋಽನಿಧನಮ್ ಪ್ರಹಿತೋಃ ಸಂಯೋಜನೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಹಿತಿರುಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೮೨.೩. ತಮೂಽ೩ಅಭಿಪ್ರಗಾಯತಾ ॥ ಪುರೂ । ಹೂತಂಪುರೂ ಽ೨ಷ್ಟೂತಾಽ೨ಮ್ । ಇನ್ದ್ರಾಽ೨ಂಗಾಇರ್ಭಿಃಽ೨ಃ । ತವಿ ಷಾಽ೨೩೪ಮಾ ॥ ವಿವಾಽ೨೩ ॥ ಸಾಽ೨ತಾಽ೨೩೪ಔ ಹೋಽವಾ ॥ ಓಽ೨೩೪ಕಾಃ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ದೂ । ೨೯ । ೬೫೭ ॥

೩೮೨.೪. ತಮೂಽ೩ಅಭಿಪ್ರಗಾಯತೇಽದಾಮ್ ॥ ಪುರೂ । ಹೂತಂ ಪುರೂಽ೨ಷ್ಟೂತಾಽ೨ಮ್ । ಆಇನ್ದ್ರಂಗೀಽರ್ಭಿಸ್ತವಿಷ ಮಾ । ವಿವಾಸಾಽ೧ತಾಽ೨ । ಆಇನ್ದ್ರಂಗಾಽ೩೪೫ಇ । ಭಾ ಽ೨೩೪೫ಇಃ ॥ ತವಾಇಷಾಽ೨೩ಮಾಽ೩ ॥ ವಾಽ೨ಇವಾ ಽ೨೩೪ಔಹೋಽವಾ ॥ ಸತಏಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೧೨ । ಞಾ । ೩೦ । ೬೫೮ ॥

ಪುರುಹೂತಂ ಬಹುಭಿರಾಹುತಂ **ಪುರುಷ್ಟುತಂ** ಬಹುಭಿಃ ಸ್ತುತಂ ತಮು ತಮೇವ ಇನ್ದ್ರಂ ಹೇ ಸ್ತೋತಾರಃ! **ಅಭಿಪ್ರಗಾಯತ** ಅಭಿಮುಖಂ ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಸ್ತುಧ್ವಮ್ । ಏತದೇವ ಸ್ಪಷ್ಟಯತಿ **ತವಿಷಂ** ಮಹಾನ್ತಮ್ ಇನ್ದ್ರಮ್ **ಗೀರ್ಭಿಃ** ವಾಗ್ಭಿಃ **ಆವಿವಾಸತ** ಪರಿಚರತ ॥

ಪುರುಹೂತಂ ಬಹುಜನರಿಂದ ಅನೇಕ ಬಗೆಯ ಆಹ್ವಾನಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನೂ, **ಪುರುಷ್ಟುತಮ್** ಅನೇಕರಿಂದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರನೂ ಆದ, ತಮು ಆ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನ, **ಅಭಿಪ್ರಗಾಯತ** ಎದುರೆದುರಿಗೆ ಬಹುಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸಾಮಗಳನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿ, **ತವಿಷಂ** ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೂ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಆಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು, **ಗೀರ್ಭಿಃ** ಪವಿತ್ರ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ, **ಆ ವಿವಾಸತ** ಸೇವಿಸಿ, ಉಪಚರಿಸಿ.

ಸ್ತೋತೃಗಳಾದ ಋತ್ವಿಜರೇ! ಬಹುಜನರ ಆಹ್ವಾನಗಳಿಗೂ ಬಗೆಬಗೆಯ ಪ್ರಶಂಸೆಗಳಿಗೂ ಪಾತ್ರನಾದ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೆದುರಿಗೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಸಾಮಗಳನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿ.

ಸಾಮಗರೆ! ಬಹುಜನಾಹ್ವಾನಕಂ ಸ್ತುತಿಚಯಕ್ಕಂ
ಪಾತ್ರನೆನಿಸಿರ್ಪ ಸುರನಾಥನಂ ಮಹಿತಾತ್ಮನಂ ।
ಇದಿರಿನೊಳ್ ನುತಿಸಿಮತಿಮಧುರಸಾಮಸ್ತವಗಳಿಂ;
ಭಜಿಸಿಮುರುತರಸುಖಾವಹಸತ್ಕೃತಿಗಳನಿತ್ತು ॥

ಋಕ್ - ೩೮೩

ಗೋಷೂಕ್ತ್ಯಶ್ವಸೂಕ್ತಿನೌ ಕಾಣ್ವಾಯ ನೌ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ತನ್ತೇ ಮದಂ ಗೃಣೀಮಸಿ ವೃಷಣಂ ಪೃಕ್ಷು ಸಾಸಹಿಮ್ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉ ಲೋಕ ಕೃತ್ನುಮದ್ರಿವೋ ಹರಿಶ್ರಿಯಮ್ ॥ ೩. ೩೮೩ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ತಂ - ತೇ - ಮದಂ - ಗೃಣೀಮಸಿ । ವೃಷಣಂ - ಪೃಕ್ಷು - ಸಾಸಹಿಮ್ ॥ ಉ -

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಲೋಕಕೃತ್ನುಂ - ಲೋಕ - ಕೃತ್ನುಂ - ಅದ್ರಿವಃ - ಅ - ದ್ರಿವಃ - ಹರಿಶ್ರಿಯಂ -

೩ ೧ ೨೦
ಹರಿ - ಶ್ರಿಯಮ್ ॥ ೩. ೩೮೩ ॥

ಹಾರಿವರ್ಣಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ । ಚತುರ್ಣಾಂ ಹರಿವರ್ಣ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೪ ೨ ೧
೩೮೩.೧. ತಂತೇऽ೫ಮದಮ್ । ಗೃಣೀऽ೫ಮಸಿ ॥ ವೃಷಾ । ಣಂ

ಂ — ೧ ೨ ೧ಂ
ಪೃಕ್ಷುಸಾಸಾऽ೨ಹಾಇಮ್ । ಉಲೋಕಾ । ಕೃತ್ನುಮದ್ರಾ

ಂ ೨ ೧ ೨
ಇ ॥ ವೋಹಾऽ೨೩ರೀऽ೩ ॥ ಶ್ರಾऽ೨೩ಯಾऽ೩೪೩ಮ್ ।

೧
ಓऽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೬ । ಣೂ । ೩೧ । ೬೫ ॥

೩ ೫೦ ೨^ ೩ ೪ ೦ ೫ ೫ ೨೧
೩೮೩.೨. ತಾऽ೪ನ್ತೇ । ಹೋಇ । ಮದಂಗೃಣೇಮಸೀऽ೬ಏ ॥ ವೃಷಾ

— ೧ ೨ — ೨೦
ಹೋऽ೨ । ಣಂಪೃಕ್ಷೂಸಾऽ೧ಸಾಹೀऽ೨ಮ್ ॥ ಉಲೋ

೧ ೨ — ೧
ಕಕೃತ್ನುಮದ್ರಿವೋಹಾऽ೧ರೀऽ೨ ॥ ಶ್ರಿಯಾಮ್ । ಔऽ೨೩

೪ ೫ ೪
ಹೋವಾ । ಹೋऽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೫ । ಞು । ೩೨ । ೬೬೦ ॥

೫೦ ೦ ೫ ೨೧೨ ೨
೩೮೩.೩. ತನ್ತೇಮದಂಗೃಣೇಮಸೀऽ೬ಏ ॥ ವೃಷಾಔऽ೩ಹೋऽ೩

೫೪ ೫೦ ೪ ೨೧೨ ೨
೪ । ಣಂಪೃಕ್ಷುಸಾಸಹೀಮ್ । ಉಲಾಔऽ೩ಹೋऽ೩೪ ।

೫೪ ೫ ೪ ೨೧ ೫ ೪
ಕಕೃತ್ನುಮದ್ರಿವಾಃ ॥ ಹರೋऽ೨೩೪ವಾ ॥ ಶ್ರಾऽ೫ಯೋ

॥ ೫
ऽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೬ । ಞೂ । ೩೩ । ೬೬೧ ॥

೪೦ ೦ ೪ ೧ ೨
೩೮೩.೪. ತನ್ತೇಮದಾऽ೫ಂಗೃಣೇಮಸಾಇ ॥ ವಾರ್ಷಣಂಪೃ । ಕ್ಷು

೧ ೨ ೨ ೧ ೨ ೨ ೧
ಸಾಸಾऽ೩ಹೀऽ೩ಮ್ । ಹೋವಾऽ೩ಹಾಇ ॥ ಉಲೋ

೨ ೨ ೧ ೨ ೨ ೧ ೧ ^
ಕಾऽ೩ಕೃऽ೩ । ಹೋವಾऽ೩ಹಾ ॥ ತ್ನುಮಾऽ೨೩ । ದ್ರಾऽ೨

೩ ೫೦ ೦ ೨ ೧ ೧೧೧
ಇವಾ೨೩೪೪ಔಹೋವಾ ॥ ಹರಿಶ್ರಿಯಾ೨೩೪೪೫ಮ್ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಧೂ । ೩೪ । ೬೬೨ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇಗೇಯಗಾನೇ ದಶಮಸ್ಯಾರ್ಧಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ಹೇ **ಅದ್ರಿವಃ!** ವಜ್ರವನ್ನಿನ್ದ್ರ! **ತೇ** ತ್ವದೀಯಂ **ತಂ ಮದಂ** ಸೋಮ ಪಾನ ಜನಿತಂ ಹರ್ಷಂ **ಗೃಣೀಮಸಿ** ಗೃಣೀಮಃ ಪ್ರಶಂಸಾಮಃ ಗೃಶಬ್ದೇ ಕ್ರ್ಯಾದಿಃ ಪ್ವಾದೀನಾಂ ಹ್ರಸ್ವಃ - ೩.೪.೮೦ - ಇನ್ತೋಮಸಿ - ೭.೧.೪೬ - ಇತಿಮಸ ಇಕಾರಾಗಮಃ । ಕೀದೃಶಮ್? **ವೃಷಣಂ** ವರ್ಷಿತಾರಂ ಕಾಮಾ ನಾಮ್ । ಪೃಕ್ಷುವೈರಿ ಸಂಪರ್ಕ ಜನಿತೇಷು ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು । ಅತಏವ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ಪೃತ್ಸ್ವಿತಿ ಪಠನ್ತಿ । ಪೃತ್ಸು ಸಮತ್ಸ್ವಿತಿ ಸಂಗ್ರಾಮನಾಮಸು - ನಿ.೨.೧೭.೨೧.೨೨ - ಪಠಿತಮ್ । ಸಾ ಸ **ಹಿಂ** ಶತ್ರೂಣಾಮಭಿಭವಿತಾರಂ **ಲೋಕಕೃತ್ನುಂ** ಲೋಕಸ್ಯ ಸ್ಥಾನಸ್ಯ ಕರ್ತಾರಂ **ಹರಿಶ್ರಿಯಂ** ಹರಿಭ್ಯಾಮಶ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರಯಣೀಯಂ ಸೇವ್ಯಮ್ । **ಉ** ಶಬ್ದಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸಮುಚ್ಚಯೋ ಪಾದಪೂರಣೇ ವಾ ॥

ಅದ್ರಿವಃ ವಜ್ರದಂಡಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ! ಮೇಘ ಪರ್ವತಗಳ ಒಡೆ ಯನೇ, **ವೃಷಣಂ** ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುವವನೇ ಮನೋರಥಗಳನ್ನೀ ಡೇರಿಸುವವನೇ, ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೇ, **ಪೃಕ್ಷು** ನನು ಪೃಕ್ಷು ಇತ್ಯಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾ ಮೇಷು ಇತ್ಯೇವಮರ್ಥಶ್ಚೇತ್ ಕಥಂ ತತ್ ಪರ್ಯಾಯೇಷು ನ ಪಠಿತಂ ನಿಘಂಟೌ । ಅತಸ್ತತ್ರವಿನಿಗಮಕಮಾವಶ್ಯಕಮಿತ್ಯಾಹ । ಅತಏವೇತ್ಯಾದಿ ಅಸ್ತಿ ಪಾಠಃ ಸಂಗ್ರಾಮನಾಮಸು ಪೃತ್ಸು ಇತಿ ಪದಸ್ಯ - ೨.೧೭.೨೧ ॥ ಶ್ರೂಯತೇ ಚ ತಥಾ ಪಾಠೌ ಬಹ್ವೃಚಿ ತದೇವಂ ನಿಘಣ್ಟಾವಪಿ ಪೃತ್ಸು ಇತಿ ಚ ಪಾಠಭೇದೇನ ಗ್ರಾಹ್ಯಮಿತಿ ಭಾವಃ । ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ನಡೆಸುವ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕಾಮಾದಿ ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗಗಳೊಂದಿಗಿನ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ, ಸಾಸಹಿಂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿ

ಸುವಂತಹ, ಲೋಕಕೃತ್ನುಂ ಲೋಕೋಪಕಾರಿಯಾದ, ಉ ಮತ್ತು, ಹರಿ ಶ್ರಿಯಂ ಋಕ್ಸಾಮೇ ವಾ ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಹರೀ ಮ್ಯೆ.೩.೧೦.೬ ॥ ಋಕ್ ಸಾಮಗಳಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುವ ಸ್ತುತಿ ಉಪಾಸನೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ, ದುಃಖಾಪಹರಣ ಸುಖಾ ಹರಣಕಾರಿಯಾದ ಹರಿನಾಮಕ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ, ತೇ ನಿನ್ನ, ತಂ ಮದಮ್ ಆ ಸೋಮಪಾನ ಜನಿತ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಆನಂದವನ್ನೂ, ಗೃಣೀಮಸಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಜ್ರಧಾರಿಯಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ ಕಾಮವರ್ಷಕವಾದ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವ ಲೋಕಹಿತಕಾರಿಯಾದ ದುಃಖಾಪಹರಣ ಸುಖಾಹರಣಕಾರಿಯಾದ ಋಕ್ಸಾಮಗಳಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುವ ಸ್ತುತಿ ಉಪಾಸನೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ನಿನ್ನ ಸೋಮಪಾನ ಜನಿತವಾದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೂ ಆನಂದವನ್ನೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತೇವೆ.

ದಂಭೋಲಿಧರ! ಕಾಮವೃಷ್ಟಿಸಂಗ್ರಾಮವೀರ ।
ಪರಿಪಂಥಿಸೂದನ! ಜಗನ್ಮಂಗಲಾರ್ತಿಹರಣ!
ಋಕ್ಸಾಮಸಂಪನ್ನಮೀ ಸೋಮಸವನಮಮಲಂ
ನಿನಗೆ ಮುದಮೀಗೆ ನಿನ್ನಂ ನಲವಿನಿಂ ಸೇರ್ವೆವಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೮೪

ಪರ್ವತಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಯತ್ಸೋಮಮಿನ್ದ್ರ ವಿಷ್ಣವಿ ಯದ್ವಾ ಘ ತ್ರಿತ ಆಪ್ತ್ಯೇ ।

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಯದ್ವಾ ಮರುತ್ಸು ಮನ್ದಸೇ ಸಮಿನ್ದುಭಿಃ ॥ ೪.೩೮೪ ॥

೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
ಯತ್ - ಸೋಮಂ - ಇನ್ದ್ರ - ವಿಷ್ಣವಿ । ಯತ್ - ವಾ - ಘ - ತ್ರಿತೇ - ಆ

೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಪ್ತ್ಯೇ ॥ ಯತ್ - ವಾ - ಮರುತ್ಸು - ಮನ್ದಸೇ - ಸಂ - ಇನ್ದುಭಿಃ ॥ ೪.೩೮೪ ॥

ತ್ರೈತಮ್ ತ್ರೈತಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ । ಚತುರ್ಣಾಂ ತ್ರಿತ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೪ ೫ ೧ ೦ ೦
೩೮೪.೧. ಯತ್ಸೋಮಮಿನ್ದ್ರವಿಷ್ಣಾವೀ ॥ ಯದ್ವಾಘತ್ರಿತಆಪ್ತಿ

೨ ೦ ೧ ೫
ಯಾಇ ॥ ಯದ್ವಾಮರುತ್ಸುಮಽಽನ್ದಾಸೋಽ೨೩೪ಹಾ

೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೨ ೧ ೩ ೧
ಇ ॥ಸಾಽ೨ಮಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಏಽ೩ । ದುಭೀಽ೨೩

೧ ೧
೪೫: ॥ ದೀ - ೬ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೫ । ಕು । ೧ । ೬೬೪ ॥

೪ ೦ ೪ ೨ ೧೧
೩೮೪.೨. ಯತ್ಸೋಮಮಾಽ೫ಇನ್ದ್ರವಿಷ್ಣವಾಇ ॥ ಯದ್ವಾಘಾತ್ರಿತ

೦ — ೧ ೨ ೧೧ — ೧
ಆಪ್ತಾಽ೨ಯಾಇ ॥ ಯದ್ವಾಮಾಽ೨ರುತ್ಸುಮಾ ॥ ದಾಸಾ

೨ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೨ ೩
ಯೇಽ೩ । ಸಾಽ೨ಮಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ದೂಽ೨೩೪

೫
ಭೀಃ ॥ ದೀ - ೬ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೬ । ಕೂ । ೨ । ೬೬೪ ॥

೩೮೪.೩. ೫೦ ೦ ೦ ೧ ^ ೩ ೫೦
ಹಾಓಹಾಯತ್ಸ್ತೋಮಮಾ ॥ ದ್ರಾಽ೨ವಾಽ೨೩೪೫

೦ ೩ ೫ ೧ ೨ರ ೧೨ರ
ಹೋವಾ ॥ ಷ್ಣಾಽ೨೩೪ವೀ । ಯದ್ವಾಽ೨ಘತ್ರಿತಆಽ೨

೧೦ ೦ ೧ ೨ —
ಪ್ತಿಯೇ । ಯದ್ವಾಮರುತ್ಸುಮಾಽ೨೩ಹೋ । ದಸಾಽ೨

೧ ೧ ೨ ೨ ೩
ಇ ॥ ಸಮಾಽ೨೩ಹೋಯೇಽ೩ ॥ ದುಭಿರೋಽ೨೩೪೫

ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೫ । ಭು । ೩ । ೬೬೫ ॥

೩೮೪.೪. ೩೦ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ೦
ಔಹೋಽ೩೧ಇ । ಔಽ೨ಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಯತ್ಸ್ತೋಮ

೪ ೨ ೩ ೫ ೩೦ ೨ ^
ಮೀಽ೩ನ್ದ್ರಾಽ೩ವಿಷ್ಣವಾಇ ॥ ಔಹೋಽ೧ಇ । ಔಽ೨

೩ ೫ ೨ ೦ ೪ ೨೦ ೩ ೫
ಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಯದ್ವಾಘತ್ರೀಽ೩ತಾಽ೩ಆಪ್ತಿಯಾ

೩೦ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ೦
ಇ । ಔಹೋಽ೩೧ಇ ॥ ಔಽ೨ಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಯದ್ವಾ

೪ ೨ ೩ ೫ ೩೦ ೨ ^
ಮರೂಽ೩ತ್ಸೂಽ೩ಮನ್ದಸಾಇ ॥ ಔಹೋಽ೩೧ಇ । ಔಽ೨

೩ ೧ ೩ ೧೧೧
ಹೋಽ೨೩೪೫ವಾಽ೬೫೬ ॥ ಸಮಿನ್ದುಭೀಽ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೯ । ಠೋ । ೪ । ೬೬೬ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ವಿಷ್ಣವಿಷ್ಣೌ** ಸೋಮಪಾನಾರ್ಥಮಾಗತೇ ಸತಿ ಅನ್ಯದೀಯೇ ಯಾಗೇ ಸೋಮಂ **ಯದು** ಯದಿ ತೇನ ವಿಷ್ಣುನಾಸಾರ್ದ್ಧಂ ಪಿಬಸಿ । ಯದ್ವಾ ಯದಿ ವಾ **ಆಪ್ತ್ಯೇ** ಅಪಾಂಪುತ್ರೇ **ತ್ರಿತೇ** ಏತತ್ಸಂಜ್ಞಕೇ ರಾಜರ್ಷೇ ಯಜಮಾನೇ ಸೋಮಂ ಪಿಬಸಿ **ಘೇ**ತಿಪೂರಣಂ **ಯದ್ವಾ** ಯದಿ ಚ **ಮರುತ್ಸು** ಚ ಸೋಮಪಾನಾಯಾಗತೇಷು ಅನ್ಯದೀಯೇ ಯಜ್ಞೇ **ಮನ್ದಸೇ** ಮಾದ್ಯಸಿ ತಥಾಪ್ಯಸ್ಮದೀಯೈರೇವ **ಇನ್ದುಭಿಃ** ಸೋಮ್ಯೈಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಮಾದ್ಯ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! **ವಿಷ್ಣವಿ** ವಿಷ್ಣುವು ನಿನ್ನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಾಗ ವಿಷ್ಣು ಬಂದ ನಂತರ ನಡೆಯುವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದ, **ಯತ್** ಯಾವ ಪ್ರಕಾರ, **ಸೋಮಂ** ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡುವಂತೆ, **ಯದ್ವಾ** ಅಥವಾ, **ಆಪ್ತ್ಯೇತ್ರಿತೇ** ಉದಕ ಪುತ್ರನಾದ, ಆಪ್ತಿ ಋಷಿಯ ಪುತ್ರನಾದ ತ್ರಿತನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡುವಂತೆ, ಆಪ್ತರಾದ ಯೋಗಿಗಳು, ಇಡಾ - ಪಿಂಗಳಾ ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಡಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅಮೃತಪಾನ ಮಾಡುವಂತೆ, **ಮರುತು** ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರಾದ ಮರುತ್ತುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿ, **ಮನ್ದಸೇ** - ತೃಪ್ತಿ, ಸಂತೋಷವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ, **ಇನ್ದುಭಿಃ** ನಾವು ನೆರವೇರಿಸುವ ಸೋಮ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಸೋಮವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ, **ಸಮ್** ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಂತೋಷಪಡು.

ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ! ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನಾದ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ತ್ರಿತನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತನಾದಂತೆ, ಸಾಧಕರಾದ ಯೋಗಿಗಳು ಸುಷುಮ್ನಾದಿ ನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಅಮೃತವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಆನಂದಿಸುವಂತೆ, ನಿನ್ನ ಸಂಗಡಿಗರಾದ ಮರುತ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿ ತೃಪ್ತನಾಗುವಂತೆ, ನಾವು ನೆರವೇರಿಸುವ ಸೋಮಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಸೋಮವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ತೃಪ್ತನಾಗು, ಆನಂದಿತನಾಗು.

ದೇವೇಂದ್ರ! ವಿಷ್ಣುವ್ರೊಡನೆ ತ್ರಿತನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ
ಸೋಮಮಂ ಸವಿದು ನೀಂ ಸಂತುಷ್ಟಿಯಾಂತ ಪಾಂಗಿಂ ।
ಸಾಧಕಸುಷುಮ್ನೆಯೊಳ್ ಸುಧೆಯನೀಂಟುತೆ ಮೋದದಿಂ
ಮರುತರೊಡನೆಮ್ಮ ಸವದೊಳ್ ಸಂದು ಸವಿವುದೊಲವಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೮೫

ವಿಶ್ವಮನಾ ವೈಯಶ್ವಃ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ -೨ ೩ ೧ ೨
ಏದು ಮಧೋರ್ಮದಿನ್ತರಂ ಸಿಞ್ಚಾಧ್ವರ್ಯೋ ಅನ್ಧಸಃ ।

೩ ೨u ೩ ೧ ೨ ೦ ೩ ೧ ೨
ಏವಾ ಹಿ ವೀರ ಸ್ತವತೇ ಸದಾವೃಧಃ ॥ *೫.೩೮೫ ॥*

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಆ - ಇತ್ - ಉ - ಮಧೋಃ - ಮದಿನ್ತರಮ್ । ಸಿಞ್ಚ - ಅಧ್ವರ್ಯೋ -

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಅನ್ಧಸಃ ॥ ಏವ - ಹಿ - ವೀರಃ - ಸ್ತವತೇ - ಸದಾವೃಧಃ - ಸದಾ - ವೃಧಃ ॥

ಸುರಾಧಸಮ್ । ಸುರಾಧಸ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೦ ೪ ೫೦ ೩ ೨ ^ ೩ ೫ ೨
೩೮೫.೧. ಏದುಮಧೋಃ । ಮದಾ೩೨ಇನ್ತಾ೨೩೪ರಾಮ್ ॥ ಸಿ

೧೦ ೦ ^ ೩ ೫ ೨೦ ೧೦
ಞ್ಚಾಧ್ವರ್ಯೋಅನ್ಧಸಾ೨: । ಧಾ೨೩೪ಸಾಃ ॥ ಏವಾ

೦ ^ ೩ ೫ ೩ ೨ ೪
ಹಿವೀರಸ್ತವತಾ೨ಇ । ವಾ೨೩೪ತಾಇ ॥ ಸದಾ೩ವಾ೨

ಶಿದ್ಧಾರ್ಽಽಶಿಽಃ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೯ । ಛೋ । ಶಿ । ೬೬೭ ॥

ಪ್ರೆರಾಧಸಮ್ । ಪ್ರರಾಧಸ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩೮೫.೨. ಏದುಮಧೌಹೋಽಶಿರ್ಮದಿನ್ತರಾಮ್ ॥ಸಿಇಸ್ಹಾಹೋ

ಽ೨ಇ । ಅಧ್ವರ್ಯೋ ಽಅನ್ಧಾಸಾಽ೨: ॥ ಆಇವಾಽ೧ಹಿವೀ

ಽ೨ ॥ ರಾಽ೨ಸ್ತವತಾಇ । ಸದಾವೃ । ಧಾ । ಔಽ೩ಹೋವಾ ।

ಹೋಽಶಿಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೭ । ಣೀ । ೬ । ೬೬೮ ॥

ಹೇ ಅಧ್ವರ್ಯೋ! ಅಧ್ವರಸ್ಯನೇತಃ ಋತ್ವಿಕ್ **ಮಧೋಃ** ಮದಕರಸ್ಯ **ಅನ್ಧಸಃ** ಸೋಮಲಕ್ಷಣಸ್ಯಾನ್ನಸ್ಯ **ಮದಿನ್ತರಮ್** ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಮಾರಯಿತೃತಮಂ ಸೋಮರಸಮೇವ **ಆಸಿಂಚ** ಇನ್ದ್ರಾರ್ಥಮಭಿಕ್ಷರ - ಇತ್ಯವಧಾರಣೇ **ವೀರಃ** ಸಮರ್ಥಃ **ಸದಾವೃಧಃ** ಸರ್ವದಾ ಹವಿರ್ಭಿರ್ವರ್ದ್ಧನೀಯಃ । ಯದ್ವಾ ಸರ್ವದಾ ಸ್ವಬಲಸ್ಯ ವರ್ದ್ಧಕೋಽಯಮೇವೇನ್ದ್ರಃ **ಸ್ತವತೇಹಿ** ಸ್ತೋತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಾದಿಭಿಃ ಸ್ತೂಯತೇ ಖಲು ಸ್ತುತಾವೇಂದ್ರಾಯ ಸೋಮೇದಾತವ್ಯಃ ತಸ್ಮಾದಾಸಿಂಚೇತಿ ಸಮನ್ವಯಃ ॥

ಅಧ್ವರ್ಯೋ ಅಧ್ವರ್ಯು ಋತ್ವಿಜರೇ!, **ವೀರಃ** ಮಹಾಶಕ್ತಿವಂತನೂ, ಸಮರ್ಥನೂ, **ಸದಾವೃಧಃ** ಯಾವಾಗಲೂ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ವೃದ್ಧಿ

ಹೊಂದುತ್ತಿರುವವನೂ ಆದ, ಏವ ಈ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನೇ, ಸ್ತವತೇಹಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನಷ್ಟೆ, ಇಂತಹ ಇನ್ದ್ರನಿಗಾಗಿ, **ಮಧೋಃ ಅನ್ಧಸಃ** ಮದಕಾರಿ ಯಾದ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಸೋಮದ, **ಮದಿನ್ತರಮ್** ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಹರ್ಷಜನಕವಾದ ರಸವನ್ನು, **ಆಸಿಂಚ** ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಅರ್ಪಿಸಿ.

ಹವಿಸ್ಸುಗಳ ಅರ್ಪಣೆಯಿಂದ ಸದಾ ವೃದ್ಧಿಸುವವನೂ ಮಹಾಸಮರ್ಥನೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಪ್ರಸನ್ನದಾಯಕವಾದ ಹರ್ಷಜನಕವಾದ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ಸೋಮವನ್ನು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಅರ್ಪಿಸಿರಿ.

ಹವಿಗಳಿಂ ವರ್ಧಿಪಂ; ಸರ್ವದಾ ಸಂಸ್ತುತಬಲಂ
ತಾನೆನಿಪ ಪಾಕಶಾಸನನಿಂದ್ರನಾತನೆಂದುಂ ।
ಸಂತಸಂಬಡುಗೆ; ಅವನೊಲಿದ ಸೋಮಾಹುತಿಗಳಂ
ವಿಧ್ಯುಕ್ತಮೆನೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ ಭಜಿಸಿಂ ಜನ್ನದೊಳ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೮೬

ವಿಶ್ವಮನಾ ವೈಯಶ್ವಃ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ವಿನ್ದುಮಿನ್ದ್ರಾಯ ಸಿಞ್ಚತ ಪಿಬಾತಿ ಸೋಮ್ಯಂ ಮಧು ।

೧ ೨ರ ೩ ೨
ಪ್ರ ರಾಧಾಂಸಿ ಚೋದಯತೇ ಮಹಿತ್ವನಾ ॥ ೬. ೩೮೬ ॥

೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಆ - ಇನ್ದುಂ - ಇನ್ದ್ರಾಯ - ಸಿಞ್ಚತ । ಪಿಬಾತಿ - ಸೋಮ್ಯಂ - ಮಧು ॥ ಪ್ರ -

೧ ೨೦ ೩ ೨
ರಾಧಾ ँ ಸಿ - ಚೋದಯತೇ - ಮಹಿತ್ವನಾ ॥ ೬.೩೮೬ ॥

ವಿಕಲ್ಪಮಾರುತಮ್ । ಮರುತ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೪ ೨ ೪ ೫ ೧ ೨ಃ
೩೮೬.೧. ಏऽಹಿನ್ದುಮಿ । ದ್ರಾऽಇಯಾऽಇಸಿಞ್ಚತಾ ॥ ಪಿಬಾऽ೨ತಿ

೦ ೧ ೨ ೧೦ ೨ ೧೦
ಸೋಮ್ಯಂಮಧು । ಪ್ರರಾಧಾऽ೨ಇँ ಸೀ ॥ ಚೋದ

೨ ೨ ೧ ೨ ೪ ೫ ೪
ಯತಾಇಮಾऽಇಹೀ ॥ ತ್ವನಾ । ಔऽಇಹೋವಾ । ಹೋऽ

೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೨ । ಧಾ । ೭ । ೬೬೯ ॥

ಹೇ ಋತ್ವಿಜಃ! **ಇನ್ದುಃ** ಸ್ಪಂದನಶೀಲಂ ಸೋಮಮ್ **ಇನ್ದ್ರಾಯ** ಇನ್ದ್ರಾರ್ಥಮ್ **ಆಸಿಞ್ಚತ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಪ್ರತ್ಯಾಕ್ಷಾರಯತ ಆಶ್ರಯಣ ದ್ರವ್ಯೇಣ ಸೇಚನಂ ಕುರುತ ತಮಭಿಷುಣುತೇತ್ಯರ್ಥಃ । ತತಃ **ಸೋಮ್ಯ** ಸೋಮಮಯಂ **ಮಧು** ಮದಕರಂ ಸೋಮರಸಂ **ಪಿಬಾತಿ** ಪಿಬತು ಪೀತ್ವಾ ಚ ಸ ಇನ್ದ್ರಃ **ಮಹಿತ್ವಾನಾ** ಸ್ವಮಹತ್ವೇನೈವ **ರಾಧಾಂಸಿ** ಅನ್ನಾನಿ ಸ್ತೋತೃಭ್ಯಃ **ಪ್ರಚೋದಯತೇ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಚೋದಯತು ॥

ಇನ್ದುಂ - ಸೋಮೋ ವಾ ಇನ್ದುಃ - ಶ.೨.೨.೩.೨೩. ॥ ಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತಿರುವ ಸೋಮರಸವನ್ನು **ಇನ್ದ್ರಾಯ** ಇನ್ದ್ರನಿಗಾಗಿ, **ಆಸಿಂಚತ** ಗ್ರಹ

ಚಮಸಾದಿ ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯಣ ದ್ರವ್ಯಗಳೊಡನೆ ಬೆರಸಿ ತುಂಬಿಸಿ ತುಂಬಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಿ, **ಸೋಮ್ಯಮ್** ಸೋಮಮಯವಾದ, **ಮಧುಮ್** ಮಧುಸದೃಶವಾದ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಪಿಬಾತಿ** ಪಾನಮಾಡಲಿ, **ಮಹಿತ್ವನಾ** ತನ್ನ ಮಹಿಮೋಪೇತವಾದ, **ರಾಧಾಂಸಿ** ಭೋಗ ಸಂಕೇತವಾದ ಧನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನೂ, **ಪ್ರಚೋದಯತೇ** ಸ್ತುತಿಕರ್ತರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆಶ್ರಯಣ ದ್ರವ್ಯಗಳೊಡನೆ ಬೆರೆಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ ಮಧುಸದೃಶವಾದ ಆನಂದದಾಯಕವಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಗ್ರಹ ಚಮಸಾದಿ ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಂಬಿ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿ. ಈ ಸೋಮಪಾನದಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಿ ಆನಂದಗೊಂಡು ತನ್ನ ಮಹಿಮೋಪೇತವಾದ ಧನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ತೋತ್ರಕರ್ತೃಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಆಶ್ರಯಣಸಂಭಾರಸಂಗತಂ ಮಧುಸಮಾನಂ
ಮೋದಕಾರಸೋಮಮಂ ಗ್ರಹಚಮಸದೊಳ್ ತುಂಬುತುಂ ।
ಅರ್ಪಿಸಿಮ್ ಮಘವಂಗಮೀ ಪಾನದಿಂದೆ ದೇವಂ
ತೃಪ್ತನೆನೆ ನೀಳ್ವನನ್ನಾದ್ಯಖಿಲಸಂಪದಗಳಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೮೭

ವಿಶ್ವಮನಾ ವೈಯಶ್ವಃ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಏತೋನ್ವಿಂದ್ರ೨ಂ ಸ್ತವಾಮ ಸಖಾಯಃ ಸ್ತೋಮ್ಯಂ ನರಮ್ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ು ೩ ೨
ಕೃಷ್ಟೀರ್ಯೋ ವಿಶ್ವಾ ಅಭ್ಯಸ್ತ್ಯೇಕ ಇತ್ ॥ ೭.೩೮೭ ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಆ - ಇತ್ - ಉ - ನು - ಇನ್ದ್ರಮ್ - ಸ್ತವಾಮ । ಸಖಾಯಃ - ಸ - ಖಾಯಃ

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
- ಸ್ತೋಮ್ಯಂ - ನರಮ್ ॥ ಕೃಷ್ಟೀಃ - ಯಃ - ವಿಶ್ವಾಃ - ಅಭ್ಯಸ್ತಿ - ಅಭಿ - ಅಸ್ತಿ -

೧ ೨೦
ಏಕಃ - ಇತ್ ॥ ೭.೩೮೭ ॥

ವೈಶ್ವಮನಸಮ್ । ವಿಶ್ವಮನಾ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫೦ ೦ ೫ ೧ ೨೦ ೧ ^
೩೮೭.೧. ಏತೋನ್ವಿಂದ್ರꣳ ಸ್ತವಾಽ೬ಮಾ ॥ ಸಾಖಾಯಸ್ತೋಽ೨ ।

೩ ೨ ೧ ೦ ೨೧೦ ೦ ೨೦ ೧
ಮಿಯಾಽ೩೪೫ಮ್ । ನರಮಾಕೃಷ್ಟೀರ್ಯೋವಿಶ್ವಾಅ

೨ ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦
ಭಿ ॥ ಆ । ಸ್ತಿಯಾಯೇ ॥ ಕಾಈಽ೨ದಾಽ೨೩೪ಔಹೋ

೩ ೧೧೧
ವಾ ॥ ಊಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೪ । ದೀ - ೯ । ೮ । ೯೭೦ ॥

ಹೇ **ಸಖಾಯ!** ಸಮಾನಖ್ಯಾನಾಮಿತ್ರಭೂತಾ ಋತ್ವಿಜಃ! **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಮ್ **ಏತೋ** ಆಗಚ್ಛತೈವ । ಕಿಮರ್ಥಂ? ತದಾಹ **ಸ್ತೋಮ್ಯಂ** ಸ್ತೋಮಾರ್ಹಂ **ನರಂ** ಸರ್ವಸ್ಯ ನೇತಾರಂ **ತಮ್ ಇನ್ದ್ರಂ ಸ್ತವಾಮ** ಸ್ತೋತ್ರಂ ಕರವಾಮ

। ಯ ಇನ್ದ್ರಃ ಇತ್ ಏಕ ಇತ್ ಏಕಾಕೀ ಅಸಹಾಯ ಏವ ಸನ್ **ವಿಶ್ವಾಃ** ಸರ್ವಾಃ **ಕೃಷ್ಟೀಃ** ಶತ್ರು ಸೇನಾಃ **ಅಭ್ಯಸ್ತಿ** ಅಭಿಭವತಿ ತಮ್ ಸ್ತವಾಮೇತಿಶೇಷಃ ॥

ಸಖಾಯಃ ಮಿತ್ರರಾದ ಋತ್ವಿಜರೇ, ಉಪಾಸಕರೇ. **ಏತೋ** ನು ಬೇಗ ಬೇಗ ದಯಮಾಡಿ ಬನ್ನಿ, **ಸ್ತೋಮ್ಯಮ್** ಸ್ತುತಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನೂ, **ನರಮ್** ನರಾಕಾರನೂ ಮಾನವರ ಮುಂದಾಳೂ ಆಗಿರುವ, **ಯಃ** ಈ ಇನ್ದ್ರನು. **ಏಕಮ್** ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ, **ವಿಶ್ವಾಃ** ಸಮಸ್ತ, **ಕೃಷ್ಟೀಃ** ಕೃಷ್ಟಯ ಮನುಷ್ಯನಾಮ ಕರ್ಮವನ್ತೋ ಭವನ್ತಿ - ನಿರು.೧೦.೨೨, ಕರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತರಾದ ಮಾನವರನ್ನು, ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನು, **ಅಭ್ಯಸ್ತಿ** ಕರ್ಮ ಫಲವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಲು ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ, ಸೋಲಿಸುತ್ತಾನೆ, ಇಂತಹ, **ಇನ್ದ್ರಂ** ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು, **ಸ್ತವಾಮ** ಸ್ತುತಿಸೋಣ.

ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನೂ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಅನ್ಯರ ಸಹಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಸೋಲಿಸುವವನೂ, ಕರ್ಮಫಲವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಲು ಕರ್ಮಪ್ರವೃತ್ತರಾದ ಸಮಸ್ತರನ್ನೂ ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನೂ ನರಾಕಾರನಾಗಿ ಎಲ್ಲರ ಮುಂದಾಳಾಗಿರುವವನೂ ಪೂಜಾರ್ಹನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಿತ್ರರಾದ ಸಮಸ್ತ ಋತ್ವಿಜರೂ ಉಪಾಸಕರೂ ತಡಮಾಡದೆ ಬೇಗಬೇಗ ದಯಮಾಡಿ ಸ್ತುತಿಸಿ.

ಅಸಹಾಯಜಿಷ್ಣುವಂ ಕರ್ಮದಧ್ಯಕ್ಷನಂ ನೀಮ್
ಮಾನುಷಾಕೃತಿಯಾಂತು ಮನುಜರಂ ನಡಸುವವನಂ ।
ಪೂಜಾರ್ಹನಂ ಪುರಂದರನಂ ಸಮಸ್ತರೊಲ್ದು
ಕೂಡಿ ನುತಿಸಿಂ ತಳುವದೆಯೆ ಜನ್ನಿಗರೆ! ಭಜಿಸಿರಯ್! ॥

ಋಕ್ - ೩೮೮

ನೃಮೇಧ ಆಙ್ಗಿರಸಃ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಇನ್ದ್ರಾಯ ಸಾಮ ಗಾಯತ ವಿಪ್ರಾಯ ಬೃಹತೇ ಬೃಹತ್ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಬ್ರಹ್ಮಕೃತೇ ವಿಪಶ್ಚಿತೇ ಪನಸ್ಯವೇ ॥ ೮. ೩೮೮ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ಇನ್ದ್ರಾಯ - ಸಾಮ - ಗಾಯತ । ವಿಪ್ರಾಯ - ವಿ - ಪ್ರಾಯ - ಬೃಹತೇ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಬೃಹತ್ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಕೃತೇ - ಬ್ರಹ್ಮ - ಕೃತೇ - ವಿಪಶ್ಚಿತೇ - ವಿಪಃ - ಚಿತೇ -

೩ ೧ ೨
ಪನಸ್ಯವೇ ॥ ೮. ೩೮೮ ॥

ಸೌಮಿತ್ರಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಸುಮಿತ್ರ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೧ ೦ ೨ ೧ ೨
೩೮೮.೧. ಇನ್ದ್ರಾಯಸಾ ॥ ಮಾಗಾಯತ । ವಾಇಪ್ರಾऽ೧ಯಾಬ್ಱಾ

— ೧ ೦ ೨ ೧ ೪ — ೧
ऽ೨ । ಹಾತೇಬೃಹತ್ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಕೃತೇऽ೨ ॥ ವಿಪಾऽ೨೩ಃ ।

೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೨ ೧ ೧೧೧
ಚಾऽ೨ಇತಾऽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಪನಸ್ಯವೇऽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೫ । ಋ । ೯ । ೬೭೧ ॥

೩ ೨ ೦ ೫೦ ೫ ೧ ೨೦
೩೮೮.೨. ಇನ್ದ್ರಾಽ೩೪ । ಯಸಾಮ । ಗಾಯಾಽ೬ತಾ ॥ ವಾಇಪ್ರಾ

೧ ^ ೩ ೨ ೩ ೫ ೨ ೧
ಯಬ್ಬ್ರಾಽ೨ । ಹತಾಽ೩೪೫ಇ । ಬ್ರ್ಯಾಽ೨೩೪ಹಾತ್ । ಬ್ರಹ್ಮಕೃ

ಎಂ ೧ ಎಂ ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೫೦
ತೇಽ೨ವಿಪಶ್ಚಿತೇಽ೨ ॥ ಓಯೇಽ೩ । ಪಾಽ೨ನಾಽ೨೩೪ಔ

೦ ೩ ೫
ಹೋವಾ ॥ ಸ್ಯಾಽ೨೩೪ವೇ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೪ । ಞೀ । ೧೦ । ೬೭೨ ॥

೨೦ ೧೦ ೨ ೪ ೨
೩೮೮.೩. ಔಹೌಹೋಇ । ಔಽ೩ಹೋಽ೩ಇ । ಓಽ೩೨೩೪೫ವಾಽ

೧ ಎಂ ೧೦ ೨೦ ೧ ಎಂ
೬೫೬ । ಇನ್ದ್ರಾಽ೨ಯಸಾಮಗಾಯತ ॥ ವಿಪ್ರಾಽ೨ಯಬೃ

೧೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ಎಂ ೧ ಎಂ ೦ ೧೦
ಹತೇಬೃಹತ್ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಕೃತೇಽ೨ವಿಪಶ್ಚಿತೇಽ೨ ॥ ಔಹೌ

೨ ೪ ೨
ಹೋಇ । ಔಽ೩ಹೋಽ೩ಇ । ಓಽ೩೨೩೪೫ವಾಽ೬೫೬ ॥

೨ ೨ ೧ ೧೧೧
ಏಽ೩ । ಪನಸ್ಯವೇಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೫ । ಕು । ೧೧ । ೬೭೩ ॥

ಹೇ ಉದ್ಗಾತಾರಃ **ವಿಪ್ರಾಯ** ಮೇಧಾವಿನೇ **ಬೃಹತೇ** ಮಹತೇ **ಬ್ರಹ್ಮಕೃತೇ** ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಅನ್ನಸ್ಯಕರ್ತ್ರೇ **ವಿಪಶ್ಚಿತೇ** ವಿದುಷೇ **ಪನಸ್ಯವೇ** ಸ್ತುತಿಮಿಚ್ಛತೇ ಇನ್ದ್ರಾಯ **ಬೃಹತ್** ಬೃಹನ್ನಾಮಕಂ ಸಾಮ **ಗಾಯತ** ಪಠತ ॥

ಉದ್ಗಾತೃಗಣವೆಂದು ಹೆಸರಿಸಿರುವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತೋತೃ ಉದ್ಗಾತೃ ಆದಿ ಹೆಸರಿನ ಸಾಮಗಾನ ಮಾಡುವ ಋತ್ವಿಜರೇ, ಬೃಹತ್ ಶರೀರದಿಂದಲೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ ಮಹತ್ಸ್ವರೂಪನೂ, ಬ್ರಹ್ಮಕೃತೇ ವೇದ ಕರ್ತೃವೂ, ವೃಷ್ಟ್ಯಾದಿಗಳ ಮೂಲಕ ಅನ್ನದ ಕರ್ತೃವೂ, ವಿಪಶ್ಚಿತೇ ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ, ವಿದ್ವಾಂಸನೂ, ವಿಪ್ರಾಯ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಮೇಧಾವಿಯೂ, ಪನಸ್ಯವೇ ಪೂಜ್ಯ ನೂ, ಸ್ತುತಿಪ್ರಿಯನೂ ಆಗಿರುವ, ಇನ್ದ್ರಾಯ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, ಬೃಹತೇ ಬೃಹತ್ಸಾಮವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸಾಮವನ್ನು, ಗಾಯತ ಗಾನಮಾಡಿ.

ಶರೀರದಿಂದಲೂ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಲೂ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ವೇದ ಕರ್ತೃವೂ ಅನ್ನದ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವವನೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಮೇಧಾವಿಯೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಸ್ತುತಿಪ್ರಿಯನೂ ಆಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಮವೇದದ ಋತ್ವಿಜರೇ ಬೃಹತ್ ಸಾಮವನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿ.

ಚಿತ್ರವಾಕ್ಕಾಯಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಸಮಾನನುಂ
ವೇದಕರ್ತಾರನುಂ ಸರ್ವಜ್ಞನುಂ ಪೂಜ್ಯನುಂ ।
ಅನ್ನದನುಮಪ್ಪ ಶಚಿಯೊಡೆಯನಂ ರಂಜಿಸಲ್ಕೆ
ಸಾಮಗರೆ ಪಾಡಿಮ್ ಬೃಹತ್ಸಾಮಮಂತ್ರಂಗಳಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೮೯

ಗೋತಮೋ ರಾಹೂಗಣಃ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ು ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯ ಏಕ ಇದ್ವಿದಯತೇ ವಸು ಮರ್ತಾಯ ದಾಶುಷೇ ।

೧ ೨ ೩ ೧೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಈಶಾನೋ ಅಪ್ರತಿಷ್ಕುತ ಇನ್ದ್ರೋ ಅಙ್ಗ ॥ ೯.೩೮೯ ॥

೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಯಃ - ಏಕಃ - ಇತ್ - ವಿದಯತೇ - ವಿ - ದಯತೇ । ವಸು - ಮರ್ತ್ಯಾಯ -

೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨
ದಾಶುಷೇ ॥ ಈಶಾನಃ - ಅಪ್ರತಿಷ್ಕುತಃ - ಅ - ಪ್ರತಿಷ್ಕುತಃ - ಇನ್ದ್ರಃ - ಅಂಗ ॥

ತ್ರೈಕಕುಭಾನಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಿಕಕುಬುಷ್ಣಿಗ್ವಸ್ವೀಶಾನೇನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೨ ೧
೩೮೯.೧. ಯಏಕಇದಿಹಾಹಾಉ ॥ ವಿದಯತಾಇ । ವಸುಮಾಽ೨೩

೨ ೧೦ ೦ ೦ ೨ ೦ ೧
ರ್ತ್ಯಾ । ಯದಾಶುಷಾಇ ॥ ಈಶಾನೋಽ೨೩ಆ ॥ ಪ್ರಾತಿ

೨ ೫ ೨ ೧
ಷ್ಕುತಾಽ೩೧ಉವಾಽ೨೩ । ಈಽ೨೩೪ನ್ದ್ರಾಃ । ಅಂಗಾ ।

೨ ೪ ೫ ೪
ಔಽ೩ಹೋವಾ । ಹೋಽ೩೪ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೯ । ಕೋ । ೧೨ । ೬೭೪ ॥

೩ ೫ ೩ ೫ ೨ ^ ೩
೩೮೯.೨. ಯಾಽ೨೩೪ಏ । ಕಾಽ೨೩೪ಈತ್ ॥ ವೀದಾಯಾಽ೨೩೪

೫ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨^ ೩
ತಾಇ । ವಾಸುಮರ್ತ್ಯಾಽ೨೩ಹಾಽ೩ । ಯಾದಾಶೂಽ೨೩

೫ ೧ ೨ರ ೦ ೧ ೨ ^ ೩
೪ಷಾಇ । ಆಇಶಾನೋಽಅ । ಪ್ರತಾಽ೨೩ಹಾಇ ॥ ಷ್ಕೂಽ೨

೫ ೧ ೨೦ ೧ ^ ೩ ೫೦೦
೩ಳತಾಃ ॥ ಆಇನ್ದ್ರೋಅ । ಗಾಽ೨ । ಯಾಽ೨೩ಳಔಹೋ

೩ ೫
ವಾ ॥ ಈಽ೨೩ಳನ್ದ್ರಾಃ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೧೩ । ಫಿ । ೧೩ । ೬೭೫ ॥

೫೦ ೦ ೫ ೧ ೨
೩೮೯.೩. ಯಏಕಇದ್ವಿದಾಯಾಽ೬ತಾಇ ॥ ವಾಸುಮರ್ತ್ತಾಯಾಽ೩

೨ ` ೧ ೩ ೫ ೧ ೨೦ ೦ ೧ ೨
ದಾ । ಹುಮ್ । ಶೂಽ೨೩ಳಷಾಇ । ಆಇಶಾನೋಅಪ್ರತಿ

೧ ೨೦ ೩೦ ೨ ೧ ೩ ೫
ಷ್ಕುತಃ । ಆಇಶಾ । ನೋಅಪ್ರತಾಇ ॥ ಷ್ಕೂಽ೨೩ಳತಾಃ ॥

೧ ೨೦ ೧ ^ ೩ ೫೦೦ ೩
ಆಇನ್ದ್ರೋಅ । ಗಾಽ೨ । ಯಾಽ೨೩ಳಔಹೋವಾ ॥ ಈಽ

೫
೨೩ಳನ್ದ್ರಾಃ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೧೬ । ಧೂ । ೧೪ । ೬೭೬ ॥

ಯಃ ಇನ್ದ್ರಃ **ಏಕ ಇತ್** ಏಕ ಏವ **ದಾಶುಷೇ** ಹವಿರ್ದತ್ತವತೇ **ಮರ್ತ್ತಾಯ** ಮನುಷ್ಯಾಯ ಯಜಮಾನಾಯ **ವಸು** ಧನಂ **ವಿದಯತೇ** ವಿಶೇಷೇಣ ದದಾತಿ । **ಅಂಗೇತಿ** ಕ್ಷಿಪ್ರನಾಮ **ಅಪ್ರತಿಷ್ಕುತಃ** ಪರೈರಪ್ರತಿಶಬ್ದಿತಃ ಪ್ರತಿಕೂಲ ಶಬ್ದರಹಿತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಏವಂ ಭೂತಃ ಸ **ಇನ್ದ್ರಃ** ಕ್ಷಿಪ್ರಮ್ **ಈಶಾನಃ** ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಸ್ವಾಮೀ ಭವತಿ ॥

ದಾಶುಷೇ ಮರ್ತ್ಯಾಯ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವ ಮಾನವ ಮಾತ್ರನಿಗೆ ಅಥವಾ ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನನಿಗೆ, ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರನಿಗೆ, **ಅಂಗ** ಕೂಡಲೇ ನಿಧಾನಮಾಡದೆ, **ವಸು ವಿದಯತೇ** ಧನವನ್ನು ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು, **ಅಪ್ರತಿಷ್ಕುತಃ** ಯುದ್ಧಾದಿ ಸಮಸ್ತಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನೇ ವಿರೋಧವನ್ನೇ ಎದುರಿಸುವವರನ್ನೇ ಕಾಣದ, **ಯಃ ಏಕ ಇತ್ ಇನ್ದ್ರಃ ಈಶಾನಃ** ಏಕಾಕಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನೊಬ್ಬನೇ ಜಗತ್ತಿನ ಒಡೆಯನು.

ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವ ಯಜಮಾನನಿಗೂ ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನ ನೀಡುವ ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರನಿಗೂ ನಿಧಾನ ಮಾಡದೆ ಕೂಡಲೇ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ವಿಶಿಷ್ಟರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಯುದ್ಧಾದಿ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲೂ ವಿರೋಧಿಸುವವರನ್ನೇ ಕಾಣದವನೂ ಆದ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೊಬ್ಬನೇ ಜಗತ್ತಿನ ಒಡೆಯನು.

ಆಹುತಿಪ ಯಾಜಿಗಂ ಸುವದಾನ್ಯಮಾನವಂಗಂ
ತಳುವದೆಯೆ ಕಾಮಿತವನತಿವಿಪುಲರುಚಿರವಿಧಿಯಿಂ ।
ನೀಳ್ಪನುಂ; ನಿತ್ಯರಣಜಯಶಾಲಿಯುಂ ಓರ್ವನೇ
ಅವಿರೋಧಿಮಘವಂತನಾತನೇ ಲೋಕನಾಥಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೯೦

ವಿಶ್ವಮನಾ ವೈಯಶ್ವಃ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಸಖಾಯ ಆ ಶಿಷಾಮಹೇ ಬ್ರಹ್ಮೇನ್ದ್ರಾಯ ವಜ್ರಿಣೇ ।

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸ್ತುಷ ಊ ಷು ವೋ ನೃತಮಾಯ ಧೃಷ್ಣವೇ ॥ ೧೦.೩೯೦ ॥

ಸ್ವ - ೧೦ । ಉ - ೪ । ಧಾ - ೬೨ । ಖಾ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಸಖಾಯಃ - ಸ - ಖಾಯಃ - ಆ - ಶಿಷಾಮಹೇ । ಬ್ರಹ್ಮ - ಇನ್ದ್ರಾಯ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ವಜ್ರಿಣೇ ॥ ಸ್ತುಷೇ - ಉ - ಸು - ವಃ - ನೃತಮಾಯ - ಧೃಷ್ಣವೇ ॥

ಆ - ೪೪ । ಅ - ೧೪ । ಪ - ೧೪೯ । ಧೋ । ದ - ೧೦ ॥

ದಶತಿ - ೫ । ಖಣ್ಡ - ೪ ॥ ಇತಿ ದಶಮೀ ದಶತಿಃ ॥೧೦ ॥ ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ ॥೪ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥಸ್ ಪ್ರಪಾಠಕಃ

ಇತಿ ಚತುರ್ಥ ಪ್ರಪಾಠಕೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽರ್ಧಃ ಚತುರ್ಥಃ ಪ್ರಪಾಠಕಶ್ಚ ಸಮಾಪ್ತಃ ॥

ಔಕ್ಷ್ಣೋರನ್ಧ್ರಾಣಿ ಸಿಯಾನಾನಿ ವಾ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಮುಕ್ಷ್ಣೋರನ್ಧ್ರೋ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೩ ೨ ೪ ೫ ೧ ೨
೩೯೦.೧. ಸಖಾಯಆಹಾಉ ॥ ಶಿಷಾऽ೩ಮಹೇಹಾಉ । ಬ್ರಹ್ಮಾऽ

೪ ೫ ೨ ೧ ೨
೩ಇನ್ದ್ರಾಹಾಉ । ಯವಜ್ರಿಣಾಇ । ಸ್ತೂಷಊಷೂऽ೩

೨ ೧ ೩ ೨ ೧ ೧
ಹಾಇ । ವೋನೃತಮಾऽ೨೩ಹಾ ॥ ಯಧಾऽ೨೩ ॥ ಷ್ಣಾऽ

^ ೩ ೫೦ ೦ ೩ ೫
೨ವಾऽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಊऽ೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೯ । ಧ್ವೋ । ೧೫ । ೬೭೭ ॥

೪ ೫೦ ೪೦ ೫ ೦ ೪ ೫ ೦ ೦
೩೯೦.೨. ಸಖಾಯಆಶಿಷಾಮ । ಹಾಇ । ಬ್ರಹ್ಮೇನ್ದ್ರಾಯವಜ್ರಿ

೪ ೫ ೧ ೨ ೨ ೧ ೨ ೨
ಣೋವಾ ॥ ಆಇತೀಽ೩ವಾಽ೩ । ಹೋವಾಽ೩ಹಾಽ೩ ।

೨^ ೩ ೨೦ ೧ ೫ ೧
ಹಾಇ । ಸ್ತುಷಊಷೂಽ೨೩೪ । ವೋಹೋಹಾಇ ॥ ನಾ

೨ ೨ ೧ ೨ ೨ ೨ ೧
ತ್ರಾಽ೩ಮಾಽ೩ । ಹೋವಾಽ೩ಹಾಽ೩ । ಹಾ ॥ ಯಧಾ

೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೩ ೧೧೧
ಽ೨೩ ॥ ಷ್ಣಾಽ೨ವಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೮ / ಪ - ೧೪ / ಮಾ - ೭ / ಥ್ರೇ / ೧೬ / ೬೭೮ //

೩ ೫೦ ೩೦ ೪ ೫೦ ೨ ೪ ೦ ೫೦
೩೯೦.೩. ಸಾಽ೪ಖಾಯಃ । ಆಶಿಷಾ । ಮಾಽ೩ಹಾಇ । ಬ್ರಹ್ಮೇನ್ದ್ರಾ

೪ ೨ ೦ ೦ ೧
ಯವಜ್ರಿಣೋ । ಹಾಇ ॥ ಸ್ತುಷಊಷುವೋಽ೩ನಾ

೨^ ೩ ೫ ೨ ೨ ೦ ೧
ತ್ರಾಮಾ । ಯಾಽ೨೩೪ಧ್ವೈ । ಹಾಽ೩ಹಾಇ । ವೋನಾ

೨^ ೩ ೫ ೨ ೨ ೧ ನ
ತ್ರಾಮಾ । ಯಾಽ೨೩೪ಧ್ವೈ । ಹಾಽ೩ಹಾ ॥ ಷ್ಣವಾಽ೩ಇ ।

೨ ೨^ ೩೦೦ ೨ ನ ೨ ೨
ಔಽ೩ಹೋ । ಔಹೋವಾ ॥ ಷ್ಣವಾಽ೩ಇ । ಔಽ೩ಹೋ ।

೩೦೦ ೨ ೫೦ ೦ ೨ ೫
ಔಹೋವಾಽ೩೪ । ಔಹೋವಾ ॥ ಊಽ೩೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೧೪ / ಪ - ೧೯ / ಮಾ - ೭ / ಥ್ಲೇ / ೧೭ / ೬೭೯ //

ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತಿಃ ಪ್ರಥಮಃ / ಚತುರ್ಥಃ ಖಣ್ಡಃ / ೪ / ದಶತಿಃ / ೧೦ //

ಸಖಾಯಃ ಮಿತ್ರಭೂತಾ ಹೇ ಋತ್ವಿಜಃ! **ವಜ್ರಿಣೇ** ವಜ್ರಹಸ್ತಾಯೇನ್ದ್ರಾಯ **ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತೋತ್ರಮ್ ಆಶಿಷಾಮಹೇ** । ವಯಮಾಶಾಸ್ಮಹೇ ಚ ಯದ್ವಾ । ಬ್ರಹ್ಮ ಅಸ್ಮಾಭಿರ್ದೀಯಮಾನಂ ಹವಿರೂಪಮನ್ನಮ್ ಆಶಾಸ್ಮಃ । ಶಾಸು ಅನುಶಿಷ್ಟೌ - ಅದಾ.ಪ - ವ್ಯತ್ಯಯೇನಾತ್ಮನೇ ಪದಮ್ - ೩.೧.೮೫ - ಅತ ಏವ ಆಶಿಷಾಮಹಿ ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾ ಆಮನನ್ತಿ । ತತ್ರ **ವಃ** ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಯುಷ್ಮಾಕಮರ್ಥಾಯ **ನೃತಮಾಯ** ಸರ್ವೇಷಾಂ ನೇತೃತಮಾಯ । ಯದ್ವಾ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು ಆಯುಧಾನಾಂ ನೇನ್ರತಮಾಯ **ಧೃಷ್ಣವೇ** ಶತ್ರೂಣಾಂ ಧರ್ಷಣಶೀಲಾಯ ತಸ್ಮೈ ಇನ್ದ್ರಾಯ ಅಹಮೇವ ಸುಸ್ತುಷೇಸುಷ್ಠುಸ್ತೌಮಿ ॥

ಸಖಾಯ ಮಿತ್ರರಾದ, ಋತ್ವಿಜರೇ, **ವಜ್ರಿಣೇ** ವಜ್ರದಂಡ/ ನ್ಯಾಯ ದಂಡಧಾರಿಯಾದ, **ಇನ್ದ್ರಾಯ** - ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ, **ಬ್ರಹ್ಮ** ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು, ಮನೋ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ವ್ಯಜಾನಾತ್ ತೈ.ಆ.೯.೪.೧೦ ॥ ಮನಃ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ, **ಆಶಿಷಾಮಹೇ** ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ, ಪಠಿಸುತ್ತೇವೆ, ಗಾನಮಾಡುತ್ತೇವೆ, **ವಃ** ನಿಮ್ಮ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ, **ನೃತಮಾಯ** ಸಮಸ್ತರ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಯಕನೂ, **ಧೃಷ್ಣವೇ** ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವ ಪಾಪವಿಚಾರಗಳ ಮೂಲೋತ್ಪಾಟನೆ ಮಾಡುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಊ ಷು** ಖಂಡಿತವಾಗಿ **ಸುಸ್ತುಷೇ** ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕ ವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುವೆ.

ಋತ್ವಿಕ್ ಮಿತ್ರರೇ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಾದ್ಯೋತಕವಾದ ನ್ಯಾಯದಂಡವಾದ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ವೇದೋಕ್ತಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರೋಣ. ನಿಮ್ಮ ಹಿತ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಮಾನವರ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಯಕನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಅನುಮಾನಕ್ಕವಕಾಶವಿಲ್ಲದೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಖಂಡಿತ ವಾಗಿ ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರೋಣ.

ಋತ್ವಿಗ್ವಯಸ್ಯರೇ! ಧರ್ಮದಂಡಮೆನಿಪ್ಪ ಆ
ಕುಲಿಶಮಂ ಪಿಡಿದ ದೇವನನೊಲಿಸಿ ನುತಿಸಿಮೊಲವಿಂ ॥
ಆತ್ಮಹಿತಕೆಂದು ಶತ್ರುಗಳನಳಿಸುವನಿಂದ್ರನಯ್!
ಸಂದೆಗಂಬಡದೆ ಮನವಿರಿಸಿ ಭಜಿಸಿಮ್ ಮರ್ತ ನೀಮ್ ॥

ಋಕ್ - ೩೯೧

ಪ್ರಗಾಥೋ ಘೌರಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಉಷ್ಣಿಕ್ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧೨ ೩ ೨ ೩ ೧೨
ಗೃಣೇ ತದಿನ್ದ್ರ ತೇ ಶವ ಉಪಮಾಂ ದೇವತಾತಯೇ ।

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಯದ್ಧಂ ಸಿ ವೃತ್ರಮೋಜಸಾ ಶಚೀಪತೇ ॥ ೧.೩೯೧ ॥

೩ ೨ ೩ ೧೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧೨
ಗೃಣೇ - ತತ್ - ಇನ್ದ್ರ - ತೇ - ಶವಃ । ಉಪಮಾಂ - ಉಪ - ಮಾಂ - ದೇವತಾ

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧೨೦ ೩
ತಯೇ ॥ ಯತ್ - ಹಂಸಿ - ವೃತ್ರಂ - ಓಜಸಾ - ಶಚೀಪತೇ - ಶಚೀ - ಪತೇ ॥

ಪ್ರಯಸ್ವಮ್ ಪ್ರಯಸ್ವ ದ್ವಾ । ಪ್ರಜಾಪತಿರುಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ।

೪ ೫ ೩ ೨ ೪ ೫ ೧
೩೯೧.೧. ಹಾಉಗೃಣಾಇ ॥ ತದಾ೨೩ಇನ್ದ್ರಾತಾಇ । ಶವಾ೨೩೧

೨ ೪ ೫ ೨ ೧೦
೨೩: । ಉಪಾ೨೩ಮಾನ್ದೇ । ವತಾತಯಾಇ । ಯದ್ಧಂ

೨^ ೩ ೨ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧೨೦
ಸಾ೨೨೩ಇವಾ । ತ್ರಮೋ೨೩ಜಾಸಾ ॥ ಶಾಚೀ ॥ ಪತೇ ।

೧ ೦ ೨ ೫೦೦ ೩ ೫
ಔ೨೨೩ಹೋವಾ೨೩೪ । ಔಹೋವಾ ॥ ದ್ಯೂ೨೨೩೪ಭೀಃ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೮ । ಫೈ । ೧೮ । ೬೮೦ ॥

ಆಜ್ಯಾರಮ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿರುಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೦ ೩ ೨ ೩೦ ೪ ೦ ೪ ೧
೩೯೧.೨. ಗೃಣೇ । ತದಾ೩ಇ೪ । ಔಹೋ೬ಇಇನ್ದ್ರತೇಶವಾಃ ॥ ಉಪ
೦ ೦ ೨೧೧ ೨ ೩ ೨
ಮಾನ್ದೇವತಾತಾ೨೩ಯಾ೩೪ಇ ॥ ಯದ್ಧಾ೩೪ಳ್
೩ ೨ ೦ ೧ ೨ ೪೦ ೫ ೩ ೧೧೧
ಸಿವಾ ॥ ತ್ರಮೋ೬ಜಸಾ । ಶಾ೩ಚೀಪ ॥ ತಾ೨೩೪೫ಇ ॥
ದೀ - ೮ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೪ । ಡೀ । ೧೯ । ೬೮೧ ॥

ಪ್ರಯಸ್ವಮ್ ಪ್ರಯಸ್ವದ್ವಾ । ಪ್ರಜಾಪತಿರುಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೦ ೦ ೦ ೪ ೧ ೦ ೨೦
೩೯೧.೩. ಗೃಣೇತದೌಹೋ೬ಇಇನ್ದ್ರತೇಶವಾಃ ॥ ಉಪಮಾನ್ದೇ೨
೧ ೨೦ ೦ ೧ ೨೦ ೦ ೧೧ ೨
ವತಾ೨ತಯೇ । ಉಪಮಾನ್ದೇ । ವತಾತಾ೨೩ಯಾಇ ॥
೧ ೨ ೧ ॥ ೨
ಯದ್ಧಳ್ ಸಿವೃ । ತ್ರಮೋ೨೩ಜಸಾಉ । ವಾ೩ । ಶಾ೨೩
೫ ೩ ೫ ೩
೪ಚೀ । ಪಾ೨೩೪ತಾಇ ॥ ಹೋ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥
ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೬ । ಪೂ । ೨೦ । ೬೮೨ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತೇ ತವ ತಚ್ಛವೋ ಬಲಮ್ ಉಪಮಾ ಅಂತಿಕಮ್ ದೇವ ತಾತಯೇ ಯಜಮಾನಾಯ ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ವಾ ಗೃಣೇ ಸ್ತುವೇ ಯದ್ ಯಸ್ಮಾತ್ ಹೇ ಶಚೀಪತೇ ವೃತ್ರಮ್ ಓಜಸಾ ಬಲೇನ ಹಂಸಿ । ತಸ್ಮಾತ್ ತೇ ಶವೋ ಗೃಣ ಇತಿ ಸಂಬನ್ಧಃ ॥

ಶಚೀಪತೇ ಶಚೀತಿ ಕರ್ಮನಾಮ - ನೈ.೨.೧.೨೩ । ತಸ್ಯಪತಿಃ ಶಚೀಪತಿಃ । ತಸ್ಯ ಸಂಬೋಧನಂ ಹೇ ಶಚೀಪತೇ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಕರ್ಮಣಾಮಧಿಪತಿಭೂತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ - ಪಿ ।। ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ಅಧಿಪತಿಯೇ, ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, ತೇ ತತ್ ಶವಃ ನಿನ್ನ ಆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ, ವೀರ್ಯವತ್ತಾದ ಬಲಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು, ಶವಃ ಧನ ನಾಮ ನಿ.ಘಂ.೨. ೧೦, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಧನವಾದ ಮೋಕ್ಷೈಶ್ವರ್ಯಗಳು, ಉಪಮಾಮ್ ಸರ್ವಬಲಾನಾಮುಪಮಾನಭೂತಮ್ ಅತ್ಯನ್ತೋತ್ಕೃಷ್ಟಃ - ಪಿ, ಉಪಮಾನ ಸದೃಶವಾದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, ಉಪಮೇ ಅನ್ತಿಕನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧೬ ।। ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವಂತೆ, ದೇವತಾತಯೇ ಸರ್ವದೇವಾತ್, ತಾತಿಲ್ - ಅಷ್ಟಾ ೪.೪.೧೪೨ ।। ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಿಗಾಗಿ ಯಜಮಾನ ಅಥವಾ ಯಜ್ಞನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ, ಗೃಣೇ ಸ್ತುತಿಸುವೆ, ಓಜಸಾ ಆತ್ಮಬಲದಿಂದ, ವೃತ್ರಂ ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು, ಪಾಪರಾಶಿಯನ್ನು ಮೇಘವನ್ನು, ಹಜ್ಸಿ ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸುವೆ, ನಾಶಮಾಡುವೆ.

o

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮಬಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ದುಷ್ಟನಾದ ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ನಮ್ಮ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಅಡಚಣೆಯಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಲೋಕ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೇಘವನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಯಜ್ಞನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನನ ಸಮೀಪದಲ್ಲೇ ಇರುವಂತೆ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸಕಲಸತ್ಕರ್ಮಾಧಿಪತಿ ಪುರಂದರ! ವೃತ್ರನಂ
ನಿನ್ನಾತ್ಮಬಲದಿಂದೆ ಗೆಲಿದೆಮ್ಮ ಮುಕ್ತಿರಿಪುವಂ ।
ಸದೆದು ಜೀವನರಸವನಿತ್ತು ಸವನವನೂರ್ಜಿತಂ-
ಗೊಳಿಸುವವನೇ! ಯಾಜಿಸಖನೆ! ನೀನಿರು ಸನಿಹದೆ ।।

ಋಕ್ - ೩೯೨

ಭರದ್ವಾಜೋ ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯಃ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯಸ್ಯ ತ್ಯ ಚ್ಛಮ್ಬರಂ ಮದೇ ದಿವೋದಾಸಾಯ ರನ್ಧಯನ್ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಅಯಂ ಸ ಸೋಮ ಇನ್ದ್ರ ತೇ ಸುತ ಃ ಪಿಬ ॥ ೨.೩೯೨ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಯಸ್ಯ - ತ್ಯತ್ - ಶಂಬರಂ - ಶಂ - ಬರಂ - ಮದೇ । ದಿವೋದಾಸಾಯ - ದಿವಃ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩
- ದಾಸಾಯ - ರಂಧಯನ್ ॥ ಅಯಂ - ಸಃ - ಸೋಮಃ - ಇನ್ದ್ರ - ತೇ -

೨ ೧ ೨೦
ಸುತಃ - ಪಿಬ ॥ ೨.೩೯೨ ॥

ದೈವೋದಾಸಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ॥ ಚತುರ್ಣಾಂ ದಿವೋದಾಸ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೫ ೨
೩೯೨.೧. ಯಸ್ಯಾಽ೩೧ । ತ್ಯಚ್ಛಾಽ೩೧೨೩೪ಮ್ । ಬರಮ್ । ಮಾಽ

೨^ ೩ ೨ ೩೦ ೨ ೫
೩ದಾಇ ॥ ದಿವೋಽ೩೧ । ದಾಸಾಽ೩೧೨೩೪ । ಯರ ।

೨ ೨^ ೩ ೨ ೩ ೨
ಧಾಽ೩ಯಾನ್ ॥ ಅಯಾಽ೩೧ಮ್ । ಸಸೋಽ೩೧೨೩೪ ।

೫ ೨ ೨^ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೭
ಮಇ । ದ್ರಾಽ೩ತಾಇ ॥ ಸುತಾಽ೩೧ಃ । ಪಿಬಾಽ೩ । ಓಽ೨೩

೪ವಾ ॥ ಊ೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೧ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೮ । ಕ್ಷೈ । ೨೧ । ೬೮೩ ॥

೩೯೨.೨. ಯಸ್ಯತ್ಯಚ್ಛಾಂಬರಮ್ಮದಾಇ ॥ ದಿವೋದಾಸಾಯ ರನ್ಧಯನ್ ॥ ಆಯಂ ಸಸೋಽ೩ ॥ ಮಇ । ದ್ರತಾ೩ ಇ । ಸೂ೨ತಾ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಪೀ೨೩೪ಬಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೫ । ಪು । ೨೨ । ೬೮೪ ॥

೩೯೨.೩. ಯಸ್ಯತ್ಯಾ೩ಚ್ಛಾಂಬರಮ್ಮದಾಇ ॥ ದಿವೋ೨ದಾಸಾಯರನ್ಧಯನ್ ॥ ಆಯಂ ಸಸೋಽ೩ ॥ ಮಇ । ದ್ರತಾ೩ಇ । ಸುತಆ೨೩ । ಪಾ೨ಇಬಾ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಈ೨೩೪ತೀ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೮ । ಬೈ । ೨೩ । ೬೮೫ ॥

೩೯೨.೪. ಯಾ೪ಸ್ಯತ್ಯತ್ । ಹೋಇ । ಶಮ್ಬರಮ್ಮದಾ೬ಪಿ ॥ ದಿವೋದಾಸಾಯರನ್ಧಯನ್ನಯಾಂ ಸಾ೩ಸೋ । ಮಇ ।

೩ ೨ ೫೦ ೧ ೩ ೫ ೩॥
ದ್ರತಾ೨೩ಳ। ಔಹೋವಾ॥ಸೂ೨೨೩ಳತಾಃ॥ಪಿಬೋ೨೨

೩ಳ೫ಇ॥ಡಾ॥

ದೀ - ೫। ಪ - ೧೦। ಮಾ - ೬। ಮೂ। ೨೪। ೬೮೬॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಂ ಯಸ್ಯ ಸೋಮಸ್ಯ ಮದೇ** ಪಾನೇನ ಜನಿತೇ ಹರ್ಷೇ ಸತಿ **ಶಂಬರಮ್** ಅಸುರಂ **ದಿವೋದಾಸಾಯ** ರಾಜ್ಞೇ **ರಂಧಯನ್** ರಧ ಹಿಂಸಾ ಸಂರಾದ್ಧಯೋಃ - ದಿ.ಪ - ಹನ್ತಾ ಭವಸಿ ತ್ಯದಿತಿ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಶೇಷಣಂ ತತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ಯಥಾ ಭವತಿ ತಥಾ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ **ಸಃ ಅಯಂ ಸೋಮಃ ತೇ** ತ್ವದರ್ಥಂ **ಸುತಃ** ಅಭಿಷುತಃ। ಅತ ಏವ ತ್ವಂ **ಪಿಬ**॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ಯಸ್ಯ ಮದೇ** ಯಾವ ಸೋಮರಸದ ಪಾನದಿಂದ, ಮದ ತೃಪ್ತಿಯೋಗೇ - ಚುರಾದಿ॥ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ, **ದಿವೋದಾಸಾಯ** ದಿವೋದಾಸನೆಂಬ ರಾಜನಿಗಾಗಿ, ದಿವಃ ದಾಸಾಯ, ತ್ರಿಪಾದಸ್ಯಾಮೃತಂ, ದಿವಿ ಋ. ೧೦. ೯೦.೩ ॥ ಅಮೃತತ್ವವನ್ನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಉಪಾಸನಾನಿರತ ಸಾಧಕನಿಗಾಗಿ, ದ್ಯುಲೋಕದ ದಾಸ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಸದಾ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಳೆಯನಂತರ ಮೇಲಕ್ಕೇಳುವ ಹಬೆ ಊಷ್ಮಾ ಮೋಡವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಮಳೆ ಸುರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ, **ಶಂಬರಮ್** ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು, ಶಂಬರಂ ಅಸುರ ಮಿತ್ಯಪಿ - ಮೇಘನಾಮಸು - ನಿ.ಘಂ.೧.೧೦, ಉದಕನಾಮಸು ೧.೧೨, ಬಲನಾಮಸು ೨.೯ ॥ **ಶಮ್ ಆವರಕ** ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿ ಬನ್ಧನವಾದ ಪಾಪ ಬನ್ಧನವನ್ನು, **ರನ್ಧಯನ್** ಹಿಂಸಿಸಿದೆ, ನಾಶಮಾಡಿದೆ, ಲಕ್ಷಣ ಹೇತ್ವೋ ಕ್ರಿಯಾಯಾಃ ಅಷ್ಟಾ. ೩.೨.೧೨೬ ॥ ಮಳೆಸುರಿಸಿದೆ, **ಸಃ ಅಯಮ್ ಸೋಮಃ** ಅಂತಹದೇ ಆದ ಈ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ತೇ** ನಿನಗಾಗಿಯೇ, **ಸುತಮ್** ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಯಥಾಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ, ಸುತೇ ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯಾಗಿ ನೀನು ಪಾನಮಾಡು.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ! ದಿವೋದಾಸನೆಂಬ ರಾಜನಿಗಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಸಾಧಕನಿಗಾಗಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶಂಬರಾಸುರನೆಂಬ ಅಸುರನನ್ನು, ಪಾಪಬನ್ಧನವನ್ನು ಮೇಘವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಾಗ ಯಾವ ಸೋಮಪಾನದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹಿತನಾಗಿ ಬಲವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದೆಯೋ ಅಂತಹದೇ ಸೋಮರಸವನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದನ್ನು ಪಾನಮಾಡು.

ಜಂಭಭೇದಿಯೆ! ದಿವೋದಾಸನಂ ಕರುಣಿಸಲ್ಕೆ
ಶಂಬರಾಸುರನನಳಿಸಿದೆಯಲ್ತೆ ರಸವ ಬಿಡಿಸಿ ।
ಯಾವ ಸೋಮಾಸ್ವಾದದಿಂದುತ್ಸಹಿಸಿ ಗೆಲಿದೆಯೋ
ಅದನೆ ನಾವಿಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜುಗಿಸಿದೆವಿದೋ ಸೇವಿಸಯ್! ॥

ಋಕ್ - ೩೯೩

ನೃಮೇಧ ಆಙ್ಗಿರಸಃ । ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಏನ್ದ್ರ ನೋ ಗಧಿ ಪ್ರಿಯ ಸತ್ರಾಜಿದಗೋಹ್ಯ ।

೩ ೨ ೮ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ಗಿರಿರ್ನ ವಿಶ್ವತಃ ಪೃಥು ಗ್ಗ ಪತಿರ್ದಿವಃ ॥ ೩.೩೯೩ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಆ - ಇನ್ದ್ರ - ನಃ - ಗಧಿ - ಪ್ರಿಯ । ಸತ್ರಾಜಿತ್ - ಸತ್ರಾ - ಜಿತ್ - ಅಗೋಹ್ಯ

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨
- ಅ - ಗೋಹ್ಯ ॥ ಗಿರಿಃ - ನ - ವಿಶ್ವತಃ - ಪೃಥುಃ - ಪತಿಃ - ದಿವಃ ॥ ೩.೩೯೨ ॥

ಸಾಂವರ್ತೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦ ೫ ೪ ೨೧ ೨ ೧ ೦ ೨ ೧೦
೩೯೩.೧. ಏನ್ದ್ರನಾಃ ॥ ಗಧಿಪ್ರಾಽ೨೩ಯಾ । ಸಾತ್ರಾಜಿತ್ । ಅಗೋ

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧
ಹಾಽ೨೩ಯಾಽ೩೪ ॥ ಗಿರಾಽ೩೪ಇರ್ನವಾ೩ ॥ ಶ್ವತಾ ಗ

೨ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೩
ಪಾಥೂರ್ಽ೩ಃ । ಪಾಽ೨ತಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ದೀಽ೨

೫
೩೪ವಾಃ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೭ । ಬೋ । ೨೫ । ೬೮೭ ॥

೪೦ ೪ ೧ ೦ ೨ ೧
೩೯೩.೨. ಐನ್ದ್ರನೋಽ೫ಗಧಿಪ್ರಾಯಾ ॥ ಸಾತ್ರಾಜಿತ್ । ಅಗೋಹಾ

೨೦ ೨ ೧ ೨೦ ೨
ಯಾ೨ । ಹೋಽ೩ವಾ ॥ ಗಿರಾಇರ್ನವಾ೨ । ಹೋಽ೩ವಾ ॥

೧ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೧೨೩
ಶ್ವತಾಽ೨೩ಃ । ಪಾಽ೨ಥೂರ್ಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಪತಿರ್ದಿ

೨
ವಾಽ೧ಃ ॥ *ದೀ - ೬ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೫ । ಘು । ೨೬ । ೬೮೮ ॥*

ಹೇ **ಪ್ರಿಯ!** ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಿಯತಮ! ಹೇ **ಸತ್ರಾಜಿತ್!** ಮಹತಾಂ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಜೇತಃ! ಹೇ **ಅಗೋಹ್ಯ!** ಕೇನಾಪಿ ತಿರಸ್ಕರ್ತುಮಶಕ್ಯ ಇನ್ದ್ರ! **ಗಿರಿರ್ನ** ಪರ್ವತ ಇವ **ವಿಶ್ವತಃ** ಸರ್ವತಃ **ಪೃಥುಃ** ಪೃಥುತಮಃ **ದಿವಃ** ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ **ಪತಿಃ** ಈಶ್ವರಶ್ಚ ತ್ವಂ **ನೋಽಸ್ಮಾನ್ ಆಗಧಿ** ಆಗಚ್ಛ ॥

ಪ್ರಿಯಾ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನೇ, ಸತ್ರಾಜಿತ್ ಸರ್ವದಾ ತಡಮಾಡದೆ ಬಲಶಾಲಿಗಳಾದ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜಯಿಸುವವನೇ, ಸತ್ರಾ ಸಹಾರ್ಥೇ ಮೇಘಗಳನ್ನೂ ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವವನೇ, ಅಗೋಹ್ಯ ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವರಿಂದಲೂ ಸದಾ ಶ್ಲಾಘ್ಯನಾದವನೇ ಯಾರಿಂದಲೂ ಮರೆಯಾಗದವನೇ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಡದವನೇ, ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, ಗಿರಿಃ ನ ಪರ್ವತದಂತೆ ಮೇಘದಂತೆ, ವಿಶ್ವತಃ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲೂ ಸರ್ವತ್ರ, ಪೃಥುಃ ಪೃಥು ಮಹಾನ್ತಮ್ - ನಿರು. ೧೨.೨೪ ॥ ಮಹಾಮಹಿಮನೇ, ವಿಶಾಲವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವವನೇ, ದಿವಃ ದ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ, ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ, ಅಮೃತತ್ವಕ್ಕೆ, ಪತಿಃ ಒಡೆಯನೇ, ನಃ ಆ ಗಧಿ ಗಧ್ಯತಿ, ಮಿಶ್ರೀಭಾವ ಕರ್ಮ - ನಿರು.೫.೧೫ ॥ ನಮಗೆ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ದಯಮಾಡು.

ಸಮಸ್ತರ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನೂ ಮಹಾಮಹಾಶಕ್ತಿವಂತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೇ ತಡಮಾಡದೆ ಸೋಲಿಸುವವನೂ ಪರ್ವತದಂತೆ ಬಹುವ್ಯಾಪಕನೂ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿರುಪವನೂ ಸ್ಥಿರನೂ ಸ್ವರ್ಗಾಧಿಪತಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನಮ್ಮ ಆಭಿಮುಖವಾಗಿ ಬಿಜಯಮಾಡು.

ಸಕಲಸುಪ್ರೀತಂ ಮಹಾಶಕ್ತ್ಯರಿಭೀಕರಂ
ಪರ್ವತೋಪಮನಖಿಲಸಂವ್ಯಾಪ್ತನುನ್ನತಪದಂ ।
ಅದ್ವಿತೀಯಂ ಸ್ವರ್ಗಪತಿಯೆನಿಸಿದಿಂದ್ರದೇವ!
ಸಡಗರದೆ ನೀನೆಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಸಾರೆಲೈ ಬಂಧುವೇ! ॥

ಋಕ್ - ೩೯೪

ಪರ್ವತಃ ಕಾಣ್ವಃ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯ ಇನ್ದ್ರ ಸೋಮ ಪಾತಮೋ ಮದಶವಿಷ್ಠ ಚೇತತಿ ।

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ಕ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯೇನಾ ಹꣳಸಿ ನ್ಯಾಽತ್ರಿಣನ್ತಮೀ ಮಹೇ ॥ ೪.೩೯೪ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಯಃ - ಇನ್ದ್ರ - ಸೋಮಪಾತಮಃ - ಸೋಮ - ಪಾತಮಃ । ಮದಃ - ಶವಿಷ್ಠ

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩
- ಚೇತತಿ ॥ ಯೇನ - ಹꣳಸಿ - ನಿ - ಅತ್ರಿಣಂ - ತಂ - ಈಮಹೇ ॥

ಯಾಮಮ್ ಆಕ್ಷಾರಂ ವಾ । ಯಮ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೨ ೪ ೫ ೨ ೧ ೨೧
೩೯೪.೧. ಯಇನ್ದ್ರಸೋ ॥ ಮಾಪಾಽಇತಾಮಾಃ । ಮದಾಶ್ಯವಾಇ ।

೨ ೦ ೧ ೨ ೪ ೫ ೨ ೧
ಷ್ಠಚೇತತಾಇ ॥ ಯಾಇನಾಽಇಹಾꣳಸೀ ॥ ನಿಯತ್ರಿಣಾ

೨ ೪೦ ೫ ೩ ೧೧೧
ಮ್ । ತಾಽಇಮೀಮ ॥ ಹಾಽ೨ಇ೪೫ಇ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೭ । ಜೇ । ೨೭ । ೬೮೯ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ಯಃ ತ್ವಂ ಸೋಮಪಾತಮಃ ಅತಿಶಯೇನ ಸೋಮಸ್ಯ ಪಾತಾ ಹೇ **ಶವಿಷ್ಠ!** ಬಲವತ್ತಮ ಶವ ಇತಿ ಬಲನಾಮ - ನೈ ೨.೯.೩ ॥ ತಸ್ಮಾದ್ವಿನ್ನಸ್ತ್ರಾದಾತಿಶಯನಿಕ ಇಷ್ಟನ್ - ೫.೩.೫೫ - ವಿನ್ಮತೋರ್ಲುಕ್ ಟಿಲೋಪಃ - ೬.೪.೧೫೫ - ಹೇ ಈದೃಶೇನ್ದ್ರ ತಸ್ಯ ತವ ಸೋಮಪಾನ ಜನಿತೋ ಯೋ **ಮದಃ ಚೇತತಿ** ಸಮ್ಯಗ್ ಜಾನಾತಿ ವೃತ್ರವಧಾದೀನಿ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕರ್ತುಮ್ । ಯ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಚೇತತೀತ್ಯನೇನಾಪಿ ಸಂಬಂಧಾದ್ ಯದ್ ವೃತ್ತಾನ್ನಿ ತ್ಯಮ್ - ೮.೧.೬೬ - ಇತಿ ನ ನಿಹನ್ಯತೇ । ಅಥ ವೈತದೇಕಮೇವ ವಾಕ್ಯಮ್ ಹೇ ಬಲವತ್ತಮೇನ್ದ್ರ! ಸೋಮಪಾತಮಃ ಸೋಮಸ್ಯ ಪಾತೃತಮೋ ಯಸ್ತ್ವಂ ಮದಃ

ಸೋಮೈರ್ಮಾದಯತಿ ವ್ಯಸ್ತರ್ಪಯಿತವ್ಯಃ ಸನ್ ಚೇತತಿ । ಪುರುಷವ್ಯತ್ಯಯಃ – ೩.೧.೮೫ – ಚೇತಸಿ ಸಮ್ಯಗ್ ಜಾನಾಸಿ । ಮದೋಽನುಪಸರ್ಗೇ – ೩.೩.೬೭ – ಇತಿ ಮದೇಃ ಕರ್ಮಣ್ಯಪ್ ಪ್ರತ್ಯಯಃ । **ಯೇನ** ಸೋಮಪಾನ ಜನಿತೇನ ಮದೇನ **ಅತ್ರಿಣಮ್** ಅತ್ತಾರಂ ರಾಕ್ಷಸಾದಿಕಂ **ನಿಹಜ್ಸಿ** ನಿಹಿನಸ್ಮಿ ನಿಕೃಷ್ಟಾಂ ಹಿಂಸಾಂ ಪ್ರಾಪಯಸಿ ತಂ ಮದಂ ತಾ ದೃಜ್ಮದೋಪೇತಂ ತ್ವಾಂ ವಾ **ಈಮಹೇ** ಯಾನ್ಯಾಕರ್ಮಾಯಂ – ನಿ.೩.೧೯.೧ – ಯಾಚಾಮಹೇ ಯದ್ವಾ ಈ ಗತೌ ದೈವಾದಿಕಃ । ಪಂ.ಛಾಂ. । ಛಾಂದಸೋವಿಕರಣಸ್ಯ ಲುಕ್ – ೨.೪.೭೩ ॥ ಈಯಾಮಹೇ ಉಪಗಚ್ಛಾಮಃ ಸ್ತುತಿಭಿಃ ಸಂಭಜಾಮಹೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಯಃ ಸೋಮಪಾತಮಃ ಪುನಃ ಪುನಃ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡುವವನೂ, **ಶವಿಷ್ಠ** ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೂ ಶೂರನೂ ಆದ, **ಇನ್ದ್ರಃ** ಇನ್ದ್ರನೇ, **ಮದಃ** ಸೋಮಜನಿತ ತೃಪ್ತಿ, ಆನಂದದಿಂದ, **ಚೇತತಿ** ವೃತ್ರ ವಧಾದಿ ಪೌರುಷಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವೆಯೋ, **ಯೇನ** ಯಾವ ತೃಪ್ತಿ ಸಂತೋಷ ಗಳಿಂದ, **ಅತ್ರಿಣಂ** ಅದನ ಶೀಲಂ ರಾಕ್ಷಸಮ್ – ನಮ್ಮನ್ನೇ ತಿನ್ನುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ, ಪಾಪ್ಮನೋಽತ್ರಿಣಃ – ಷಂ.೩.೧ ॥ ಪಾತಕ ಮನೋವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ, **ನಿಹಂಸಿ** ಗುಪ್ತವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡುವ, **ತಮ್** ಅಂತಹ ತೃಪ್ತಿ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು, **ಈಮಹೇ** ಯಾಞ್ಚಾಕರ್ಮಸು – ನಿ.ಘಂ.೨.೧೯ ॥ ಯಾಚಿಸುತ್ತೇವೆ, ಬೇಡುತ್ತೇವೆ, ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪುನಃ ಪುನಃ ಅತಿಶಯ ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡುವವನೂ ಮಹಾ ಶೂರನೂ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ಯಾವ ಸೋಮಪಾನ ಜನಿತ ಹರ್ಷೋಲ್ಲಾಸಗಳಿಂದ ವೃತ್ರಸಂಹಾರಾದಿ ಪೌರುಷ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವೆಯೋ ನಮ್ಮನ್ನೇ ತಿನ್ನಲು ಬರುವ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನೂ ಪಾಪಾದಿ ಭಾವಗಳನ್ನೂ ಗುಪ್ತವಾಗಿಯೇ ನಾಶಗೊಳಿಸುವೆಯೋ ಅಂತಹ ಆನಂದ ತೃಪ್ತಿ ಹರ್ಷೋಲ್ಲಾಸಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತಾ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸರಸಸೋಮಪಿಪಾಸಿ! ವೃತ್ರಸಂಹರಣಕುಶಲ!
ಶೌರ್ಯವೀರ್ಯಸ್ಫೂರ್ತಿಧೈರ್ಯಸಂಪನ್ನದೇವ!
ನಮ್ಮನುರೆ ನುಂಗೆ ಬರ್ಪಸುರರಂ, ಪಾಪಚಯಮಂ
ಜವದೆ ನಶಿಪನೆ! ನೀಳ್ಪುದೆಮಗೆ ನಿನ್ನಾನಂದಮಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೯೫

ಇರಿಮ್ಬಿಠಿಃ ಕಾಣ್ವಃ ಉಷ್ಣಿಗಾದಿತ್ಯಾಃ ಇನ್ದ್ರೋ ವಾ ॥

೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತುಚೇ ತುನಾಯ ತತ್ಸು ನೋ ದ್ರಾಘೀಯ ಆಯುರ್ಜೀವಸೇ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆದಿತ್ಯಾಸಃ ಸಮಹಸಃ ಕೃಣೋತನ ॥ *೫.೩೯೫* ॥

೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ತುಚೇ - ತುನಾಯ - ತತ್ - ಸು - ನಃ । ದ್ರಾಘೀಯಃ - ಆಯುಃ - ಜೀವಸೇ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ಆದಿತ್ಯಾಸಃ - ಆ - ದಿತ್ಯಾಸಃ - ಸಮಹಸಃ - ಸ - ಮಹಸಃ - ಕೃಣೋತನ -

೩ ೧ ೨ ೩
ಕೃಣೋತ - ನ ॥ *೫.೩೯೫* ॥

ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯಮ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿರುಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ಆದಿತ್ಯೋ ವಾ ॥

೪ ೩ರ ೪ ೫ರ ೩ ೨ ^ ೩ ೫ ೨ ^
೩೯೫.೧. ತುಚೇತುನಾ । ಯತಾ೨ಽ೩ತ್ಸೂ೨ಽ೩೪ನಾಃ ॥ ದ್ರಾಘೀ

೩ ೫ ೨ರ ೧ — ೧ — ೧
ಯಾ೨ಽ೩೪ಯೂಃ । ಜೀವಾಸಾ೨ಽಇ ॥ ಆದೀ೨ಽತ್ಯಾ

— ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೨ ೪ ೩
ಸಾಽ೨: ॥ ಸಮಹಸಾಽ೨: । ಕೃಣ್ಮೋಽ೩ತಾಽ೫ ॥ ನಾಽ೨

೧೧೧
೩೪೫ ॥ *ದೀ - ೩ / ಪ - ೮ / ಮಾ - ೫ / ಡು / ೨೮ / ೬೯೦ //*

ಹೇ ಸುಮಹಸಾಃ! ಶೋಭನ ತೇಜಸ್ಕಾಃ **ಆದಿತ್ಯಾಸಃ** ಅದಿತೇಃ ಪುತ್ರಾಃ **ನೋಽಸ್ಮಾಕಂ ತುಚೇ ಪುತ್ರಾಯ ತುನಾಯ** ತನೋತೇರ್ಲುಕ್ । ತನೋತಿ ಕುಲಮಿತಿ ತುನಃ ಪೌತ್ರಃ । ಉಕಾರೋಪಜನಶ್ಛಾನ್ದಸಃ । ಅತ ಏವ ಬಹ್ವೃಚಾಸ್ತನಾಯ ಇತಿ ಪಠನ್ತಿ । ತಸ್ಮೈ ತುನಾಯ ಪೌತ್ರಾಯ ಚ **ಜೀವಸೇ** ಜೀವನಾಯ **ದ್ರಾಘೀಯೋ** ದೀರ್ಘತಮಂ ತತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮ್ **ಆಯುಃ** ಜೀವಿತಮ್ ಸು ಸುಷ್ಠು **ಕೃಣೋತನ** ಕುರುತ ॥

ಸುಮಹಸಾಃ ಮಹಸ ಇತಿ ಮಹ ಪೂಜಯಾಮಿತ್ಯಸ್ಯ ರೂಪಮ್ । ಅತ ಏವ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತತ್ರ ಸುಮಹಸಃ ಸುಪೂಜಾಃ ಕೃಣೋತು ಕುರುತೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಪೂಜಾರ್ಹವಾದ ಅತಿಶಯ ತೇಜೋಯುತರಾದ, **ಆದಿತ್ಯಾಸಃ** ಆದಿತ್ಯರೇ ಅದಿತಿಯ ಪುತ್ರರಾದ ದೇವತೆಗಳೇ, **ನಃ** ನಮ್ಮ, **ತುಚೇ** ತುಕ್ ಅಪತ್ಯನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೨ ॥ ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ, **ತುನಾಯ** ಪೌತ್ರನಿಗಾಗಿ, **ಜೀವಸೇ** ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಜೀವಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, **ದ್ರಾಘೀಯಃ** ಬಹು ದೀರ್ಘವಾದ, **ತತ್ ಆಯುಃ** ಆಯುಸ್ಸನ್ನೂ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ, **ಕೃಣೋತನ** ಮಂಗಳಕರವಾಗಿರುವಂತೆ ಯೋಜಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ.

ಅತಿಶಯ ತೇಜೋವಂತರೂ ಪೂಜ್ಯರೂ ಆದ ದೇವತೆಗಳೇ! ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಉತ್ತಮವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲನುಕೂಲವಾಗುವ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನೂ ಸಾಧನ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ.

ಮಿಗಿಲುಮಿಂಚಿಂದೆಸೆವ ಪ್ರಾಜ್ಯದೇವತೆಗಳ್! ಇದೋ
ಎಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳ್ಗೆ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ್ಗೆ ಮೇಣ್ ಬಾಳ್ತೆಯಿಂ ।
ಸಾರ್ಥಕತೆಗಾಗಿ ಸಾಧನಸತ್ತ್ವಸಂಪನ್ನಮೆಂ-
ದೆನಿಪ ಜೀವನಮಂ ಸದಾಽನುಗ್ರಹಿಪ್ಪುದು ನಲವಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೯೬

ವಿಶ್ವಮನಾವೈಯಶ್ವಃ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವೇತ್ಥಾ ಹಿ ನಿರ್ಋತೀನಾಂ ವಜ್ರಹಸ್ತ ಪರಿವೃಜಮ್ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಹರಹಃ ಶುನ್ಧ್ಯುಃ ಪರಿಪದಾಮಿವ ॥ ೬.೩೯೬ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩
ವೇತ್ಥ - ಹಿ - ನಿರ್ಋತೀನಾಂ - ನಿಃ - ಋತೀನಾಮ್ । ವಜ್ರಹಸ್ತ - ವಜ್ರ - ಹಸ್ತ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩
ಪರಿವೃಜಂ - ಪರಿ - ವೃಜಮ್ ॥ ಅಹರಹಃ - ಅಹಃ - ಅಹಃ - ಶುನ್ಧ್ಯುಃ - ಪರಿ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ಪದಾಂ - ಪರಿ - ಪದಾಂ - ಇವ ॥ ೬.೩೯೬ ॥

ಶುನ್ಧ್ಯುಸಾಮ । ಭರದ್ವಾಜ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ರ ೫ರ ೪ ೫ರ ೪ ೧ ೨ ೧
೩೯೬.೧. ವೇತ್ಥಾಹಿನಿರ್ಋತೀನಾಮ್ ॥ ವಾಜ್ರಹಸ್ತಪರಿವೃ । ಜಾಮ್ ॥

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೪ ॥
ಅಹರ । ಹಾಃ ॥ ಶುನ್ಧ್ಯು ೭ ಪರಿ ॥ ಪದಾಽ೩ಮಾಽ೫ಇ

॥ ವಾ೨೬೫೬ ॥

ದೀ - ೩ / ಪ - ೭ / ಮಾ - ೪ / ೮೦ / ೨೯ / ೬೯೧ ॥

ಇದಾನೀಮೃಷಿರಿಂದ್ರ ಸಂಬೋಧ್ಯಾಹ! ಹೇ **ವಜ್ರಹಸ್ತ!** ವಜ್ರಯುಕ್ತೇಂದ್ರ! **ನಿರೃತೀನಾಂ** ಉಪದ್ರವ ಕಾರಿಣಾಂ ರಾಕ್ಷಸಾಂ **ಪರಿವೃಜಮ್** ಹಿರವಧಾರಣೇ ತ್ವಮೇವ ವೇತ್ಥ ಜಾನೀಷೇ । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ ಅಹರಹರಿತ್ಯಾದಿಃ **ಶುನ್ಧುಃ** ಅಸ್ಮಿನ್ನುದಿತೇ ಸತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಆತ್ಮೀಯಂ ಕರ್ಮ ಕೃತ್ವಾ ಶುದ್ಧಾ ಭವನ್ತೀತಿ ಶೋಭನ ಹೇತು ತ್ವಾಚ್ಛುಂಧ್ಯುರಾದಿತ್ಯಃ । ಆದಿತ್ಯಃ **ಪರಿಪದಾಮಿವ** ಪರಿತಃ ಪದ್ಯಮಾನಾನಾಂ ಯಜಮಾನಾನಾಂ ಯದ್ವಾ ಪರಿಪದಾಂ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣಃ ಪರಿತಃ ಪತತಾಂ ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ವರ್ಜನಂ ಸ್ವಸ್ಥಾನ ತ್ಯಾಗಮ್ **ಅಹರಹಃ** ಪ್ರತಿದಿನಂ ಯಥಾ ವೇತ್ತಿ । ಉದಿತೇ ಸೂರ್ಯೇ ಪಕ್ಷಿಣಃ ಸ್ವಸ್ಥಾನಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸರ್ವತೋ ಗಚ್ಛಂತಿ ಖಲು । ಏವಂ ತ್ವಯೀನ್ದ್ರೇ ಸ್ವ ಬಲೇನ ಪ್ರಕಾಶಮಾನೇ ಸತಿ ಶತ್ರವಃ ಸ್ವ ಪುರಾಣಿ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪಲಾಯಂತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ವಜ್ರಹಸ್ತ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, ವಜ್ರದಂತೆ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುವ ಸೂರ್ಯನೇ, **ಅಹರಹಃ** ಪ್ರತಿದಿನವೂ, **ಶುನ್ಧುಃ** ಶುನ್ಧುರಾದಿತ್ಯೋ ಭವತಿ ಶೋಧನಾತ್ - ನಿರು.೪.೧೬ ॥ ಶುದ್ಧಿಹೇತುವಾದ ಆದಿತ್ಯನು, ಸೂರ್ಯನು ಉದಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ **ಪರಿಪದಾಂ** ಇವ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮಗೂಡನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನಾ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ, **ನಿರೃತೀನಾಂ** ನಿರೃತಿಃ ಮೃತ್ಯುದೇವತಾ । ತಸ್ಯಾಃ ಸ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತೀನಾಂ ಮಾರಣಾತ್ಮಿಕಾನಾಮ್ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಉಪದ್ರವಕಾರಿಗಳಾದ ರಾಕ್ಷಸರು, **ಪರಿವೃಜಂ** ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದ ಸೂರ್ಯನ ಉದಯದಿಂದ ಭಯಗೊಂಡು ಅವರವರ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿಹೋಗುವುದನ್ನು, **ವೇತ್ಥ ಹಿ** ಅರಿಯುತ್ತೀಯಷ್ಟೆ.

ಪ್ರತಿ ದಿನವೂ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಪಕ್ಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗೂಡುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನಾ ಕಡೆಗೆ ಚೆದುರಿ ಹೋಗುವಂತೆಯೇ ವಜ್ರಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ ನಿನ್ನ ಪರಾಕ್ರಮದ ದಂಡಶಕ್ತಿಯ ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವಂತೆಯೇ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಮೃತ್ಯು ಸ್ವರೂಪರಾದ ರಾಕ್ಷಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನಾ ಕಡೆಗೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

ದಿವಸೋದಯದೆ ಖಗಂಗಳ್ ಗೂಡಿನಿಂದೆ ಬಾನ್ಗಂ
ನೆಗೆವಂತೆ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಚೆದುರಿ ಚೆಲ್ಲಿ ।
ಲೋಕಭೀಕರದಾನವರ್ಕಳೆಲ್ಲರ್ ಓಡುವರ್
ನಿನ್ನ ವಿಕ್ರಮಸೂರ್ಯನುದಿಸೆ ತಮ್ಮೂರ ತೊರೆದು ॥

ಋಕ್ - ೩೯೭

ಇರಿಮ್ಬಿಠಿಃ ಕಾಣ್ವಃ ಉಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ಆದಿತ್ಯೋ ವಾ ॥

ಅಪಾಮೀವಾಮಪ ಸ್ರಿಧಮಪ ಸೇಧತ ದುರ್ಮತಿಮ್ ।

ಆದಿತ್ಯಾಸೋ ಯುಯೋತನಾ ನೋ ಅಂಹಸಃ ॥ ೭.೩೯೭ ॥

ಅಪ - ಅಮೀವಾಂ - ಅಪ - ಸ್ರಿಧಮ್ । ಅಪ - ಸೇಧತ - ದುರ್ಮತಿಂ - ದುಃ - ಮತಿಮ್ ॥ ಆದಿತ್ಯಾಸಃ - ಆ - ದಿತ್ಯಾಸಃ - ಯುಯೋತನ - ಯುಯೋತ - ನ - ನಃ - ಅಂಹಸಃ ॥ ೭.೩೯೭ ॥

ಪ್ರಪಾಮೀವಮ್ । ಆದಿತ್ಯ ಉಷ್ಣಿಗಾದಿತ್ಯಃ ॥

೩೯೭.೧. ಅಪಾಮೀವಾಮಪಾ ॥ ಸ್ರಿಧಾಮ್ । ಅಪಸೇಧತದು
ರ್ಮಾಽತಿಮ್ । ಆದೀಽತ್ಯಾಸಾಽಃ ॥ ಯುಯೋ
ತನಾನಽಪಾಽಽಽಽಽಽವಾ ॥ ಹಾಽಸೋಽಹಾಇ ॥

ದೀ - ೬ / ಪ - ೬ / ಮಾ - ೬ / ಶೂ / ೩೦ / ೬೯೨ ॥

ಹೇ **ಆದಿತ್ಯಾಸಃ!** ಆದಿತ್ಯಾಃ! **ಅಮೀವಾಮ್** ರೋಗಮ್ **ಅಪಸೇಧತ** ಅಸ್ಮತ್ತೋಽಪಗಮಯತ । **ಸ್ರಿಧಂ** ಬಾಧಕಂ ಶತ್ರುಂ ಚ **ಅಪಸೇಧತ** । **ದುರ್ಮತಿಂ** ಅಸ್ಮಾಕಂ ದುಃಖಸ್ಯ ಮಂತಾರಂ ಚ ಅಪಸೇಧತ । ಅಪಿ ಚ ಹೇ ಆದಿತ್ಯಾಃ! **ನೋಽಸ್ಮಾನ್ ಅಂಹಸಃ** ಪಾಪಾತ್ **ಯುಯೋತನ** ಪೃಥಕ್ಕುರುತ ॥

ಆದಿತ್ಯಾಸಃ ಆದಿತ್ಯರೇ, **ಅಮೀವಾಂ** ರೋಗಗಳನ್ನು, **ಅಪಸೇಧತ** ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ, **ಸ್ರಿಧಮ್** 'ಸ್ರಿಧ ಗತಿಶೋಷಣಯೋಃ' ದಿವಾ ತತೋ ಧಕ್ ಪ್ರತ್ಯಯ ಔಣಾದಿಕಃ - ನಮ್ಮನ್ನು ಶೋಷಿಸುವ ಬಾಧೆಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ವೇಗಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು **ಅಪ**ದೂರ ಮಾಡು, **ದುರ್ಮತಿಮ್** ದುಃಖ ದಾಯಕವಾದ ಪಾಪಬುದ್ಧಿಯನ್ನು, **ಅಪ** ದೂರೀಕರಿಸು, **ನಃ** ನಮ್ಮನ್ನು, **ಅಂಹಸಃ** ಪಾಪಗಳಿಂದ, **ಯುಯೋತನ** ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡು.

ಆದಿತ್ಯರೇ ನಮ್ಮ ರೋಗಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಉದ್ವೇಗಾದಿ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿ ದುಃಖದಾಯಕವಾದ ನಮ್ಮ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯು ನಮ್ಮಲ್ಲಿರದಂತೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಪಾದಿ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿ.

ಆದಿತ್ಯರೇ! ನಮ್ಮ ರೋಗಂಗಳಂ ನೀಗಿಸಿಮ್!
ನಮ್ಮನಾರ್ತಿಗೆ ತಳ್ಳಿ ತೊಳಲಿಸುವ ವೈರಿಯಿಂದಂ ।
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೆಮ್ಮನಂತೆಯೆ ಕುಬುದ್ಧಿಯು ಬಾರದಂ-
ತೆಮ್ಮನಘದಿಂದೆ ಪಾರಾಗಿಸಿಮ್! ಮುಕ್ತಿಯಿತ್ತು ॥

ಋಕ್ - ೩೯೮

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಃ । ವಿರಾಡುಷ್ಣಿಗಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪಿಬಾ ಸೋಮಮಿನ್ದ್ರಮನ್ದತುತ್ವಾಯನ್ತೇ ಸುಷಾವ ಹರ್ಯಶ್ವಾದ್ರಿಃ ।

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸೋತುರ್ಬಾಹುಭ್ಯಾ ಸುಯತೋ ನಾರ್ವಾ ॥ ೮.೩೯೮ ॥

ಸ್ವ - ೧೦ । ಉ - ೨ । ಧಾ - ೫೧ । ಫ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಪಿಬ - ಸೋಮಂ - ಇನ್ದ್ರ - ಮನ್ದತು - ತ್ವಾ । ಯಂ - ತೇ - ಸುಷಾವ - ಹ

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧
ರ್ಯಶ್ವ - ಹರಿ - ಅಶ್ವ - ಅದ್ರಿಃ - ಅ - ದ್ರಿಃ ॥ ಸೋತುಃ - ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ - ಸು

೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಯತಃ - ಸು - ಯತಃ - ನ - ಅರ್ವಾ ॥ ೮.೩೯೮ ॥

ಆ - ೪೩ । ಅ - ೨೧ । ಪಾ - ೩೮ । ಟೈ । ದ - ೧ ॥

ಇತಿ ಪ್ರಥಮಾ ದಶತಿಃ ॥ ೧ ॥ ಪಞ್ಚಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೫ ॥ ಇತ್ಯುಷ್ಣಿಹಃ ॥

ವೈರಾಜೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರೋ ವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ ೧೦ — ೧೦ ೦
೫೯೮.೧. ಪಿಬಾ ॥ ಸೋಮಮಿನ್ದ್ರಮನ್ದತುತ್ವಾಽ೨ । ಯನ್ತೇಸುಷಾ

೨ ೧ ೨ ೧೦
ವಹರಿಯಾ ॥ ಶ್ವಾಽ೨೩ದ್ರೀಃ । ಸೋಽ೨೩ತೂಃ ॥ ಬಾ

೨ ೨ ೧ ^ ೩ ೫೦
ಹೂಭೀಽ೩ಯಾಽ೩ಮ್ । ಸುಯಾಽ೨ತಾಽ೨೩೪ಔ

೦ ೨ ೧೦ ೧೧೧
ಹೋವಾ ॥ ಏಽ೩ । ನಾರ್ವಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ-೭ । ಪ-೯ । ಮಾ-೪ । ಝೀ । ೩೧ । ೬೯೩ ॥

ಸಹೋದೈರ್ಘತಮಸಮ್ ॥

೪ ೫ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧
೫೯೮.೨. ಹಾಉಪಿಬಾ ॥ ಸೋಮಮಿನ್ದ್ರ । ಮಾ । ದತುತ್ವಾಽ೩ । ದ

೨ ೧೦ ೦ ೨ —
ತುತ್ವಾ । ಯನ್ತೇಸುಷಾವಹರಿಯಾ । ಶ್ವಾಽ೧ದ್ರೀಽ೨ಃ ।

೧ — ೦ ೧ ೦ ೨
ಶ್ವಾದ್ರೀಽ೨ಃ । ಸೋತುರ್ಬಾಹುಭ್ಯಾಮ್ ॥ ಸುಯತಾಽ

೨ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦
೩ಃ । ಸುಯತಾಽ೩ಃ ॥ ನಾಽ೨ರ್ವಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥

೩ ೧೧೧
ಈಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ-೬ । ಪ-೧೩ । ಮಾ-೭ । ಗ್ರೇ । ೩೨ । ೬೯೪ ॥

ಇತ್ಯೌಷ್ಣಿಹಂ ಇತಿ ಪಞ್ಚದಶ ದ್ವಿತೀಯಃ । ಪಞ್ಚಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೫ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೧ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ ಸೋಮಂ ಪಿಬ ಸ ಸೋಮಃ ತ್ವಾಂ ಮನ್ದತು ಮಾದಯತು ಹೇ **ಹರ್ಯಶ್ವ! ತೇ** ತ್ವದರ್ಥಂ **ಸೋಮಃ** ಅಭಿಷವ ಕರ್ತುಃ **ಬಾಹುಭ್ಯಾಮ್ ಅರ್ವಾ**ನ ರಶ್ಮಿಭ್ಯಾಮಶ್ವ ಇವ **ಸುಯತಃ** ಸುಷ್ಠು ಪರಿಗೃಹೀತಃ **ಅದ್ರಿಃ** ಗ್ರಾವಾSಯಂ **ಸೋಮಂ ಸುಷಾವ** ॥

ಹರ್ಯಶ್ವ ಹರಿ ಎಂಬ ಅಥವಾ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳ ಒಡೆಯನಾದ ಅಥವಾ ದುಃಖಾಪಹರಣ ಸುಖಾಹರಣ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ದಯೆ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷವೆಂಬ ವ್ಯಾಪಕ ಧರ್ಮವುಳ್ಳ, **ಇನ್ದ್ರ** ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, **ಸೋಮಮ್** ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಪಿಬ** ಪಾನಮಾಡು ಇದರಿಂದ, **ಮನ್ದತು** ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿ ಆನಂದವಾಗಲಿ, **ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ** ರಥದ ಸಾರಥಿಯು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ, **ಸುಯತ**ನ **ಅರ್ವಾ** ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹಗ್ಗವೆನಿಸಿದ ಲಗಾಮಿನ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದಲೇ ಗುರಿ ತಲುಪಿಸುವಂತೆ, **ತೇ** ನಿನಗಾಗಿ, **ಅಯಮದ್ರಿಃ** ಅದ್ರಿರಸಿ ಶ್ಲೋಕಕೃತ್ - ಕಾಠ.೧.೫ ॥, ಅಧ್ವರ್ಯುವು ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದಲೇ ಸೋಮ ಹಿಂಡುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ, **ಸೋಮಂ** ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಸುಷಾವ** ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗನುಸಾರ ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ದಯೆ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷವೆಂಬ, ದುಃಖವನ್ನು ನೀಗಿಸಿ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ ರಥದ ಸಾರಥಿಯು ತನ್ನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳ ಲಗಾಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಕುದುರೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಸುವಂತೆ ಯಜ್ಞದ ಅಧ್ವರ್ಯುವೇ ಸ್ವತಃ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಸೋಮವನ್ನು ಹಿಂಡಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ವಿಧಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ನಿನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಪಾನಮಾಡು ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ತೃಪ್ತಿಯೂ ಆನಂದವೂ ಲಭಿಸಲಿ.

ಕರುಣೆ-ಕೂರ್ಪೆಗಳಿಂದೆ ನೀಗಿಸುತ್ತೆಮ್ಮಳಲ್ಗಳಂ
ಸೊಗವೀವ ಮಘವಂತ! ಸಾರಥಿಯು ಜಾಣ್ಮೆಯಿಂದಂ ।
ಕಡಿವಣಂ ವಿಡಿದಶ್ವಮಂ ಗುರಿಗೆ ಸೇರಿಸುವವೊಲ್
ವಿಧಿಸೂತಸೋಮಮಂ ಬಂದಿಲ್ಲಿ ಸವಿಯವೇಳ್ಕುಂ ॥

ಋಕ್ - ೩೯೯

ಸೌಭರಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩೧ ೨ರ ೩೧ ೨ ೩೧ ೨
ಅಭ್ರಾತೃವ್ಯೋ ಅನಾ-ತ್ವಮನಾಪಿರಿನ್ದ್ರ ಜನುಷಾ ಸನಾದಸಿ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯುಧೇದಾಪಿತ್ವಮಿಚ್ಛಸೇ ॥ ೧.೩೯೯ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩
ಅಭ್ರಾತೃವ್ಯಃ - ಅ - ಭ್ರಾತೃವ್ಯಃ - ಅನಾ - ತ್ವಮ್ । ಅನಾಪಿಃ - ಅನ್ - ಆಪಿಃ -

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಇನ್ದ್ರ - ಜನುಷಾ - ಸನಾತ್ - ಅಸಿ ॥ ಯುಧಾ - ಇತ್ - ಆಪಿತ್ವಂ - ಇಚ್ಛಸೇ ॥

ಅಭ್ರಾತೃವ್ಯಂ । ಇನ್ದ್ರಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೦ ೦ ೪ ೨೧ರ ೨ ೧
೩೯೯.೧. ಅಭ್ರಾತೃವ್ಯೋಽ೫ಅನಾತುವಾಮ್ ॥ ಅನಾಪಿರಾಇನ್ದ್ರಾ

— ೧ ^ ೩ ೨ ೩ ೫
ಽ೨ । ಜನುಷಾಽ೨ ॥ ಸನಾಽ೩೪೫ತ್ ॥ ಆಽ೨೩೪ಸೀ ।

೨ ೧೦ ೩೦ ೧ ೨೦ ^ ೩ ೨
ಯುಧೇದಾऽಽಪಿತ್ವಮಿಚ್ಛಸೇ ॥ ಯುಧಾऽ೧ ॥

ದೀ - ೬ / ಪ - ೭ / ಮಾ - ೪ / ಖೀ / ೩೩ / ೬೯೫ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಂ! ಜನುಷಾ** ಜನ್ಮನೈವ **ಅಭ್ರಾತೃವ್ಯಃ** ವ್ಯನ್ ಸಪತ್ನೇ - ೪.೧.೧೪೫ - ಇತಿ ವ್ಯನ್ ಪ್ರತ್ಯಯಃ । ಸಪತ್ನರಹಿತಃ **ಅನಾ** ಅನೇತೃಕಃ ಋತ ಛಂದಸಿ - ೫.೪.೧೫೮ - ಇತಿ ಕಪಃ ಪ್ರತಿಷೇಧಃ ಅನಿಯಂತೃಕಮ್ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। **ಅನಾಪಿಃ** ಬಂಧುವರ್ಜಿತಶ್ಚ **ಸನಾದಸಿ** ಚಿರಾದೇವ ಭ್ರಾತೃವ್ಯಾದಿ ವರ್ಜಿತೋಽಸಿ । ಯಚ್ಚ ತ್ವಮ್ **ಆಪಿತ್ವಂ** ಬಾಂಧವಮ್ ಇಚ್ಛಸೇ **ಇಚ್ಛಸಿ** ತತ್ರ **ಯುಧೇತ್** ಯುದ್ಧೇನೈವ ಯುದ್ಧಂ ಕುರ್ವನ್ನೇವ ಸ್ತೋತೄಣಾಮರ್ಥಾಯ ಸಖಾ ಭವಸೀತಿ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ತ್ವಮ್** ನೀನು, **ಜನುಷಾ** ಹುಟ್ಟಿದಂದಿನಿಂದಲೇ, **ಅಭ್ರಾತೃವ್ಯಃ** ಶತ್ರುರಹಿತನಾಗಿದ್ದೀಯೆ, **ಅನಾ** ಅನಃ ಪ್ರಾಣಃ । ಅನೇನ ಪ್ರಾಣೇನ ಹೇತುನಾ । ಸರ್ವ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಜಿತತ್ವಾತ್ ಅಶತ್ರುತ್ವಮ್ - ನೀನೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ, ಮುಂದಾಳಾಗಿ ನಾಯಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿನಗಿನ್ನಾರೂ ನಾಯಕನಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಣವಿಲ್ಲದವನು, **ಅನಾಪಿಃ** ತಂದೆತಾಯಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಂಧು ರಹಿತನು, **ಸನಾದಸಿ** ಸನಾತನವಾಗಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದಲೂ ನೀನು ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದೀಯೆ, **ಯುಧೇತ್** ಯುಧ್ಯತಿ ಗತಿಕರ್ಮಾ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧೪ ॥ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ, ನಿನ್ನ ಉಪಾಸಕರೊಂದಿಗೆ ಮಾತ್ರ, **ಆಪಿತ್ವಂ ಇಚ್ಛಸೇ** ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೀಯೆ.

ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ ಚಿರಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜನ್ಮತಃ ಶತ್ರುರಹಿತನೂ ಬಂಧುರಹಿತನೂ ಆಗಿದ್ದು ನೀನೇ ನಾಯಕನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿನಗಿನ್ನಾರೂ ನಾಯಕರಿಲ್ಲದವನೂ ಆಗಿದ್ದೀಯೆ, ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತೃಗಳೂ ಉಪಾಸಕರೂ

ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಾಗಲೂ ಶತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗಲೂ ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೀಯೆ.

ದೇವ! ಚಿರಕಾಲದಿಂ ನೀನಜಾತಾರಿಯಂತೆ
ಬಂಧುರಹಿತಂ ಕೂಡ; ನಾಯಕಂ ಸುವಿನಾಯಕಂ ।
ನಿನ್ನಂ ನುತಿಪರಂ ಸಮರ್ಚಿಪ್ಪರಂ ತಣಿಸೆ ನೀಂ
ಮೇಣ್ ಸಮರದೊಳ್ ತಳೆವೆಯಲ್ತೆ ನಿಜಬಾಂಧವ್ಯಮಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೦೦

ಸೌಭರಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯೋ ನ ಇದಮಿದಂ ಪುರಾ ಪ್ರವಸ್ಯ ಆನಿನಾಯ ತಮು ವ ಸ್ತುಷೇ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸಖಾಯ ಇನ್ದ್ರಮೂತಯೇ ॥ ೨. ೪೦೦ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಯಃ - ನಃ - ಇದಮಿದಂ - ಇದಂ - ಇದಂ - ಪುರಾ । ಪ್ರ - ವಸ್ಯಃ - ಆನಿನಾಯ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
- ಆ - ನಿನಾಯ - ತಂ - ಉ - ವಃ - ಸ್ತುಷೇ ॥ ಸಖಾಯಃ - ಸ - ಖಾಯಃ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಇನ್ದ್ರಂ - ಊತಯೇ ॥ *೨. ೪೦೦ ॥*

ಶಾರ್ಕರೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಶರ್ಕರಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦ ೫ ೨ ೧ ೨
೪೦೦.೧. ಯೋನೋಹಾಉ ॥ ಇದಾಮ್ । ಇದಮ್ಪುರಾಽ೨೩ಹಾ

೧ ೨ ೧ ೦
ಉ । ಪ್ರವಾ । ಪ್ರವಸ್ಯಆs೨೩ಹಾಇ । ನಿನಾ । ನಿನಾಯತ

೨ ೧ ೦ ೨
ಮುವಾs೨೩ಹಾಉ ॥ ಸ್ತುಷಾಇ । ಸಖಾಯಆs೨೩ಹಾ

೧೦ ೨ ೧
ಇ ॥ ದ್ರಮೂತಾs೨೩ಯಾs೩೪೩ಇ । ಓs೨೩೪೫ಇ ॥

ಡಾ ॥ *ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೧೧ । ಥ । ೩೪ । ೬೯೬ ॥*

೫೦ ೪ ೨೩೪ ೫ ೧೦ ೨
೪೦೦.೨. ಯೋನಾs೩ಇದಮಿದಮ್ಪುರಾ ॥ ಯೋನಇದಮಿದಾs

೨ ೨ ೧ ೦ ೨ ೪
೧ಮ್ಪೂs೩ರಾ । ಪ್ರವಸ್ಯಆನಿನಾ । ಯತಾs೩ಮೂs೩

೨೩ ೫ ೧ ೨ ೪ ೨೩ ೫
ವಸ್ತುಷಾಇ ॥ ನಿನಾ । ಯತಾs೩ಮೂs೩ವಸ್ತುಷಾಇ ॥

೨ ೧ — ೧ ೨ ೪ ॥
ಸಖಾಯಾs೨: । ಆs೨೩ಇ ॥ ದ್ರಮೂs೩ತಾs೫ಯಾs

೬೫೬ಇ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೮ । ಥೈ । ೩೫ । ೬೯೭ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇಗೇಯಗಾನೇ ದಶಮಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ಸಖಾಯಃ ಸಮಾನ ಖ್ಯಾನಾ ಹೇ ಋತ್ವಿಗ್ಯಜಮಾನಾಃ! **ಯಃ ಇನ್ದ್ರಃ ಪುರಾ** ಪೂರ್ವಂ **ಇದಂ** ದರ್ಶನೀಯತಯಾ ವಿದ್ಯಮಾನಂ **ವಸ್ಯಃ** ವಸೀಯಃ ವಸೋರೀಯಸು ನೀಕಾರಲೋಪಶ್ಛಾಂದಸಃ ಪ್ರಶಸ್ತಂ ವಸುನೋsಸ್ಮಾನ್

ಪ್ರಾಣಿನಾಯ ಪ್ರಕರ್ಷೇಣಾನೀತವಾನ್ । ತಮುತಮೇವ ಧನಾನಾಮಾನೇ ತಾರಮ್ ಇನ್ದ್ರಂ ವೋ ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಧನಲಾಭಾರ್ಥಮ್ ಊತಯೇ ರಕ್ಷಣಾಯ ಚ ಸ್ತುಷೇ ಸೌಭರಿರಹಂ ಸ್ತೌಮಿ ॥

ಸಖಾಯಃ ಮಿತ್ರರೇ, ಯಃ ಯಾವ ಇನ್ದ್ರನು, ಪುರಾ ಸನಾತನಕಾಲ ದಿಂದಲೂ, ಎದುರಿಗಿರುವುದೂ, ವಸ್ವಃ ಬಹುಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದೂ ಆದ, ಇದ ಮಿದಂ ಶರೀರ, ಮನೆ, ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ನಃ ನಮಗೆ, ಪ್ರ ಆನಿನಾಯ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವನೋ, ತಮು ಇನ್ದ್ರಮ್ ಆ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನೇ, ವಃ ನಿಮ್ಮ, ಊತಯೇ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, ಸ್ತುಷೇ ಸ್ತುತಿಸುವೆನು.

ಪುರಾತನಕಾಲದಿಂದಲೂ ಬಹುಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಶರೀರ ಮನೆ ಭೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳು ಮುಂತಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆದಿಕಾಲದಿಂದುತ್ತಮಕಾಯಾಲಯಭೋಗಾದಿಗಳಂ ।
ಬಗೆಬಗೆ ಸಿರಿಯಂ ನೀಳ್ದಿಂದ್ರಂ ಸಂರಕ್ಷಿಪ್ರುದೀ ಜಗಮಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೦೧

ಸೌಭರಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಕಕುಪ್ ಮರುತಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ಗನ್ತಾ ಮಾ ರಿಷಣ್ಯತ ಪ್ರಸ್ಥಾವಾನೋ ಮಾಪ ಸ್ಥಾತ ಸಮನ್ಯವಃ ।

೩ ೧ ೨
ದೃಢಾ ಚಿದ್ಯಮಯಿಷ್ಣವಃ ॥ ೩. ೪೦೧ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಆ - ಗನ್ತ - ಮಾ - ರಿಷಣ್ಯತ । ಪ್ರಸ್ಥಾವಾನಃ - ಪ್ರ - ಸ್ಥಾವಾನಃ - ಮಾ - ಅಪ

೩ ೨ ೩
- ಸ್ಥಾತ - ಸಮನ್ಯವಃ - ಸ - ಮನ್ಯವಃ ॥ ದೃಢಾ - ಚಿತ್ - ಯಮಯಿಷ್ಣವಃ ॥

ಬೃಹತ್ಕಮ್ । ಬೃಹತ್ಕಕುಬ್ಮರುತಃ ॥

೪೦ ೫ ೪ ೨೦ ೧ ೨ ೧ ೦ ೨೦ ೦
೪೦೧.೧. ಆಗನ್ತಾ ॥ ಮಾರಿಷಣ್ಯಾ೨೨೩ತಾ । ಪ್ರಾಸ್ಥಾವಾನೋ

೧೦ ೨೦ ೧ ೬ ೧ ೨ ೨
- ಮಾಪಸ್ಥಾತ । ಸಾಮನ್ಯಾವಾ೨೨ಃ ॥ ದೃಢಾಚೀ೨೩ದ್ಯಾ೨೩ ॥

೪ ೫ ೪ ॥ ೫
ಮಯೋವಾ ॥ ಷ್ಣಾ೨೫ವೋ೨೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೨ । ಛಾ । ೧ । ೬೯೮ ॥

ಹೇ ಪ್ರಸ್ಥಾವಾನಃ! ಪ್ರಸ್ಥಾತಾರಃ ಪ್ರಗಂತಾರೋ ಮರುತಃ! **ಆಗನ್ತ!** ಅಸ್ಮಾನಾಗಚ್ಛಂತ । **ಮಾರಿಷಣ್ಯತ** ಅನಾಗಮನೇನ ನೋಽಸ್ಮಾನ್ಮಾಹಿಂಸಿಷತ । ಹೇ **ಸಮನ್ಯವಃ** ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಕಾಃ । ಸಮಾನಕ್ರೋಧಾಃ ವಾ **ದೃಢಾಚಿತ್** ದೃಢಾನ್ಯಪಿ ಪರ್ವತಾದೀನಿ ಹೇ **ಯಮಯಿಷ್ಣವಃ** ನಿಯಮಯಿತೃತ್ವಶೀಲಾಃ । ನಿಯಮಯಿತಾರಃ । **ಮಾಪಸ್ಥಾತ** ಅಸ್ಮತ್ತೋಽನ್ಯತ್ರ ಮಾತಿಷ್ಠತ ಅಸ್ಮಾಸ್ವೇವಾವ ತಿಷ್ಠಧ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಪ್ರಸ್ಥಾವಾನಃ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವವರೇ, **ಮಾ ಆಗನ್ತ** ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಡಿ, **ಮಾ ಅಪಸ್ಥಾತ** ಯುದ್ಧ ವಿಮುಖರಾಗಬೇಡಿ, **ಯಮಯಿಷ್ಣವಃ** ಶತ್ರುಕುಲಕ್ಕೆ ಯಮಸ್ವರೂಪರಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ

ಕೊಳ್ಳುವ ನೀವು, ಸಮನ್ಯವಃ ಕ್ರೋಧಸಹಿತರಾಗಿ, ದೃಥಾಚಿತ್ ಚಂಚಲತೆ ಇಲ್ಲದ ದೃಢಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ಥೈರ್ಯವಾಗಿ ಶತ್ರುಸೈನ್ಯವನ್ನು, ರಿಷಣ್ಯತ ಸದೆ ಬಡಿಯಿರಿ.

ಯುದ್ಧಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳೇ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಬೇಡಿ, ಯುದ್ಧವಿಮುಖರಾಗಬೇಡಿ, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಯಮಸ್ವರೂಪರಾಗಿ ಕ್ರೋಧ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸ್ಥೈರ್ಯವಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿಯಿರಿ.

ಅಥವಾ

ಪ್ರಸ್ಥಾವಾನಃ ಗತಿಶೀಲರಾಗಿ ದೂರಪ್ರಯಾಣಶಕ್ತರೂ, ಸಮನ್ಯವಃ ಸಮಾನತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ, ದೃಥಾಚಿತ್ ದೃಢವಾದ ಪರ್ವತ ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಯಮಯಿಷ್ಣವಃ ಬಗ್ಗುವಂತೆ ಅಲ್ಲಾಡುವಂತೆ ಮಾಡುವವರಾದ ಮರುತ್ತು ದೇವತೆಗಳೇ, ಮಾ ರಿಷಣ್ಯತ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಡಿ, ಮಾ ಅಪಸ್ಥಾತ ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರವಾಗಬೇಡಿ, ಆಗನ್ತ ನಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ಬಿಜಯ ಮಾಡಿ.

ಗತಿಶೀಲರೂ ದೂರಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುವ ಶಕ್ತಿವಂತರೂ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಸ್ಥಿರವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಬಿಡುವ ಸ್ಥೈರ್ಯಸಾಹಸಿಗಳಾದ ಮರುದ್ದೇವತೆಗಳೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಬೇಡಿ ನಮ್ಮಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಬೇಡಿ ನಮ್ಮ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿ.

ಯುಯುತ್ಸುವೀರರೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದಿರಿಮ್ ರಣವಿಮುಖತೆ ಬೇಡಂ ।
ವೈರಿವರ್ಗಯಮರೆನಿಸಿ ಕಸುವಿನಿಂ ಸದೆಯಿರಿ ಶತ್ರುಗಳಂ ॥

ಅಥವಾ

ಗತಿಶೀಲರೆ! ತೇಜಸ್ವಿಗಳೇ! ಅಘಸಂಕ್ಷೋಭಣಚಣರೇ!
ದಿಟ್ಟತನದ ಮರುತರೆ! ನಮ್ಮಂ ಪೊರೆಯಿರಿ, ಬನ್ನಿಮ್ ನಲವಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೦೨

ಸೌಭರಿಃ ಕಾಣ್ವಃ ॥ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ು ೩೧ ೨ ೩ ೧ ೨೩ ೧ ೨
ಆ ಯಾಹ್ಯಯಮಿನ್ದವೇಽಶ್ವಪತೇ ಗೋಪತ ಉರ್ವರಾಪತೇ ।
೧ ೨
ಸೋಮಂ ಸೋಮಪತೇ ಪಿಬ ॥ ೪. ೪೦೨ ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಆ - ಯಾಹಿ - ಅಯಂ - ಇನ್ದವೇ । ಅಶ್ವಪತೇ - ಅಶ್ವ - ಪತೇ - ಗೋಪತೇ -

೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಗೋ - ಪತೇ - ಉರ್ವರಾಪತೇ - ಉರ್ವರಾ - ಪತೇ ॥ ಸೋಮಂ - ಸೋ

ಮಪತೇ - ಸೋಮ - ಪತೇ - ಪಿಬ ॥ ೪. ೪೦೨ ॥

ಸೌಯವಸಾನಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಸೂಯವಸಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦ ೫೦ ೪ ೨ ೧ ೦ ೨ ೧
೪೦೨.೧. ಆಯಾಹೀ ॥ ಅಯಮಿನ್ದವೇ । ಶ್ವಪಾಽ೨೩ತಾಇ । ಗೋ

೨ ೧ ೨ ೩೦ ೨
ಪತಉ । ವಾರ್ರಾಽ೧ಪಾತಾಽ೨೩೪ಇ ॥ ಸೋಮಾಽ೩

೧೦ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦
ಮ್ ॥ ಸೋಮಾಽ೨೩ । ಪಾಽ೨ತಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥

೩ ೫
ಪೀಽ೨೩೪ಬಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೫ । ಝು । ೨ । ೬೯೯ ॥

೪೦ ೫೦ ೪ ೨ ೧ ೨ ೨ ೧ ೨೦
೪೦೨.೨. ಆಯಾಹಿಯಾ ॥ ಯಾಽ೩ಇಮಾಇನ್ದ್ರಾಽ೩ಇವೇ । ಅಶ್ವಪತೇ

೧೦ ೨೦ ೧ ೮ ೨ ೨ ೨
ಗೋಪತೇ । ಊ । ರ್ವರಾಽ೨೩ಹಾಽ೩ಇ । ಪಾಽ೩ತಾ

೧ ೫ ೧ ೨
ಇ ॥ ಸೋಽ೨೩೪ಮಂ ಹಾಇ ॥ ಸೋ । ಮ । ಪತೇಽ೩

೨ ೧ ೫೦ ೩ ೪
ಹಾಽ೩ಇ । ಪಾಽ೨೩೪ಇಬಾ । ಏಹಿಯಾಽ೬ಹಾ । ಹೋ

ಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೭ । ಘೇ೧೭ । ೭೦೦ ॥

೫೦ ೦ ೩ ೨೧ ೨ —
೪೦೨.೩. ಆಯಾಹ್ಯಯಮಿನ್ದ್ರಾಽ೬ವಾಇ ॥ ಅಶ್ವಾಪಾಽ೧ತಾಽ೨ಇ ।

೦ ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೫
ಗೋಪಾತಾಊಽ೩ । ರ್ವರಾಽ೨ಪಾಽ೨೩೪ತಾಇ ॥

೧ ೨ ೨೧ ೨ ೧
ಸೋಮಂ ಸೋಮಾಽ೩೧ ॥ ಪತಾಇ । ಪಿಬಾಽ೩ಓಽ೨

೫ ೩ ೫ ೪ ೫
೩೪ವಾ ॥ ಊಽ೨೩೪ಪಾ । ಊಪಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಘೂ । ೪ । ೭೦೧ ॥

ಅಶ್ವಪತೇ ಅಶ್ವಾನಾಂ ಸ್ವಾಮಿನ್! **ಗೋಪತೇ** ಗವಾಂಪಾಲಯಿತಃ **ಉರ್ವರಾಪತೇ** ಸರ್ವಶಸ್ಯಾಢ್ಯಾ ಭೂಮಿರುರ್ವರಾ ತಸ್ಯಾಃ ಪತೇ ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ!** ಇನ್ದವೇ ದೀಪ್ತಾಯ ತುಭ್ಯಮ್ ಅಯಂ ಸೋಮೋಽಭಿಷುತ ಇತಿ ಶೇಷಃ

ತಸ್ಮಾತ್ **ಆಯಾಹಿ** ಸೋಮಂ ಪ್ರತ್ಯಾಗಚ್ಛ ಆಗತ್ಯ **ಸೋಮಪತೇ** ಹೇ ಇನ್ದ್ರ **ಸೋಮಂ ಪಿಬ** ॥

ಅಶ್ವಪತೇ ಕುದುರೆಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ವ್ಯಾಪನಶೀಲ ಮನದ ಒಡೆಯನೇ, **ಗೋಪತೇ** ಗೋವುಗಳ ಒಡೆಯನೇ, ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಒಡೆಯನೇ, **ಉರ್ವರಾಪತೇ** ಉರ್ವರಾ ಜಾತಸಸ್ಯಾ ಪೃಥ್ವೀ ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತಿನಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದ ಅನ್ನವೆಂಬ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಒಡೆಯನೇ, ಬಹುಗತಿಯುಳ್ಳ ದೇಹವೆಂಬ ರಥದ ಒಡೆಯನೇ, **ಸೋಮಪತೇ** ಸೋಮಾದಿ ಓಷಧಿಗಳ ಒಡೆಯನೇ, **ಇಮೇ** ಇನ್ದವೇ ನಿನಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುವ ಸೌಮ್ಯಸ್ವಭಾವದ ಉಪಾಸನಾ ರೂಪಿ ಭಕ್ತಿರಸದ ಪಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸೋಮರಸಪಾನಕ್ಕಾಗಿ, **ಆಯಾಹಿ** ದಯ ಮಾಡು, **ಸೋಮಂ** ಸೋಮರಸವನ್ನು, ಸೌಮ್ಯವಾದ ಭಕ್ತಿರಸವನ್ನು, **ಪಿಬ** ಪಾನಮಾಡು.

ಕುದುರೆಗಳ ಗೋವುಗಳ ಅನ್ನದ ಸೋಮದ ಒಡೆಯನಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ದಯಮಾಡು. ನಿನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಪಾನಮಾಡು. ಮನಸ್ಸಿನ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಪಾಲಕನೇ ದೇಹವೆಂಬ ರಥದ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ಸೌಮ್ಯಸ್ವಭಾವವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಉದಯವಾಗಿರುವ ಭಕ್ತಿರಸವನ್ನು ದಯಮಾಡಿ ಪಾನಮಾಡು.

ಅಶ್ವತಪತಿಯೆ! ಗೋಪನೆ! ಭೂಪನೆ! ಸೋಮೇಶನೆ! ಅಕ್ಷಪನೇ!
ನಿನಗೆ ಮುಡಿಪಾದ ಸೋಮವನೀಂಟಯ್! ಭಕ್ತಿರಸದ ನಿಧಿಯಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೦೩

ಸೌಭರಿಃ ಕಣ್ವಃ । ಕಕುಪ್ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಯಾ ಹಸ್ವಿದ್ಯುಜಾ ವಯಂ ಪ್ರತಿ ಶ್ವಸನ್ತಂ ವೃಷಭ ಬ್ರುವೀಮಹಿ ।

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಸ೪ಸ್ಥೇ ಜನಸ್ಯ ಗೋಮತಃ ॥ ೫. ೪೦೩ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩
ತ್ವಯಾ - ಹ - ಸ್ವಿತ್ - ಯುಜಾ - ವಯಮ್ । ಪ್ರತಿ - ಶ್ವಸನ್ತಂ - ವೃಷಭ -

೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಬ್ರುವೀಮಹಿ ॥ ಸ೪ಸ್ಥೇ - ಸಂ - ಸ್ಥೇ - ಜನಸ್ಯ - ಗೋಮತಃ ॥ ೫. ೪೦೩ ॥

ಧೇನುಷಾಮ । ಮರುತಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦೩.೧. ತ್ವಯಾಹಸ್ವೀತ್ ॥ ಯೂಜಾವಯಮ್ । ಪ್ರಾತಿಶ್ವಾಸಾ

೨೨ । ತಂವೃಷಭ । ಬ್ರೂವೀ೨೧ಮಾಹಾ೨೨೩೪೫ ॥ ಸ೪

ಸ್ಥಾ೨೩೫ ॥ ಜಾನಸ್ಯಗೋ೨೨೩೪ವಾ ॥ ಮಾ೨೨೩೪ತಾಃ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೫ । ಜು । ೫ । ೭೦೨ ॥

ವೃಷಭ! ವರ್ಷಿತಃ! ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ಗೋಮತಃ** ಗವಾದಿಯುಕ್ತಸ್ಯ ಜನಸ್ಯ ಸಂಸ್ಥೇ ಸ್ಥಾನೇ ಯುದ್ಧೇ **ಶ್ವಸನ್ತಮ್** ಅಸ್ಮಾನ್ ಪ್ರತಿಕ್ರೋಧಾತಿಶಯೇನ ಶ್ವಾಸಕಾರಿಣಂ ಶತ್ರುಂ **ಯುಜಾ**ಸಹಾಯೇನ **ತ್ವಯಾಹಸ್ವಿತ್** ತ್ವಯೈವ ಖಲು **ವಯಂ ಪ್ರತಿಬ್ರುವೀಮಹಿ** ಪ್ರತಿವಚನಂ ಕುರ್ಮಃ ನಿರಾಕರಿಷ್ಯಾಮ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ವೃಷಭ ವೃಷ್ಟಿಕಾರಕನೂ ಕಾಮನಾಪೂರಕನೂ, ಬಹುಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಗೋಮತಃ** ಜನಸ್ಯ ಸಂಸ್ಥೇ ಗೋಧನಯುಕ್ತ ಗೋಪಾಲಕರ ಸಮೂಹಗಳೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುವ, ಸಂಸ್ಥೇ ಸನ್ತಿಷ್ಠನ್ತೇ **ಯತ್ರ** ಯೋದ್ಧಾರಃ ಸ ಸಂಸ್ಥಃ ಸಂಗ್ರಾಮಃ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, **ಶ್ವಸನ್ತಮ್** ಹತಾಶರಾಗಿ

ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತಾ ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುವನ್ನು, ಯುಜಾ ನಮ್ಮೊಡನಿರುವ, ತ್ವಯಾ ಹಸ್ವಿತ್ ನಿನ್ನ ಸಹಾಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ, ವಯಂ ನಾವು, ಪ್ರತಿಬ್ರುವೀಮಹಿ ಎದುರುತ್ತರಿಸಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವೆವು.

ವೃಷ್ಟಿಕಾರಕನೂ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ವರ್ಷಿಸುವವನೂ ಬಹುಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ಗೋವುಗಳ ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವವರೊಂದಿಗೆ ಶತ್ರುಗಳು ನಡೆಸುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೋಪದಿಂದ ಉರಿದು ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಹಾಯ ಪ್ರಭಾವಗಳಿಂದ ನಾವು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಎದುರಿಸಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಓಡಿಸಿ ಬಿಡುವೆವು.

ವೃಷಭನೆ! ಗೋಪನೆ! ಗೋಗಣಕಾಗಿಯೆ ಸೆಣಸುವ ಸಮಯದೊಳು।
ಕುದಿವ ನಿನ್ನ ರಿಪುಗಳನಾವಳಿಪೆವು ನಿನ್ನ ಬಲದೊಳೊಡನೆ॥

ಋಕ್ - ೪೦೪

ಸೌಭರಿಃ ಕಾಣ್ವಃ ಕಕುಪ್ ಮರುತಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೩೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಗಾವಶ್ಚಿದ್ಘಾ ಸಮನ್ಯವಃ ಸಜಾತ್ಯೇನ ಮರುತಃ ಸಬನ್ಧವಃ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ರಿಹತೇ ಕಕುಭೋ ಮಿಥಃ ॥ ೬. ೪೦೪ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೩೨ ೩ ೩೨
ಗಾವಃ - ಚಿತ್ - ಘ - ಸಮನ್ಯವಃ - ಸ - ಮನ್ಯವಃ । ಸಜಾತ್ಯೇನ - ಸ - ಜಾತ್ಯೇನ

೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
- ಮರುತಃ - ಸಬನ್ಧವಃ - ಸ - ಬನ್ಧವಃ ॥ ರಿಹತೇ - ಕಕುಭಃ - ಮಿಥಃ ॥

ಸಂವೇಶೀಯಮ್ । ಮರುತಃ ಕಕುಭ್ಮರುತಃ ॥

ತಿ೦ ೦ ೫ ೨ ೦ ೧೦
೪೦೪.೧. ಗಾವಶ್ಚಿದ್ಘಾಸ್ಮಾ೭೬ಮನ್ಯವಾಃ ॥ ಸಜಾತ್ಯೇನಮರುತಸ್ಸಬನ್ಧ

೧ ೨೧೦ ೨ ೨ ೧
ವಾ೭೨೩ಹೋಇ ॥ ರಿಹತೇಕಾಕೂ೭೩ಭೋ ॥ ಮಿಥಾ ।

೨ ೪ ೫ ೪
ಔ೭೩ಹೋವಾ । ಹೋ೭೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೩ । ಫಿ । ೬ । ೭೦೩ ॥

ಸಮನ್ಯವಃ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಕಾಃ ಸಮಾನಕ್ರೋಧಾ ವಾ ಹೇ ಮರುತಃ! ಗಾವಶ್ಚಿತ್ ಗಾವಶ್ಚಯುಷ್ಮನ್ಮಾತೃಭೂತಾಃ ॥ ಸಜಾತ್ಯೇನ ಸಮಾನ ಜಾತಿತ್ವೇನ ಏಕಸ್ಮಾತ್ ವ್ರಜತ ಇತಿ ಏವಂ ಸಬನ್ಧವಃ ಸಮಾನ ಬಂಧುಕಾಃ ಸತ್ಯಃ ಕಕುಭೋ ದಿಶಃ ಪ್ರಾಚ್ಯಾದಿ ದಿಗ್ಭಾಗಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಿಥಃ ಪರಸ್ಪರಂ ರಿಹತೇ ಲಿಹಂತಿ ಘೇತಿಪೂರಕಃ ॥ ಗೋ ಶಬ್ದೇನ ಅತ್ರ ಆದಿತ್ಯ ರಶ್ಮಯ ಉಚ್ಯನ್ತೇ । ಚಿಚ್ಛಬ್ದಃ ಉಪಮಾಯಾಮ್ । ಆದಿತ್ಯ ರಶ್ಮಯ ಇವಸರ್ವೇ ಸದೀಪ್ತಾ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥ ಕಕುಭಃ ಪ್ರಧಾನ ಭೂತಾಃ ಆದಿತ್ಯ ರಶ್ಮಯಃ । ಅಥವಾ ಕಕುಭೋ ದಿಶಃ । ದಿಕ್ ಶಬ್ದೇನ ಅತ್ರ ದಿಗ್ವಾಸಿನೋ ಯಜಮಾನಾ ಲಕ್ಷ್ಯನ್ತೇ । ತಾನ್ ಆಸ್ವಾದಯನ್ತೀ ಉಪಜೀವನ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಕಥಮುಪಜೀವನ್ತಿ ಉಚ್ಯತೇ – ಮಿಥಃ ಸಹಭೂತಾ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅಥವಾ ಗಾವ ಏವ ಸಮನ್ಯವೋ ದೀಪ್ತಾಃ ಸಜಾತ್ಯಃ ಸಪಕ್ಷಾಃ ಪುತ್ರಪೌತ್ರ ಭ್ರಾತ್ರಾದಿ ಸಹಿತಾಃ ಇತಿ ವಿ ॥

ಸಮನ್ಯವಃ ಮನ್ಯುರ್ಮನ್ಯತೇ ದೀಪ್ತಕರ್ಮಣಃ ಸಮಾನ ದೀಪ್ತಯಃ । ಆದಿತ್ಯ ರಶ್ಮಯ ಇವ ಸರ್ವೇ ಸದೀಪ್ತಾ ॥ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸಿನವರಾದ

ಮರುತ್ತುಗಳೇ, ಸಜಾತ್ಯೇನ ಏಕಸ್ಮಾತ್ ಪೃಶ್ನೇಃ ಸಕಾಶಾಜ್ಜಾಯಮಾನತ್ವಾತ್ । ಸಮಾನ ಜಾತಿತ್ವೇನ ಸರ್ವೇಷಾನ್ । ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳೂ ಮರುತ್ತುಗಳೂ ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೇ ಉದಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವುದ ರಿಂದಲೂ ಒಂದೇ ಜಾತಿಯವರು, ಸಬನ್ಧವಃ ಸ ಏವ ಪೃಶ್ನಿಃ, ಸಮಾನೋ ಬನ್ಧುರ್ಯೇಷಾನ್ ಏಕಪಿತೃಕಾ ಇತ್ಯರ್ಥಃ - ರಶ್ಮಿಗಳೂ ಮರುತ್ತುಗಳೂ ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೇ ಉದಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ತಂದೆಯಾಗಿರುವ ಕಾರಣ ಬನ್ಧುಗಳು, **ಗಾವಶ್ಚ** ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಗಳು ಉಪಮಾನವಾಗಿವೆ, **ಗಾವಶ್ಚಿತ್ ಗಾವ ಇವ ವತ್ಸಾನ್** ಹಸುಗಳು ತಮ್ಮ ಕರುಗಳನ್ನು ನೆಕ್ಕುವಂತೆ, **ಕಕುಭಃ** ಆದಿತ್ಯರಶ್ಮಿಗಳು, ಪೂರ್ವಾದಿ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸರಿಸುತ್ತಾ, ಮಿಥಃ ಪರಸ್ಪರ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು, ರಿಹತೇ ಪ್ರೀತಿಯ ದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ನೆಕ್ಕುತ್ತವೆ, ಕಾಕುಭಾ ಹಿ ಪ್ರಗಾಥಾಃ ಅತಃ ಕಕುಭೋ ರಿಹತೇ ಇತಿ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ ॥ ಪ್ರಸಕ್ತ ಋಕ್ ಕಕುಬ್ ಛನ್ದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದೆ.

ಮರುತ್ತುಗಳೂ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳೂ ಆದಿತ್ಯನಿಂದಲೇ ಉದಯ ವಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಸೋದರ ಸಂಬಂಧಿ ಪ್ರೀತಿವಾತ್ಸಲ್ಯ ದಿಂದಲೂ ಹಸು ಕರು ಮಾತೃವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಮೂಸಿ ನೆಕ್ಕಿ ತೃಪ್ತಿ ಸಂತೋಷ ಸಮಾಧಾನ ಪಡುವಂತೆಯೇ - ಸಂತಸ ತೃಪ್ತಿಸಮಾಧಾನ ಪಡುತ್ತಿವೆ. ಈ ಸಾಮಗಾನದ ಋಷಿ ದೇವತೆಯೂ ಮರುತ್ತೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸ ಬಹುದು. ಕಕುಭ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣ ಅಥವಾ ದಿಕ್ಕು ಎಂಬರ್ಥವೂ ಇರುವುದ ರಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ದಶದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಆವರಿಸಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವುದು ದಿಕ್ಕು ಗಳು ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಸೋದರ ವಾತ್ಸಲ್ಯದಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಅಪ್ಪಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದೆಂಬ ಮಹೋಪಮೆಯನ್ನೂ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಋಕ್ ಮನ್ತ್ರವೂ ಸಾಮಗಾನವೂ ಮಧ್ಯೆ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಎಂಬ ಲಕ್ಷಣೋಪೇತವಾದ ಕಕುಪ್ ಛಂದಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಛಂ.ವಿ. ೧.೨.೫.,

ದೇ.ಬ್ರಾ. ೪.೫.೬., ತಾಂ.ಮ.ಬ್ರಾ. ೫.೨., ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಾ ಮನಂಬೊಗುವಂತಿದೆ.

ರವಿಕಿರಣಗಳೂ ಮರುತರೂ ನೋಡೆ ಸೋದರರಾತ್ರೀಯರ್ /
ಆಕಾಳು ಕಾರುಗಳ ನೆಕ್ಕುವ ತೆರನನ್ನ್ಯೋನ್ಯ ಪ್ರಿಯರೆಸೆವರ್ //

ಋಕ್ - ೪೦೫

ನೃಮೇಧ ಆಂಗಿರಸಃ । ಕಕುಪ್ - ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ತ್ವಂ ನ ಇನ್ದ್ರಾ ಭರ ಓಜೋ ನೃಮ್ಣಂ ಶತಕ್ರತೋ ವಿಚರ್ಷಣೇ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ವೀರಂ ಪೃತನಾಸಹಮ್ ॥ *೭. ೪೦೫ //*

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩
ತ್ವಂ - ನಃ - ಇನ್ದ್ರ - ಆ - ಭರ । ಓಜಃ - ನೃಮ್ಣಂ - ಶತಕ್ರತೋ - ಶತ - ಕ್ರತೋ

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
- ವಿಚರ್ಷಣೇ - ವಿ - ಚರ್ಷಣೇ ॥ ಆ - ವೀರಂ - ಪೃತನಾಸಹಂ - ಪೃತನಾ

೧ ೨೦
ಸಹಮ್ ॥ *೭. ೪೦೫ //*

ಆಭರೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೨ ೧೦ ೨ ೧ ೦ ೨ ೧
೪೦೫.೧. ತ್ವನ್ನಈ ॥ ದ್ರಆಭಾ೨೨೩ರಾ । ಓಜೋನ್ನೃಮ್ಣಮ್ । ಶಾತ

೨ ೧ ೨ ೩ ೫ ೧ ೦ ೨
ಕ್ರತಾ೨೩ಉ । ವೀಚರ್ಷಾ೨೨೩೪ಣಾಇ ॥ ಆವೀರಂಪಾ೨

೨ ೧ ^ ೩ ೫೦೦ ೩
ಇಹಾ೩ಇ ॥ ತಾ೨ಇನಾ೨ಇಳಔಹೋವಾ ॥ ಸಾ೨ಇಳ

೫
ಹಾಮ್ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೭ । ಬೇ । ೭ । ೭೦೪ ॥

೪ ೫ ೪ ೧೦ ೨ ೧ ೦ ೨ ೧
೪೦೫.೨. ತ್ವನ್ನಇನ್ದ್ರಾ ॥ ಆಭಾ೨ಇರಾ । ಓಜೋನೃಮ್ಣಮ್ । ಶಾತ

೨ ೧ ೨೩ ೫ ೨೦೧೦
ಕ್ರತಾ೩ಇಉ । ವೀಚರ್ಷಾ೨ಇಳಣಾಇ ॥ ಆವೀರಾ೨ಇ

೨^ ೩೦ ೨೧ ೪ ೫ ೪
ಮ್ಹಾ ॥ ತನಾಸಹಾಮ್ । ಔ೨ಇಹೋವಾ ॥ ಹೋ೩ಇ

ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೬ । ಮೂ । ೮ । ೭೦೫ ॥

ಹೇ **ಶತಕ್ರತೋ!** ಬಹುಕರ್ಮನ್! **ವಿಚರ್ಷಣೇ** ವಿವಿಧ ದ್ರಷ್ಟರಿನ್ದ್ರ! **ತ್ವಂ ನೋಽಸ್ಮಭ್ಯಮ್ ಓಜೋ** ಬಲಂ **ನೃಮ್ಣಂ** ಧನಂ ಚ **ಆಭರ** ಆಹರ! **ವೀರಂ** ವೀರ್ಯೋಪೇತಂ **ಪೃತನಾಸಹಂ** ಸೇನಾನಾಮಭಿಭವಿತಾರಂ ತ್ವಾಮ್ ಆಹ್ವಯಾಮಹೇ ಇತಿ ಶೇಷಃ ॥

ಶತಕ್ರತೋ ಶತಮಿತಿ ಬಹುನಾಮ । ಕ್ರತುರಿತ್ಯಪಿ ಕರ್ಮನಾಮ ಪ್ರಜ್ಞಾ ನಾಮ ವಾ । ಬಹೂನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ವಾ ಯಸ್ಯ ಸ ಶತಕ್ರತುಃ ವಿವಿಧವಾದ ಅನೇಕ ಕರ್ಮಕರ್ತೃವೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ, **ವಿಚರ್ಷಣೇ** ವಿಶ್ವವನ್ನು ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವಿವೇಕ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿಂದ ನೋಡುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ತ್ವಂ** ನೀನು,

ನಃ ನಮಗೆ, ಓಜಃ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಲವನ್ನೂ, ನೃಮ್ಣಂ ನೃಭಿಃ ಮನನೀಯಂ ಸ್ತುತ್ಯಮ್ - ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಮಾನಸಿಕ ಬಲವನ್ನೂ ಧನವನ್ನೂ, ಆಭರ ಅನುಗ್ರಹಿಸು, ವೀರಮ್ ಪ್ರಾಣಾ ವೈ ವೀರಾಃ - ಶ.೧೨.೮.೧.೨೨ - ವಿರೋಧವಾದ ಬಾಧಕಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವವನೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಯೂ, ಪೃತನಾಸಹಮ್ ಶತ್ರುಸೇನೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.

ನೂರಾರು ಕರ್ಮಗಳ ಕರ್ತೃವೂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ವಿರೋಧವಾದ ಬಾಧಕವೃತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ವಿವೇಕದಿಂದ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ದೃಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡುವವನೂ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನೂ ಸಾಹಿಸಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನಮಗೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಬಲವನ್ನೂ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಮಾನಸಿಕ ಬಲವನ್ನೂ ಧನವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಶತಕ್ರತುವತಿಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ, ಸಾಹಸಿ, ಜಿಷ್ಣು, ಪುರಂದರ ।
ಮಹಾಮಹಿಮನೆಮಗಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಬಲವೀಯೆಗ್ಗೆ ಸಮಸ್ತಶ್ರೀಧರ ॥

ಋಕ್ - ೪೦೬

ನೃಮೇಧ ಆಂಗಿರಸಃ ॥ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ಕ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಧಾ ಹೀನ್ದ್ರ ಗಿರ್ವಣ ಉಪ ತ್ವಾ ಕಾಮ ಈಮಹೇ ಸಸೃಗ್ಮಹೇ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉದೇವ ಗ್ಮನ್ತ ಉದಭಿಃ ॥ ೮. ೪೦೬ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧
ಅಧ - ಹಿ - ಇನ್ದ್ರ - ಗಿರ್ವಣಃ - ಗಿಃ - ವನಃ । ಉಪ - ತ್ವಾ - ಕಾಮೇ - ಈಮ

೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಹೇ - ಸಸ್ಪೃಗ್ಮಹೇ ॥ ಉದಾ - ಇವ - ಗೃನ್ತಃ - ಉದಭಿಃ ॥ ೮. ೪೦೬ ॥

ಐಷಿರಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ವಾಯುಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫೦ ೪ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೦
೪೦೬.೧. ಅಧಾಹಿಯಾ ॥ ದ್ರಗಿರ್ವಾಽ೨೩ಣಾಃ । ಉಪತ್ವಾಕಾ । ಮ
೧೦ ೨ ೧ ೨ ೧
ಈಮಾಽ೨೩ಹಾಇ । ಸಸ್ಪೃಗ್ಮಾಽ೨೩ಹಾಇ ॥ ಊದೇಽ೨ ॥
೧ ೨ ೧ ೨ ೪
ವಗ್ಮಾಽ೨೩ನ್ತಾಃ । ಉದಾಽ೨೩ಭಾಇಃ । ಇಡಾಽ೫ಭೀಃ ।
೪
ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೯ । ತೋ । ೯ । ೭೦೬ ॥

೫ ೦ ೦ ೫ ೧ ೨೦ ೦ ೧ ೨
೪೦೬.೨. ಅಧಾಹೀನ್ದ್ರಗಿರ್ವಾಽ೬ಣಾಃ ॥ ಊಪತ್ವಾಕಾ । ಮಾಈಽ
೧ ೮ ೧ ೨
೧ಮಾಹಾಽ೨ಇ । ಸಾಸ್ಪೃಗ್ಮಾಹಾಽ೨ಇ ॥ ಊದೇಽ೧ವಾ
೪ ೫ ೪ ೫
ಗ್ಮಾಽ೨೩ ॥ ತಓವಾ ॥ ದಾಽ೫ಭೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೬ । ಥೂ । ೧೦ । ೭೦೭ ॥

೫ ೦ ೦ ೫ ೧ ೨೦ ೦ ೧ ೨
೪೦೬.೩. ಅಧಾಹೀನ್ದ್ರಗಿರ್ವಣಾಽ೬ಪಿ ॥ ಉಪತ್ವಾಕಾ । ಮಾಈಽ
೨ ೧ ೨ ೩ ೫ ೨ ೩
೧ಮಾಹಾಽ೩ಇ । ಸಾಸ್ಪೃಗ್ಮಾಽ೨೩೪ಹಾಇ ॥ ಉದೌಽ೩

೨ ೩ ೨ ೧ ^ ೩ ೨ ೫೦
ಹೋ೨೩ । ವಾ೨೩ಹಾ೨೩ ॥ ಗ್ಮಾ೨೨ ॥ ತಊೂ೨೩ಳಔ

೦ ೨ ೧ ೧೧೧
ಹೋವಾ ॥ ದಭೀ೨೩ರೇ೨೨೩ಳಶ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೬ । ಘೂ । ೧೧ । ೭೦೮ ॥

ಹೇ ಗಿರ್ವಣಃ! ಗೀರ್ಭಿರ್ವನನೀಯೇನ್ದ್ರ! **ಅಧಾ ಹಿ** ಸಂಪ್ರತಿ **ತ್ವಾ** ತ್ವಾಂ **ಕಾಮೋ**ಕಾಮ್ಯೇ ನಿಮಿತ್ತೇ । ಯದ್ವಾ । ಕಾಮ ಇತಿ ಸುಪಾಂ ಸು - ೭.೧.೩೯ - ಕಾಮಾನ್ **ಈಮಹೇ** ಯಾಚಾಮಹೇ । ಕಿಂಚ । ಯಾಚಮಾನಾಃ ಸಂತಃ **ಉಪಸಸೃಗ್ಮಹೇ** ಉಪಸೃಜಾಮಃ ಸ್ತುತಿಭಿಸ್ತ್ವಾಂ ಸಂಯೋಜಯಾಮ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಮಾಹ **ಉದೇವ** ಯಥೋದಕೇನ **ಗ್ಮನ್ತೋ** ಗಚ್ಛಂತಃ ಪುರುಷಾಃ **ಉದಭಿಃ** ಅಂಜಲಿನಾ ಉತ್ ಕ್ಷಿಪ್ಯೋದಕೈಃ ಸಮೀಪಸ್ಥಾನ್ ಕ್ರೀಡಾರ್ಥಂ ಸಂಸೃಜನ್ತಿ ತದ್ವದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಸಸೃಜ್ಮಹೇ ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ಪಠನ್ತಿ ॥

ಗಿರ್ವಣಃ ಗಿರಃ ಸ್ತುತಯಃ, ತಾಭಿರ್ವನ್ಯತೇ ಸಂಭಜ್ಯತೇ ಯಃ ಸ ಗಿರ್ವಣಃ ತಸ್ಯ ಸಂಬೋಧನಂ ಹೇ ಗಿರ್ವಣಃ - ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ಅಧಾಹಿ** ಇದೀಗ, **ತ್ವಾ** ನಿನ್ನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, **ಮಹಃ** ಮಹತ್ತಾದ, **ಕಾಮಾನ್** ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು, **ಈಮಹೇ** ಯಜ್ಞಾಕರ್ಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೧೯ ॥ ಬೇಡುತ್ತೇವೆ, **ಉಪಸಸೃಗ್ಮಹೇ** ಬಹು ಸಮೀಪದಿಂದ ಆತ್ಮೀಯವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ, **ಉದಾ ಇವ ಗ್ಮನ್ತಃ ಉದಭಿಃ** ಯಥಾ ಕೇಚಿದ್ವಣಿಜಃ ನದೀಸ್ರೋತೋಲಕ್ಷಣೇನ ಉದಕೇನ ಬಹುಭಿರ್ವಾ ಸಮುದ್ರಲಕ್ಷಣೈರುದಕೈರ್ವಾಣಿಜ್ಯಾರ್ಥೇನ ನಾವಾ ಗಚ್ಛನ್ತಃ ಲಾಭಾದಷ್ಟಗುಣಂ ಯಾಚನ್ತೇ ತದ್ವದ್ಯಾಚಾಮಹೇ - ಸಮುದ್ರದ ಹಡಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಎಂಟು ಪಟ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಅಥವಾ **ಉದೇವಯನ್ತಃ** ನೀರಿನಲ್ಲಿ

ಪಯಣಿಸುವ, ಆಟವಾಡುವವರು, ಉದಭಿಃ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದು ಜೊತೆಯವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎರಚುವಂತೆ.

ಅನೇಕ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ಹಡಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಬಹಳ ಲಾಭವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಮಹತ್ತಾದ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ ಅಥವಾ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸುವ/ ಆಟವಾಡುವವರು ಪ್ರೀತಿ ಯಿಂದ ಪರಸ್ಪರ ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ಎರಚುವಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿದ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಲಾಭವನಾಶಿಪ ವಣಿಜರವೊಲೆ ನಿನ್ನಿಂದಿಷ್ಟಾರ್ಥವನೆಳಸುವೆವು ।
ಜಲಕೇಳಿಯ ಸುವಿಲಾಸದವೊಲ್ನುತಿಗಳ ಹೃದ್ಗುಹೆಯಿಂದೆರೆಯುವೆವು ॥

ಋಕ್ - ೪೦೭

ಸೌಭರಿಃ ಕಣ್ವಃ । ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಸೀದನ್ತಸ್ತೇ ವಯೋ ಯಥಾ ಗೋಶ್ರೀತೇ ಮಧೌ ಮದಿರೇ

೩ ೧ ೨
ವಿವಕ್ಷಣೇ ।

೩ ೧ ೨೦
ಅಭಿ ತ್ವಾಮಿನ್ದ್ರ ನೋನುಮಃ ॥ ೯. ೪೦೭ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಸೀದನ್ತಃ - ತೇ - ವಯಃ - ಯಥಾ । ಗೋಶ್ರೀತೇ - ಗೋ - ಶ್ರೀತೇ - ಮಧೌ

೩ ೨ ೩೧೨ ೩೨ ೩
- ಮದಿರೇ - ವಿವಕ್ಷಣೇ ॥ ಅಭ - ತ್ವಾಂ - ಇನ್ದ್ರ - ನೋನುಮಃ ॥ ೯. ೪೦೭ ॥

ಸೀದನ್ತೀಯೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨^ ೫೦ ೪ ೫೦ ೫ ೨೦ ೧
೪೦೭.೧. ಸಾ೨೩೪ಇ । ದನ್ತಸ್ತೇವ । ಯೋಯಾ೨೬ಥಾ ॥ ಗೋಶ್ರಾ

೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨ ೪೫ ೩ ೧೧೧
ಇತೇಮ । ಧೌಮದಿರಾಇ । ವಾ೨೩ಇವಕ್ಷ । ಣಾ೨೨೩೪೫

೨೧೦ ೨ ೪ ೨
ಇ ॥ ಅಭಿತ್ವಾಮಾಇನ್ದ್ರಾ೨೩ನೋ೨೩ ॥ ನೂ೨೩೪೫ ॥

೩ ೧೧೧
ಮಾ೨೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೭ । ಜೇ । ೧೨ । ೩೦೯ ॥

೩೦ ೪೫೦ ೪೫ ೩ ೨ ೧ ೦ ೫೦
೪೦೭.೨. ಸೀದನ್ತಸ್ತೇವಯಃ । ಯಥಾ೨೩ । ಗೋ೨೨೩೪ । ಶ್ರೀತೇ

೪ ೫೦ ೪೫ ೩ ೨ ೨ ೧
ಮಧೌಮ । ದಿರಾಇ ॥ ವಿವಾ೨೩ । ಹಾ೨೩ । ಕ್ಷಾ೨೨೩೪

೫ ೩ ೨ ೨ ೧ ೫
ಣಾಇ ॥ ಅಭೀ೨೩ । ಹೋ೨೩ಇ । ತ್ವಾ೨೨೩೪ಮೀ ॥

೩ ೨ ೧ ೫ ೫
ದ್ರನೋ೨೩ । ನೂ೨೨೩೪ಮಾಃ । ಉಹುವಾ೨೬ಹಾಉ ॥

ವಾ ॥ ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೫ । ಮಾ - ೬ । ಮೂ । ೧೩ । ೭೧೦ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಗೋಶ್ರೀತೇ ಶ್ರೀಣ್** ಪಾಕೇ । ಗೋರ್ವಿಕಾರೋ ದಧಿ ಪಯಶ್ಚ ಗೋಶಬ್ದೇನೋಚ್ಯತೇ । ತೇನ ದಧ್ನಾ ಪಯಸಾ ಚ ಶ್ರೀತೇ ಮಿಶ್ರಿತೇ **ಮದಿರೇ** ಮದಕರೇ **ವಿವಕ್ಷಣೇ** ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪಣಶೀಲೇ ತ್ವದೀಯೇ **ಮಧೌ** ಸೋಮೇ **ಸೀದಂತೋ** ನಿವಸಂತಃ । ಸದನೇ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ ವಯೋ ಯಥಾ ಪಕ್ಷಿಣೋ ಯಥಾ ಏಕತ್ರ ಸಂಘೀಭೂಯ ತಿಷ್ಠನ್ತಿ ತದ್ವತ್ ಸೀದಂತೋ ವಯಂ **ತ್ವಾಮ್ ಅಭಿ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ **ನೋನುಮಃ** ಪುನಃ ಪುನಃ ಭೃಶಂ ವಾ ಸ್ತುಮಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ವಯೋ ಯಥಾ** - ಗಿಣಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ತೆನೆ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಪೈರಿನ ಮೇಲೆ, ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ, ಭಕ್ಷಿಸಲು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, **ಗೋಶ್ರೀತೇ** ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ, ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಗು ತ್ತಿರುವ ಜೋಳ ಬತ್ತ ಆದಿ ಪೈರುಗಳ ಮೇಲೆ, ಹಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮಾವು ಸೀಬೆ ಆದಿ ಮರಗಳ ಮೇಲೆ ಗೋಶಬ್ದೇನ ಅತ್ರ ಗೋವಿಕಾರತ್ವಾತ್ ಪಯ ಉಚ್ಯತೇ । ತೇನ ಸಹ ಮಿಶ್ರಯತೇ **ಯಃ ಸ ಗೋಶ್ರಿತಃ** ಕ್ಷೀರಾದಿಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರವಾಗಿರುವ, **ಮದಿರೇ** ಹರ್ಷಕಾರಕವಾದ, **ವಿವಕ್ಷಣೇ** ಪ್ರಾಣಾಧಾರವಾದ ಧಾನ್ಯಫಲಾದಿ ಗಳನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು - ವಿವಕ್ಷಣೇ ವಕ್ತುಮಿಚ್ಛತೇ । ಯೇನ ಬಹ್ವೀರ್ವಾಚಃ ಪ್ರಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಸ ವಿವಕ್ಷಣಃ । ತಸ್ಮಿನ್ ವಿವಕ್ಷಣೇ । ಏತದುಕ್ತಂ ಭವತಿ । ಯೇನ ಸೋಮೇನ ಪೀತೇನ ಮತ್ತಃ ಸನ್ ಏಕಃ ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮ ವಿಷಯಃ ಪ್ರಯುಙ್ಕ್ತೇ ಯಜಮಾನಃ ಓಂ ಶ್ರಾವಯ ಅಸ್ತು ಶ್ರೌಷಟ್ ಇತಿ ಚ ತಸ್ಮೈ ಯಥಾ ಧನಂ ದದಾತಿ ತಸ್ಮಿನ್ । ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪಕವಾದ, **ಮಧೌ** ಮಧುರವಾದ, ಸೋಮ ದೆದುರಿಗೆ, **ಸೀದನ್ತಃ** ಯಜ್ಞವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಕುಳಿತಿರುವ ನಾವು, ತ್ವಾ ನಿನ್ನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, **ನೋನುಮಃ** ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮರದ ಮೇಲೆ ಮಾಗುತ್ತಿರುವ ಧಾನ್ಯಗಳ ತೆನೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಂಡು ಹಿಂಡಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುವಂತೆ ಯಜ್ಞವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಗೋವಿನ ಹಾಲಿನಿಂದ ಮಿಶ್ರವಾದ ಹರ್ಷದಾಯಕವಾದ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪಕವಾದ ಸೋಮದೆದುರಿಗೆ ಕುಳಿತಿರುವ ನಾವು ಇನ್ದ್ರನೇ ನೀನು ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ ಅಥವಾ ಹೊಲಗದ್ದೆ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ವವಾಗುತ್ತಿರುವ ಜೋಳಬತ್ತ ಮಾವು ಸೀಬೆ ಹಣ್ಣಿನ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಾಣಾಧಾರಕವಾದ ರಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಲು, ಹಿಂಡುಹಿಂಡಾಗಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿ ಕಲರವ ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವ ಗಿಳಿ ಆದಿ ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಇನ್ದ್ರನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಖೇಚ್ಛುಗಳಾದ ನಾವು ಮಠ ಮಂದಿರ ಯಜ್ಞವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪಕ್ವಫಲವ ಕೇದಾರದೊಳಿಳಿಸುವ ಪಕ್ಷಿಗಳಂದದೆ ನಾವಿಂದ್ರ!
ಸವನದೆ ನಿನ್ನಂ ನುತಿಸುತಲಿರ್ಪೆವು ಸಾರಿತ್ತಲ್ ಜವದಿಂ ಸಾಂದ್ರ! ॥

ಋಕ್ - ೪೦೮

ಸೌಭರಿಃ ಕಾಣ್ವಃ । ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

ವಯಮು ತ್ವಾಮಪೂರ್ವ್ಯ ಸ್ಥೂರಂ ನ ಕಚ್ಚಿದ್ಭರನ್ತೋಽವಸ್ಯವಃ ।
ವಜ್ರಿಞ್ಚಿತ್ರಂ ಹವಾಮಹೇ ॥ ೧೦. ೪೦೮ ॥

ಸ್ವ - ೨ । ಉ - ೨ । ಧಾ - ೪೧ । ಛ ॥

ವಯಂ - ಉ - ತ್ವಾಂ - ಅಪೂರ್ವ್ಯ - ಅ - ಪೂರ್ವ್ಯ । ಸ್ಥೂರಂ - ನ - ಕತ್ -
ಚಿತ್ - ಭರನ್ತಃ - ಅವಸ್ಯವಃ ॥ ವಜ್ರಿನ್ - ಚಿತ್ರಂ - ಹವಾಮಹೇ ॥

ಆ - ೩೨ । ಅ - ೨೧ । ಪ - ೧೬೨ । ಚಾ । ದ - ೨ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಾದಶತಿಃ ॥ ೨ ॥ ಷಷ್ಠಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೬ ॥ ಇತಿ ಕಕುಭಃ ॥

ಸೌಭರೇ ದ್ವೇ - ಪಕ್ಥಮ್ - ದ್ವಯೋಃ ಸುಭರಿಃ ಕಕುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೩ ೨೧ ೩ ೪೧ ೫ ೨೧ ೧
೪೦೮.೧. ವಯಮುತ್ವಾಮಪೂರ್ವ್ಯಾ ॥ ಸ್ಥೂರನ್ನಕಚ್ಚಿದ್ಭರನ್ತಆ

ಅ ೫ ೩ ೨ ೧
ವಸ್ಯಾಫಾऽ೨೩ಳ: ॥ ವಜ್ರಿನ್ । ಚಿತ್ರಾऽ೩ಮ್ ॥ ಹಾऽ೨

೪ -೨ ॥ ೫
೩ವಾऽ೩ ॥ ಮಾऽ೩ಳ೫ಹೋऽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೫ । ಟು । ೧೪ । ೭೧೧ ॥

ಸೌಭರಮ್ ॥

೫ ೪ ೫ ೪೧ ೫ ೦ ೦ ೪ ೫ ೪ ೫
೪೦೮.೨. ವಯಮುತ್ವಾಮಪೂರ್ವ್ಯಸ್ಥೂರನ್ನಕಚ್ಚಿದ್ಭರನ್ತಃ । ಓವಾ ॥

೨ ೨^ ೩ ೨ ೧ ೧ ೧ ೧ ೨ ೨^
ಹಾऽ೩ಹಾಇ । ಅವಸ್ಯಾವಾऽ೨೩ಳ೫: ॥ ಹಾऽ೩ಹಾಇ ।

೩ ೨ ೧ ೧ ೧ ೧ ೨ ೨^ ೩ ೨
ವಜ್ರಿಞ್ಚಿತ್ರಾऽ೨೩ಳ೫ಮ್ ॥ ಹಾऽ೩ಹಾಇ ॥ ಹವಾऽ೩ ।

೧ ೫ ೫ ೫
ಮಾऽ೨೩ಳಹಾಇ । ಉಹುವಾऽ೬ಹಾಉ ॥ ವಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೮ । ಟೈ । ೧೫ । ೭೧೨ ॥

ಅಷ್ಟಾದಶತೃತೀಯಃ । ಷಷ್ಠಃ ಖಣ್ಡಃ । ೬ । ದಶತಿಃ ॥ ೨ ॥

ಇತಿ ಕಕುಪ್ಸಮಾಪ್ತಮ್ ॥

ಹೇ **ವಜ್ರಿನ್** ವಜ್ರಯುಕ್ತ! **ಅಪೂರ್ವ್ಯ** ತ್ರಿಷುಸವನೇಷು ಪ್ರಾದು ರ್ಭೂತತ್ವಾದಭಿನವ! **ಭರನ್ತಃ** ಸೋಮರಕ್ಷಣೈರನ್ನೈಸ್ತ್ವಾಂ ಪೋಷಯನ್ತೋ **ವಯಂ ಚಿತ್ರಂ** ಚಾಯನೀಯಂ ವಿವಿಧ ರೂಪಂ ವಾ **ತ್ವಾಮು** ತ್ವಾಮೇವ **ಅವಸ್ಯವಃ** ಅಪೋರರಕ್ಷಣಮಾತ್ಮನ ಇಚ್ಛಂತಃ ಸಂತಃ **ಹವಾಮಹೇ** ತ್ವಾಮಾಹ್ವ ಯಾಮಃ । ತತ್ರದೃಷ್ಟಾಂತಃ **ಸ್ಥೂರಂ ನ** ಯಥಾ ಭರಂತೋ ವ್ರೀಹ್ಯಾದಿಭಿ ರ್ಗೃಹಂ ಪೂರಯನ್ತೋ ಜನಾಃ **ಸ್ಥೂರಂ** ಸ್ಥೂಲಂ ಗುಣಾಧಿಕಂ **ಕಚ್ಚಿತ್** ಕಂಚಿ ನ್ಮಾನವಮ್ ಯಥಾಹ್ವಯನ್ತಿ ತದ್ವತ್ ॥

ಂ

ವಜ್ರಿನ್ ವಜ್ರದಂಡಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, ಅಪೂರ್ವ್ಯ ಯಜ್ಞದ ಮೂರೂ ಸವನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಾರಿಯೂ ನೂತನವಾಗಿ ಪ್ರಕಟನಾಗು ವವನೇ...., ಅವಿದ್ಯಮಾನಃ ಪೂರ್ವೋ ಯಸ್ಮಾತ್ ಸ ಅಪೂರ್ವಃ - ಪುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಇವನಿಗೆ ಮೊದಲಿಲ್ಲದ ಶ್ರೇಷ್ಠರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಪರಮಪೂಜ್ಯನೇ, ಸ್ಥೂರಂ ನ ಕಚ್ಚಿತ್ ಭರನ್ತಃ - ತತ್ ಸ್ಥೂರ್ ಯಪಾಚಿತಮ್ ಸ್ಥೂರಿ ಭವತಿ ಕ್ಷೇಮಸ್ಯ ರೂಪಮ್ ಜೈ ೨.೨೦೩ ॥ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಡಾಣಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಟ್ಟು ಕಾಪಾಡುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆ ಉಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ದೃಢಮೈಕಟ್ಟಿನ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಸೋಮವನ್ನು ನಿನಗರ್ಪಿಸುವ, **ವಯಮ್** ನಾವು, **ಚಿತ್ರಮಾ** ಆಕರ್ಷಕ ಮೈಕಟ್ಟಿನ ಪೂಜ್ಯನಾದ, **ತ್ವಾಮ್ ಉ** ನಿನ್ನನ್ನೇ, **ಅವಸ್ಯವಃ** ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ, **ಹವಾಮಹೇ** ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಯಜ್ಞದ ಮೂರೂ ಸವನಗಳಲ್ಲಿ ನೂತನವಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆಕರ್ಷಕ ಮೈಕಟ್ಟಿನವನೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ವಜ್ರದಂಡಧರ ನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಗುಡಾಣಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನು ಉಪಾಸನಾರೂಪನಾದ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ,

ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಮವನ್ನರ್ಪಿಸುವ ನಾವು - ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಯೂ ದೃಢ ಶರೀರಿಯೂ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಾಯವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಆಕರ್ಷಕ ಮೈಕಟ್ಟಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಪೂಜ್ಯನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನೇ ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ತ್ರಿಷವಣಸಂಸ್ಥಿತಸುಂದರವಜ್ರಿಯೆ! ಕಾಳನಿರಿಸಿದಂದದೆ ನೆಲದೊಳ್। ಎಮ್ಮೊಲವಂ ನಿನ್ನೊಳೆ ನಿಲಿಸಿರ್ಪೆವು; ಸವನಕಾಗಮಿಪ್ಪುದಯ್, ಪೊರೆಯಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೦೯

ಗೋತಮೋ ನಮ್ಮದೋ ವಾ ರಾಹುಗಣಃ । ಕುತ್ಸ ಆಂಗಿರಸೋ ವಾ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿಸ್ತ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೪೨೦
ಸ್ವಾದೋರಿತ್ಥಾ ವಿಷೂವತೋ ಮಧ್ವಃ ಪಿಬನ್ತಿ ಗೌರ್ಯಃ।

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯಾ ಇನ್ದ್ರೇಣ ಸಯಾವರೀರ್ವೃಷ್ಣಾ ಮದನ್ತಿ ಶೋಭಥಾ ವಸ್ವೀರನು

೩ ೧ ೨
ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್ ॥ ೧. ೪೦೯ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩
ಸ್ವಾದೋಃ - ಇತ್ಥಾ - ವಿಷೂವತಃ - ವಿ - ಸೂವತಃ । ಮಧ್ವಃ - ಪಿಬನ್ತಿ -

೪ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಗೌರ್ಯಃ ॥ ಯಾಃ - ಇನ್ದ್ರೇಣ - ಸಯಾವರೀಃ - ಸ - ಯಾವರೀಃ । ವೃಷ್ಣಾ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಮದನ್ತಿ - ಶೋಭಥಾ । ವಸ್ವೀಃ - ಅನು - ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ - ಸ್ವ - ರಾಜ್ಯಮ್ ॥

ಯಾಮಮ್ ಯಮಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦೯.೧. ಸ್ವಾದೋರಿತ್ಥಾವಿಷೂ । ವತಾ೩: । ಮಾ೨೩೪ । ಧೋ
೯ ಪಿಬನ್ತಿಗೌ । ರಿಯಾಃ ॥ ಯಾಇನ್ದ್ರೇಣ । ಸಯಾವಾ೨
೨೩ರೀಃ । ವೃಷ್ಣಾಮದ । ತಿಶೋಭಾ೨೨೩ಥಾ ॥ ವಸ್ವಾಇ
ರಾ೨೧ನೂ೨೨ ॥ ಸ್ವಾರಾಜೆಯಮ್ । ಇಡಾ೨೨೩ಭಾ೨೩
೪೩ । ಓ೨೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೭ । ಝೀ । ೧೬ । ೭೧೩ ॥

ಸ್ವಾದೋಃ ಸ್ವಾದುಭೂತಸ್ಯ ರಸಯುಕ್ತಸ್ಯ **ಇತ್ಥಾವಿಷೂವತಃ** ಇತ್ಥಮನೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಸರ್ವೇಷು ಯಜ್ಞೇಷು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯುಕ್ತಸ್ಯ **ಮಧೋಃ** ಮಧುರ ರಸಸ್ಯ ಸೋಮಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಗ್ರಹಣಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಕರ್ಮಣಃ ಸಂಪ್ರದಾನತ್ವಾಚ್ಚತುರ್ಥ್ಯರ್ಥೇ ಷಷ್ಠೀ ಏವಂ ವಿಧಂ ಸೋಮಂ **ಗೌರ್ಯೋ** ಗೌರವರ್ಣಾಗಾವಃ **ಪಿಬನ್ತಿ** । ಯಾ ಗಾವಃ **ವೃಷ್ಣಾ** ಕಾಮಾಭಿವರ್ಷಣಕೇಣೇನ್ದ್ರೇಣ **ಸಯಾವರೀಃ** ಸಹ ಗಚ್ಛಂತ್ಯಃ ಸತ್ಯಃ **ಮದನ್ತಿ** ಹೃಷ್ಟಾ ಭವಂತಿ । ತಾಃ **ಇನ್ದ್ರ** ಪೀತಸ್ಯ ಸೋಮಸ್ಯಾವಶೇಷಂ ಪಿಬಂತೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಶೋಭಥಾಃ** ವಚನ ವ್ಯತ್ಯಯಃ - ೩.೧.೮೫ - ಇನ್ದ್ರೇಣ ಸಹ ಶೋಭನ್ತೇ । **ವಸ್ವೀಃ** ಪಯಃ ಪ್ರದಾನೇನ

ನಿವಾಸಕಾರಿಣ್ಯಃ ತಾ ಗಾವಃ **ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ** ಸ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಕೀಯಸ್ಯೇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಯದ್ರಾಜ್ಯಂ ರಾಜತ್ವನ್ತದ್ **ಅನುಲಕ್ಷ್ಯ** ಅವಸ್ಥಿತಾ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಇತ್ಥಾ ಸತ್ಯನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೧೦ । ಇದು ಸತ್ಯ; ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ವಿಷೂವತಃ ಎಲ್ಲಾ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿರುವ, ಸ್ವಾದೋಃ ರಸಭರಿತವೂ ರುಚಿಕರವೂ ಆಗಿರುವ, ಮಧೋಃ ಸೋಮರಸವೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲೇ ಈ ಪದರೂಢಿಯಾಗಿದೆ. ಮಧುರವಾದ ಸೋಮರಸವನ್ನು, **ಗೌರ್ಯಃ** ಬಿಳಿ/ ಶುಭ್ರವರ್ಣದ ಗೋವುಗಳು, ಪಿಬನ್ತಿ ಕುಡಿಯುತ್ತವೆ, **ಯಾಃ** ಇವೇ ಹಸುಗಳು, ವೃಷ್ಣಾ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೀಡೇರಿಸುವ ಮಳೆ ಸುರಿಸುವ, ಇನ್ದ್ರೇಣ ಇನ್ದ್ರನೊಡನೆ, ಸಯಾವರೀ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾ, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾ, **ಮದನ್ತಿ** ಹುಲ್ಲು ಆದಿ ಮೇಯುತ್ತಾ ಇನ್ದ್ರನು ಪಾನಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ಆನಂದವಾಗಿರುತ್ತವೆ, **ಶೋಭಥಾ** ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ವಸ್ವೀಃ ವಸ ನಿವಾಸೇ - ಹಾಲು ಕರೆಯುವುದರಿಂದ, ವಾಸ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವುದರಿಂದ, ತಮ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಾ, ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ **ಅನು** ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಹಸುಗಳು ಸಂಪತ್ಸಮೃದ್ಧಿಯಾದ ಸುಖೀರಾಜ್ಯದ ಸಂಕೇತವಾಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಸಮಸ್ತ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ರಸಭರಿತವೂ ಮಧುರವೂ ರುಚಿಕರವೂ ಆದ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು ಪಾನಮಾಡಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ಶುಭ್ರವರ್ಣದ ಗೋವುಗಳು ಪಾನ ಮಾಡಿ ನಲಿಯುತ್ತಾ ಆನಂದವಾಗಿ ಇಷ್ಟಾರ್ಥದಾಯಕನೂ ಮಳೆ ಸುರಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ, ದೇಶದ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯು ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಹಸುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದು ಆ ನಾಡಿನ ಭೂಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವವರು ಪಶು ಇತ್ಯಾದಿ ಸಂಪ

ತ್ಸಮೃದ್ಧಿ ಯಿಂದ ಶಾಂತಿ ಸೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಜೀವನ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಇನ್ದ್ರನು ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

ಎಲ್ಲ ಸವನದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಸೋಮವನ್ನು ವಜ್ರಿಯು
ಸವಿದು ಮಿಕ್ಕುದನ್ನು ಗೋಗಣಂಗಳೆಂಟಿ ನಲಿವುವು ।
ಮುಗಿಲ ಸೀಳಿ ಮಳೆಯನಿಳೆಗೆ ತರಿಸಿ ಜಗವ ಪೊರೆವನಂ
ಭಜಿಸೆ ಗೋಧನಂಗಳೀವ ಗವ್ಯದಿಂದೆ ಜನಹಿತಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೧೦

ಗೋತಮೋ ಸಮ್ಮದೋ ವಾ ರಾಹೂಗಣಃ ಕುತ್ಸ ಆಂಗಿರಸೋ ವಾ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨u ೩ ೨u ೩ ೧ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಇತ್ಥಾ ಹಿ ಸೋಮ ಇನ್ಮದೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಚಕಾರ ವರ್ಧನಮ್ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಶವಿಷ್ಠ ವಜ್ರಿನ್ನೋಜಸಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ನಿಃ ಶಶಾ ಅಹಿಮರ್ಚನ್ನನು

೩ ೧ ೨
ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್ ॥ ೨. ೪೧೦ ॥

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦
ಇತ್ಥಾ - ಹಿ - ಸೋಮಃ - ಇತ್ - ಮದಃ । ಬ್ರಹ್ಮ - ಚಕಾರ - ವರ್ಧನಮ್ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಶವಿಷ್ಠ - ವಜ್ರಿನ್ - ಓಜಸಾ । ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ - ನಿಃ - ಶಶಾಃ - ಅಹಿಮ್ । ಅರ್ಚನ್

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
- ಅನು - ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್ - ಸ್ವ - ರಾಜ್ಯಮ್ ॥ ೨. ೪೧೦ ॥

ಗೃತ್ಸಮದಸ್ಯ ಮದೌ ದ್ವೌ/ ದ್ವಯೋಃ ಗೃತ್ಸಮದಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫೧೦.೧. ಇತ್ಥಾಹಿಸೋ ॥ ಮಇನ್ಮಾ೨೩ದಾಃ । ಬ್ರಹ್ಮಚಕಾ । ರವ
ದ್ಧಾ೨೩ನಾಮ್ । ಶವಿಷ್ಠವ । ಜ್ರೆನ್ನೋಜಾ೨೩ಸಾ ।
ಪೃಥಿವ್ಯಾನಿಶ್ಶಶಾಅಹಿಮ್ ॥ ಅರ್ಚಾನಾ೧ನೂ೨ ॥ ಸ್ವ
ರಾಹೋ೨ । ಜಿಯಮೋ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೬ । ಪೂ । ೧೭ । ೭೧೪ ॥

೫೧೦.೨. ಇತ್ಥಾಹಿಸೋ೫ಮಇನ್ಮದಾಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಚಕಾ । ರವದ್ಧಾ
೨೩ನಾಮ್ । ಶಾವಿಷ್ಠಾ೨೩೪ವಾ । ಜ್ರೆನ್ನೋಜಾ೨೩೪
ಸಾ । ಪೃಥಿವ್ಯಾನಿಃಶಶಾಅಹಿಮ್ ॥ ಅರ್ಚಾ೩ನ್‌ಹೋ
ಇ । ಅನೂ೨೩ಹೋ ॥ ಸ್ವಾರಾಜಿಯಮ್ । ಇಡಾ೨೩
ಭಾ೩೪೩ । ಓ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೮ । ಫೈ । ೧೮ । ೭೧೫ ॥

ಹೇ ಶವಿಷ್ಠ! ಅತಿಶಯೇನ ಬಲವನ್! **ವಜ್ರಿನ್!** ವಜ್ರವನ್ನಿನ್ದ್ರ ಇತ್ಥಾಹಿ ಇತ್ಥಮ್ ಅನೇನ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರೇಣೈವ **ಸೋಮೇ** ತ್ವಯಾ ಗೃಹೀತೇಸತಿ **ಮದಃ** ಮದೇಃ ಸ್ತುತಿಕ... ಸ್ತೋತಾ **ವರ್ದ್ಧನಂ** ತವ ವೃದ್ಧಿಕರಂ **ಬ್ರಹ್ಮ** ಸ್ತೋತ್ರಂಚಕಾರ । ... ಕೃತವಾನ್ ಇದಿತ್ಯೇ ತತ್ ಪದ ಪೂರಣಮ್ ಅತಸ್ತ್ವಮ್ **ಓಜಸಾ** ... **ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ** ಸಕಾಶಾತ್ ಆಗತ್ಯ **ಅಹಿಮ್** ಹನ್ತಾರಂ ವೃತ್ರಂ **ನಿಃ ಶಶಾಃ** ...ಷೇಣ ಶಶಾಃ ... ತಿ ಶಾಸನಂ ಕೃತ್ವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಸಕಾಶಾನ್ನಿ... ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಕಿಂ ಕುರ್ವನ್! **ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ** ಸ್ವಸ್ಯರಾಜ್ಯಂ ರಾಜತ್ವಮ್ **ಅನುಲಕ್ಷ್ಯ** **ಅರ್ಚನ್** ಪೂಜಯನ್ ಸ್ವಸ್ವಾಮಿತ್ವಂ ಪ್ರಕಟಯನ್ನಿತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಶವಿಷ್ಠ ಅತಿಶಯಬಲಶಾಲಿಯೂ, **ವಜ್ರಿನ್** ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿ... ಆದ ಇನ್ದ್ರನೇ, ಇತ್ಥಾಹಿ ... ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ... ರುವ, **ಮದಃ** ಸಂತೋಷಜನ್ಯವಾದ, **ಸೋಮೇ** ಸೋಮಪಾನ ... ವರ್ಧನಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಕಾರ ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತಹ ಗುಣ...ಕ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಗೋತಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು/ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ಋ.../ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು, **ಅತಃ ತ್ವಂ** ಆದುದರಿಂದ ನೀನು, **ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್** ರಾಜ್ಞೋ ಭಾವಃ ಕರ್ಮ ವಾ ರಾಜ್ಯಂ । ಸ್ವಸ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ । ...ಷ್ಟಶಿಕ್ಷಣ ಶಿಷ್ಟಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇದಕ್ಕನುಕೂಲವಾದ ...ಟುವಟಿಕೆ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವಂತೆ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ತ್ರೈ ಲೋಕ್ಯಾಧಿಪತ್ಯವನ್ನು, **ಅನು ಅರ್ಚನ್** ನಿನ್ನ ಒಡೆತನವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ, **ಓಜಸಾ** ನಿನ್ನ ಆತ್ಮತೇಜ ಬಲದರ್ಪಗಳಿಂದ, ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಪೃಥಿವೀ ಶರೀರಮ್ - ಕಾಠ. ೧೧.೮ ॥ ಯಚ್ಛರೀರಂ ಪುರುಷಸ್ಯ ಸಾ ಪೃಥಿವೀ - ಐ.ಆ.೩.೩.೩ ॥ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ, ಭೂಮಿಯಿಂದ, ಅನ್ತ

ರಿಕ್ಷದಿಂದ, ಅಹಿಂ ಹನನ ಮಾಡುವ ವೃತ್ರನನ್ನು, ಅಹಿ ಎಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಮೇಘವನ್ನು - ಪಾಪವನ್ನು, ನಿಃಶಶಾಃ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಶಾಸನಮಾಡಿ ಓಡಿಸಿದೆ.

ಅತಿಶಯ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ವಜ್ರದಂಡಧರನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನೇ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂಬ ಋತ್ವಿಜ ಸ್ತೋತೃವು ನಿನ್ನ ವೃದ್ಧಿಗನುಕೂಲವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟ ಸೋಮವನ್ನು ಪಾನಮಾಡಿ ನಿನ್ನ ಒಡೆತನವನ್ನು ಸ್ವಾಮಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮತೇಜೋಬಲದರ್ಪಗಳಿಂದ ವೃತ್ರ ಅಹಿ ಆದಿ ಹಿಂಸಕರನ್ನು ಭೂಮಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಿ, ಶರೀರದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಿಂದ ಮಳೆಗರೆದು, ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ.

ವಿಪುಲಬಲದ ದಂಡಧಾರಿ ದೇವರಾಜ! ಬ್ರಹ್ಮನು
ನಿನಗೆ ಮುದವನೀಯಲೆಂದು ಸೋಮವನ್ನು ಸವೆದನು ।
ಕುಡಿಯುತದನು, ನಿನ್ನೊಡೆತನವನ್ನು ಸಾರು ಸೋಮದೊಳ್
ಆತ್ಮತೇಜದಿಂದೆ ವೃತ್ರನನ್ನು ಸದೆದ ಹಿತನೆ! ೨೬೦ ॥

ಋಕ್ - ೪೧೧

ಗೋತಮೋ ಸಮ್ಮದೋ ವಾ ರಾಹೂಗಣಃ - ಕುತ್ಸ ಆಂಗಿರಸೋ ವಾ - ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಇನ್ದ್ರೋ ಮದಾಯ ವಾವೃಧೇ ಶವಸೇ ವೃತ್ರಹಾ ನೃಭಿಃ ।

೨ ೪ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ತಮಿನ್ಮಹತ್ಸ್ವಾಜಿಷೂತಿಮರ್ಭೇ ಹವಾಮಹೇ ಸ ವಾಜೇಷು

೧ ೨
ಪ್ರ ನೋಽವಿಷತ್ ॥ ೩. ೪೧೧ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧
ಇನ್ದ್ರಃ - ಮದಾಯ - ವಾವೃಧೇ । ಶವಸೇ - ವೃತ್ರಹಾ - ವೃತ್ರ - ಹಾ - ನೃ

೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩
ಭಿಃ ॥ ತಂ - ಇತ್ - ಮಹತ್ಸು - ಆಜಿಷು । ಊತಿಂ - ಅರ್ಭೇ - ಹವಾಮ

೧ ೨೦ ೩
ಹೇ । ಸಃ - ವಾಜೇಷು - ಪ್ರ - ನಃ - ಅವಿಷತ್ ॥ ೩. ೪೧೧ ॥

ಆಭೀಕೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಭೀಕಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೦ ೦ ೪ ೫ ೨ ೦
೪೧೧.೧. ಇನ್ದ್ರೋ೯ಮದಾಯವಾऽ೩ಿ । ವಾದ್ಧಾ೯ಇ ॥ ಶವಸೇವೃತ್ರ

೪ ೫ ೨ ೪ ೫
ಹಾऽ೩ಿ । ನೃಭೀಃ । ತಮಿನ್ಮಹತ್ಸುವಾऽ೩ಿ । ಜಾಇಷೂ ॥

೨೦ ೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧
ಊತಿಮರ್ಭೇ೯ಹವಾऽ೩ಿ । ಮಾಹಾಇ ॥ ಸಾವಾ । ಜಾಇ

೨ ೧ ೫ ೪ ॥ ೫
ಷುಪ್ರನೋ೯ऽ೨೩ಿ೪ವಾ ॥ ವಾऽ೫ಇಷೋ೯ऽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೭ । ಪೇ । ೧೯ । ೭೧೬ ॥

೪ ೦ ೦ ೪ ೧ ೨೦ ೧
೪೧೧.೨. ಇನ್ದ್ರೋ೯ಮದಾऽ೫ಯವಾವೃಧಾಇ ॥ ಶವಸೇವೃ । ತ್ರಹಾ

೨ ೫ ೨ ^ ೩ ೫
ನೃಭೀऽ೩ಿ೪ಃ । ತಾಮ್ । ಇನ್ಮಾಹಾऽ೨೩ಿ೪ತ್ಸುವಾऽ೬ ।

೫ ೪ ೫ ೧೦ ೦ ೨ ೨
ಹಾಉ ॥ ಜಾಇಷೂ । ಊತಿಮರ್ಭೇ೯ಹವಾऽ೧ । ಮಾऽ

೪ ೫ ೧ ೨ ೧ ೫ ೪.
೩ಹಾಇ ॥ ಸಾವಾ ॥ ಜಾಇಷುಪ್ರನೋ೯ऽ೨೩ಿ೪ವಾ । ವಾऽ

॥ ೫
೫ಇಷೋ೯ಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೯ । ಪೋ । ೨೦ । ೭೧೭ ॥

ಆಭೀಶವೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಭೀಶುಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೧೧.೩. ಇನ್ದ್ರೋ೯ಮದಾಽ೫ಯವಾವೃಧಾಇ ॥ ಶವಸೇವೃ । ತ್ರಹಾ
ಽ೨ನೃಭಿಃ । ಆಔಽ೩ಹೋ೯ । ಔಹೋ೯ವಾಽ೨೩೪೫ । ಹ
ಽ೨೩೪೫ । ತಮಿನ್ಮಹ । ತ್ಸುವಾಽ೨ಜಿಷು । ಆಔಽ೩ಹೋ೯ ।
ಔಹೋ೯ವಾಽ೨೩೪೫ । ಹಽ೨೩೪೫ । ಊತಿಮರ್ಭೇ೯ ।
ಹವಾಽ೨ಮಹೇ೯ । ಆಔಽ೩ಹೋ೯ । ಔಹೋ೯ವಾಽ೨೩೪೫ ।
ಹಽ೨೩೪೫ ॥ ಸವಾಜೇ೯ಷೂಪ್ರಾಽ೩ನೋ೯ಽ೩ ॥ ವಾ
॥ ೫
ಽ೩೪೫ಇಷೋ೯ಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೮ । ಮಾ - ೭ । ಗೇ । ೨೧ । ೭೧೮ ॥

೪೧೧.೪. ಇನ್ದ್ರೋ೯ಮದಾಯವಾವೃಧೇಶವಸೇವೃ ॥ ತ್ರಹಾನೃಽ೧
ಭೀಽ೨ಃ । ತಾಮಿನ್ಮಹ । ತ್ಸೂಆಽ೧ಜಿಷೂಽ೩ । ಊತೀ೯

೩ ೫ ೨ — ೧ ೦ ೦
ಮಾ೨೩೪ಭಾ೯ಇ । ಹವಾ೨ಮಾಹಾಇ ॥ ಸವಾಜೇ

೨ ೪ ೨ ॥ ೫
ಷೂಪ್ರಾ೩ನೋ೩ ॥ ವಾ೩೪೫ಇಷೋ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ಜೂ । ೨೨ । ೭೧೯ ॥

ಬಾರ್ಹದ್ಗಿರಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಬೃಹದ್ಗಿರಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೧ ೦ ೦ ^
೪೧೧.೫. ಇನ್ದ್ರೋ೩೧೨೩೪ । ಮದಾ ॥ ಯವಾವೃಧೇಶವಾ೨

೩ ೫ ೨ ನ ೨೦ ೨ ನ
ಸಾ೨೩೪ಇವ್ಹಾ । ತ್ರಹಾ೩ । ಔಹೋ೩ವಾ । ಆ೩ ।

೨^ ೩ ೫ ೪ ೧ ೦ ೦
ಔಹೋ೨೩೪ವಾ । ನೃಭಾಇಃ । ತಮಿನ್ಮಹತ್ಸ್ವಾಜಿಷೂತಿ

೨ ನ ೨೦ ೨ ನ
ಮಾ೨೩ಭಾ೯ಇ । ಹವಾ೩ । ಔಹೋ೩ವಾ । ಆ೩ ।

೨^ ೩ ೫ ೪ ೧ ೦ ೦ ನ
ಔಹೋ೨೩೪ವಾ । ಮಹಾಇ । ಸವಾಜೇಷುಪ್ರನಾ೩ ।

೨೦ ೨ ನ ೨^ ೩ ೫ ೪
ಔಹೋ೩ವಾ । ಆ೩ ॥ ಔಹೋ೨೩೪ವಾ ॥ ವಾ೫

॥ ೫
ಇಷೋ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೯ । ಮಾ - ೭ । ಥೇ । ೨೩ । ೭೨೦ ॥

೩ ೨ ೦ ೫೦ ೫ ೧
೪೧೧.೬. ಇನ್ದ್ರೋ೩೪ । ಮದಾಯ । ವಾವಾ೬ದ್ಧಾ೯ಇ ॥ ಶವ

೨೦ ೧ ೨ ೪೦ ೫೦ ೩೦ ೨ ೧
ಸೇವೃ । ತ್ರಹಾನ್ನೃಭೀಽ೩: । ಹಾಉಹೌ । ಹೋವಾ । ತಾ

೨ ೧ ೨ ೨ ೪೦ ೫೦ ೩೦ ೨
ಮಿನ್ಮಹ । ತ್ಸೂಆಽ೧ಜಿಷೂಽ೩ । ಹಾಉಹೌ । ಹೋವಾ ।

೧ ೨೦ ೧ ೨ ೪೦ ೫೦ ೩೦
ಊತಿಮರ್ಭೇ । ಹವಾಮಾಹೇಽ೩ । ಹಾಉಹೌ । ಹೋ

೨ ೧೦ ೦ ೨ ೪ ೨
ವಾ ॥ ಸವಾಜೇಷೂಪ್ರಾಽ೩ನೋಽ೩ ॥ ವಾಽ೩೪೫ಇ

॥ ೫
ಷೋಽ೬ಹಾಇ ॥ -

ದೀ - ೧೫ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೮ । ಫೈ । ೨೪ । ೭೨೧ ॥

೫೦ ೦ ೩ ೨ ೦ ೫೦ ೫
೪೧೧.೭. ಓಹಾಇ । ಇನ್ದ್ರೋಽ೩೪ । ಮದಾಯ । ವಾವಾಽ೬ದ್ಧಾ

೧ ೨೦ ೧ ೨ ೪೦ ೫೦ ೩೦
ಇ ॥ ಶವಸೇವೃ । ತ್ರಹಾನ್ನೃಭೀಽ೩: । ಆಉಹೌ । ಹೋ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೨ ೪೦ ೫೦ ೩೦
ವಾ । ತಾಮಿನ್ಮಹ । ತ್ಸೂಆಽ೧ಜಿಷೂಽ೩ । ಆಉಹೌ । ಹೋ

೨ ೦ ೧ ೨೦ ೨ ೧
ವಾ । ಊತಿಮರ್ಭಾಇ । ಹವೌ । ಹೋಽ೩ವಾ । ಮಾಹಾ

— ೧ ೦ ೦ ೨ ೨ ೧
ಽ೨ಇ ॥ ಸವಾಜೇಷೂಪ್ರಾಽ೩ನೋ ॥ ವಿಷಾತ್ । ಔಽ೨೩

೪ ೫ ೪
ಹೋವಾ । ಹೋಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೫ । ಪ - ೨೧ । ಮಾ - ೧೦ । ಪೌ । ೨೫ । ೭೨೨ ॥

ವೃತ್ರಹಾ! ವೃತ್ರಸ್ಯಾವರಕಸ್ಯ ವೃಷ್ಟಿನಿರೋಧಕಸ್ಯ ಮೇಘಸ್ಯಾಸುರಸ್ಯ ವಾ ಹನ್ತಾ । ಯದ್ವಾ ಆವರಕಾಣಾಂ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಹನ್ತಾ ಇನ್ದ್ರಃ **ಮದಾಯ** ಹರ್ಷಾರ್ಥಂ **ಶವಸೇ** ಬಲಾರ್ಥಂ ಚ **ನೃಭಿಃ** ಯಜ್ಞಸ್ಯ ನೇತೃಭಿಃ ಋತ್ವಿಗ್ಭಿಃ **ವಾವೃಧೇ** ಸ್ತೋತ್ರಶಸ್ತ್ರರೂಪಾಭಿಃ ಸ್ತುತಿಭಿಃ ಪ್ರವರ್ದ್ಧಿತೋ ಬಭೂವ । ಸ್ತುತ್ಯಾ ಹಿ ದೇವತಾ ಪ್ರಾಪ್ತ ಬಲಾ ಸತೀ ಪ್ರವರ್ದ್ಧತೇ । **ತಮಿತ್** ತಮೇವ ಇನ್ದ್ರಂ **ಮಹತ್ಸು** ಪ್ರಭೂತೇಷು **ಆಜಿಷು** ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು **ಊತೀಮ್** ಅಸ್ಮಾಕಂ ರಕ್ಷಕಂ **ಹವಾಮಹೇ** ಆಹ್ವಯಾಮಹೇ ತಥಾ **ತಮ್** ಇನ್ದ್ರಮ್ **ಅರ್ಭೇ** ಅಲ್ಪೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ **ಹವಾಮಹೇ** । ಅಸ್ಮಾಭಿರಾಹುತಃ ಸ ಚೇನ್ದ್ರಃ **ವಾಜೇಷು** ಸಂಗ್ರಾಮೇಷು **ನೋಽಸ್ಮಾನ್ ಪ್ರಾವಿಷತ್** ಪ್ರಾವತು ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ರಕ್ಷತು ॥

ವೃತ್ರಹಾ ವೃತ್ರಾಸುರ ಆದಿ ಉಪದ್ರವಿಗಳ ಹಂತಕನಾದ ವೃತ್ರೋ ಮೇಘ ಇತಿ ನೈರುಕ್ತಾಃ । ತ್ವಾಷ್ಟ್ರೋ ಅಸುರ ಇತ್ಯೈತಿಹಾಸಿಕಾಃ ಅಪಾಂ ಚ ಜ್ಯೋತಿಷಶ್ಚ । ಮಿಶ್ರೀಭಾವ ಕರ್ಮಣೋ ವರ್ಷ ಕರ್ಮ ಜಾಯತೇ ತತ್ರೋಪಮಾರ್ಥೇನ ಯುದ್ಧವರ್ಣಾ ಭವನ್ತಿ । ಇತಿ ವಿ ॥ ಇನ್ದ್ರಃ ಇನ್ದ್ರನು, ಮದಾಯ ಮದ ತೃಪ್ತಿಯೋಗೇ - ಚುರಾದಿ ॥ ಆತ್ಮತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ, ಶವಸೇ ಶವಸ್ ಬಲನಾಮ - *ನಿ.ಘಂ.೨.೯* ॥ ಆತ್ಮಬಲಕ್ಕಾಗಿ, ನೃಭಿಃ ನರೋ ಹ ವೈ ದೇವವಿಶಃ - *ಜೈ.೧.೮೯* ॥ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಋತ್ವಿಜರ, **ವಾವೃಧೇ** ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಪ್ರವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ, **ತಮ್ ಇತ್** ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಮಹತ್ಸು ಆಜಿಷು** ಮಹಾ ಮಹಾ ಸಂಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ, **ಆಜಿಃ ಸಂಗ್ರಾಮನಾಮ** - *ನಿ.ಘಂ.೨.೧೭,* ಅರ್ಭೇ - ಅರ್ಭಕೇ ಅವೃದ್ಧೇ - *ನಿರು.೪.೧೫* ॥ ವಾಸನಾಮಾತ್ರ ದೋಷ ಸಂಘರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಜಗಳ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ, **ಹವಾಮಹೇ** ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ, ಮೊರೆಹೋಗುತ್ತೇವೆ, ಸ **ವಾಜೇಷು ನಃ ಪ್ರಾವಿಷತ್** ಅಂತಹ ಇನ್ದ್ರನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡಲಿ.

ಮನುಷ್ಯರು ಶ್ರದ್ಧಾ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಪೂಜಾ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆಂಬುದು ಶ್ರುತಿಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಹೀಗಾಗಿ ವೃತ್ರಾಸುರಾದಿ ಉಪದ್ರವಗಳ ಹಂತಕನೂ ವೃಷ್ಟಿನಿರೋಧಕವಾದ ಮೇಘಾದಿಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಮಳೆಸುರಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನ ಸಂತೋಷವೃದ್ಧಿಗೂ ಶಕ್ತಿಯ ಔನ್ನತ್ಯಕ್ಕೂ ಋತ್ವಿಜರೂ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳೂ ಸ್ತೋತ್ರ ಶಸ್ತ್ರಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸಂತೋಷ ಶಕ್ತಿಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಂತಹ ಸ್ತುತ್ಯನೂ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಲಿ.

ನರರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದೆ ಸಲಿಪ ಪೂಜೆ-ನುತಿಗಳೋಜೆಯಿಂ
ದೇವಬಲಕೆ ಋದ್ಧಿಯಲ್ತೆ; ವೃತ್ರವೈರಿಗಂತೆಯೇ ।
ಋತ್ವಿಜರ್ ಮಖಾಗ್ನಿಯೊಳ್ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಮಹಾಹವಂ
ಸೋಮಸಾಂದ್ರಮಂತ್ರಮುಂ; ಮಹೇಂದ್ರವಿಜಯತಂತ್ರಮೇ ॥

ಋಕ್ - ೪೧೨

ಗೋತಮೋ - ಸಮ್ಮದೋವಾ - ರಾಹೂಗಣಃ । - ಕುತ್ಸ ಆಂಗಿರಸೋ ವಾ
ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ಕ ೨ರ
ಇನ್ದ್ರತುಭ್ಯಮಿದದ್ರಿವೋಽನುತ್ತಂ ವಜ್ರಿನ್ವೀರ್ಯಮ್ ।

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೨ಉ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯದ್ಧ ತ್ಯಂ ಮಾಯಿನಂ ಮೃಗಂ ತವ ತ್ಯನ್ಮಾಯಯಾವಧೀರರ್ಚನ್ನನು

೩ ೧ ೨
ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್ ॥ ೪. ೪೧೨ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಇನ್ದ್ರ - ತುಭ್ಯಂ - ಇತ್ - ಅದ್ರಿವಃ - ಅ - ದ್ರಿವಃ । ಅನುತ್ತಂ - ಅ - ನುತ್ತಂ -

೪ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಜ್ರಿನ್ - ವೀರ್ಯಮ್ ॥ ಯತ್ - ಹ - ತ್ಯಮ್ - ಮಾಯಿನಮ್ -

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಮೃಗಮ್ । ತವ - ತ್ಯತ್ - ಮಾಯಯಾ - ಅವಧೀಃ । ಅರ್ಚನ್ - ಅನು -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್ - ಸ್ವ - ರಾಜ್ಯಮ್ ॥ ೪. ೪೧೨ ॥

ಸ್ವಾರಾಜ್ಯಮ್ । ಇನ್ದ್ರಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೧೨.೧. ಇನ್ದ್ರತುಭ್ಯಮಿದದ್ರಿವಾ೨೬ವಿ ॥ ಅನುತ್ತಂವಜ್ರಿನ್ವೀರಿಯ
ಮ್ । ಯದ್ಧಾತ್ಯಾ೨೧ಮ್ಮಾ೨೨ । ಯಾಇನಂಮೃಗಮ್ । ತ
ವಾತ್ಯಾ೨೧ಸ್ಮಾ೨೨ । ಯಾಯಾವಧೀಃ ॥ ಅರ್ಚಾನಾ೨೧
ನೂ೨೨ ॥ ಸ್ವಾರಾಜಿಯಮ್ । ಇಡಾ೨೨೩ಭಾ೨೩೪೩ ।
ಓ೨೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೭ । ತೇ । ೨೬ । ೭೨೩ ॥

ಅದ್ರಿರಿತಿ ಮೇಘನಾಮ - ನೈ೧.೧೦.೧ - ಹೇ **ಅದ್ರಿವನ್!** ವಾಹನ ರೂಪ ಮೇಘಯುಕ್ತ! **ವಜ್ರಿನ್!** ವಜ್ರವನ್ನಿನ್ದ್ರ! **ತುಭ್ಯಮಿತ್** ತವೈವ ಷಷ್ಠ್ಯ

ರ್ಥೇ ಚತುರ್ಥೀ । ತವೈವ **ವೀರ್ಯಂ**. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಮ್ **ಅನುತ್ತಮ್** ಶತ್ರುಭಿರತಿರಸ್ಕೃತಮ್ । **ಯದ್ಧ** ಯೇನ ವೀರ್ಯೇಣ ಖಲು **ಮಾಯಿನಂ** ಮಾಯಾವಿನಂ **ಮೃಗಂ** ಮೃಗರೂಪಮಾಪನ್ನಂ **ತ್ವಂ** ತಂ ವೃತ್ರಮ್ ಅಸುರಂ ತ್ವಮಪಿ ಮಾಯಯೈವ **ಅವಧೀಃ** ಹತವಾನಸಿ । ಅತಃ ಕಾರಣಾತ್ ತವವೀರ್ಯಂ **ಯತ್** ತತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ಭವತಿ । **ಅರ್ಚನ್ನನು ಸ್ವರಾಜ್ಯ**ಮಿತಿ ಪಾದೋ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಃ ॥

ಅದ್ರಿವನ್ ಅಭಿಷವಣ ಗ್ರಾವಾಣಃ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಕಲ್ಲುಳ್ಳವನೇ, **ಅದ್ರಿ**ರ್ಮೇಘಃ ತೇನ ಹನ್ತವ್ಯೇನ ತದ್ವಾನ್ ಮೇಘವಂತನೇ, ಮೇಘವಾಹನನೇ, ಪರ್ವತ ತುಲ್ಯ ಕೋಟೆಯುಳ್ಳವನೇ, ಆದರಣೀಯನಾದವನೇ, **ವಜ್ರಿನ್** ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯೇ, **ಇನ್ದ್ರ** ಇನ್ದ್ರನೇ, **ತುಭ್ಯಮಿತ್** ಅನ್ಯರಿಗಾರಿಗೂ ಇಲ್ಲದ, **ವೀರ್ಯಮ್** ಪುರುಷಾರ್ಥಕ್ಕನುಕೂಲವಾದ ನಿನ್ನ ನ್ಯೂನವಾಗದ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ, **ಅನುಕ್ತಮ್** ನುದ್‌ಪ್ರೇರಣೇ । ಅನಭಿಭೂತಪೂರ್ವಂ ಕೇನಚಿತ್ । ಅನುಕ್ತಂ ಕೇನಾಪಿ ಅಪ್ರೇರಿತವಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ, ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲಾಗದ, **ಯತ್** ಯಾಕೆಂದರೆ, **ತ್ವಂ** ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ, **ಮಾಯಿನಮ್** ಮೃಗಂತಂ ಮಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಕೃತಿಂ ವಿದ್ಯಾತ್, ಶ್ವೇತಾಶ್ವೇತರ, ಪ್ರಾಕೃತವಾದ ಬಂಧನವಾದ ವಿಷಯ ಮೃಗವನ್ನು, ಮಾರ್ಗಣೀಯಮ್ವಾ, **ಮೇಘಮ್** ಕಪಟದಿಂದ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವ, ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯನಾದ ಮೃಗರೂಪಿಯಾದ, ವೃತ್ರನನ್ನು, ಮೃಗನಾಮಕ ಅಸುರನನ್ನು, **ತ್ವಂ ಮಾಯಯಾ** ನೀನು ನಿನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ, **ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ ಅನು ಅರ್ಚನ್** ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಗೌರವಿಸುವವರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಾ, **ಅವಧೀಃ** ಹ ವಧಿಸಿರುವಿಯಷ್ಟೆ.

ಮೇಘವಾಹನನೂ ವೃಷ್ಟಿದಾತನೂ ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಹತವಾದ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಅಪೂರ್ವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂತನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ

ಭಗವಂತನೇ ದುಷ್ಟಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಕಪಟಿಗಳಾದ ಮಾಯಾವಿಗಳಾದ ವೃತ್ರ, ಮೃಗ ನಾಮಗಳಿಂದ ಸಂಕೇತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ದುಷ್ಟರಾದ ಅಸುರರನ್ನು ಅಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಅವರದೇ ಆದ ಕಪಟ ಮಾಯೆ ಆದಿ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸಂಹರಿಸಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಗೌರವಿಸುವವರು ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀಯೆ.

ಮೇಘಸಾದಿ, ವೃಷ್ಟಿಕಾರಿ, ವಜ್ರಧಾರಿ ದೇವನೇ!
ಕಪಟಿಗಳೆಂದೆನಿಪ ವೃತ್ರಮುಖದನುಜರನೆಲ್ಲರಂ ।
ಅವರ ಮಾಯೆಯಿಂದಲೇ ನಿವಾರಿಸಿರ್ಪ ಜಾಣ್ಮೆಯುಂ
ಗೆಲ್ಮೆಯುಂ ತ್ವದೀಯಮಯ್! ನಯದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನೀಂ! ॥

ಋಕ್ - ೪೧೩

ಗೋತಮೋ ಸಮ್ಮದೋ ವಾ ರಾಹೂಗಣಃ । ಕುತ್ಸ ಆಂಗಿರಸೋ ವಾ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರೇಹ್ಯಭೀಹಿ ಧೃಷ್ಣುಹಿ ನ ತೇ ವಜ್ರೋ ನಿ ಯꣳಸತೇ ।

೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಇನ್ದ್ರ ನೃಮ್ಣꣳ ಹಿ ತೇ ಶವೋ ಹನೋ ವೃತ್ರಂ ಜಯಾ

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಪೋಽರ್ಚನ್ನನು ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್ ॥ *ಋ.* ೪೧೩ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ಪ್ರ - ಇಹಿ - ಅಭಿ - ಇಹಿ - ಧೃಷ್ಣುಹಿ । ನ - ತೇ - ವಜ್ರಃ - ನಿ - ಯꣳ ಸ

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩
ತೇ ॥ ಇನ್ದ್ರ - ನೃಮ್ಣಂ - ಹಿ - ತೇ - ಶವಃ । ಹನಃ - ವೃತ್ರಂ - ಜಯಾಃ - ಅ

೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಪಃ । ಅರ್ಚ್ಚನ್ - ಅನು - ಸ್ವರಾಜ್ಯಂ - ಸ್ವ - ರಾಜ್ಯಮ್ ॥ ೫. ೪೧೩ ॥

ಸಂಘೇಶೀಯಮ್ ಧೃಷ್ಣುಸಾಮ । ಕಶ್ಯಪಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ — ೧೦ ೨ ೨ ೧
೪೧೩.೧. ಪ್ರಾಇಹೀ೨ । ಅಭೀಹಿಧೃಷ್ಣುಹಾಔ೨೩ಹೋ ॥ ನಾತಾ

— ೧ ೦ ೨ ೨ ೧
೨ಇ । ವಜ್ರೋನಿಯಂ ಸತಾಔ೨೩ಹೋ । ಆಇನ್ದ್ರಾ

— ೧ ೦ ೨ ೨ ೧ —
೨ । ನೃಮ್ಣಂ ಹಿತೇಶವಾಔ೨೩ಹೋ ॥ ಹಾನಾ೨ಃ ।

೧ ೦ ೨ ೨ ೧ —೧
ವೃತ್ರಂಜಯಾಅಪಾಔ೨೩ಹೋ ॥ ಆರ್ಚಾ೨ನಾನೂ

— ೧ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧
೨ । ಸ್ವಾರಾಜಿಯಮ್ । ಇಡಾ೨೩ಭಾ೨೩೪೩ । ಓ೨

೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೧೧ । ಬ । ೨೭ । ೭೨೪ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಪ್ರೇಹಿ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಗಚ್ಛ । **ಅಭೀಹಿ** ಹನ್ತವ್ಯಾನ್ ಶತ್ರೂನ್ ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚ **ಧೃಷ್ಣುಹಿ** ತಾನ್ ಶತ್ರೂನ್ ಅಭಿ ಭವೇತಿ ತವ **ವಜ್ರೋ ನ ನಿಯಂಸತೇ** ಶತ್ರುಭಿಃ ನ ನಿಯಮ್ಯತೇ ಅಪ್ರತಿ ಹತಗತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಥಾ **ತೇ** ತವ **ಶವಃ** ತ್ವದೀಯಂ ಬಲಂ **ನೃಮ್ಣಂ** ನೃಣಾಂ ಪುರುಷಾಣಾಂ ನಾಮಕಮ್ ಅಭಿಭಾವಕಮ್ । **ಹಿ** ಯಸ್ಮಾದೇವಂ ತಸ್ಮಾತ್ **ವೃತ್ರಮ್** ಅಸುರಂ ಮೇಘಂ ವಾ **ಹನ** ಜಹಿ । ತದನಂತರಂ ತೇನ ನಿರುದ್ಧಾ

ಅಪಃ ಉದಕಾನಿ **ಜಯಾಃ** ಜಯ ವೃತ್ರಂ ಹತ್ವಾ ತೇನಾವೃತಮುದಕಂ ಲಭಸ್ವೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಶಿಷ್ಟಂಸ್ಪಷ್ಟಮ್ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ಪ್ರೇಹಿ** ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ನನ್ನೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸು, **ಅಭೀಹಿ** - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸು, ನನ್ನೊಳಗಿರುವ ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸು, ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೋ, **ಧೃಷ್ಣುಹಿ** ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸು, ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮನಿಷ್ಠೆ ದೃಢವಾಗಿರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು, **ತೇ ವಜ್ರಃ** - ನಿನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವು, ವಜ್ರೋವಾ ಓಜಃ - ಶತ.೮.೪.೧.೨೦ । ನಿನ್ನ ಆತ್ಮತೇಜಸ್ಸು, **ನನಿಯಂಸಸೇ** - ಅವರಿಗೆ ಬಗ್ಗುವುದಿಲ್ಲ, ಶತ್ರುಗಳು ಎದುರಿಸಲಾರರು, **ತೇ ಶವಃ** - ನಿನ್ನ ಬಲ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ, **ನೃಮ್ಣಮ್** - ಮನುಷ್ಯರು ನಮಿಸುವರು, ಸಾಧಕರಿಗೆ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಹಿತಸಾಧಕವಾದುದಾಗಿದೆ, ಆದರೆ, **ವೃತ್ರಂ ಹನಃ** ವೃತ್ರಸಂಕೇತವಾದ ಮೇಘವನ್ನು ಸೀಳಿ ವೃತ್ರಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ, ಪಾಪ್ಮಾ ವೈ ವೃತ್ರಃ ಶಂ.೧೧.೧.೫-೭ ॥ ಸಾಧಕರ ಕಾಮಾದಿ ದುಷ್ಟಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ, **ಸ್ವರಾಜ್ಯಮ್ ಅನು ಅರ್ಚನ್** ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಒಡೆತನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುತ್ತಾ, ಉಪಾಸಕನು ಅವನ ಅರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೆಂಬ ಸ್ವಾತ್ಮರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ, **ಅಪಃ** ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿರುವ ನೀರನ್ನು, **ಜಯಾಃ** ನಮಗೆ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡು.

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ ನೀನು ನಿಧಾನ ಮಾಡದೆ ಬೇಗ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಪರಾಭವಗೊಳಿಸು. ನಿನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧಕ್ಕೆ ತಡೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಅಗಾಧ ಬಲಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಗೆ ನರರು ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸುರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಒಡೆತನವನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಸಾಧಕರ ಆಂತರಿಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಕಂಟಕರಾಗಿರುವವರನ್ನೂ ಸದೆಬಡೆದು ಮೇಘಗಳಿಂದ ಸುವೃಷ್ಟಿಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

*ಹೇ! ಬಿಡೌಜ! ತಿಳುವದೆ ನೀಂ ವಿರೋಧಿಗಳ ಗೆಲ್ವುದಯ್!
ನಿನ್ನ ಕುಲಿಶಕೆಲ್ಲಿ ಸೋಲು? ನಿನಗೆ ಶರಣರೀ ನರರ್ ।
ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಿಭೂತಿಯನ್ನು ಸಾರುತುಂ
ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರರಿಪುಗಳನಳಿಸು ನೀನು ಶರಣರಾ ॥*

ಋಕ್ – ೪೧೪

ಗೋತಮೋ - ಸಮ್ಮದೋ ವಾ ರಾಹೂಗಣಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಯದುದೀರತ ಆಜಯೋ ಧೃಷ್ಣವೇ ಧೀಯತೇ ಧನಮ್ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨೦
ಯುಙ್‌ಕ್ಷ್ವಾ ಮದಚ್ಯುತಾ ಹರೀ ಕಁ ಹ ನಃ ಕಂ ವಸೌ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ದಧೋಽಸ್ಮಾಙ್ ಇನ್ದ್ರ ವಸೌ ದಧಃ ॥ ೬. ೪೧೪ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಯತ್ – ಉದೀರತೇ – ಉತ್ – ಈರತೇ – ಆಜಯಃ । ಧೃಷ್ಣವೇ – ಧೀಯತೇ

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩c ೧ ೨
– ಧನಮ್ ॥ ಯುಁಕ್ಷ್ವ – ಮದಚ್ಯುತಾ – ಮದ – ಚ್ಯುತಾ – ಹರೀಇತಿ । ಕಂ –

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಹನಃ – ಕಂ – ವಸೌ – ದಧಃ । ಅಸ್ಮಾನ್ – ಇನ್ದ್ರ – ವಸೌ – ದಧಃ ॥

ಸಂವೇಶೀಯಮ್ । ಮರುತಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೦ ೦೪ ೨.೧ ೨ಂ ೦
೪೧೪.೧. ಯದುದೀರಾಽ೩ತಆಜಯಾಃ ॥ ಧೃಷ್ಣವೇಽ೨ಧೀ । ಯ

ತಾಇಧಾಽ೧ನಾಽ೨ಮ್ । ಯುಂಕ್ಷ್ವಾಮದಚ್ಯುತಾಽಇ ।

ಹಾರೀ । ಕಹನಕಂವಸಾಽಇಉ । ದಾಧಾಃ ॥ ಅಸ್ಮಾ

ಆಽ೨ಇಇನ್ದ್ರಾ ॥ ವಸೌದಾಽ೨ಇಧಾಽಇಳಇ: । ಓಽ೨

ಇಳಾಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೧೦ । ಚೌ । ೨೮ । ೭೨೫ ॥

ಅತ್ರೇದಮಾಖ್ಯಾನಮ್ ರಹೂಗಣ ಪುತ್ರೋ ಗೋತಮಃ ಕುರುಸೃಂ ಜಯಾನಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪುರೋಹಿತ ಆಸೀತ್ । ತೇಷಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪರೈಃ ಸಹ ಯುದ್ಧೇ ಸತಿ ಸ ಋಷಿರನೇನ ಸೂಕ್ತೇನ ಇನ್ದ್ರಂ ಸ್ತುತ್ವಾ ಸ್ವಕೀಯಾನಾಂ ಜಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸೇತಿ । ತಸ್ಯ ಚ ತತ್ಪುರೋಹಿತತ್ವಂ ವಾಜಸನೇಯಿಭಿ ರಾಮ್ನಾತಂ ಗೋತಮೋ ಹ ವೈ ರಾಹೂಗಣಃ ಉಭಯೇಷಾಂ ಕುರುಸೃಂ ಜಯಾನಾಂ ಪುರೋಹಿತ ಆಸೀತ್ ಇತಿ ॥

ಯದ್ ಯದಾ **ಆಜಯಃ** ಸಂಗ್ರಾಮಾಃ **ಉದೀರತೇ** ಉದ್ಗಚ್ಛಂತಿ ಉತ್ಪದ್ಯಂತೇ ತದಾನೀಂ **ಧನಂ ಧೃಷ್ಣವೇ** ಯೋ ಧೃಷ್ಣುಃ ಧರ್ಷಯಿತಾ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಜೇತಾ ಭವತಿ ತಸ್ಮೈ **ಧೀಯತೇ** ನಿಧೀಯತೇ । ಜಯತೋ ಧನಂ ಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಹೇ **ಇಂದ್ರ!** ತ್ವಾಂ ತಾದೃಶೇಷು ಯುದ್ಧೇಷು ಪ್ರವೃತ್ತೇಷು **ಮದಚ್ಯುತಾ** ಶತ್ರೂಣಾಂ **ಮದಸ್ಯ** ಗರ್ವಸ್ಯ ಚ್ಯಾವಯಿತಾರೌ **ಹರೀ** ತ್ವದೀಯಾವಶ್ವೌ **ಯುಂಕ್ಷ್ವ** ರಥೇ ತ್ವದೀಯೇ ಯೋಜಯ । ಯೋಜಯಿತ್ವಾ ಚ **ಕಂ**ಚಿದ್ರಾಜನಂ ತವ ಪರಿಚರಣಮಕುರ್ವಂತಂ **ಹನಃ** ಹನ್ಯಾಃ । **ಕಂ**ಚನ

ತ್ವಾಂ ಪರಿಚರಂತಂ **ವಸೌಧನೇ ದಧಃ** ಸ್ಥಾಪಯಸಿ ಅತೋ ಜಯಾಜಯ ತ್ವಮೇವ ಕಾರಯಿತಾಸಿ । ತಸ್ಮಾತ್ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ಅಸ್ಮದೀಯಾನ್ ರಾಜ್ಞಃ **ವಸೋ** ಧನೇ **ದಧಃ** ಸ್ಥಾಪಯ ॥

ಯತ್ ಆಜಯಃ ಉದೀರತೇ ಯುದ್ಧಗಳು, **ಈರ್** ಗತೌ ಸಂಭವಿಸಿ ದಾಗ, **ಧೃಷ್ಣವೇ** ಧಾರ್ಷ್ಟ್ಯಯುಕ್ತಾಯ - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವನಿಗೆ, **ಧನಮ್** ಧನಂ ಕಸ್ಮಾತ್ ಧಿನೋತೀತಿ ಸತಃ - ನಿರು.೩.೧೦, ಧನವು, **ಧೀಯತೇ** ಬಂದು ಸೇರುತ್ತದೆ, **ಇನ್ದ್ರ** ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, **ಮದ ಚ್ಯುತಾ** ಶತ್ರುಗಳ ಗರ್ವಹರಣಮಾಡುವ, **ಹರೀ** ಹರಿನಾಮಕ ನಿನ್ನ ಕುದುರೆ ಗಳನ್ನು, **ಯುಙ್ಕ್ಷ್ವಾ** ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡು, **ಕಂ** ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸದವನನ್ನು, ಆರಾಧಿಸ ದವನನ್ನು, **ಹನಃ** ಕೊಲ್ಲು, **ಕಂ ವಸೌ** ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಆರಾಧಿಸುವವನನ್ನು ಧನದಲ್ಲಿ, **ದಧಃ** ಸ್ಥಿರವಾಗಿಡು, **ಅಸ್ಮಾನ್** ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ನಮ್ಮನ್ನು, **ವಸೌ** ಧನದಲ್ಲಿ, **ದಧಃ** ಸ್ಥಾಪಿಸು.

ಯುದ್ಧ ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ ಶತ್ರುವನ್ನು ಸೋಲಿಸುವವನಿಗೆ ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿ ಎಂಬ ಲೋಕೋಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಇನ್ದ್ರನೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳ ಸಪ್ಪಳಕ್ಕೇ ಶತ್ರುಗಳ ಗರ್ವ ಅಡಗುವುದರಿಂದ ಈ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡು ನಿನ್ನ ಆರಾಧನಾನಿರತರಲ್ಲದವರನ್ನು ಪೂಜಿಸದವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲು. ಆರಾಧಿಸುವವರಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು. ನಮಗೆ ಮಹತ್ವವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ ವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಈ ಋಕ್ಕಿನ ಋಷಿಯಾದ ರಹೂಗಣ ಗೋತಮ ಕುರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯ ಜನಾಂಗದ ರಾಜರುಗಳಿಗೆ ಪುರೋಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ರಾಜರು ಶತ್ರುಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಋಷಿಯು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಇನ್ದ್ರನ ಮೂಲಕ ಕುರು ಮತ್ತು ಸೃಂಜಯ ರಾಜರು ಜಯಶಾಲಿಗಳಾಗು ವಂತೆ ಮಾಡಿದನು ಎಂದು ಭಾಷ್ಯಕಾರರು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

ರಣದೆ ವಿಜಯಿಗಲ್ತೆ ಸಿರಿ; ಪುರಂದರನೇ! ಹರಿಹಯ!
ನಿನಗೆ ಬಾಗದವನನಳಿಸು; ಬಾಗುವನಂ ಬಾಳಿಸು।
ನಿನ್ನ ವಾಜಿಹೇಷಾರವವೊಂದೆ ಸಾಲ್ಗುಮರಿಗಳಂ
ಸೀಳಲೆಂದು ಬಲ್ಲೆನಾಂ; ಕುಡೊಲ್ದು ನಮಗೆ ಸಂಪದಂ॥

ಋಕ್ - ೪೧೫

ಗೋತಮೋ ಸಮ್ಮದೋ ವಾ ರಾಹೂಗಣಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಕ್ಷನ್ನಮೀಮದನ್ತ ಹ್ಯವ ಪ್ರಿಯಾ ಅಧೂಷತ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ಕ ೨೦
ಅಸ್ತೋಷತ ಸ್ವಭಾನವೋ ವಿಪ್ರಾ ನವಿಷ್ಠಯಾ ಮತೀ ಯೋಜಾನ್ವಿನ್ದ್ರ

೩ ೧ ೨
ತೇ ಹರೀ॥ *೭.೪೧೫*॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಅಕ್ಷನ್ - ಅಮೀಮದನ್ತ - ಹಿ। ಅವ - ಪ್ರಿಯಾಃ - ಅಧೂಷತ॥ ಅಸ್ತೋಷತ -

೧ ೨೦ ೩ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ಸ್ವಭಾನವಃ - ಸ್ವ - ಭಾನವಃ। ವಿಪ್ರಾಃ - ವಿ - ಪ್ರಾಃ - ನವಿಷ್ಠಯಾ - ಮತೀ।

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩೦ ೧ ೨
ಯೋಜ - ಸು - ಇನ್ದ್ರ - ತೇ - ಹರೀಇತಿ॥ *೭. ೪೧೫*॥

ಯಾಮೇ ದ್ವೇ। ಯಮಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ಚಿತ್ರಾ ವಾ। ಪಿತರೋ ವಾ ಪೂರ್ವಸ್ಯ॥

೩ ೪ ೩ ೪೦ ೫ ೩ ೨ ೧ ೫ ೪೦ ೫
೪೧೫.೧. ಅಕ್ಷನ್ನಮೀಮದ। ತಹೀ೭೩। ಆ೭೨೩೪। ವಪ್ರಿಯಾಅ

೦ ೪೫ ೧೨೦ ೧೨೦ ೧೦
ಧೂ । ಷತಾ ॥ ಅಸ್ತೋ॒ಷತಸ್ವಭಾನವಃ । ವಿಪ್ರಾನಾ೨೩೩

೨ ೧ ೦ ೨ ೦ ೧೦ ೨ ೨
ವೀ । ಷ್ಠಯಾಮತೀ ॥ ಯೋಜಾನ್ವಿಂ೨೩ವಾ೨೩ಇ ॥

೧ ^ ೩ ೫೦·೦ ೩ ೫
ದ್ರಾ೨೨ತಾ೨೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಹಾ೨೨೩೪ರೀ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೪ । ಕೀ । ೨೯ । ೭೨೬ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವಯಾದತ್ತಾನ್ಯನ್ನಾನಿ **ಅಕ್ಷನ್** ಯಜಮಾನಾ ಭುಕ್ತವನ್ತಃ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚ **ಅಮೀಮದನ್ತ ಹಿ** ತೃಪ್ತಾ ಆಸನ್ ಖಲು । **ಪ್ರಿಯಾಃ** ಸ್ವಕೀಯಾಃ ತನೂಃ **ಅವಾಧೂಷತ** ಅಕಂಪಯನ್ ಅತಿಶಯಿತ ರಸಾಸ್ವಾದೇನ ವಕ್ತುಮ ಶಕ್ನುವಂತಃ ಶರೀರಾಣ್ಯಕಂಪಯನ್ । ತದನಂತರಂ **ಸ್ವಭಾನವಃ** ಸ್ವಾಯತ್ತ ದೀಪ್ತಯಃ **ವಿಪ್ರಾಃ** ಮೇಧಾವಿನಃ ಋತ್ವಿಜಃ **ನವಿಷ್ಠಯಾ** ಅತಿಶಯೇನ ನೂತನಯಾ **ಮತೀ** ಮತ್ಯಾ ಸ್ತುತ್ಯಾ **ಅಸ್ತೋಷತ** ಅಸ್ತುವನ್ ಅತಃ ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ತೇ ತ್ವದೀಯೌ **ಹರೀ** ಏತತ್ಸಂಜ್ಞಾವಶ್ವೌ **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಂ **ಯೋಜ** ರಥೇಯೋಜಯ ॥ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಕ್ಲೃಪ್ತಾನಾಂ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಶ್ರಾವಣೇ ವಿಹಿತಾ ಏಷಾ ॥ ವಿ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಅಕ್ಷನ್** ಆದ ಭಕ್ಷಣೇ, **ಅದೇರ್ಭಕ್ಷಣಾರ್ಥಸ್ಯೇದಂ ರೂಪಮ್** ನೀನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಅನ್ನದಿಂದ, **ಅಮೀಮದನ್ತ ಹಿ** ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನರು ತೃಪ್ತರಾದರು, **ಸಾಮರ್ಥ್ಯಾತ್** ಪಿತರಃ ಪ್ರಿಯಾಃ ಋಷಿಗೌತಮರ ಅಥವಾ ಇನ್ದ್ರನ ಅಥವಾ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರು, **ಅವಅಧೂಷತ** ಅತಿಶಯವಾದ ಆ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರದೆ ತಲೆದೂಗುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ ಶರೀರಾವಯವಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತಾ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು, **ವಿಪ್ರಾಃ** ಪ್ರಾಜ್ಞರಾದ ಮೇಧಾವಿಗಳಾದ ಅವರು, **ಸ್ವಭಾನವಃ** ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಖರತೆ

ಇತ್ಯಾದಿ, ಆತ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ, ನವಿಷ್ಠಯಾ - ನಿತ್ಯನೂತನ ವಾದ ಹೊಚ್ಚಹೊಸದಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ಈ ಮುಂಚೆ ಇನ್ನಾರೂ ಮಾಡಿರದ, ಮತೀ: ಪ್ರಶಂಸಾರೂಪವಾದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ, ಅಸ್ತೋಷತ - ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಲು ಇನ್ದ್ರನೇ, ತೇ - ನಿನ್ನ, ಹರಿ: - ಹರಿನಾಮಕ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ನು - ಬೇಗಬೇಗ, ಯೋಜ - ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡು.

ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ನೀನು ದಯಪಾಲಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರೂ, ಪಿತೃಗಳೂ ತೃಪ್ತರಾಗಿ ರಸಾಸ್ವಾದನೆಯಿಂದಾದ ಅತಿಶಯ ಸಂತೋಷ ತೃಪ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾತಿನಿಂದ ವರ್ಣಿಸಲಾರದೆ ಶರೀರದ ಅಂಗಾಂಗಗಳ ಚಲನೆಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು. ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ ಮೇಧಾವಿಗಳೂ ಆದ ಅವರು ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರಖರತೆಯಿಂದಲೂ ಆತ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಈ ಮುಂಚೆ ಇನ್ನಾರಿಗೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರದ ನೂತನವಾದ ಪ್ರಶಂಸಾರೂಪಿ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ದಯಮಾಡಿಸಲು ನಿನ್ನ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನಿನ್ನೀ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡು.

ನೀನಿತ್ತಿರುವನ್ನದಿಂದೆ ಸಖರು, ಪಿತರು, ಸರ್ವರೂ
ತೃಪ್ತರಾಗಿ ತನುಮನದಿಂದಾನಂದವ ತೋರುವರ್ ।
ತಿಳಿವನುಳ್ಳ, ತೇಜಮಿರ್ಪ ಸಹೃದಯರಾರಾಧಿಸಲ್
ಹರಿಹಯನೇ! ಬರ್ಪುದೆಮ್ಮ ಜನ್ನಕೀಗಳಳ್ತಿಯಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೧೬

ಗೋತಮೋ ಸಮ್ಮದೋ ವಾ ರಾಹೂಗಣಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉಪೋ ಷು ಶೃಣುಹೀ ಗಿರೋ ಮಘವನ್ಮಾತಥಾ ಇವ ।

೩೧ ೨೩ ೧೨ ೩ ೨೩೨೩೧ ೨ ೩ ೨ll ೩೯ ೨೦ ೩
ಕದಾ ನಸ್ನೂನೃತಾವತಃ ಕರ ಇದರ್ಥಯಾಸ ಇದ್ಯೋಜಾ ನ್ವಿನ್ದ್ರ ತೇ

೧ ೨
ಹರೀ ॥ ೮. ೪೧೬ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧೨೦ ೧ ೨೦ ೧೨೦ ೩
ಉಪ - ಉ - ಸು - ಶೃಣುಹಿ - ಗಿರಃ । ಮಘವನ್ - ಮಾ - ಅತಥಾಃ - ಇವ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೧೨೦ ೩೧
ಕದಾ - ನಃ - ಸೂನೃತಾವತಃ - ಸು - ನೃತಾವತಃ ॥ ಕರಃ - ಇತ್ - ಅರ್ಥ

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨೩೦೧೨
ಯಾಸೇ - ಇತ್ । ಯೋಜ - ನು - ಇನ್ದ್ರ - ತೇ - ಹರೀಇತಿ ॥

ಯಾಮಮ್ । ಯಮಃ-ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೪೦ ೩ ೪ ೩೦ ೪೫ ೨ ೨ ೪
೪೧೬.೧. ಉಪೋಷುಶೃಣುಹೀಗಿರಃ । ಏ೨೩ । ಔ೨೩ಹೋ೨೫ವಾ ॥

೧ ೨ ೧೦ ೨ ೩ ೨ ೩
ಮಾಘವನ್ಮಾ । ತಥಾಅ೨೧ಇವಾ೨೨೩೪ । ಕದಾ೨೩೪ನ

೨ ೧ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ಸ್ನೂ । ನಾತ್ರ್ತಾವತಃ । ಕರಇದ । ಥಾಯಾ೨೧ಸಾಈ೨೨೩

೩೦ ೨ ೩ ೨ ೧ ^ ೩
೪ತ್ । ಯೋಜಾ೨೩೪ನುವಾ೨೩ಇ ॥ ದ್ರಾ೨೨ತಾ೨೨೩೪

೫೦ ೦ ೩ ೫
ಔಹೋವಾ ॥ ಹಾ೨೨೩೪ರೀ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೨ ಮಾ - ೯ । ಘೋ । ೩೦ । ೭೨೭ ॥

ಹೇ **ಮಘವನ್!** ಧನವನ್ನಿಂದ್ರ, **ಗಿರಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಾಃ ಸ್ತುತೀಃ **ಉಪೋ** ಉಪೈವ **ಸುಶ್ರುಣುಹಿ** ಉಪಗಮ್ಯ ಸಮ್ಯಕ್ ಶ್ರುಣು! **ತಥಾ ಇವ** ಪೂರ್ವಂ ಯಥಾವಿಧಸ್ತ್ವಂ ತದ್ವಿಪರೀತೋಮಾಭೂಃ ಅಸ್ಮಾಸುಪೂರ್ವಂ ಯಥಾ ಅನುಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತಃ ತಥಾ ವಿಧ ಏವ ಭವೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅಪಿ ಚ **ನೋಽಸ್ಮಾನ್ ಸೂನೃತಾವತಃ** ಪ್ರಿಯಸತ್ಯಾತ್ಮಿಕಾವಾಕ್ ಸೂನೃತಾ ತಯಾ ಸ್ತುತಿರೂಪಯಾ ವಾಚಾಯುಕ್ತಾನ್ ಕದಾ **ಕರಃ** ಕರೋಷಿ । ತ್ವಮಪಿ **ಅರ್ಥಯಾಸ ಇತ್** ಅರ್ಥಯಾಸ ಏವ ನ ತದಾಸ್ಮೇ । ಅಸ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರಯುಕ್ತಾಃ ಸ್ತುತೀಸ್ತ್ವಮಪಿ ಸ್ವೀಕರೋಷೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಅತೋ ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ತೇ ಹರೀ** ತ್ವದೀಯಾವಶ್ವೌ **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಂ **ಯೋಜ** ರಥೇ ಯೋಜಯ । **ಕದಾ** ಯದೇತಿ । ಕರ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಕರ ಆದರ್ಥ ಇತಿ ಕರ ಇದರ್ಥ ಇತಿ ಚ ಪಾಠೌ ॥

ಮಘವನ್ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಗಿರಃ** ನಾವು ಮಾಡುವ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು, **ಉಪೋ** ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ, **ಸುಶೃಣುಹಿ** ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಲಿಸು, **ಮಾ ತಥಾ** ತನು ವಿಸ್ತಾರೇ ಇತ್ಯಸ್ಯೇದಂ ರೂಪಮ್ ಮಾವಿಸ್ತಾರಂ ಕಾರ್ಷೀಃ - ವಿಲಂಬ ಮಾಡದೆ, ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ದಯಮಾಡು, **ಅ ತಥಾ ಇವ** ಉಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಈಗಲೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸು, **ಕದಾ ನಃ ಸೂನೃತಾವತಃ** ನಮ್ಮನ್ನು ಯಾವಾಗ ಪ್ರಿಯವೂ ಸತ್ಯವೂ ಆದ ಮಾತುಗಾರರನ್ನಾಗಿಯೂ ಅನ್ನವನ್ತರನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡುವೆ, **ಅರ್ಥಯಾಸ ಇತ್** ನಮ್ಮಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲ್ಪಡುತ್ತೀಯಾದುದರಿಂದ, **ಇನ್ದ್ರ** ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ತೇ** ನಿನ್ನ, **ಹರೀ** ಹರೀನಾಮಕ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, **ನು** ವಿಳಂಬವಿಲ್ಲದೆ, **ಯೋಜ** ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡು.

ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ನಿನ್ನ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಶೀಘ್ರವೇ ನಮ್ಮಲ್ಲಿಗೆ ದಯಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದ ಸ್ತುತಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಕಿವಿ

ಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು. ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಿಯವೂ ಸತ್ಯವೂ ಆದ ಮಾತನಾಡುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಅಮಿತಸಂಪದನ್ವಿತ! ಪ್ರಭೋ! ಸುರೇಶ! ಬೇಗದಿಂ
ಹಸುರುಕುದುರೆ ತೇರನೇರಿ ನಮ್ಮೆಡೆ ಸಾರಯ್ ಸದಾ!
ಉಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ನಮ್ಮನೆಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕಾನುತಿಗಳಂ
ಕೇಳ್ವುದೆಮ್ಮ ನುಡಿಗಳಕ್ಕೆ ಸತ್ಯಂ, ಪ್ರಿಯಮೆಂದಿಗಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೧೭

ತ್ರಿತಃ ಆಪ್ತ್ಯಃ ಕುತ್ಸ ಆಂಗಿರಸೋ ವಾ । ಪಙ್ಕ್ತಿಃ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

ಚನ್ದ್ರಮಾ ಅಪ್ಸ್ವನ್ತರಾ ಸುಪರ್ಣೋ ಧಾವತೇ ದಿವಿ ।
ನ ವೋ ಹಿರಣ್ಯನೇಮಯಃ ಪದಂ ವಿನ್ದನ್ತಿ ವಿದ್ಯುತೋ ವಿತ್ತಂ ಮೇ
ಅಸ್ಯ ರೋದಸೀ । ೯. ೪೧೭ ॥

ಚನ್ದ್ರಮಾಃ - ಚನ್ದ್ರ - ಮಾಃ - ಅಪ್ಸು - ಅನ್ತಃ - ಆ । ಸುಪರ್ಣಃ - ಸು - ಪರ್ಣಃ
- ಧಾವತೇ - ದಿವಿ ॥ ನ - ವಃ - ಹಿರಣ್ಯನೇಮಯಃ - ಹಿರಣ್ಯ - ನೇಮಯಃ ।
ಪದಂ - ವಿನ್ದನ್ತಿ - ವಿದ್ಯುತಃ - ವಿ - ದ್ಯುತಃ । ವಿತ್ತಂ - ಮೇ - ಅಸ್ಯ - ರೋದಸೀ
ಇತಿ ॥ ೯. ೪೧೭ ॥

ತ್ರೈತಾನಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಚಿತ್ರಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರೋ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೨೧ ೦ ೨ ೧ ೨
೪೧೭.೧. ಚನ್ದ್ರಮಾಆಉವಾ । ಪ್ಸುವಾನ್ತಾರಾಉವಾ । ಸುಪ

೧೦ ೨ ೧೦ ೦ ೨
ರ್ಣೋೕಧಾಉವಾ ॥ ವತೇದಿವಿ । ನವೋೕಹಿರಾಉವಾ ।

೧ ೨ ೧ ೨ ೧
ಣ್ಯಸಾಇಮಾಯಾಉವಾ । ಪದಂವಿನ್ದಾಉವಾ । ತಿವಿದ್ಯು

೨ ೧೦ ೨
ತಾಃ ॥ ವಿತ್ತಮ್ಮಾಆಉವಾ ॥ ಸ್ಯರೋೕದಾಽ೨೩ಸಾಽ೩೪೩

೧
ಇ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೧೩ । ಫಿ । ೩೧ । ೭೨೮ ॥

೪೫ ೦ ೪ ೨ ೧೨ ೨ ೧ ೨೦ ೦
೪೧೭.೨. ಚನ್ದ್ರಮಾಆ ॥ ಪ್ಸ್ವಾಽ೩ಆನ್ತಾಽ೩ರಾ । ಸೂಪರ್ಣೋೕಧಾ

೧ ೨೩೨ ೧ ಏಂ ೧ ೨ ೦
ವ । ತಾಽ೨೩ಇ । ದಿವಿಯಾ । ನವೋೕಽ೨ಹಿರಣ್ಯನೇಮಯ

೧ ೨ ೧ ೫ ೨೧
ಃ ಪದಂವಿನ್ದ । ತಿವಿದ್ಯೂತೋೕಽ೨೩೪ಹಾಇ ॥ ವಿತ್ತಂ

೧ ೨ ೧೦ ೨
ಹೋೕಇ । ಮಆಽ೨೩ಹೋೕ ॥ ಸ್ಯರೋೕದಾಽ೨೩ಸಾಽ೩೪

೧
೩ಇ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೮ । ಖೈ । ೩೨ । ೭೨೯ ॥

೪೧೭.೩. ಚನ್ದ್ರಮಾ೩ಆಪ್ಸ್ವನ್ತರಾ ॥ ಸೂಪರ್ಣೋ೯ಧಾ । ವತಾ೩
ದಾ೨೧೩ವೀ೨೨ । ನವೋ೨೨ಹಿರಣ್ಯನೇಮಯ ಽ ಪದಂ
ವಿನ್ದ । ತಿವಿದ್ಯೂತಾ೨೨೩: ॥ ವಿತ್ತಂ ಹೋ೯೩ । ಮಆ೨೨
೩ಹೋ೯ ॥ ಸ್ಯರೋ೯ದಾ೨೨೩ಸಾ೨೩೪೩೩ । ಓ೨೨೩೪೫
೩ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೮ । ಮೈ । ೩೩ । ೭೩೦ ॥

ಸೌಪರ್ಣೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಸುಪರ್ಣಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರೋ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೪೧೭.೪. ಚನ್ದ್ರಮಾಆಪ್ಸ್ವಾ ॥ ತರಾ । ಸುಪರ್ಣೋ೯ಧಾವತೇದಾ೨
೨೩೩ವೀ । ನವಾ೨೨೩ಹೋ೯೩ । ಹಿರಣ್ಯನೇಮಯ ಽ ಪ
ದಂವಿನ್ದ । ತಿವಿದ್ಯೂತಾ೨೨೩: ॥ ವಿತ್ತಂ ಹೋ೯೩ । ಮಆ
೨೨೩ಹೋ೯ ॥ ಸ್ಯರೋ೯೨೨೩ । ದಾ೨೨ಸಾ೨೨೩೪ಔಹೋ೯
ವಾ ॥ ಊ೨೩೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೭ । ಚ್ಲೇ । ೩೪ । ೭೩೧ ॥

೩ ೪೦ ೩೦ ೦ ೪ ೩ ೪ ೦ ೩ ೩ ೨
೪೧೭.೩. ಚನ್ದ್ರಾಹೋಽಮಾಅಪ್ಸುವನ್ತರಾ । ಓSಓವಾ ॥ ಸುಪ

೧೦ ೦ ೦ ೨ ೧ ೨ ೧
ರ್ಣೋಽಧಾವತೇಽಇವಾಽಯೇSಇ । ಹೋಽವಾSಇಹೋಽ

^ ೩ ೨ ೧೧೧ ೧೦
S೨ಇ । ಹುವಾSಇಳಆಇ ॥ ನವೋಽಹಾಇರಣ್ಯಂನಾಽಇಮಾ

೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೨ ೧೧೧
ಯಾSಽಇ: । ಹೋಽವಾSಇಹೋಽS೨ಇ । ಹುವಾSಇಳಆ

೨೧ ೧ ೨
ಇ ॥ ಪದಂವಿನ್ದನ್ತಿವಾಽಇದ್ಯೂತಾS೨ಇ: । ಹೋಽವಾSಇ

೧ ^ ೩ ೨ ೧೧೧ ೨೧೦ ೦
ಹೋಽS೨ಇ । ಹುವಾSಇಳಆಇ ॥ ವಿತ್ತಮ್ಮೇಽಅಸ್ಯರೋಽದಾ

೨ ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೨ ೪
ಸಾಯೇSಇ । ಹೋಽವಾSಇಹೋಽS೨ಇ । ಹುವಾSಇಓS

೨ ೩
ಆವಾSಓಆಓ ॥ ಊSಇ೨ಇಳಪಾ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೫ । ಮಾ - ೧೬ । ಮ್ಲೊ । ೩೫ । ೭೩೨ ॥

ಅಪ್ಸು ಆನ್ತರಿಕ್ಷ್ಯಾಸು ಉದಕಮಯೇ ಮಂಡಲೇ **ಅಂತಃ** ಮಧ್ಯೇ ವರ್ತಮಾನಃ **ಸುಪರ್ಣಃ** ಶೋಭನ ಪತನಃ ಯದ್ವಾಸುಪರ್ಣ ಇತಿ ರಶ್ಮಿನಾಮ - ನೈ೧.೫.೧೫ - ಸುಷುಮ್ನಾಖ್ಯೇನ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿನಾಯುಕ್ತಾಃ **ಚಂದ್ರಮಾಃ ದಿವಿ**ದ್ಯುಲೋಕೇ **ಆಧಾವತೇ** ಆಙ್ಮರ್ಯಾದಾಯಾಮ್ । ಏಕೇನೈವ ಪ್ರಕಾರೇಣ ಧಾವತೇ ಶೀಘ್ರಂ ಗಚ್ಛತಿ । ತಾದೃಶಸ್ಯ ಚಂದ್ರಮಸಃ ಸಂಬಂಧಿನಃ । ಹೇ **ಹಿರಣ್ಯನೇಮಯಃ** ಸುವರ್ಣ ಸದೃಶ ಪರ್ಯಂತಾಃ ಯದ್ವಾ । ಹಿತರ

ಮಣೀಯ ಪ್ರಾನ್ತಾಃ **ವಿದ್ಯುತೋ** ವಿದ್ಯೋತಮಾನಾಃ ರಶ್ಮಯಃ **ವೋ** ಯುಷ್ಮಾಕಂ **ಪದಂ** ಪದಸ್ಥಾನೀಯಮ್ **ಅಗ್ರಂ** ನ **ವಿನ್ದನ್ತಿ** ಮದೀಯಾನೀನ್ದ್ರಿಯಾಣಿ ಕೂಪೇನಾವೃತತ್ವಾತ್ ನ ಲಭನ್ತೇ । ಅತ ಇದಂ ನೋಚಿತಂ ತಸ್ಮಾತ್ ಕೂಪಾತ್ ಮಾಮುತ್ತಾರಯತೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅಪಿ ಚ ಹೇ **ರೋದಸೀ** ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವ್ಯೌ! **ಮೇ** ಮದೀಯಂ **ಅಸ್ಯ** ಇದಂ ಸ್ತೋತ್ರಂ **ವಿತ್ತಂ** ಜಾನೀತಮ್ ॥

ಅಪ್ಸ್ವಅನ್ತಃ ಆಪೋ ವೈ ಪ್ರಾಣಾಃ - ಶ.೩.೮.೨.೪ ॥ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣದೊಳಗೆ ರಮಿಸುತ್ತಾ ನೆಲೆಸಿರುವ ಅನ್ತರಿಕ್ಷನಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಪ್ ಶಬ್ದವೂ ಪಠಿತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅನ್ತರಿಕ್ಷದ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವ ಚನ್ದ್ರ, **ಸುಪರ್ಣಃ** ಪುರುಷಃ ಸುಪರ್ಣಃ - ಶ.೭.೪.೨.೫ ॥ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವ ಪುರುಷ- ಪೃ ಪ್ರೀಣನೇ ಇತ್ಯಸ್ಯೇದಂ ರೂಪಂ ಸುಷ್ಠು ಪ್ರೀಣಯಿತಾ ॥ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ, ಶೋಭನಾಃ ಪರ್ಣಾಃ ರಶ್ಮಯಃ ಯಸ್ಯ ಸಃ, **ಸುಪರ್ಣಃ** ಶೋಭನ ಪತನಃ, ಮನೋಹರವಾದ ಸಂಚಾರವುಳ್ಳ, ಸುಪರ್ಣ ಇತಿ ರಶ್ಮಿನಾಮ - ನಿ.೨.೧೫ ॥ ಸುಷುಮ್ಣ ಎಂಬ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಚನ್ದ್ರ, **ಚನ್ದ್ರಮಾಃ** ಚನ್ದ್ರಂ ಆಹ್ಲಾದನಂ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ನಿರ್ಮಿಮೀತೇ ಇತಿ ಚನ್ದ್ರಮಾಃ ॥ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಸಂತೋಷಜನಕನಾದ ಚನ್ದ್ರನು ಅಥ ಯಸ್ಸಪ್ರಜಾನಾಂ ಜನಾ ಯತಾಃ .... ಅಪ್ಸ್ವನ್ತಃ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಹೈವ ಸಃ - ಜೈ.೩.೩೫೧ ॥ ಚನ್ದ್ರಮಾ ಏವ ಧಾತಾ ಚ ವಿಧಾತಾ ಚ - ಗೋ.೨.೧.೧೦ ॥ ಚನ್ದ್ರಮಸ್ಯಾಶ್ಚನ್ದ್ರಮತಿ ಚನ್ದ್ರೋ ಮಾತಾ ಚಾನ್ದ್ರಂ ಮಾನಮಸ್ಯೇತಿ ವಾ । ಚನ್ದ್ರಶ್ಚನ್ದ್ರತೈಃ ಕಾನ್ತಿ ಕರ್ಮಣಶ್ಚನ್ದನಮಿತ್ಯಪ್ಯಸ್ಯ ಭವತಿ । ಚಾರುದ್ರಮತಿ ಚಿರಂದ್ರಮತಿಶ್ಚಮೇರ್ವಾ ಪೂರ್ವಮ್ । ಚಾರು ರುಚೇ ವಿಪರೀತಸ್ಯ - ನಿ.ದೈ. ೫.೫. ॥, **ದಿವಿ** ಅಥ ಯತ್ಕಪಾಲಮಾಸೀತ್ ಸಾತ್ಯೌರಭವತ್ - ಶತ.೬.೧.೨.೩ ॥ ತಲೆಬುರುಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಸ್ತಿಷ್ಕದಲ್ಲಿ ದ್ಯುಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಆ ಧಾವತೇ । **ಗತಿಕರ್ಮಾ**

ನಿ.ಘಂ.೨.೧೪, ಮರ್ಯಾದಯಾ ಸರ್ವಕಾಲಂ ಗಚ್ಛತಿ । ಸೃ ಗತೌ - ಪಾ.ಸೂ.೭.೩.೭೮ ॥ ಋತ ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಟ್ಟು ಸರ್ವದಾ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ, ಹಿರಣ್ಯನೇಮಯಃ ಹಿರಣ್ಯಮಯಾ ನೇಮಯಃ ಯಾಸಾಂ ರಥೇಷು ತಾ ಹಿರಣ್ಯ ನೇಮಯಃ । ಹಿರಣ್ಯಂ ಕಸ್ಮಾತ್ ಹ್ರಿಯತಶ್ಚಾಯಮ್ಯಮಾನ ಮಿತಿ ವಾ ಹ್ರಿಯತೇ ಜನಾಜ್ಜನಮಿತಿ ವಾ ಹಿತರಮಣಂ ಭವತೀತಿ ವಾ ಹೃದಯ ರಮಣಂ ಭವತೀತಿ ವಾ ಹರ್ಯತೇರ್ವಾ ಸ್ಯಾತ್ ಪ್ರೇಯಸಾ ಕರ್ಮಣಃ - ನಿ.೨.೯ ॥ ಹಿತವಾದ ರಮಣೀಯವಾದ ಅಂಚಿರುವ, ವಿದ್ಯುತಃ ಪ್ರಕಾಶಯುತವಾದ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳೇ, ವಃ ನಿಮ್ಮ, ಪದಮ್ ಪಾದ ನಿಧಾನಾತ್ ತದಾಕಾರಂ ಯತ್ ಕರ್ದಮಾದಾವುತ್ಪದ್ಯತೇ ತತ್ ಪದಮಿತ್ಯುಚ್ಯತೇ ॥ ಮೂಲಸ್ಥಾನವನ್ನು ನಿಜ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು, ನ ವಿನ್ದನ್ತಿ ತಿಳಿಯಲಾರವು, ರೋದಸೀ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವಿಗಳೇ, ಮೇ ನನ್ನ, ಅಸ್ಯ ಈ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಯನ್ನು, ವಿತ್ತಮ್ ವಿದ್ ಜ್ಞಾನೇ ಗಮನವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಯಿರಿ.

ಅನ್ತರಿಕ್ಷದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಷುಮ್ನ ಎಂಬ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಋತನಿಯಮಗೊಳಪಟ್ಟು ಸರ್ವದಾ ದ್ಯುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಹಿತವೂ ರಮಣೀಯವೂ ಆದ ಅಂಚಿನಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಚನ್ದ್ರನ ಕಿರಣಗಳೇ ನಿಮ್ಮ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ವ್ಯಥೆಗೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವಿಗಳೇ, ನನ್ನ ಈ ಸ್ತುತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ, ತ್ರಿತಋಷಿಯಿಂದ ದ್ರಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಪ್ರಾರ್ಥನಾರೂಪವಾದ ಈ ಮನ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಕವಾದ ಒಂದೇ ಘಟನೆಯನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಬೃಹದ್ದೇವತಾಕಾರರು, ಸಾಯಣರು ಸ್ಕಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಮಾಧವರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರಿತಋಷಿಯು ಯಜ್ಞ ಮಾಡಲು ಯಜ್ಞ ಪಶುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸರಸ್ವತೀ ನದೀ ತೀರದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವಾಗ ಕೋಶ ಕತ್ತಿಯ ಒರೆ ಒಂದನ್ನು ಕಂಡು ಪ್ರಾಣಭೀತಿಯಿಂದ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಜೊಂಡು ಬಳ್ಳಿ ಧೂಳುಗಳಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿದ್ದ ಅಗಾಧವಾದ

ಬಾವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟ. ತಾನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಸೋಮಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲಾರದುದಕ್ಕೆ ವ್ಯಥಿತನಾಗಿ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿರುವ ಚನ್ದ್ರಕಿರಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತನ್ನ ವೇದನೆಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಬಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕಂಡು ಅದು ಸೋಮಲತೆಯೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಆಂತರಿಕವಾದ ಯೋಗಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಯೋಗಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಹಿಂಡಿ ಯಾಗಾರ್ಥವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ಇದನ್ನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಗುರುತಿಸಿ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿ ಹವಿರ್ಭಾಗ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ತ್ರಿತ ಮಹರ್ಷಿಯ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದರು.

ಬಾನ ನಡುವೆ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯೊಡಗೂಡುತೆ ಚರಿಸುತ
ಋತಕೆ ಬದ್ಧವಾಗಿ ರಂಜಿಸುವ ಸೋಮನ ಕಿರಣಗಳೇ!
ನಿಮ್ಮನರಿಯದೆಯೆ ದುಃಖಿಸುತಿರ್ಪೆನಾಂ, ಸುಷುಮ್ನೆಯೊಳ್
ಸುಳಿಯಿರೀಗಳೆಂದು ಬೇಳ್ವನಲ್ತೆ ತ್ರಿತಮುನೀಶ್ವರಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೧೮

ಅಪಸ್ಯುರಾತ್ರೇಯಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಶ್ವಿನೌ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರತಿ ಪ್ರಿಯತಮ ಀ ರಥಂ ವೃಷಣಂ ವಸುವಾಹನಮ್ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಸ್ತೋತಾ ವಾಮಶ್ವಿನಾವೃಷಿಃ ಸ್ತೋಮೇಭಿರ್ಭೂಷತಿ ಪ್ರತಿ ಮಾಧ್ವೀ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮಮ ಶ್ರುತ ಀ ಹವಮ್ ॥ ೧೦. ೪೧೮ ॥

ಇತಿ ತೃತೀಯಾದಶತಿಃ ॥ ಸಪ್ತಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥

ಸ್ವ - ೧೩ । ಉ - ೫ । ಧಾ । ೭೫ । ಣು ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಪ್ರತಿ - ಪ್ರಿಯತಮಂ - ರಥಮ್ ॥ ವೃಷಣಂ - ವಸುವಾಹನಮ್ - ವಸು -

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ವಾಹನಮ್ । ಸ್ತೋತಾ - ವಾಂ - ಅಶ್ವಿನೌ - ಋಷಿಃ । ಸ್ತೋಮೇಭಿಃ -

೩ ೧ ೨೦ ೩೦ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಭೂಷತಿ - ಪ್ರತಿ । ಮಾಧ್ವೀಇತಿ - ಮಮ - ಶ್ರುತಂ - ಹವಮ್ ॥

ಆ - ೭೪ । ಅ - ೧೯ । ಪ - ೨೧೮ । ಧೈ । ದ - ೩ ॥

ಲೌಶಮ್ ಉಶಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಶ್ವಿನೌ ॥

೧ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧
೪೧೮.೧. ಪ್ರಾ೨೩೪ । ತಿಪ್ರಿಯತಮಮ್ । ರಾಥಾಮ್ ॥ ವಾರ್ಷ

೨ ೧೧ ೨ ೧೧ ೨ ೨
ಣಂವ । ಸುವಾಹಾ೨೩ನಾಮ್ । ಸ್ತೋತಾವಾ೩ಮಾ

೧ ^ ೩ ೫ ೧೧ ೨
೩ । ಶ್ವಿನಾ೨ವಾ೨೩೪ರ್ಷೀಃ । ಸ್ತೋಮಾಇಭೀ೩

೨ ೧ ೨ ೩ ೫ ೧೧ ೨
ಭೂರ್ಃ೩ । ಷಾತಿಪ್ರಾ೨೩೪ತೀ ॥ ಮಾಧ್ವಾಇಮಾ೩

೨ ೧ ೪ ೨ ॥
ಮಾ೩ ॥ ಶ್ರೂ೨೩ತಾ೩ಮ್ ॥ ಹಾ೩೪೫ವೋ೬

೫
ಹಾಇ ॥ *ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೮ । ಧೈ । ೩೬ । ೭೩೩ ॥*

ಏಕವಿಂಶತಿ ಚತುರ್ಥಃ । ೭ । ಸಪ್ತಮಃ ಖಣ್ಡಃ । ದಶತಿಃ । ೪ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇಗೇಯಗಾನೇ ಏಕಾದಶಸ್ಯಾರ್ದ್ಧಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ಅಶ್ವಿನೌ! ಏಕಃ ಪ್ರತಿಶಬ್ದೋಽನುವಾದಃ **ವಾಂ** ಯುವಯೋಃ **ಪ್ರಿಯತಮಂ ರಥಂ ಸ್ತೋತಾ ಋಷಿಃ ಸ್ತೋಮೇಭಿಃ** ಸ್ತೋಮ್ಯೈಃ ಪ್ರತಿಭೂಷತಿ ಅಲಂ ಕರೋತಿ । ಕೀದೃಶಂ ರಥಂ? **ವೃಷಣಂ** ಫಲಾನಾಂ ವರ್ಷಿತಾರಂ ವಸು **ವಾಹನಂ** ಧನಾನಾಂವಾಹಕಂ ಈದೃಶಂ ರಥಮಾಗಮನಾಯ ಸ್ತೌತೀತ್ಯರ್ಥಃ ತಸ್ಮಾತ್ ಹೇ **ಮಧ್ವೀ!** ಮಧುವಿದ್ಯಾ ವೇದಿತಾರೌ **ಶ್ರುತಂ** ಶ್ರುಣುತಮ್ ॥

ಅಶ್ವಿನೌ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ, ಯದ್ವ್ಯಶ್ನುವಾತೆ ಸರ್ವಂ ರಸೇನಾನ್ಯೋ ಜ್ಯೋತಿಷಾನ್ಯಃ । ಅಶ್ವೈರಶ್ವಿನಾ ವಿತ್ಯೌರ್ಣನಾಭಿಃ । ತತ್ಯಾವಶ್ವಿನೌ ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾವಿತ್ಯೇಕೇಽಹೋರಾತ್ರಾವಿತ್ಯೇಕೇ ಸೂರ್ಯಾಚನ್ದ್ರಮಸಾದಿತ್ಯೇಕೇ ರಾಜಾನೌ ಪುಣ್ಯಕೃತಾವಿತ್ಯೈತಿಹಾಸಿಕಾಃ । ತಯೋಃ ಕಾತ್ರ ಊರ್ಧ್ವಮರ್ಧ ರಾತ್ರಾತ್ ಪ್ರಕಾಶೀಭಾವಸ್ಯ ಅನು ದಿವ್ಯಮ್ಭುಮನುತಮೋ ಭಾಗೋ ಹಿ ಮಧ್ಯಮೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ಭಾಗ ಆದಿತ್ಯಃ ಇತಿ - ನಿ.ದೈ.೬.೧. ॥ **ವಾಂ** ತಮಗೆ, **ಪ್ರಿಯತಮಮ್** ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದೂ, **ವೃಷಣಮ್** ಕಾಮವರ್ಷಕ ವಾದುದೂ, **ವಸುವಾಹನಮ್** ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ, **ರಥಂ** ರಥವನ್ನು, **ಸ್ತೋತಾ** ಸ್ತೋತ್ರಗಳಾದ, **ಋಷಿಃ** ಋಷಿಗಳು, **ಸ್ತೋಮಭಿಃ** ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ, **ಪ್ರತಿಭೂಷತಿ** ಅಲಂಕರಿಸುವರು, **ಮಾಧ್ವೀ** ಮಧುವಿದ್ಯೆ ಯನ್ನರಿತ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ, **ಮಮ ಹವಂ** - ನನ್ನ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು, **ಶ್ರುತಂ** ಕೇಳಿರಿ.

ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ನಿಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಾಮ ವರ್ಷಕವಾದ ಧನವನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ರಥವನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಗಳಾದ ಋಷಿಗಳು ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸುವರು. ಮಧುವಿದ್ಯೆಯನ್ನರಿತ ನೀವು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳೇ ನನ್ನ ಆಹ್ವಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ.

ಅಶ್ವಿನಿಗಳೆ! ನಿಮಗಪಾರಹೃದ್ಯವೆನಿಪ ಕಾಮದಂ
ಸಂಪದಂ ಸಮಾದೃತಂ ಮಹಾಸ್ಯಂದನದಿಂದಿದೋ ।
ಇದನೆ ಮುನಿಗಳಾದರಿಸುತೆ ನುತಿಸಿ ಸಿಂಗರಿಸುವರು
ಮಧುವಿದ್ಯೆಯನರಿತವರೇ! ಮನ್ನಿಸಿರಾಹ್ವಾನಮಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೧೯

ವಸುಶ್ರುತ ಆತ್ರೇಯಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆ ತೇ ಅಗ್ನ ಇಧೀಮಹಿ ದ್ಯುಮನ್ತಂ ದೇವಾಜರಮ್ ।
೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಯದ್ಧ ಸ್ಯಾ ತೇ ಪನೀಯಸೀ ಸಮಿದ್ದೀದಯತಿ ದ್ಯವೀಷಂ

೩ ೨೩ ೧ ೨
ಸ್ತೋತೃಭ್ಯ ಆ ಭರ ॥ ೧. ೪೧೯ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಆ - ತೇ - ಅಗ್ನೇ - ಇಧೀಮಹಿ । ದ್ಯುಮನ್ತಂ - ದೇವ - ಅಜರಂ - ಅ -

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ಜರಮ್ । ಯತ್ - ಹ - ಸ್ಯಾ - ತೇ - ಪನೀಯಸೀ । ಸಮಿತ್ - ಸಂ - ಇತ್ -

೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩
ದೀದಯತಿ - ದ್ಯವಿ ॥ ಇಷಂ - ಸ್ತೋತೃಭ್ಯಃ - ಆ - ಭರ ॥ ೧. ೪೧೯ ॥

ಸಂಜಯೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೧ ೦ ೫ ೦ ೪ ೫ ೨
೪೧೯.೧. ಆಽ೨೩೪ । ತೇಅಗ್ನಇಧೀ । ಮಾಹಾಇ ॥ ದ್ಯುಮನ್ತಂ

೦ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ ೨
ದೇವಽ೩ । ಆಽ೨೩ । ಜರಮಾ । ಯದ್ಧಾಸ್ಯಾಽ೩ತಾಽ೩

೧ ^ ೩ ೫ ೨೧ ೨೦ ೧
ಇ । ಪಾನೀಽ೨ಯಾಽ೨೩೪ಸೀ । ಸಮಿದ್ದೀಽ೨ದಯ । ತಾ

೨ ೩ ೨ ೧ ೨ ೨ ೧
ಽ೨೩ಇ । ದ್ಯವಿಯಾ ॥ ಇಷಾಁ ಸ್ತೋಽ೩ತ್ರ್ಯಾಽ೩ ॥ ಭ್ಯಾಽ

೪ ೨ ॥ ೫
೨೩ಆಽ೩ ॥ ಭ್ಯಾಽ೩೪೫ರೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೭ । ಧೇ । ೧ । ೭೩೪ ॥

೩೦ ೪೦ ೫ ೦ ೨ ೪ ೫ ೨ ೪೦ ೫೪
೪೧೯.೨. ಆತೇಅಗ್ನಇಧೀ । ಮಾಽ೩ಹಾಇ । ದ್ಯುಮನ್ತಾಽ೩ನ್ದೇವಅ

೫ ೩ ೪ ೩೦ ೪೦ ೩ ೪೦ ೫ ೦ ೪೩ ೪೦ ೩ ೪ ೫
ಜರಮ್ ॥ ಯದ್ಧಸ್ಯಾತೇಪನೀಯಸೀ । ಸಮಿದ್ದೀದಯತಾ

ನ ೨^ ೩ ೫ ೧
ಇ । ಹುಮ್ಽ೩ - ಸ್ಥಿ - ಹುಮ್ । ದ್ಯಾಽ೨೩೪ವೀ । ಇಷ

೦ ೨ ೨ ನ ೨
ಁ ಸ್ತೋತ್ರ್ಯಾಭ್ಯಾಽ೩ಆ ॥ ಹುಮ್ಽ೩ - ಸ್ಥಿ - ಹುಮ್ಽ೩

೨ ॥ ೫
೪೩ । ಭ್ಯಾಽ೩೪೫ರೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೧೨ । ಮಾ - ೨ । ೭೩೫ ॥

ಹೇ **ಅಗ್ನೇ!** ದೇವ! **ದ್ಯುಮನ್ತಮ್** ದೀಪ್ತಿಮಂ ತಮ್ **ಅಜರಮ್** ಅಜೀರ್ಣಮ್ **ತೇ ಆ** ಸರ್ವತಃ **ಇಧೀಮಹಿ** ದೀಪಯಾಮಃ । **ಯದ್ಧ** ಖಲು **ತೇ** ತ್ವದೀಯಾ **ಸ್ಯಾ** ಸಾ **ಪನೀಯಸೀ** ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹಾ **ಸಮಿದ್** ದೀಪ್ತಿಃ **ದೀದಯತಿ**

ದೀಪ್ಯತೇ ದ್ಯವಿ ದ್ಯುಲೋಕೇ । ಕಿಂಚ ಸ್ತೋತೃಭ್ಯೋಽಸ್ಮಭ್ಯಮ್ ಇಷಮ್ ಅನ್ನಮ್ ಆ ಭರಾ ಆಹರ ॥

ಅಗ್ನೇ ದೇವ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನಾದ ಅಗ್ನಿದೇವನೇ!, ತೇ ನಿನ್ನ, ಯದ್ಧ ಯಾವ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯದಿಂದ, ಸ್ಯಾ ಪನೀಯಸೀ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೂ ಪ್ರಶಂಸಾಯೋಗ್ಯವೂ ಆದ, ಸಮಿತ್ ಕಾಂತಿಯು, ದ್ಯವಿ ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ದೀದಯತಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವುದೋ ಅದರಿಂದಲೇ, ದ್ಯುಮನ್ತಂ ಕಾಂತಿಯ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ಅಜರಂ ಮುಪ್ಪುಮರಣಾದಿ ರಹಿತನೂ ಆದ, ತೇ ನಿನ್ನನ್ನು, ಆ ಇಧೀ ಮಹಿ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಜ್ವಲಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ, ಸ್ತೋತೃಭ್ಯಃ ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವವರಿಗೆ, ಇಷಂ - ಅನ್ನವನ್ನು, ಆಭರ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಾಶಮಾನನೂ ಪ್ರಶಂಸಾಯೋಗ್ಯನೂ ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ದಿವ್ಯಪ್ರಭೆಯಿಂದಲೇ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿರುವ ಜರಾಮರಣ ರಹಿತನಾದ ಅಗ್ನಿದೇವನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನನುಗ್ರಹಿಸು.

ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯಿಂದಲೇ ಹೊಳೆದು ನುತಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ,
ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮೆರೆವ, ಜರಾಮರಣವಿಲ್ಲದ ।
ಅಗ್ನಿದೇವ! ನಿನ್ನನಾಂ ಸಮಸ್ತಸವನವೇದಿಯೊಳ್
ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸ್ತುತಿಪ್ಪೆನಾಂ ಕೃಪಾಳು ನೀಡು ಕಾಮಿತಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೦

ವಿಮದ ಐನ್ದ್ರಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೋ ವಾ ವಸುಕೃದ್ವಾ ವಾಸುಕಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

ಆಗ್ನಿಂ ನ ಸ್ವವೃಕ್ತಿಭಿರ್ಹೋತಾರಂ ತ್ವಾ ವೃಣೀಮಹೇ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಶೀರಂ ಪಾವಕಶೋಚಿಷಂ ವಿ ವೋ ಮದೇ ಯಜ್ಞೇಷು

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸ್ತೀರ್ಣಬರ್ಹಿಷಂ ವಿವಕ್ಷಸೇ ॥ ೨. ೪೨೦ ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೩
ಆ - ಅಗ್ನಿಂ - ನ - ಸ್ವವೃಕ್ತಿಭಿಃ - ಸ್ವ - ವೃಕ್ತಿಭಿಃ । ಹೋತಾರಂ - ತ್ವಾ - ವೃಣೀ

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೩
ಮಹೇ । ಶೀರಂ - ಪಾವಕಶೋಚಿಷಂ - ಪಾವಕ - ಶೋಚಿಷಂ - ವಿ - ವಃ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಮದೇ । ಯಜ್ಞೇಷು - ಸ್ತೀರ್ಣಬರ್ಹಿಷಂ - ಸ್ತೀರ್ಣ - ಬರ್ಹಿಷಂ - ವಿವಕ್ಷಸೇ ॥

ಉತ್ಸೇಧಃ ಆಂಗಿರಸಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೨ ^ ೩ ೫ ೧೧ ೨೩ ೧೧
೪೨೦.೧. ಹಾಉ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಆಗ್ನಿನ್ನಸ್ವೃಕ್ತಿಭೀಽ೨೩೪

೨ ^ ೩ ೫ ೧೧ ೨೦ ೦
೫: ॥ ಹಾಉ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಹೋತಾರನ್ತ್ವಾ ।

೦ ೩ ೧೧೧ ೨ ^ ೩ ೫
ವೃಣೀಮಹೇಽ೨೩೪೫ । ಹಾಉ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ ।

೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨^ ೩ ೫
ಶೀರಂಪಾವಕಶೋಚಿಷಮ್ । ವಿವೋಮಾಽ೨೩೪ದಾ

೨ ^ ೩ ೫ ೨ ೧ ೨ ೦
ಇ ॥ ಹಾಉ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ । ಯಜ್ಞಾಇಷುಸ್ತೀ

೧ ೨ ೩ ೧೧೧ ೨ ^ ೩
ರ್ಣಬರ್ಹಿಷಾಽ೨೩೪೫ಮ್ ॥ ಹಾಉ । ಔಹೋಽ೨೩೪

೫ ೧ ೨೩ ೧೧೧
ವಾ ॥ ವಿವಕ್ಷಸೇ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೧೦ । ತೌ । ೩ । ೭೩೬ ॥

ನಿಷೇಧಃ ಆಂಗಿರಸಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೫೦ ೧ ೧೦ ೨೦ ೦

೪೨೦.೨. ಆಗ್ನಿನ್ನಸ್ವವೃಕ್ತಿಭಿರ್ಹಾಇಹಾಹಾಇ ॥ ಹೋತಾರನ್ತ್ವಾವೃ

೦ ೧೨೧೨ ೨ ೦ ೧ ೨೦ ೧೨೦
ಣೀಮಹಇಹಇಹಾ೨೩ । ಹಾಇ । ಶೀರಂಪಾವಕಶೋಚಿ

೧ ೨೧೨ ೨^ ೩೨^ ೩ ೫
ಷಮಿಹಇಹಾ೨೩ । ಹಾಇ । ವಿವ್ರೋಮಾ೨೩೪ದಾಇ ॥

೨ ೧ ೨೦೧ ೨ ೧೨೧೨ ೨
ಯಜ್ಞಾಇಷುಸ್ತೀರ್ಣಬರ್ಹಿಷಮಿಹಇಹಾ೨೩ । ಹಾ೨೩

೧ ೩ ೫೦೦ ೩ ೫
ಇ ॥ ವಾ೨೩ಇವಾ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಕ್ಷಾ೨೩೪ಸೇ ॥

ದೀ - ೧೨ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೧೩ । ಞ್ - ೪ । ೭೩೭ ॥

ಹೇ **ಅಗ್ನೇ! ತವ** ಸ್ವಭೂತೇ **ವಿಮದೇ** ಏತದಾಖ್ಯೇ ಋಷೀಮಯಿ **ಇಯಂ** ಸ್ತುತಿಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾಸ್ತಿ ನೇತಿ ಸಂಪ್ರತ್ಯರ್ಥೇ ನ ಅತೋವಯಮಿದಾನೀಂ **ಸ್ವವೃಕ್ತಿಭಿಃ** ಸ್ವಯಂಕೃತಾಭಿಃ ದೋಷ ವರ್ಜಿತಾಭಿಃ ಸ್ತುತಿಭಿಃ **ಹೋತಾರಂ** ದೇವಾನಾಮಾಹ್ವಾತಾರಂ ಹೋಮ ನಿಷ್ಪಾದಕಂ ವಾ **ಅಗ್ನಿಂ ತ್ವಾ** ತ್ವಾಮ್ **ಆವೃಣೀಮಹೇ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಸಂಭಜಾಮಹೇ । ಕೀದೃಶಂ **ಯಜ್ಞೇಷು** ಯಾಗೇಷು **ಸ್ತೀರ್ಣ ಬರ್ಹಿಷಮ್** ಆಸಾದಿತ ಬರ್ಹಿಷ್ಕಂ । **ಶೀರಮ್** ಓಷಧ್ಯಾದಿಷು ಸರ್ವತ್ರಾನುಶಾಯಿನಮ್ । **ಪಾವಕ ಶೋಚಿಷಃ** ಶೋಧಕ ದೀಪ್ತಿಮ್ ।

ವಿವಕ್ಷಸೇ ಮಹನ್ನಾಮೈತತ್ ಹೇ ಅಗ್ನೇ! ತ್ವಮಪಿ ಮಹಾನ್ ಭವಸಿ । ಯದ್ವಾ! **ವಿಮದೇ** ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿನಃ ಸೋಮಸ್ಯ ಪಾನಜನ್ಯ ವಿವಿಧ ಮದಾರ್ಥಂ **ತ್ವಾಮಾವೃಣೀಮಹೇ** ಇತಿ ಯೋಜ್ಯಮ್ । ಶೀರಂ ಪಾವಕ ಶೋಚಿಷಂ ವಿ ಪ್ರೋಮದೇ ಯಜ್ಞೇಷು ಸ್ತೀರ್ಣ ಬರ್ಹಿಷಂ ವಿವಕ್ಷಸೇ ಇತಿ ಛಂದೋಗಾಃ । ಯಜ್ಞಾರ್ಥಂ ಸ್ತೀರ್ಣ ಬರ್ಹಿಷೋ ವಿಪ್ರೋಮದೇ ರೇತಂ ಪಾವಕಂ ಶೋ ಚಿಷಂ ವಿವಕ್ಷಸೇ ಇತಿ ಬಹ್ವೃಚಾಃ ॥

ವಿವಕ್ಷಸೇ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ, ಅಗ್ನಿಭಗವಂತನೇ, ನ ಈಗ, ಸ್ವ ವೃಕ್ತಿಭಿಃ ದೋಷರಹಿತವಾದ ಉತ್ತಮ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ, **ಹೋತಾರಂ** ದೇವತೆ ಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವವನೂ, ಶೀರಂ ಓಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿರು ವವನೂ, ಪಾವಕ **ಶೋಚಿಷಮ್** ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ವನೂ ಆದ, ತ್ವಾ **ಅಗ್ನಿಮ್** ಅಗ್ನಿಭಗವಂತನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, ಸ್ತೀರ್ಣ ಬರ್ಹಿಷೇ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿರುವ ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆ ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ, **ಯಜ್ಞಾಯ** ಯಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಿಸುವ, ವಿ **ಮದೇ ಆವೃಣೀಮಹೇ** ವಿಶೇಷವಾದ ಆನಂದ ಪಡೆಯಲು ಆರಾಧಿಸಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಅಗ್ನಿಭಗವಂತನೇ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸು ವವನೂ ಓಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತನಾಗಿದ್ದು ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ದರ್ಭಾಸನದಲ್ಲಿ ವಿರಾಜ ಮಾನನ್ನಾಗಿಸಿ ಯಜ್ಞ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಆನಂದ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ದೋಷರಹಿತ ವಾದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಮಹಿತವೀತಿಹೋತ್ರ! ದೇವದೂತನಲ್ತೆ ನೀಂ ಚಿರಂ
ಓಷಧಿಪ್ರಶಸ್ತನಾಗಿ ಶುದ್ಧಿಸತ್ತ್ವವಾದೆಯಯ್ ।

ದರ್ಭಾಸನದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಲಾಗಮಿಸಯ್! ಬೇಗದೊಳ್
ಮಖನಿರ್ವಾಹದ ಮೋದವನೆಮಗೆ ನೀಡು ಸಂಸ್ತುತ! ॥

ಋಕ್ - ೪೨೧

ಸತ್ಯಶ್ರವಾ ಆತ್ರೇಯಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಉಷಾ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮಹೇ ನೋ ಅದ್ಯ ಬೋಧಯೋಷೋ ರಾಯೇ ದಿವಿತ್ಮತೀ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಯಥಾ ಚಿನ್ನೋ ಅಬೋಧಯಃ ಸತ್ಯಶ್ರವಸಿ ವಾಯ್ಯೇ ಸುಜಾತೇ

೧ ೨
ಅಶ್ವಸೂನೃತೇ ॥ ೩. ೪೨೧ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮಹೇ - ನಃ - ಅದ್ಯ - ಅ - ದ್ಯ - ಬೋಧಯ । ಉಷಃ - ರಾಯೇ - ದಿವಿತ್ಮ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ತೀ ॥ ಯಥಾ - ಚಿತ್ - ನಃ - ಅಬೋಧಯಃ । ಸತ್ಯಶ್ರವಸಿ - ಸತ್ಯ - ಶ್ರವಸಿ -

೨ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ ೩
ವಾಯ್ಯೇ ॥ ಸುಜಾತೇ - ಸು - ಜಾತೇ - ಅಶ್ವಸೂನೃತೇ - ಅಶ್ವ - ಸೂನೃತೇ ॥

ಸತ್ಯಶ್ರವಸಃ ವಾಯ್ಯಸ್ಯ ಸಾಮ । ಸತ್ಯಶ್ರವಾಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರುಷಾ ॥

೩ ೨ ೦ ೫೦ ೪ ೫೦ ೫
೪೨೧.೧. ಮಹಾ೨೩೪೫ । ಮಹೇನೋಅದ್ಯ । ಬೋಧಾ೨೬ಯಾ ॥

೧ ೨ ೦ ೦ ೧ ೨ ೧ ೨ ೨
ಉಷೋರಾಯೇ । ದಿವಿತ್ಮಾ೨೩ತೀ । ಯಥಾಚೀ೨೩ನ್ನಾ

೧ ೨ ೩ ೫ ೧ ೨ ೨
ಽ೩: । ಅಬೋಧಾಽ೨೩ಳಯಾಃ । ಸತ್ಯಾಶ್ರಾಽ೩ವಾಽ೩ ।

೧ ^ ೩ ೫ ೧ ೨ ೨
ಸಿವಾಽ೨ಯಾಽ೨೩ಳಯಾ೩ ॥ ಸುಜಾತಾಽ೩ಆಽ೩ ॥

೧ ೪ ೨ ॥ ೫
ಶ್ವಾಽ೨೩ಸೂಽ೩ ॥ ನಾಽ೩ಳ೫ತೋರ್ಽ೬ಹಾ೩ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೭ । ಶೇ । ೫ । ೭೩೮ ॥

ಅದ್ಯ ಅಸ್ಮಿನ್ಯಾಗದಿನೇ ಹೇ **ಉಷಃ** ಉಷೋದೇವಿ **ದಿವಿತ್ಮತೀ** ದೀಪ್ತಿಮತೇ ತ್ವಂ **ನೋಽಸ್ಮಾನ್ ಮಹೇ** ಮಹತೇ **ರಾಯೇ** ಧನಪ್ರಾಪ್ತಯೇ **ಬೋಧಯ** ಪ್ರಜ್ಞಾಪಯ ಪ್ರಕಾಶಯೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಸತಿಪ್ರಕಾಶೇ ಕ್ರತುದ್ವಾರಾ ದ್ರವ್ಯಸ್ಯೋಪಾರ್ಜಯಿತುಂ ಶಕ್ಯತ್ವಾತ್ । **ಯಥಾಚಿತ್** ಯಥೈವ ಪೂರ್ವಂ **ನೋಽ**ಸ್ಮಾನವ ಬೋಧಯಃ ಅತೀತೇಷು ಯಥಾ ಬೋಧಿತವತೀ ತದ್ವದದ್ಯಾಪೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಹೇ **ಸುಜಾತೇ** ಶೋಭನಂ ಜಾತಂ ಜನ್ಮಾವಿರ್ಭಾವೋ ಯಸ್ಯಾಸ್ತಾದೃಶಿ! ಹೇ **ಅಶ್ವಸೂನೃತೇ** ಪ್ರಿಯಸತ್ಯಾತ್ಮಿಕಾ ಸ್ತುತಿ ವಾಗ್ಯಸ್ಯಾಃ ಸಾ ಹೇ ತಾದೃಶಿ ದೇವಿ **ವಾಯ್ಯೇ** ವಯಪುತ್ರೇ **ಸತ್ಯಶ್ರವಸಿ** ಮಯಿ ಅನುಗೃಹಾಣೇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಉಷಃ ಉಷಾ ದೇವಿಯೇ, ಅಶ್ವಿನೋಃ ಪರಸ್ತಾತ್ ಉದಯಾತ್ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಯಃ ಕಾಲಃ ತದಾತ್ಮಿಕಾ ದೇವೀ ಉಷಾಃ ದೇವೀ, ಸೂರ್ಯೇತ್ಯಪೀತ್ಯುಚ್ಯತೇ । ಸೂರ್ಯದುಹಿತೇತ್ಯಪಿ ॥ **ದಿವಿತ್ಮತೀ** ಉಜ್ವಲಕಾಂತಿಯುತಳಾದ, **ಯಥಾಚಿತ್** ಯಾವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ, **ನಃ** ನಮ್ಮನ್ನು, **ಅಬೋಧಯಃ** ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ತಿಳುವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿ ಎಚ್ಚರವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದೆಯೋ, **ಅದ್ಯ** ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಇಂದೂ ಈ ಯಾಗದ ದಿನವೂ, **ಮಹೇರಾಯೇ** ಮಹಾ ಧನದ ಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ, **ಬೋಧಯ** ಜಾಗ್ರತಗೊಳಿಸು, ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸು, **ಸುಜಾತೇ** ಪ್ರಶಸ್ತವಾದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಜನ್ಮವುಳ್ಳವಳೇ, ಅತ್ರ ಹಿ ಅರ್ಧ ಮೇಕಾರೋಚ್ಚಾರಣಂ

ಪಾರಿಷತ್ ಕೃತಿಃ ಶ್ರೂಯತೇ । ನನು ಚ ಭೋಃ ಛನ್ದೋಗಾನಾಂ ಸಾತ್ಯಮುಗ್ರಿ ರಾಣಾಯನೀಯಾಶ್ಚರ್ಧಮೇಕಾರಮರ್ಧ ಮೋಕಾರಂ ಚಾಧೀಯತೇ ಸುಜಾತೇಶ್ವಶ್ವ ಸೂನೃತಂ ಇತ್ಯಾದಿ ಪಾರಿಷತ್ಕೃತಿರೇಷಾ । ಇತ್ಯಾದಿ ಚ । ಋಚಿ ಸುಜಾತೇಶ್ಚಶ್ವ ಇತ್ಯತ್ರಹಿ ಸನ್ಧ್ಯಭಾವಸ್ತು ಪ್ರಕೃತ್ಯಾನ್ತಃಪಾದಮವ್ಯಪರೇ - ೬.೧.೧೧೫, ಇತಿ ಸಿದ್ಧಮ್ - ಪತಂಜಲಿ ೧.೧.೨ ।।, ಅಶ್ವ ಸೂನೃತೇ ಅಶ್ವಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ತುತರಾದ, ಆಶುಕಾರಿಣೀ ಸೂನೃತಾ ವಾಕ್ ಯಸ್ಯಾಃ ಸಾ ಅಶ್ವಸೂನೃತೇ ಸತ್ಯವೂ ಪ್ರಿಯವೂ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಸ್ತುತಿಯುಳ್ಳ, ವಾಯ್ಯೇ ವಾರ್ಯ್ಯ ರೇಫಲೋಪಶ್ಛಾನ್ದಸಃ ವರಣೀಯನಾದ, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ, ವಯಪುತ್ರನಾದ, ಸತ್ಯಶ್ರವಸಿ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪೀ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವವನು, ಸತ್ಯಶ್ರವಸಿ ಎಂಬ ಋಷಿದ್ರಷ್ಟಾರನಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡು.

ಬಹು ದೀಪ್ತಿವಂತಳಾದ ಉಷಾದೇವಿಯೇ ಈ ಹಿಂದೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸಿದಂತೆಯೇ ಇಂದು ಈ ಯಾಗದ ದಿನವೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಭೂತವಾದ ಧನಲಾಭಕ್ಕಾಗಿ ತಿಳುವಳಿಕೆ ನೀಡಿ ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಈ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಈ ಕ್ರತುವಿನ ಮೂಲಕ ಧನಾರ್ಜನೆ ಮಾಡುವೆವು. ಪ್ರಶಸ್ತ ಜನ್ಮವುಳ್ಳವಳೂ ಅಶ್ವಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವಳೂ ಆದ ನೀನು ಸತ್ಯವೂ ಪ್ರಿಯವೂ ಕೌಶಲ್ಯಪೂರ್ಣವೂ ಆದ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುವ ವರಣೀಯನಾದ ವಯಪುತ್ರನಾದ ಸತ್ಯಶ್ರವಸಿ ಎಂಬ ಈ ಮನ್ತ್ರದ್ರಷ್ಟಾರನಾದ ಋಷಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಮುನ್ನಮರಿವನಿತ್ತವೊಲ್ ಗಡೀಗಳೀವುದೋಜೆಯಿಂ
ಜನ್ನದಂದು, ಲಾಭಕೆಂದು, ಉಷೋದೇವಿ ನಲ್ಮೆಯಿಂ ।
ಸುತ್ಯಜನ್ಮಳಲ್ತೆ ನೀಂ ತುರಂಗಲಾಭಕಾರಕಳ್
ದಿಟವೆನಿಪ್ಪ ನಮ್ಮ ನುತಿಗಳಿಂದ ನೀಳ್ಪುದೀಪ್ಸಿತಂ ।।

ವಿಮದ ಐನ್ದ್ರಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೋ ವಾ ವಸುಕೃದ್ವಾ ವಾಸುಕಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಸೋಮಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಭದ್ರಂ ನೋ ಅಪಿ ವಾತಯ ಮನೋ ದಕ್ಷಮುತ ಕ್ರತುಮ್ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧
ಅಥಾ ತೇ ಸಖ್ಯೇ ಅನ್ಧಸೋ ವಿ ವೋ ಮದೇ ರಣಾ ಗಾವೋ ನ

೨೦ ೩ ೧ ೨
ಯವಸೇ ವಿವಕ್ಷಸೇ ॥ ೪. ೪೨೨ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಭದ್ರಂ - ನಃ - ಅಪಿ - ವಾತಯ । ಮನಃ - ದಕ್ಷಂ - ಉತ - ಕ್ರತುಮ್ ॥ ಅಥ -

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ತೇ - ಸಖ್ಯೇ - ಸ - ಖ್ಯೇ - ಅನ್ಧಸಃ - ವಿ - ವಃ - ಮದೇ । ರಣ - ಗಾವಃ - ನ -

೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಯವಸೇ - ವಿವಕ್ಷಸೇ ॥ ೪. ೪೨೨ ॥

ಪೌಷಮ್ । ಪೂಷಾ ಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಸೋಮಃ ॥

೨ ೧ ೪ ೫೦ ೧ ೨೦ ೧
೪೨೨.೧. ಭದ್ರನ್ನೋಽ೨೩ಅಪಿವಾತಯಾ ॥ ಮನೋಽ೨ದ । ಕ್ಷಾ

೨ ೩ ೫ ೧ ೨೦ ೦ ೧ ೨೦
ಮ್ । ಊತಕ್ರಾಽ೨೩೪ತೂಮ್ । ಆಥಾತೇ । ಸಾ । ಖ್ಯೇ

೩ ೨ ೧ ^ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೧ ೨೦ ೧೦
ಅನ್ಧಸಾಽ೨: । ವಿವೋಮಾಽ೨೩೪ದಾಇ । ರಣಾಽ೨ಗಾ

೨ರ ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೫ರ
ವಾꣳ೨ನಯ ॥ ವಸಾಯೇꣳ೩ ॥ ವಾꣳ೨ಇವಾꣳ೨೩ಳೌ

೦ ೩ ೫
ಹೋವಾ ॥ ಕ್ಷಾꣳ೨೩ಳಸೇ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೮ । ಫೈ / ೬ / ೭೩೯ ॥

ಹೇ ಸೋಮ! ತ್ವಂ **ನೋ**ಽಸ್ಮದೀಯಂ **ಮನಃ ಭದ್ರಂ** ಕಲ್ಯಾಣಂ ಪ್ರಾಪ ಶುಭಸಂಕಲ್ಪ ಲಕ್ಷಣಂ **ವಾತಯ** ಗಮಯ ಅಸ್ಮಾಕಂ ಪರಃ ಶುಭ ಸಂಕಲ್ಪಂ ಕುರ್ವಿತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ **ದಕ್ಷಂ** ವೃದ್ಧಮಪಿ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿ ನಮಂತರಾತ್ಮ ನಮಪಿ **ಭದ್ರಂ** ಶುಭಕಾರಿತ್ವಲಕ್ಷಣಂ ಪ್ರಾಪಯ ಅಸ್ಮಾಕಮಂತರಾತ್ಮಾನಂ ಶುಭಕಾರಿ ಣಂ ಕುರ್ವಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ಉತಾ** ಅಪಿ ಚ **ಕ್ರತುಂ** ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಭದ್ರಂ ಶುಭಾ ಧ್ಯವಸಾಯ ಲಕ್ಷಣಂ ಪ್ರಾಪಯ ಶುಭಾಧ್ಯವಸಾಯಿನಂ ಕುರ್ವಿತ್ಯರ್ಥಃ । **ಅಥ** ಅನಂತರಂ ಸ್ತೋತಾರಃ **ತೇ** ತವ **ಸಖ್ಯೇ** ಸ್ತುತ್ಯಸ್ತೋತೃತ್ವೇಜ್ಯಯಷ್ಟೃತ್ವ ಲಕ್ಷಣೇ ಸಖಿ ಕರ್ಮಣಿ ರಮತಾಮಿತಿಶೇಷಃ । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ **ಯವಸೇ** ಘಾಸೇ **ರಣಾಃ** ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಾ ಗಾವೋ **ನ** ಗಾವ ಇವ ತಾ ಯಥಾ ಪ್ರೀತಿಂ ಕುರ್ವತೇ ತದ್ವತ್ । ಕಸ್ಮಿನ್ ಸತಿ? **ಅಂಧಸಃ** ಸೋಮಾಖ್ಯಸ್ಯಾನ್ನಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿನಿ ವಸ್ತುನಿ **ವಿಮದೇ** ವಿವಿಧಸೋಮಜನ್ಯಮದ ನಿಮಿತ್ತೇ ಸತಿ । ಕಸ್ಮಾದೇವಮ್? ಯಸ್ಮಾದ್ **ವಿವಕ್ಷಸೇ** ಮಹಾನ್ ಭವಸಿ ॥

ವಿವಕ್ಷಸೇ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಸೋಮ ಭಗವಂತನೇ, ನಃ ನಮ್ಮ, ಮನಃ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ, ದಕ್ಷಮ್ ಚತುರತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಬಲವನ್ನೂ, ಉತ ಮತ್ತು, ಕ್ರತುಮ್ ಕ್ರತುಃ ಪ್ರಜ್ಞಾನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೯ ॥ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನೂ ಕರ್ಮವನ್ನೂ, ಭದ್ರಂ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿರು ವಂತೆ, ವಾತಯ ಪ್ರೇರಿಸು, ಗಾವಃ ಗೋವುಗಳು, ಯವಸೇ ನ ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿ

ನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇದು ಆನಂದಿಸುವಂತೆ, ಅನ್ಧಸಃ ಸೋಮಾದಿ ಹವಿರ್ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ, ವಃ ನಿನಗೆ, ವಿಮದೇ ವಿಶೇಷ ಆನಂದಾನುಭವವಾದಾಗ ಹರ್ಷವಾದಾಗ, ತೇ ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತೃಗಳು, ಸಖ್ಯೇ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ, ರಣೇ ರಮಿಸಲಿ, ಸಂತೋಷಾನಂದಗಳನ್ನನುಭವಿಸಲಿ.

ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಸೋಮಭಗವಂತನೇ! ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಚತುರತೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಾರೀರಿಕ ಬಲರೂಪವಾದ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿರುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿಸು. ಗೋವುಗಳು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮೇದು ಸಂತೋಷ ತೃಪ್ತಿ ನೆಮ್ಮದಿ ಆನಂದಾನುಭವದಿಂದಿರುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವವರು ಸೋಮಾದಿ ಹವಿರ್ದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಆನಂದತುಂದುಲಿತನಾದ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರಭಾವದಿಂದ ಸಂತೋಷಾನಂದಗಳನ್ನನುಭವಿಸಲಿ.

ಮಹಿತನೆನಿಪ ಸೋಮ! ನಮ್ಮ ಮನಃಕಾಯಪಾಟವಂ
ಗೆಲ್ಮೆ-ಬಲ್ಮೆವಡೆಯುವಂತೆ ಧೀಕೃತಿಗಳನುಣ್ಮೆಸಯ್ ।
ಧೇನುಗಳ್ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಮೇದು ನಲಿವ ಪಾಂಗಿನಿಂ
ನಿನ್ನವರ್ ಸವಂಗಳಿಂದೆ ಮುದವ ಪೊಂದುಗೆಂದಿಗಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೩

ಗೋತಮೋ ರಾಹೂಗಣಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಕ್ರತ್ವಾ ಮಹಾಁ ಅನುಷ್ವಧಂ ಭೀಮ ಆ ವಾವೃತೇ ಶವಃ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩
ಶ್ರಿಯ ಋಷ್ವ ಉಪಾಕಯೋರ್ನಿ ಶಿಪ್ರೀ ಹರಿ ವಾನ್ದಧೇ

१२ ३ १ २   ३ २
ಹಸ್ತಯೋರ್ವಜ್ರಮಾಯಸಮ್ ॥ ೫. ೪೨೩ ॥

१ २र ३ २ ३ २ ३ २ ३ २
ಕ್ರತ್ವಾ - ಮಹಾನ್ - ಅನುಷ್ವಧಂ - ಅನು - ಸ್ವಧಮ್ । ಭೀಮಃ - ಆ -

३ १ २र ३ २ ३ २ ३ १ २ ३ २
ವಾವೃತೇ - ಶವಃ ॥ ಶ್ರಿಯೇ - ಋಷ್ವಃ - ಉಪಾಕಯೋಃ । ನಿ - ಶಿಪ್ರೀ -

१ २र ३ १ २र १ २र ३ २
ಹರಿವಾನ್ - ದಧೇ । ಹಸ್ತಯೋಃ - ವಜ್ರಂ - ಆಯಸಮ್ ॥ ೫. ೪೨೩ ॥

ಔಷಸಮ್ । ಉಷಾಪಜ್ತ್ರಿನ್ದ್ರಃ ॥

४२३.१. ಕ್ರತ್ವಾಮಹಾ೦ ಅನುಷ್ವಧಾ౽ಓಮೇ ॥ ಭೀಮಆವಾವೃ౽
ಇತಾಇಶಾ౽೧ವಾ౽೨: । ಶ್ರಿಯಋಷ್ವಾ౽೩: । ಊಪಾಕಾ
౽೨೩೪ಯೋಃ । ನಿಶಿಪ್ರೀಹರಿ౽೩ವಾನ್ದಾ౽೧ಧಾ౽೨ಇ ॥
ಹಸ್ತಾಯೋ౽೩ರ್ವಾ౽೩ ॥ ಜ್ರಮೋ౽೨೩೪ವಾ । ಯಾ౽
ಶಿಸೋ౽ಓಹಾಇ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೯ । ಗೋ । ೭ । ೭೪೦ ॥

ಕ್ರತ್ವಾ ಕರ್ಮಣಾ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ವಾ **ಮಹಾನ್** ಸರ್ವಾಧಿಕಃ **ಭೀಮಃ** ಶತ್ರೂಣಾಂ ಭಯಂಕರ ಇನ್ದ್ರಃ **ಅನುಷ್ವಧಂ** ಸ್ವಧೇತ್ಯನ್ನನಾಮ - ನೈ ೨.೭.೧೭

- ಸ್ವಧಾಯಾಂ ವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥೇಽವ್ಯಯೀಭಾವಃ ಸೋಮಲಕ್ಷಣಸ್ಯಾನ್ನಸ್ಯ ಪಾನೇ ಸತೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಶವಃ** ಆತ್ಮೀಯಂ ಬಲಮ್ **ಆವಾವೃತೇ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಪ್ರಾವರ್ತಯತ್ । ತದನಂತರಮ್ **ಋಷ್ವೋ** ದರ್ಶನೀಯಃ **ಶಿಪ್ರೀ** ಹನುಮಾನ್ । ನಾಸಿಕಾವಾನ್ವಾ **ಹರಿವಾನ್** ಹರಿಭ್ಯಾಮಶ್ವಾಭ್ಯಾಮುಪೇತಃ ಇನ್ದ್ರಃ **ಉಪಾಕಯೋಃ** ಸಮೀಪವರ್ತಿನೋರ್ಹಸ್ತಯೋರ್ಬಾಹ್ವೋಃ **ಆಯಸಂ** ಅಯೋಮಯಂ **ವಜ್ರಂ** **ಶ್ರಿಯೇ** ಸಂಪದರ್ಥಂ **ನಿದಧೇ** ನಿದಧಾತಿ ಸ್ಥಾಪಯತಿ । ಸೋಮಪಾನೇನ ಹೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಬಲಃ ಇನ್ದ್ರಃ ಶತ್ರೂಣಾಂ ಹನನಾಯ ಹಸ್ತೇ ವಜ್ರಂ ಗೃಹ್ಣಾತೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಕ್ರತ್ವಾ ಮಹಾನ್ ಪ್ರಜ್ಞಾಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ, **ಭೀಮಃ** ಶತ್ರುಭಯಂಕರನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು, **ಅನುಷ್ವಧಮ್** ಸೋಮಪಾನಾ ನಂತರ, **ಶವಃ** ತನ್ನ ಬಲವನ್ನೂ, **ಆವಾವೃತೇ** ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಸಿಕೊಂಡನು, **ಋಷ್ವಃ** ಮನೋಹರವಾದ ರೂಪವಂತನೂ, ಶಿಪ್ರೀ ಸುಂದರವಾದ ಗಲ್ಲ/ಮೂಗುಳ್ಳವನೂ, ಹರಿವಾನ್ ಹರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುದುರೆಗಳ ಒಡೆಯನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು, ಹಸ್ತಯೋಃ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ, **ಉಪಾಸಕ ಯೋಃ** ತನ್ನ ಪಾರ್ಶ್ವಗಳಲ್ಲಿರುವ, **ಆಯಸಂ ವಜ್ರಂ** ಉಕ್ಕಿನಿಂದಾದ ವಜ್ರಾ ಯುಧವನ್ನು, **ಶ್ರಿಯೇ** ನಮಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಲು, **ದಧೇ** ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಜ್ಞಾ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಶತ್ರುಭಯಂಕರನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು, ಸೋಮಪಾನಾನಂತರ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಸಿದನು. ಮನೋಹರ ರೂಪವಂತನೂ ಸುಂದರವಾದ ಗಲ್ಲ ಮೂಗುಳ್ಳವನೂ ಹರಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕುದುರೆಗಳ ಒಡೆಯನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು ನಮಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಲೂ ತನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಉಕ್ಕಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಜ್ಞಾಕರ್ಮಂಗಳಿಂದೆ ಮಹಿತನೆನಿಪ ಹರಿಹಯಂ
ಸೋಮವೀಂಟಿ ವರ್ಧಿಪಂ ಮನೋಜ್ಞರೂಪರಂಜಿತಂ ।
ನತಜನರ್ಗೆ ಸಿರಿಯನೀಯಲಯೋಮಯಮಹಾಸ್ತ್ರಮಂ.
ತಳೆದನಲ್ತೆ ಪುರಂದರಂ ಶತ್ರುನಾಶಧುರಂಧರಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೪

ಗೋತಮೋ ರಾಹೂಗಣಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸ ಘಾ ತಂ ವೃಷಣ ರಥಮಧಿ ತಿಷ್ಠಾತಿ ಗೋವಿದಮ್ ।

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಯಃ ಪಾತ್ರ ಹಾರಿಯೋಜನಂ ಪೂರ್ಣಮಿನ್ದ್ರಾಚಿಕೇತತಿ

೨ ೩ ಕ೨ರ ೩ ೧ ೨
ಯೋಜಾನ್ವಿನ್ದ್ರತೇ ಹರೀ ॥ ೬. ೪೨೪ ॥

೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩
ಸಃ - ಘ - ತಂ - ವೃಷಣಂ - ರಥಮ್ । ಅಧಿ - ತಿಷ್ಠಾತಿ - ಗೋವಿದಂ - ಗೋ

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
- ವಿದಮ್ ॥ ಯಃ - ಪಾತ್ರಂ - ಹಾರಿಯೋಜನಂ - ಹಾರಿ - ಯೋಜನಮ್ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ರ ೧ ೨
ಪೂರ್ಣಂ - ಇನ್ದ್ರ - ಚಿಕೇತತಿ ॥ ಯೋಜ - ನು - ಇನ್ದ್ರ - ತೇ - ಹರೀಇತಿ ॥

ಲೌಶಮ್ । ಲುಶಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೪೧ ೩ ೪ ೫ ೩ ೨ ೩೧ ೪೧ ೫ ೧
೪೨೪.೧. ಸಘಾತಂವೃಷಣಮ್ । ರಥಾऽ೩ಳಔಹೋವಾ ॥ ಆಧಿ

೨ ೧ ೧ ೨ ೧೧ ೨
ತಿಷ್ಠಾ । ತಿಗೋವಾऽ೧ಇದಾऽ೨ಮ್ । ಯಃಪಾತ್ರ ಂ

೧ ೮ ^ ೩ ೫ ೨೧ ೧
ಹಾ । ರಿಯೋऽ೨ಜಾऽ೨೩ಳನಾಮ್ । ಪೂರ್ಣಮಿ । ದ್ರಾ ।

೨^೩ ೫ ೧೧ ೨ ೨
ಚೀಕೇತಾऽ೨೩ಳತೀ ॥ ಯೋಜಾನೂऽ೩ವಾऽ೩ಇ ॥

೧ ^ ೩ ೫೧ ೧ ೩ ೫
ದ್ರಾऽ೨ತಾऽ೨೩ಳಔಹೋವಾ ॥ ಹಾऽ೨೩ಳರೀ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೭ । ಥೇ । ಠ । ೭೪೧ ॥

ಸ ಘಾ ಸ ಖಲ್ವಿನ್ದ್ರಃ **ವೃಷಣಂ** ಕಾಮಾಭಿವರ್ಷಕಂ **ಗೋವಿದಂ** ಗವಾಂ ಲಂಭಯಿತಾರಂ **ರಥಮ್ ಅಧಿತಿಷ್ಠಾತಿ** ಈದೃಶೇರಥೇ ಅಧಿತಿಷ್ಠತು ಆರೂಢೋ ಭವತು । ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ಯೋ ರಥಃ **ಹಾರಿಯೋಜನಮ್** ಏತ ತ್ಸಂಜ್ಞಂ ಧಾನಾ ಮಿಶ್ರಿತಂ **ಪೂರ್ಣಂಪಾತ್ರಂ ಚಿಕೇತತಿ** ಜ್ಞಾಪಯತಿ ತಂ ರಥಮಧಿತಿಷ್ಠೇತಿ ಪೂರ್ವತ್ರಾನ್ವಯಃ ಅಧಿತಿಷ್ಠಾಯ ತೇ ತ್ವದೀಯೌ **ಹರೌ** ಅಶ್ವೌ **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಂ **ಯೋಜ** ರಥೇಯೋಜಯ ॥

ಸ ಘಾ ಆ ಮಿತ್ರನಾದ ಇನ್ದ್ರನು, **ಹಾರಿಯೋಜನಮ್** ಅರಳು ಅಥವಾ ಅರಳು ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಸೋಮರಸದಲ್ಲಿ ಕಲಸಿ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯಾಗಿ ಅಗ್ನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಹೋಮದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಹಾರಿಯೋಜನ್ಯೋ ನಾಮ ಧಾನಾ ದ್ರೋಣಕಲಶೇ ಭವನ್ತಿ । ತಾಸಾಮುದ್ಗಾತಾ ಪ್ರಥಮ ಆದದಾನಃ

ಸಮುಪಹೂತಾ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯಾಮ ಇತಿ ಬ್ರೂಯಾತ್ ॥ ದ್ರಾ. ಶ್ರೌ. ಸೂ ೬. ೩. ೧೬ ॥ ಹಾಗೂ ತಾಂ. ಮ. ಬ್ರಾ. ೧. ೬. ೬-೧. ೬. ೬. ೮ ॥ ಹರ್ಯೋಃರಶ್ವಯೋಃರ್ಯೋಃಜನಂ ಯಸ್ಮಿನ್ ರಥೇ ಸಃ ತಸ್ಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವೇನ ಸಂಬಂಧೀ ಹಾರಿಯೋಜನಃ - ಹರೀ ಎಂಬ ಇನ್ದ್ರನ ಎರಡು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೂಡಿರುವ ರಥದ ಒಡೆಯ - ಋ. ಸಂ. ೧. ೬೧. ೧೬ ॥ ಹರಿರಸೀತಿ ಸೋಮ ಏವೋಚ್ಯತೇ ॥ ಹರಿರಿನ್ದ್ರಃ ಸ ಏವ ತ್ವಮಸೀತೀಂದ್ರಾತ್ಮನಾ ಸೋಮಃ ಸ್ತೂಯತೇ - ತೈ. ಸಂ. ೧. ೪. ೨೮ ॥ ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರಂ ಹಾರಿಯೋಜನಾಮಕ ಸೋಮ ಅರಳು ಮಿಶ್ರಿತ ಹೋಮ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು, ಚಿಕೇತತಿ ಯಜ್ಞಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವುದೆಂಬುದನ್ನು ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತದೆ, ಸರ್ವೇಷಾಂ ಹಿ ಸೋಮಗ್ರಹಾಣಾಂ ಅನ್ತ್ಯೋ ಹಾರಿಯೋ ಜನೋ ಯಜ್ಞಪುಚ್ಛೇ ಕ್ರಿಯತೇ । ವೃಷಣಂ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳ ಮಳೆಗರೆಯುವ, ಗೋವಿದಮ್ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ, ತಂ ರಥಂ ಆ ರಥವನ್ನು, ಆಧಿತಿಷ್ಠಾತಿ ಏರಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿ, ರಥಾರೂಢನಾಗಲಿ, ಇನ್ದ್ರನೇ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯನ್ನು ಬೇಗ ತಲುಪಲು, ತೇ ನಿನ್ನ, ಹರೀ ನು ಯೋಜ ಹರೀ ನಾಮಕ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಬೇಗ ಹೂಡು.

ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೀಡೇರಿಸುವ ಗೋಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ಹಾರಿಯೋಜನಮ್ ಎಂಬ ನಾಮಧೇಯದ ಸೋಮ ರಸ ಮತ್ತು ಅರಳುಮಿಶ್ರಿತ ಹೋಮದ್ರವ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿತುಳುಕುತ್ತಿರುವ ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಯಜ್ಞಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಬಿಜಯ ಮಾಡಲು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹರಿ ಎಂಬ ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಜಾಗ್ರತೆಯಾಗಿ ಹೂಡು.

ಬಯಕೆ ಸಲಿಪ, ಗೋವನೀವ, ಹರಿಹಯಂಗಳೇರಿದ
ಇಂದ್ರನೆಮ್ಮ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗಾಗಮಿಸಲಿ ನಲ್ಮೆಯಿಂ ।
ಹಾರಿಯೋಜನಾಖ್ಯ ಸೋಮರಸವನಂತೆ ಲಾಜಮಂ
ತುಂಬಿಕೊಂಡ ತೇರಿನಲ್ಲಿ ಬರಲಿ ವೇಗಯೋಗದಿಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೫

ವಸುಶ್ರುತ ಆತ್ರೇಯಃ । ಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

ಕ ೧ ೨೦ ಕ ೨ು ಕ ೨ ಕ ೧ ೨೦ ಕ ೧ ೨
ಅಗ್ನಿಂ ತಂ ಮನ್ಯೇ ಯೋ ವಸುರಸ್ತಂ ಯಂ ಯನ್ತಿ ಧೇನವಃ ।

೨ ಕ ೧ ೨ ಕ ೨ು ಕ ೧ ೨ ಕ ೨ ಕ ೧ ೨
ಅಸ್ತಮರ್ವನ್ತ ಆಶವೋಽಸ್ತಂ ನಿತ್ಯಾಸೋ ವಾಜಿನ ಇಷಙ್

ಕ ೨ ಕ ೧ ೨
ಸ್ತೋತೃಭ್ಯ ಆ ಭರ ॥ ೭. ೪೨೫ ॥

ಕ ೨ ಕ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ಕ ೧ ೨
ಅಗ್ನಿಂ - ತಂ - ಮನ್ಯೇ - ಯಃ - ವಸುಃ । ಅಸ್ತಂ - ಯಂ - ಯನ್ತಿ - ಧೇನವಃ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ಕ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ಕ ೧ ೨ ೧ ೨೦
ಅಸ್ತಂ - ಅರ್ವನ್ತಃ - ಆಶವಃ । ಅಸ್ತಂ - ನಿತ್ಯಾಸಃ - ವಾಜಿನಃ । ಇಷಂ -

ಕ ೧ ೨ ಕ
ಸ್ತೋತೃಭ್ಯಃ - ಆ - ಭರ ॥ ೭. ೪೨೫ ॥

ನಿಷೇಧಃ । ಅಙ್ಗಿರಸಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೫ ೨ ೪ ೫೦ ೪೦ ೫ ೨ ೧ ೨
೪೨೫.೧. ಅಗ್ನಿನ್ತಾಽಇಮ್ಮನ್ಯೇಯೋವಸೂಃ ॥ ಅಸ್ತಂಯಂಯಾಽಇ ।

೧ ೨^ ಕ ೫ ೨ ೧ ೨ ೧ ^ ಕ
ತೀಧೇನಾಽ೨ಇಳವಾಃ । ಅಸ್ತಮರ್ವಾಽಇ । ತಾಆಽ೨ಶಾ

೫ ೨ ೧ ೨ ೧೦ ^ ಕ
ಽ೨ಇಳವಾಃ । ಅಸ್ತನ್ನಿತ್ಯಾಽಇ । ಸೋವಾಽ೨ಜಾಽ೨ಇಳಇ

೫ ೧ ೨ ೨ ೩ರ
ನಾಃ ॥ ಇಷಾಂ ಸ್ತೋಽ೩ತೃಽ೩ಳ । ಹಾಹೋಽ೨೩ಳ

೫ ೧ ೪ ೨ ॥ ೫
ಹಾ ॥ ಭ್ಯಾಽ೨೩ಆಽ೩ । ಭಾಽ೩ಳ೫ರೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದ್ವಿ - ೪ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೮ । ತ್ರೈ । ೯ । ೭೪೨ ॥

ತಮ್ ಅಗ್ನಿಂ ಮನ್ಯೇ ಸ್ತೌಮಿ! **ಯಃ** ಅಗ್ನಿಃ **ವಸುಃ** ವಾಸಕಃ **ಯಮ್** ಅಸ್ತಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಗೃಹವದಾಶ್ರಯಭೂತಂ **ಧೇನವಃ** ಗಾವೋ **ಯನ್ತಿ** ಗಚ್ಛಂತಿ ಪ್ರೀಣಯಿತುಮ್ । **ಅಸ್ತಮ್** ಉಕ್ತಲಕ್ಷಣಮ್ **ಅರ್ವನ್ತಃ** ಅರಣವಂತೋಽಶ್ವಾಃ **ಆಶವಃ** ಶೀಘ್ರಗಾಮಿನಃ ಯನ್ತಿ । ತಥಾ **ನಿತ್ಯಾಸಃ** ನಿತ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಾಃ **ವಾಜಿನಃ** ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣಾನ್ನವನ್ತೋ ಯಜಮಾನಾಃ **ಯಮಸ್ತಂ ಯಂತಿ** ತಮ್ ಮನ್ಯೇ । **ಇಷಮ್** ಅನ್ನಂ **ಸ್ತೋತೃಭ್ಯ** ಅಸ್ಮಭ್ಯಂ **ಆಭರ** ಆಹರ ಇತಿ ॥

ಯಃ ವಸುಃ ಅಸ್ತಂ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯ ರೂಪಿಯಾದ ಯಾವ ಧಾರ್ಯಾಗ್ನಿಯು ಇರುವ ಗೃಹಕ್ಕೆ, ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ, ಯಂ ಧೇನವಃ ಯನ್ತಿ ಹೋಮ ದ್ರವ್ಯವನ್ನೀಯುವ ಹಸುಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೋ, **ಅಸ್ತಂ ಆಶವಃ ಅರ್ವನ್ತಃ** ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಕುದುರೆಗಳು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತವೆಯೋ, **ನಿತ್ಯಾಸಃ** ನಿತ್ಯಕರ್ಮನಿರತರಾದ ಉಪಾಸನಾನಿರತರಾದ, **ವಾಜಿನಃ ಅಸ್ತಂ** ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನರು ಅಗ್ನಿಗರ್ಪಿಸುವ ಅನ್ನಾದಿ ಹವಿರ್ದ್ರವ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಗ್ನಿ ಇರುವ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನವಾದ ಗೃಹಕ್ಕೆ/ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಬಂದುಸೇರುತ್ತಾರೆಯೋ, **ತಂ ಅಗ್ನಿಂ ಮನ್ಯೇ** ಅಂತಹ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ, **ಸ್ತೋತೃಭ್ಯಃ ಇಷಂ ಆ ಭರ** ಅಗ್ನಿಯೇ ನಿನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ನಮಗೆ ಅನ್ನಸಂಕೇತವಾದ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಸಕಲ ಸುಖಸಂಪತ್ತನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಗೃಹದಂತೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನೀಯುವ ಅಗ್ನಿಭಗವಂತನ ನಿವಾಸವಾದ ಮನೆಗೆ/ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಹೋಮದ್ರವ್ಯವನ್ನೀಯುವ ಹಸುಗಳು ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದುಸೇರುತ್ತವೆ. ಶೂರರೂ ವೀರರೂ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದುಸೇರುತ್ತವೆ. ಉಪಾಸಕರೂ ಯಜ್ಞಗಳ ಯಜಮಾನರೂ ಅನ್ನಾದಿ ಹೋಮದ್ರವ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಸೇರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ರಯದಾತನಾದ ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಅಗ್ನಿಯೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವ ನಮಗೆ ಅನ್ನಸಂಕೇತವಾದ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗ ಭಾಗ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು.

ಸಕಲಸುಖದ ಗೃಹದವೋಲ್ ಸಮಂತ ಯಾಗಶಾಲೆಗಂ
ಹೋಮಧೇನುಗಳು ಬರುವುವು; ಬರ್ಪರಂತೆ ಆಶ್ವಿಕರ್ ।
ಹವಿಗಳೊಡನೆ ಯಾಜಿಗಳ್ ವಿನಮ್ರರೊಲ್ದು ಸಾರುವರ್
ಸಕಲರಾಶ್ರಯಂ ಧನಂಜಯಂ ಕೊಡಲಿ ಸೊಗಂಗಳಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೬

ಅಂಹೋಮುಗ್ವಾಮದೇವ್ಯಃ ಕುಲ್ಮಲಬರ್ಹಿಷಃ/ ಶೈಲೂಷಿರ್ವಾ । ಬೃಹತೀ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

ನ ತಮಂಹೋ ನ ದುರಿತಂ ದೇವಾಸೋ ಅಷ್ಟ ಮರ್ತ್ಯಮ್ ।
ಸಜೋಷಸೋ ಯಮರ್ಯಮಾ ಮಿತ್ರೋ ನಯತಿ ವರುಣೋ ಅತಿ
ದ್ವಿಷಃ ॥ ೮. ೪೨೬ ॥

ಸ್ವ - ೭ । ಉ - ೩ । ಧಾ - ೫೭ । ಜೇ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥೀ ದಶತಿಃ ॥ ೪ ॥ ಅಷ್ಟಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೮ ॥ ಇತಿ ಪಞ್ಚಮಃ ॥

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩
ನ – ತಂ – ಅಂಹಃ – ನ – ದುರಿತಂ – ದುಃ – ಇತಮ್ । ದೇವಾಸಃ – ಅಷ್ಟ –

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨
ಮರ್ತ್ಯಮ್ ॥ ಸಜೋಷಸಃ – ಸ – ಜೋಷಸಃ – ಯಂ – ಅರ್ಯಮಾ । ಮಿತ್ರಃ

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
– ಮಿ – ತ್ರಃ – ನಯತಿ – ವರುಣಃ – ಅತಿ – ದ್ವಿಷಃ ॥ ೮. ೪೨೬ ॥

ಆ - ೫೪ । ಅ - ೧೬ । ಪ - ೧೭೨ । ತಾ । ದ - ೪ ॥

ದಶತಿ - ೪ । ಖಣ್ಡ - ೮ ॥

- ಅಜ್ಹೋಮುಚಸ್ಸಾಮ । ಅಜ್ಹೋಮುಗ್ಬೃಹತೀ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೪ ೫೦ ೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೫
೪೨೬.೧. ನತಮಜ್ಹೋನದುರಿತಮ್ । ಈಯಇಯಾಹಾಇ ॥

೧ ೨ಂ ೦ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧೦ ೨ ೧
ದಾಇವಾ೨ಸೋಅಷ್ಟಮರ್ತಿಯಮೀ । ಯಇಯಾ೨

೨ ೧೦ ೨೦ ೧ ೨ ೧೦ ೦ ೨ ೧
೩ಹಾಇ । ಸಜೋಷಸೋಯಮರ್ಯಮಾಈ । ಯಇ

೨ ೧ ೨ ೧ ^
ಯಾ೨೩ಹಾಇ ॥ ಮಾಇತ್ರೋನಾಯಾ೩ ॥ ತಿವಾ೨

೩ ೧ ೨ ೧ ೩ ೧೧೧
ರೂ೨೩೪೫ಣಾ೬೫೬: ॥ ಅತಿದ್ವಿಷಾ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೧೩ । ಥ । ೧೦ । ೭೪೩ ॥

ದಶಪಞ್ಚಮಃ ಅಷ್ಟಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೮ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೪ ॥ ಇತಿ ಪಞ್ಚಿಃ ॥

ಹೇ **ದೇವಾಸಃ!** ದೇವಾಃ! ಆಜ್ಜಸೇರಸುಕ್ - ೭.೧.೫೦ - **ತಂ ಮರ್ತ್ಯಂ** ಮನುಷ್ಯಮ್ **ಅಂಹಃ** ಪಾಪಂ ದುರಿತಂ ತತ್ಫಲರೂಪಂ ದುರ್ಗಮನಂ ಚ **ನಾಷ್ಟ** ನ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಅಶ್ನೋತೇರ್ಲಜ್ಯೌರ್ಝುಲೋರ್ಝುಲೀತಿ ಸಿಚೋಲೋಪಃ । ಅಜ್ ಭಾವಶ್ಚಾಂದಸಃ । **ಅರ್ಯಮಾ** ಅರೀನ್ ನಿಯಚ್ಛತಿ ಇತಿ ಏತತ್ಸಂಜ್ಞಕೋ ದೇವಃ ನಯನ್ತಿ ಶತ್ರೂನ್ ಏತೇ **ಮಿತ್ರಃ** ಪ್ರಮೀತೇಃ ತ್ರಾತಾದೇವಶ್ಚ ನಯತಿ । **ವರುಣಃ** ಪಾಪಾನಾಂ ನಿವಾರಕೋ ದೇವಃ **ಯಂ ನಯತಿ** । ಏತೇ ತ್ರಯೋದೇವಾಃ **ಸಜೋಷಸಃ** ಸಂಗತಾ ಸಮಾನಾಃ ಪ್ರೀಯಮಾಣಾ ವಾ ಭವಂತಃ ದ್ವಿಷಃ ದ್ವೇಷ್ಟ್ರೂನ್ ಅತಿಕ್ರಮ್ಯ ಯಂ ಸ್ತೋತಾರಂ ನಯನ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿವಕ್ಷಯಾ ಏಕ ವಚನಮ್ ತನ್ನಾಷ್ಟೇತ್ಯನ್ವಯಃ ॥

ದೇವಾಸಃ ದೇವತೆಗಳೇ, ವಿದ್ವಾಂಸರೇ, **ಅರ್ಯಮಾ** ಮರಣಭಯದಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ದೇವತೆ, ನ್ಯಾಯನೀಡುವ, **ಮಿತ್ರಃ** ಪಾಪವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ದೇವತೆ, ಸರ್ವಹಿತಕಾರಿ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಮಿತ್ರದೇವತೆ, **ವರುಣಃ** ಪಾಪ ನಾಶಕನಾದ ದೇವತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಗುಣಗಳಗಣಿಯಾದವ, **ಸಜೋಷಸಃ** ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತರಾಗಿ, **ದ್ವಿಷಃ** ದ್ವೇಷಿಸುವವರನ್ನೂ ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ, **ಅತಿ** ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಪರಿಹರಿಸಿ, **ಯಂ** ಯಾರನ್ನು, **ನಯನ್ತಿ** ಸುರಕ್ಷಿತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವರೋ, **ತಂ ಮರ್ತ್ಯಮ್** ಆ ಮರಣ ಧರ್ಮಿಯಾದ ಪುರುಷನನ್ನು, **ಅಂಹಃ** ಪಾಪವಾಗಲಿ, **ದುರಿತಂ** ದುಃಖವಾಗಲಿ, **ನ ಅಷ್ಟ** ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

ದೇವತೆಗಳೇ ಮರಣಭಯದಿಂದ ಕಾಪಾಡುವ ಅರ್ಯಮದೇವತೆಯೂ ಸರ್ವಹಿತಕಾರಿಯಾದ ಮಿತ್ರದೇವತೆಯೂ ಪಾಪನಾಶಕನಾದ ವರುಣ ದೇವತೆಯೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಉನ್ನತಿಯೆಡೆ ಒಯ್ಯುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಪಾಪವಾಗಲೀ ದುಃಖವಾಗಲೀ ಸೋಕುವುದಿಲ್ಲ.

ಮೃತ್ಯುಭೀತಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸೀಳ್ವ ದೇವನರ್ಯಮಂ
ಸರ್ವಹಿತಕಾರಂ ಮನೋಜ್ಞಕಿರಣನಪ್ಪ ಮಿತ್ರನುಂ ।
ಋತವನೊಲ್ದು, ಪಾಪವಳಿಪ ವರುಣದೇವನಂತೆಯೇ
ಸೇರಿ ಪೊರೆವ ಮನುಜಗಿರದು ಪಾಪದುಃಖಲೇಶಮುಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೭

ಋಣ ತ್ರಸದಸ್ಯೂ ಅಗ್ನೆಯೋಧಿಷ್ಣ್ಯಾ ಐಶ್ವರಾಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಪವಮಾನಃ ಸೋಮಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಪರಿ ಪ್ರ ಧನ್ವೇನ್ದ್ರಾಯ ಸೋಮ ಸ್ವಾದುರ್ಮಿತ್ರಾಯ ಪೂಷ್ಣೇ

೨೦
ಭಗಾಯ ॥ ೧. ೪೨೭ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಪರಿ - ಪ್ರ - ಧನ್ವ - ಇನ್ದ್ರಾಯ - ಸೋಮ । ಸ್ವಾದುಃ - ಮಿತ್ರಾಯ - ಮಿ -

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ತ್ರಾಯ - ಪೂಷ್ಣೇ - ಭಗಾಯ ॥ ೧. ೪೨೭ ॥

ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಸಂಕ್ರಮೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರ ಸೋಮೌ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೧೦ ೦ ೨
೪೨೭.೧. ಪರಿಪ್ರಧನ್ವಾ ॥ ಇನ್ದ್ರಾಯಸೋಮಾಸ್ವಾ೨೧ದೂ೨೨೩

೫ ೨ ೧೦ ೨೦ ೧೦ ೫
೪: । ಹಾಇ ॥ ಮಿತ್ರಾಯಾ ॥ ಪೂಷ್ಣೇಭಾ೨೨೩೪ಹಾಇ ॥

೧ ೫ ॥ ೫
ಗಾ೨೨೩೪ಯೋ೨೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೪ । ಪೀ । ೧೧ । ೭೪೪ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೪ ೧ ೦ ೦ ನ ೨ ನ
೪೨೭.೨. ಪರಿಪ್ರಧನ್ವಾ ॥ ಇನ್ದ್ರಾಯಸೋಽಮಾ । ಓಽಽಹಾ । ಓಽಽ

೨ ೦ ೧ ೦ ನ ೨ ನ ೨
ಹಾ ॥ ಸ್ವಾದುರ್ಮಿತ್ರಾಯಾ । ಓಽಽಹಾ । ಓಽಽಹಾ ॥

೩೦ ೨ ೫೦೦ ೨ ೧ ೧೧೧
ಪೂಷ್ಣಾಽಽ೪ಔಹೋಽವಾ ॥ ಭಗಾಽಽಯಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೧ । ಝು । ೧೨ । ೭೪೫ ॥

ಸೌಹವಿಷಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ ಸ್ವರ್ನಿಧನಞ್ ಸೌಹವಿಷಮ್ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಸುಹವಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಿನ್ದ್ರ ಸೋಮೌ ॥

೩ ೨ ೧ ೩ ೫ ೩ ೨
೪೨೭.೩. ಪರೀಽಽಹೋಽಇ । ಪ್ರಧಾಽ೨೩೪ನ್ವಾ ॥ ಇನ್ದ್ರಾಽಽ

೧ ೩ ೫ ೩೦ ೨ ೧
ಹೋಽ । ಯಸೋಽಽ೨೩೪ಮಾ । ಸ್ವಾದೂಽಽಹೋಽಇ ।

೩ ೫ ೩೦ ೨ ೧ ೩
ಮಿತ್ರಾಽ೨೩೪ಯಾ । ಪೂಷ್ಣೇಽಽಹೋಽಇ । ಭಗಾಽ೨೩೪

೫ ೪೦ ೩೦ ೪೦ ೫ ೩ ೨ ೨
ಯಾ ॥ ಪೂಷ್ಣೇಽಭಗಾಯ ॥ ಪೂಷ್ಣೇಽಽ೪೩ । ಹೋಽಽ೪

೨ ೪ ೨ ೧ ೨ ೩
೩ಇ । ಭಾಽಽಗಾಽ೫ಯಾಽ೬೫೬ ॥ ಏಽಽ । ಸುವರ್ಜ್ಯೋತೀಃ

೧೧೧
ಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೪ । ಫೀ । ೧೩ । ೭೪೬ ॥

೪೨೭.೪. ಹಾ೨ಇಹಾಇ । ಪರಿಪ್ರ೨ಇಧಾನ್ವಾ । ಏ೨೨ಇಳಹಿಯಾ ।
ಹಾ೨ಇಹಾಇ ॥ ಹಾ೨ಇಹಾಇ । ಇನ್ದ್ರಾಯ೨ಇಸೋ
ಮಾ । ಏ೨೨ಇಳಹಿಯಾ । ಹಾ೨ಇಹಾಇ ॥ ಹಾ೨ಇಹಾಇ ।
ಸ್ವಾದುರ್ಮಿ೨ಇತ್ರಾಯಾ । ಏ೨೨ಇಳಹಿಯಾ । ಹಾ೨ಇಹಾ
ಇ ॥ ಹಾ೨ಇಹಾಇ । ಪೂಷ್ಣೇಭ೨ಇಗಾಯಾ । ಏ೨೨ಇಳಹಿ
ಯಾ । ಹಾ೨ಇಹಾ೨ಇಳಇಇ । ಓ೨೨ಇಳ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೧೮ । ಮಾ - ೬ । ದೋ । ೧೪ । ೭೪೭ ॥

ವಾಜ್ನಿಧನಜ್ ಸಾಹವಿಷಮ್ ॥

೪೨೭.೫. ಪ । ಯೇಪಾರೀ ॥ ಪ್ರಧನ್ವಾ । ಹೋವಾ೨ಇಹೋಇ ।
ಇನ್ದ್ರಾಯಸೋಮಾ । ಹೋವಾ೨ಇಹೋಇ । ಸ್ವಾದು
ರ್ಮಿತ್ರಾಯಾ । ಹೋವಾ೨ಇಹೋಯೇ೨ಇ ॥ ಪೂಷ್ಣಾ
ವಾಓ೨೨ಇಳವಾ ॥ ಭಗಾ೨೫ಯಾಉ ॥ ವಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೪ । ಪೀ । ೧೫ । ೭೪೮ ॥

ಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಪಜಿನೀ ಪಂಚಪದಾ ಇತಿ ದೈವತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನುಶಾಸನಮ್ - ೩.೧೩ ॥ ಪಙ್ಕ್ತಿ ಪಂಚಪದಾ ಇತಿ ನೈಘಕ್ತಮ್ - ೭.೧೨ ॥ ಸರ್ವಂ ಹ್ಯೇತತ್ ಅಷ್ಟಾಕ್ಷರಪದಾಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಗಾಯತ್ರ್ಯಾಸ್ತಥೈವ ದರ್ಶನಾತ್ । ವಸ್ತುರಸ್ತು ಗಾಯತ್ರ್ಯಾ ವಸವಃ ಚತ್ವಾರಿ ಕ್ರಮಾತ್ ವರ್ದ್ಧನ್ತೇ ಇತಿ ಪಿಙ್ಗಲಾನುಶಾಸನಾತ್ ಚತ್ವಾರ್ವಿಂಶದಕ್ಷರಾ ಪಙ್ಕ್ತಿಃ ದಶಾಕ್ಷರಂ ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಪಾದಮೇಕಮ್ । ಸಾ ಚ ಛನ್ದಃ ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಶಾಸನಾತ್ ಪ್ರಸ್ತಾರಪಙ್ಕ್ತಿಃ ವಿಷ್ಟಾರಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಸಂಸ್ತಾರಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಅಕ್ಷರಪಙ್ಕ್ತಿಃ ಪದಪಙ್ಕ್ತಿರಿತಿ ನಾಮಲಕ್ಷಣಯೋರ್ಭೇದಾತ್ । ಸೇಯಂ ದ್ವಿಪದಾ ಪದಪಙ್ಕ್ತೌ ಗಣ್ಯತೇ ॥

ಹೇ **ಸೋಮ! ಸ್ವಾದುಃ** ಸ್ವಾದುರಸಸ್ತ್ವಂ ಇನ್ದ್ರಾಯ ಪೂಷ್ಣೇ ಭಗಾಯ ಏತೇಭ್ಯೋ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪರಿಪ್ರಧನ್ವ ಪರಿತಃ ಪಾತ್ರೇಷು ಪ್ರಕ್ಷರ ॥ **ಪರಿ** ಪರಿತಃ । **ಪ್ರಧನ್ವ** ಪ್ರಕ್ಷರ ದಶಾಪವಿತ್ರಾತ್ । ಇನ್ದ್ರಾಯ ಹೇ **ಸೋಮ** । **ಸ್ವಾದುಃ** ಮಧುರಃ ತ್ವಮ್ । **ಮಿತ್ರಾಯ ಪೂಷ್ಣೇ ಭಗಾಯ** ಚ ದೇವಾಯ ಪ್ರಧನ್ವ ॥ ೭ ॥

ಸೋಮಃ ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮನೇ, **ಸ್ವಾದುಃ** ಬಹುಸವಿಯಾದ ಮಧುರವಾದ ರುಚಿಕಟ್ಟಾದ ನೀನು, **ಇನ್ದ್ರಾಯ** ಇನ್ದ್ರದೇವನಿಗೂ, **ಮಿತ್ರಾಯ** ಮಿತ್ರದೇವನಿಗೂ, **ಪೂಷ್ಣೇ** ಪೂಷನ್‌ದೇವತೆಗೂ, **ಭಗಾಯ** ಭಗದೇವತೆಗೂ, **ಪರಿಪ್ರಧನ್ವ** ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಪ್ರತಿಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುವಂತೆ ದಶಾಪವಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ತುಂಬಿಕೋ.

ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವತೆಯೇ ಬಹು ಸವಿಯಾದ ರುಚಿಕಟ್ಟಾದ ನೀನು! ಇನ್ದ್ರ, ಮಿತ್ರ ಪೂಷ್ಣ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪಾನಮಾಡಲನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ತುಂಬಿತುಳುಕುವಂತೆ ತುಂಬಿಕೋ.

ಸೋಮದೇವ! ಭಗವಂತನೆ! ಬಲುಸವಿಯವನೇ! ಸದಾ
ಇಂದ್ರ-ಮಿತ್ರ-ಪೂಷಣಾದಿಸುರರಿಗೊಲಿದ ಪಾನವೇ ।
ವಿಬುಧಪೇಯವಪ್ಪವೊಲ್ ಸಮಸ್ತರುಚಿಯು ಸೇರ್ದವೊಲ್
ಎಲ್ಲ ಪರಿಯ ಪಾತ್ರಗಳೊಳು ತುಂಬಿತುಳುಕಿ ಪಾಲಿಸಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೮

ತ್ರ್ಯರುಣಸ್ತ್ರೈ ವೃಷ್ಣಃ ತ್ರಸದಸ್ಯೂ ತ್ರಿಪದಾ ಅನುಷ್ಟುಪ್ಪಿಪೀಲಿಕಾ ಮಧ್ಯಾ ಪವಮಾನಃ ಸೋಮಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಪರ್ಯೂ ಷು ಪ್ರ ಧನ್ವ ವಾಜಸಾತಯೇ ಪರಿ ವೃತ್ರಾಣಿ ಸಕ್ಷಣಿಃ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ದ್ವಿಷಸ್ತರಧ್ಯಾ ಋಣಯಾ ನ ಈರಸೇ ॥ ೨. ೪೨೮ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦
ಪರಿ - ಉ - ಸು - ಪ್ರ - ಧನ್ವ - ವಾಜಸಾತಯೇ - ವಾಜ - ಸಾತಯೇ ॥ ಪರಿ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
- ವೃತ್ರಾಣಿ - ಸಕ್ಷಣಿಃ - ಸ - ಕ್ಷಣಿಃ । ದ್ವಿಷಃ - ತರಧ್ಯೈ - ಋಣಯಾಃ - ಋಣ -

೨ ೩ ೩
ಯಾಃ - ನಃ - ಈರಸೇ ॥ ೨. ೪೨೮ ॥

ಪಾಠಾನಿ ತ್ರೀಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ವಕೋನುಷ್ಟುಪ್ ಸೋಮಃ ॥

೨ ೦ ೦ ೦ ೧ ೨ ೧
೪೨೮.೧. ಪರ್ಯೂಷುಪ್ರಧನ್ವಾವಾಜಽ೩ಸಾ ॥ ತಾಯಾಇ । ಓಇ ।

೨ ೧ ೨೦ ೧
ಪಾರೀ । ಓಇ । ವೃತ್ರಾಣಿ ॥ ಸಕ್ಷಣಿಃ । ದ್ವಾಇಷಸ್ತಾರಾಽ೨ ॥

೧ — ೧ — — ೧೧
ಧಿಯಾಽ೨ಇ । ಅರ್ಣಾಯಾಽ೨: । ನಾಽ೨: । ಈರಾಸಾ

೧ ೨ ೨ ೧
ಽ೨೩ಇ । ಓಯೀಽ೩ । ರಸಾಽ೩೪೩ಇ । ಓಽ೨೩೪೫ಇ ||

ಡಾ || ದೀ - ೫ / ಪ - ೧೬ / ಮಾ - ೧೧ / ಪ / ೧೬ / ೭೪೯ ||

೫ ೦ ೨ ೧ ೦ ೨ ೧ ೨^ ೩
೪೨೮.೨. ಪರ್ಯೂಷೂ || ಪ್ರಧನ್ವಾವಾಽ೩ । ಜಾಸಾತಾಽ೨೩೪

೫ ೨ ೦ ೧ ೨ ೨ ೧
ಯಾಇ । ಪರಿವೃತ್ರಾಣಿಸಕ್ಷಣಿಃ । ದ್ವಿಷಾಸ್ತಾಽ೩ರಾ || ಧಿ

೦ ೨ ೨ ೨ ೧ ೨
ಯಾಋಣಯಾಽ೧ನಾಽ೩ಈ || ಹುಮ್ । ರಾಽ೩೪೫

|| ೫
ಸೋಽ೬ಹಾಇ ||

ದೀ - ೪ / ಪ - ೮ / ಮಾ - ೬ / ದೂ / ೧೭ / ೭೫೦ ||

೪ ೫ ೧೦ ೦ ೦ ೦ ೦
೪೨೮.೩. ಪ । ಯೆರ್ೕಪಾರೀ । ಊಷುಪ್ರಧನ್ವಾವಾಜಸಾತಯೇಪರಿ

೦ ೨ ೧ ೨ ೧
ವೃತ್ರಾಣಿಸಕ್ಷಣಿರ್ದ್ವಿಽ೨೩ಇಷಾಃ । ತಾಽ೨೩ರಾ || ಧಿ

೦ ೦ ೨ ೧ ೫ ೪
ಯಾಋಣಯಾನಓವಾಽ೩ಓಽ೨೩೪ವಾ || ರಾಽ೫ಸೋೕ

|| ೫
ಽ೬ಹಾಇ ||

ದೀ - ೮ / ಪ - ೬ / ಮಾ - ೬ / ಟೂ / ೧೮ / ೭೫೧ ||

ಪಿಪೀಲಿಕಾ - ಪೇಲತೇರ್ಗತಿ ಕರ್ಮಣಃ ಪಿಪೀಲಿಕಾಮಧ್ಯೇ ತ್ಯೌಪಮಿಕ ಮ್ ದೈವತ - ಬ್ರಾ.೩೦.೩ ॥ ಏತದೇವ ಪಾಠಭೇದೇನ ಪಿಪೀಲಿಕಾಮಧ್ಯೇ ತ್ಯೌಪಮಿಕಂ ಪಿಪೀಲಿಕಾ ಪೇಲತೇರ್ಗತಿ ಕರ್ಮಣಃ - ನೈ.೧.೧೩ ॥

ಹೇ ಸೋಮ! ಸುಷ್ಠು **ವಾಜಸಾತಯೇ** ಅಸ್ಮಭ್ಯಮನ್ನದಾನಾಯೈವ ಪರಿ ಪ್ರಧನ್ವ ಪರಿತಃ ಪ್ರಗಚ್ಛ । ಯದ್ವಾ! ವಾಜಸಾತಯೇ ಅನ್ನಲಾಭಾಯ ಸಂಗ್ರಾಮಂ ಪ್ರಗಚ್ಛ । ಕಿಂಚ! **ಸಕ್ಷಣಿಃ** ಸಹನಶೀಲಸ್ತ್ವಂ **ವೃತ್ರಾಣಿ** ಶತ್ರೂನ್ ಪರಿಗಚ್ಛ । ತದೇವೋಚ್ಯತೇ **ನಃ** ಅಸ್ಮಾಕಂ **ಋಣಯಾ** ಋಣಾನಾಂ ಯಾಪಯಿತಾ ವಿನಾ ಶಯಿತಾ ತ್ವಂ **ದ್ವಿಷಃ** ಶತ್ರೂನ್ **ತರಧ್ಯೈ** ತರೀತುಂ ಹಂತುಮ್ **ಈರಸೇ** ಪರಿಗಚ್ಛಸಿ । ಈರಸೇ ಈಯಸೇ ಇತಿ ಪಾಠೌ ॥

ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವನೇ! ಸು ಅತಿಶಯವಾದ, ವಾಜಸಾತಯೇ ನಮಗೆ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಬಲಶಾಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು, ಸು ಪರಿ ಪ್ರ ಧನ್ವ ಪಾತ್ರೆಯ ತುಂಬ ತುಳುಕುವಂತೆ ತುಂಬಿಕೋ ಆನಂದದ ಮಳೆಗರೆ, ಸಕ್ಷಣಿಃ ಸಹನಶೀಲನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೆದುರಿಸುವ ಸಮರ್ಥನೂ ಆದ ನೀನು, ವೃತ್ರಾಣಿ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಏರಿ ಹೋಗು, ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳಾದಿ ಕಾಮಾದಿದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸು, ದ್ವಿಷಃ ದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನು, ಶತ್ರುಗಳನ್ನು, ತರಧ್ಯೈ ಗೆಲ್ಲಲು, ಈರಸೇ ಮೇಲೇರಿ ಹೋಗು.

ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವನೇ! ನಮಗೆ ಅನ್ನಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಬಲಶಾಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ನಿನ್ನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೋ ಆನಂದವನ್ನುಂಟು ಮಾಡು. ಸಹನಶೀಲನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಸಮರ್ಥನೂ ಆದ ನೀನು ವಿಘ್ನಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಮಾದಿದೋಷಗಳನ್ನೂ ನಿವಾರಿಸಲು ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸುವವರನ್ನೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಅವರ ಮೇಲೇರಿ ಹೋಗು.

ಸೋಮದೇವ! ನಮಗನ್ನವ ನೀಡಿ ಬಲವನುಣ್ಣಿಸೆ
ನಿನ್ನ ಪಾತ್ರೆಗಳನು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಿಸಿ ಮುದವುಕ್ಕಿಸಯ್ ।
ವೈರಿಮರ್ದನನೆ! ಸಹನಸುಶೀಲನೇ! ಸಮರ್ಥನೇ!
ವಿಘ್ನಹರನೆ! ಕಾಮಹರನೆ! ರಿಪುಂಜಯನೆನಿಪ್ಪುದಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೨೯

ಋಣ ತ್ರಸದಸ್ಯೂ ಅಗ್ನೇಯೋ ಧಿಷ್ಣ್ಯಾ ಐಶ್ವರಾಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಪವಮಾನಃ ಸೋಮಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಪವಸ್ವ ಸೋಮ ಮಹಾನ್ತ್ಸಮುದ್ರಃ ಪಿತಾ ದೇವಾನಾಂ

೨ ೩ ೧ ೨೦
ವಿಶ್ವಾಭಿಧಾಮ ॥ ೪.೨೯ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಪವಸ್ವ - ಸೋಮ - ಮಹಾನ್ - ಸಮುದ್ರಃ - ಸಂ - ಉದ್ರಃ ॥ ಪಿತಾ -

೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ದೇವಾನಾಂ - ವಿಶ್ವಾ - ಅಭಿ - ಧಾಮ ॥ ೩. ೪೨೯ ॥

ಧರ್ಮ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಸ್ಸೋಮಃ ॥

೪ ೫ ೦ ೪ ೧ ೨೦ ೧ ೨ ೧೦ ೨
೪೨೯.೧. ಪವಸ್ವಸೋಮಾ ॥ ಮಾಹಾನ್ತ್ಸಮುದ್ರಾಃ । ಪಿತಾದೇ೭೨

೧೦ ೧ ^ ೩ ೫೦ ೦
ವಾನಾ೭೨೩ಮ್ ॥ ವಾ೭೨೩ಶ್ವಾ೭೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥

೦ ೨ ೧ ೨ ೨ ೨
ಸಿ । ಮದಾಮಸಾಯೇऽಕಿ । ಮಹಾऽಕಿಳಕಿಇ । ಸಾऽಕಿಳ

೫ ೨ ೧೦ ೨೦ ೧೦ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಮಾ ॥ ಯರ್ಙರಾಜ್ಯೇ । ವಾಜಾಜ್‌ಅಭಿಪವಮಾನ । ಪ

೨೧ ೧ ೨೦ ೧ ೨ ೪ ೫ ೪
ವಮಾನಾ । ಪ್ರಾಗಾಹಸಾ । ಔऽಕಿಹೋವಾ । ಹೋऽಕಿ
ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೧೧ । ಪ - ೧೩ । ಮಾ - ೪ । ಗೀ । ೨೪ । ೭೫೭ ॥

ಹೇ ಸೋಮ! ಸುತಮ್ ಅಭಿಷುತಂ ತ್ವಾ ತ್ವಾಂ ವಯಮ್ ಅನು ಮದಾಮಸಿ ಹಿ ಅನುಮದಾಮಃ ಅನುಕ್ರಮೇಣಾಭಿಷ್ಟುಮಃ ಖಲು । ಹೇ ಪವಮಾನ! ಪೂಯಮಾನ ಸೋಮ! ಸ ತ್ವಂ ಮಹೇ ಮಹತಿ ಸಮರ್ಯರಾಜ್ಯೇ ಮಹತ್ ಸಮನುಷ್ಯಂ ತ್ವದೀಯಂ ರಾಜ್ಯಮನುಪಾಲಯತುಂ ವಾಜಾನ್ ಶತ್ರುಬಲಾನ್ಯಭಿಲಕ್ಷ್ಯ ಪ್ರಗಾಹಸೇ ಪ್ರಗಚ್ಛಸಿ ॥

ಸೋಮ ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವನೇ, ಸುತಮ್ ತ್ವಾಮ್ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು, ಅನುಮದಾಮಸಿ ಹಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆ, ಪವಮಾನಃ ಪವಿತ್ರಕಾರಕನೂ ಪವ ಮಾನ ಸಂಜ್ಞಿಕನೂ ಆದ ಸೋಮದೇವನೇ, ಮಹೇ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದ, ಸಮರ್ಯ ರಾಜ್ಯೇ ವಿಪ್ರರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿರುವ, ಮಾನವರಲ್ಲಿರುವ ನಿನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ವಾಜಾನ್ ಅಭಿ ಶತ್ರುಬಲಗಳಿಗಭಿಮುಖನಾಗಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು, ಪ್ರ ಗಾಹಸೇ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತೀಯೆ.

ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವನೇ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಹಿಂಡಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಪವಿತ್ರಕಾರಕನೂ

ಪವಮಾನ ಸಂಜ್ಞಿಕನೂ ಆದ ಸೋಮದೇವನೇ ಮಾನವರನ್ನೂ ವಿಪ್ರರನ್ನೂ ಯಜ್ಞವನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಶತ್ರುಬಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ತಡಮಾಡದೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತೀಯೆ.

ವಿಧಿಯಂತೆ ಸಜ್ಜಾದ ಸೋಮರಸವೇ!
ಪವಮಾನರೂಪಿಯೇ! ನುತಿಪೆವಾವು ।
ನರರೆಲ್ಲರಂ ಕೂಡಿದೀ ನಿನ್ನ ಜಗವಂ
ಕಾಪಿಡಲ್ ರಿಪುಗಳಂ ಸದೆವೆಯಲ್ತೆ ॥

ಋಕ್ - ೪೩೩

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಮರುತಃ ॥

೨ ೩ ೩ಽ೧ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಕ ಈಂ ವ್ಯಕ್ತಾ ನರಃ ಸನೀಡಾ ರುದ್ರಸ್ಯ ಮರ್ಯಾ ಅಥಾಸ್ವಶ್ವಾಃ ॥

೨ ೩ ೩ಽ ೩ ೧ ೨ಽ ೧ ೨ಽ ೩
ಕೇ - ಈಮ್ - ವ್ಯಕ್ತಾಃ - ವಿ - ಅಕ್ತಾಃ - ನರಃ - ಸನೀಡಾಃ - ಸ - ನೀಡಾಃ ।

೧ ೨ ೧ ೨ಽ ೧ ೨ಽ ೧ ೨ಽ ೩ ೧ ೨ಽ
ರುದ್ರಸ್ಯ - ಮರ್ಯಾಃ - ಅಥ - ಸ್ವಶ್ವಾಃ - ಸು - ಅಶ್ವಾಃ ॥ ೭. ೪೩೩ ॥

ಹಿಕಮ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರ್ಮಾರುತಃ ॥

೪ ೫ಽ ೪ ೪ ೨ ೧ — ೧
೪೩೩.೧. ಕಈವ್ಯಽಶಿಕ್ತಾಃ ॥ ನರಸ್ಸಽ೩ನಾಇಡಾಽ೨: ॥ ರುದ್ರಸ್ಯಮ

೧ ^ ೩ ೫ಽ ೦ ೨
ರ್ಯಾಽ೨೩: ॥ ಆಽ೨ಥಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಸುವಽ

೨೧ರ   ೧೧೧
ಭಿಧಾಮಾಽ೨೩೪೫ ||

ದೀ - ೮ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೪ । ಣೀ । ೧೯ । ೭೫೨ ||

೫ರ   ೫   ೨ರ   ೨   ೧ ೧   ^ ೩
೪೨೯.೨. ಔಹೋಽಽ೬ವಾ । ಔಹೋಽಽ೩ವಾ । ಔಹೋಽಽ೨ವಾಽ೨೩

೫ರ   ೫   ೧   ೨ರ   ೧ರ   ೨
೪ಔಹೋಽಽ೬ವಾ । ಪವಸ್ವಸೋಮ || ಮಹಾನ್ತ್ಸಮು

೧   ೨೧ರ ಎಂ   ೧ರ ಎಃ   ೧ ೨ರ ೧ ೧
ದ್ರಃ || ಪಿತಾದೇಽ೨ವಾನಾಽ೨ಮ್ || ವಿಶ್ವಾಭಿಧಾಮಾಽ೨

೫ರ   ೫   ೨ರ   ೨   ೧ ೧   ^ ೩
೩೪ । ಔಹೋಽಽ೬ವಾ । ಔಹೋಽಽ೩ವಾ । ಔಹೋಽಽ೨ವಾಽ

೫ರ ೫   ೨   ೧   ೧೧೧
೨೩೪ಔಹೋಽಽ೬ವಾ || ಏಽ೩ । ಧರ್ಮಾಽ೨೩೪೫ ||

ದೀ - ೧೬ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೪ । ಶೀ । ೨೦ । ೭೫೩ ||

ಹೇ **ಸೋಮ ಮಹಾನ್** ದೇವೇಭ್ಯೋ ದೀಯಮಾನತ್ವೇನ ಮಹತ್ವ ಯುಕ್ತಃ **ಸಮುದ್ರಃ** ಸಮುಂದನಃ ಯಸ್ಮಾತ್ ಸಮುದ್ರವಂತಿ ರಸಾಸ್ತ್ಮಾದೃಶಃ । **ಪಿತಾ** ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪಾಲಯಿತಾ ತ್ವಂ **ದೇವಾನಾಂ ವಿಶ್ವಾ** ವಿಶ್ವಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ **ಧಾಮ** ಧಾಮಾನಿ ಶರೀರಾಣ್ಯಭಿಲಕ್ಷ್ಯ ಪರಿಪವಸ್ವ ಪರಿಕ್ಷರ ||

ಸೋಮ ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವನೇ ಮಹಾನ್ ಪೂಜ್ಯರಾದ ಗೌರವಾನ್ವಿತವಾದ, ಸಮುದ್ರಃ ಸಮ್ಯಗ್ಪ್ರಾವಣಃ ರಸಾನಾಂ ಸಮುನ್ನಾದನೋ ವಾ || ಪ್ರವಾಹಾತ್ಮಕನಾದ, ಸಮುದ್ರಃ ಇತ್ಯೇತತ್ ಪಾರ್ಥಿವೇನ ಸಮುದ್ರೇಣ ಸಂದಿಹ್ಯತೇ । ಸಮುದ್ರಃ ಕಸ್ಮಾತ್ ಸಮುದ್ ದ್ರವನ್ತ್ಯವನ್ತ್ಯಸ್ಮಾದಾಪಃ । ಸಮಭಿ

ದ್ರವನ್ತ್ಯೇನರೂಪಃ । ಸಮ್ಮೋದನ್ತೇऽಸ್ಮಿನ್ ಭೂತಾನಿ । ಸಮುದಕೋ ಭವತಿ ಸಮುನ್ತ್ತೀತಿ ವಾ - ನಿ.೨.೧೦ ॥ ಪಿತಾ ಸಮಸ್ತರಪಾಲಕನಾದ ನೀನು, ದೇವಾನಾಂ ದೇವತೆಗಳ, ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ, ವಿಶ್ವಾ ಸಮಸ್ತವಾದ, ಧಾಮ ಅಭಿ ಗೃಹ್ನಾಭಿಮುಖ ವಾಗಿ ತೇಜೋಕೇಂದ್ರಗಳ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ, ಪವಸ್ವ ಹರಿದು ಹೋಗು, ಬಿಜ ಯ ಮಾಡು, ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು.

ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮನೇ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಪೂಜ್ಯನೂ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ನೂ ಪ್ರವಾಹಾತ್ಮಕನೂ ಸಮಸ್ತರ ಪಾಲಕನೂ ಆದ ನೀನು ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳ ತೇಜೋಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಬಿಜಯ ಮಾಡಿ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು.

ಶರಧಿಯಂದದೆ ಪೂಜ್ಯನೇ! ಭಗವಂತ ಸೋಮನೆ! ಬಾರೆಲೈ ।
ಸರ್ವಪಾಲಕ! ವಾಹಿನಿಯವೋಲ್ಸುರಿವುದಯ್ ಸುರಸೀಮೆಯೊಳ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೩೦

ಋಣ ತ್ರಸದಸ್ಯೂ ಆಗ್ನೇಯೋಧಿಷ್ಣ್ಯಾ ಐಶ್ವರಾಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಪವಮಾನಃ ಸೋಮಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧
ಪವಸ್ವ ಸೋಮ ಮಹೇ ದಕ್ಷಾಯಾಶ್ವೋ ನ ನಿಕ್ತೋ ವಾಜೀ

೨೦
ಧನಾಯ ॥ ೪.೪೩೦ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨
ಪವಸ್ವ - ಸೋಮ - ಮಹೇ - ದಕ್ಷಾಯ । ಅಶ್ವಃ - ನ - ನಿಕ್ತಃ - ವಾಜೀ -

೧ ೨೦
ಧನಾಯ ॥ ೪.೪೩೦ ॥

ವಿಧರ್ಮ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಸ್ಸೋಮಃ ॥

೪೩೦.೧. ಓಹೋಽಽವಾ । ಓಹೋಽಽಇವಾ । ಓಹೋಽ೨ವಾಽ೨೩
೪ಓಹೋಽಽವಾ । ಪವಸ್ವಸೋಮ ॥ ಮಹೇದಕ್ಷಾಯ ॥
ಅಶ್ವೋನನಿಕ್ತಃ ॥ ವಾಽ೨ಜೇಧನಾಽ೨ಯಾಽ೨೩೪ । ಓ
ಹೋಽಽವಾ । ಓಹೋಽಽಇವಾ । ಓಹೋಽ೨ವಾಽ೨೩೪
ಓಹೋಽಽವಾ ॥ ಏಽ೩ । ವಿಧರ್ಮಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೫ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೩ । ಫಿ । ೨೧ । ೭೫೪ ॥

ಧನಸಾಮ

೪೩೦.೨. ಪವಸ್ವಸೋಮಾ ॥ ಮಹೇದಽ೩ಕ್ಷಾಯಾಽ೨ ॥ ಅಶ್ವೋನ
ನಿಕ್ತೋಽ೨೩ ॥ ವಾಜಾಽ೩೪ । ಔಹೋವಾ ॥ ಧನಾಽ೩
ಯಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ನಾಸ್ತಿ । ಕ್ । ೨೨ । ೭೫೫ ॥

ಹೇ **ಸೋಮ!** ಅಶ್ವೋ ನ **ಅಶ್ವಃ** ಇವ **ನಕ್ತಃ** ವಸತೀವರೀಭಿರದ್ಭಿರ್ವಿ
ನಿರ್ಣಿಕ್ತಃ । **ವಾಜೀ** ವೇಗವಾನ್ ತ್ವಂ **ಮಹೇ** ಮಹತೇ **ದಕ್ಷಾಯ** ಬಲಾಯ

ಧನಾಯ ಧನಾರ್ಥಂ ಚ ಪವಸ್ವ ಕ್ಷರ ॥ ಮಹೇ ಕ್ರತ್ವೇ ಇತಿ ಪಾಠೌ ॥

ಸೋಮ ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮನೇ, ನಿಕ್ತಃ ಸ್ನಾತಃ ಶುದ್ಧಿಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಅಶ್ವೋ ನ ಕುದುರೆಯಂತೆ, ವಾಜೀ ಬಲಿಷ್ಠನೂ, ವೇಗವಂತನೂ ಆಗಿ, ಮಹೇ ಮಹತ್ತಾದ ಬಹುಹೆಚ್ಚಿನ, ದಕ್ಷಾಯ ಶೀಘ್ರ ಸಮೃದ್ಧಿತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಧನಾಯ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, ಪವಸ್ವ ಸ್ರವಿಸು, ಪಾತ್ರೆಯ ತುಂಬಾ ಇರು, ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು.

ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವನೇ! ಪೋಷಿಸಿ ಶುದ್ಧಿಮಾಡಿದ ಕುದುರೆಯಂತೆ ಅಧಿಕ ಬಲಯುತನೂ ವೇಗವಂತನೂ ಆಗಿ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ದಕ್ಷತೆಗಾಗಿಯೂ ಧನಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಪಾತ್ರೆಯ ತುಂಬಾ ತುಂಬಿ ಬಂದು ನಮ್ಮ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸು.

ಸಾಕಿದಶ್ವಗಳಂತೆ ಬಲಯುತನಾಗಿ ವೇಗದೆ ಪೋಪನೇ!
ದಕ್ಷತೆಗೆ, ಸಿರಿಗೆಂದು ನಮ್ಮೀ ಪಾತ್ರೆಗಳೊಳಾಗಮಿಪುದಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೩೧

ಋಣ ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ ಆಗ್ನೇಯೋಧಿಷ್ಣ್ಯಾ ಐಶ್ವರಾಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಪವಮಾನಸ್ಸೋಮಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಇನ್ದುಃ ಪವಿಷ್ಟ ಚಾರುರ್ಮದಾಯಾಪಾಮುಪಸ್ಥೇ

೩ ೧ ೨೦
ಕವಿರ್ಭಗಾಯ ॥ *ಋ.* ೪೩೧ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಇನ್ದುಃ - ಪವಿಷ್ಟ - ಚಾರುಃ - ಮದಾಯ । ಅಪಾಂ - ಉಪಸ್ಥೇ - ಉಪ - ಸ್ಥೇ -

೨ ೧ ೨ರ
ಕವಿಃ - ಭಗಾಯ ॥ ೫. ೪೩೧ ॥

ಭಾಗಮ್ । ಭಗಃ ಪಙ್ಕ್ತಿಸ್ಸೋಮಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೧ ೨ ೦ ೧ ೨
೪೩೧.೧. ಇನ್ದ್ರ ಗ್ಗ ಪವಿಷ್ಟಾ ॥ ಚಾ೨೩ರೂಃ । ಮದಾಯಾ ॥ ಅ

೦ ೧ ೨ ೧ ^ ೩ ೫೦೦
ಪಾಮುಪಾ೨೩ಸ್ಥಾ೩ಇ ॥ ಕಾ೨ವಾ೨೩೪ಔಹೋ

೨ ೧ ೧೧೧
ವಾ ॥ ಭಗಾ೩ಯಾ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೩ । ತಿ । ೨೩ । ೭೫೬ ॥

ಚಾರುಃ ಕಲ್ಯಾಣರೂಪಃ **ಕವಿಃ** ಕ್ರಾನ್ತಪ್ರಜ್ಞಃ **ಇನ್ದುಃ** ಸೋಮಃ । **ಅಪಾಮ್** ಉದಕಾನಾಮ್ **ಉಪಸ್ಥೇ** ಉಪಸ್ಥಾನೇ ಅನ್ತರಿಕ್ಷೇ ಪವಿತ್ರೇ ವಾ **ಮದಾಯ** ಮದಾರ್ಥಮ್ **ಭಗಾಯ** ಭಜನೀಯಾಯ ಧನಾರ್ಥಂ ಚ **ಪವಿಷ್ಟ** ಪವತೇ ॥

ಚಾರುಃ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಯಾದ ಆಕರ್ಷಕ ರೂಪಿಯಾದ, **ಕವಿಃ** ದ್ರಷ್ಟಾರನಾದ ಮೇಧಾವಿಯಾದ, **ಇನ್ದುಃ** ಇನ್ದೇರ್ದೀಪ್ತಿಕರ್ಮಣಃ ಇನ್ದೇರ್ವಾ ಕ್ಲೇದನಕರ್ಮಣ ಇನ್ದುಃ ಸೋಮಃ - ಸೋಮದೇವನು, **ಅಪಾಂ** ಉದಕಗಳಿಗೆ, **ಉಪಸ್ಥೇ** ಆಶ್ರಯವಾದ ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ, **ಮದಾಯ** ಸಂತೋಷಾನಂದಾರ್ಥವಾಗಿ, **ಭಗಾಯ** ಪೂಜ್ಯವಾದ ಧನಕ್ಕಾಗಿ ಭಗವದೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ, **ಪವಿಷ್ಟ** ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಾನೆ, ಸ್ರವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಕಲ್ಯಾಣಕಾರೀ ಆಕರ್ಷಕ ರೂಪವುಳ್ಳವನೂ ದ್ರಷ್ಟಾರನಾದ ಮೇಧಾವಿ

ಯೂ ಆದ ಸೋಮದೇವನು ಹರ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿಯೂ ಪೂಜ್ಯವಾದ ಭಗವದೈಶ್ವ
ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಉದಕಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದ ಅನ್ತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸೊಗದರೂಪದ, ಕಾಣ್ಕೆ-ಜಾಣ್ಕೆಗಳೆರ್ಪ ಸೋಮಂ ಸಾರುವಂ ।
ಹರ್ಷಕೆಂದೈಶ್ವರ್ಯಕೆಂದಂಬರದೊಳುದಕಾಶ್ರಯದೊಳು ॥

ಋಕ್ - ೪೩೨

ತ್ರ್ಯರುಣಸ್ತ್ರ್ಯಾ ವೃಷ್ಣಃ ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ತ್ರಿಪದಾ ಅನುಷ್ಟುಪ್ಪಿಪೀಲಿಕಾ ಮಧ್ಯಾ ಪವಮಾನಸ್ಸೋಮಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಅನು ಹಿ ತ್ವಾ ಸುತಽಜ್ ಸೋಮ ಮದಾಮಸಿ ಮಹೇ

೨ ೩ ೧ ೨
ಸಮರ್ಯರಾಜ್ಯೇ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಾಜಾ೯ ಅಭಿ ಪವಮಾನ ಪ್ರ ಗಾಹಸೇ ॥ ೬. ೪೩೨ ॥

೧ ೨೧ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೧ ೩ ೨ ೩
ಅನು - ಹಿ - ತ್ವಾ - ಸುತಂ - ಸೋಮ - ಮದಾಮಸಿ । ಮಹೇ - ಸಮರ್ಯ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೧ ೧ ೨೧ ೩ ೨ ೩ ೨
ರಾಜ್ಯೇ - ಸಮರ್ಯ - ರಾಜ್ಯೇ । ವಾಜಾನ್ - ಅಭಿ - ಪವಮಾನ - ಪ್ರ -

೩
ಗಾಹಸೇ ॥ ೬. ೪೩೨ ॥

ವಾಜಿನಾಜ್‌ಸಾಮ । ವಾಜಿನೋಽನುಷ್ಟುಪ್ಸೋಮಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೧ ೨೧ ೧ ೨೧ ೧ ೨೧ ೩
೪೩೨.೧. ಅನು । ಅನೂ ॥ ಹಾಇತ್ವಾಸುತ೯ಸೋಮಮದಾಮ

೧ ೧೧೧
೩ಶ್ವಾ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೫ ಮಾ - ೭ । ಶೇ । ೨೫ । ೭೫೮ ॥

ವಿಕಮ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರ್ಮರುತಃ ॥

೩ ೨ ೨ ೩ ೫೦ ೩ ೨ ೨ ೩೦ ೫೦
೪೩೩.೨. ಕಈ೩೪೩೦ವಿಯಕ್ತಾಃ ॥ ನರಾ೩೪೩ಸ್ಸನೀಡಾಃ ॥

೨೧ ೮ ೧ ^ ೩ ೫೦೦
ರುದ್ರಸ್ಯಾಮರ್ಯಾ೨೩: ॥ ಆ೨ಥಾ೨೩೪ಔಹೋ

೨ ೧ ೧೧೧
ವಾ ॥ ಸುವ೩ಶ್ವಾ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೬ । ಮೂ । ೨೬ । ೭೫೯ ॥

ನಿಕಮ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರ್ಮರುತಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೧ ೨ ೪ ೫ ೪ ೫
೪೩೩.೩. ಕಾಈಮ್ । ವಿಯಾ೨೩ । ಓವಾ೩ । ಆಕ್ತಾಃ ॥ ನಾರಾಃ ।

೧ ೧ ೨ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧
ಸನಾ೨೩ । ಓವಾ೩ । ಆಇಡಾಃ ॥ ರೂದ್ರಾ । ಸ್ಯಮಾ

೧ ೨ ೪ ೫ ೪ ೫ ೧
೨೩ । ಓವಾ೩ । ಆರ್ಯಾಃ ॥ ಆಥಾ । ಸುವಾ೨೩ ।

೧ ೨ ೪ ೫ ೪
ಓವಾ೩ । ಆಶ್ವಾಃ । ಹೋ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ನಾಸ್ತಿ । ಪ - ೧೮ । ಮಾ - ೯ । ರೋ । ೨೭ । ೭೬೦ ॥

ವ್ಯಕ್ತಾಃ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತಾಃ **ನರಃ** ನೇತಾರಃ **ಸನೀಡಾಃ** ಸಮಾಭ್ಯೋ ನೌಕಸಃ **ರುದ್ರಸ್ಯ** ರೋದನಶೀಲಸ್ಯ ಏತತ್ ಸಂಜ್ಞಕಸ್ಯ **ಮರ್ಯಾಃ**

ಮರ್ಯೇಭ್ಯೋ ನೃಭ್ಯೋಹಿತಾಃ **ಅಥಾ** ಪಿ ಚ **ಸ್ವಶ್ವಾಃ** ಶೋಭನ ವಾಹಾಃ **ಇಮಮ್** ಏವಂ ಭೂತಾಃ **ಕೇ** ಭವನ್ತಿ । ರೂಪಾತಿಶಯಾತ್ ಋಷಿಃ ಆಶ್ಚರ್ಯೇಣಾಹೇತಿ ॥

ವ್ಯಕ್ತಾಃ ಕಾಂತಿಯುತರೂ, **ರುದ್ರಸ್ಯ** ರುದ್ರಪುತ್ರರೂ, ರುದ್ರೋ ವೈ ಪುರುಷಃ - ಜೈ.ಶ.೧೧೩ ॥ ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಪುರುಷ ಪರಮಾತ್ಮನ, **ನರಃ** ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ, **ಮರ್ಯಾಃ** ಮಾನವರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿಗಳೂ, **ಸ್ವಶ್ವಾಃ** ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವರೂ, **ಅಥ** ಮತ್ತು, **ಸ್ವನೀಡಾಃ** ಸಮಾನ ವಾಸ ಸ್ಥಾನವುಳ್ಳವರೂ ಆದ, **ಈಂ** ಈ ದಿವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, **ಕಃ** ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು !

ಕಾಂತಿಯುತರೂ ರುದ್ರಪುತ್ರರೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರೂ ಮಾನವ ಹಿತಕಾರಿಗಳೂ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವರೂ ಸಮಾನವಾಸಸ್ಥಳವುಳ್ಳವರೂ ಆದ ಈ ದಿವ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಯಾರಾಗಿರಬಹುದು !

ಕಾಂತಿಯುತ ರುದ್ರಾತ್ಮಜರ್ ಸನ್ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕೋವಿದರ್ ।
ನರಹಿತರ್ ದಿವ್ಯಾಶ್ವಿಕರ್ ಸಮಧಾಮರಾರಿವರುತ್ತಮರ್? ॥

ಋಕ್ - ೪೩೪

ವಾಮದೇವೋ ಗೌತಮಃ । ಪದಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨
ಅಗ್ನೇ ತಮದ್ಯಾಶ್ವಂ ನ ಸ್ತೋಮೈಃ ಕ್ರತುಂ ನ ಭದ್ರಂ ಹೃದಿಸ್ಪೃಶಮ್ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಋಧ್ಯಾಮಾ ತ ಓಹೈಃ ॥ *೮. ೪೩೪ ॥*

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಅಗ್ನೇ - ತಂ - ಅದ್ಯ - ಅ - ದ್ಯ । ಅಶ್ವಂ - ನ - ಸ್ತೋಮೈಃ । ಕ್ರತುಂ - ನ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೩ ೧ ೨೦
ಭದ್ರಮ್ ॥ ಹೃದಿಸ್ಪೃಶಂ - ಹೃದಿ - ಸ್ಪೃಶಮ್ ॥ ಋಧ್ಯಾಮ - ತೇ - ಓಹೈಃ ॥

ಆಶ್ವೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಶ್ವಃ ಪಙ್ಕ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೫ ೦ ೪ ೫ ೨ ೧೦ ೨ ೧
೪೩೪.೧. ಅಗ್ನೇತಮಾದ್ಯಾ ॥ ಅಶ್ವನ್ನಸ್ತೋಮಾಇಃ । ಕ್ರತುನ್ನಽಇಭಾ

೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ^ ೩
ದ್ರಾಽ೨ಮ್ ॥ ಹಾರ್ದಿಸ್ಪೃಶಾಮ್ ॥ ಋಧ್ಯಾಽ೨ಮಾಽ೨

೫೦ ೦ ೨೧೦ ೩ ೧೧೧
ಇಳಔಹೋವಾ ॥ ತಓಹಾಽ೨ಇಳಔಇಃ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೮ । ಪೈ । ೨೮ । ೭೬೧ ॥

೫ ೦ ೨ ೨ ೩ ೫ ೨ ೧೦
೪೩೪.೨. ಅಗ್ನೇ । ಹೋಽಇಳಇಇ । ತಮದ್ಯ ॥ ಅಶ್ವನ್ನಸ್ತೋಮಾ

೨ ೧ ೧ ೨ ೧
ಇಃ । ಕ್ರತುನ್ನಽಇಭಾದ್ರಾಽ೨ಮ್ ॥ ಹಾರ್ದಾಽಇಓಇ ॥ ಸ್ಪೃ

೨ ೧ ೩ ೫೦ ೦ ೨೧೦ ೩
ಶಮ್ । ಋಧ್ಯಾಽ೨ಮಾಽ೨ಇಳಔಹೋವಾ ॥ ತಓಹಾಽ

೧೧೧
೨ಇಳಔಇಃ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೧೧ । ಭ । ೨೯ । ೭೬೨ ॥

ಹೇ **ಅಗ್ನೇ! ಅದ್ಯ** ಅಸ್ಮಿನ್ನಹನಿ ವಯಮೃತ್ವಿಗಾದಯಃ **ಓಹೈಃ** ಇನ್ದ್ರಾದಿ ಪ್ರಾಪಕೈಃ **ಸ್ತೋಮೈಃ** ಸ್ತೋತ್ರಸಮೂಹೈಃ ತಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ತ್ವಾಮ್ **ಋಧ್ಯಾಮ** ಸಮರ್ಧಯಾಮಃ ಕೀದೃಶಂ ತ್ವಾಮ್ **ಅಶ್ವಂ** ನ ವೋಢಾ ರಮಶ್ವಮಿವ ತಥಾ

ಹವಿಷಃ ವಾಹಕಮ್ । **ಕ್ರತುಂ ನ** ಕರ್ತಾರಮಿವ ಉಪಕಾರಿಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ತಥಾ **ಭದ್ರಮ್** ಭಜನೀಯಮ್ । **ಹೃದಿಸ್ಪೃಶಮ್** ಹೃದಯಙ್ಗಮಮ್ ಅತಿಶಯೇನ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಅಗ್ನೇ ಅಗ್ನಿಭಗವಂತನೇ, ಅದ್ಯ ಈ ದಿನ ಈ ಅಹಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, **ಅಶ್ವಂ ನ** ನಮ್ಮ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಲುಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯಂತಿರುವವನೂ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡುವ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸ್ನೇಹಪಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಉಪಚರಿಸುವಂತೆ ಓಲೈಸಲ್ಪಡುವವನೂ, **ಕ್ರತುಂ ನ** ಕರ್ತೃವಿಗೆ ಉಪಕಾರಕನಂತಿರುವವನೂ, **ಭದ್ರಂ ನ** ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕನೂ, **ಹೃದಿಸ್ಪೃಶಂ** ಹೃದಯವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವಂತಹ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನೂ, ತಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ ಆದ, ತೇ ನಿನ್ನನ್ನು, ಓಹೈಃ ಇನ್ದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತಹ, ಓಹೈಃ ವಹಕೈಃ ಇತಿ ಸ್ತೋಮ ವಿಶೇಷಣಮ್ । ಊಹ್ಯೈರಿತಿ ಶ್ರುತೇಃ ಊಹಗಾನಾಯ್ಯೈರಿತ್ಯರ್ಥಸ್ತು ಸುಲಭಃ । ಪರಂ ನ ಅಸ್ಯ ಭಾಷ್ಯಕೃತಃ ಸಮ್ಮತಃ । ಏತನ್ಮಯೇ ಊಹಗಾನಸ್ಯ ಯೋನಿಗಾನ ಮೂಲಕತ್ವೇನ ಅಸಾದಿತ್ವಾಭಾವಾತ್ ॥ **ಸ್ತೋಮೈಃ** ಸ್ತೋತ್ರಸಮೂಹಗಳಿಂದ, **ಋಧ್ಯಾಮಃ** ಪ್ರವೃದ್ಧನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ನಾವು ದೇವತೆಗಳಿಗರ್ಪಿಸುವ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಕುದುರೆಯಂತೆ ಹೊತ್ತು ತಲುಪಿಸುವವನೂ, ಕರ್ತೃಗಳಿಗೂ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಉಪಕಾರಿಯಾಗಿರುವವನೂ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಕನೂ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಪ್ರೀತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಂತಹ ಊಹಗಾನಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತೋತ್ರಸಮೂಹಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರವೃದ್ಧನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ.

ದೇವತೆಗಳಿಗಾವರ್ಪಿಪ ಹವಿಯನು ಹಯದಂ ದೊಳ್
ಹೊತ್ತು ನೀಳ್ವ ವಹ್ನಿಯೇ! ಸಮಸ್ತಕರ್ಮಮಿತ್ರನೇ!
ಮಂಗಳನೆ! ಹೃದಂತರಾಳಸುಪ್ರೀತನೆ! ನಿನ್ನನು
ಊಹ್ಯಗಾನದಿಂ ಭಜಿಪೆವು ತಿಳಿಸಿಂದ್ರನಿಗಿಂಗಿತಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೩೫

ಋಷಿ - ತ್ರಸದಸ್ಯುಃಪುರ ಉಷ್ಣಿಗ್ವಾಜಿನಃ ॥

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಆವಿರ್ಮರ್ಯಾ ಆ ವಾಜಂ ವಾಜಿನೋ ಅಗ್ಮನ್ದೇವಸ್ಯ ಸವಿತುಃ

೩ ೨
ಸವಮ್ ।

೩ ೧ ೨
ಸ್ವರ್ಗಾಂ ಅರ್ವನ್ತೋ ಜಯತ ॥ ೯. ೪೩೫ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆವಿಃ - ಆ - ವಿಃ - ಮರ್ಯಾಃ - ಆ - ವಾಜಂ - ವಾಜಿನಃ - ಅಗ್ಮನ್ । ದೇವಸ್ಯ

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
- ಸವಿತುಃ - ಸವಮ್ ॥ ಸ್ವರ್ಗಾನ್ - ಸ್ವಃ - ಗಾನ್ - ಅರ್ವನ್ತಃ - ಜಯತ ॥

ವಾಜಿನಾಜ್ಸಾಮ । ವಾಜಿನಃ ಪುರು ಉಷ್ಣಿಕ್ ಸವಿತಾ ॥

೪೩೫.೧. ಆವಿರ್ಮಾಽ೨೩೪ರ್ಯಾಃ ॥ ಆವಾಜಂವಾಜಿನೋಅ
ಗ್ಮಾನ್ । ದೇವಸ್ಯಸ ॥ ವಿತುಸ್ಸಾಽ೨೩೪ವಾಮ್ ॥ ಸ್ವರ್ಗಾ
ಂ ಅವಾರ್ಽ೨೩೪೫ನ್ತಾಽ೬೫೬: ॥ ಜಯತಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೬ । ಕೂ । ೩೦ । ೭೬೩ ॥

ಮರ್ಯಾಃ ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯೋ ಹಿತಾಃ **ಆವಿಃ** ಪ್ರಕಾಶಮಾನಾಃ **ವಾಜಿನಃ** ದೇವವಿಶೇಷಾಃ ವಾಜಿನಭಾಜಃ **ಸವಿತುಃ** ಪ್ರೇರಕಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ **ಸವಮ್** ಅಭಿ

ಷೀತವ್ಯಂ ವಾಜಮ್ ಅನ್ನರೂಪಂ ಸೋಮಂ ಗ್ಮನ್ ಅಗಮನ್ । ತತೋ ಹೇ ಯಜಮಾನಾಃ! **ಸ್ವರ್ಗಂ ಜಯತ** ತಥಾ **ಅರ್ವನ್ತಃ** ಅರ್ವತೋಽಶ್ವಾನ್ ಜಯತ ॥

ಮರ್ಯಾಃ ಮಾನವರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿಯಾದ, **ಆವಿಃ** ಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾದ, **ವಾಜಿನಃ** ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ವಾಜಿನರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳು, **ಸವಿತುಃ** ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪ್ರಸವಿಸುವ ದೇವತೆಗಾಗಿ, ಸವಂ ಪ್ರಸವಂ ಅನುಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರತಿ ಲಬ್ಧೇತ್ಯರ್ಥಃ । **ಸವಂ ವಾಜಮ್** ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಸೋಮರಸರೂಪೀ ಅನ್ನವನ್ನು, **ಅಗ್ಮಂ** ಪಡೆದುಕೊಂಡರು, ಆದುದರಿಂದ ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನರೇ, **ಸ್ವರ್ಗಂ** ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ, **ಅರ್ವನ್ತಃ** ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ, **ಜಯತ** ಪಡೆಯಿರಿ.

ಮಾನವರಿಗೆ ಹಿತಕಾರಿಯಾದವರೂ ಪ್ರಕಾಶಮಾನರೂ ಆದ ವಾಜಿನರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳು ಸವಿತೃದೇವತೆಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದ ಸೋಮರಸೀ ಅನ್ನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಂತೆಯೇ ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನರೇ ನೀವೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯಿರಿ.

ಜೀವಹಿತರೂ ಕಾಂತಿಯುತರೂ ಆದ ವಾಜಿನದೇವರು
ಸವಿತೃವಿಗೆ ಮುಡುಪಿಟ್ಟ ಸೋಮಾತ್ಮಾನ್ನಮಂ ಪಡೆದಂದದಿಂ ।
ಯಾಜಿಗಳೆ! ನಾಕವನು ಗಳಿಸಿರಿ, ವಾಜಿಗಳ ಮೇಣಂತೆಯೇ ॥

ಋಕ್ - ೪೩೭

ಋಷಿ ತ್ರಸದಸ್ಯು ಆಗ್ನೇಯೋ ಧಿಷ್ಣ್ಯಾ ಐಶ್ವರಾಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಪವಮಾನ ಸ್ಸೋಮಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ಪವಸ್ವ ಸೋಮ ದ್ಯುಮ್ನೀ ಸುಧಾರೋ ಮಹಾ ೕ ಅವೀನಾಮನು

೩ ೨
ಪೂರ್ವ್ಯಃ ॥ ೧೦. ೪೩೬ ॥

ಸ್ವ - ೮ । ಉ - ೨ । ಧಾ - ೩೫ । ರು ॥

ಇತಿ ಪಂಚಮೀ ದಶತಿಃ ॥ ೫ ॥ ನವಮಃ ಖಣ್ಡಃ - ೯ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಪವಸ್ವ - ಸೋಮ - ದ್ಯುಮ್ನೀ - ಸುಧಾರಃ - ಸು - ಧಾರಃ । ಮಹಾನ್ -

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ಅವೀನಾಂ - ಅನು - ಪೂರ್ವ್ಯಃ ॥ ೧೦. ೪೩೬ ॥

ಆ - ೪೦ । ಅ - ೧೫ । ಪ - ೧೩೪ । ಮೀ । ದ - ೫ ॥

ಇತಿ ಪಂಚಮ ಪ್ರಪಾಠಕಸ್ಯ ಪ್ರಥಮೋರ್ಧಃ ॥

ಪವಿತ್ರಮ್ ಆದಿತ್ಯಾಃ ಪಜ್ಙ್ತಿಃ ಸೋಮಃ ॥

೪೩೬.೧. ಪವಸ್ವಸೋಮಾ ॥ ದ್ಯುಮ್ನೀಽ೩೪೫೩ಸುಧಾರಃ । ಮಾಹಾ
ಽಅವೀನಾಮ್ ॥ ಅನುಪೂ ॥ ರ್ವ್ಯೋಽ೩೪೫೫ಇ ॥
ಡಾ ॥ *ದೀ - ೫ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೪ । ಪೀ । ೩೧ । ೭೬೪ ॥*

ಏಕವಿಂಶತಿ ಷಷ್ಠಃ । ನವಮಃ ಖಣ್ಡಃ । ೯ । ದಶತಿಃ ॥ ೫ ॥

ಹೇ **ಸೋಮ! ದ್ಯುಮ್ನೀ** ದ್ಯುಮ್ನಂ ದ್ಯೋತತೇಃ ಯಶೋವಾನ್ನಂ ವೇತಿಯಾಸ್ಕಃ - ನಿ. ನೈ೫.೫ - ಅನ್ನವಾನ್ ಯಶಸ್ವೀ ವಾ **ಸುಧಾರಃ** ಶೋಭನ ಧಾರಾಯುಕ್ತಃ **ಪೂರ್ವ್ಯಃ** ಪುರಾತನಃ **ಮಹಾನ್** ತ್ವಂ **ಅವೀನಾಂ** ರೋಮ್ಣಾಂ ರೋಮಭ್ಯಃ ಸಕಾಶಾತ್ **ಅನು**ಕ್ರಮೇಣ **ಪವಸ್ವ** ಕ್ಷರ ॥

ಸೋಮ ಭಗವಂತನಾದ ಸೋಮದೇವನೇ, ದ್ಯುಮ್ನೀ ಅನ್ನದಿಂದಲೂ ಯಶಸ್ವಿನಿಂದಲೂ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವವನೂ, ಸುಧಾರಃ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಧಾರಾಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಪ್ರವಹಿಸುವವನೂ, ಪೂರ್ವ್ಯಃ ಪುರಾತನನಾದವನೂ ಆದ ನೀನು, ಮಹಾನ್ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯ, ಅವಿನಾಮ್ ಉಣ್ಣೆಯ ದಾರದ ದಶಾಪವಿತ್ರವೆಂಬ ಸಾಧನದ ಮೂಲಕ, ಅನುಪವ ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು.

ಅನ್ನವಂತನೂ ಯಶೋವಂತನೂ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಧಾರಾಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹರಿಯುವವನೂ ಪುರಾತನನೂ ಆದ ಸೋಮದೇವನೇ ನಿನ್ನ ಮಹಾಮಹಿಮೆಯು ದಶಾಪವಿತ್ರದ ಮೂಲಕ ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು.

അന്നവന്തം യശോമന്തം മാംഗലികനുല്ലാസകം ।
സോമദേവം; ഒഴുകിയലെന്നും സനാതനവിപ്രേശ്വരം ॥

ಋಕ್ - ೪೩೭

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿಶ್ವತೋದಾವನ್ವಿಶ್ವತೋ ನ ಆ ಭರಯಂ ತ್ವಾ ಶವಿಷ್ಠಮೀಮಹೇ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ವಿಶ್ವತೋದಾವನ್ - ವಿಶ್ವತಃ - ದಾವನ್ - ವಿಶ್ವತಃ - ನಃ - ಆ - ಭರ । ಯಂ -

೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ತ್ವಾ - ಶವಿಷ್ಠಂ - ಈಮಹೇ ॥ ೧. ೪೩೭ ॥

ಆಭರೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರಃ ಪಜ್ರೋರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೩೭.೧. ವಿಶ್ವತೋಽಹಾಉ ॥ ದಾವನ್ವಿಶ್ವತೋನಾಃ । ಓಽ೩ । ಹಾ । ಓಽ೨೩೪ಹಾಇ । ಆ । ಭರಾ । ಭಾಽ೨೩ರಾ ॥ ಯಾನ್ತ್ವಾಶವಿಷ್ಠಮಾಇ ॥ ಮಾಹಾ । ಔಹೋಽ೨೩೪ವಾ ॥ ಐಹೀಯ್ಯೈಹೀಽ೧

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೪ । ಧೀ । ೩೨ । ೭೬೫ ॥

೪೩೭.೨. ವಿಶ್ವತೋದಾವನ್ವಿಶ್ವತೋನಆ ॥ ಭರಾ । ಭಾಽ೨೩ರಾ ॥ ಯಾನ್ತ್ವಾಶವಿಷ್ಠಮಾಇಮ ॥ ಹಾ । ಔಽ೩ಹೋವಾ । ಹೋಽ೩೪ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೩ । ಬಿ । ೩೩ । ೭೬೬ ॥

ಹೇ **ವಿಶ್ವತೋ ದಾವನ್!** ಸರ್ವತಶ್ಛೇದನವನ್ ಸರ್ವತ್ರ ದಾನವನ್ ವಾ ಇನ್ದ್ರ! **ಸ ತ್ವಂ ವಿಶ್ವತಃ** ಸರ್ವತಃ **ನಃ** ಅಸ್ಮಭ್ಯಮ್ ಅಭೀಷ್ಟಮ್ **ಆಭರ** ಆಹರ । ಕಿಂಚ **ಶವಿಷ್ಠಮ್** ಅತಿಶಯೇನ ಬಲವಂತಂ **ಯಂ** ತ್ವಾಮ್ **ಈಮಹೇ** ಅಭೀಷ್ಟಂ ಯಾಚಾಮಹೇ ॥

ವಿಶ್ವತೋದಾವನ್ ವಿಶ್ವದೆಲ್ಲೆಡೆಯ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಧನವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನೂ ಆದ ನೀನು, **ವಿಶ್ವತಃ** ಸರ್ವತ್ರ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ, **ನಃ** ನಮಗೆ, **ಆಭರ** ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸು, **ಶವಿಷ್ಠಮಾ** ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಯೂ, ಶವಃ ಧನನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧೦ ॥ ಅತ್ಯಂತ ಧನ

ವಂತನೂ ಆದ, ಯಂ ತ್ವಾ ನಿನ್ನ ಬಳಿ, ಈಮಹೇ ಯಾಞ್ಚಾಕರ್ಮ - ನಿ.ಘಂ. ೩.೧೯ // ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ವಿಶ್ವದ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಧನವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುವವನೂ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಧನವಂತನೂ ಆದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಈಡೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತೇವೆ.

ವಿಶ್ವಶತ್ರುವಿನಾಶನನೆ! ಭಕ್ತಾರ್ಗೆ ಸಂಪದದಪೀವನೇ!
ಸುಬಲನೇ! ನಮ್ಮಿಷ್ಟಮಂ ನೆರವೇರಿಸೆಂದು ನಿವೇದನೆ //

ಋಕ್ - ೪೩೮

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ು ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಯ ಋತ್ವಿಯ ಇನ್ದ್ರೋ ನಾಮ ಶ್ರುತೋ ಗೃಣೇ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ಏಷಃ - ಬ್ರಹ್ಮಾ - ಯಃ - ಋತ್ವಿಯಃ । ಇನ್ದ್ರಃ - ನಾಮ - ಶ್ರುತಃ - ಗೃಣೇ ॥
೨.೪೩೮ //

ವಾಸುಮನ್ವೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರ್ವಸುಮನ್ದ್ರೋ ಗಾಯತ್ರೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೧ ೨ ೨ ೨ ೩
೪೩೮.೧. ಏಷಾಃ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಆ೨೩೧ಉವಾ೨೩೪ । ಏ೨೩ । ತ್ವಿಯ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨
ಆ ॥ ಆ೨೩೪ಇನ್ದ್ರಾಃ ॥ ನಾಮಶ್ರುತಾ೨೩೧ಉವಾ೨೩೪ ॥

೨ ೨೩ ೨
ಏಽ೩ । ಗೃಣಆ ॥

ದೀ॰ - ೧ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೮ । ಗೈ । ೩೪ । ೭೬೭ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೧ ೧
೪೩೮.೨. ಏಷಾಏಷಾಃ ॥ ಬ್ರಾಹ್ಮಾಽ೨ಬ್ರಾಹ್ಮಾಽ೨ । ಯಋತ್ವಿ

೨ ೧ ೨ ೧ ೧ ೧೦
ಯೋ॰ವಾ । ಓವಾ ॥ ಆಇನ್ದ್ರಾಽ೨ಆಇನ್ದ್ರಾಽ೨: ॥ ನಾಮ

೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೪ ೫ ೪
ಶ್ರುತೋ॰ವಾ । ಓವಾ । ಗೃಣಾ । ಔಽ೩ಹೋ॰ವಾ । ಹೋ॰ಽ

೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ॰ - ೧ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೮ । ಕ್ರೈ । ೩೫ । ೭೬೮ ॥

ಕಾವಷಾಣಿ ತ್ರೀ॰ಣಿ । ತ್ರಯಾಣಾಂ ಕವಯೋ॰ ಗಾಯತ್ರೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೨೦ ೧ ೨ ೧
೪೩೮.೩. ಏಷಾಃ । ಓ । ಓವಾ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಯಾಃ । ಋತ್ವಿಯಾಽ೨: । ಆ

೨ ೨ ೨ ೨ ೧ ೨
ಇನ್ದ್ರೋ॰ಽ೩ಹಾಽ೩ಇ ॥ ನಾಽ೩ಮಾ ॥ ಶ್ರೂಽ೨೩ತೋ॰ ।

೧ ೨ ೪ ೫ ೪
ಗೃಣಾ । ಔಽ೩ಹೋ॰ವಾ । ಹೋ॰ಽ೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ॰ - ೧ । ಪ - ೧೨ । ಮಾ - ೬ । ಋೂ । ೩೬ । ೭೬೯ ॥

ನ ೨ ೨ ೫ ೨೦ ೧ ೨
೪೩೮.೪. ಓಽ೩ಹಾಽ೩ಳ೩ । ಓಽ೩ಳಹಾ । ಏಷಾಬ್ರಾಹ್ಮಾಽ೩ಳ೩ ।

೨ ೫ ೪ ನ ೨ ೨
ಯಾ೨೩೪: । ಋತ್ವಿಯಾಃ ॥ ಓ೨೩ಹಾ೨೩೪೩ । ಓ೨೩೪

೫ ೨ ೧ ೨ ೨ ೫೦ ೪
ಹಾ । ಇನ್ದ್ರೋ೯ನಾಮಾ೨೩೪೩ । ಶ್ರೂ೨೩೪ । ತೋ೯ಗೃಣಾ

ನ ೨ ೨ ೨
ಇ ॥ ಓ೨೩ಹಾ೨೩೪೩ ॥ ಓ೨೩೪೫ಹಾ೨೬೫೬ ॥ ಏ೨೩ ।

೧ ೨ ೩ ೧೧೧
ಸುವರ್ವತೇ೭೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೩ । ಝು । ೩೭ । ೭೭೦ ॥

ಐನ್ದ್ರಮ್ - ಇನ್ದ್ರ ಪುಚ್ಛಮ್ ॥

೪೩೮.೫. ೨೦೧ ೦ ೨೦ ೧ ೨ ೦ ೧೦
ಏಷಬ್ರಹ್ಮಾಹೋ೯ ॥ ಯಾಋತ್ವಿಯಾಃ ॥ ಇನ್ದ್ರೋ೯ನಾ

೦ ೨೦ ೧೦ ೨
ಮಾೌಹೋ೯ ॥ ಶ್ರೂತೋ೯ಗೃಣಾ೨೩೧ಊವಾ೨೨೩ ॥

೨ ೫
ಊ೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೩ । ಣ್ಯೆ । ೩೮ । ೩೭೦ ॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇ೯ ಗೇ೯ಯಗಾನೇ೯ ಏಕಾದಶಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥ ೧೧ ॥

ಋತ್ವಿಯಃ ಋತೌ ವಸಂತಾದಿ ಸಮಯೇ೯ ಭವಃ **ಯಃ** ಇನ್ದ್ರಃ ನಾಮ **ಶ್ರುತಃ** ವಿಶ್ರುತಃ **ಏಷಃ ಬ್ರಹ್ಮಾ** ಸ್ತೋತ್ರಾಣಾಮಭೀಷ್ಟಸ್ಯ ವರ್ಧಯಿತಾ ತಮಹಂ **ಗೃಣೇ೯** ಸ್ತೌಮಿ ॥

ಋತ್ವಿಯಃ ಯಃ ಇನ್ದ್ರಃ ವಸನ್ತಾದಿ ಋತುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಇನ್ದ್ರನ, ನಾಮಃ ಶ್ರುತಃ ಹೆಸರು ಬಹುಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿದೆ, ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮಾಗೃಣೇ ಈ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು, ಇವನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತ ವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ವಸನ್ತಾದಿ ಋತುಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಋತುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಕೆಲಸವನೂರ್ಜೆಯಿಂ ನಿರ್ವಹಿಪನಂ ।
ಇಂದ್ರನಂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ ದಿವ್ಯಬ್ರಹ್ಮಮಂ ಮಿಗೆ ಚಿಂತಿಪೆಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೩೯

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩
ಬ್ರಹ್ಮಾಣ ಇನ್ದ್ರಂ ಮಹಯನ್ತೋ ಅರ್ಕೈರವರ್ದ್ಧಯನ್ನಹಯೇ

೨ ೩ ೧ ೨
ಹನ್ತವಾ ಉ ॥ ೩. ೪೩೯ ॥

೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಬ್ರಹ್ಮಾಣಃ - ಇನ್ದ್ರಂ - ಮಹಯನ್ತಃ - ಅರ್ಕೈಃ । ಅವರ್ದ್ಧಯನ್ - ಅಹಯೇ

೧ ೨ ೩
- ಹನ್ತವೈ - ಉ ॥ ೩. ೪೩೯ ॥

ಶ್ಲೋಕೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ರ ೨ ೧ — ೧ ೨ ೧
೪೩೯.೧. ಹಾಉಸ್ವರತಾ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಾಽ೨: । ಇನ್ದ್ರಮ್ । ಆ । ಮಹ
^ ೩ ೫ ೧ — ೧
ಯಾಽ೨ನ್ತೋಽ೨೩೪ । ಕೈಃ ॥ ಅವಾಽ೨ರ್ದ್ಧಯಾನ್ ॥
೨ ೦ ೩ ೨^ ೨ರ ೧
ಅಹಯೇಹ । ತವಾಽ೩೪೫ಇ । ಊಽ೬೫ ॥ ಶ್ಲೋಕ
೧೧೧
ಯತಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೬ । ಟೂ । ೧ ॥ ೭೭೨ ॥

೫ರ ೨ ೧ರ —
೪೩೯.೨. ಹಾಉ । ಅಭಿ । ಸ್ವರತಾ ॥ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಆಇನ್ದ್ರಾಽ೨ಮ್ ।
೧ ^ ೩ ೫ ೨ ೧
ಮಹಯಾಽ೨ನ್ತೋಽ೨೩೪ । ಕೈಃ ॥ ಅವರ್ದ್ಧಾಯಾ
— ೦ ೧
ಽ೨ನ್ ॥ ಅಹಯೇಹನ್ತವಾಽ೨೩೪೫ಊಽ೬೫ ॥
೩ ೫
ಶ್ಲೋಽ೨೩೪ಕಾಃ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೮ । ಥೈ । ೨ । ೭೭೩ ॥

ಅಹಯೇ ವೃತ್ರಾಯ ಕ್ರಿಯಾಗ್ರಹಣಂ ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಕರ್ಮಣಃ ಸಂಪ್ರ ದಾನತ್ವಾತ್ ಹನನ ಕ್ರಿಯಾಯಾಂ ವೃತ್ರಸ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾನ ಸಂಜ್ಞಾವೃತ್ರ ಹಂತವೈ ತುಮರ್ಥೇ ಸೇಽಸೇನಿತಿ – ೩.೪.೯ – ತವೈ ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಹನ್ತುಮ್

ಅರ್ಕೈಃ ಅರ್ಚನೀಯೈಃ ಸ್ತೋತ್ರೈಃ ಮಂತ್ರೈಃ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣೈರನ್ನೈರ್ವಾ **ಮಹ ಯನ್ತಃ** ಪೂಜಯಂತಃ **ಬ್ರಹ್ಮಣಃ** ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ **ಇನ್ದ್ರಮ್ ಅವರ್ದ್ಧಯನ್** ವರ್ದ್ಧಯಂತಿ ಪ್ರೀತಂ ಕುರ್ವಂತೀತ್ಯರ್ಥಃ ||

ಅಹಯೇ ಹನ್ತವೇ ವೃತ್ರಾಸುರನ ನಾಶಕ್ಕಾಗಿ, ಪಾಪಭಾವವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು, ಇನ್ದ್ರಂ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಅರ್ಕೈಃ** ಋಕ್ ಯಜುಸ್ಸಾಮ ಮನ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ, ಅರ್ಕೋ ದೇವೋ ಭವತಿ ಯದೇನಮರ್ಚನ್ತಿ | ಅರ್ಕೋ ಮನ್ತ್ರೋ ಭವತಿ ಯದನೇನಾರ್ಚನ್ತಿ | ಅರ್ಕಮನ್ನಂ ಭವತ್ಯರ್ಚನ್ತಿ ಭೂತಾನಿ | ಅರ್ಕೋ ವೃಕ್ಷೋ ಭವತಿ | ಸ ವೃತ್ತಃ ಕಟುಕಿಮ್ನಾ - ನಿ.೫.೪ || ಮಹ ಯಂತಃ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ, ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಶ್ರುತಶೀಲ ವಂತರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಕುಶಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಋತ್ವಿಜರೂ ಪೂಜ್ಯರಾದಿ ಅಂಗಿರಸ್ಸುಗಳೂ **ಅವರ್ಧಯನ್** ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಸಿದರು ಪ್ರಸನ್ನ ಗೊಳಿಸಿದರು.

ಪೂಜ್ಯರಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಕುಶಲರಾದ ಅಂಗಿರಸ್ಸುಗಳು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮ ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿ ದೊಡ್ಡವನನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಸಿದರು.

ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಕುಶಲರೆನಿಪಂಗಿರಸರಾ ದೇವೇಂದ್ರನಂ |
ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮಂಗಳಿಂ ನುತಿಸಲ್ಕೆ ಬೆಳೆದ ಸುರೇಶ್ವರಂ
ವೃತ್ರನಂ ಸಂಹರಿಸಿದಂ; ಸನ್ಮಿತ್ರರಂ ಸಂಭರಿಸಿದಂ ||

ಋಕ್ - ೪೪೦

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ | ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ |

೧ ೨ ೩ ೨೩೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಆನವಸ್ತೇ ರಥಮಶ್ವಾಯ ತಕ್ಷುಸ್ತ್ವಷ್ಟಾ ವಜ್ರಂ ಪುರುಹೂತ

೩ ೧ ೨
ದ್ಯುಮನ್ತಮ್ ॥ ೪. ೪೪೦ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಅನವಃ - ತೇ - ರಥ - ಅಶ್ವಾಯ - ತಕ್ಷುಃ । ತ್ವಷ್ಟಾ - ವಜ್ರಂ - ಪುರುಹೂತ -

೧ ೨
ಪುರು - ಹೂತ - ದ್ಯುಮನ್ತಮ್ ॥ ೪. ೪೪೦ ॥

ಅನುಶ್ಲೋಕೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ತ್ವಷ್ಟಾ ವಾ ॥

೩೦ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧೨
೪೪೦.೧. ಹಾಉಸ್ವರತಾ । ಸ್ವರತಸ್ವರಾಽ೨೩ತಾ । ಆನವಸ್ತೇರಥಮ ।

೦ ೧ ೨ ೩೦ ೨
ಶ್ವಾಯಾತಾಽ೧ಕ್ಷೂಽ೨೩೪: ॥ ಹಾಉಸ್ವರತಾ । ಸ್ವರತ

೧ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨ ೧ ೨೨ ೧ ೪
ಸ್ವರಾಽ೨೩ತಾ । ತ್ವಷ್ಟಾವಜ್ರಂಪುರುಹೂ । ತಾದ್ಯುಮಾ

೩೦ ೨ ೧ ^
ನ್ತಾಽ೨೩೪ಮ್ ॥ ಹಾಉಸ್ವರತಾ । ಸ್ವರತಸ್ವ । ರಾಽ೨ ।

೩ ೩೦ ೦ ೨ ೧ ೧೧೧
ತಾಽ೨೩೪ । ಔಹೋವಾ ॥ ಸ್ವರಽ೩ತಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೫ । ಧು । ೩ । ೭೭೪ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ, ಅನವಃ** ಮನುಷ್ಯಾಃ ಋಭವಃ **ತೇ** ತ್ವತ್ಸಂಬಂಧಿನೇ **ಅಶ್ವಾಯ** ವಾಹನಾಯ ತದರ್ಥಂ **ರಥಂ ತತಕ್ಷುಃ** ಕೃತವಂತಃ ಹೇ **ಪುರುಹೂತ** ಬಹುಭಿರಾಹೂತೇನ್ದ್ರ! **ತ್ವಷ್ಟಾ** ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಚ ತ್ವದೀಯಂ **ವಜ್ರಂ ದ್ಯುಮಂತಂ** ದೀಪ್ತಿಮಂತಮಕರೋತ್ ॥

ಪುರುಹೂತ ಬಹುಜನರಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿಸಲ್ಪಡುವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನೇ, ತೇ ರಥಂ ನಿನ್ನ ರಥವನ್ನು, ಅಶ್ವಾಯ ಕುದುರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಯೋಜಿಸಲನುಕೂಲ ವಾಗುವಂತೆ, ಅನವಃ ಮನುಷ್ಯನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೨.೩ ॥ ಮಾನವರಾದ ಋಭುಗಳು - ಋಭುರ್ವಿಭ್ವಾವಾಜ ಇತಿ ಸುಧನ್ವನ ಆಂಗಿರಸಸ್ಯ ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾ ಬಭೂವುಃ । ತೇಷಾಂ ಪ್ರಥಮೋತ್ತಮಾಭ್ಯಾಂ ವಷ್ಟುವನ್ನಿಗಮಾ ಭವನ್ತಿ ನ ಮಧ್ಯಮೇನ । ತದೇತದೃಭೋಶ್ಚ ಯಜ್ಞವಚನೇನ ಚಮಸಸ್ಯ ಚ ಸಂಸ್ತವೇಭ ಇತಿ ದಶತಯೀಷು ಸೂಕ್ತಾನಿ ಭವನ್ತಿ । ಆದಿತ್ಯ ರಶ್ಮಿಯೋಽಪ್ಯೃಭವ ಉಚ್ಯನ್ತೇ - ವಿ ॥ ತಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ತ್ವಷ್ಟಾ ದೇವಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ತ್ವಷ್ಟ್ರುವು, ವಜ್ರಂ ನಿನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದನ್ನು, ದ್ಯುಮನ್ತಂ ಕಾಂತಿಯುತವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಬಹುಜನರಿಂದ ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ಮನುಷ್ಯರಾದ ಋಭುಗಳು ನಿನ್ನ ರಥವನ್ನು ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಹೂಡುವಂತೆ ಯೋಜಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಶಿಲ್ಪಿಯಾದ ತ್ವಷ್ಟ್ರುವು ನಿನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನೂ ಸಾಣೆಹಿಡಿದು ಕಾಂತಿಯುತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಬಹುಸಮಾಹೂತನೆ! ಋಭುಗಳು ಭವದ್ರಥಾಶ್ವನಿಯೋಜಕರ್ ।
ದೇವಶಿಲ್ಪಿ ತ್ವಷ್ಟ್ರು ನಿನ್ನಯ ಕುಲಿಶಮಂ ಮಸೆದಿರಿಸಿದಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೪೧

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಶಂ ಪದಂ ಮಘಂ ರಯೀಷಿಣೇ ನ ಕಾಮಮವ್ರತೋ ಹಿನೋತಿ ನ

೨ ೩ ೨
ಸ್ಪೃಶದ್ರಯಿಮ್ ॥ *ಋ. ೪೪೧ ॥*

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ ೦ ೩ ೨ ೩ ೨
ಶಂ - ಪದಂ - ಮಘಂ - ರಯೀಷಿಣೇ । ನ - ಕಾಮಂ - ಅವ್ರತಃ - ಅ - ವ್ರತಃ

೩ ೨ ೩ ೨
- ಹಿನೋತಿ - ನ - ಸ್ಪೃಶತ್ - ರಯಿಮ್ ॥ *ಶ. ೪೪೧ ॥*

೩೦ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨ ೧ ೨
೪೪೧.೧. ಔಹೋಇ । ಶಮ್ಪದಾಮ್ ॥ ಮಘ ರಯಾ೨೩೧೨೩

೧೦ ೦ ೦ ೨
೪ಇ । ಷಿಣಾಇ । ನಕಾಮಮವ್ರತೋಹಿನೋತಿನಸ್ಪೃಶ

೩
ತ್ ॥ ರಯಿಮೋ೭೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೬ । ಘೂ । ೪ । ೭೭೫ ॥

ರಯೀಷಿಣಃ ರಯಿಂ ಧನಂ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣಂ ಪ್ರೇಷಯನ್ತೋ ಜನಾಃ **ಶಂ** ಸುಖಂ **ಪದಂ** ಸ್ಥಾನಂ **ಮಘಂ** ಧನಂ ಚ ಲಭನ್ತೇ ಇತಿ ಶೇಷಃ **ಅವ್ರತಃ** ಇನ್ದ್ರವಿಷಯ ಯಾಗಾದಿ ಕರ್ಮರಹಿತಃ ಪುರುಷಃ ಶಂ ಸುಖಾದಿಕಂ **ನ ಹಿನೋತಿ** ನ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ದಾತುಂ ಸಮರ್ಥೋ ನ ಭವತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಸ್ವಯಮಪಿ **ಕಾಮಂ** ಅಭೀಷ್ಟಂ **ರಯಿಂ** ರಮಣೀಯಂ **ಧನಂ ನ ಸ್ಪೃಶತ್ ನ** ನಸ್ಪೃಶತಿ ॥

ರಯೀಷಿಣಃ ಯಜ್ಞಮಾಡಿ ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವವರು, ರಮಣೀಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವರು, ಏಷ ವೈ ರಯಿ ವೈಶ್ವಾನರಃ - ಶ.೧೦.೬.೧.೫ ॥ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ವೈಶ್ವಾನರ ಭಗವಂತನನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು, **ಶಂ ಪದಮ್** ಸುಖವನ್ನೂ ಪದವಿಯನ್ನೂ, **ಮಘಮ್** ಧನವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವರು, **ಅವ್ರತಃ** ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಆಚರಿಸದವರು, **ಕಾಮಮ್** ಸ್ವರ್ಗ ಪಶುಪುತ್ರಾದಿ

ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ, ರಯಿಮ್ ವಿಪುಲ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ, ನ ಸ್ಪೃಶೇತ್ ಮುಟ್ಟಲೂ ಸಹ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿ ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನರ್ಪಿಸುವವರೂ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ವೈಶ್ವಾನರನನ್ನೊಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಸುಖಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಸ್ಥಾನಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾದ ಈ ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮಗಳನ್ನಾಚರಿಸದವರು ಸ್ವರ್ಗ ಆದಿ ಪದವಿಯನ್ನೂ ಪುತ್ರಪಶು ಆದಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು.

ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರಿಗೀಶ್ವರಶ್ರದ್ಧಾನ್ವಿತರಿಗೆ ಸದಾ ಸುಖಂ ।
ಸ್ವರ್ಗಮುಂ ಸಲ್ಲುವುದು; ಸಲ್ಲದಿದಂತೆಸಗದರ್ಗೆಂದಿಗಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೪೨

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಡ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸದಾ ಗಾವಃ ಶುಚಯೋ ವಿಶ್ವಧಾಯಸಃ ಸದಾ ದೇವಾ ಅರೇಪಸಃ ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಸದಾ - ಗಾವಃ - ಶುಚಯಃ - ವಿಶ್ವಧಾಯಸಃ - ವಿಶ್ವ - ಧಾಯಸಃ । ಸದಾ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ದೇವಾಃ - ಅರೇಪಸಃ - ಅ - ರೇಪಸಃ ॥ ೬. ೪೪೨ ॥

ವಾಚಃ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರ್ವಾಗ್ಬಜ್ಯೈರ್ವಾಕ್ ॥

೪ ೫ ೧೧ ೧ ೨ ೧೧ ೨^
೪೪೨.೧. ಸಾದಾ ॥ ಗಾವಶ್ಶುಚಯೋವಿಶ್ವಧಾಯಾ೨೨೩ಸಾಃ ॥

೩ ೫ ೧ ೦ ೨೧ ೫ ೩
ಸಾ೭೨೩೪ದಾ ॥ ದಾಇವಾಅರೋ೬೨೩೪ವಾ ॥ ಪಾ೭೨

೫
೩೪ಸಾಃ ॥ *ದೀ - ೪ / ಪ - ೫ / ಮಾ - ೪ / ನೀ / ೫ / ೭೭೬ ॥*

ಗಾವಃ ಗಂತಾರಃ ಸ್ತೋತಾರೋ ವಾ ಸದಾ ಇನ್ದ್ರಂ ಪರರಣಾದಿಭಿರುಪಗಚ್ಛಂತಿ ತೇ **ಶುಚಯಃ** ನಿರ್ಮಲಾಃ ಸದಾ ಸರ್ವದಾ **ವಿಶ್ವಧಾಯಶಃ** ವಿಶ್ವಂ ಧಾರಯನ್ತಿ ಪುಷ್ಣಂತೀತಿ ವಿಶ್ವಧಾಯಸಃ ಬಹ್ವನ್ನಾಃ ಭವಂತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಸದಾ ಸರ್ವದಾ **ದೇವಾಃ** ದಾನಾದಿಗುಣಯುಕ್ತಾಃ **ಅರೇಪಸ** ಪಾಪರಹಿತಾಶ್ಚ ಭವನ್ತಿ ॥

ಗಾವಃ ಗೋವುಗಳು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಶರಣಹೋಗುವವರು, ಗಚ್ಛನ್ತಿ ಗಾತೇಪೌ್ರಕಾರೀನಾಮಕರಣಃ ಇತ್ಯಾದಿ ದ್ವಿವಿಧ ನೈರುಕ್ತಿದರ್ಶನಾತ್ ಆದಿತ್ಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಃ - ೨.೫ ॥ ಅಥವಾ ಗಾವಃ ಆದಿತ್ಯರಶ್ಮಯಃ - ನಿ.೧.೫.೩ ॥ ಅಮೇಧ್ಯೇಪಿ ಪತಮಾನಾಃ ಶುದ್ಧಾಃ । ಅಥವಾ ಗಾವಃ ಆಪಃ ಭೂಮಿಗತಾಃ - ನಿ.೧.೧.೧. ಅಥವಾ ಗಾವಃ ವಾಚಃ - ನಿ.೧.೧೧.೪ । ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮ ಲಕ್ಷಣಃ - ವಿ ॥ **ಸದಾ ಶುಚಯಃ** ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿ ಶುದ್ಧವಾಗಿರುವಂತಹದು, **ವಿಶ್ವಧಾಯಸಃ** ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಪೋಷಿಸುವ ಸಲಹುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದು, **ಸದಾ** ಯಾವಾಗಲೂ, **ದೇವಾಃ** ದಾನಾದಿಗುಣಗಳಿಂದ ಹಿರಿಮೆಯುಳ್ಳದ್ದು, ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದು, **ಅರೇಪಸಃ** ಪಾಪದೂರವಾದದ್ದು, ನಿಷ್ಪಾಪವಾದದ್ದು.

ಗೋವು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲಗಳಲ್ಲೂ ನಿರ್ಮಲವಾದದ್ದೂ ನಿಷ್ಪಾಪವಾದದ್ದೂ ದಾನಾದಿಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಹಿರಿಮೆಯಿಂದ ಪೂಜ್ಯವಾದದ್ದೂ ಇಡೀ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೇ ಪೋಷಿಸಿ ಸಲಹುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳದ್ದೂ ಆಗಿದೆ.

ಎಲ್ಲ ಕಾಲದ ಗೋವು ನಿರ್ಮಲ-ನಿರಘಜೀವಿ, ಮಹೋನ್ನತಂ ।
ದಾನಶೀಲಿ, ಜಗತ್ಸಮಸ್ತ ಪ್ರೇಮಪ್ರೋಷಕಾಮಲ್ಲವೇ ॥

ಋಕ್ - ೪೪೩

ಸಂವರ್ತ ಆಂಗಿರಸಃ ॥ ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಟ್ ಉಷಾ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೧ ೩ ೧ ೨೧
ಆ ಯಾಹಿ ವನಸಾ ಸಹಗಾವಃ ಸಚನ್ತ ವರ್ತನಿಂ ಯದೂಧಭಿಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೧ ೩ ೨ ೧ ೨೧ ೩ ೨
ಆ - ಯಾಹಿ - ವನಸಾ - ಸಹ । ಗಾವಃ - ಸಚನ್ತ - ವರ್ತನಿಂ - ಯತ್ -

೩ ೨೧
ಊಧಭಿಃ ॥ ೭. ೪೪೩ ॥

ವಾಚಃ ಸಾಮನಿ ॥

೩೧ ೨ ೪ ೫ ೧ ೧೧
೪೪೩.೧. ಔಹೋೞ೩ಇ । ಆಯಾಹೀ ॥ ವನಾಽ೨ಸಾಸಹಾ । ಗಾವಃ

೨ ೧ ೮ ೧
ಸಚ । ತಾವರ್ತ್ತಾನೀೞ೨ಮ್ ॥ ಯಾತ್ । ಊಽ೨೩ ॥

೨ ೩
ಧಭಿರೋೞ೨೩೪೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೪ । ಝೀ । ೬ । ೭೭೭ ॥

ಹೇ ಉಷಃ! ವನಸಾ ವನನೀಯೇನ ತೇಜಸಾ ಸಹ ಸಾರ್ಧಮ್ ಆಯಾಹಿ ಆಗಚ್ಛ । ಉಷಸೋ ವಾಹನಭೂತಾಃ ಗಾವಃ ವರ್ತನಿಂ ರಥಂ ಸಚನ್ತ

ಸೇವನ್ತಂ ಅನಶ್ವೇ ನ ರಥೇನಾಯಾಹೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಯತ್** ಯಾಗಾವಃ **ಊಧಭಿಃ** ಉಪಲಕ್ಷಿತಾಃ ಪ್ರಭೂತಾಃ ಪೀನಾ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ತಾಃ ಗಾವಃ ಇತಿ ಸಂಬಂಧಃ ॥

ಯತ್ ಯಾವಾಗ ಉಷಾದೇವತೆಯೇ ಉಷಃಕಾಲವೇ, **ವನಸಾ ಸಹ** ಎಲ್ಲರೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ತೇಜಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಧನದೊಂದಿಗೆ, **ಗಾವಃ** ಗೋವುಗಳು, ನಮ್ಮ ವಾಣಿ, **ಊಧಭಿಃ** ಹಾಲುತುಂಬಿದ ಕೆಚ್ಚಲಿನೊಂದಿಗೆ, **ವರ್ತನಿಂ** ರಥ ವನ್ನು ಹಸುವಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಗವನ್ನು, **ಸಚನ್ತ** ಎಳೆಯುವಾಗ, ಸೇವಿಸು ವಾಗ, **ಆಯಾಹಿ** ದಯಮಾಡು.

ಉಷಾದೇವತೆಯೇ! ಉಷಃಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಪರಿಚರ್ಯೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹವಿ ರ್ದ್ರವ್ಯವಾದ ಹಾಲಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಕೆಚ್ಚಲಿನ ಗೋವುಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯಮಾಡಿಸಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಬರುವಾಗ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಗತ್ಯವಾದ ತೇಜಸ್ಸಿ ನಿಂದಲೂ ಧನದೊಂದಿಗೂ ದಯಮಾಡು. ಪ್ರತಿದಿನ ಉಷಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾವು ವೇದವಾಣಿಯನ್ನುಚ್ಚರಿಸುವಂತೆ ವಾಣೀರೂಪವಾದ ಧೇನುವಿನ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು. ಈ ಧೇನುವಿನ ಕಚ್ಚಲಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ಹಾಲನ್ನೂ ಸ್ವಾಹಾಕಾರ ವಷಟ್ಕಾರವೆಂಬ ಮೊಲೆಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳೂ ಹನ್ತಕಾರವೆಂಬ ಮೊಲೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯರೂ ಸ್ವಧಾಕಾರವೆಂಬ ಮೊಲೆಯಿಂದ ಪಿತೃಗಳೂ ಪಡೆ ಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಧೇನುವಿನ ಹೋರಿಯು ಪ್ರಾಣವಾಗಿದ್ದು ಕರುವು ಮನಸ್ಸಾ ಗಿರುತ್ತದೆ - ಶತಪಥ ೧೪.೬.೧೨.೧.

ಉಷೆಯೆ! ಪ್ರಾತಸ್ಸವನಕೆನ್ನುತೆ ಧೇನುಗಳ ಧನದೊಡನೆ ನೀಂ
ಸಾರೆಲೌ; ವಾಗ್ರೂಪಿಗೋವಿಗೆ ಕರುವೆನಲ್ ಮನವಲ್ಲವೇ ।
ಪ್ರಾಣವೃಷಭಯುತಂ, ವಷಟ್–ಸ್ವಾಹಾ–ಸ್ವಧಾ–ಹಂತಂಗಳಿಂ
ದೇವ–ಪಿತೃ–ಮಾನವರಿಗೂಡಿಸುವುವು ನಿಜಸ್ತನ್ಯಂಗಳಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೪೪

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೧ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉಪ ಪ್ರಕ್ಷೇ ಮಧುಮತಿ ಕ್ಷಿಯನ್ತಃ ಪುಷ್ಯೇಮ ರಯಿಂ ಧೀಮಹೇ ತ

ಇನ್ದ್ರ ॥ ೮. ೪೪೪ ॥

೧ ೨೧ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೧ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೧ ೩ ೨
ಉಪ - ಪ್ರಕ್ಷೇ - ಪ್ರ - ಕ್ಷೇ - ಮಧುಮತಿ - ಕ್ಷಿಯನ್ತಃ । ಪುಷ್ಯೇಮ - ರಯಿಂ -

೩ ೧ ೨ ೩
ಧೀಮಹೇ - ತೇ - ಇನ್ದ್ರ ॥ ೮. ೪೪೪ ॥

ಮಾಧುಛನ್ದಸಮ್ ಮಧುಛನ್ದಾಃ । ತ್ರಿಷ್ಟುಬ್ಮರುತಃ ॥

೪ ೫ ೪೧ ೫ ೪ ೫ ೪ ೧
೪೪೪.೧. ಓವಾ । ಉಪಪ್ರಕ್ಷೇಮಧುಮತಿಕ್ಷಿಯನ್ತಃ । ಓವಾ ॥ ಓಇ ।

೧ ೧ ೧ ೨೧ ೨ ೧
ಪುಷ್ಯೇಮರಯಿನ್ಧೀಮಹೇತಆ೭೨೩ಇನ್ದ್ರಾ ॥ ಓ । ವಾಓ

೨ ೧ ೨೧ ೨^ ೫
ವಾ ॥ ಓ । ವಾಹಾ೭೩೧ಉವಾ೭೨೩ ॥ ಊ೭೩೪ವಾ ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೧೧ । ಮಾ - ೬ । ಮ್ಯೂ । ೭ । ೭೭೮ ॥

ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತ! ತ್ವಂ ಮಧುಮತಿಮಾಧು
ರ್ಯೋಪೇತೇ ಪ್ರಕ್ಷೇರಾಜ ಕರ್ತೃಕ ನ್ಯಗ್ರೋಧ ಚಮಸೇ ತೇ ತ್ವದೀಯೇ ಕ್ಷೇ

ಯನ್ತಃ ಸಮೀಪೇ ಸ್ಥಿತಾಃ ವಯಂ **ರಯಿಂ** ರಮಣೀಯಮನ್ನಂ **ಪುಷ್ಯೇಮ** ಪೋಷ ಯೇಮ । ಕಿಂಚ । ತ್ವಾಂ **ಧೀಮಹೇ** ವಯಮನುಧ್ಯಾಯೇಮ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಮಧುಮತಿ ಪ್ರಕ್ಷೇ** ಯಜ್ಞೀಯ ವೃಕ್ಷವಾದ ಅರಳಿಮರದಿಂದ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿದ ಚಮಸವೆಂಬ ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಗ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಧುರವಾದ ಸೋಮರಸವೆಂಬ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ನಿನಗಾಗಿ ತುಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ, ಆತ್ಮವೇ ಮಧು - ಬೃ.ಉ.೪.೫.೧೫,೧೬, ಏಷ ಉ ಹ ವೈ ವಾಚೋನ್ತೋ ಯತ್ ಪ್ರಕ್ಷಃ ಪ್ರಸ್ರವಣಃ ಯತ್ರ ಹ ವೈ ವಾಚೋಽನ್ತಃ - ಜೈ.೨.೨೮೮ ॥ **ತೇ ಕ್ಷಿಯನ್ತಃ** ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ನಾವು, **ರಯಿಂ ಪುಷ್ಯೇಮ** ಪುತ್ರಪೌತ್ರರ ಸಹಿತ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿ ಸೋಣ, **ಧೀಮಹೇ** ಧ್ಯಾನ ನಿರತರಾಗಿರೋಣ.

ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಯಜ್ಞದ ಚಮಸಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಗಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಧುರವಾದ ಸೋಮ ರಸವೆಂಬ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ತುಂಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾವು ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರ ಧನಧಾನ್ಯ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೆನುತ್ತೆ ಜನ್ನದ ಚಮಸದೊಳ್ ನವಸೋಮಮಂ ।
ತುಂಬಿ ನಿನ್ನಂ ಭಜಿಸಿದಪೆವಾವ್ ಸಕಲಭಾಗ್ಯಕೆ, ಸುರಪತಿ! ॥

ಋಕ್ - ೪೪೫

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ು ೩ ೧
ಅರ್ಚನ್ತ್ಯರ್ಕಂ ಮರುತಃ ಸ್ವರ್ಕಾ ಆ ಸ್ತೋಭತಿ ಶ್ರುತೋ ಯುವಾ ಸ

ಇನ್ದ್ರಃ ॥ ೯. ೪೪೫ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಅರ್ಚನ್ತಿ - ಅರ್ಕಂ - ಮರುತಃ - ಸ್ವರ್ಕಾಃ - ಷು - ಅರ್ಕಾಃ । ಆ - ಸ್ತೋಭತಿ -
೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಶ್ರುತಃ - ಯುವಾ - ಸಃ - ಇನ್ದ್ರಃ ॥ ೯. ೪೪೫ ॥

ಮಾರುತಮ್ । ಮರುತಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬ್ಮರುತಃ ॥

೪೪೫.೧. ಅರ್ಚ್ಚನ್ತಿಯಾ ॥ ಕಮ್ಮರುತಃಸುವಾऽ೨೩ರ್ಕಾಃ ॥ ಆಸ್ತೋ
ಭತಾಇ ॥ ಶ್ರುತೋಽಯುವಾಸಆಇನ್ದ್ರಾऽ೩ಉವಾऽ
೩ ॥ ಊऽ೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೫ । ಞ್ಯು । ೮ । ೭೭೯ ॥

ಸ್ವರ್ಕಾಃ ಶೋಭನಸ್ತೋತ್ರಾಃ ಶೋಭನಾನ್ನಾವಾ ಮರುತಃ **ಅರ್ಕಮ್** ಅರ್ಚನೀಯಮಿಂದ್ರಮ್ **ಅರ್ಚನ್ತಿ** ಸ್ತೋತ್ರೈರ್ಹವಿರ್ಭಿಃ । **ಯುವಾ** ನಿತ್ಯತರುಣಃ **ಶ್ರುತಃ** ವಿಖ್ಯಾತಃ ಇನ್ದ್ರಃ **ಆಸ್ತೋಭತಿ** ತೇಷಾಂ ಸಮ್ಬನ್ಧೀನಿ ಶತ್ರುಜಾತಾನ್ಯಭಿಮುಖೇನ ಹಿನಸ್ತಿ ॥

ವಿವರಣ ಕೃತಾತ್ವೇಷಾನ್ಯಥೈವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾ ತದ್ಯಥಾ - **ಅರ್ಚನ್ತಿ** ಪೂಜಯನ್ತಿ, **ಅರ್ಕಂ** ದೇವಮ್, **ಮರುತಃ** ಋತ್ವಿಜಃ, **ಸ್ವರ್ಕಾಃ** ಶೋಭನ ಮನ್ತ್ರಾಃ **ಆಸ್ತೋಭತಿ** ಸ್ತೂಯತೇ ಸ್ತೋಭೈಃ ಶ್ರುತಃ ವಿಖ್ಯಾತಃ, ಯುವಾ ತರುಣಃ ಕೋऽಸೌ ಇನ್ದ್ರಃ ಇತಿ ॥

ಸ್ವರ್ಕಾ: ಶುಭಕರವಾದ ಸುಂದರಸ್ತೋತ್ರ ಮನ್ತ್ರ ಸಮೂಹದಿಂದ ಅಥವಾ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಅರ್ಕೋ ಮನ್ತ್ರೋ ಭವತಿ - ನಿರು.೫.೪ ॥ ಅರ್ಕೈಃ ಅರ್ಚನೀಯೈಃ ಸ್ತೋಮೈಃ - ನಿರು.೬.೨೩ ॥ ಮರುತಃ ಮರುದ್ಗಣಗಳು, ಋತ್ವಿಜರು, ಮರುತೋ ದೇವವಿಶ - ಶ.೨.೫.೧.೧೩ ॥ ಅರ್ಕಂ ಪೂಜನೀಯನಾದ ಇನ್ದ್ರದೇವತೆಯನ್ನು ಅರ್ಕೋ ದೇವೋ ಭವತಿ - ನಿರು.೫.೪ ॥ ಅರ್ಚನ್ತಿ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದಲೂ ಪೂಜಿ ಸುತ್ತಾರೆ, ಯುವಾ ನಿತ್ಯಯುವಕನೂ, ಶ್ರುತಾ ಬಹುಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ ಆದ, ಸಃ ಇನ್ದ್ರಃ ಆ ಇನ್ದ್ರನು, ಆಸ್ತೋಭತಿ ಸಮಸ್ತಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಸಂಹರಿಸುವನು ಅಥವಾ ಸ್ತೋಭಗಾನಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

ಮರುದ್ಗಣಗಳೂ ಋತ್ವಿಜರೂ ಮಂಗಳಕರವಾದ ವೇದಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಲೂ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಪೂಜನೀಯನಾದ ಇನ್ದ್ರದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸದಾ ತರುಣನೂ ಬಹುಪ್ರಸಿದ್ಧನೂ ಆದ ಆ ಇನ್ದ್ರನು ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮರುತರೂ ಮೇಣ್ ಜನ್ನದವರೂ ಶ್ರುತಿ-ಹವಿಸ್ಸುಗಳೊಪ್ಪಿರಲ್ ।
ಚಿರಯುವಕಾದೇವೇಂದ್ರನಂ ವೃತ್ರಾರಿಯಂ ಭಜಿಪರ್ ಸದಾ ॥

ಋಕ್ - ೪೪೬

ತ್ರಸದಸ್ಯುಃ । ದ್ವಿಪದಾವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಪ್ರ ವ ಇನ್ದ್ರಾಯ ವೃತ್ರಹನ್ತಮಾಯ ವಿಪ್ರಾಯ ಗಾಥಂ ಗಾಯತ

೨ ೩ ೧ ೨
ಯನ್ಜುಜೋಷತೇ ॥ ೧೦. ೪೪೬ ॥

ಷಷ್ಠೀ ದಶತಿಃ ॥ ೬ ॥ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೦ ॥ ಸ್ವ - ೭ । ಉ - ೨ । ಧಾ - ೪೨ । ಷ್ಠಾ ॥

೨ ೩ ೧ ೨೧ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೧
ಪ್ರ - ವಃ - ಇನ್ದ್ರಾಯ - ವೃತ್ರಹನ್ತಮಾಯ - ವೃತ್ರ - ಹನ್ತ -

೧ ೨೧ ೩ ೨ ೩ ೨
ಮಾಯ । ವಿಪ್ರಾಯ - ವಿ - ಪ್ರಾಯ - ಗಾಥಂ - ಗಾಯತ - ಯಂ

೩ ೧ ೨
ಜುಜೋಽಷತೇ ॥ ೧೦. ೪೪೬ ॥

ಆ - ೩೧ । ಅ - ೯ । ಪ - ೧೦೭ । ಫೇ । ದ - ೬ ॥

ಉದ್ವಜ್‌ಶಪುತ್ರಃ । ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರೋ ವೃತ್ರಹಾ ॥

೫ ೪ ೧ ೦ ೬ ೨ ೧
೪೪೬.೧. ಪ್ರವಾಃ ॥ ಔಇನ್ದ್ರಾಯವೃತ್ರಹಾನ್ತಮಾ೨೨೩ಯಾ ॥ ವಾ

೦ ೦ ೨ ೨ ೨ ೧ ೨
ಇಪ್ರಾಯಗಾಥಂಗಾ೨೧ಯಾ೨೩ತಾ ॥ ಯಾಂಜುಜೌವಾ

೨ ೧ ೬ ॥ ೨
೨೩ । ಉಪ್ ॥ ಷಾ೨೨ತೋ೨೩೫ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೫ । ಟು । ೯ । ೭೮೦ ॥

ಷೋಡಶ ಸಪ್ತಮಃ ॥ ೭ ॥ ದಶಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೦ ॥ ದಶತಿಃ ॥ ೬ ॥

ಹೇ ವಿಪ್ರಾಃ ಮೇಧಾವಿನಃ **ವೃತ್ರಹನ್ತಮಾಯ** ಅತಿಶಯೇನ ವೃತ್ರಸ್ಯ ಹನ್ತಮಃ ತಸ್ಮೈ ಇನ್ದ್ರಾಯ **ತಂ ಗಾಥಂ** ಸ್ತೋತ್ರಂ **ಪ್ರಗಾಯತ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಪಠತ । ಹೇ ಉದ್ಗಾತಾರಃ ಸ ಇನ್ದ್ರಃ **ಯಂ** ಸ್ತೋತ್ರಂ **ಜುಜೋಷತೇ** ಸೇವತೇ ॥

ವಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಾಜ್ಞನಾದ ಮೇಧಾವಿಯಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ವೈ ವಿಪ್ರಃ - ಶ.೬.೧.೧.೧೬ ॥ **ವೃತ್ರಹನ್ತಮಾಯ** ವೃತ್ರಾದಿ ಶತ್ರುಗಳ ಪಾಪಗಳ ನಾಶಕನಾದ,

ಇನ್ದ್ರಾಯ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನಿಗಾಗಿ, ಗಾಥಮ್ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು, ಗಾಥಮ್ - ಗಾಥಾನಿ ಸಾಮಾನಿ ಗಾಥಾ ಶ್ಲೋಕ ಮನ್ತ್ರಪಾಠ ಗಾ+ಥನ್ +ಟಾಪ್ ಗಾಥಯ್ಯೈತಿ ಪರಿಷ್ಕೃತಮ್ - ಋ.೧೦.೮೫.೬, ಅ.೧೪.೧.೭. । ಗಾಥಾನ್ಯಂ ಸಮ ಷ್ಕೃತಮ್ - ಸಾಮ.ಋ.೭೧೪, ಸಾಮಗಾನವನ್ನು, ಪ್ರಗಾಯತ ಗಾನಮಾಡಿ, ಯಂ ಜುಜೋಷತ - ಇದನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು.

ವೃತ್ರಾದಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನೂ ಪಾಪನಾಶಕನೂ ಪ್ರಾಜ್ಞ ನೂ ಮೇಧಾವಿಯೂ ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ವರೂಪನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನಿಗಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಮನೋಹರವಾದ ಸಾಮಗಳನ್ನು ಗಾನಮಾಡಿ. ಇನ್ದ್ರನು ಈ ಸಾಮಗಾನಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವನು.

ಶತ್ರುವೃತ್ರಾದ್ಯಂತಕಾ! ಪಾಪಾಂತಕಾ! ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕಾ ।
ನಿನ್ನನೊಲಿಸಲ್ ಮಧುರಸಾಮೋದ್ಗಾರಮಿದು; ನೀಂ ಮನ್ನಿಸಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೪೭

ಪೃಷಧ್ರಃ ಕಾಣ್ವಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡಗ್ನಿಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨
ಅಚೇತ್ಯಗ್ನಿಶ್ಚಿಕಿತಿರ್ಹವ್ಯವಾಣ್ಣ ಸುಮದ್ರಥಃ ॥ ೧. ೪೪೭ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಚೇತಿ - ಅಗ್ನಿಃ - ಚಿಕಿತಿಃ । ಹವ್ಯವಾಟ್ - ಹವ್ಯ - ವಾಟ್ - ನ - ಸುಮದ್ರಥಃ

೩ ೨ ೩
- ಸುಮತ್ - ರಥಃ ॥ ೧. ೪೪೭ ॥

ಶಾಮ್ಯೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರ್ಧುರೋ । ಗಾಯತ್ರ್ಯಗ್ನಿಃ ॥

೪ ೫ರ ೪ ೨ರ ೨ ೧ ೨
೪೪೭.೧. **ಅಚೇತೀ ॥ ಅಗ್ನಿಃ । ಚಿಕಾಽ೨೩ಇತೀಽ೩ಃ ॥ ಹಾಽ೨೩ವ್ಯಾ**

೧ ^ ೩ ೫ರ ೧ ೨ ೧ ೩
ಽ೩ ॥ ವಾಽ೨ಣ್ಣಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಸುಮದ್ರಥಾಽ

೧೧೧
೨೩೪೫ಃ ॥ *ದಿ - ೩ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೫ । ಟು । ೧೦ । ೭೮೧ ॥*

೪ ೫ರ ೪ ೧ ೧ರ
೪೪೭.೨. **ಅಚೇತಿಯಾ ॥ ಗ್ನಾಇಶ್ಚಾಇಕಾಇತೀಽ೨೩ಃ । ಹೌಹೋ**

೨ ೧೧೧ ೧ ೧ ೩
ಇ । ಔಽ೩ಹೋಽ೨೩೪೫ ॥ ಹವ್ಯಾಽ೨೩ ॥ ವಾಽ೨ಣ್ಣಾ

೫ರ ೧ ೨ ೨ ೧ ೩ ೧೧೧
ಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಏಽ೩ । ಸುಮದ್ರಥಾಽ೨೩೪೫ಃ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೭ । ದೇ । ೧೧ । ೭೮೨ ॥

ಹವ್ಯವಾಟ್ ಹವಿಷಾಂ ವೋಢಾರಂ **ಚಿಕಿತಿಃ** ವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಜ್ಞಃ **ಸುಮದ್ರಥಃ** ಸುಷ್ಠುಹವಿರ್ಯುಕ್ತ ರಥೋಽಗ್ನಿಃ **ಅಚೇತಿ** ಚೇತ್ಯತೇ ಸರ್ವೈರ್ಜ್ಞಾಯತೇ । ಯದ್ವಾ । ವ್ಯತ್ಯಯೇನ ಕರ್ತರಿ ಪ್ರತ್ಯಯಃ - ೩.೧.೮೫ ॥ ಹವಿಃ ಪ್ರದಾತಾರಂ ಯಜಮಾನಂ ಜಾನಾತಿ ॥

ಹವ್ಯವಾಟ್ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ತಲುಪಿಸುವವ, **ಸುಮದ್ರಥಃ** ರಮಣೀಯವಾದ ತೇಜೋರೂಪಿಯಾದ, ಕಲ್ಯಾಣಕರವಾದ ಸುಜ್ಞಾನ ಅಥವಾ ಸುಗಮನ ರಥವುಳ್ಳ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವ, **ಚಿಕಿತಿ** ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಜ್ಞಾತಾ ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತ, **ಅಗ್ನಿಃ** ಅಗ್ನಿಯು, **ಅಚೇತಿ**

ಚೇತ್ಯೈತೇ ಜ್ಞಾಯತೇ ಸರ್ವೈಃ - ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಚೈತನ್ಯಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವವನು, ಕರ್ಮಜ್ಞಾನ ಹೊಂದಿರುವ ಹವಿರ್ದಾತೃ ವಾದ ಯಜಮಾನನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವನು.

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹವಿರ್ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ತಲುಪಿಸುವ ಹೊಣೆ ಹೊತ್ತಿರುವ ಸ್ವತಃ ತೇಜೋರೂಪಿಯೂ ರಮಣೀಯವಾದ ಸುಗಮನ ರಥದೊಡೆಯನೂ ಸಮಸ್ತವಾದ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತಿಳಿದವನೂ ಸಮಸ್ತವನ್ನೂ ಚೈತನ್ಯಮಯ ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿರುವವನೂ ಆದ ಅಗ್ನಿಯು ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನ ದಿಂದೊಡಗೂಡಿರುವ ಹವಿರ್ದಾತೃವಾದ .ಯಜಮಾನನನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವನು.

ಹವ್ಯವಾಹನ! ಕಾಂತಿಕಾಂದಲ! ವಿಶ್ವವಿಶ್ರುತ! ಸುರಥಿಕ!
ಸರ್ವಚೈತನ್ಯಾಸ್ಪದನೆ! ಕಾಂಡದ್ವಯಾದ್ವಯ! ತಿಳಿದೆನಾಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೪೮

ಬನ್ಧುಃ ಸುಬನ್ಧುಃ ಶ್ರುತಬನ್ಧುರ್ವಿಪ್ರಬನ್ಧುಶ್ಚ ಕ್ರಮೇಣ ಗೋಪಾಯನಾ ಲೌಪಾಯನಾ ವಾ ॥ ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಅಗ್ನಿಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ಕ ೨ರ
ಅಗ್ನೇ ತ್ವಂ ನೋ ಅನ್ತಮ ಉತ ತ್ರಾತಾ ಶಿವೋ ಭುವೋ ವರೂಥ್ಯಃ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೧೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಅಗ್ನೇ - ತ್ವಂ - ನಃ - ಅನ್ತಮಃ । ಉತ - ತ್ರಾತಾ - ಶಿವಃ - ಭುವಃ -

ಕ ೨
ವರೂಥ್ಯಃ ॥ ೨. ೪೪೮ //

ಗೂರ್ದ್ವ: । ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪಙ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೨ ೧
೪೪೮.೧. ಓಗ್ನಾಇ ॥ ತ್ವನ್ನೋ೯ಽ೨೩ಆ । ಹುಮ್ಮಾಽ೨೩ । ತಾಽ೨೩೪

೫ ೨೧ ೨೦ ೧೦ ೨ ೧೦ ೨ ೧೦
ಮಾಃ । ಉತತ್ರಾತಾಶಿವೋ೯ಭುವಃ ॥ ಶಿವೋ೯ಭುವಾಽ೨

೪ ೫ ೪ ॥ ೪
೩: ॥ ವರೋ೯ವಾ ॥ ಥಾಽ೫ಯೋ೯ಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ದೂ । ೧೨ । ೭೮೩ ॥

ಅತ್ಯರ್ದ್ವ: । ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಪಙ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೫೦ ೦ ೨೦ ೧ ೨
೪೪೮.೨. ಅಗ್ನಾ । ಹೋ೯ಇ । ತ್ವಾ । ಹೋ೯ಇ ॥ ನೋ೯ಅನ್ತಮಾಽ೩೧

೫ ೩೦ ೨^ ೩ ೫
ಉವಾಽ೨೩ ॥ ಊಽ೨೩೪ತಾ ॥ ತ್ರಾತಾಽ೨೩೪ವಾ ॥

೨ ೧೦ ೨ ೩ ೧೧೧
ಶಿವೋ೯ಭುವಾಽ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೬ । ಬೂ । ೧೩ । ೭೮೪ ॥

ಗೂರ್ದ್ವ: । ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪಙ್ತಿರಗ್ನಿಃ ॥

೫೦ ೨ ೪೫೦ ೪ ೫ ೨೧ ೨೦ ೧೦ ೨ ೧೦
೪೪೮.೩. ಅಗ್ನೇ೯ತೂಽ೩ವನ್ನೋ೯ಅನ್ತಮಾಃ ॥ ಉತತ್ರಾತಾಶಿವೋ೯

೨ ೧ ೦ ೨^ ೩ ೫ ೪
ಭುವಃ ॥ ವರಾಽ೨೩ ॥ ಔಹೌಹೋ೯ಽ೨೩೪ವಾ ॥ ಥಾಽ೫

॥ ೫
ಯೋ೯ಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೪ । ಜೀ । ೧೪ । ೭೮೫ ॥

ಅತ್ಯರ್ದ್ವಃ । ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಪಜ್ತ್ರಿರಗ್ನಿಃ ॥

೪೪೮.೪. ಅಗ್ನೇ । ಹೋ೭೩ಇ । ತ್ವನ್ನೋ೭ಅ । ತಮಾಃ ॥ ಉತಾ೭೨ ।

ಹಾ೭೨ಇ । ಔ೭೩ಹೋ೭೩೧ಇ ॥ ತ್ರಾತಾ೭೨ ॥ ಶಿವೋ೭

೩೪೫ ॥ ಭೂ೭೨೩೪ವಾಃ ॥

ಧೀ - ೨ । ಪ - ೧೦ । ಮಾ - ೬ । ಇ೩ । ೧೫ । ೭೮೬ ॥

ಹೇ **ಅಗ್ನೇ! ವರೂಥ್ಯಃ** ವರಣೀಯಃ ಸಂಭಜನೀಯಃ ಯದ್ವಾ । ವರೂಥ್ಯೈಃ ಯಜ್ಞ ಗೃಹೈರ್ವೃತಃ **ತ್ವಂ ನಃ** ಅಸ್ಮಾಕಮ್ **ಅನ್ತಮಃ** ಅಂತಿಕತಮಃ **ಭೂವಃ** ಭವ । **ಉತ** ಅಪಿ ಚ **ತ್ರಾತಾ** ರಕ್ಷಕಃ **ಶಿವಃ** ಸುಖಕರಶ್ಚ ಭವ ॥

ಅಗ್ನೇ ಅಗ್ನಿಭಗವಂತನೇ, **ವರೂಥ್ಯಃ** ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯನಾದ, ವರೂಥಮ್ ಗೃಹನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೪ ॥ ಹೃದಯ ಗೃಹವಾಸಿಯಾದ, **ತ್ವಂ** ನೀನು, **ನಃ** ನಮಗೆ, **ಅನ್ತಮಃ** ಅನ್ತಮಾನಾಮ್ ಅನ್ತಿಕ ತಮಾನಾಮ್ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧೬ ॥ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೀಪವರ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ಅನ್ತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿಯೂ, **ಉತ** ಮತ್ತು, **ತ್ರಾತಾ** ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ, **ಶಿವಃ** ಮಂಗಳಕರನಾಗಿಯೂ, **ಭುವಃ** ಇರು.

ನಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜನೀಯನಾದ ಅಗ್ನಿಭಗವಂತನೇ ನಮ್ಮ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿಯೂ ರಕ್ಷಕನಾಗಿಯೂ ಮಂಗಳಕರನಾಗಿಯೂ ಇರು.

ಯಾಜ್ಞಿಕರಿಗತ್ಯಂತಪೂಜ್ಯನೆ! ವೀತಿಹೋತ್ರನೆ! ಮಿತ್ರನೆ!
ನೀನಿರೆಮ್ಮಂತಶ್ಚಿದಾತ್ಮಕನಾಗಿ, ಶಿವಸಂರಕ್ಷನೇ! ॥

ಬನ್ಧುಃ ಸುಬನ್ಧುಃ ಶ್ರುತಬನ್ಧುರ್ವಿಪ್ರಬನ್ಧುಶ್ಚ ಕ್ರಮೇಣ ಗೋಪಾಯನಾ ಲೌಪಾಯನಾ ವಾ ॥ ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಭಗೋ ನ ಚಿತ್ರೋ ಅಗ್ನಿರ್ಮಹೋನಾಂ ದಧಾತಿ ರತ್ನಮ್ ॥

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಭಗಃ - ನ - ಚಿತ್ರಃ - ಅಗ್ನಿಃ - ಮಹೋನಾಮ್ । ದಧಾತಿ - ರತ್ನಂ ॥ ೩. ೪೪೯ ॥

ಸಾನ್ತನಿಕೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಗಾಯತ್ರ್ಯಗ್ನಿಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೨
೪೪೯.೧. ಭಾಗಾಃ ॥ ನಚಿತ್ರಃ ॥ ಅಗ್ನಿರ್ಮಹೋ೭೨೩ನಾ೭೩ಮ್ ॥

೧ ^ ೩ ೫೦೦ ೨೧೩ ೧೧೧
ದಾ೭೨ಧಾ೭೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ತಿರತ್ನಾ೭೨೩೪೫ಮ್ ॥

ದೀ - ೨ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೫ । ಞ । ೧೬ । ೭೮೭ ॥

೪ ೫೦ ೪ ೫ ೪ ೨ ೧ ೨
೪೪೯.೨. ಭಗೋನಚಿತ್ರಾಃ ॥ ಅಗ್ನಿರ್ಮಹೋ೭೨೩ನಾ೭೩ಮ್ ॥

೧ ^ ೩ ೫೦೦ ೨ ೨೧೩ ೧
ದಾ೭೨ಧಾ೭೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಏ೭೩ ॥ ತಿರತ್ನಾ೭೨೩

೧೧
೪೫ಮ್ ॥ ದೀ - ೩ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೪ । ಣೀ । ೧೭ । ೭೮೮ ॥

ಮಹೋನಾಂ ಮಹತಾಮ್ ಮಧ್ಯೇ **ಭಗೋ** ನ ಸೂರ್ಯ ಇವ

ಚಿತ್ರಃ ಚಾಯನೀಯಃ ಪೂಜನೀಯಃ ಅಗ್ನಿಃ ಯಜ್ವನಾಂ ರತ್ನಮ್ ರಮಣೀಯಂ । ಧನಂ ದದಾತಿ ಧಾರಯತಿ । ಪ್ರಯಚ್ಛತೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಮಹೋನಾಮ್ ಮಹಾಮಹಿಮಾವಂತರಲ್ಲಿ, ಭಗೋ ನ ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ಚಿತ್ರಃ ವಿಚಿತ್ರಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಪೂಜ್ಯನಾದ, ಅಗ್ನಿಃ ಅಗ್ನಿ ಭಗವಂತನು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವವರಿಗೆ, ರತ್ನಮ್ ರಮಣೀಯವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು, ದಧಾತಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮಹಾಮಹಿಮರಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯನಾದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ವಿಚಿತ್ರ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಅಗ್ನಿ ಭಗವಂತನು ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಮನವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವ ಮಹದೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಮಹಿತರೊಳ್ ಸುಮಹಿಷ್ಠನಪ್ಪ ವಿಭಾವಸುವಿನಂದದೆ ಸದಾ ।
ಬಹುಗುಣಾತ್ಮಕನಗ್ನಿ ಯಜ್ವರಿಗೀಪ್ಸಿತಂಗಳನೀಯುವಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೦

ಬನ್ಧುಃ ಸುಬನ್ಧುಃ ಶ್ರುತಬನ್ಧುರ್ವಿಪ್ರಬನ್ಧುಶ್ಚ ಕ್ರಮೇಣ ಗೋಪಾಯನಾ ಲೌಪಾಯನಾ ವಾ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨
ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಪ್ರ ಸ್ತೋಭ ಪುರೋ ವಾಸನ್ಯದಿ ವೇಹ ನೂನಮ್ ॥ ೪. ೪೫೦ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ವಿಶ್ವಸ್ಯ - ಪ್ರ - ಸ್ತೋಭ । ಪುರಃ - ವಾ - ಸನ್ - ಯದಿ - ವಾ - ಇಹ -

೩ ೨
ನೂನಮ್ ॥ ೪. ೪೫೦ ॥

ಧನಮ್ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋಃ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಗಾಯತ್ರೀ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೪೫೦.೧. ವಿಶ್ವಸ್ಯಾ ॥ ಪ್ರಸ್ತೋಭಾ೨ ॥ ಪುರೋವಾಸಾ೨ಇನ್ । ಯ
ದಿವೇ೨೩ಳಹಾ ॥ ನೂ೨೩ ॥ ನಾ೨ಮಾ೨೩ಳಔ
ಹೋವಾ ॥ ಧಾ೨೩ಳನಾಮ್ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೩ । ಥಿ । ೧೮ । ೭೮೯ ॥

ಧರ್ಮಸಾಮ ॥

೪೫೦.೨. ಔಹೋಇವಿಶ್ವಸ್ಯಾ ॥ ಪ್ರಸ್ತೋಭಾ೨ । ಪುರೌಹೋವಾ
೨೩ಹಾಇ । ವಾಸಾ೨ಇನ್ । ಯದಿವೇಹಾ ॥ ನೂ೨೩ ॥
ನಾ೨ಮಾ೨೩ಳಔಹೋವಾ ॥ ಧಾ೨೩ಳರ್ಮಾ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೪ । ಜೀ । ೧೯ । ೭೯೦ ॥

ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ಶತ್ರುಜಾತಸ್ಯ **ಪ್ರಸ್ತೋಭ** ಪ್ರಸ್ತೋಭತಿ ಹಿನಸ್ತೀತ್ಯರ್ಥಃ । **ಯದಿ ವಾ ಇಹ** ಯಜ್ಞೇ **ನೂನಂ ಪುರೋ ವಾಸನ್** ಪೂರ್ವಸ್ಮಿನ್ ದೇಶೇ ವಸನ್ ಸ್ಥಿತಃ ಸ ಇಹ ನೂನಂ ಪ್ರಸ್ತೋಭ ಋತ್ವಿಗ್ಭಿಃ ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಸ್ತೂಯತೇ ಸ್ತೋಭತಿಸ್ತು ಸ್ತುತಿಕರ್ಮಾ ॥

ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಸ್ತೋಭ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುವ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಬಹುಪ್ರಶಸ್ತವಾದ, ಸಮಸ್ತರಿಂದಲೂ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಸ್ತುತಿಗೆ ಅರ್ಹನಾದ

ಷ್ಟುಭುಸ್ತಮ್ಭನೇ ಭ್ವಾದಿ ಪ್ರಪೂರ್ವಕಾತ್ ಷ್ಟುಭಧಾತೋಃ ಅಚ್ ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಕರ್ತರಿ ॥ ಪ್ರಪಂಚದ ನಿರ್ವಾಹಕನಾದ, ಯದಿ ವಾ ಇಹ ನೂನಂ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅವನು ಭಕ್ತರ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ನೆಲಸುತ್ತಾನೆ, ಯದ್ಯಪಿ -ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯನಾಗಿರುವುದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿದ್ದರೂ, ಪುರೋ ವಾಸನ್ - ಹಿಂದೆ, ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ದೂರದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನೆಲಸಿದ್ದಾನೆ, ನಮ್ಮ ಆವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗನುಕೂಲವಾಗಿ ವಾಸಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾನೆ.

ಭಗವಂತನೇ ನೀನು! ಜಗತ್ತಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೂ ಇದ್ದೆ. ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವ ಈ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವರ್ತಮಾನನಾಗಿರುವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೂ ಇದ್ದು ಮುಂದೂ ಇರುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಋತ್ವಿಜರು ಸ್ತುತಿಸುವರು. ಈ ಸಮಸ್ತ ವಿಶ್ವದ ನಿರ್ವಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನೀನು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವಾಗಿ ವರ್ತಮಾನನಾಗಿರುವಂತೆಯೇ ಪೂರ್ವದಲ್ಲೂ ಇದ್ದು ಮುಂದೂ ಇರುವೆಯಾಗಿ ನೀನು ನಿತ್ಯ ನಿರನ್ತರ ಅಜರ ಅಮರನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

ಸಕಲಕಾಲಸ್ಥಿತನೆ! ಸಕಲಾರಿಪ್ರಮಥನನೆ! ಈ ಸವಂ
ಸೆಲ್ಲಲೆಂದುಂ ಸಂದ ಋತ್ವಿಜರೊಲ್ದು ನಿನ್ನಂ ನುತಿಪರಯ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೧

ಸಂವರ್ತ ಆಂಗಿರಸಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಟ್ ಉಷಾಃ ॥

ಉಷಾ ಅಪ ಸ್ವಸುಷ್ಟಮಃ ಸಂವರ್ತ್ತಯತಿ ವರ್ತನಿಂ ಸುಜಾತತಾ ॥

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಉಷಾಃ - ಅಪ - ಸ್ವಸುಃ - ತಮಃ । ಸಂ - ವರ್ತಯತಿ - ವರ್ತನಿಂ - ಸುಜಾತತಾ

೩ ೧ ೨
- ಸು - ಜಾತತಾ ॥ ೫. ೪೫೧ ॥

ಉಷಸಸ್ಸಾಮ । ಉಷಾಪಜ್ತ್ರುಷಾ ॥

೫ ೦ ೧ ೨ ೩ ೫ ೧
೪೫೧.೧. ಉಷಾಅಪಾ ॥ ಸ್ವಾಸುಷ್ಟಾ೨೩೪ಮಾಃ । ಸಂವಾ೨ರ್ತ್ತ

೧ ಅ ^ ೩ ೫ ೧ ^ ೩
ಯಾ । ತಿವಾ೨ರ್ತ್ತಾ೨೩೪ನೀಮ್ ॥ ಸೂ೨ಜಾ೨೩

೫೦ ೦ ೨ ೧ ೩ ೧ ೧ ೧
೪ಔಹೋವಾ ॥ ಏ೩ ॥ ತತಾ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೩ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೪ । ಠೀ । ೨೦ । ೭೯೧ ॥

ಇಯಮ್ **ಉಷಾಃ ಸ್ವಸುಃ** ಭಗಿನ್ಯಾಃ ರಾತ್ರೇಃ ಸಂಬಂಧಿ **ತಮಃ** ಅನ್ಧಕಾರಮ್ **ಅಪಸಂವರ್ತಯತಿ** ಆತ್ಮೀಯೇನ ತೇಜಸಾ ಅಪಗಮಯತಿ । **ಸುಜಾತತಾ** ಸುಜಾತತ್ವಂ ಆತ್ಮನಃ ಸುಪ್ರಕಾಶತ್ವಂ ಚ **ವರ್ತನಿಂ** ವರ್ತ್ತಯತಿ ರಥಂ ಪ್ರಾಪಯತಿ ॥

ಉಷಾಃ ಉಷಾದೇವತೆಯು ಮನೋಹರವಾದ ಪರಮಾತ್ಮಜ್ಯೋತಿ, ಉಷಾಃ ವಷ್ಟೇಃ ಕಾನ್ತಿಕರ್ಮಣಃ - ನಿರು.೧.೨.೭ ॥ **ಸ್ವಸುಃ** ಸಹೋದರಿಯಾದ ಜೀವಿ ರಾತ್ರಿಕಾಲ, ಸ್ವಸಾ ಸು ಅಸಾ ಸ್ವೇಷು ಸೀದತೀತಿ ವಾ - ನಿರು.೧೧.೩೨ ॥ ಜೀವಿಯನ್ನು ಭೋಗ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡುವ ಪ್ರಕೃತಿ, **ತಮಃ** ಅನ್ಧಕಾರ ಕತ್ತಲೆ ಜಡಭಾವ ಮೃತ್ಯುಭಾವ ತಮೋ ಮೃತ್ಯುಃ - ಕಾಠ.೧೦.೬ ॥ **ಅಪ ಸಂವರ್ತಯತಿ** ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದೂರಮಾಡುವಳು, **ಸುಜಾತತಾಂ** ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹುಟ್ಟಿನೊಂದಿಗೆ

ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಕಾಶದೊಂದಿಗೆ, ವರ್ತನಿಮ್ ತನ್ನ ರಥವನ್ನು ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಂಡು ಯಜ್ಞಗೃಹವನ್ನು ತಲುಪುವಳು.

ಉಷಾ ದೇವತೆಯು ತನ್ನ ಸಹೋದರಿಯಾದ ರಾತ್ರಿದೇವಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ ತನ್ನ ಹುಟ್ಟಿನೊಂದಿಗಿರುವ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ತನ್ನ ರಥವನ್ನೂ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಪ್ರಶಸ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಯಜ್ಞಗೃಹವನ್ನು ತಲುಪುವಳು.

ಉಷೆಯು ತನ್ನೊಡವುಟ್ಟು ರಾತ್ರಿಯನಾತ್ಮತೇಜದಿ ದೂರಕಂ ।
ದೂಡಿ ತನ್ನೊಳವುಟ್ಟುಬೆಳಕಿಂ ರಥವ ಚಾಲಿಸಿ ಸಾಗುವಳ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೨

ಭುವನ ಆಪ್ತ್ಯಃ ಸಾಧನೋ ವಾ ಭೌವನಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಇಮಾ ನು ಕಂ ಭುವನಾ ಸೀಷಧೇಮೇನ್ದ್ರಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇ ಚ ದೇವಾಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩
ಇಮಾ - ನು - ಕಂ - ಭುವನಾ - ಸೀಷಧೇಮ । ಇನ್ದ್ರಃ - ಚ - ವಿಶ್ವೇ - ಚ -

೨
ದೇವಾಃ ॥ ೬. ೪೫೨ ॥

ಭಾರದ್ವಾಜಮ್ । ಭರದ್ವಾಜಃ ಪಜ್ಙ್ತಿರ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೫ ೪ರ ೫ ೪ ೪ ೨ರ ೧ ^ ೩
೪೫೨.೧. ಇಮಾನುಕಂಭೂऽ೫ವನಾ ॥ ಸೀಷಧಾऽ೨ಇಮಾऽ೨ಉ

೨ ೫ ೨ ೧ ^ ೩
ವಾऽ೩ । ಈऽ೩೪ಹಾ । ಇನ್ದ್ರಶ್ಚವಾऽ೨ಇಶ್ವಾऽ೨ಉವಾ

೨ ೫ ೩ ೨ ೧ ^ ೩ ೫೦
ಽಇ । ಈಽಇಳಹಾ ॥ ಚದೇಽಇ । ವಾಽ೨ಯಾಽ೨ಇಳಪಿ

೦ ೩ ೫
ಹೋವಾ ॥ ವೀಽ೨ಇಳಶಾಃ ॥

ದೀ - ೪ / ಪ - ೮ / ಮಾ - ೬ / ದೂ / ೫೧ / ೭೯೨ ॥

ಇಮಾಃ ಇಮಾನಿ ಪರಿದೃಶ್ಯಮಾನಾನಿ **ಭುವನಾ** ಭುವನಾನಿ **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಂ **ಸೀಷಧೇಮ** ಸಾಧಯಾಮಃ ವಶೀಕುರ್ಮಃ । ಕಮಿತಿ ಪೂರಕಃ ಯದ್ವಾ । ಇಮಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಜಾತಾನಿ ಅಸ್ಮಭ್ಯಂ **ಕಂ** ಸುಖಂ ಸೀಷಧೇಮ ಸಾಧಯತು ಪುರುಷವ್ಯತ್ಯಯಃ **ಇನ್ದ್ರಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇ** ಸರ್ವೇದೇವಾಶ್ಚ ಸ್ತುತ್ಯಾ ಪ್ರೀತಾ ಇಮಮರ್ಥಂ ಸಾಧಯನ್ತು ॥

ಇಮಾಃ ಭುವನಾಃ ಈ ದೃಶ್ಯಮಾನ್ ಜಗತ್ತನ್ನು, ಯೇನೇದಂ ಭೂತಂ ಭುವನಂ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಪರಿಗೃಹೀತಮ್ - ಯಜು. ೩೪.೪. ॥ **ಕಮ್** ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ, **ನು** - ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ, **ಸೀಷಧೇಮ** ಕಟ್ಟುಪಾಡಗಳಿಗೆ ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಡಿಸಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವೆವು, ಯಜ್ಞಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆವು, **ಇನ್ದ್ರಂ ಚ** ಇನ್ದ್ರನೂ, **ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ** ಸಮಸ್ತದೇವತೆಗಳೂ, ಪ್ರಾಣಾ ವೈ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ - ತೈ.ಸಂ.೫.೨.೨.೧ ॥ ಸಮಸ್ತ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳೂ ಸಂಯಮದಿಂದ ಈ ನಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಿ.

ಈ ದೃಶ್ಯಮಾನ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದಲೂ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ನಮ್ಮ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ನಿಯಮಗಳಿಗೊಳಪಡಿಸಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನಿರ್ವಹಿಸುವೆವು. ಸಮಸ್ತ ಭೂತಜಾತವೂ ನಮಗೆ ಸುಖವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೊಡಲಿ. ಇನ್ದ್ರಾದಿ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳೂ ನಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಸುಪ್ರೀತರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಆಶಯವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲಿ.

ತೋರುವೀ ಜಗವೆಲ್ಲವಂ ನಿರ್ವಹಿಸಿದಪೆವಾವ್ ಋತದ ಮೇಣ್ ।
ಯಜ್ಞ-ವೇದಾನಂದದಿಂ ನಿಶ್ಚಿತಮನಲ್ಪನುರಾಗದಿಂ ।
ವಿಶ್ವದೇವರ್ಕಳ್ ಮಹೇಂದ್ರನೊಡಂ ಹೃದಯಸುಪ್ರೀತಿಯಿಂ
ನಮ್ಮ ನೋಂಪಿಯನಿದನು ಸಾಧಿಸಿ ನೀಳ್ಗೆ, ಬಾಳ್ಗೆ ನಿರಂತರಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೩

ಕವಷ ಐಲೂಷಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨u ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿ ಸ್ರುತಯೋ ಯಥಾ ಪಥಾ ಇನ್ದ್ರ ತ್ವದ್ಯನ್ತು ರಾತಯಃ ॥ ೭. ೪೫೩ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ವಿ - ಸ್ರುತಯಃ - ಯಥಾ - ಪಥಃ । ಇನ್ದ್ರ - ತ್ವತ್ - ಯನ್ತು - ರಾತಯಃ ॥

ರಾತಿಸಾಮ । ಇನ್ದ್ರೋ ಗಾಯತ್ರೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೪ ೫ ೧ ೧ ೦ ೧
೪೫೩.೧. ವಿಸ್ರೂವಿಸ್ರೂ ॥ ತಾಯಾ೨ಇಸ್ತಾಯಾ೨ಇ: । ಯಥಾಪ
೧ ೨ ೧ ೫
ಥಃ ॥ ಆಇನ್ದ್ರಾ೨ಇತ್ವಾದ್ಯಾ೨೩ ॥ ತುರೋ೨೩೪ವಾ ॥
೪ ೫
ತಾ೨ಶಿಯೋ೨೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೧ । ಪ - ೬ । ಮಾ - ೪ । ಕೀ । ೨೨ । ೭೯೩ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ತ್ವತ್** ತ್ವತ್ತಃ ಸಕಾಶಾತ್ **ರಾತಯಃ** ದಾನಾನಿ **ವಿಯಂತು** ವಿವಿಧಂಗಚ್ಛತು । ತತ್ರ, ದೃಷ್ಟಾಂತಃ **ಪಥಃ** ರಾಜಮಾರ್ಗಾತ್ ಕ್ಷುದ್ರಮಾ

ರ್ಗಾಯಂತಿ ತದ್ವತ್ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, ತ್ವತ್ ನಿನ್ನಿಂದ, ರಾತಯಃ ದಾನಾನಿ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣಾನಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಾನವು, ಪಥಾ ಸ್ರುತಯಃ ಯಥಾ ರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕವಲೊಡೆದ ಕಿರಿದಾದ ಮಾರ್ಗಗಳು ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತೆ, ವಿವಿಧ ನದಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೂಮಿಗೆ ನೀರುಣಿಸುವಂತೆ, ವಿಯನ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭಿಸಲಿ.

ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ! ನೀನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ದಾನವು ರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂದ ಕಿರಿದಾದ ಮಾರ್ಗಗಳು ದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸುವಂತೆ ಒಂದೇ ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ವಿವಿಧ ನದಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಯ್ದು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ತಣಿಸುವಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭಿಸಲಿ.

ರಾಜಮಾರ್ಗದೆ ಕವಲೊಡೆವ ಕಾಲ್ದಾರಿಗಳವೋಲ್ ತಟಿನಿಯಿಂ
ನೀರ ಪಡೆಯುವ ಕಾಲುವೆಗಳವೋಲೆಲ್ಲರುಂ ಪುರುಹೂತನೆ!
ನಿನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದಾತ್ಮಕಾಮಿತವೆಲ್ಲವಂ ಪಡೆಗೆಂದಿಗಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೪

ಭಾರದ್ವಾಜೋ ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡಿನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೧ ೨ೞ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಯಾ ವಾಜಂ ದೇವಹಿತಂ ಸನೇಮ ಮದೇಮ ಶತಹಿಮಾಃ

೧ ೨
ಸುವೀರಾಃ ॥ *೮. ೪೫೪ ॥*

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಅಯಾ - ವಾಜಂ - ದೇವಹಿತಂ - ದೇವ - ಹಿತಂ - ಸನೇಮ । ಮದೇಮ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಶತಹಿಮಾಃ - ಶತ - ಹಿಮಾಃ - ಸುವೀರಾಃ - ಸು - ವೀರಾಃ ॥ *೮. ೪೫೪ ॥*

ಭಾರದ್ವಾಜಮ್ । ಭರದ್ವಾಜಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೦ ೧ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨
೪೫೪.೧. **ಅಯಾವಾಜಾಮ್ ॥ ದಾಇವಹಿ । ತ೪ ಸನೇಮಾ । ಮ**

೦ ೧ ೬ ೧ ೧ ^
ದೇಮಶಽ೩ತಾಹಿಮಾಽ೨: ॥ ಶತಾಽ೨೩ ॥ ಹಾಽ೨ಇ

೩ ೫೦ ೦ ೨ ೧ ೧ ೧೧೧
ಮಾಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ ಸುವೀಽ೩ರಾಽ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೫ । ಪ - ೭ । ಮಾ - ೬ । ಪೂ । ೨೩ । ೭೯೪ ॥

ಅಯಾ ಅನಯಾ ಸ್ತುತ್ಯಾ **ದೇವಹಿತಂ** ದೇವೇನ ದ್ಯೋತಮಾನೇನ್ದ್ರೇಣ ದತ್ತಮ್ **ವಾಜಮ್** ಅನ್ನಂ **ಸನೇಮ**ವಯಂ ಸಂಭಜೇಮ । ಅಪಿ ಚ **ಸುವೀರಾಃ** ಶೋಭನ ಪುತ್ರೋಪೇತಾ ವಯಂ **ಶತಹಿಮಾಃ** ಶತಹೇಮಂತಾನ್ **ಮದೇಮ** ಹೃಷ್ಯಾಮ ॥

ಅಯಾ ಈ ಸ್ತುತಿಯ ಫಲಸ್ವರೂಪವಾಗಿ, **ದೇವಹಿತಂ** ಇನ್ದ್ರನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ, **ವಾಜಮ್** ಅನ್ನವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಅಮೃತೋ ಅನ್ನಂ ವೈ ವಾಜಃ - ಜೈ.೨.೧೯೩ ॥ **ಸನೇಮ** ಭೋಗಿಸೋಣ, **ಸುವೀರಾಃ** ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರೊಡಗೂಡಿ, ಪ್ರಾಣಾ ವೈ ದಶವೀರಾಃ - ಶ.೧೨.೮.೧.೩೨ ॥ **ಶತಹಿಮಾಃ** ನೂರು ಹೇಮಂತ ಋತುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ

ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ, ಮದೇಮ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ ಆನಂದದಿಂದಿರೋಣ.

ಈ ಸ್ತುತಿಯ ಫಲವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲೇ ಪ್ರಕಾಶಯುತನಾದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಭೋಗಿಸೋಣ. ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಪರಾಕ್ರಮಶಾಲಿಗಳೂ ಆದ ಪುತ್ರಪೌತ್ರರೊಡಗೂಡಿ ಒಂದು ನೂರು ಹೇಮಂತ ಋತುಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿಯೂ ಆನಂದದಿಂದಲೂ ಜೀವಿಸೋಣ.

ನುತಿಯ ಫಲಮೆನೆ ದೇವರಾಜಂ ನೀಳ್ದ ರಸಮಂ ಭೋಗಿಸಿಮ್ ।
ನೂರುಕಾಲಂ ಬಾಳಿಮುತ್ತಮಪುತ್ರಪೌತ್ರರೊಡಂ ಸೊಗಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೫

ಆತ್ರೇಯಃ । ದ್ವಿಪದಾ ವಿರಾಡ್ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

ಊರ್ಜಾ ಮಿತ್ರೋ ವರುಣಃ ಪಿನ್ವತೇಡಾಃ ಪೀವರೀಮಿಷಂ ಕೃಣುಹೀ ನ ಇನ್ದ್ರ ॥ ೯. ೪೫೫ ॥

ಊರ್ಜಾ - ಮಿತ್ರಃ - ಮಿ - ತ್ರಃ - ವರುಣಃ - ಪಿನ್ವತ - ಇಡಾಃ । ಪೀವರೀಂ - ಇಷಂ - ಕೃಣುಹಿ - ನಃ - ಇನ್ದ್ರ ॥ ೯. ೪೫೫ ॥

ಏಷಮ್ । ಇಷಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಬ್ಮಿತ್ರಾವರುಣೌ ॥

೪ ೫ ೧ ೦ ೨೧ ೨
೪೫೫.೧. ಊರ್ಜಾ ॥ ಮಿತ್ರೋವರುಣ ಗ್ಗ ಪಿನ್ವತಾಽ೨೩ಇಡಾಃ ॥

೧೦ ೦ ೦ ॥ ನ
ಪೀವರೀಮಿಷಂಕೃಣುಹೀನಆಇನ್ದ್ರಾಽ೩೨ಉವಾಽ೩ ॥

೨ ೫
ಊಽ೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೪ । ಪ - ೪ । ಮಾ - ೫ । ಧ್ಯು । ೨೪ । ೭೯೫ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಮಿತ್ರಃ ವರುಣಃ** ತ್ವಂ ಚ ಸರ್ವೇ ಯೂಯಂ **ಊರ್ಜಾ** ರಸೇನ ಬಲೇನ ವಾ ಸಹಿತಾಃ **ಇಡಾ** ಅನ್ನಾನಿ **ಪಿನ್ವತ** ಅಸ್ಮಭ್ಯಂ ಸಿಂಚತ ಪ್ರಯಚ್ಛತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಪಿತ್ವಸೇಚನೇಭ್ವಾ - ಪ । ಧಾತೂನಾಮನೇಕಾರ್ಥತ್ವಾದತ್ರ ಪ್ರಯಚ್ಛತೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಕಿಂಚ । **ಪೀವರೀ** ಪ್ರವೃದ್ಧಮ್ **ಇಷಮ್** ಅನ್ನಂ **ನಃ** ಅಸ್ಮಾಕಂ **ಕೃಣುಹಿ** ಕುರು ದೇಹೀತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, **ಮಿತ್ರಃ** ಮಿತ್ರದೇವತೆಯೇ, **ವರುಣಃ** ವರುಣ ದೇವತೆಯೇ, **ಊರ್ಜಾಃ** ರಸಯುಕ್ತವಾದ, ಶಕ್ತಿಯುತವಾದ *ಶ.೫.೧. ೨.೮ ॥* ಇಡಾಃ ಅನ್ನವನ್ನು, ಇಡಾ ವಾ ಇದಂ ಸರ್ವಮ್ - *ಮೈ.೪.೨.೨ ॥* ಅನ್ನಸಂಕೇತವಾದ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗವನ್ನೂ, ಪಿನ್ವತ ವೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ನಃ ಇಷಮ್ ನಮ್ಮ ಅನ್ನವು, ಪೀವರಿಮ್ ರಸಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ಅಧಿಕವಾಗಿಯೂ, ಕೃಣುಹಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸೋಣವಾಗಲಿ.

ಇನ್ದ್ರ ವರುಣ ಮಿತ್ರ ದೇವತೆಗಳು ರಸಯುಕ್ತವೂ ಶಕ್ತಿಯುತವೂ ಆದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಅನ್ನವನ್ನು ಅಧಿಕ

ವಾಗಿಯೂ ರಸಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸೋಣ ವಾಗಲಿ.

ಇಂದ್ರ-ವರುಣಾದಿತ್ಯದೇವರೆ! ನೀಳ್ಪುದೋಜೆಯ ಭೋಗಮಂ । ನಮ್ಮ ರಸಜೀವನಮದಿನ್ನುಂ ರಸ್ಯಮಪ್ಪಂತಾಗಿಸಿಮ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೬

ವಸಿಷ್ಠೋ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಃ । ಏಕಪದಾ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨
ಇನ್ದ್ರೋ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ರಾಜತಿ ॥ ೧೦. ೪೫೬ ॥

ಸ್ವ - ೫ । ಉ - ೪ । ಧಾ - ೪೧ । ಭ ॥

೧ ೨೧ ೧ ೨೦ ೩
ಇನ್ದ್ರಃ - ವಿಶ್ವಸ್ಯ - ರಾಜತಿ ॥ ೧೦. ೪೫೬ ॥

ಆ - ೨೬ । ಅ - ೭ । ಪ - ೯೨ । ಖಾ । ದ - ೭ ॥

ಇತಿ ಸಪ್ತಮೀದಶತಿಃ ॥ ೭ ॥ ಏಕಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೧ ॥

ವೈರಾಜೇ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರಿನ್ದ್ರೋ ಗಾಯತ್ರೀನ್ದ್ರಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೪ ೫ ೦ ೨ ೩
೪೫೬.೧. ಇನ್ದ್ರೋಽ೩೪ ॥ ವಿಶ್ವಸ್ಯರಾ ॥ ಜತಿಹೋಽ೨೩೪೫ಇ ॥

ಡಾ ॥ ದೀ - ೧ । ಪ - ೪ । ಮಾ - ೧ । ಘು । ೨೫ । ೭೯೬ ॥

೧ ೧ ೨ ೧ ೨
೪೫೬.೨. ಇನ್ದ್ರಾಽ೨ಹೋಽ೧ಇ ॥ ವಾಽ೨ಇಶ್ವಾ ॥ ಸ್ಯರಾಽ೨ಜತಿ ॥

೧ ೧
ಹೋವಾ೨೨೩ಹೋ೭೨೩೪೫೫ಇ ॥ ಡಾ ॥

ದೀ - ನಾಸ್ತಿ । ಪ - ೫ । ಮಾ - ೩ । ವಿ । ೨೬ । ೭೯೭ ॥

ಸಪ್ತದಶ ಅಷ್ಟಮಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ೧೧ । ದಶತಿಃ ॥ ೮ ॥

ಇತಿ ದ್ವೈಪದಮೈನ್ದ್ರಂ ಸಮಾಪ್ತಮ್ ॥

ಯತಃ ಕಾರಣಾತ್ ಇನ್ದ್ರಂ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಭುವನಸ್ಯ ರಾಜತಿ ಈಶ್ವರೋ ಭವತಿ । ಅತಃ ಕಾರಣಾತ್ ಇನ್ದ್ರಂ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯೇನಾಭಿಮುಖ್ಯೇನಾಭಿಮುಖೀ ಕೃತ್ಯೋಚ್ಯತೇ ಇತಿ ಪೂರ್ವೇಣಾನ್ವಯಃ ॥

ಇನ್ದ್ರಃ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನು, ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳ ಮೇಲೂ, ರಾಜತಿ ಪ್ರಭುತ್ವಪಡೆದು ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿ ಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ, ರಾಜತಿರೈಶ್ವರ್ಯ ಕರ್ಮಾ ದೃಶ್ಯತೇ ರಾಜನ್ತ ಮಧ್ವರಾಣಾಮ್ - *ಋ. ಸಂ. ೧. ೧. ೮ ॥*

ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನು ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ರಾಜನಾಗಿ ಶಾಸನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶೋಭಾಯಮಾನನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ದೇವರಾಜಂ ದಿವ್ಯತೇಜಂ ದೀನಜನಸುರಭೂರುಹಂ ।
ಲೋಕಾಲೋಕನಶಾಸನಂ ಶೋಭಾವಹಂ ಮಿಗೆ ಮೋಹಕಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೭

ಗೃತ್ಸಮದಃ ಶೌನಕಃ । ಅಷ್ಟಿಃ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧
ತ್ರಿಕದ್ರುಕೇಷು ಮಹಿಷೋ ಯವಾಶಿರಂ ತುವಿಶುಷ್ಮಸ್ತೃಮ್ಪ

೨ರ ೩೧೨ ೩೧ ೨ ೩೨
ತ್ಸೋಮಮಪಿಬದ್ವಿಷ್ಣುನಾ ಸುತಂ ಯಥಾ ವಶಮ್ ।

೧ ೨ ೩ ೨೩ ೨೩ ೧೨ ೩ ೨ ೩ ೧
ಸ ಈಂ ಮಮಾದ ಮಹಿ ಕರ್ಮ ಕರ್ತವೇ ಮಹಾಮುರುಂ

೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩೧ ೨ರ ೩೧ ೨ರ
ಸೈನಽಂ ಸಶ್ಚದ್ದೇವೋ ದೇವಽಂ ಸತ್ಯ ಇನ್ದುಃ ಸತ್ಯಮಿನ್ದ್ರಮ್ ॥

೧೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧೨ರ
ತ್ರಿಕದ್ರುಕೇಷು – ತ್ರಿ – ಕದ್ರುಕೇಷು – ಮಹಿಷಃ – ಯವಾಶಿರಂ – ಯವ –

೩ ೨ ೩ ೨ ೨ ೧ ೨ರ ೩
ಆಶಿರಂ – ತುವಿಶುಷ್ಮಃ – ತುವಿ – ಶುಷ್ಮಃ । ತೃಂಪತ್ – ಸೋಮಂ – ಅಪಿಬತ್ –

೧೨ರ ೩೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ವಿಷ್ಣುನಾ – ಸುತಂ – ಯಥಾವಶಂ – ಯಥಾ – ವಶಮ್ ॥ ಸಃ – ಈಮ್ –

೧ ೨ರ ೧೨ರ ೧೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಮಮಾದ – ಮಹಿ – ಕರ್ಮ – ಕರ್ತವೇ – ಮಹಾಂ – ಉರುಮ್ । ಸ – ಏನಂ –

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ
ಸಶ್ಚತ್ – ದೇವಃ – ದೇವಂ – ಸತ್ಯಃ – ಇನ್ದುಃ – ಸತ್ಯಂ – ಇನ್ದ್ರಮ್ ॥

ವಾಜಜಿತ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿರಷ್ಟಿರ್ವಿಷ್ಣುಃ ॥

೨ ^ ೩ ೫ ೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೫
೪೫೭.೧. ಓಇತ್ರಿಕ । ದ್ರುಕಾಇ । ಷೂಽ೩ಮಹಿಷೋ । ಯವಾಶಿರ

೩ ೨^ ೩ ೫ ೨ ^ ೩ ೫ ೧ರ
ಮ್ । ತುವೀಶುಷ್ಮಃ ॥ ಓಇತೃಽ೨೩ಳಮ್ಪಾತ್ । ಸೋಮಾ

೨ ೧ ೨ರ ೩ ೫ ೩ ೨ರ ೩ ೫
ಮ್ । ಅಪಿಬಾಽ೩ದ್ವಿ । ಷ್ಣುನಾಸುತಮ್ । ಯಥಾವಶ

೨^ ೩ ೫ ೧ ೨ ೧ ೨
ಮ್ ॥ ಓಇಸಾऽ೨೩ಳಈಮ್ । ಮಮಾ । ದಾऽ೩ಮಹಿ

೧ ೨ ೩ ೫೧ ೩ ೨೧ ೩ ೫ ೨ ^ ೩
ಕ । ಮಕರ್ತವೇ । ಮಹಾಮುರುಮ್ ॥ ಓಇಸಾऽ೨೩ಳ

೫ ೧ ೨೧ ೧೧ ೨೧ ೧ ೪
ಇನಾಮ್ । ಸಶ್ಚಾತ್ । ದೇವ್ರೋದೇವಾಮ್ । ಸತ್ಯಇನ್ದುಃ

ಸತ್ಯಾऽ೫ಮಿನ್ದ್ವಾಉ ॥ ವಾ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೨೦ । ಮಾ - ೨೦. । ನೌ । ೨೭ । ೭೯೮ ॥

ಮಹಿಷಃ ಮಹಾನ್ ಪೂಜ್ಯಃ **ತುವಿಶುಷ್ಮಃ** ಬಹುಬಲಃ **ತೃಂಪತ್** ತೃಪ್ಯನ್ನಿನ್ದ್ರಃ **ತ್ರಿಕದ್ರುಕೇಷು** ಜ್ಯೋತಿರ್ಗೌರಾಯುರಿತ್ಯೇತನ್ನಾಮಕೇಷು ಅಭಿಪ್ಲವಿಕೇಷ್ವಹಃ **ಸುತಂ** ಅಭಿಷುತಂ **ಯವಾಶಿರಂ** ಯವಮಯೈಃ ಸಕ್ತುಭಿರ್ಮಿಶ್ರಿತಮ್ ಆಙ್ಪೂರ್ವಸ್ಯ ಶ್ರೀಞ ಧಾತೋಃ ಕ್ವಿಪಿ ಆಸ್ಪೃಧೇಥಾಮಿತ್ಯಾದಿನಾಶ್ರಿಯಃ ಶಿರ ಇತ್ಯಾದೇಶಃ **ತಂ ಸೋಮಂ ವಿಷ್ಣುನಾ** ಸಹ **ಅಪಿಬತ್** । **ಯಥಾವಶಂ** ಪೂರ್ವಂ ಯಥಾ ತಂ ಸೋಮಮಕಾಮಯತ ತಥಾ ಅಪಿಬತ್ ವಶ ಕಾಂತೌ - ಅ.ಪ । ಬಹುಲಂ ಛಂದಸೀತಿ - ೨.೪.೭೩ ॥ ಶಪೋಲುಗಭಾವಃ **ಸಃ** ಪೀತಃ ಸೋಮಃ **ಮಹಾಮ್** ಮಹಾನ್ತಮ್ **ಉರುಮ್** ವಿಸ್ತೀರ್ಣಮ್ **ಈಮ್** ಏನಮ್ **ಇಂದ್ರಮ್ ಮಮಾದ** ಅಮಾದಯತ್ । ಕಿಮರ್ಥಮ್? **ಮಹಿ** ಮಹತ್ ವೃತ್ರಹನನಾದಿಲಕ್ಷಣಮ್ **ಕರ್ಮ ಕರ್ತವೇ** ಕರ್ತುಮ್ । **ಸತ್ಯಃ ಇನ್ದುಃ** ಸ್ರವನ್ । **ದೇವಃ** ದೀಪ್ಯಮಾನಃ **ಸಃ** ಸೋಮಃ ಸತ್ಯಂ ಯಥಾರ್ಥಭೂತಮ್ **ದೇವಂ** ಸೋಮಂ ಕಾಮಯ ಮಾನಮ್ **ಏನಮ್ ಇನ್ದ್ರಮ್ ಸಶ್ಚತ್** ಸಶ್ಚತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಕರ್ಮಾ ವ್ಯಾಪ್ನೋತು ॥

ಮಹಿಷಃ ಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನೂ ಪೂಜ್ಯನೂ - ನಿ.೩.೧೩, ಮಹಿಷಾ ಮಹಾಂತ ಇತಿ ವಾ - ನಿ.೭.೨೬ ॥ ಮಹಿಮಹತಿಸ್ಥಾನೇ ಸೀದನ್ನಾಸ್ತೇ ಇತಿ ಮಹಿಷಃ ॥ ತುವಿಶುಷ್ಮಃ ಬಹು ಬಲಶಾಲಿಯೂ ತುವಿ ಬಹು ನಾಮ - ನಿ.೩.೧೩, ಶುಷ್ಮಮಿತಿ ಬಲನಾಮ - ನಿ.೨.೨೪ ॥ ತೃಂಪತ್ ತೃಪ್ತಕಾಮನೂ, ಕೃಪೆ ಮಾಡುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು, ತ್ರಿಕದ್ರುಕೇಷು ಇಮಂ ಪೃಥಿವೀ ವೈ ಕದ್ರುಃ - ತೈ.ಸಂ. ೬.೧ ॥ ಪರಮ ಮಧ್ಯಮ ಅಧಮ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸ್ಯಾಮವಮಸ್ಯಾಮುತ ಋಸಂ - ೧.೧೦೮.೧೦ ॥ ತ್ರಿಲೋಕದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಕದ್ರುಕಾ ಸ್ತೋಮಾಃ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗೌರಾದಯಃ । ಅಭಿಪ್ಲವತ್ರ್ಯಹಂ ಪೂರ್ವಂ ತ್ರಿಕದ್ರುಕಾ ಇತ್ಯಾ ಚಕ್ಷತೇ ॥ ಗವಾಮಯನದಲ್ಲಿನ ಅಭಿಪ್ಲವವೆಂಬ ಯಾಗದ ಮೊದಲ ಮೂರು ದಿನಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿಃ ಗೌಃ ಆಯುಃ ಎಂದು ಹೆಸರು ಈ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸುವ ಯಜ್ಞ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ತ್ರಿಕದ್ರುಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ.

ತ್ರಿಕದ್ರುಕ ಅಹಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ, ಸುತಃ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ತಂದು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಜಜ್ಜಿ ಹಿಂಡಿ ಶೋಧಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸೋಮರಸಕ್ಕೆ, ಯವಾಶಿರಃ ಜವೆಗೋಧಿ/ ಬಾರ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ, ಯವಾಃ ಸಕ್ರವಃ ಆಶೀರ್ಮಿಶ್ರಣಂ ಯಸ್ಯ ತಂ, ಸೋಮಮ್ ಸೋಮರಸವನ್ನು, ವಿಷ್ಣುನಾ ಸಹ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ಓಜೋವಿಷ್ಣುಃ - ಕಾಠ.೨೧.೧ ॥ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದಲೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದಲೂ, ಯಥಾವಶಮ್ ಹಿಂದೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದಂತೆ ಯಥೋತ್ಸಾಹ ದಿಂದ ಇಷ್ಟಬಂದಷ್ಟು, ಅಪಿಬತ್ ಪಾನಮಾಡಿದನು, ಸಃ ಹೀಗೆ ಕುಡಿದ ಸೋಮವು, ಮಹಾಂ ಮಹತ್ವವಾದ, ಉರು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಸ್ತೃತನೂ ಆದ ಉರುರ್ನಾಮ ದಾನವ । ಸಃ ಇನ್ದ್ರಃ । ಏನಂ ದಾನವಮ್ । ಸಶ್ಚತ್ ಸಶ್ಚತಿಃ ಹಿಂಸಾರ್ಥಃ ದಾನವಂ ಹಿಂಸಿತವಾನ್ । ಅಥವಾ ಸಶ್ಚತಿಃ ಸೇವಾರ್ಥಃ ಸೇವತೇ ಇತಿ ವಿಂ ॥ ನಿಘಂಟೌತು ಸಶ್ಚತಿರ್ಗತಿ ಕರ್ಮಸು ದೃಶ್ಯತೇ - ೨.೧೪, ನ ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕರ್ಮಸು ಪರಂ ಗತಿರೇವ ವ್ಯಾಪ್ತಿತ್ವೇನಮರ್ಥ ವಸತಿ ಇತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯೇಣೋಕ್ತ ಮಿತ್ಯನುಮೀಯತೇ ॥ ಈಮ್ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ಮಮಾದ ಆನಂದಗೊಳಿಸಿತು, ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಾತ್ಮಕವೂ, ಇನ್ದುಃ ಸ್ರವಿಸುವ ಹಾಗೂ ದ್ರವರೂಪದಲ್ಲಿ ಹರಿದು ತೇವ

ಮಾಡುವ ಗುಣವುಳ್ಳದೂ, ದೇವಃ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದುದೂ ಆದ, ಸಃ ಆ ಸೋಮ ರಸವು, ಮಹಿಂ ವೃತ್ರ ಉರು ಆದಿ ದಾನವರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಮಹತ್ತಾದ, ಕರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು, ಕರ್ತವೇ ನೆರವೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಾತ್ಮಕನೂ, ದೇವಂ ಸೋಮ ಕಾಮನೂ ಆದ, ಏನಂ ಇನ್ದ್ರಂ ಈ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, ಸಶ್ಚತ್ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಶರೀರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಲಿ.

ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಬಹುಬಲಶಾಲಿಯೂ ತೃಪ್ತಿಯಿಂದಿರುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು ತ್ರಿಕದ್ರು ಆಹಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ, ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಸೋಮರಸ ಜವೆಗೋಧಿಹಿಟ್ಟು ಮಿಶ್ರಿತ ಯವಾಶಿರವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನೊಂದಿಗೆ ಪಾನಮಾಡಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡನು. ವೃತ್ರಹನನಾದಿ ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಾತ್ಮಕವಾದ ದ್ರವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ರವಿಸಿ ಹರಿಯುವ ಸೋಮರಸವು ಸತ್ಯಾತ್ಮಕನೂ ಸೋಮಕಾಮನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸೇರಿ ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸಲಿ.

ತ್ರಿಕದ್ರುಕಾಹಸ್ಸಿನೊಳರ್ಪಿಸಿರ್ಪ
ಯವಾಶಿರಂ ಸೋಮರಸಂ ರಸಾವಹಂ ।
ಪೀರ್ದಿಂದ್ರನಿದನಾ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೂಡಂ
ವೃತ್ರಘ್ನನಾದಂ; ಇದೆ ಸೇರುಗಾತನಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೮

ಗೌರಾಂಗಿರಸಃ । ಅತಿಜಗತೀ ಸೂರ್ಯಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಅಯ ೨ ಸಹಸ್ರಮಾನವೋ ದೃಶಃ ಕವೀನಾಂ

೨ಉ ೩ ೧ ೨
ಮತಿರ್ಜ್ಯೋತಿರ್ವಿಧರ್ಮ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಬ್ರಧ್ನಃ ಸಮೀಚಿರುಷಸಃ ಸಮೈರಯದರೇಪಸಃ ಸಚೇತಸಃ ಸ್ವಸರೇ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಮನ್ಯುಮನ್ತಶ್ಚಿತಾ ಗೋಃ ॥ ೨. ೪೫೮ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಅಯಂ - ಸಹಸ್ರಂ - ಆನವಃ । ದೃಶಃ - ಕವೀನಾಂ - ಮತಿಃ - ಜ್ಯೋತಿಃ -

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ವಿಧರ್ಮ - ವಿ - ಧರ್ಮ ॥ ಬ್ರಧ್ನಃ ಸಮೀಚೀಃ - ಸಂ - ಈಚೀಃ - ಉಷಸಃ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩
ಸಂ - ಐರಯತ್ - ಅರೇಪಸಃ - ಅ - ರೇಪಸಃ । ಸಚೇತಸಃ - ಸ - ಚೇತಸಃ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಸ್ವಸರೇ - ಮನ್ಯುಮನ್ತಃ - ಚಿತಾಃ - ಗೋಃ ॥ ೨. ೪೫೮ ॥

ಗೌರಾಂಗಿರಸಸ್ಯ ಸಾಮನೀ ದ್ವೇ । ದ್ವಯೋರ್ಗೌರತಿ ಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೪ ೫ ೩ ೨^ ೩ ೫ ೨
೪೫೮.೧. ಅಯ೪ ಸಹೋಹಾಇ ॥ ಪ್ರಮಾನಾ೨೩೪ವಾಃ । ದೃ

೧ ೨೦ ೧೦ ೦ ೨ ೩ ೫ ೨
ಶಾಃಕವೀನಾಮ್ಮತಿರ್ಜ್ಯೋ । ತಿರ್ವಿಧಾ೨೩೪ರ್ಮಾ । ಬ್ರ

೧ ೨೧ ೨೦ ೧೨ ೧ ೨ ^
ಧ್ನಾಃಸಮಾಇಚೀರುಷಸಃ । ಸಮಾಇರಾ೧ಯಾ೨ಇತ್ ।

೩ ೨ ೧ ೨ ೪ ೫೪೫೦ ೩ ೨
ಅರಾ೩ । ಹೋವಾ೩ । ಪಾ । ಸಸ್ಸಚೇ । ತಸಾ೩: ॥

೧ ೨೦ ೧ ೨^ ೩ ೨^ ೩
ಸ್ವಾಸರೇ ॥ ಮನ್ಯುಮಾ೨೩ನ್ತಾಃ ॥ ಚಿತೋ । ಯಾ೨೩

೫೦ ೦   ೩   ೧೧೧
೪ಔಹೋವಾ ॥ ಗೋ೭೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೮ । ಪ - ೧೬ । ಮಾ - ೧೦ । ಟೌ । ೨೮ । ೭೯೯ ॥

೫   ೦   ೫   ೨ ೧   ೨೦ ೧೦
೪೫೮.೨. ಅಯಂ ಸಹಸ್ರಮಾನಾ೭೬ವಾಃ ॥ ದೃಶಾ ೭ ಕವೀನಾಂ

೦   ೨೧   ೨   ೧ ೨೧
ಮತಿರ್ಜ್ಯೋ । ತಿರ್ವಿಧಾ೭೨೩ರ್ಮಾ । ಬ್ರಧ್ನಾಃಸಮಾಇ

೨೦   ೧೨   ೧   ೨   ನ   ೨
ಚೀರುಷಸಃ । ಸಮಾಇರಾ೭೧ಯಾ೭೨೩ತ್ । ಓ೭೩ವಾ ।

೦ ೧೨೧೨೦   ೧   ೨೦   ೧   ೨
ಅರೇಪಸಃಸಚೇತಸಃ । ಸ್ವಾಸರೇ ॥ ಮನ್ಯುಮಾ೭೨೩ನ್ತಾಃ ।

ನ   ೨^   ೩ ೨   ೧   ^ ೩   ೫೦ ೦
ಓ೭೩ವಾ ॥ ಚಿತಾ೭೩: । ಗೋ೭೨ರಾ೭೨೩೪ಔಹೋ

೩   ೧೧೧
ವಾ ॥ ಬಾ೭೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೦ । - ೧೩ । ಮಾ - ೯ । ಬೋ । ೨೯ । ೮೦೦ ॥

ಸಹಸ್ರಮಾನವಃ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯಾಕಾ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಯಸ್ಯಸಃ ಸಹಸ್ರ ಸಂಖ್ಯಾಕೈರ್ಮನುಷ್ಯೈರಿವಾವಸ್ಥಿತೈರಶ್ಮಿಭಿಃ ಯುಕ್ತಃ **ದೃಶಃ** ಸರ್ವೇಷಾಂ ದರ್ಶನೀಯಃ **ಕವೀನಾಂ** ಮೇಧಾವಿನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ **ಮತಿಃ** ಸ್ತುತಯಃ ಮನನೀಯೋವಾ **ವಿಧರ್ಮಿ** ವಿಧಾತೃ **ಜ್ಯೋತಿಃ** ತೇಜಃ **ಅಯಂ ಬ್ರಧ್ನಃ** ಸೂರ್ಯಃ **ಸಮೀಚೀಃ** ಶುದ್ಧಾಃ ನಿರ್ಮಲಾಃ **ಅರೇಪಸಃ** ತಮ ಪಾಪರಹಿತಾಃ । **ಸಚೇತಸಃ** ಸಮಾನಚಿತ್ತಾಃ ಇಮಾಃ **ಉಷಸಃ ಸಮೈರಯತ್** ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರೇರಯತಿ । ತತಃ **ಸ್ವಸರೇ** ದಿವಸನಾಮೈತತ್ - ನಿ.ನೈ ೧.೯ - ದಿವಸೇ **ಮನ್ಯು ಮನ್ತಃ** ಮನ್ಯುಃ

ಪ್ರಕಾಶಸ್ತದ್ವಂತಃ ತೇಜಸ್ವಿನಶ್ಚನ್ದ್ರಮಃ ಪ್ರಭೃತಯಃ **ಗೋಃ** ಆದಿತ್ಯಸ್ಯ ತೇಜಸಾ **ಚಿತಾಃ** ಅಪಚಿತಾ ಭವನ್ತೀತಿ ವಿಗತ ತೇಜಸ್ಕಾಭವಂತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಆದಿತ್ಯೋಽಪಿ ಗೌರುಚ್ಯತೇ - ನಿರು. ೨.೬.

ಸಹಸ್ರಮಾನವಃ ಸಹಸ್ರಂ ಆನವಃ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಸರ್ವ ವೈ ಸಹಸ್ರಮ್ - ಕೌ.೧೧.೭ । ಸಾವಿರಾರು ಜನಗಳಿಗೂ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ, **ದೃಶಃ ಚಕ್ಷುಷಃ** ದರ್ಶನೀಯನಾದ ಕಣ್ಣಾಗಿರುವ, **ಕವೀನಾಮ್ ಸ್ತೋತೃಣಾಮ್** - ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಗೂ ಮೇಧಾವಿಗಳಿಗೂ, **ಮತಿಃ** ಮನನೀಯಃ ಸತ್ಯಃ ಮಾನನೀಯನಾದ ಕವಿಃ ಮತಿಃ ಮೇಧಾವಿನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೧೫ ॥ **ವಿಧರ್ಮ** ಧರ್ಮದ ವಿಧಾನ ಕರ್ತೃ ವಿಧರ್ಮ ಭವತಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ವಿಧೃತ್ಯೈ - ತಾಂ.ಬ್ರಾ.೧೫.೫.೩೧ ॥ **ಜ್ಯೋತಿಃ** - ತೇಜಸ್ಸು - ಆದಿತ್ಯೇನ ದೇವತಯಾ ಅಧಿಷ್ಠಿತಂ ಚಕ್ಷುಃ । ಅತಶ್ಚಕ್ಷುಷೋ ಜ್ಯೋತಿರಿತಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಹೇತುತ್ವಾದುಚ್ಯತೇ । ವಿಧರ್ಮ ವಿಧಾರಕ ವಿವೇಕ್ಯ ಜ್ಯೋತಿಃ । ಆದಿತ್ಯಶ್ಚಕ್ಷುರ್ಭೂತ್ವಾಕ್ಷಿಣೀ ಪ್ರಾವಿಶತ್ - ಐ.ಉ.೨.೪ ॥ ಇತಿ ವಿ ॥ **ಅಯಮ್ ಈ ಬ್ರಧ್ನಃ** ಬೃಹತೇಃ ಬ್ರಧ್ನಃ ಮಹನ್ನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩.೩ ॥ ಆದಿತ್ಯನು ಮಹಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮ ಸವಿತಾ - ಇತಿ ವಿ ॥ **ಬ್ರಧ್ನಃ** ಇತಿ ನಿಘಂಟೌ ಅಶ್ವನಾಮಸು - ೧.೧೪, ಮಹನ್ನಾಮಸು ಚ ೩.೩. ॥ ದೃಶ್ಯತೇ । ಬ್ರಧ್ನಃ ಬ್ರಹ್ಮ ಸವಿತಾ ವಾ ಮಹಾನ್ ವಾ ಇತ್ಯತ್ರೈವ ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ - ೬.೧.೫೯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಸ್ಯತೇ । ಬ್ರಧ್ನಮ್ ಇನ್ದ್ರಮ್ ಆದಿತ್ಯರೂಪಿಣಾವಸ್ಥಿತಮ್ - ಇಚೋತ್ತರೇಣ ಭಾಷ್ಯೇಣೇನ್ನೈವ ಆಚಾರ್ಯೇಣ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಮ್ ॥ **ಸಮೀಚೀ** ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದ ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾತಾ, **ಅರೇಪಸಃ** ಅನ್ಧಕಾರರೂಪವಾದ, ಪಾಪವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ದೋಷವಾದ, **ಸಚೇತಸಃ** ಚೇತನವಂತರೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಆದ ಚನ್ದ್ರಮಾದಿ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು, **ಉಷಸಃ** ಅಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಸುಡುವ ಜ್ಞಾನರಶ್ಮಿ ಸನ್ಧ್ಯಾಕಾಲ ಉಷಾದೇವಿ, ಆದಿತ್ಯೇನ ಸಹ ಚರತ್ಯುಷಾಃ ಸೂರ್ಯೋದೇವೀಮುಷಸಂ ರೋಚಮಾನಾಂ ಮರ್ಯೋನ ಯೋಷಾಮಭ್ಯೇತಿ ಪಶ್ಚಾತ್ - ಋ.ಸಂ.೧.೧೧೫.೨ ॥ **ಸಮೈರಯತ್** ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡುವ, **ಸ್ವಸರೇ** ಹೃದಯಗೃಹದಲ್ಲಿ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ, **ಮನ್ಯು ಮನ್ತಃ**

ಮನ್ಯುಃ ಪ್ರಕಾಶಃ ಮನೇರವಬೋಧನ ಕರ್ಮಣೋ ರೂಪಮ್ - ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕರ್ಮದ ತೇಜೋರೂಪ ಕಾನ್ತಿ ಕರ್ಮಸು ದೃಷ್ಟಸ್ಯ - ನಿ.೨.೬ ॥ ಮನ್ಯತೇ ಇತ್ಯಸ್ಯ ರೂಪಂ ಮನ್ಯುರಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಃ । ಮನ್ಯುಮನ್ತಃ ದೀಪ್ತಿಮನ್ತಃ । ಅಥವಾ ಕ್ರೋಧೋಮನ್ಯುಃ ತದ್ವನ್ತಃ ಇತಿ ವಿ ॥ ಗೋಃ ಆದಿತ್ಯೋऽಪಿ ಗೌರುಚ್ಯತೇ - ನಿ.೨.೬ ॥ ಸುಷುಮ್ನಃ ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಶ್ಚನ್ದ್ರಮಾ ಗನ್ಧರ್ವಃ - ತೈ.ಸಂ.೩.೪.೭.೧ । ಸೂರ್ಯಚನ್ದ್ರರ ರಶ್ಮಿ ವಿಶೇಷ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನೆದುರಿಗೆ, ಚಿತಾಃ ಕಳಾಹೀನವಾಗುತ್ತವೆ.

ಸಮಸ್ತ ಮಾನವರಿಗೂ ದರ್ಶನೀಯನೂ ಮೇಧಾವಿಗಳಿಗೂ ಮಾನನೀಯನೂ ಧರ್ಮವಿಧಾಯಕನೂ ವಿಶೇಷಧರ್ಮಯುಕ್ತನೂ ತೇಜಸ್ವರೂಪಿಯೂ ಆದ ಈ ಸೂರ್ಯಭಗವಂತನು ನಿರ್ಮಲಳೂ ನಿರ್ದೋಷಿಯೂ ಅನ್ಧಕಾರ ರಹಿತಳೂ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ಉಷಾದೇವಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತಾ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನೆದುರಿಗೆ ಚೇತನವಂತರೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಆದ ಚಂದ್ರಮಾದಿ ತೇಜಃ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ಕಳಾಹೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

ನರಾದರ್ಶಭಾವಂ ಸದಾಧರ್ಮಹಾರ್ದಂ
ಉಷೋದೇವಿಯಂ ಸೂರ್ಯನುತ್ತೇಜಿಸಲ್ಕೆ ।
ದಿವ್ರೋಲ್ಲಾಸದೊಳ್ ಮೇಣದಾರುಜ್ಜ್ವಲಿಪ್ಪರ್
ಶಶಾಂಕರ್ಕ್ಷರೆಲ್ಲರ್ ಸದಾ ನಿಷ್ಪ್ರಭರ್ ದಲ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೫೯

ಪರುಚ್ಛೇಪೋ ದೈವೋದಾಸಿಃ । ಅತ್ಯಷ್ಟಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

ಏನ್ದ್ರ ಯಾಹ್ಯುಪ ನಃ ಪರಾವತೋ ನಾಯಮಚ್ಛಾ ವಿದಥಾನೀವ

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸತ್ಪತಿರಸ್ತಾ ರಾಜೇವ ಸತ್ಪತಿಃ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ೱ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩
ಹವಾಮಹೇ ತ್ವಾ ಪ್ರಯಸ್ವನ್ತಃ ಸುತೇಷ್ವಾ ಪುತ್ರಾ, ಸೋ ನ ಪಿತರಂ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಾಜಸಾತಯೇ ಮꣳಹಿಷ್ಠಂ ವಾಜಸಾತಯೇ ॥ ೩. ೪೫೯ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ೱ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ೱ
ಆ - ಇನ್ದ್ರ - ಯಾಹಿ - ಉಪ - ನಃ - ಪರಾವತಃ । ನ - ಅಯಂ - ಅಚ್ಛ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ೱ ೩ ೧ ೨ೱ ೧ ೨ೱ ೩ ೧ ೨ೱ
ವಿದಥಾನಿ - ಇವ - ಸತ್ಪತಿಃ - ಸತ್ - ಪತಿಃ । ಅಸ್ತಾ - ರಾಜಾ - ಇವ - ಸತ್ಪತಿಃ

೩ ೧ ೨ೱ ೩ ೧ ೨ೱ ೩ ೧ ೨
- ಸತ್ - ಪತಿಃ ॥ ಹವಾಮಹೇ - ತ್ವಾ - ಪ್ರಯಸ್ವನ್ತಃ - ಸುತೇಷು - ಆ ।

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ೱ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ೱ ೧ ೨ೱ
ಪುತ್ರಾಸಃ - ಪುತ್ - ತ್ರಾಸಃ - ನ - ಪಿತರಂ - ವಾಜಸಾತಯೇ - ವಾಜ -

೩ ೧ ೨ೱ ೧ ೨ೱ ೧ ೨ೱ ೩
ಸಾತಯೇ । ಮꣳಹಿಷ್ಠಂ - ವಾಜಸಾತಯೇ - ವಾಜ - ಸಾತಯೇ ॥

ಪ್ರಯಸ್ವತ್ । ಪ್ರಜಾಪತಿರಷ್ಟಿರತ್ಯಷ್ಟಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೪೦ ೫ ೦ ೪ ೫ ೪ ೧ ^೩ ೫ ೧೦
೪೫೯.೧. ಏನ್ದ್ರ ಯಾಹ್ಯುಪನಾಃ ॥ ಪಾರಾऽವಾऽ೨೩೪ತಾಃ । ನಾ

೨೧ ೦ ೨೩ ೫ ೧
ಯಮಚ್ಛಾ । ವಿದಥಾನಾಇ । ವಾಸತ್ಪಾऽ೨೩೪ತೀಃ. । ಅಸ್ತಾ

೨ ೨ ೧ ೨೩ ೫ ೪ ೫೦ ೦ ೦
ರಾऽ೩ಜೇऽ೩ । ವಾಸತ್ಪಾऽ೨೩೪ತೀಃ । ಹವಾಮಹೇತ್ವಾ

೪ ೫ ೪ ೨ ೧ ೨ ೨ ೧೧ ೦
ಪ್ರಯಸ್ವನ್ತಾಃ । ಸುತಾಇಷೂ೨ಇವಾ ॥ ಪುತ್ರಾಸೋನಾ ।

೨೧ ೨ ೩ ೫ ೧
ಪಿತರಂವಾ । ಜಾಸಾತಾ೨೩ಇಳಯಾಇ ॥ ಮ ಹಾಇ

೨ ೨ ೧ ೪ ೨
ಷ್ಠಾ೨ಇಂವಾ೨ಇ ॥ ಜಾ೨೩ಇಸಾ೨ಇ । ತಾ೨ಇಳಶಿಯೋ೬

॥ ೫
೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೫ । ಮಾ - ೧೦ । ನೌ । ೩೦ । ೮೦೧ ॥

ಹೇ **ಇನ್ದ್ರ! ಪರಾವತಃ** ದೂರದೇಶಾತ್ ಸ್ವರ್ಗಲಕ್ಷಣಾತ್ ನಃ ಅಸ್ಮಾನ್ **ಉಪಾಯಾಹಿ** ಅಸ್ಮತ್ಸಮೀಪಂ ಪ್ರತ್ಯಾಗಚ್ಛ । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾಂತಃ । **ನಾಯಮ್** ಅಯಂ ನ ಪುರೋ ವರ್ತ್ತೀ ಅಗ್ನಿಃ **ಅಭಿಷುತಃ** ಸೋಮೋ ವಾ ಪ್ರಸ್ತುತತ್ವಾನ್ನಿರ್ದಿಶ್ಯತೇ ಸ ಇವ ಯದ್ಯಪಿ ಪುರಸ್ತಾದುಪಚಾರಾನ್ನಿಷೇಧಾರ್ಥೀ ಯೋನಕಾರಃ ಸರ್ವತ್ರ ತಥಾಪ್ಯತ್ರೌಚಿತ್ಯೇನೋಪಮಾರ್ಥೀಯೋ ಗೃಹ್ಯತೇ । ಯದ್ವಾ । **ಪರಾವತಃ** ನ ದೂರದೇಶಾದಿವ । ಯದ್ಯಪಿ ಯಜ್ಞೇ ಸರ್ವದಾ ಸನ್ನಿಹಿತಃ ತಥಾಪಿ ಸ್ವರ್ಗಾಖ್ಯಾತ್ ದೂರದೇಶಾದಿವ । ಅಸ್ಮಿನ್ ಪಕ್ಷೇ ಅಯಮಿತಿ ವಿಭಕ್ತಿವ್ಯತ್ಯ ಯಃ । **ಅಯಮ್** ಇಮಂ ದೇವ ಯಜನ ದೇಶಮ್ **ಅಚ್ಛ** ಅಭಿಪ್ರಾಪ್ತುಮ್ ಆಯಾಹೀತಿ ಶೇಷಃ । ತತ್ರದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ **ಸತ್ಪತಿಂ** ಸತಾಂ ಸರ್ವದಾ ವರ್ತಮಾನಾನಾಮೃತ್ವಿಜಾಂ ಪಾಲಕೋ ಯಜಮಾನ ಇವ । ಪತ್ಯಾವೈಶ್ವರ್ಯೇ - ೬.೨.೧೮ - ಇತಿ ಪೂರ್ವಪದಪ್ರಕೃತಿ ಸ್ವರತ್ವಮ್ । ತ್ವಮಪಿ ಯಜ್ಞಗೃಹಾಣ್ಯಾಗಚ್ಛ । ಯದ್ವಾ । ಸತಾಂ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಂ ಪತಿಃ ಚಂದ್ರಮಾಃ ಸ ಯಥಾ ಸ್ವಧಾಮಸ್ಥಾನಮಾಗಚ್ಛತಿ ತದ್ವತ್ । ಅಸ್ತಾ ಅಸ್ತಂಸುಪ ಆಕಾರಃ - ೭.೧.೩೯ - ಅತ ಏವ ಬಹ್ವೃಚಾ ಅಸ್ತಂ ರಾಜೇತ್ಯಾಮನನ್ತಿ । ಅಸ್ತಂ ಗೃಹಂ ರಾಜೇವ ರಾಜಾ ಯಥಾ

ಆಗಚ್ಛತಿ ತದ್ವತ್ । ಕಿಂಚ । ಪ್ರಯಸ್ವನ್ತಃ ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣಾನ್ನವನ್ತಃ ಯಜಮಾನಾ ವಯಂ ತ್ವಾ ತ್ವಾಂ ಸುತೇಷು ಅಭಿಷುತೇಷು ಸೋಮೇಷು ಆಹವಾಮಹೇ ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನಾಹ್ವಯಾಮಹೇ । ಆಹ್ವಾನೇ ದೃಷಾನ್ತಃ ಪುತ್ರಾಸಃ ಪುತ್ರಾಃ ಪಿತರಂ ನ ಪಾಲಕಂ ಜನಕಮಿವ ತಂ ಯಥಾ ವಾಜಸಾತಯೇ ಸಂಗ್ರಾಮ ಪ್ರಾಪ್ತಯೇ ತಜ್ಜಯಾಯ ಹವಿಃ ಸ್ವೀಕರಣಾಯ ವಾ ಆಹ್ವಯಾಮಃ ॥

ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ, **ಪರಾವತಃ** ಬಹುದೂರದ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ, **ನಃ** ನಮ್ಮ ಬಳಿ, **ಅಚ್ಛಾ** ಶ್ರೇಷ್ಠರೂಪದಿಂದ, **ಅಯಂ** ನ ಈ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಈ ಸೋಮನಂತೆ ಈ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ, **ಉಪಯಾಹಿ** ಬಿಜಯ ಮಾಡು, **ಸತ್ಪತಿಃ** ಸಜ್ಜನರ ಪಾಲಕನೂ ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನನೂ ವಿದ್ಯಮಾನ ಫಲಗಳಿಗೆ ಯಜಮಾನನೂ ಆದ ಅಗ್ನಿಯು, **ವಿದಥಾನಿ ಇವ** ಅನುಷ್ಠೇಯ ಕರ್ಮಗಳ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತೆ, **ಸತ್ಪತಿಃ** ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಒಡೆಯನಾದ, ರಾಜಾ ಚಂದ್ರನು, **ಅಸ್ತಾ** ಇವ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಲುಪುವಂತೆ, **ಅಯಂ ಅಚ್ಛಾ ಆಯಾಹಿ** ಈ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂಪದಿಂದ ದಯಮಾಡು, **ಪುತ್ರಾಸಃ** - ಮಕ್ಕಳು, **ವಾಜಸಾತಯೇ** ಅನ್ನವನ್ನು ಹಂಚಲು, ವಾಜಃ ಇತಿ ಅನ್ನನಾಮಸು ದ್ವಿತೀಯಂ - ನಿ.ಘಂ.೨.೭, ವಾಜೇ ಇತಿ ಸಂಗ್ರಾಮ ನಾಮಸು ಚ - ನಿ.ಘಂ.೨.೧೭, ಸಾತಿಶ್ಚ ಲಾಭಃ । ತಥಾ ಚ ಚನ್ನ್ರಸ್ಯ ಲಾಭಾಯ ಸಂಗ್ರಾಮಸ್ಯ ವಾ ಲಾಭಾಯೇತಿ ವಾ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಫಲಿತಃ । ವಾಜಸಾತಿಃ ಇತಿ ಸಮುದಿತ ಪದಮಪಿ ಸಂಗ್ರಾಮಾರ್ಥೋ ದೃಶ್ಯತೇ ನಿಘಂಟೌ ತಥೈವ, **ಪಿತರಂ ನ** ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ, **ಪಯಸ್ವನ್ತಃ** ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನ್ನದೊಂದಿಗೆ, **ಸುತೇಷು** ವಿಧಿಪ್ರಕಾರ ಸಿದ್ಧಿಪಡಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ಸೋಮವನ್ನರ್ಪಿಸಲು, **ವಾಜಸಾತಯೇ** ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲರಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ, **ಮಂಹಿಷ್ಠಃ** ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು, **ಹವಾಮಹೇ** ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಭಗವಂತನಾದ ಇನ್ದ್ರನೇ! ಈ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗೆ ಈ ಅಗ್ನಿ ಸೋಮ ಪ್ರಭೃತಿಗಳು ದಯಮಾಡಿಸಿರುವಂತೆ ಯಜ್ಞದ ಋತ್ವಿಕ್ ಯಜಮಾನರು ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವಂತೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ರಾಜನಾದ ಚಂದ್ರನು ತನ್ನ ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತಲುಪುವಂತೆ ದೂರದ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ನಿನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಜಯ ಮಾಡು. ಅನ್ನವನ್ನು ಹಂಚಲು ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯನ್ನು ಕರೆಯುವಂತೆ ಹವಿ ರ್ಲಕ್ಷಣವಾದ ಅನ್ನವನ್ನೂ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಸೋಮ ವನ್ನೂ ಹವಿಸ್ಸಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲರಾಗು ವುದಕ್ಕಾಗಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಸೋಮಾಗ್ನಿಗಳ್ ವೇದಿಗೆ ಬಂದ ಪಾಂಗಿಂ
ಋತ್ವಿಕ್ಕ್ವನರ್ ಬಂದವ್ರೊಲಿಂದು ವೆಂಬೋಲ್ ।
ದ್ಯುಲೋಕದಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಕ್ಕಳ್
ಪಿತಂಗೆನಲ್ನೀಳ್ವ ರಸಂಗಳೀಂಟಯ್ ॥

ಋಕ್ - ൪൬൦

ರೇಭಃ ಕಾಶ್ಯಪಃ । ಅತಿಜಗತೀ ಅಷ್ಟಿರ್ವಾ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

൧ ൨॥ ൩ ൧ ൨ ൩ ൨ ൩ ൧ ൨൦ ൩ ൧
ತಮಿನ್ದ್ರಂ ಜೋಹವೀಮಿ ಮಘವಾನ ಮುಗ್ರ ँ ಸತ್ರಾದಧಾನಮ

൨ ൩ ൧ ൨ ൩ ൧ ൨
ಪ್ರತಿಷ್ಕುತ ँ ಶ್ರವಾಽ ँ ಸಿ ಭೂರಿ ।

൧ ൨ ൩ ൧ ൨൦ ൩ ൧ ൨ ൩ ൨ ൩
ಮ ँ ಹಿಷ್ಠೋ ಗೀರ್ಭಿರಾ ಚ ಯಜ್ಞಿಯೋ ವವರ್ತ ರಾಯೇ ನೋ

൧ ൨ ൩ ൧ ൨ ൩ ൨
ವಿಶ್ವಾ ಸುಪಥಾ ಕೃಣೋತು ವಜ್ರೀ ॥ ൪. ൪൬൦ ॥

೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ತಂ - ಇನ್ದ್ರಂ - ಜೋಹವೀಮಿ - ಮಘವಾನಂ - ಉಗ್ರಮ್ । ಸತ್ರಾ -

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ದಧಾನಂ - ಅಪ್ರತಿಷ್ಕುತಂ - ಅ - ಪ್ರತಿಷ್ಕುತಂ - ಶ್ರವಾಂಸಿ - ಭೂರಿ ॥

೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ಮಂಹಿಷ್ಠಃ - ಗೀರ್ಭಿಃ - ಆ - ಚ - ಯಜ್ಞಿಯಃ - ವವರ್ತ । ರಾಯೇ - ನಃ -

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨
ವಿಶ್ವಾ - ಸುಪಥಾ - ಸು - ಪಥಾ - ಕೃಣೋತು - ವಜ್ರೀ ॥ ೪. ೪೬೦ ॥

ಅಕ್ಷಯ್ಯಮ್ । ರೇವತ್ಪ್ರಜಾಪತಿರತಿಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪ ೫ ೦ ೦ ೪ ೫೦ ೪ ೩
೪೬೦.೧. ತಮಿನ್ದ್ರಂಜೋಹವೀಮಿಮಘವಾನಾಮ್ ॥ ಊ಼ಽ೨೩೪

೫ ೨೧೧ ೦ ^ ೩
ಗ್ರಾಮ್ । ಸತ್ರಾಹೋಇ । ದಧಾನಮಪ್ರತಾಽ೨ಇಷ್ಕೂಽ

೫ ೧ ೧ ^ ೩
೨೩೪ತಾಮ್ । ಶ್ರವಾಽ೨೩ಂಸಾಽ೨ಇ । ಭೂಽ೨೩೪

೫ ೧ ೦ ೦ ೦ ^ ೩
ರೀ । ಮಂಹಿಷ್ಠೋಗೀರ್ಭಿರಾ । ಚಯಾಽ೨ಜ್ಞಾಽ೨೩೪

೫ ೨೦ ೧ ೦ ೧೦ ೦
ಯಾಃ । ವಾವಾರ್ತ್ತಾಽ೨ ॥ ರಾಯೇಹೋಇ । ನೋವಿ

೦ ೩ ೫ ೩ ೨ ೧ ^ ೩
ಶ್ವಾಸುಪಾಽ೨೩೪ಥಾ । ಕೃಣೋಽ೩ । ತೂಽ೨ವಾಽ೨೩೪

೫೦ ೦ ೩ ೫
ಔಹೋವಾ ॥ ಊಽ೨೩೪ಪಾ ॥

ದೀ - ೧೪ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೯ । ಧ್ವೋ । ೩೧ । ೮೦೨ ॥

ತಂ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಗುಣೋಪೇತಮ್ **ಇನ್ದ್ರಂ ಜೋಹವೀಮಿ** ಯಷ್ಟಾಹಂ ಪುನಃ ಪುನರಾಹ್ವಯಾಮಿ ಹ್ವಯತೇರಭ್ಯಸ್ತನ್ಯ ಚೇತಿ ಸಂಪ್ರಸಾರಣಮ್ ಕೀದೃಶಂ **ಮಘವಾನಂ** ಮಂಹನೀಯ. ಧನವಂತಮ್ **ಉಗ್ರಮ್** ಉದ್ಗೂರ್ಣ ಬಲಂ **ಸತ್ರಾ** ಸತ್ಯಂ ಯಥಾರ್ಥಮೇವ **ಶ್ರವಾಂಸಿ** ಬಲಾನಿ ಭೂರಿ ಭೂರೀಣಿ **ದಧಾನಮ್** ಅತಏವ **ಅಪ್ರತಿಷ್ಕುತಂ** ಶತ್ರುಭಿರಪ್ರತಿರೋಧನೀಯಮ್ ಆಹ್ವಯಾಮಿ । ಕಿಂಚ **ಮಂಹಿಷ್ಠಃ** ಪೂಜ್ಯತಮೋ ದಾತೃತಮೋ ವಾ **ಯಜ್ಞಿಯಃ** ಯಜ್ಞಾರ್ಹಃ ಇನ್ದ್ರಃ **ಗೀರ್ಭಿಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಾಭಿಃ ಸ್ತುತಿಭಿಃ **ಆವವರ್ತ** ಯಜ್ಞೇಷ್ವಾಭಿಮುಖ್ಯೇನ ವರ್ತತೇ । ವರ್ತತೇರ್ಲಿಟಿ ರೂಪಮ್ । ತತೋ **ವಜ್ರೀ** ವಜ್ರವಾನ್ ಇನ್ದ್ರಃ **ರಾಯೇ** ಧನಾರ್ಥಂ **ವಿಶ್ವಾ** ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವ **ಸುಪಥಾ** ಸುಮಾರ್ಗಾಣಿ **ಕೃಣೋತು** ಕರೋತು । ಧನಂ ಸರ್ವದಿಗ್ಗಮಸ್ಮಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ನೋತು ಇತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಮಘವಾನಮ್ ಬಹುಧನವಂತನೂ, **ಉಗ್ರಮ್** ಅತ್ಯಧಿಕ ಬಲಶಾಲಿಯೂ, ಸತ್ರಾ ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ಸ್ಥಿರವಾದ ಸತ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ, ಭೂರಿ ಬಹು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರವಾಂಸಿ ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಶ್ರವಃ ಶ್ರವಣೀಯಂ ಯಶಃ - ನಿರು.೧.೯ ॥ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ, **ದಧಾನಮ್** ಧರಿಸಿರುವವನೂ, **ಅಪ್ರತಿಷ್ಕುತಂ** ಯಾರಿಂದಲೂ ಎದುರಿಸಲಾಗದ ಅಪ್ರತಿಹತನೂ ಆದ, ತಂ ಇನ್ದ್ರಂ ಆ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು, **ಜೋಹವೀಮಿ** ಪುನಃ ಪುನಃ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ, **ಮಂಹಿಷ್ಠಃ** ಪರಮ ಪೂಜ್ಯನೂ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ, **ಯಜ್ಞಿಯಃ** ಯಜ್ಞಾರ್ಹನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು, **ಗೀರ್ಭಿಃ** ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿ, **ಆ ವವರ್ತ** ಯಜ್ಞಾಭಿಮುಖವಾಗಿರುವನು ನಂತರ, **ವಜ್ರೀ** ವಜ್ರಾಯುಧಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನು, ರಾಯೇ ಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ನಮಗೆ, ವಿಶ್ವಾಸುಪಥಾ ಸಮಸ್ತ ಸನ್ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನೂ ತೋರಿಸಿ, **ಕೃಣೋತು** - ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಬಹಳ ಧನವಂತನೂ ಅತ್ಯಧಿಕವಾದ ಸತ್ವಾತ್ಮಕವಾದ ಸ್ಥಿರವಾದ ಬಲಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಿರುವ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯನೂ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಯಜ್ಞಾರ್ಹನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು ನಾವು ಮಾಡುವ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಯಜ್ಞಾಭಿಮುಖಿಯಾಗಲಿ. ವಜ್ರದಂಡಧರನಾದ ಇನ್ದ್ರನು ನಮಗೆ ಧನಪ್ರಾಪ್ತಿ ಯಾಗುವಂತಹ ಸನ್ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅನುಗ್ರಹಿಸಲಿ.

ಧನ-ಬಲಂಗಳ ದೇವನನೊಲ್ದವಾಮ್
ಕರೆಯುತಿರ್ಪೆವು ಮತ್ತಿದೊ ಮತ್ತಿದೋ ।
ವಿಭುವವಂ ನುತಿಗೊಲ್ದು ಕೃಪಾಕರಂ
ಸವನಕೈತರವೇಳ್ಕುಮರಿಕ್ಷಯಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೬೧

ಪರುಚ್ಛೇಪೋ ದೈವೋದಾಸಿಃ । ಅತ್ಯಷ್ಟಿಃ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ಅಸ್ತು ಶ್ರೌಷಟ್ ಪುರೋ ಅಗ್ನಿಂ ಧಿಯಾ ದಧ ಆ ನು ತ್ಯಚ್ಛರ್ದೋ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ದಿವ್ಯಂ ವೃಣೀಮಹ ಇನ್ದ್ರವಾಯೂ ವೃಣೀಮಹೇ ।

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧
ಯದ್ಧಕ್ರಾಣಾವಿವಸ್ವತೇ ನಾಭಾ ಸನ್ದಾಯ ನವ್ಯಸೇ । ಅಧ ಪ್ರ ನೂನ

೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ಉ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮುಪ ಯನ್ತಿ ಧೀತಯೋ ದೇವಾꣳ ಅಚ್ಛಾ ನ ಧೀತಯಃ ॥

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಅಸ್ತು - ಶ್ರೌಷಟ್ - ಪುರಃ - ಅಗ್ನಿಂ - ಧಿಯಾ - ದಧೇ । ಆ - ನು - ತ್ಯತ್ -

೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಶರ್ಧಃ - ದಿವ್ಯಂ - ವೃಣೀಮಹೇ ॥ ಇನ್ದ್ರವಾಯೂ - ಇನ್ದ್ರ - ವಾಯೂಇತಿ -

೩ ೨ ೩ ೨ ೩೧೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ವೃಣೀಮಹೇ । ಯತ್ - ಹ - ಕ್ರಾಣಾ - ಏವಸ್ವತೇ - ಏ - ವಸ್ವತೇ । ನಾಭಾ -

೩೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩
ಸನ್ದಾಯ - ಸಂ - ದಾಯ - ನವ್ಯಸೇ ॥ ಅಧ - ಪ್ರ - ನೂನಂ - ಉಪ - ಯನ್ತಿ

೧ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
- ಧೀತಯಃ । ದೇವಾನ್ - ಅಚ್ಛ - ನ - ಧೀತಯಃ ॥ *೫. ೪೬೧ ॥*

ಯಾಜ್ಞತುರಮ್ । ಯಜ್ಞತುರೋऽತ್ಯಷ್ಟಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೫ ೦ ೨ ೧ರ ೨ ೧ರ ೨ರ ೧ ೨
೪೬೧.೧. ಅಸ್ತುಶ್ರೌಷಾಟ್ ॥ ಪುರೋऽಅಗ್ನಿಂಧಿಯಾದಧೇ । ಹಾ । ಔ

೫ ೧ರ ೨ರ ೧
ऽ೩ಹೋऽ೨೩ಳವಾ । ಆನುತ್ಯಚ್ಛದ್ರ್ಯೋऽದಿ । ವ್ಯಾಮ್ ।

ಅ ೨^ ೩ ೫ ೧ ೨
ವೃಣಾऽ೨೩ಹಾಇ । ಮಾऽ೨೩ಳಹೇ । ಇನ್ದ್ರಾವಾऽ೩

೨ ೧ ^ ೩ ೫ ೧ ೦ ೦
ಯೂऽ೩ । ವೃಣೀऽ೨ಮಾऽ೨೩ಳಹಾಇ । ಯದ್ಧಕ್ರಾಣಾ

೨ ೨ ೨ ೦ ೧ರ ೦ ೨ ೪ ೫
ವಿವಾऽ೧ಸ್ವಾऽ೩ತಾಇ । ನಾಭಾಸನ್ದಾಯನಾऽ೩ । ವ್ಯಾಸಾ

೧ ೦ ೨೦೧
ಇ । ಅಧಪ್ರನೂನಮುಪಯಾ । ತಿಧೀತಾಯಾऽ೨೩ಃ ।

೧ ೨ ೫ ೧ ೨
ಹಾ । ಔऽ೩ಹೋऽ೨೩ಳವಾ ॥ ದಾಇವಾऽ೧ ಅಚ್ಛಾऽ

೨೩ । ಹಾ । ಔ೨೩ಹೋಽ೨೩ಳವಾ ॥ ನಧೋಽ೨೩ಳ

ವಾ ॥ ತಾಽಶಿಯೋಽಽಹಾಇ ॥

ದೀ - ೧೩ । ಪ - ೨೨ । ಮಾ - ೧೧ । ತ । ೩೨ । ೮೦೩ ॥

ಅಹಂ **ಪುರಃ** ಪುರತಃ ಉತ್ತರವೇದ್ಯಾಮ್ **ಅಗ್ನಿಮ್** ಆಹ ವನೀಯಾಖ್ಯಮ್ ಅಯಮತ್ರ ವಿವೇಕಃ - ಋತ್ವಿಕ್ ಶಾಲಾತಃ ಪಶ್ಚಿಮ ವಿಭಾಗೀಯ **ಪ್ರಾಚೀನ ವಂಶ** ನಾಮ ಯಜ್ಞೀಯ ವೇದ್ಯಾಃ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ **ಧನುರಾಕಾರೋ** ಯೋ ಅಗ್ನಿಕುಣ್ಡಃ ತತ್ರಸ್ಥಿತೋ ಅಗ್ನಿಃ **ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ**ರುಚ್ಯತೇ । ಉತ್ತರಸ್ಯಾಂ ಕುಣ್ಡೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ । ಪಶ್ಚಿಮಸ್ಯಾಂ **ವೃತ್ತಾಕಾರಃ** ಕುಣ್ಡೋ ಭವತಿ । ತತ್ರಯೋಽಗ್ನಿ ಸಃ **ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ** ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ । ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ **ಚತುಷ್ಕೋಣಃ** ಕುಣ್ಡಃ ತತ್ರಯೋಽಗ್ನಿಃ ಸ ಏವ **ಆಹವನೀಯ** ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ । ಅಸ್ತಿ ಚಾಪರಾವೇದೀ ಋತ್ವಿಕ್ ಶಾಲಾತಃ ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಉತ್ತರವೇದೀ - ಪರವೇದೀ - ದ್ವಿತೀಯವೇದೀತ್ಯರ್ಥಃ । ತಸ್ಯಾ ಏವ **ಮಧ್ಯ ಭೂಮಿರ್ನಾಭಿ**ರಿ ತ್ಯುಚ್ಯತೇ । ತತ್ರ ಅಧ್ವರ್ಯು ಪ್ರತಿಹಾರಿಣೋಃ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಾಃ । ನ ತು ಹೋತುರ್ಹೋಮ ಸಂಬಂಧೋಽಗ್ನಿಸಂಬಂಧೋ ವಾ । ತದೇವಂ '**ಪುರಃ**' ಪಶ್ಚಿಮವೇದೀತಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ । ಉತ್ತರವೇದ್ಯಾಂ ಅವ್ಯವಹಿತ ಪರ ಕುಣ್ಡೇ **ಚತುಷ್ಕೋಣಾತ್ಮಕೇ** ಅಗ್ನಿಮ್ **ಆಹವನೀಯಾ**ಖ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ॥

ಧಿಯಾ ಪ್ರಣಯನಾದಿ ಕರ್ಮಣಾ **ದಧೇ** ಧಾರಿತವಾನಸ್ಮಿ । **ತ್ಯತ್** ತತ್ **ಶರ್ಧಃ** ತಾದೃಶಂಬಲಂ ಬಲವಂತಂವಾಽಗ್ನಿಮ್ । ಯದ್ವಾ । ತಚ್ಛರ್ಧಂತಾ ದೃಶಂ ಮರುತಾಂ ಸಂಘರೂಪಂ ಬಲಂ **ದಿವ್ಯಂ** ದಿವಿಭವಂ **ನು** ಕ್ಷಿಪ್ರಮ್ **ಆವೃಣೀಮಹೇ** ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಸಂಭಜಾಮಹೇ ಕಿಂಚ **ಇನ್ದ್ರವಾಯೂ**

ವೃಣೀಮಹೇ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಹೇ । **ಯದ್ಧ** ಸುಪ್ಪೋಲುಕ್ - ೭.೧.೩೯ - ಯಃ **ವಿವಸ್ವತೇ** ವಿಪ್ರೋ ಹವೀರೂಪಂ ಧನಂ ತದ್ವತೇ **ನವ್ಯಸೇ** ನವತರಾಯ ಯಜಮಾನಾಯ **ನಾಭಾ** ನಾಭೌ ಭೂಮ್ಯಾ ನಾಭಿಸ್ಥಾನೇ ದೇವಯಜನೇ । ಯದ್ವಾವೇದಿರೂಪೇ ಅಥವಾ ನಾಭೌ ಸರ್ವಸ್ಯ ಫಲಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಕೇ ಯಜ್ಞೇ। ಯಜ್ಞಮಾಹುರ್ಭುವನಸ್ಯ ನಾಭಿಃ ಇತಿ ಶ್ರುತೇಃ । **ಸನ್ದಾಯ** ಸಮ್ಯಕ್ ಬಧ್ವಾ ಮಿಥಃ ಸಂಯುಜ್ಯ **ಕ್ರಾಣಾ** ಧನಾದಿಕಂ ಕುರ್ವಾಣೌ ಭವತಃ । ತೌ ವೃಣೀ ಮಹೇ ಇತಿ ಸಮನ್ವಯಃ । ಯಸ್ಮಾದೇವಂ ತಸ್ಮಾತ್ **ಅಸ್ತು ಶ್ರೌಷಟ್** ಅಸ್ಯಾಃ ಸ್ತುತೇಃ ಶ್ರವಣಂ ಭವತು । ಆಶ್ರಾವಯೇತಿ ಚತುರಕ್ಷರಮ್ ಅಸ್ತು ಔಷಡಿತಿ ಚತುರಕ್ಷರಮ್ ಯಜೇತಿ ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಮ್ । ಯೇಯಜಾಮಹೇ ಇತಿ ಪಂಚಾ ಕ್ಷರಮ್ ದ್ವ್ಯಕ್ಷರಃ ವಷಟ್ಕಾರಃ ಏಷ ವೈ ಸಪ್ತದಶಾಕ್ಷರಚ್ಛನ್ದಸ್ಯ - ಇತಿ.ಸಿ.ಕಾ. ವೈ೪.೪.೧೪೦ ॥ ಶ್ರೋತಾ ಭವತು ವಾ ಮರುತಾಂ ಗಣೋSಗ್ನಿರ್ವಾ ಇನ್ದ್ರವಾಯು ಪಕ್ಷೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾಪೇಕ್ಷಯೈಕವಚನಮ್ । **ಅಧ** ಅನಂತರಂ **ನಃ ಧೀತಯಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಸ್ತುತ್ಯಾದಿರೂಪಾಣಿ **ಪ್ರನೂನಮ್ ಉಪಯನ್ತಿ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಯುಷ್ಮಾನುಪೇತ್ಯ ಗಚ್ಛನ್ತಿ । **ಕಿಂಚ ದೇವಾನಚ್ಛಾ** ಅಗ್ನ್ಯಾದಿದೇವಾನ್ ಆಭಿಮುಖ್ಯೇನ ಪ್ರಾಪ್ತುಮಿವ **ಧೀತಯಃ** ಅಸ್ಮದೀಯಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ **ಉಪಯನ್ತಿ** ತೇಷಾಂ ಸಮೀಪಂ ಪ್ರಾಪಯನ್ತಿ ॥

ಆನುತ್ಯತ್ ಆನುತದ್ ಇತಿ ನವ್ಯಸೇ ನವಸಿ ಇತಿ ಪ್ರನೂನಂ ಪ್ರಸೂನ ಮ್ ಇತಿ ಚ ಕ್ರಮೇಣ ಸಾಮ್ನಾಮೃಚಶ್ಚ ಪಾಠಃ ॥

ಪುರಃ ನನ್ನ ಎದುರಿಗಿರುವ ಉತ್ತರವೇದಿಯಲ್ಲಿ, **ಅಗ್ನಿಂ** ಆಹವನೀ ಯಾಗ್ನಿಯನ್ನು, **ಧಿಯಾ** ಅಗ್ನಿಪ್ರಣಯನಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ, **ದಧೇ** ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದ್ದೇನೆ, **ದಿವ್ಯಂ** ದ್ಯುಲೋಕೋತ್ಪನ್ನವಾದ, **ತಚ್ಛರ್ಧಃ** ಆ ಶಕ್ತಿಯುತನಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು, **ನು** ಶೀಘ್ರವಾಗಿ, **ಆವೃಣೀಮಹೇ** ಆರಾಧಿಸೋಣ, ಇನ್ದ್ರ ವಾ

ಯೂ ಇನ್ದ್ರ ಮತ್ತು ವಾಯುವನ್ನು, ವೃಣೀಮಹೇ ಆಶ್ರಯಿಸೋಣ, ಯತ್ ಹ ನಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯಕಾರಣ, ವಿವಸ್ವತೇ ಪ್ರಕಾಶಯುತವಾದ, ನಾಭಾ ಪೃಥ್ವಿಯ ನಾಭಿ ರೂಪವಾದ ಯಜ್ಞದ ವೇದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚದ ನಾಭಿರೂಪ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ, ನವ್ಯಸೇ ನೂತನಸ್ತುತಿಯು, ಕ್ರಾಣಾ ಆತ್ಮಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಂದಾಯ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ, ಅಸ್ತು ಶ್ರೌಷಟ್ ನಾವು ಮಾಡುವ ಸ್ತುತಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಸುವಂತಾಗಲಿ, ಅಧಃ ಅನಂತರ, ನಃ ನಮ್ಮ, ಧೀತಯಃ ಸ್ತುತಿ ಆದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಪ್ರ ಸು ಉಪಯನ್ತು ಅತಿಶಯವಾದ ಕ್ರಮದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ನಃ ನಮ್ಮ, ಧೀತಯಃ ಯಜ್ಞ ಆದಿ ಕರ್ಮಗಳೂ ಕೂಡ, ದೇವಾನ್ ಅಗ್ನ್ಯಾದಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು, ಅಚ್ಛಾನ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹೊಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ನನ್ನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಉತ್ತರವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರಣಯನಾದಿ ವಿಧ್ಯುಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆಹವನೀಯಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಾವು ಅಗ್ನಿಯ ದಿವ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ಇನ್ದ್ರನನ್ನೂ ವಾಯುವನ್ನೂ ಆಶ್ರಯಿಸೋಣ. ಪೃಥ್ವಿಯ ನಾಭಿಯೆಂದೆನಿಸಿರುವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿರುವ ನಮ್ಮ ನೂತನ ಸ್ತುತಿಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿ, ನಮ್ಮ ಸ್ತುತಿರೂಪದ ಹಾಗೂ ಯಾಗಾದಿ ಕರ್ಮಗಳು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಆಹವನೀಯಮಿಪ್ಪ್ರದೆದುರೊಳ್ ವಿಧಿಚೋದಿತಮಾರ್ಗಸಂಸ್ಥಿತಂ
ವಹ್ನಿಯನಿಂದ್ರನಂ ಪವನನಂ ಶ್ರಯಿಸೋಣ ಸಮಸ್ತರುಂ ಜನರ್ ।
ವಿಶ್ವದ ನಾಭಿಯಲ್ತೆ ಸವನಂ ಬಹುಶ್ರದ್ಧೆಯ ಭಕ್ತಿಯರ್ಪಣಂ
ನಮ್ಮ ನವಸ್ತವಂ ಸುರರ ಕರ್ಣಕೆ ಸಲ್ಗೆ ಸವಕ್ಕೆ ಬರ್ಕವರ್ ॥

ಋಕ್ - ೪೬೨

ಏವಯಾಮರುದಾತ್ರೇಯಃ । ಅತಿಜಗತೀ ಮರುತಃ ಅಗ್ನಿರ್ವಾ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಪ್ರ ವೋ ಮಹೇ ಮತಯೋ ಯನ್ತು ವಿಷ್ಣವೇ ಮರುತ್ವತೇ ಗಿರಿಜಾ
೨ ೩ ೧ ೨
ಏವಯಾಮರುತ್ ।

೧ ೨೦ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
ಪ್ರ ಶರ್ದ್ಧಾಯ ಪ್ರ ಯಜ್ಯವೇ ಸುಖಾದಯೇ ತವಸೇ ಭನ್ದದಿಷ್ಟಯೇ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಧುನಿವ್ರತಾಯ ಶವಸೇ ॥ ೬. ೪೬೨ ॥

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಪ್ರ - ವಃ - ಮಹೇ - ಮತಯಃ - ಯನ್ತು - ವಿಷ್ಣವೇ । ಮರುತ್ವತೇ - ಗಿರಿಜಾಃ

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
- ಗಿರಿ - ಜಾಃ - ಏವಯಾಮರುತ್ - ಏವಯಾ - ಮರುತ್ ॥ ಪ್ರ -

೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಶರ್ದ್ಧಾಯ - ಪ್ರ - ಯಜ್ಯವೇ - ಸುಖಾದಯೇ - ಸು - ಖಾದಯೇ । ತವಸೇ -

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಭನ್ದದಿಷ್ಟಯೇ - ಭನ್ದತ್ - ಇಷ್ಟಯೇ । ಧುನಿವ್ರತಾಯ - ಧುನಿ - ವ್ರತಾಯ -

೧ ೨೦
ಶವಸೇ ॥ ೬. ೪೬೨ ॥

ಏವಯಾಮರುತಃ ಸಾಮ । ಏವಯಾಮರುದತಿಜಗತೀನ್ದ್ರಃ ॥

೪೬೨.೧. ಪ್ರಾ೭೨೩೪ । ವೋಮಹೇಮತಯೋ೭ಯನ್ತುವಿಷ್ಣವೋ । ಹಾಇ ॥ ಮರುತ್ವತಾ೭೩ಇಗಿರಿಜಾ೭೩೪: । ಹಾಹೋ೭ಇ । ಏವಾಯಾ೭೨ । ಮಾ೭೨೩೪ರೂತ್ । ಪ್ರಾಶರ್ದ್ಧಾಯಾ೭೨ । ಪ್ರಾಯಜ್ಯಾವಾ೭೨೩ಇ । ಸೂಖಾದಾ೭೨೩೪ಯಾಇ । ತವಸೇಭನ್ದದಿಷ್ಟಯೇ ॥ ಧುನಾಇವ್ರಾ೭೩ತಾ೭೩ ॥ ಯಾ೭೨ಶಾ೭೨೩೪ಔಹೋ೭ವಾ ॥ ವಾ೭೨೩೪ಸೇ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೪ । ಮಾ - ೯ । ಧೋ । ೩೩ । ೮೦೪ ॥

ಪ್ರಯನ್ತು ಪ್ರಗಚ್ಛನ್ತು **ಗಿರಿಜಾಃ** ಗಿರೌ ವಾಚಿ ನಿಷ್ಪನ್ನಾಃ **ಮತಯಃ** ಸ್ತುತಯಃ । **ಮಹೇ** ಮಹತೇ **ವಃ** ತುಭ್ಯಂ ವಚನ ವ್ಯತ್ಯಯಃ - ೩.೧.೮೫ । **ವಿಷ್ಣವೇ** ವ್ಯಾಪ್ತಾಯಾಮ್ ಇನ್ದ್ರಾಯ ವಿಷ್ಣವೇ ವಾ **ಮರುತ್ವತೇ** ಮರುದ್ಭಿಃ ಸ್ತದ್ವತೇ ಕಸ್ಯ ಸ್ತುತಯಃ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ **ಏವಯಾಮರುತ್** ಏತನ್ನಾಮಕಸ್ಯ ಋಷೇಃ ಷಷ್ಠ್ಯಾ ಲುಕ್ - ೭.೧.೩೯ ॥ ಅಥವಾ೭ಯಮೃಷಿಃ ಗಿರಿಜಾಃ ಸ್ತುತೇ ರ್ಜನಯಿತಾ ಭವತಿ । ಕಿಂಚ **ಪ್ರಯನ್ತು** ಸ್ತುತಯಃ **ಕಸ್ಮೈ? ಶರ್ದ್ಧಾಯ** ಬಲಾಯ ಮಾರುತಾಯ ಇತರತ್ಸರ್ವಂ ಬಲವಿಶೇಷಣಮ್ **ಪ್ರಯಜ್ಯವೇ** ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ಯಷ್ಟವ್ಯಾಯ **ಸುಖಾದಯೇ** ಶೋಭನಾಭರಣಾಯ ಖಾದಿರಾ ಭರಣ

ವಿಶೇಷಃ । ಹಸ್ತೇಷು ಖಾದಿಶ್ಚ ಕೃತಶ್ಚ ಸಂದಧೇ ಋ.ಸಂ.೧.೧೬೮.೩., ಋ.ಸಂ. ೫.೫೪.೧೧ । ಇತಿ ಅಂಸೇಷು ಚ ಋಷಯಃ ಪತ್ಸು ಖಾದಯಃ ಇತಿ ಚ ಶ್ರುತೇಃ । ತವಸೇ ಬಲವತೇ । **ಭನ್ದದಿಷ್ಟಯೇ** ಸ್ತುತಿರೂಪಾ ಇಷ್ಟಿರ್ಯಸ್ಯ ತತ್ ಭನ್ದ ದಿಷ್ಟಿಃ ತಸ್ಮೈ । **ಧುನಿವ್ರತಾಯ** ಮೇಘಾನಾಂ ಚಾಲನಂ ಕರ್ಮ ಯಸ್ಯ ತಾದೃಶಾಯ ಶವಸೇ ಗಮನವತೇ ॥

ಏವಯಾಮರುತ್ ಏವಯಾ ಮರುತ್ತೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಋಷಿಯು, ಗಿರಿ ಜಾಃ ವಾಣಿಯಿಂದ ಉದಯವಾದ, ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದ, ಗೋಃ ಇತಿ ನಿಘಂಟೌ ವಾಙ್ನಾಮಸು ೧.೧೧, ದೃಶ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ಸಪ್ತಮ್ಯಾಂ ಗಿರಿ ಇತ್ಯೇವ ವಕ್ತವ್ಯಮ್ । ನ ತು ಗಿರಾವಿತಿ । ತದತ್ರ ತ್ಯ ಪಾಠೋ ಲಿಪಿಕಾರ ಪ್ರಮಾದ ಇವ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ । ವಿವರ ಕೃತಾತು ಗಿರಿಜಾ ಹೃದಯೇ ಜಾತಾ ಯಜ್ಞಜಾತಾ ವಾ ಇತ್ಯು ಕ್ತಮ್ ॥, ಮತಯಃ ಸ್ತುತಿಗಳು, ಮಹೇ ಮಹಾಮಹಿಮನೂ, ಮರುತ್ವತೇ ಮರುತ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೂ, ವಿಷ್ಣವೇ ವ್ಯಾಪಕನೂ ಆದ, ವಿಷ್ಣುನಾಮಕೇ ನ್ದ್ರಾಯ - ಇತಿ ವೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಇನ್ದ್ರಃ ವಿಷ್ಣುಃ ಪರ್ಯಾಯೇತಿ ಭಾವಃ । ಇಹ ಚ ಮಾನಂ ನಿಘಣ್ಟೌ । ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣಾದೌ ಚ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯೇಷು ಉಭಯೋ ರೇವ ಪರಿಗಣನಮ್ ॥ ವಃ ಇನ್ದ್ರನಾದ ನಿನ್ನನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಪ್ರಯನ್ತು ಅತಿಶಯ ವಾಗಿ ಅರ್ಪಿತವಾಗಲಿ, ಪ್ರಯಜ್ಯವೇ ಅತ್ಯಂತ ಪೂಜ್ಯವಾದುದೂ, ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾಗಶೀಲವಾದುದೂ, ಸುಖಾದಯೇ ಸುಂದರ ಖಾದಿರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಭರಣಗಳನ್ನುಳ್ಳದ್ದೂ - ಅಂಸೇಷು, ಚ ಋಷಯಃ ಪತ್ಸು ಖಾದಯಃ - ಋ.ಸಂ.೫.೫೪.೧೧ ॥ ಹಸ್ತೇಷು ಖಾದಿಶ್ಚ ಕೃತಿಶ್ಚ ಸನ್ದಧೇ - ಋ.ಸಂ.೧.೧೬೮.೩ ॥ ತವಸೇ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದುದೂ ಬಲಶಾಲಿಯಾದುದೂ, **ಭನ್ದದಿಷ್ಟಯೇ** ಸ್ತುತಿರೂಪೀ ಯಜ್ಞವುಳ್ಳದ್ದೂ, ಮನ್ದನ್ತಿ ಸ್ತುವನ್ತಿ ಇಷ್ಟಯಃ ಯಜ ಮಾನಾಃ ಯಂ ತಸ್ಮೈ - ವಿ ॥ **ಧುನಿವ್ರತಾಯ** ಶತ್ರುವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವ ವ್ರತ ವುಳ್ಳದ್ದೂ ಮೇಘಗಳನ್ನು ಕಂಪನಗೊಳಿಸುವುದೂ, ಧುನಿಃ ಕಂಪನಂ ಮೇಘಾ

ನಾಂ ವ್ರತಂ ಕರ್ಮ ಯಸ್ಯೈ ತಸ್ಯೈ - ವಿ ॥ ಶವಸೇ ವೇಗಗಾಮಿಯಾದುದೂ ಆದ, ಶರ್ಧಾಯ ಮರುದ್ಗಣಗಳಿಗೆ, ಪ್ರ ಯನ್ನು ಅತಿಯವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಸೇರಲಿ.

ಏವಯಾ ಮರುತ್ ಋಷಿಯ ಹೃದಯದಿಂದ ಹೊಮ್ಮಿದ ಸ್ತುತಿಗಳು ಮಹಾಮಹಿಮನೂ ಮರುದ್ಗಣಗಳೊಂದಿಗಿರುವವನೂ ವ್ಯಾಪಕನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನೇ ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿತವಾಗಲಿ. ಬಹು ಪೂಜ್ಯವಾದುದೂ ಖಾದಿರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಭರಣವುಳ್ಳದ್ದೂ ಶಕ್ತಿಯುತವಾದದೂ ಸ್ತುತಿರೂಪಿ ಯಜ್ಞವುಳ್ಳದ್ದೂ ಮೇಘಗಳು ಚಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದೂ ಬಹು ವೇಗವುಳ್ಳದ್ದೂ ಆದ ಈ ಸ್ತುತಿಗಳು ಮರುದ್ಗಣಗಳಿಗೆ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಅರ್ಪಿತವಾಗಲಿ.

ಏವಯಾಮರುನ್ಮುನಿಯ ಹೃದಯದಿಂ ಹೊಮ್ಮಿದ ನುತಿಮಂತ್ರಂ
ಮರುನ್ನಾಯಕನಿಗಿಂದ್ರನಿಗೊಪ್ಪಿಗೆಯಕ್ಕೆ ಸುಮಹಿತಂಗಂ ।
ಖಾದಿರಾಭರಣವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಸ್ತುತಿರೂಪಿಯಜ್ಞಸಂಪನ್ನಂ
ಜಲದಸಂಚರಣಚಣಮಾರುತಸಂಪ್ರೀತಿಯಕ್ಕೆ ನುತಿಯೀ ॥

ಋಕ್ - ೪೬೩

ಅನಾನತಃ ಪಾರುಚ್ಛೇಪಿಃ । ಅತ್ಯಷ್ಟಿಃ ಪವಮಾನಃ ಸೋಮಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨
ಅಯಾ ರುಚಾ ಹರಿಣ್ಯಾ ಪುನಾನೋ ವಿಶ್ವಾ ದ್ವೇಷಾಂಸಿ ತರತಿ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸಯುಗ್ವಭಿಃ ಸೂರೋ ನ ಸಯುಗ್ವಭಿಃ ।

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೧ ೨ರ
ಧಾರಾ ಪೃಷ್ಠಸ್ಯ ರೋಚತೇ ಪುನಾನೋ ಅರುಷೋ ಹರಿಃ ।

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ವಿಶ್ವಾ ಯದ್ರೂಪಾ ಪರಿಯಾಸ್ಯೃಕ್ವಭಿಃ ಸಪ್ತಾಸ್ಯೇಭಿರೃಕ್ವಭಿಃ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩
ಆಯಾ - ರುಚಾ - ಹರಿಣ್ಯಾ - ಪುನಾನಃ । ವಿಶ್ವಾ - ದ್ವೇಷಾಂಸಿ - ತರತಿ -

೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಸಯುಗ್ವಭಿಃ - ಸ - ಯುಗ್ವಭಿಃ ॥ ಸೂರಃ - ನ - ಸಯುಗ್ವಭಿಃ - ಸ - ಯುಗ್ವ

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦
ಭಿಃ । ಧಾರಾ । ಪೃಷ್ಠಸ್ಯ - ರೋಚತೇ । ಪುನಾನಃ - ಅರುಷಃ - ಹರಿಃ । ವಿಶ್ವಾ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಯತ್ - ರೂಪಾ - ಪರಿಯಾಸಿ - ಪರಿ - ಯಾಸಿ - ಋಕ್ವಭಿಃ । ಸಪ್ತಾಸ್ಯೇಭಿಃ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦
ಸಪ್ತ - ಆಸ್ಯೇಭಿಃ - ಋಕ್ವಭಿಃ ॥ ೭. ೪೬೩ ॥

ವಿಷಮಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ । ಭರದ್ವಾಜೋಽತ್ರ್ಯಷ್ಟಿಸ್ತೋಮಃ ॥

೪ ೫ ೧ ೨^ ೩ ೪ ೫ ೧ ೦ ೦ ೦
೪೬೩.೧. ಆಯಾ ॥ ರುಚಾ । ಹರಿ । ಣ್ಯಾಪುನಾನಾಃ । ವಿಶ್ವಾದ್ವೇಷಾ

೪ ೨ ೩ ೫ ೨೦ ೧ ೨
ಂಸಿತರತೀ೨೩ಸಾಽ೩ಯುಗ್ವಭಿಃ ॥ ಸೂರೋಽ೨೩ನಾಽ

೧ ^ ೩ ೫೦ ೦ ೩ ೫
೩ ॥ಸಾಽ೨ಯೂಽ೨೩೪ಔಹೋವಾ ॥ಗ್ವಾಽ೨೩೪ಭೀಃ॥

ದೀ - ೬ । ಪ - ೮ । ಮಾ - ೪ । ಗೀ । ೩೪ । ೮೦೫ ॥

೫ ೦ ೩ ೨೦ ೩ ೪ ೫ ೨ ೦ ೧ ೦
೪೬೩.೨. ಆಯಾರುಚಾಹರಿಣ್ಯಾ ॥ ಪುನಾನಃ । ವಿಶ್ವಾದ್ವಾಽ೨೩ಇ

೨ ೧ ೨ ೦ ೦ ೨ ೧
ಷಾ । ಸಾಇತರ । ತ್ಯಾಹೋ । ವಾಽ೩ಹಾಽ೩ಇ । ಸಾ

^ ೩ ೫ ೨ರ ೧ ೨^ ೩
ಯೂಽ೨ಗ್ವಾಽ೨೩೪ಭೀಃ ॥ ಸೂರೋಽ೨೩ನಾ ॥ ಸ

೨ ೪ ॥
ಯೂಽ೩ಗ್ವಾಽ೫ಭಾಽ೬೫೬ಇಃ ॥

ದೀ - ೭ । ಪ - ೯ । ಮಾ - ೭ । ಝೋ । ೩೫ । ೮೦೬ ॥

೪ ೩ರ ೪ ೩ರ ೪.೫ರ ೧ ೦ ೦ ೫ರ
೪೬೩.೩. ಅಯಾರುಚಾಹರಿಣ್ಯಾ ॥ ಪೂಽ೨೩೪ । ನಾನೋವಿಶ್ವಾ

೪ ೫ ೧ ೨ ಅ — ೧
ದ್ವೇಷಾ ॥ ಸಾಇತರತಿ । ಸಾಯುಗ್ವಾಭೀಽ೨: । ಸೂರೋ

೨ ೧ ^ ೩ ೫ ೪ರ ೫ರ ೪
ನಾಽ೩ । ಸಾಯೂಽ೨ಗ್ವಾಽ೨೩೪ಭೀಃ । ಧಾರಾಪೃಷ್ಠಾ ।

೧ — ೧ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨^ ೩
ಸ್ಯಾರೋಽ೨ಚತಾಇ । ಪುನಾನೋಽಆಽ೩ । ರೂಷೋಽಹಾ

೫ ೪ ೫ರ ೪ ೧ ೨ ೦ ೧ ಅ
ಽ೨೩೪ರೀಃ । ವಿಶ್ವಾಯದ್ರೂ । ಪಾಪರಿಯಾ । ಸಾಯುಕ್ವಾ

— ೧ ೨ ೨ ೧ ೪
ಭೀಽ೨: ॥ ಸಪ್ತಾಸೀಽ೩ಯೇಽ೩ ॥ ಭಾಽ೨೩ಇರಾಽ೩ ।

೨ ॥ ೫
ಕ್ವಾಽ೩೪೫ಭೋಽ೬ಹಾಇ ॥

ದೀ - ೧೦ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೧೦ । ಘಾ । ೩೬ । ೮೦೭ ॥

ಪುನಾನಃ ಪೂಯಮಾನಃ ಸೋಮಃ **ಹರಿಣ್ಯಾ** ಹರಿತವರ್ಣಯಾ **ಅಯಾ** ಅನಯಾ **ರುಚಾ** ರೋಚಮಾನಯಾ ಧಾರಯಾ **ವಿಶ್ವಾ** ಸರ್ವಾಣಿ **ದ್ವೇಷಾಂಸಿ** ದ್ವೇಷ್ಟೄಣಿ ರಕ್ಷಾಂಸಿ **ತರತಿ** **ವಿನಾಶಯತಿ** । ತತ್ರ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ **ಸೂರೋ**ನ ಯಥಾ ಸೂರ್ಯಃ **ಸಯುಗ್ವಭಿಃ** ಸಹ ಯುಕ್ತೈರಶ್ಮಿಭಿಃ ತಮಾಂಸಿ ಹಿನಸ್ತಿ ತದ್ವತ್ ಸಯುಗ್ವಭಿರಿತಿ ದ್ವಿರುಕ್ತಿರಾದರಾರ್ಥಾ । ಯದ್ವಾ! ಧಾರಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸೋಮೋ ಯುಕ್ತೈಸ್ತೇಜೋಭಿಃ ಸಹ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ತರತಿ । ತಸ್ಯ **ಪೃಷ್ಠಸ್ಯ** ಪೃಷ್ಠ ಇತಿ ಧಾರಕ ಉಚ್ಯತೇ ಜಗತೋ ಧಾರಕಸ್ಯ ಸೋಮಸ್ಯ ಪತಂತೀ ಧಾರಾ **ರೋಚತೇ** ದೀಪ್ಯತೇ । **ಪುನಾನಃ** ಪೂಯಮಾನಃ **ಹರಿಃ** ಹರಿತವರ್ಣಃ ಸೋಮಃ **ಅರುಷಃ** ಆರೋಚಮಾನೋ ಭವತಿ । **ಯದ್** ಯಃ ಸೋಮಃ **ಸಪ್ತಾಸ್ಯೇಭಿಃ** ರಸಾಹರಣಶೀಲಾಸ್ಯೈಃ **ಋಕ್ವಭಿಃ** ಸ್ತುತಿಮದ್ಭಿಃ ಋಕ್ವಭಿಸ್ತೇಜೋಭಿಃ **ವಿಶ್ವಾ** ವಿಶ್ವಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ರೂಪಾಣಿ **ಪರಿಯಾತಿ** ಪರಿತೋವ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ॥ ಪೃಷ್ಠಸ್ಯ ಸುತಸ್ಯ ಇತಿ ನಾಮ್ನ ಋಚಃ ಪಾಠೌ ॥

ಪುನಾನಃ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕ ಸೋಮನು, ಹರಿಣ್ಯಾ ಪಚ್ಚೆ ಬಣ್ಣದ, ಧಾರಾಕಾರದ, **ಅಯಾರುಚಾ** ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾದ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ, **ವಿಶ್ವಾ** ಸಮಸ್ತವಾದ, **ದ್ವೇಷಾಂಸಿ** ದ್ವೇಷಿಗಳನ್ನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ, **ಸೂರಃ** ಸೂರ್ಯನು, **ಸಯುಗ್ವಭಿಃ** ನ ತನ್ನಿಂದ ಉದಯವಾದ ತೇಜೋಮಯಕಿರಣಗಳಿಂದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಂತೆ, **ಸಯುಗ್ವಭಿಃ** ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ, ಸಯು ಗ್ವಭಿಃ ಇತಿ ಪುನರುಕ್ತಿಃ ಪರುಚ್ಛೇಪಸ್ಯ ಪಿತುಃ ಶೈಲೀಯಮ್ । ಪಾರುಚ್ಛೇಪಿಃ ಹ್ಯನಾ ನತಃ - ವಿ ॥ **ತರತಿ** ದಾಟಿಸುತ್ತಾನೆ, ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ, **ಪೃಷ್ಠಸ್ಯ** ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಧಾರಣಮಾಡಿರುವ ಸೋಮನ ಪೃಷ್ಠ ಸ್ಪೃಶತೇಃ - ನಿರು.೪.೩ ॥ ಆತ್ಮಾ ವೈ ಪೃಷ್ಠಾನಿ - ಕೌ.೨೫.೧೨ ॥ **ಧಾರಾ** ಪ್ರವಾಹವು, **ರೋಚತೇ** ದೀಪ್ತಿಗೊಂಡು ಬೆಳಗುತ್ತದೆ, ರೂಪಂ ರೋಚತೇ - ನಿರು.೩.೧೩ ॥ **ಯತ್** ಯಾವ ಸೋಮವು, **ಸಪ್ತಾಸ್ಯೇಭಿಃ** ವಕ್ರಗತಿಯುಳ್ಳದ್ದೂ, ಸರ್ಪಣಶೀಲ ಮುಖ್ಯೈಃ - ವಿ ॥ ರಸಹರಣ

ಶೀಲವಾದ ಸಪ್ತಸಂಖ್ಯಾಕ ಮುಖವುಳ್ಳದ್ದೂ ಸಪ್ತೈತಾ ನಾದಿತ್ಯ ರಶ್ಮೀನ್ ಆಯಮಾದಿತ್ಯೋ ಗಿರತಿ - ನಿ.೨.೨೧ ॥ ಸಪ್ತ ಛನ್ದಾಂಸಿ ಅಸ್ಯ ಭೂತಾನಿ ಯೇಷ್ವಾಮೃತ್ವಿಜಾಂತೇ ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾಃ । ತ್ಯೈಃ ಸಪ್ತಾಸ್ಯೇಭಿಃ । ಅಥವಾ ಸಪ್ತ ವಷಟ್ ಕಾರಿಣೋ ಹೋತಾರಃ ಸಪ್ತಸ್ಯಾನಿ । ಸಪ್ತಸೋಮ ಸಂಸ್ಥಾಃ ಸಪ್ತಾಸ್ಯಾನಿ । ತಾಭಿಃ । ಇತಿ ವಿ ॥ **ಋಕ್ವಭಿಃ** ಸ್ತುತಿಗಳ ತೇಜೋವಿಶೇಷದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದೂ, ಜ್ಯೋತಿಸ್ಪೃದೃಕ್ - ಜೈ.೧.೭೬ ॥ ಋತ್ವಿಜರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೂ, ವಿಶ್ವಾ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕವಾದ, **ರೂಪಾ** ನಕ್ಷತ್ರಾದಿ ರೂಪಗಳನ್ನು - ರೂಪಂ ರೋಚತೇ - ನಿರು.೩.೧೩ ॥ **ಪರಿಯಾತಿ** ಹೊಂದಿರುವಂತಹದೂ, **ಪುನಾನಃ** ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದೂ ಪೂಯಮಾನಃ ಆರೋಚಮಾನ ಇತಿ ವಾ ಗನ್ತೇತಿ ವಾ - ವಿ ॥ **ಹರಿಃ** ಹರಣಶೀಲದ್ದೂ ಪಚ್ಚೆ ಬಣ್ಣದ್ದೂ ಆದ ಸೋಮವು, ಆರುಷ ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದತಕ್ಕ ಸೋಮನು ಪಚ್ಚೆವರ್ಣದ ತನ್ನ ಪ್ರಭೆಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವಂತೆ ನಾಶಮಾಡಿ ಗಂಡಾಂತರದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ದಾಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತುತಿಗಳ ತೇಜೋವಿಶೇಷದಿಂದಲೂ ಋತ್ವಿಜರ ಸೇವೋಪಚಾರಗಳಿಂದಲೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಕ್ಷತ್ರಾದಿ ರೂಪಗಳಿಂದ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತಾ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಧರಿಸಿರುವ ಸೋಮನು ವಕ್ರಗತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಸಪ್ತಸಂಖ್ಯಾಕ ಮುಖವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ಸೋಮಂ ವಿಶುದ್ಧನತಿಹಾರಿಹರಿತ್ಪ್ರಕಾಶಂ
ಸೂರ್ಯಂ ತಮೋsರಿಯೆನಿಪಂದದೆ ಲೀಲೆಯಿಂದಂ ।
ಪ್ರೊಯ್ವಂ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಸಂದು ಋತ್ವಿಕ್-
ಸೇವ್ಯಂ ಜಗದ್ಧರನೆನಲ್ ಮೆರೆವಂ ಸುರೂಪಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೬೪

ನಕುಲಃ । ಅತ್ಯಷ್ಟಿಃ ಸವಿತಾ ॥

೩ ೨ಉ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ಕ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಅಭಿ ತ್ಯಂ ದೇವಙ್ ಸವಿತಾರಮೋಣ್ಯೋಃ ಕವಿಕ್ರತುಮರ್ಚಾಮಿ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಸತ್ಯಸವಙ್ ರತ್ನಧಾಮಭಿ ಪ್ರಿಯಂ ಮತಿಮ್ ।

೩ ೨ಉ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಊರ್ಧ್ವಾ ಯಸ್ಯಾಮತಿರ್ಭಾ ಅದಿದ್ಯುತತ್ಸವೀಮನಿ ಹಿರಣ್ಯಪಾಣಿರ

೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಮಿಮೀತ ಸುಕ್ರತುಃ ಕೃಪಾ ಸ್ವಃ ॥ ಲ. ೪೬೪ ॥

೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ಕ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಅಭಿ - ತ್ಯಂ - ದೇವಂ - ಸವಿತಾರಂ - ಓಣ್ಯೋಃ - ಕವಿಕ್ರತುಮ್ - ಕವಿ -

೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ಕ್ರತುಮ್ । ಅರ್ಚಾಮಿ - ಸತ್ಯಸವಂ - ಸತ್ಯ - ಸವಂ - ರತ್ನಧಾಂ - ರತ್ನ - ಧಾಂ

೩ ೨ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
- ಅಭಿ - ಪ್ರಿಯಂ - ಮತಿಮ್ ॥ ಊರ್ಧ್ವಾ - ಯಸ್ಯ - ಅಮತಿಃ - ಭಾಃ

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೩
ಅದಿದ್ಯುತತ್ - ಸವೀಮನಿ । ಹಿರಣ್ಯಪಾಣಿಃ - ಹಿರಣ್ಯ - ಪಾಣಿಃ - ಅಮಿಮೀತ

೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨
- ಸುಕ್ರತುಃ - ಸು - ಕ್ರತುಃ - ಕೃಪಾ - ಸ್ವಾ೩ಃರಿತಿ ॥ ಲ. ೪೬೪ ॥

ಸವಿತುಸ್ಸಾಮ । ಸವಿತಾತ್ಯಷ್ಟಿಃ ಸವಿತಾ ॥

೪೬೪.೧. ಅಭಿತ್ಯನ್ದೇವಁ ಸವಿತಾರಮ್ । ಔಹೌಹೋವಾಹಾಇ ॥

ಓಣಾ೨೩೪ಯೋಃ । ಕವಿಕ್ರಾ೨೩೪ತೂಮ್ । ಆರ್ಚಾ

ಮೀ೨೩೪ಸಾ । ತ್ಯಾಸಾವಾ೨೩೪ಁ ರಾ । ತ್ನಧಾಮಾ

೨೩೪ಭೀ । ಪ್ರಿಯಮ್ಮಾ೨೩೪ತೀಮ್ । ಔಹೋಔ

ಹೋವಾ೨೩೪ಹಾಉ । ಊರ್ಧ್ವಾಯಾ೨೩೪ಸ್ಯಾ ।

ಆಮಾತೀ೨೩೪ಭಾಃ । ಅದಿದ್ಯೂ೨೩೪ತಾತ್ । ಸವೀ

ಮಾ೨೩೪ನೀ । ಔಹೋಔಹೋವಾ೨೩೪ಹಾಉ ॥

ಹೀರಣ್ಯಾ೨೩೪ಪಾ । ಣೀರಾಮೀ೨೩೪ಮೀ । ತಸುಕ್ರಾ

೨೩೪ತೂಃ । ಔಹೋಔಹೋವಾ೨೩೪೫ಹಾಉ ।

ವಾ ॥ ಏ೨೩ । ಕೃಪಾಸುವಾ೨೩೪೫: ॥

ದೀ - ೧೭ । ಪ - ೨೧ । ಮಾ - ೧೫ । ಚು । ೩೭ । ೮೦೮ ॥

ಸವಿತಾರಂ ಪ್ರೇರಕಂ **ದೇವಂ** ವಾಗ್ವ್ಯಾಪಾರೇಣ **ಅಭಿ ಅರ್ಚಾಮಿ** ಸರ್ವತಃ ಪೂಜಯಾಮಿ । ಕೀದೃಶಂ **ಕವಿಕ್ರತುಂ** ಕ್ರಾಂತಪ್ರಜ್ಞಂ **ಸತ್ಯಸವಂ** ಅವಿ

ತಥ ಪ್ರೇರಣಮ್ । **ರತ್ನಧಾಂ** ರಮಣೀಯಾನಾಂ ಧನಾನಾಂ ದಾತಾರಮ್ । **ಅಭಿಪ್ರಿಯಂ** ಸರ್ವತಃ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತಮ್ । **ಮತಿಂ** ಮನನೀಯಂ ಸ್ತುತ್ಯಮ್ **ಯಸ್ಯ** ಸವಿತುಃ **ಭಾ** ದೀಪ್ತಿಃ **ಊರ್ಧ್ವಾ** ಉನ್ನತಾ ಸತೀ **ಓಣ್ಯೋಃ** ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವ್ಯೋಃ । **ಅದಿದ್ಯುತತ್** ಅತಿಶಯೇನ ದೀಪ್ಯತೇ । ಯಸ್ಯ ಸವಿತುಃ ಸವೀಮನಿ ಪ್ರಸವೇ ಸತಿ **ಅಮತಿಃ** ಸರ್ವೇಷಾಂ ಕಾನ್ತಿಃ ಅದಿದ್ಯುತತ್ ಭೃಶಂ ಪ್ರಕಾಶತೇ । ಸಃ **ಸುಕ್ರತುಃ** ಶೋಭನಕರ್ಮಾ **ಹಿರಣ್ಯಪಾಣಿಃ** ಹಿರಣ್ಯಹಸ್ತಃ ಸವಿತಾ ದೇವಃ **ಕೃಪಾ** ಕೃಪಯಾ **ಸ್ವಃ** ಸ್ವರ್ಗೇ ನಿಮಿತ್ತಭೂತೇ ಸತಿ **ಅಮಿಮೀತ ಇಮಂ** ಸೋಮಮ್ ಇಯತ್ತಯಾಮಿತವಾನ್ । ಯದ್ವಾ । ಸ್ವಃ ಸರ್ವಸ್ಯಾ ಕೃಪಯಾ ಸಂಕಲ್ಪೇನ ನಿರಮಿಮೀತ ॥

ಕವಿಕ್ರತುಮ್ ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕರ್ಮ ನೆರವೇರಿಸುವವನೂ, **ಸತ್ಯಸವಮ್** ಸತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವವನೂ, **ರತ್ನಧಾ** ರಮಣೀಯವಾದ ಧನವನ್ನನುಗ್ರಹಿಸುವವನೂ, **ಅಭಿಪ್ರಿಯಮ್** ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರೀತಿ ಪಾತ್ರನಾದವನೂ, **ಮತಿಮ್** ಬುದ್ಧಿವಂತನೂ ಮನನಶಕ್ತಿಯುತನೂ, **ತ್ಯಂ ಸವಿತಾರಮ್ ದೇವಮ್** ಆ ಸವಿತೃದೇವನನ್ನು, ಸವಿತಾ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಸವಿತಾ - ನಿ.೧೦.೩ । ತಸ್ಯ ಕಾಲೋ ಯದಾ ದ್ಯೌರಪಹತ ತಮಸ್ಕಾಕೀರ್ಣ ರಶ್ಮಿರ್ಭವತಿ - ನಿ.ದೈ.೬. ೧೨ ॥ ಸವಿತಾ ಯನ್ತ್ರೈಃ - ಋ.ಸಂ.೧೦.೧೪೯.೧ ॥, ನಿ.೧೦.೩೨ ॥ ಅತ್ರ ಇದಂ ಯಾಸ್ಕ ಕೃತಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂ । ಸವಿತಾ ಯನ್ತ್ರೈಃ ಪೃಥಿವೀಮರಮಯದನಾರಂಭಣೇಽನ್ತರಿಕ್ಷೇ ಸವಿತಾ ದ್ಯಾಮದೃಂಹದಶ್ವಮಿವಾಧುಕ್ಷದ್ಧು ನಿಮನ್ತರಿಕ್ಷೇ ಮೇಘಂ ಬದ್ಧಮತೂರ್ತೇ ಬದ್ಧಮತೂರ್ಣ ಇತ ವಾ ತ್ವರಮಾಣ ಇತಿ ವಾ ಸವಿತಾ ಸಮುದಿತಾರಮಿತಿ । ಕಮನ್ಯಂ ಮಧ್ಯಮಾ ದೇವಮವಕ್ಷತ । ಆದಿತ್ಯೋಽಪಿ ಸವಿತೋಚ್ಯತೇ ಇತ್ಯಾದಿ, **ಅರ್ಚಾಮಿ** ಆರಾಧಿಸುವೆನು, **ಯಸ್ಯಭಾಃ** ಈ ಸವಿತೃವಿನ ದೀಪ್ತಿಯು ಪ್ರಕಾಶವು, ಕಾಂತಿಯು, **ಊರ್ಧ್ವಾ** ಊರ್ಧ್ವಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ, **ಓಣ್ಯೋ** ಪೃಥಿವೀ ಮತ್ತು ದ್ಯುಲೋಕಗಳ ಮಧ್ಯೆ, ಓಣ್ಯಾ - ದ್ಯಾವಾ ಪೃಥಿವೀ ನಾಮ - ನಿ.ಘಂ.೩೦.೩೦ ॥ **ಅದಿದ್ಯುತತ್** ಹರಡುತ್ತದೆ, ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ,

ಸವೀಮನಿ ಸರ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿಗೂ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಸವಿತೃವಿನ ಆವಿರ್ಭಾವವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ, **ಅಮತಿಃ** ಎಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮಸಾತ್ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವುದು, ಊರ್ಧ್ವಾ ಯಸ್ಯ ಅಮತಿಃ ಆತ್ಮಮಯೀ ಮತಿಃ ಆತ್ಮರೂಪಂ ವಾ - ವಿ ॥ ಆತ್ಮಮಯೀ ಸ್ವಾಧಾರಮತಿ ಅಮತಿ ರಮಾಮಯೀ ಮತಿರಾತ್ಮಮಯೀ - ನಿರು.೬.೧೨ ॥ **ಸುಕ್ರತುಃ** ಉತ್ತಮವಾದ ಶೋಭಾಯಮಾನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುವ, **ಹಿರಣ್ಯಪಾಣಿಃ** ಸವಿತಾ ದೇವತೆಯು ದಾನಾರ್ಥಂ ಪಾಣ್ಯೋಃ ಹಿರಣ್ಯಂ ಯಸ್ಯ ಸಃ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತ ಹಿರಣ್ಯಪಾಣಿಃ - ವಿ ॥ **ಕೃಪಾ** ಕೃಪೆಯಿಂದ, **ಸ್ವಃ** ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಾಗಿ, ಸರ್ವಂ ವಾ ಜಗತ್, **ಅಮಿಮೀತ** ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡುವವನು ಸಂಪನ್ನವಾಗಿಸುವವನು.

ಸರ್ವಪ್ರೇರಕನೂ ಸರ್ವಜ್ಞನೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರೇರಿಸುವವನೂ ರಮಣೀಯವಾದ ಬಹುಮೂಲ್ಯವಾದ ರತ್ನಾದಿ ಧನದಾತೃವೂ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕುಶಲತೆಯಿಂದ ನೆರವೇರಿಸುವವನೂ ಸ್ತುತ್ಯರ್ಹನೂ ವಾಕ್‌ನಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ದಾನಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹೊನ್ನನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವವನೂ ಆದ ಸವಿತೃದೇವತೆಯು ತನ್ನ ಊರ್ಧ್ವಗತಿಯ ದೀಪ್ತಿಯಿಂದ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಅತಿಶಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನಾವು ಸ್ವರ್ಗ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯವಾಗಲೆಂದು ಸೋಮಪಾನ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸುವವನು.

ಸರ್ವಪ್ರೇರಕ ಸತ್ಯರೂಪಿ ಸಕಲಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕಂ ಕಾಮದಂ
ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಕೃತೀಶ್ವರಂ ಶ್ರುತಿನುತಂ ದಾನಾವತಾರಂ ಕರಂ ।
ಸ್ವರ್ಣಶ್ರೀಕರುಣಾಕರಂ ನಿಜರುಚಿವ್ಯಾಪ್ತಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಸದಾ
ಭಕ್ತಸ್ವರ್ಗಪದಕ್ಕೆನುತ್ತೆ ದಯೆಯಿಂ ಸೂರ್ಯಂ ರಸಂ ಪೀರ್ದಪಂ ॥

ಪರುಚ್ಛೇಪೋ ದೈವೋದಾಸಿಃ । ಅತ್ಯಷ್ಟಿಃ ಅಗ್ನಿಃ ॥

೩ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಅಗ್ನಿ೯ ಹೋತಾರಂ ಮನ್ಯೇ ದಾಸ್ವನ್ತಂ ವಸೋಃ ಸೂನು೯

೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨
ಸಹಸೋ ಜಾತವೇದಸಂ ವಿಪ್ರಂ ನ ಜಾತವೇದಸಮ್ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಯ ಊರ್ಧ್ವಯಾ ಸ್ವಧ್ವರೋ ದೇವೋ ದೇವಾಚ್ಯಾ ಕೃಪಾ ।

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨
ಘೃತಸ್ಯ ವಿಭ್ರಾಷ್ಟಿ ಮನು ಶುಕ್ರಶೋಚಿಷ ಆ ಜುಹ್ವಾನಸ್ಯ ಸರ್ಪಿಷಃ ॥

೩ ೨ ೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨೦ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೧ ೨೦
ಅಗ್ನಿಂ – ಹೋತಾರಂ – ಮನ್ಯೇ – ದಾಸ್ವನ್ತಮ್ । ವಸೋಃ – ಸೂನುಂ – ಸಹಸಃ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೧
– ಜಾತವೇದಸಂ – ಜಾತ – ವೇದಸಂ । ವಿಪ್ರಂ – ವಿ – ಪ್ರಂ – ನ – ಜಾತ

೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩
ವೇದಸಂ – ಜಾತ – ವೇದಸಂ ॥ ಯಃ – ಊರ್ಧ್ವಯಾ – ಸ್ವಧ್ವರಃ – ಸು –

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨೦ ೩
ಅಧ್ವರಃ । ದೇವಃ – ದೇವಾಚ್ಯಾ – ಕೃಪಾ । ಘೃತಸ್ಯ – ವಿಭ್ರಾಷ್ಟಿಂ – ವಿ – ಭ್ರಾಷ್ಟಿಂ

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩
– ಅನು – ಶುಕ್ರಶೋಚಿಷಃ – ಶುಕ್ರ – ಶೋಚಿಷಃ । ಆಜುಹ್ವಾನಸ್ಯ – ಆ –

೧ ೨೦ ೩ ೧ ೨
ಜುಹ್ವಾನಸ್ಯ – ಸರ್ಪಿಷಃ ॥ *೯.೪೬೫ ॥*

ಭಾರದ್ವಾಜೇ ದ್ವೇ । ಭರದ್ವಾಜೋಽತ್ಯಷ್ಟಿರಗ್ನಿಃ ॥

೪೬೫.೧. ಅಗ್ನಿಂ ಹೋತಾ ॥ ರಮ್ಮನ್ಯೇಽಽಇದಾಸ್ವನ್ತಮ್ । ಓಽಇ
ವಾಽಇ । ವಾಸೋಃಸೂಽ೨ಇಳನೂಮ್ । ಸಹಸೋಜಾಽ
ಇತಾವೇಽ೧ದಾಸಾಽ೨ಮ್ । ವಿಪ್ರನ್ನಜಾ । ಓಽಇವಾಽಇ ।
ತವೇಽ೨ದಾಽ೨ಇಳಸಾಮ್ । ಯಊರ್ಧ್ವಾಽ೧ಯಾ
ಽ೨ । ಸುವಾಧ್ವಾಽ೧ರಾಽ೨: । ದೇವೋದೇವಾ । ಓಽಇವಾ
ಽಇ । ಚಿಯಾಽ೨ಕಾಽ೨ಇಳರ್ಪಾ । ಘೃತೋವಾ । ಸ್ಯವಿ
ಭ್ರಾಽ೨ಷ್ಟಿಮ್ । ಅನುಶುಕ್ರಶಾ । ಓಽಇವಾ । ಚಿಷಃ ॥
ಆಜುಹ್ವಾಽ೨ಇನಾ ॥ ಸ್ಯಸಾ । ಓಽಇವಾಽಇ । ಪಾಽ೨ಇಷಾ
ಽ೨ಇಳಔಹೋವಾ ॥ ಊಽ೨ಇಳಪಾ ॥

ದೀ - ೧೩ । ಪ - ೨೩ । ಮಾ - ೧೦ । ಡ್ವಾ । ೩೮ । ೮೦೯ ॥

೪೬೫.೨. ಅಗ್ನಿಂ ಹೋತಾರಂಮನ್ಯೇ । ದಾಽ೨ಇಳ । ಸ್ವನ್ತಂವ
ಸೋಃಸೂನುಮ್ ॥ ಸಹಸೋಜಾಽಇತಾವೇಽ೧ದಾಸಾ

ऽ२म् । विप्रन्नजाऽ३तावेऽ१दासाऽ२म् । य
ऊर्ध्वयाऽ३सूवध्वाराऽ२: । देवोदेवाऽ
३चायाऽ१कृपाऽ२ । घृतास्यविभ्राष्टिमनुशु ।
क्रशोऽ१चिषाऽ२: ॥ आजूह्वाऽ३नाऽ३ ॥ स्याऽ
२३साऽ३ । पाऽ३४५इषोऽ६हाइ ॥

दी - १६ । प - १२ । मा - ८ । ख्रै । ३८ । ८१० ॥

अवभृथसाम । बृहस्पतिरत्यष्टिरग्निः ॥

४६५.३. अहावोहाऽ२३४वाः । ३ । अग्निष्पती । प्रतिद
हती । अग्निं होः । तारम्माऽ३न्येऽ३दास्वन्त
म् ॥ वसोः । सूनुं सहसोजाऽ३ताऽ३वे
दसम् । विप्राम् । नजाऽ३ताऽ३वेदसम् ।
यऊ । र्ध्वयाऽ३सूऽ३वध्वरः ॥ देवो । दे
वाऽ३चीऽ३याकृपा ॥ घृता । स्यविभ्राष्टिमनु

೪ ೨ರ ೩ ೫ ೨ರ ೧ ೨ರ ೪ ೨
ಶೂ೨೩ಕ್ರಾ೨೩ಶೋ೬ಚಿಷಃ ॥ ಆಜೂ । ಹ್ವಾನಾ೨೩ಸ್ಯಾ೨೩ಸ

೩ ೫ ೩ ೨ ^ ೩ ೫ ೨೧
ರ್ಪಿಷಃ । ಅಹಾವೋ೬ಹಾ೨೨೩ಳವಾಃ । ೩ । ಅಗ್ನಿಷ್ಟಪ

೩ ೨ ೩ ೪ ೨ ೧ ೨ ೧
ತೀ೬ । ಪ್ರತಿದಹಾ೨೫ತಾ೨೬೫೬ಇ ॥ ಏ೨೩ । ವಿಶ್ವಂ ಸಮತ್ರಿ

೨ ೨ ೧ ೨ ೧ ೨ ೩
ಣನ್ದಹ । ೨-೨ । ಏ೨೩ । ವಿಶ್ವಂ ಸಮತ್ರಿಣನ್ದಹಾ೨೨

೧೧೧
೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೪ । ಪ - ೩೦ । ಮಾ - ೧೬ । ಸೂ । ೪೦ । ೮೧೧ ॥

ಪ್ರವರ್ಗ್ಯಸಾಮ । ಬೃಹಸ್ಪತಿರತ್ಯಷ್ಟಿರಗ್ನಿಃ ॥

೨ ^ ೩ ೨ ೩ ೪ ೫ ೨^ ೩ ೨೧
೪೬೫.೪. ತ್ಯಗ್ನಾ೩ಇಃ । ಪ್ರತಿದಹತೀ೬ । ಹಾಉಹೋ೬೨೫ಹಾಉ । ಅಗ್ನಿ

೨ರ ೪ ೨ರ ೩ ೫ ೨
ಂ ಹೋ೬ । ತಾರಮ್ಮಾ೨೩ನ್ಯೇ೬೨೩ದಾಸ್ವನ್ತಮ್ ॥ ವ

೧ ೨ರ ೦ ೪ ೨ರ ೩ ೫
ಸೋ೬ಃ । ಸೂನುಂ ಸಹಸೋ೬ಜಾ೨೩ತಾ೨೩ವೇ೬ದಸಮ್ ।

೨ ೧ ೨ ೪ ೨ರ ೩ ೫ ೨ ೧ ೨
ವಿಪ್ರಾಮ್ । ನಜಾ೨೩ತಾ೨೩ವೇ೬ದಸಮ್ । ಯಊ । ಧ್ವ

೪ ೨ ೩ ೫ ೨ರ ೧ ೨ರ ೪
ಯಾ೨೩ಸೂ೨೩ವಧ್ವರಃ । ದೇ೬ವೋ೬ । ದೇ೬ವಾ೨೩ಚೀ೬೨೩

೨ರ ೩ ೫ರ ೨ ೧ ೨ ೦ ೪
ಯಾಕೃಪಾ ॥ ಘೃತಾ । ಸ್ಯವಿಭ್ರಾಷ್ಟಿಮನುಶೂ೨೩ಕ್ರಾ೨೩

೨ರ ೩ ೫ ೨ರ ೧ ೨ರ ೪ ೨೩ ೫ ೨
ಶೋಽಚಿಷಃ ॥ ಆಜೂ । ಹ್ವಾನಾಽಇಸ್ಯಾಽಇಸರ್ಪಿಷಃ । ತ್ಯ

^ ೩ ೨೩ ೪೫ ೨ ^ ೫
ಗ್ನಾಇಃ । ಪ್ರತಿದಹತೀ । ಹಾಉಹೋಽಽಹಾಉ । ವಾ ॥

೨ ೧೨ ೧ ೨ ೧೨ ೧
ಏಽಇ । ವಿಶ್ವಳ್ಳ ಸಮತ್ರಿಣನ್ದಹ । ಏಽಇ । ವಿಶ್ವಂವ್ಯತ್ರಿಣ

೨ ೧೨೧ ೨೩ ೧೧೧
ನ್ದಹ । ಏಽಇ । ವಿಶ್ವನ್ಯತ್ರಿಣನ್ದಹಾಽ೨೩೪೫ ॥

ದೀ - ೧೪ । ಪ - ೨೭ । ಮಾ - ೧೭ । ಥೇ । ೪೧ । ೮೧೨ ॥

ಅಗ್ನಿಂ ಸರ್ವಾಸಾಂ ದೇವಸೇನಾನಾಮಗ್ರಗಣ್ಯಮ್ ಯಜ್ಞೇಷ್ವಗ್ರಂ ನೀಯಮಾನಂ ವಾ । **ಹೋತಾರಮ್** ಅಸ್ಮದ್ಯಾಗಂ ಪ್ರತಿ ದೇವಾನಾಮಾಹ್ವಾತಾರಮ್ । ಯದ್ವಾ । ಹೋಮ ನಿಷ್ಪಾದಕಂ ಹೋತಾರಂ ಜುಹೋತೇರ್ಹೋತೇತ್ಯೌರ್ಣವಾಭಃ - ೭.೧೫ - ಇತಿ ಯಾಸ್ಕ ವಚನಾತ್ । ಅಗ್ನಿಮದ್ಯ ಹೋತಾರಂ ವೃಣೀತೇತಿಶ್ರುತೇಃ । ಅಗ್ನಿಮಗ್ನ ಆವಹೇತಿ ಚ ಅಗ್ನಿರಾಹ್ವಾತೃತ್ವಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮ್ । ಅಗ್ನಿಂ ಹೋತಾರಂ ಮನ್ಯೇ ಇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರತಿವಿಶೇಷಣಂ ಮನ್ಯೇ ಇತಿ ಸಂಬಂಧಃ । ಯದ್ವಾ ಯಾಗ ನಿಷ್ಪತ್ತೇರೇವೋಪಲಕ್ಷಿತ ತ್ವಾದೇತದೇವ ವಿಧೇಯ ವಿಶೇಷಣಮ್ । ಇತರಾಣಿ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣ ವಿಶೇಷಣಾನಿ ಸ್ತುತಿಪರಾಣಿ **ದಾಸ್ವನ್ತಮ್** ಅತಿಶಯೇನ ದಾನವಂತಂ **ವಸೋಃ** ಪ್ರಶಸ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವೇಷಾಂ **ಸಹಸಃ ಸೂನುಮ್** ಬಲಸ್ಯ ಪುತ್ರಮಗ್ನಿಂ ಮಂಥನ ಕಾಲೇ ಬಲೇನ ಮಥ್ಯಮಾನ ಉತ್ಪದ್ಯತ ಇತಿ ತತ್ಪುತ್ರತ್ವಮುಪಚರ್ಯತೇ । **ಜಾತವೇದಸಂ** ಜಾತಾನಾಂ ವೇದಿತಾರಂ ಜಾತಪ್ರಜ್ಞಂ ಜಾತಧನಂ ವಾ ಜಾತವೇದಃ ಶಬ್ದೋ ಯಾಸ್ಕೇನ ಬಹುಧಾ ನಿರುಕ್ತಃ ಅಗ್ನೇರ್ಜಾತವೇದಸ್ತ್ವೇ ದೃಷ್ಟಾನ್ತಃ **ವಿಪ್ರಂ** ನ ಜಾತವೇದಙ್ಙಾತ ವಿದ್ಯಂ ಮೇಧಾವಿನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಿವ ತಂ ಯಥಾ ಬಹು

ಮನ್ಯತೇ ತಥಾ ತ್ವಾಮಪಿ ಸ್ತೌಮೀತ್ಯರ್ಥಃ । ಉಕ್ತ ಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟೋ ಯೋ ದೇವಃ **ಸ್ವಧ್ವರಃ** ಶೋಭನ ಯಜ್ಞವಾನ್ ಯಜ್ಞಂ ಸಮ್ಯಕ್ ನಿರ್ವಹನ್ । **ಊರ್ಧ್ವಯಾ** ಉನ್ನತಯಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ್ಯಾ **ದೇವಾಚ್ಯಾ** ದೇವಾನ್ ಪೂಜಯನ್ತ್ಯಾ ದೇವಾನ್ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಯಾ ವಾ **ಕೃಪಾ** ಕೃಪಯಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಲಕ್ಷಣಯಾ ದೇವಾನ್ ಪ್ರಯುಕ್ತಯಾ ಕೃಪೇತಿ - ೬.೮ - ಯಾಸ್ಕಃ । ತೇಭ್ಯೋ ಹವಿರ್ವಹನ ಬುಧ್ಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಸನ್ **ಶುಕ್ರಶೋಚಿಷಃ** ದೀಪ್ತ ತೇಜಸ್ಕಸ್ಯ **ಆಜುಹ್ವಾನಸ್ಯ** ಆ ಸಮನ್ತಾತ್ ಹೂಯಮಾನಸ್ಯ **ಸರ್ಪಿಷಃ** ಸರಣಶೀಲಸ್ಯ ಘೃತಸ್ಯ ವಿಲಾಪನೇನ ದೀಪ್ತಸ್ಯಾಜ್ಯಸ್ಯ **ವಿಭ್ರಾಷ್ಟಿಂ** ವಿಶೇಷೇಣ ಭ್ರಾಜಮನು ಸ್ವಯಮಪಿ ತದಾಜ್ಯಂ **ವಷ್ಟಿ** ಕಾಮಯತೇ ಸ್ವೀಕರೋತೀತ್ಯರ್ಥಃ । ವಸೋಃ ವಸುಮ್ ಇತಿ ಸಾಮ್ನ ಋಚಃ ಪಾಠೌ ॥

ಜಾತವೇದಾಃ ಕಸ್ಮಾತ್ । ಜಾತಾನಿ ವೇದ ಜಾತಾನಿ ವೈನಂ ವಿದುಃ ಜಾತೇ ಜಾತೇ ವಿದ್ಯತ ಇತಿ ವಾ । ಜಾತವಿತ್ತೋ ವಾಜಾತಧನೋ ಜಾತವಿದ್ಯೋ ವಾ । ಜಾತಪ್ರಜ್ಞಾನೋ ಯತ್ತಜ್ಜಾತಃ ಪಶೂನ ವಿನ್ದತೇತಿ ತಜ್ಜಾತವೇದಸೋ ಜಾತ ವೇದಸ್ತ್ವಮಿತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್ । ತಸ್ಮಾತ್ ಸರ್ವಾನ್ ಋತೂನ್ ಪಶವೋಽಗ್ನಿಮಭಿ ಸರ್ಪನ್ತೀತಿ ಚ ಇತ್ಯಾದಿ - ನಿ.೭.೯ ॥ ಯಸ್ತು ಸೂಕ್ತಂ ಭಜತೇ ಯಸ್ಮೈ ಹವಿರ್ನಿರೂಪ್ಯತೇ ಅಯಮೇವಸೋಽಗ್ನಿರ್ಜಾತವೇದಾ । ನಿಪಾತಮೇವೈತೇ ಉತ್ತರೇ ಜ್ಯೋತಿಷೀ ಏತೇತ ನಾಮಧೇಯೇನ ಭಜೇತೇ ಇತ್ಯಾದಿ ಚ - ನಿ.೭.೨೦ ॥

ಸ್ವಧ್ವರಃ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಾಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವ, **ಊರ್ಧ್ವಯಾ** ಮೇಲೆ ಮೇಲಕ್ಕೇರುವ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ, **ದೇವಾಚ್ಯಾ** ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಪೂಜಿಸುವ, **ಕೃಪಾ** ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಒಯ್ಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅತಿಶಯ ಕೃಪೆಯಿಂದಾಗಿ, **ಶುಕ್ರ ಶೋಚಿಷಃ** ಅತಿಶಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ

ಬೆಳಗುವ, ವಿಭ್ರಾಷ್ಟಿಂ ಅನು ಜ್ವಾಲೆಯನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಆಜುಹ್ವಾನಸ್ಯ ಸರ್ವತ್ರ ಹೋಮ ಮಾಡುವ, ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸುವ, ಸರ್ಪಿಷಃ ಘೃತಸ್ಯ ದ್ರವರೂಪ ವಾದ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಅಗ್ನಿಂ ದೇವತೆಗಳ ಮುಂದಾಳಾಗಿರುವ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು, ಹೋತಾರಂ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುವವನೆಂದೂ ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞದ ಹೋತೃವೆಂದೂ, ದಾಸ್ವನ್ತಂ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡುವವ ನೆಂದೂ, ವಸೋಃ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವಾಸಿಸಲು ವಸತಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವವ ನೆಂದೂ, ಸಹಸಃ ಸೂನುಂ ಸಾಹಸಿಯೂ ಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆದ ಪುತ್ರನೆಂದೂ, ಜಾತವೇದಸಂ ವಿಪ್ರಂ ನ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾ ಪರಿಣತನಾದ ಮೇಧಾವಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ, ಜಾತವೇದಸಂ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಲ್ಲವನೆಂದೂ, ಮನ್ಯೇ ತಿಳಿದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಭೂಷಣವಾಗಿ ತನ್ನ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದ ದೇವತೆ ಗಳಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ತಲುಪಿಸಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುವ ಪೂಜಿಸುವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅರ್ಪಿಸುವ ಆಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ತೇಜೋಮಯ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವ ಅಗ್ನಿಭಗವಂತ ನನ್ನು ನಾವು ನೆರವೇರಿಸುವ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಹೋತೃವನ್ನಾಗಿಯೂ ದಾನಶೀಲನನ್ನಾಗಿ ಯೂ ಸರ್ವರ ನಿವಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣನನ್ನಾಗಿಯೂ ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯಾಪರಿಣತನಾದ ಮೇಧಾವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನಾಗಿಯೂ ತಿಳಿದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಸವನಸುಕೃತಿ ಭೂಷಂ ಹವ್ಯದಿಂ ದೇವಪ್ರೋಷಂ
ಪಡೆಯುತೆ ರುಚಿರಮ್ಯಜ್ವಾಲೆಯಿಂದಾಜ್ಯಭಾಗಂ ।
ಮೆರೆವನನಲದೇವಂ ಹೋತ್ರರೂಪಿಂದೆ ನಮ್ಮೀ
ಯಜನದೆ ಮತಿಮಂತಂ ದಾನಿದಲ್; ವಂದ್ಯನಾತಂ ॥

ಋಕ್ - ೪೬೬

ಗೃತ್ಸಮದಃ ಶೌನಕಃ । ಅಷ್ಟಿಃ ಅತಿಶಕ್ವರೀವಾ ಇನ್ದ್ರಃ ॥

೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨
ತವ ತ್ಯನ್ನರ್ಯಂ ನೃತೋಽಪ ಇನ್ದ್ರ ಪ್ರಥಮಂ ಪೂರ್ವ್ಯಂ ದಿವಿ

೩ ೧ ೨ ೩ ೨
ಪ್ರವಾಚ್ಯಂ ಕೃತಮ್ ।

೨ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ ೩ ೨ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧
ಯೋ ದೇವಸ್ಯ ಶವಸಾ ಪ್ರಾರಿಣಾ ಅಸುರಿಣನ್ನಪಃ । ಭುವೋ ವಿಶ್ವಮಭ್ಯ

೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ ೩ ೧ ೨ರ
ದೇವಮೋಜಸಾ ವಿದೇದೂರ್ಜಂ ಶತಕ್ರತುರ್ವಿದೇದಿಷಮ್ ॥

ಸ್ವ - ೨೩ / ಉ - ೬ / ಧಾ - ೧೦೧ / ಟ / ದ - ೮ //

೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨
ತವ - ತ್ಯತ್ - ನರ್ಯಂ - ನೃತೋ - ಅಪಃ - ಇನ್ದ್ರ । ಪ್ರಥಮಂ - ಪೂರ್ವ್ಯಂ -

೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೩ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೧ ೨ ೧ ೨ರ
ದಿವಿ - ಪ್ರವಾಚ್ಯಂ - ಪ್ರ - ವಾಚ್ಯಂ - ಕೃತಮ್ । ಯಃ - ದೇವಸ್ಯ - ಶವಸಾ -

೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೧ ೨ರ
ಪ್ರಾರಿಣಾಃ - ಪ್ರ - ಆರಿಣಾಃ - ಅಸು - ರಿಣನ್ - ಅಪಃ ॥ ಭುವಃ - ವಿಶ್ವಂ -

೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨ರ ೩ ೨ ೧ ೨ರ ೩ ೧ ೨
ಅಭಿ - ಅದೇವಂ - ಅ - ದೇವಂ - ಓಜಸಾ । ವಿದೇತ್ - ಊರ್ಜಂ - ಶತಕ್ರತುಃ

೩ ೨ ೩ ೨ ೧ ೨ರ
- ಶತ - ಕ್ರತುಃ - ವಿದೇತ್ - ಇಷಮ್ ॥ ೧೦.೪೬೬ //

ಆ - ೯೫ / ಅ - ೪೩ / ಪ - ೩೨೮ / ವೈ / ದ - ೮ //

ಇತಿ ಅಷ್ಟಮೀ ದಶತಿಃ ॥೮॥ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥೧೨॥

ಇತ್ಯೈನ್ದ್ರಂ ಪರ್ವಮ್ ಕಾಣ್ಡಮ್ ವಾ ಸಮಾಪ್ತಮ್ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಏಷಮ್ । ಇಷೋಽಷ್ಟಿರಿನ್ದ್ರಃ ॥

೧ ೪ ೨೧ —
೪೬೬.೧. ತಾಽ೨ಇ೪ವತ್ಯನ್ನಾಽ೫ರಿಯನ್ನ್ವತಾಉ ॥ ಅಪಇನ್ನಾಽ೨ ।
೧ ^ ೩ ೨ ೩ ೫ ೩ ೨೦ ೩ ೨ ೩ ೫
ಪ್ರಥಮಂಪೂಽ೨ । ರ್ವಿಯಂದಿವಿ । ಪ್ರವಾ । ಚಿಯಂಕೃತ -
೨೦ ೧೦ — ೧ ^ ೩ ೨೦
ಮ್ । ಯೋಽದೇವಾಸ್ಯಾಽ೨ । ಶವಸಾಪ್ರಾಽ೨ । ರಿಣಾ
೩ ೫ ೩ ೨ ೩ ೫ ೨ ೧೦ — ೧ ^
ಅಸು । ರಿಣನ್ನಪಃ । ಭುವೋಽವಿಶ್ವಾಽ೨ಮ್ । ಅಭ್ಯದಾಽ೨
೩ ೨೦ ೩ ೫೦ ೩ ೨೦ ೩೦ ೫ ೩ ೨^ ೩
ಇ । ವಮೋಽಜಸಾ । ವಿದೇಽದೂರ್ಜಮ್ ॥ ಶತಾಕ್ರಾಽ೨ಇ
೫ ೪
೪ತೂಃ ॥ ಫಿದಾಽ೫ಇದಿಷಾಉ ॥ ವಾ ॥

ದೀ - ೯ । ಪ - ೧೭ । ಮಾ - ೧೧ । ಥ । ೪೨ । ೮೧೩ ॥

ಷೋಡಶ ನವಮಃ ॥ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥೧೨॥ ದಶತಿಃ ॥೮॥

ಇತಿ ಗ್ರಾಮೇಗೇಯಗಾನೇ ದ್ವಾದಶಸ್ಯಾರ್ದ್ಧಃ ಪ್ರಪಾಠಕಃ ॥

ಇತಿ ಐನ್ದ್ರಾಖ್ಯೇ ತೃತೀಯೇ ಗಾನೇ ಇನ್ದ್ರಪುಚ್ಛಾಖ್ಯಂ ಸಪ್ತಮಂ ತನ್ತ್ರಂ ಸಮಾಪ್ತಮ್ ॥

ಇತ್ಯೈನ್ದ್ರಂ ಪರ್ವಮ್ ಐನ್ದ್ರಂ ಕಾಣ್ಡಮ್ ವಾ ಸಮಾಪ್ತಮ್ ॥

ಇತಿ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ನೃತಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನರ್ತಯಿತಃ ಪ್ರವರ್ತಯಿತಃ । ಹೇ ಇನ್ದ್ರ! **ನರ್ಯಂ** ನರಾಣಾಂ ಹಿತಕರಮ್ । **ಪ್ರಥಮಂ** ಪ್ರತಮಂ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರತಮಂ ಇತಿಯಾಸ್ಕಃ **ಪೂರ್ವ್ಯಂ** ಪೂರ್ವಕಾಲಭವಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ **ತವ ತ್ಯದ್** ತದಪಃ ಕರ್ಮ **ದಿವಿ** ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ **ಪ್ರವಾಚ್ಯಂ** ದೇವೈಃ ಪ್ರಕರ್ಷೇಣ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಶ್ಲಾಘನೀಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಕಿಂ ತತ್? **ದೇವಸ್ಯ** ವಿಜಿಗೀಷೋಃ **ಅಸುರಸ್ಯ ಅಸು** ಅಸುಂ ಪ್ರಾಣಂ **ರಿಣನ್** ಹಿಂಸನ್ **ತ್ವಮ್ ಅಪಃ** ಉದಕಾನಿ ತೇನ ನಿರುದ್ಧಾನಿ **ಅರಿಣಃ** ಪ್ರೈರಯ । ಇತಿ ಯದೇತತ್ ಕರ್ಮ ತತ್ ಪ್ರವಾಚ್ಯಮಿತಿ ಸಮನ್ವಯಃ । ಪರೋಕ್ಷ ನಿರ್ದೇಶ ವಿಶಿಷ್ಟಃ **ಸಃ** ಇನ್ದ್ರಃ **ವಿಶ್ವಂ** ವ್ಯಾಪ್ತಮ್ **ಅದೇವಂ** ತಮೋರೂಪಂ **ಅಸುರಮ್ ಓಜಸಾ** ಬಲೇನ **ಅಭಿ ಭುವತ್** ಅಭಿಭವತು । ಕಿಂಚ **ಶತಕ್ರತುಃ** ಇನ್ದ್ರಃ **ಊರ್ಜಮ್** ಬಲಂ **ವಿದೇತ್** ಲಮ್ಭ್ಯೇತ್ **ಇಷಂ** ಹವಿರ್ಲಕ್ಷಣಮನ್ನಂ ಚ ವಿದೇತ್ ವಿದ್ಲೃ ಲಾಭೇ - ತು. ಉ ॥ ಯೋ ಯದ್ ಇತಿ ವಿದೇದ್ - ವಿದಾ ಇತಿ ಚ ಸಾಮ್ನ ಋಚಃ ಪಾಠೌ ॥

ವೇದಾರ್ಥಸ್ಯ ಪ್ರಕಾಶೇನ ತಮೋಹಾರ್ದ್ದಂ ನಿವಾರಯನ್ ।
ಪುಮರ್ಥಾಂಶ್ಚತುರೋ ದೇಯಾದ್ವಿದ್ಯಾ ತೀರ್ಥ ಮಹೇಶ್ವರಃ ॥

ಇತಿ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಜಾಧಿರಾಜ ಪರಮೇಶ್ವರ ವೈದಿಕ ಮಾರ್ಗ ಪ್ರವರ್ತಕ ಶ್ರೀ ವೀರಬುಕ್ಕಭೂಪಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಧುರನ್ಧರೇಣ ಸಾಯಣಾಚಾರ್ಯೇಣ ವಿರಚಿತೇ ಮಾಧವೀಯೇ ಸಾಮವೇದಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶೇ ಛನ್ದೋ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಾದಶಃ ಖಣ್ಡಃ ॥ ಸಮಾಪ್ತಶ್ಚ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ ॥

ಐನ್ದ್ರಮ್ ಪರ್ವ ಐನ್ದ್ರಕಾಣ್ಡಂವಾ ಸಮಾಪ್ತಮ್ ॥

ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಮ್ ಪರ್ವ ॥

ನೃತ್ತ: ಹರ್ಷದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕುಣಿಸುವ ಅಥವಾ ಪ್ರೇರಿಸುವ ಮುಂದಾಳು ನೇತಾರ, ಇನ್ದ್ರ ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯ ಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ, ದೇವಸ್ಯ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸ ಬೇಕೆಂದಿದ್ದ, ಅಸುಂ ಪ್ರಾಣವನ್ನು, ಯತ್ ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ, ಶವಸಾ ಬಲಶಕ್ತಿಸಾಹಸ ಗಳಿಂದ, ರಿಣನ್ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾ, ಅಪಃ ಅವರುಗಳಿಂದ ತಡೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ನೀರನ್ನು, ಪ್ರಾರಿಣಾಃ ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು, ನರ್ಯಮ್ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರರಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದುದೂ, ಪ್ರಥಮಃ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೂ, ಪೂರ್ವ್ಯಂ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದೂ ಸನಾತನವಾದುದೂ, ತವ ಕೃತಂ ನಿನ್ನಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೂ, ತ್ಯತ್ ಅಪಃ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದುದೂ ಆದ ಆ ಕರ್ಮವು, ದಿವಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಪ್ರವಾಚ್ಯಮ್ ಪ್ರವಚನೀಯ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸತಕ್ಕದ್ದಾಗಿದೆ, ಶತಕ್ರತುಃ ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿ ಸುವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು, ವಿಶ್ವಂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ, ಅದೇವಂ ಪ್ರಕಾಶವಿಲ್ಲದ, ತಮೋರೂಪದ ಅಂಧಕಾರವೆಂಬ ಅಸುರನನ್ನು, ಓಜಸಾ ತನ್ನ ಆತ್ಮಬಲದಿಂದ, ಅಭಿಭುವತ್ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಲಿ, ಊರ್ಜಂ ರಸವನ್ನೂ ಬಲವನ್ನೂ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ವಿದೇತ್ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಇಷಮ್ ಅನ್ನಸಂಕೇತ ವಾದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು, ವಿದೇತ್ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ.

ಹರ್ಷದಿಂದ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಲಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುವ, ಕುಣಿಸುವ ಪ್ರೇರಿ ಸುವ ಮುಂದಾಳಾದ ಇನ್ದ್ರಭಗವಂತನೇ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಅಸುರನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಲಶಕ್ತಿ ಸಾಹಸ ಮಹಿಮೆಗಳಿಂದ ಹಿಂಸಿಸಿ ಅವರು ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದ ನೀರನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ಮನುಷ್ಯಮಾತ್ರರಿಗೆ ಹಿತಕರವಾದುದೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದುದೂ ಸನಾತನವಾದು ದೂ ಆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕರ್ಮವಾಗಿದೆ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಹೊಗಳು ವುದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವ ಇನ್ದ್ರ ಭಗವಂತನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿಯೂ ತಮೋರೂಪಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಪ್ರಕಾಶ

ವಿಲ್ಲದ ಅಸುರನನ್ನು ತನ್ನ ಬಲದಿಂದ ಪರಾಜಿತಗೊಳಿಸಲಿ ಬಲವನ್ನೂ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹವಿಸ್ಸನ್ನೂ ಪಡೆಯಲಿ.

ಸಮಸ್ತಜನನರ್ತನಂ ರಸವಿರೋಧಿವೈಕರ್ತನಂ
ಪ್ರಶಂಸಿತಸನಾತನಂ ನಿಜಕೃತಿಸ್ಫುರಚ್ಚೇತನಂ ।
ಸುರಾಲಯಪರಾಯಣಂ ಸಕಲವೇದನಾರಾಯಣಂ
ಶತಕ್ರತು, ತಮೋರಣಂ ಮಧುರಜೀವನೋದ್ಧಾರಣಂ ॥

ಪ್ರಕೃತಿ ಗಾನದಲ್ಲಿ ಐನ್ದ್ರಪರ್ವ/ ಕಾಣ್ಡ ಮುಗಿದಿದೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

ಇನ್ದ್ರನ ವೈಭವ

ತೃತೀಯಂ ಐನ್ದ್ರಗಾನಂ ಎಂದೆನಿಸಿರುವ ಈ ಐನ್ದ್ರಕಾಂಡ ಅಥವಾ ಪರ್ವವು ಮೂರು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಭಕ್ತವಾಗಿರುವ ೧೧೫ ರಿಂದ ೪೬೬ ರವರೆಗಿನ ೩೫೨ ಋಕ್ ಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಉದಯವಾಗಿರುವ ೬೩೩ ಸಾಮ ಗಾನಗಳನ್ನೊಳ ಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮರುತ್ ಆದಿ ಅನ್ಯ ದೇವತಾ ಸಂಬಂಧವ ಕೆಲವು ಮನ್ತ್ರಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಇನ್ದ್ರನ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮ ಐಶ್ವರ್ಯ ಉದಾರತೆ ಆದಿ ಗುಣಗಣಗಳ ವರ್ಣನೆಯೇ ಪ್ರಧಾನ ವಾಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರದೇವತಾ ಪರವಾದ ಮನ್ತ್ರಗಳ ಬಾಹುಲ್ಯದಿಂದ ಈ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಿದೆ.

ದೃಶ್ಯಾದೃಶ್ಯ ಪ್ರಪಂಚದೆಲ್ಲದರೊಳಗೂ ಅಂತಸ್ಥವಾಗಿ ಜೀವರೂಪ ದಿಂದಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು 'ಇದಮ್' ಇದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ, ಅಪರೋಕ್ಷ ರೂಪವಾಗಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದುದರಿಂದ ಇದಿನ್ದ್ರ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರಿಯರಾದ ದೇವತೆಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತರೂ ಇದನ್ನು ಇನ್ದ್ರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸಿದರು - ಐ. ಉ. ೧. ೩. ೧೪ ॥ **ಇರಾ+ದೃಣಾತಿ ಇರಾ=** ಅನ್ನ, ದೃ= ಸೀಳುವುದು. ಮೇಘವನ್ನು ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಸೀಳಿ ಮಳೆಸುರಿಸಿ, ನೇಗಿಲಿ

ನಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಿ ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆಗಾಗಿ, ಇರಾ ಬತ್ತ ಗೋಧಿ ಆದಿ ಸಸ್ಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಅಂಕುರೋದ್ಭೇದದಿಂದ ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸಿ ಮಳೆಯಿಂದ, ದಾ ಪೋಷಿಸುವವನಾದುದರಿಂದ ಇನ್ದ್ರ, ಇನ್ದು ಸೋಮರಸಪಾನಮಾಡಲು, ದ್ರವತಿ ಧಾವಿಸಿ ಬರುವವನಾದುದರಿಂದ ಇನ್ದ್ರ, ಇನ್ದು ಸೋಮಪಾನದಿಂದ, ರಮಃ ರಮಿಸುವವನು, ಇನ್ದ್ರ ಇಞ ಇನ್ಧೀ ದೀಪ್ತೌ ಅನ್ನೋತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಧಿದೈವಸ್ಥನೂ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಸ್ಥನೂ ಆಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನುಣಿಸುತ್ತಾ ಬೆಳಗು ತ್ತಾ ಪ್ರೇರಿಸುತ್ತನಾಗಿ, ಇನ್ದ್ರ. ಇನ್ಧಃ ಶರೀರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಇವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಾಧಿದೇವತೆಗಳು ಪ್ರಾಣಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಇನ್ದ್ರ. ಇದಂದರ್ಶೀ ಇವನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ದ್ರ. ಇದಂ+ಕೃ= ಇದಂ ಕರಃ ಇವನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಇನ್ದ್ರ. ಇದಿ - ಪರಮೈಶ್ವ ರ್ಯೇ+ಶತೃಪ್ರತ್ಯಯ - ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಶಾಲಿ ಇನ್ದ್ರ.

ಇನ್ದ್ - ಇದಂ ಕರಣ ಎಂದರೆ ಪರಮಾತ್ಮನರೂಪದಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಜಗದ್ರೂಪವಾಗಿರುವ. ಇನ ಈಶ್ವರವಾಚಕ ಶಬ್ದ, ದೃ ಭಯ, ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಯಾದವನು. ಇನ್ದ್ರ ಇನ್ದದಾದರ. ಯಜ್ಞಯಾಗ ಮಾಡುವವನು. ಅತಿಶಯವಾಗಿ ಆದರಿಸಲ್ಪ ಡುವವನು ಇನ್ದ್ರ - ನಿರು.೧೦.೮ ॥ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ವಾಕ್‌ನಿಂದ ಉದಯ ವಾಗುವ ಸ್ವರವೂ ಇನ್ದ್ರನೇ - ಸಯೋ ಮನಸಶ್ಚ ವಾಚಶ್ಚ ಸ್ವರೋ ಜಾಯತೇ ಸ ಇನ್ದ್ರಃ - ಜೈ.ಬ್ರಾ. ೧.೩೨೧ ॥ ಇನ್ದ್ರನು ವಾಯ್ವಾತ್ಮಕನಾಗಿಯೇ ಸಕಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ನೀರನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ಮರಗಿಡಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ ಜಲಾಶಯ ಗಳನ್ನೂ ಒಣಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನ್ತರಿಕ್ಷಲೋಕದ ಉದಕವನ್ನು ಅಧಿಕಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ - ನಿರು.೧೦.೨ ॥ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೂ ಪೃಥ್ವಿಗೂ ಮೇಘಗಳಿಗೂ ಜಲಕ್ಕೂ ಮೇಧಾವಿಗಳಿಗೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಸಂಪಾದಿಸಿರುವ ಹಾಗೂ ಸಂಪಾದಿಸದಿರುವ ಸಮಸ್ತ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೂ ಇನ್ದ್ರನೇ ಪ್ರಭುವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಯಜ್ಞಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದ್ಗಾತೃ ಆದಿ ಸಾಮಗಾಯಕರು ಬೃಹತ್ಸಾಮಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೋತೃಗಳು ಋಗ್ವೇದದ ಶಸ್ತ್ರಮನ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಅಧ್ವರ್ಯುಗಳು ಯಜುಸ್ಸು

ಗಳಿಂದಲೂ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ - ನಿ.೭.೨ ॥ ಈ ಐನ್ದ್ರಕಾಂಡದ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇನ್ದ್ರ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿರುವ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಅರ್ಥವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಪರೋಕ್ಷವಾಗಿಯೋ ಅನ್ವಯ ವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ದ್ರನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅನ್ತರಿಕ್ಷಸ್ಥಾನೀಯ ವಿದ್ಯುದ್ದೇವತೆಯೆಂದೇ ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತಮಸ್ಸು ಕ್ರೌರ್ಯ ಅನಾವೃಷ್ಟಿ ಇತ್ಯಾದಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ರುವ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಬೆಳಕನ್ನೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ನೀರನ್ನೂ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಇನ್ದ್ರನ ಅಪರಿಮಿತ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ವೈಭವ, ಅನುಗ್ರಹ ಲೋಕೋಪಕಾರಗಳು ಸ್ತುತಿಗಳು ಈ ಕಾಂಡದ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಅವು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೀಗಿವೆ.

ಸಮಸ್ತ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳಿಗೂ ಕಾರಣರಾದ ನಿರಂತರ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃತ್ತರಾದ ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀಗಳೇ ಇನ್ದ್ರನ ತಂದೆತಾಯಿಯರಾಗಿದ್ದು ಪುತ್ರನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸದಾ ಓಲೈಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ದ್ರನು ಬೃಹದಾಕಾರಿಯೂ ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯೂ ಯುವಕನೂ ಜರಾರಹಿತನೂ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಅಪ್ರತಿಹತ ಶಕ್ತಿಯ ಶೂರನೂ ಬಹು ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಸಾಹಸಿಯೂ ಸಮರ್ಥನೂ ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಬಾಗದವನೂ ಮಾಯಾವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದು ಇಚ್ಛೆಬಂದಂತೆ ನಾನಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವ ಚತುರನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಹಾಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನು ವಿಚಾರಪರನೂ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದವನೂ ಬ್ರಹ್ಮವೇತ್ತನೂ ಹೌದು. ಇನ್ದ್ರನ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿಷ್ಠೆ ಯು ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಚಲ. ಇವನು ಎಂದೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ನಾಶಗೊಳಿ ಸಲ್ಪಡದವನು. ಋಷಿಮುನಿಗಳಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರಲ್ಲೂ ಕುದುರೆ ಗಳನ್ನೂ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಸಜ್ಜನರನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹು ಉತ್ಸಾಹಿ ಯೂ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠನೂ ಆಗಿದ್ದು ಸದಾ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಸದಾ ನಮ್ಮ ಸಂಗಡವೇ ಇದ್ದು ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುತ್ತಾ ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಅನುಸರಿಸಬಹುದಾದಂತಹ ಉತ್ತಮ

ನಡೆನುಡಿಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬಗೆಬಗೆಯ ನೂರಾರು ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವದಾ ತೊಡಗಿದ್ದು ನೂರಾರು ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಿಂದ ನೆರವೇರಿಸಬಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಪಟು. ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಶತ್ರುರಹಿತನೂ ದುಷ್ಟಶಿಕ್ಷಕನೂ ಶಿಷ್ಟರಕ್ಷಕನೂ ಮಹಾದಾನಶೀಲನೂ ಬಹುಜನ ಪೂಜಿತನೂ ಪ್ರಶಂಸಿತನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು ಸಮಸ್ತರ ಹಿತೈಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಇನ್ದ್ರನು ದುಃಸ್ವಪ್ನವನ್ನೂ ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವ ಮುರಿದ ಒಡೆದ ಸಮಸ್ತ ಸಾಧನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಸರಿಮಾಡಿ ಜೋಡಿಸಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ತರುವ ಕುಶಲಿ. ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಸಹೋದರರಾಗಲೀ ನಾಯಕರಾಗಲೀ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ವಿಶಾಲವಾದ ದ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಇನ್ದ್ರನು ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿ ತಮಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ತಂದು ವೈಭವೋಪೇತವಾದ ಅನ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ವೈಭವೋಪೇತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಭೂಷಣಗಳಿಂದಲಂಕೃತನಾಗಿ ಕಿರೀಟಧಾರಿಯಾಗಿ ಸಭೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನಲಂಕರಿಸಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುತ್ತಾ ಆರ್ತರ ದುಃಖವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಬಣ್ಣದ ಕೂದಲುಗಳಿಂದ ಬಹುಶೋಭಾಯಮಾನ ವಾಗಿರುವ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ತಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೇ ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಇನ್ದ್ರನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಮನೋವೇಗದಲ್ಲಿ ಧಾವಿಸುವ ಹರಿ ಎಂಬ ಕುದುರೆ ಗಳಿಂದೆಳೆಯಲ್ಪಡುವ ಭವ್ಯವಾದ ಚಿನ್ನದ ರಥದಲ್ಲಿ ಆಸೀನನಾಗಿ ಮಿಂಚಿನ ವೇಗ ದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಹ್ವಾನಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಗಳಿಗೆ ದಯಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಸೋಮಪಾ ಎಂಬ ವಿಶೇಷಣಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನಾಗಿರುವಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ದ್ರ ಸೋಮಪಾನಾಸಕ್ತ. ಹಸುವಿನ ಹಾಲುಮಿಶ್ರಿತ ಅರಳುಮಿಶ್ರಿತ ಅರಳುಹಿಟ್ಟು ಮಿಶ್ರಿತ ಜವೆಗೋಧಿಹಿಟ್ಟು ಮಿಶ್ರಿತ, ಕಜ್ಜಾಯ ಸಹಿತ ಇತ್ಯಾದಿ ಬಗೆಬಗೆಯ

ಸೋಮವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳ ವಿವರಗಳು ಈ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿವೆ.

ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಜಜ್ಜಿ, ಹಿಂಡಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಿ ದ್ರೋಣ ಕಲಶವೆಂಬ ಪವಿತ್ರ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿರುವ ಮನ್ತ್ರಪೂತವಾದ ಸೋಮರಸವು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಪಾನಮಾಡಿದವರ ಉತ್ಸಾಹ ಆನಂದವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಬಲಶೌರ್ಯ ಸಾಹಸ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ವೃತ್ರಸಂಹಾರಾದಿ ಮಹಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಲು ನೆರವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಇನ್ದ್ರನು ಬಹು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪರಿಮಿತ ಧನದ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದು ಬಂಜೆ ಹಸುವಿನಂತಿರದೆ ಬೇಡುವವರಿಗೆ ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನ ಮಾಡುವನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದ ಭಕ್ತರ ಆಶಯಗಳೂ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಪರಿಯೂ ಇನ್ದ್ರನ ಅನುಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಹಸು ಕುದುರೆ ರಥ, ಭೂಮಿ, ಚಿನ್ನ, ವಜ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬೇಡುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಹೊಳೆಯುವ ಶಬ್ದಮಾಡುವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾದ ಸಂಗ್ರಹಯೋಗ್ಯವಾದ ಧನಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವರು ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂತಾನಭಾಗ್ಯ ಸಹಿತ ಸೌಭಾಗ್ಯದಾಯಕವಾದ ಸುಖಪ್ರದವಾದ ಬಗೆಬಗೆಯ ಧನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಪರಿಮಿತ ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ಚಿನ್ನದ ಕುಂಡಲಗೊಣಸುಗಳಿಂದಲಂಕೃತವಾದ ಶೋಭಾಯಮಾನವಾದ ಯಜ್ಞಸಾಧನವಾದ ಗೋವುಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

ಗೋರಕ್ಷಕನಿಗೂ ಸ್ತುತಿಕರ್ತನಿಗೂ ಸದಾಚಾರವುಳ್ಳವನಿಗೂ ವಿಪುಲ ಧನವನ್ನು ನಿಡುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ತಡೆಯಲಾರರೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಉಪಾಸಕರಿಗೂ ನಿನಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವವರಿಗೂ ಉಪಭೋಗ್ಯವಾದ ಧನವನ್ನು ನೀಡಿ ದೊಡ್ಡವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅಂಗಲಾಚುತ್ತಾರೆ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವಿಜಯಿಗಳಾಗುವುದಕ್ಕೂ ಎಲ್ಲರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ನೀನು ತುಂಬಾ ಕೆಳಗಿನವರಾದ ನಮಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗುವಷ್ಟು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಭದ್ರವಾದ ಖಜಾನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಗಟ್ಟಿ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹುಗಿದಿಟ್ಟಿರುವ ಧನವನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ದ್ರನು

ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ ಧನವು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದೆಂಬ ಅತೀವ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಾಗಿದೆ. ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಗ್ರಹಣ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಧನವನ್ನು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿ ಈ ಐಶ್ವರ್ಯವು ಪೋಲಾಗದಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧನವನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹು ಪ್ರಕಾರದ ಬಲವನ್ನೀಯುವ ಪುಷ್ಟಿಕಾರಕವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಯಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಬೇಡುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ನಮ್ಮ ವೀರರಾದ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ನೂರು ವರ್ಷ ಪರ್ಯಂತ ಸುಖಸಂತೋಷ ಗಳಿಂದಿದ್ದು ರೋಗಗಳಿಂದಲೂ ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಯಿಂದಲೂ ದುಷ್ಟಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ದೂರವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆತ್ಮೀ ಯತೆಯಿಂದ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿ ಬಹು ಮನೋಜ್ಞ ವಾಗಿದೆ.

ಶಾಸಕನಾಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೂ ದುರಾಚಾರಿ ಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಲೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಶೀಲರಾಗಲೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಲಯುತರೂ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ತಲೆಬಾಗದ ವೀರರೂ ದೂರವಾಗಬಾರದೆಂದು ಅವರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ದೈತ್ಯದಾನವ ರನ್ನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ನಮಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿ ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಚನೆಗಾಗಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ದ್ರನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯು ವೃದ್ಧಿಸಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನಾಕ್ರಮಿಸಲು ಬೇಕಾದ ತೇಜಸ್ವಿಯಾದ ಮಹಾಸಾಧನಗಳು ನಮಗೆ ದೊರಕುತ್ತವೆಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದಾಳುಗಳ ಬಲವೂ ವೃದ್ಧಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಯಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಶೂರನೂ ವೀರನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರನೂ ಆಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಶತ್ರುಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲಾರದಂತಹ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬೇಡುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ದ್ರನ ದಾನಶೀಲತೆಯೂ ಉದಾರತೆಯೂ ಅಕ್ಷುಣ್ಣವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾ ನಾವು ನಿರನ್ತರವಾಗಿ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಾ ನಾವು ನೀಡುವ ದಾನವು ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆಯೂ ನಾವು ಎಂದೆಂದೂ ಪಾಪಿಗಳಾಗದಂತೆಯೂ ಇರುವಂತೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯುವವರನ್ನಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಮಾಡುವೆ! ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ? ಅನೇಕ ಪಾಶಗಳಿಂದ ಬಂಧಿತರಾದ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಬಲ ಕರ್ಮಗಳು ಕಲ್ಯಾಣ ಪ್ರೇರಿತವಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ಪಾಪಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಇರದಂತೆಯೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ವಜ್ರಧಾರಿ ಇನ್ದ್ರನು ನಮ್ಮ ಧನಸಂಪಾದನೆಯ ಸಮಸ್ತ ಮಾರ್ಗಗಳೂ ಋಜುವಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ದೂಷಿತ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗದಂತೆಯೂ ಕ್ರೋಧಪೂರಿತ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತೆಯೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಾಶಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳ ಜಗತ್ತಿನ ಒಡೆಯನೂ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಯೂ ಸದಾವೃದ್ಧಿಕಾರಕನೂ ಸಮಸ್ತರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನೂ ಮುನಿಗಳ ಮಿತ್ರನೂ ಅನ್ನಾದಿಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧನೂ ಅಶ್ವ ಗೋ ಹಾಗೂ ಸಜ್ಜನರ ಪಾಲಕನೂ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಯಾರಿಂದಲೂ ಎದುರಿಸಲ್ಪಡದವನೂ ಬಾಧಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸುವವನೂ ಸಾವಿರಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನ ಮಾಡುವವನೂ ನಮಸ್ಕಾರ ಯೋಗ್ಯನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಭೋಗಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ನಮಗೆ ಆಶ್ರಯ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮೂರು ಅಂತಸ್ತಿನ ಬಹುಪ್ರಕಾಶಯುಕ್ತವಾದ ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಯಾದ ನಿವಾಸವನ್ನೂ ಪುಷ್ಟಿಯುಕ್ತ ವಾದ ಆರೋಗ್ಯಕಾರಿಯಾದ ಆಹಾರವನ್ನೂ ತಂದೆಯು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾನೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಒಳ್ಳೆಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ವಾಯುವು ನಮ್ಮ ಮನೆ ಮನಗಳಿಗೂ ಹೃದಯಕ್ಕೂ ಆಯುರ್ವರ್ಧಕವಾದ ಓಷಧಿಗಳನ್ನು ತರಲೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಧನಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಇನ್ದ್ರನ ಬಲಗೈ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ನ

ಸಂಪಾದನೆಯ, ಕಾರ್ಯಕುಶಲತೆಯನ್ನೂ ಶಾರೀರಿಕ ಮಾನಸಿಕ ಬಲವನ್ನೂ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದೂ ಯಾವಾವುದರ ಬಗೆಗೆ ಭಯ ಪಡುತ್ತೇವೋ ಅವುಗಳ ಬಗೆಗೆ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದೂ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಉಪಕಾರಿಯೂ ಬಲದ ಒಡೆಯನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನೂ ಧನವಂತನೂ ದಾನಶೀಲನೂ ಆದ ಮುಂದಾಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನರ್ಪಿಸುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಇನ್ದ್ರನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿರುವ ವೀರರಾರೆಂದು ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದವರನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಇನ್ದ್ರನು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೂ ಅಪ್ರತಿಮ ಸಾಹಸ ಬಲ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಶೌರ್ಯಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಶಚೀಪತಿಯು ಶಕ್ತಿಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಒಡೆಯ. ವಜ್ರಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳು ಅಸದಳ. ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿಗಳೆರಡನ್ನೂ ತನ್ನ ಉಡುಗೆಯಾಗಿ ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಸಮರ್ಥ. ಅವನ ಬಲ ಸದಾವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಯುದ್ಧ ಕುಶಲಿಯಾಗಿದ್ದು ಎಂತಹ ಬಲಶಾಲಿಯಾದ ಶತ್ರುವನ್ನೂ ಅವನ ಕೋಟೆಕೊತ್ತಲುಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಬಲ್ಲವ. ರಥಗಳ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಸದೆಬಡಿದು ನಗರಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲವನು.

ನೂರು ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿಗಳೂ ನೂರು ಸೂರ್ಯರೂ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಸಮನಾಗಲಾರರು. ಎಲ್ಲರ ಶಾಸಕನಾಗಿ ಭಯರಹಿತನಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವನು ಇನ್ದ್ರನು. ರಥಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಡದವನು. ತನ್ನ ಮೀಸೆಗಳನ್ನೂ ದಾಡಿಗಳನ್ನೂ ನೀವುತ್ತಾ ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಾ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಧನಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾ ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ನಾಶಮಾಡುವವ. ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳ ಹೊಸ ಹೊಸ ವೀರರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸುತ್ತಾ ವಿಜಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವವ. **ಪ್ರೇಹಿ** ಶತ್ರುವಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕು **ಅಭೀಹಿ** ಶತ್ರುವನ್ನು ನಾಲ್ಕೂ

ಕಡೆಯಿಂದ ಮುತ್ತಿ ಭ್ರಮೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಆಕ್ರಮಿಸು. ಧೃಷ್ಣುಹಿ ಶತ್ರುವನ್ನು ವಧಿಸಿ ನಾಶಮಾಡು ಎಂಬ ಅರ್ಥದ ಈ ಪದಗಳು ಪದೇ ಪದೇ ಯುದ್ಧ ವರ್ಣನೆಯ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಣಿತವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಇನ್ದ್ರನು ಯುದ್ಧದ ಸಕಲ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರವೀಣನಾಗಿದ್ದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ದುರಾಚಾರಿಗಳನ್ನೂ ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿ ಸದೆಬಡಿದು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮಾನವರ ದುಃಖ ದೂರ ಮಾಡುವವನು. ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಮಾನವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಉಪಯೋಗಿಸುವವನು.

ಮಹಾಮೇಘಗಳನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ನೀರು ಹರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಉಬ್ಬರದಲ್ಲಿರುವ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸಿದ ಮಹಾತ್ಮ. ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲೂ ಗೋವುಗಳ ಮೇಲೂ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಇನ್ದ್ರನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವರಾಜ್ಯದ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಹಿ ಹಾಗೂ ಫಣಿಗಳೆಂಬ ಕಪಟಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕಪಟದಿಂದಲೇ ನಾಶಮಾಡಿದ ಚತುರ. ದಿವೋದಾಸನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಶಂಬರಾಸುರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ. ಸಮುದ್ರದ ನೊರೆಯನ್ನೇ ಆಯುಧವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ನಮುಚಿ ಎಂಬ ಅಸುರನನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡಿದ. ಹತ್ತು ಸಹಸ್ರ ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೆಂಬಸುರನು ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತಲ್ಲಣಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನು ಅಂಶುಮತೀ ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಮಾನವರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡಿದ ಮಾನವ ಹಿತೈಷಿ. ಆ ವೃಣೋತಿ ಇತಿ ವೃತ್ರಃ ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಮುತ್ತುವ ಯಾರಿಂದಲೂ ಎದುರಿಸಲಾಗದ ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ದಧೀಚಿ ಋಷಿಯ ಎಲುಬನ್ನೇ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದಲೇ ಸಂಹರಿಸಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ ಖ್ಯಾತಿ ಇನ್ದ್ರನದು.

ಈ ಮನ್ತ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕೆಲವು ಉಪದೇಶಗಳೂ ಲೋಕೋಕ್ತಿಗಳೂ ಹೀಗಿವೆ - ಉಗ್ರವಾದ ಕಠಿಣವಾದ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಸಮಾನ ವಿಚಾರದ ಮನಸ್ಸಿನವರನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ ಉನ್ನತಿಯ ಪಥಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವವನಿಗೆ ಪಾಪಲೇಪವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಾರ್ಜಿತವಾದ ಶುಚಿ

ಯಾದ ಧನದಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವವನು ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದವರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಭರಣ ಪೋಷಣ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರಾದಿಗಳನ್ನೇ ನಾವು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇವೆ. ಗೋವು ಸದಾ ಶುಚಿ ಗೋವುಗಳ ಮೇಲೂ ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲೂ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಇನ್ದ್ರನ ಸಹಾಯ ಪಡೆದಿರುವ ನಾವು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸುವೆವು.

ಜ್ಞಾನಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಯಾರೂ ಬಗ್ಗಿಸಲಾರರು. ಪದೇ ಪದೇ ಬೇಡುತ್ತೇವೆಂದು ಇನ್ದ್ರನೇ ನೀನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವೆಯೇಸು? ತಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಒಡೆಯನನ್ನು ಯಾರು ತಾನೆ ಬೇಡು ವುದಿಲ್ಲ! ಹಾಲು ಕರೆಯುವ ತಾಯಿ ಹಸುವಿನೆಡೆಗೆ ಎಳೆಯ ಕರು ಹೋಗುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಷ್ಟೆ! ಒಂದೆಡೆ ಕುಳಿತು ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಭಗವಂತನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಜ್ಞಾನವೂ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ದಿನ ದಿನವೂ ತನ್ನನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನು ತನಗೆ ಬರುವ ವಿಪತ್ತನ್ನೂ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನೂ ಪಾಪವನ್ನೂ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೂ ರೋಗವನ್ನೂ ದೂರ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಸನ್ಮಿತ್ರನು ನಮ್ಮನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುತ್ತಾನೆ. ಪರರಿಗೆ ದ್ರೋಹವೆಸಗದವನನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ನೀತಿವಂತನನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಭೂಮಿಯು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುವಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಚನ್ದ್ರಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಬಿದ್ದಾಗ ಚನ್ದ್ರನು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸರಸ್ವತಿಯು ಪವಿತ್ರಕಾರಕಳೂ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಚುರುಕುಗೊಳಿಸುವವಳೂ ಧನದಾತೃವೂ ಆಗಿದ್ದು ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿ ಬಲಯುತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಸಮಸ್ತ ಸಂರಕ್ಷಣ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಾಗಿರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಯೂ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನೂ ಯಶೋವಂತನೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನ ಉಪಾಸಕ ರನ್ನು ಯಾರೂ ನಾಶಮಾಡಲಾರರು. ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಇಲ್ಲದವನಿಗೆ ಉಪಾಸಕನೂ ಅಲ್ಲದವನಿಗೆ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಲಾ ಯನ ಮಾಡದೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವನು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಯೂ ಭಯವನ್ನು ದೂರ

ಮಾಡುವವನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮರ್ಥ್ಯಶಾಲಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ.

ಧನದ ಒಡೆಯನೂ ಸರ್ವಜನರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವವನೂ ಬಲಯುತನೂ ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಯೋಗಿಸುವವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಅಧೀನವಾಗಿದೆ. ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರನಂತಿರುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸಹಸ್ರಭುಜದ ಶತ್ರುಗಳೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗ ಇನ್ದ್ರನ ಕ್ರೋಧವೂ ಪಾರಕ್ರಮವೂ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಒದಗಿಬರುವ ರಕ್ಷಣೆಯು ಬಹು ಮಹತ್ವದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪರ್ವತದ ತಪ್ಪಲುಗಳಲ್ಲೂ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲೂ ಶಾನ್ತವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಮಾಡಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗುವನು. ನಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸತ್ಯದ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ. ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವರಿಗೂ ಉತ್ತಮ ಪ್ರೇರಣೆಗಳುಂಟಾಗಲಿ. ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುನಾಶಕನೂ ನೂರಾರು ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವನೂ ಸಮಸ್ತರಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸೋಣ. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ವಜ್ರಧಾರಿಯಾದ ಇನ್ದ್ರನ ಯಶಸ್ಸು ದ್ಯುಲೋಕದಷ್ಟು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ನಾವು ವೇದ ಮನ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುವುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಚರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಹಾನಿಕಾರಕವಾದ ಕರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಲ್ಲು ಗೋವಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುವಂತೆ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ನದಿಗಳು ಸಡಗರದಿಂದ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಬಗ್ಗಿ ಹರಿಯುವಂತೆ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಸಡಗರದಿಂದ ಇನ್ದ್ರನಿಗೆ ಬಗ್ಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಆಗ ತಾನೆ ಈದ ಹಸುಗಳು ಕರುವಿನೆಡೆಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸ್ತೋತ್ರಗಳು ಇನ್ದ್ರನೆಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಹಾಲುಕೊಡುವ ಹಸುವನ್ನು ಸಕಾಲ

ದಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಕರೆಯಲು ಕರೆತರುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗೆ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ. ದ್ಯುಲೋಕದಷ್ಟೇ ಇನ್ದ್ರನ ಬಲವೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ನದಿಯು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುವಂತೆ ಸೋಮರಸವು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಯಜಮಾನನು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ನೆರವಾಗುವಂತೆ ಇನ್ದ್ರನು ನಮಗೆ ನೆರವಾಗಲಿ. ಬೆಳೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಯುವ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಿಗೆ ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕಿ ತೋಯಿಸುವಂತೆ ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸೋಮರಸದಿಂದ ತೋಯಿಸಿ ಈ ಹಸುಗಳು ಹಾಲು ಕೊಡಲು ಗೋಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕರುವಿನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಸ್ತುತಿಕರ್ತರು ಶತ್ರುಹಂತಕನಾದ ಇನ್ದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಬಾಯಾರಿದ ಜಿಂಕೆ ಜಲಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಂತೆ ಇನ್ದ್ರನು ಸ್ತುತಿಕರ್ತರೆಡೆಗೆ ಬರಲಿ. ಜನರು ಭಾಗ್ಯವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವಂತೆ ಯಶಸ್ವಿಯೂ ಧನವಂತನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ನಾವು ಆರಾಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀರು ಸೋಮರಸದೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವಂತೆ. ನಾವು ನಿನ್ನೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆಯುವೆವು. ಕಿರಣಗಳು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವಂತೆ ಪ್ರಪಂಚವು ಇನ್ದ್ರನನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದೆ. ತಂದೆಯ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಪುತ್ರನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ನಾವು ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿನ ಭಾಗವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬನ್ಧನದಲ್ಲಿರುವವನನ್ನು ಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿಸುವಂತೆ ನೀನು ನಮ್ಮನ್ನು ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡು. ರಥದ ಚಕ್ರಗಳು ಅಚ್ಚಿನ ಆಧಾರವನ್ನವಲಂಬಿಸಿರುವಂತೆ ದ್ಯುಲೋಕ ಪೃಥ್ವಿಲೋಕಗಳು ಇನ್ದ್ರನ ಆಧಾರವನ್ನವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಬಿದಿರು ಬಹು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವಂತೆಯೇ ಸ್ತುತಿಗಳು ಇನ್ದ್ರನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಇನ್ದ್ರನೇ ಸೂರ್ಯನು ಅನ್ತರಿಕ್ಷವನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ತುಂಬುವಂತೆ ನಿನ್ನ ಇನ್ದ್ರಿಯಗಳ ಶಕ್ತಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆವರಿಸಿದೆ. ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ವೀರಪುರುಷನು ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸ್ತುತಿಗಳು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ತಲುಪುತ್ತವೆ. ರಥವನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಇಚ್ಛಿತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ತಲುಪುವಂತೆ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಕರೆತರುತ್ತೇವೆ. ಪಾಪದಿಂದ ಪಾರಾಗುವಂತೆಯೇ ನಾವು ಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುತ್ತೇವೆ.

ಉಷಃಕಾಲವು ತನ್ನ ಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ತುಂಬುವಂತೆ ಭೂಲೋಕ ದ್ಯುಲೋಕಗಳನ್ನು ಇನ್ದ್ರನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತುಂಬುತ್ತಾನೆ. ಪರ್ವತದಂತೆ ಬಹು ಉನ್ನತನಾದ ಇನ್ದ್ರನು ದ್ಯುಲೋಕದ ಒಡೆಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ನೀರನ್ನು ತರುವ ಮಿತ್ರನು ನೀರಿನೊಂದಿಗೆ ಆಡುವಂತೆ ನಾವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತೇವೆ. ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನು ತಂದೆಯಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ನಾವು ನಿನ್ನ ಬಳಿಸಾರುತ್ತೇವೆ. ವೀರಾಧಿವೀರರನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವಂತೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತೇವೆ. ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಸೋಮ ರಸವು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ನೂರಾರು ಸೂರ್ಯರೂ ನೂರಾರು ಭೂಮಿಗಳೂ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೂ ಇನ್ದ್ರಗೆ ಸರಿದೂಗಲಾರವು.

ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತು ಪರಸ್ಪರ ಮಿಳಿತವಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಲು ದ್ಯುಲೋಕದ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರನು ಆಗಮಿಸುತ್ತಾನೆ ಹಾಗೂ ನಮ್ಮ ಮಿತ್ರನೂ ಸಹಾಯಕನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರುವಂತೆ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಪರಸ್ಪರ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದುಕಡೆ ಕುಳಿತು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿಗಳೂ ಬಲಿಷ್ಠರೂ ಆಗುತ್ತೇವೆ. ತಾವು ಬಹುಬಲಿಶಾಲಿಯೆಂಬ ದರ್ಪದಿಂದಲೂ ಅಹಂಕಾರದಿಂದಲೂ ವಿನಾಶಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದಲೂ ಆಕ್ರಮಿಸುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಗಟ್ಟಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಇನ್ದ್ರನ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಸಂಹರಿಸುವೆವು.

ಮಹಾಮಹಿಮನಾದ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುವ ಕೆಲವು ಮನ್ತ್ರಗಳ ಅರ್ಥ ಹೀಗಿದೆ - ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸುವ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ತುಂಬು ಹೃದಯದಿಂದ ಗಾನಮಾಡಿ. ರಥಿಕರ ಮುಂದಾಳೂ ಬಲದ ಒಡೆಯನೂ ಬಹುಪರಾಕ್ರಮಿಯೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರನ ಸಮುದ್ರದಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಯಶಸ್ಸನ್ನು

ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿ. ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆಯದೆ ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ತುತಿಸಬಹುದು. ಧರ್ಮ ಸಂರಕ್ಷಕನೂ ಬಲದ ಒಡೆಯನೂ ಸಮಸ್ತ ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕನೂ ಎಲ್ಲರ ಮುಖಂಡನೂ ಆಗಿರುವ ಇನ್ದ್ರನೊಬ್ಬನೇ ಅತಿಥಿಯಂತೆ ಪೂಜ್ಯನೂ ಸತ್ಕಾರಯೋಗ್ಯನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ವಜ್ರಧಾರಿಯೂ ಶೂರನೂ ವೀರನೂ ಪರಾಜಿತನಾಗದವನೂ ವಿಜಯಿಯೂ ಮಹಾತ್ಮನೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಬಗ್ಗದವನೂ ಆದ ಇನ್ದ್ರ ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಆವೃತ್ತಿಯಗುವ ಪದಪುಂಜಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲೂ ಆ ಗುಣಗಳನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಬಹುದೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನವೇ ಸ್ತುತ್ಯ. ಉಪಾಸಕರು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಸಾಮಗಾಯಕರು ಇನ್ದ್ರನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಬೃಹತ್ಸಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಗಾನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸಮಸ್ತ ಭಯದಿಂದಲೂ ಕಾಪಾಡುವ ಮಿತ್ರನಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುವ ತಂದೆತಾಯಿಗಳಂತೆ ಸದಾ ನಮ್ಮ ಉತ್ಕರ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ದೂರದಲ್ಲೂ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೂ ಇದ್ದು ನೆರವಾಗುವ ಮಹಾಪುರುಷನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನುತಾನೇ ವರ್ಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆಯಷ್ಟೆ.

ಮೂರನೆಯದಾದ ಐನ್ದ್ರಗಾನವು ಅಥವಾ ಐನ್ದ್ರಪರ್ವವು ಅಥವಾ ಐನ್ದ್ರಕಾಂಡವು ಮುಗಿದಿದೆ. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದಿದೆ.

ಪಾವಮಾನ ಕಾಂಡವು, ಮುಂದಿನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ಭವ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಿ ಕುಳಿತು ನೀನಾಲಿಸಿದೆ
ನೀನೇ ರಚಿಸಿದ ವಿಶ್ವಗೀತೆಗಳನು
ನಿನ್ನ ಮನೆಬಾಗಿಲಲಿ ಮರ್ತ್ಯಸಂಭವ ನಾನು
ನನ್ನ ಆರ್ತಸ್ವರದಿ ಹಾಡುತಿಹೆನು
ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರರು ನಿಂತು ಹಾಡುವೀ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ
ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ನುತಿಗೈವೆನು.

॥ ಓಮ್ ॥

ಆಧಾರ ಗ್ರಂಥ ಸಂಕೇತ ಸೂಚಿ

ಅಮರ - ಅಮರಕೋಶ

ಅ.ತ. - ಅಕ್ಷರ ತನ್ತ್ರ

ಅಥ.ವೇ - ಅಥರ್ವವೇದ

ಆರ - ಆರಣ್ಯಗೇಯಗಾನ

ಆಪ.ಶ್ರೌ - ಆಪಸ್ತಮ್ಬ ಶ್ರೌತಸೂತ್ರ

ಆರ್ಷೇ.ಕಲ್ಪ. - ಆರ್ಷೇಯ ಕಲ್ಪಸೂತ್ರ

ಆರ್ಷೇ.ಬ್ರಾ. - ಆರ್ಷೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಆರ್ಷೇ.ದೀ - ಆರ್ಷೇಯ ದೀಪ

ಆಶ್ವ.ಗೃ.ಸೂ. - ಆಶ್ವಲಾಯನ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ

ಊಹ - ಊಹಗಾನ

ಸಾ.ಋ - ಸಾಮವೇದ ಛನ್ದಾರ್ಚಿಕಾ

ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ವೇದರತ್ನಮಾಲಾ - ೩೬ ಸಂಪುಟಗಳು

ಋ.ಸಂ. - ಋಗ್ವೇದ ಸಂಹಿತೆ

ಋ.ತ - ಋಕ್ ತನ್ತ್ರ

ಋ.ಪ್ರಾತಿ - ಋಗ್ವೇದ ಪ್ರಾತಿಶಾಖ್ಯ

ಐ.ಆ - ಐತರೇಯ ಆರಣ್ಯಕ

ಐ.ಬ್ರಾ - ಐತರೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಕಾ.ಶ್ರೌ - ಕಾತ್ಯಾಯನ ಶ್ರೌತಸೂತ್ರ

ಕ್ಷು.ಕ.ಸೂ. - ಕ್ಷುದ್ರ ಕಲ್ಪಸೂತ್ರ

ಖಾ.ಗೃ.ಸೂ - ಖಾದಿರ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ

ಗಾಯ.ವಿ.ಸೂ - ಗಾಯತ್ರೀ ವಿಧಾನಸೂತ್ರ

ಗ್ರಾಮ - ಗ್ರಾಮಗೇಯಗಾನ

ಗೋಪ.ಬ್ರಾ - ಗೋಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಗೋಭಿ.ಗೃ.ಸೂ - ಗೋಭಿಲ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ

ಗೌ.ಧ.ಸೂ - ಗೌತಮ ಧರ್ಮಸೂತ್ರ

ಗೌ.ಶಿ - ಗೌತಮ ಶಿಕ್ಷಾ

ಛಂ.ವಿ - ಛನ್ದೋ ವಿಚಿತಿ

ಛಾಂ.ಉ - ಛಾನ್ದೋಗ್ಯೋಪನಿಷತ್

ಛಾಂ.ಬ್ರಾ - ಛಾನ್ದೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಜೈ.ಆ.ಬ್ರಾ - ಜೈಮಿನೀಯ ಆರ್ಷೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಜೈ.ಉ.ಬ್ರಾ - ಜೈಮಿನೀಯ ಉಪನಿಷತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಜೈ.ನ್ಯಾ.ವಿ. - ಜೈಮಿನೀಯ ನ್ಯಾಯಮಾಲಾ ವಿಸ್ತರ

ಜೈ.ಬ್ರಾ - ಜೈಮಿನೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಜೈ.ಮೀ.ಸೂ - ಜೈಮಿನೀ ಮೀಮಾಂಸಾಸೂತ್ರ

ತಾಂ.ಮ.ಬ್ರಾ - ತಾಣ್ಡ್ಯಮಹಾಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ತೈ.ಆರ - ತೈತ್ತಿರೀಯ ಆರಣ್ಯಕ

ತೈ.ಉಪ - ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತು

ತೈ.ಪ್ರಾತಿ - ತೈತ್ತಿರೀಯ ಪ್ರಾತಿಶಾಖ್ಯ

ತೈ.ಬ್ರಾ - ತೈತ್ತಿರೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ತೈ.ಸಂ. - ತೈತ್ತಿರೀಯ ಸಂಹಿತಾ

ದೇ.ಬ್ರಾ - ದೇವತಾಧ್ಯಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ದೇ.ಭಾ - ದೇವೀ ಭಾಗವತ

ದ್ರಾಹ್ಯಾ.ಶ್ರೌ. - ದ್ರಾಹ್ಯಾಯಣ ಶ್ರೌತಸೂತ್ರ

ನಾ.ಶಿ - ನಾರದೀಯ ಶಿಕ್ಷಾ

ನಾ.ಪು - ನಾರದ ಪುರಾಣ

ನಿ.ಸೂ - ನಿದಾನಸೂತ್ರ

ನಿರು - ನಿರುಕ್ತ

ಪಂ.ವಿ.ಸೂ - ಪಂಚವಿಧಸೂತ್ರ

ಪತ.ಭಾ - ಪತಂಜಲೀ ಭಾಷ್ಯ

ಪಾಣಿನಿ	-	ಪಾಣಿನೀಯ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯೀ	ರಹ	-	ರಹಸ್ಯ/ ಊಹ್ಯ ಗಾನ
ಪಾ.ಶಿ	-	ಪಾಣಿನೀಯ ಶಿಕ್ಷಾ	ಲ.ಋ	-	ಲಘು ಋಕ್ ತನ್ತ್ರ
ಪು.ಸೂ	-	ಪುಷ್ಪ ಸೂತ್ರ	ಲಾ.ಶ್ರೌ	-	ಲಾಟ್ಯಾಯನ ಶ್ರೌತಸೂತ್ರ
ಪ್ರ.ಉಪ	-	ಪ್ರಶ್ನ ಉಪನಿಷತ್ತು	ಲೋ.ಶಿ	-	ಲೋಮಶೀ ಶಿಕ್ಷಾ
ಪ್ರತಿ.ಸೂ	-	ಪ್ರತಿಹಾರ ಸೂತ್ರ	ವಾಜ ಪ್ರಾತಿ	-	ವಾಜಸೇನೀಯ ಪ್ರಾತಿಶಾಖ್ಯ
ಬ್ರ.ಸೂ	-	ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯ	ವಾ.ರಾ	-	ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ
ಬೃಹ.ಉ	-	ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್ತು	ವಿ	-	ವಿವರಣಕಾರಃ
ಬೋ.ಶ್ರೌ	-	ಬೋಧಾಯನ ಶ್ರೌತಸೂತ್ರ	ಶತ.ಬ್ರಾ	-	ಶತಪಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಭ.ಗೀ	-	ಭಗವದ್ಗೀತೆ - ಶಾಂಕರಭಾಷ್ಯ	ಶಾಂ.ಗೃ.ಸೂ	-	ಶಾಂಖಾಯನ ಗೃಹ್ಯಸೂತ್ರ
ಭಾ.ಶಿ	-	ಭಾರದ್ವಾಜ ಶಿಕ್ಷಾ	ಶಿ.ಸಂ	-	ಶಿಕ್ಷಾ ಸಂಗ್ರಹ
ಮನು	-	ಮನುಸ್ಮೃತಿ	ಶಿ.ಪು	-	ಶಿವ ಪುರಾಣ
ಮ.ಭಾ	-	ಮಹಾಭಾರತ	ಷ.ವಿಂ.ಬ್ರಾ	-	ಷಡ್ವಿಂಶ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಮಾಧವ	-	ಮಾಧವರ ಸಾಮಸಂಹಿತಾ ಭಾಷ್ಯ	ಸಂ.ಉ.ಬ್ರಾ	-	ಸಂಹಿತೋಪನಿಷತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಮಾಂ.ಉಪ	-	ಮಾಂಡೂಕ್ಯೋಪನಿಷತ್ತು	ಸಾ.ಆ.ದೀ	-	ಸಾಮವೇದ ಆರ್ಷೇಯ ದೀಪ
ಮಾ.ಲ	-	ಮಾತ್ರಾ ಲಕ್ಷಣ	ಸಾಮ.ತ	-	ಸಾಮ ತನ್ತ್ರ
ಮಾ.ಶಿ	-	ಮಾಣ್ಡೂಕೀ ಶಿಕ್ಷಾ	ಸಾ.ಗಾ	-	ಸಾಮಗಾನ
ಮು.ಉಪ	-	ಮುಣ್ಡಕೋಪನಿಷತ್ತು	ಸಾ.ಸಂ	-	ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆ
ಮೈ.ಸಂ	-	ಮೈತ್ರಾಯಣಿ ಸಂಹಿತಾ	ಸಾ.ಸ	-	ಸಾಮಸಪ್ತ ಲಕ್ಷಣ
ಯಜು	-	ಯಜುರ್ವೇದ	ಸಾ.ವಿ.ಬ್ರಾ	-	ಸಾಮವಿಧಾನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ
ಯಾಜ್ಞ.ಶಿ	-	ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಶಿಕ್ಷಾ	ಸ್ತೋ.ಸಂ	-	ಸ್ತೋಭಾನು ಸಂಹಾರ
			ವಂ.ಬ್ರಾ	-	ವಂಶಬ್ರಾಹ್ಮಣ

ಸಹಾಯಕ ಗ್ರಂಥ ಋಣ :

ಸಾಮಗಾನ - ಡಾ|| ಪಂಕಜಮಾಲಾ ಶರ್ಮಾ
ದಿ ಸಾಮನ್ ಚಾಂಟ್ಸ್ - ಡಾ|| ಜಿ.ಹೆಚ್.ತರ್ಲೇಕರ್
ಸೀಕ್ರೆಟ್ ಆಫ್ ದಿ ವೇದಾಸ್ ಮತ್ತು ಮಿಸ್ಟಿಕ್ ಫೈರ್ - ಅರಬಿನ್ದೋ
ವೇದಾರ್ಥ ಪಾರಿಜಾತ - ಸ್ವಾಮಿ ಕರಪಾತ್ರೀಜೀ
ವೇದಿಕ್ ಬಿಬ್ಲಿಯೋಗ್ರಫಿ - ಬಿ.ಓ.ಆರ್.ಐ.ಪುಣೆ

ಈ ಗ್ರಂಥ ಕುರಿತು ....

ಸಾಮವೇದದ ತತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವ ತುಡಿತವೇ ದ್ರಾಹ್ಯಯಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಪ್ರಕೃತೋದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ವಿಶೇಷತೆ.... ಕೃತ್ಸ್ನದೃಷ್ಟಿಯ ರಸಫಲವನ್ನೇ ಪ್ರಕೃತ ಸಾಮವೇದ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಇದು ಕರ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಉಪಾಸನೆಗಳೆಂಬ ಕಾಂಡತ್ರಯಾಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಆದರಣೀಯವಾಗಿದೆ.

–ಶತಾವಧಾನಿ ಡಾ॥ ಆರ್. ಗಣೇಶ್

ಶಬ್ದಾತೀತನು ಶಬ್ದವೆನಿಸಿದ ವೇದದ ಒಡಲಿನಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತಾ ಸಾಮವೇದವು ಶಬ್ದದಾಚೆಯ ಅನುಭವೈಕವೇದ್ಯನಿಗೆ ಹೊಸ್ತಿಲಿನಂತೆ ಇದ್ದು ಶಬ್ದದ ಈಚಿನ ಲೋಕಕ್ಕೂ ಅವನಿಗೂ ಕೊಂಡಿಯಂತಿರುವುದೇ ವಿಶೇಷ. ಇಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವಾದ ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆಯ ಈ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಭಗವಂತನ ವಿಶೇಷ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ. ಈ ಪ್ರೇರಣೆಯೇ ದಿವ್ಯ ಅತಿ ಮಾನುಷ ಋಷಿಪ್ರೇರಿತ...

–ಪ್ರೋ॥ ಕೆ.ಎಸ್.ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ

ಸಾಮಗರ ಉಪಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ ಇತರ ಶಾಖಿಗಳ ಜ್ಞಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಸಾಮವೇದ ಸಂಹಿತೆಯು ಸಮಗ್ರವಾದ ಸ್ವರಸಹಿತ ಋಕ್, ಪದಪಾಠ, ಗಾನಕ್ರಮ ವಿನ್ಯಾಸಗಳೊಂದಿಗೂ ಸಾಯಣಭಾಷ್ಯ ಪ್ರತಿಪದಾರ್ಥ ಭಾವಾನುವಾದ,ಪದ್ಯಾನುವಾದಗಳೊಂದಿಗೂ ಹೊರಬರುತ್ತಿರುವುದು ಬಹಳ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ.

–ವೇದವಾರಿಧಿ ಡಾ॥ ಪಿ. ರಾಮಾನುಜನ್